

ଶ୍ରୀ

କାମରୂପ

୧୯୫୫-୫୬ର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଓଡ଼ିଆ ପୁସ୍ତକ ରୂପେ
ଭାରତ ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ଵାରା ପୁରସ୍କୃତ

କାବ୍ୟ

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ	—	ଅକ୍ଟୋବର	୧୯୫୫
ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ	—	ନଭେମ୍ବର	୧୯୫୭
ତୃତୀୟ ସଂସ୍କରଣ	—	ମାର୍ଚ୍ଚ	୧୯୫୯
ଚତୁର୍ଥ ସଂସ୍କରଣ	—	ଅଗଷ୍ଟ	୧୯୬୪
ପଞ୍ଚମ ସଂସ୍କରଣ	—	ଫେବୃଆରୀ	୧୯୬୮
ଷଷ୍ଠ ସଂସ୍କରଣ	—	ଜାନୁଆରୀ	୧୯୭୫
ସପ୍ତମ ସଂସ୍କରଣ	—	ଜୁନ୍	୧୯୭୯
ଅଷ୍ଟମ ସଂସ୍କରଣ	—	ଜୁଲାଇ	୧୯୮୯

ମୂଲ୍ୟ—୧୭-୦୦

ବିକ୍ରୟ ୪-୦୦

କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର

କେତନ ଆର୍ଟ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ, କଟକ-୧

ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା

‘କା’—କାର କାହୁଁରରଣ କଳମରେ କରେଁ
କରୁନିଶ୍ଚିତ ପୁରସ୍କୃତ ହେବା ଅବସ୍ଥାରେ ।
କବି ଶୁଦ୍ଧେ କଥାକାର ଜୟ-ଜୟ-କାର,
କରି ଦେଶ ପାଇଁ କାନ୍ତ-କାହାଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ମାୟାଧର ମାନସିଂହ

ଗଡ଼ନାୟକ,

ତୁମେ ଲଳିତ ମଧୁର ଛନ୍ଦ
ସୃଷ୍ଟି କର । ହେ କବି, ତୁମର
କବିତା ପ୍ରାଣରେ ପୁଲକ ଆଣେ ।
ସେହିନ ସଞ୍ଜରେ ମୋର କା-କା
ରାବ ଶୁଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହରେ ତୁମେ
କାନ ଡେଇଁଥିଲ, ଶୁଣିପାରି କୁଟାଉ-
ଥିଲି ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ । ସେଇ “କା”କୁ
ଆଜି ତୁମର ହାତରେ ଉତ୍ତର କରୁଛୁ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର
୩-୧୧-୫୪

}

କାହ୍ନୁଚରଣ

ଏଥର ଦିନର ଆଲୁଅ ମଥା ନୋହିବ ।

ନନ୍ଦକା ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସିଲା । କନି ବଛଣା ପାରି ଦେଇଛି । ଧୋବ ଫର ଫର ଚଦର ପାତି ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଯାଉଛି ତକିଆ ଥୋଇଛି । ବେହୁଆଣୀଟା ସେ, ଦରବୁଢ଼ୀ ହେଲଣି, ହେଲେ, ତା ମୁହଁକୁ ଟିକିଏ ଲଜ ସରମ ଅଛି କି ? କେଡ଼େ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଦରଫୁଟିଲା ଚମ୍ପାକନ୍ଦିର ମାଲ ଗୁଞ୍ଜି ଝୁଲଇ ଦେଇଛି ପଲଙ୍କ ବାଡ଼ରେ । ତା ଆଖିରେ ନନ୍ଦକା ସବୁଦିନେ ପିଲା, କାଲି ସେପରି ଡୋଲରୁ ଓଢ଼ାଇ ଏ ଘରେ ଗୋଡ଼ ଦେଇଛି, ଆଜି ଚଉପିଘର ।

ନନ୍ଦକାକୁ ଚଢ଼ି ମାଡ଼େ, ଖୁସି ବି ଲାଗେ ।

ଚମ୍ପାକନ୍ଦିର ମାଲଟି ହାତରେ ଧରି ନନ୍ଦାଲା ନରେଶି ଗୁଞ୍ଜିଲା । ମଧୁର ମହକ ନାକରେ ବାଜୁଛି । ଚମ୍ପାକନ୍ଦିର ମାଲଟିଏ ତ, ତାଆର କି ମୂଲ ଅଛି ? ତାଆର ଭିତରେ ଯେଉଁ ସ୍ନେହ, ମମତା, ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନତା ପୁରରହୁଛି, କିଏ ତାର ମୂଲ କରିବ ?

ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ ଝରକା ସେପଟେ ଗଜା ଚମ୍ପାଗଛରେ ଫୁଲ କଢ଼ ଲଦି ହୋଇଛି, ଗଛମୂଳରେ ବଛେଇ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ବେତାଏ । କେବଳ ଚମ୍ପା ନୁହେଁ, ଆଉ ଝରକା ପାଖରେ ଜାତିଜାତିକା ଗୋଲପ ବୁଦାରେ ନାଲି, ହଳଦୀ, ଧୋବଲା ଫୁଲର ମହୋତ୍ସବ । ତାର ବି ମୂଲ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ଯେଉଁ ମଣିଷଟି ସେ ଫୁଲ ଆହରଣ କରି, ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ଗୁଞ୍ଜି, ମାଲା କରି, ଖଟବାଡ଼ରେ ଝୁଲଇଛି, ତାର ସେବା, ଆନୁଗତ୍ୟ, ସ୍ନେହ, ମମତା ଅମୂଲ୍ୟମୂଲ ।

ସେ ଯେ କନି, ଶାଶୁଙ୍କର ହାତବାରସି, ଅତି ବିଶ୍ୱାସୀ । ସେ ଯାହା କହିବ, ଶାଶୁ ସେଥିରୁ ବାହାର ହେବେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ଫୁଲମାଲଟି ପଲଙ୍କର ବାଡ଼ାରେ ଝୁଲଇଦେଲା । କଅଁଳ ବଛଣା ଉପରେ ଗଢ଼ିପଡ଼ିଲା ।

ଘଣ୍ଟାଏ କି ଦୁଇଘଣ୍ଟା ସେ ଉପରବେଳା ବିଶ୍ରାମ ନେବାକୁ ସମୟ ପାଏ । ଗୁରୁ ଲେଉଟିଲେ କବାଟ ଖୋଲି ତାକୁ ସୁଣି ପଦାକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଘରଯାକର କାମ ତା ଉପରେ, ବିଶ୍ରାମ କାହିଁ ? ଶାଶୁବୁଢ଼ୀ ସବୁ ତା ହାତରେ ସମର୍ପି ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ କୁଆଡ଼େ କୁଲଲକ୍ଷ୍ମୀ । ନିଜ ହାତରେ ସବୁ କରିବା କୁଲଲକ୍ଷ୍ମୀମାନଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।

ନନ୍ଦକା ଶାଶୁଙ୍କର କଥା ଅମାନ୍ୟ କରେ ନାହିଁ ।

ଆଖି ବୁଜିଲା ।

ସେ କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇଛି । ଟିକିଏ ଶୋଇବାକୁ ମନହେଉଛି । କେଜାଣି, ହଠାତ୍ ଘର କାହା ଘରର ଝିଅ ବୋହୂମାନେ ବୁଲି ଆସିବେ, ଆଉ ବିଗ୍ରାମ ନେଇ ହେବନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ସବୁବେଳେ ଅଭିମାନିଆ କଥା, ଆମ ଘରେ କଅଣ କଣ୍ଟା ପଡ଼ିଛି କି, ତମର ପାଦ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ?

ବେଳ ମିଳୁ ନାହିଁ ।

ନେଏଁ ନା ନେହେରା ?

ନନ୍ଦକା ଆଖି ଖୋଲିଲା ।

ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ ଛନକା । ନେଏଁ ନା ନେହେରା । ନନ୍ଦକା ଉଠି ବସିଲା । ତାକୁ ନିଦ ହେବନାହିଁ । ଦକ୍ଷିଣପଟ ଝଙ୍କା ଦୁଇଟି ଖୋଲି ଅଛି । ଘର ଭିତରେ ଆଲୁଅ ପଶୁଛି । ଆଲୁଅ ସେ ନିଦର ବଇର । ମଣିଷ ଶୋଇପାରେ ନାହିଁ । ମନ ଖୋଲି ଚନ୍ଦ୍ରାଘରରେ ଧାଇଁପାରେ ନାହିଁ । ସବୁ ଆଖିରେ ପଡ଼େ । କେତେ ସୁନ୍ଦର ମନରେ ଜାଗିଉଠେ । ସବୁ ସୁନ୍ଦର ନିଜ ନିଜର ଇଚ୍ଛାମାୟକୁ ଜବଳ କର ଆଖି ଆଗରେ ଠିଆ କରନ୍ତି ।

ସେ କବାଟ କଲିଛି । ଏଥର ଦକ୍ଷିଣ ପଟର ଝରକା ଦିର୍ଘଟ ବନ୍ଦ କଲେ ଘର ଅନ୍ଧାର ହେବ । ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସିବ । ନନ୍ଦକା ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । ଧାରାଗ୍ରାସଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏବର୍ଷ ସେତେ ବର୍ଷା ହେଉନାହିଁ । ବାହୁଡ଼ାଦଣ୍ଡମାଁ ଦିନତମାମ ବର୍ଷା କୁଟୁଥିଲା, ସେଇଠୁ ବନ୍ଦ । ଘେର ଗରମକୁ ସେଇ ଗରମ । ଦେହରୁ ଗମ୍ଭୀର୍ଣ୍ଣ ଝାଲ ଫିଟି-ପଡ଼ୁଛି । ଗୁଆଇକ ସାପା ଲଦାହୋଇ ଛଟପଟ ହେବାକୁ ଆଉ ମନ ହେଉନାହିଁ ।

ଆଲମାଣି ଉପରେ କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ବଡ଼କର ବାଷ୍ପଫଟୋ ପଟେକି ହସି ଉଠୁଛି । ନନ୍ଦକା କଣେଇ ଚାହିଁଲା । ଆରେ ସତେ ତ, ସେ ମୁରୁକି ହସୁଛନ୍ତି । ପଛକୁ ବୁଲିହୋଇଥିବା କେଶରୁ ଦୁଇ ଦିନୋଟି ଶିଅ ଆଗକୁ ଝୁଲି ପଡ଼ିଛି । ସବୁ ସବୁ ଭୁଲିତା ତଳେ ସୁନାଫ୍ରେମ କୋ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଚପମା । ସୁନାର ନାଡ଼ ଦିର୍ଘଟ ଦୁଇ କାନକୁ ବେଷ୍ଟନ କରିଛି । ଲମ୍ବ ନାକ ତଳେ ପ୍ରଜାପତିଆ ନିଶ । ମୁରୁକି ହସ ।

ନନ୍ଦକା ମନକୁ ମନ ଲଜରା ହେଲା । ସୁଖି କଣେଇ ଚାହିଁଲା । ସ୍ଥାନୀୟ ହସୁଛନ୍ତି । ସାତବର୍ଷ ତଳେ ଏମିତି ସେ ହସୁଥିଲେ । ଏବେ କି ହସୁଛନ୍ତି । ଲଜୁଆ ମନ କହି-

ଉଠିଲ, ଦୁଷ୍ଟ, ବୁଝିପାରୁନା କପରି ଶାଳବୃକ୍ଷା ଗରମ ? ତମ ମାଆଙ୍କର ପାଦ ଆର୍ତ୍ତସ୍ବ ଦେଉଥିଲ, ତାକୁ ନଦ ହେଲ, ବଶ୍ରାମ ନେବାକୁ ଏ ଘରେ ପଶିଛି । ନିଶ୍ଚଳାରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ନିଜର ନିଜେ ହେବାକୁ ମୋର ସ୍ବାଧୀନତା ନାହିଁ ?

ଦେହ ଉଲ୍ଲସିଲା । ସ୍ବାମୀ ହସୁଛନ୍ତି :

ନନ୍ଦକା କହୁଲ ଅଭିମାନିଆ କଥା ମନ ଭିତରେ, ଭଲକରି ହସ । ତମର ପାଖରେ ସାହାର ଫଟୋଟି ବଡ଼ କରାଇ ଝୁଲିଗଛି, ତାଆରି ଆଡ଼କୁ କଣେଇ ଚାହିଁ, ମନଇଚ୍ଛା, ହସୁଥାଅ । ମୁଣ୍ଡରେ ଧଧ-ଓଡ଼ଣା, ମଥାରେ ଅଳକା, ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ, ଆଉ କପାଳ ଉପରେ ଦୁଇ କାନ ଆଡ଼କୁ ଲମ୍ବିଯାଇଛି ସବୁ ସୁନା ଚେନ୍ । ଦେଖ, ଦୁଇକାନ ମଝିରେ ପଥରବସା ଫାସିଆ । କାନ ବଢ଼ିଲିରୁ ଝୁଲୁଛି ମାଝଡ଼ି, ଝୁଲୁ ଲଗିଛି । ଗୋଟିଏ ନାକରେ ନୋଥ, ଆଉ ନାକରେ ଫୁଲ, ନାକ ତଳେ ଦଣ୍ଡି । କେମିତି ମାନ୍ଦୁଛି ? ସେଇ ତମର ସାତବର୍ଷ ତଳର ନନ୍ଦକା । ମୁଁ ଚାହେଁ, ସେଇ ଅଳଙ୍କାର ।

ନନ୍ଦକା ଆଲମାସ ଆଖକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲା । କଦାଚ ଆଙ୍ଗନାରେ ନିଜକୁ ଚାହିଁଲା । ତୃପ୍ତିର ହସରେ ଉଜଳି ଉଠିଲା ପାନପତର ପରି ମୁହଁ । ମଝିଫୁଲ ପରି ଧୋବ ଫରଫର ମୁହଁରେ ରଙ୍ଗଣୀ ଫୁଲର ରଙ୍ଗ ଚଢ଼ିଛି । ନିଜକୁ ନିରେଖି ନିଶ୍ଚଳାରେ ମଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚଳାଗୀର ଆଖିରେ ଲାଗିଲା ସଜୋତ ।

ସେ ବଦଳିଛି ।

ଦୁଇ କାନରେ ନୂଆ ଫେସନର ଆଣୋକତନ ଡିଜାଇନ୍ କାନଫୁଲ । ନାଆଁକୁ ସୁନାର ଫୁଲ, କିନ୍ତୁ ଟିକ ଟିକ, ଚକ ଚକ, ଧଳା ପଥରଗୁଡ଼ିକର ଝଟକ ତଳେ ସୁନାର ଫେମ ଲୁହଯାଇଛି । ଗହଣା ଭିତରେ ମୁହଁରେ ସେତକ । ଅତି ସବୁ କମକୁଟ ହାରଟିଏ ପାଞ୍ଚସରି ହୋଇ ବେକରେ ଝୁଲୁଛି । ହାତରେ ଦି ଦି ପଟ ଡାଇମଣ୍ଡକଟା ସୁନାକାତ । ଗୋଡ଼ରେ ସବୁ ସବୁ ପାବାଳୁ । ଗହଣା ଦେହରେ ଏତକ । ଏ ସୁଗର ସାଧାସିଧା ଫେସନ୍ । ସ୍ବାମୀଙ୍କର ରୁଚ ଓ ଇଚ୍ଛାର ସେ ଅଧୀନ ।

ନନ୍ଦକା ବଦଳିଛି ।

ବାହାପାଣି ଧଡ଼ିଲୁକୁ କଥଣ, ଦେହରେ ମାଉଁସ ଲାଗିଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ସାତ ଦରପରେ, କେଡ଼େ ବଡ଼ ମାଇପିଟାଏ ସେ ହୋଇଗଲାଣି ସତେ ! ଡୋଲରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଏ ଘରେ ସେହିଦିନ ପାଦ ଦେଲା, ଗା ମାଇପେ କଥାକଥା ହେଲେ, ସୁନାଖଡ଼ିକା ବୋହୁ ପାଇଛି ସୁନନ୍ଦବୋଉ । ଶାଶୁ କହଲେ, ରୂପରୁ ମତେ କି ମିଳିବ, ମା ଦୁର୍ଗା ଆଇସ ନନ୍ଦତ ଦେଉନ୍ତୁ, ସୁଖ ଆନନ୍ଦରେ ସେମାନେ ଘର କରନ୍ତୁ । କେମିତି ତା ମା ନଦେଇଛି କେଜାଣି, ଫୁଲିଦେଲେ ତ ଟଳପଡ଼ିବ ।

ତନବର୍ଷ ପରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ପୁଆଣି ହୋଇ ବାପଘରକୁ ଗଲା, ବୋଉଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଲା । ନନ୍ଦକାର ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛ ଦେଉଣୁ ସେ କହିଲେ, ମୋ ମାଆର ଅବସ୍ଥା ନାହିଁ । କାମ କରାଇ ପିଲାଟାକୁ କି ସରି କରୁଛି ସେ ରକ୍ଷାପୁଣୀ ଶାଶୁ ବୁଢ଼ୀ !

ରାଉଳ ଦିହେଁ ମୁରୁକେଇ ହସୁଆଆନ୍ତି । ସମ ବୟସୀ ହସପେଡ଼ୀ ସାନ ରାଉଳ ନନ୍ଦକାର ମୁହଁ ଟେକି ନିଜେ ମୁଣ୍ଡ ଦୋହଲାଇ ରୁନ ରୁନ କହିଲେ, ଆହା, ମରି-ଯାଉଥାଏଟି, ନନ୍ଦର କଣ୍ଠା ଦୋହଲୁଛି, ଖାଲ ଗାଲ ଦୁଇଟା ପୁରୁକା ହୋଇଛି ।

ବାପଘରେ ରୁମାସରୁ ଅଧିକ ଶାଶୁ ରଖେଇଦେଲେ ନାହିଁ । କନି ଖବର ପଠେଇଲା, ବୋହୂକୁ ନ ଦେଖି ବୁଢ଼ୀ ଆହାର ଗ୍ରହଣେଣି ।

ଶାଶୁଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲା । ଗୁଡ଼ିଦେଇ, ଲୁହ ଜଳେଇଲା ଆଖିରେ ବୋହୂମୁହଁକୁ ଘଡ଼ିଏ ତଳେ ଶାଶୁ କହିଲେ, ସାବତ ମା କି, ବୋହୂଟାକୁ ମୋର କଳାକାଠ କରି ଗ୍ରହଣ !

କନି କହିଲା ନିରୋଳାରେ, ଆରୋ ନୁଆବୋହୂ, ତମେ ଗଲୁଦିନୁ ନମରା ଆଉ ଶନିବାରେ ଗାଁକୁ ଆସି ସିବାରେ କଟକ ଫେରନ୍ତି ନାହିଁ । କେଉଁ କୁଟିରେ ଥରେ ଆଇଲେ ସେ ଘରେ ପଶନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଜାଣ ତମକୁ ଆସିବାକୁ ମୁଁ ଖବର ପଠେଇଲି । ମୋ ହାତ ରହା ତ ଜାଣି ବୁଢ଼ୀମାଙ୍କ ରୁଣୁକୁ ରୁଚେ ନାହିଁ ।

ସତେ, ସେ କେଡ଼େ ମୋଟା ହେଲଣି । ସକାଳୁ ଉଠି ରାତି ଅଧଯାଏ କାମ କଲେ ବି ଦେହ ଝୁଲୁନାହିଁ । ସାମାଙ୍କୁ କହିଲା, ଆଉ ବେଶୀ ମୋଟା ହେଲେ କାମ କରିପାରିବି ନାହିଁ । ମୋତେ ଔଷଧ ଆଣି ଦିଅ ।

ସୁନନ୍ଦ ମୁରୁକେଇ ହସି କହିଲା, ହଁ, ଟିକିଏ ତେରେଇଛି, ରଙ୍ଗ ବଦଳିଛି, ତଙ୍ଗ ବଦଳି ନାହିଁ । ବେଶ୍ ଫୁର୍ତ୍ତି ଅଛି । ତେବେ, ଗୋଟିଏ କାମକର । ଘରର କବାଟ କିଲି ପ୍ରତିଦିନ ଦଣ୍ଡ ବୈଠକ ଅଭ୍ୟାସ କର । ଦେହର ଚର୍ବି ତରଳିଯିବ । ଆସ, ମୁଁ ବତେଇ ଦେଉଛି । ଦଣ୍ଡ ବୈଠକ ଚର୍ବି ଝାଡ଼ିବାର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ ।

ଆରେ ।

ଆଜି ଶନିବାର ।

ଶୁଭ କାଉପଲ ଘଡ଼ିକ ଘଡ଼ି ଆସି ରାବ ଗୁଡ଼ି ଉଡ଼ିଯାଉଛନ୍ତି । ବାଆଁ ଆଖି ଆଜି ସକାଳୁ ଡେଇଁଛି । ତନ ଥର କି ପାଞ୍ଚଥର, ହାତରୁ ବାସନ ଝିଲିଣି । ଅଜାଣତରେ ମନ ଛନ ଛନ ହେଉଛି ।

ନନ୍ଦକା ଆଜି ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ିବ । ସବୁ ଶନିବାରେ ସେ ସାଇକେଲ ଚଳି ଆସି ପହଞ୍ଚନ୍ତି । କେବେ ସଞ୍ଜ ଆଗରୁ, କେବେ ରାତି ଆଠଟା ହୁଏ । ଯେତେବେଳେ ପଛେ ସେ ଆସନ୍ତି, ରାତିରେ ଶୋଇଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଗନ୍ଧାଯାକର ଗପ ତାଙ୍କଠି । ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ହେବ । ପ୍ରତି ପଦରେ ହୁଁ କହିବାକୁ ହେବ, ନୋହଲେ ସେ ଅଭିମାନ କରିବେ । ସୁମେଇପଡ଼ିଲେ ଚମୁଟିବେ ।

ନନ୍ଦକା ମୁଣ୍ଡ ଉପର ଝରକା ବନ୍ଦ କଲ । ଆଉ ଝରକା ବନ୍ଦ କଲବେଳକୁ ଘର ଚଟିଆ ଚଢ଼େଇ ଦିଓଟି କଢ଼ି ଉପର ବସାରୁ ବାହାର ଫଡ଼ଫାଡ଼ ହୋଇ ପଦାକୁ ଉଠି ପଳାଇଲେ । କୁଟାକାଠି ଦେଇ କଢ଼ି ଉପରେ ବାନ୍ଧିଥିବା ବସା ଭିତରୁ ଚିଁ ଚିଁ ଶବ୍ଦ ଆଉ ଶୁଭିଲ ନାହିଁ । କୁଆ ଦିଓଟି ପୁଣି ବାପମାଆଙ୍କର ଆସିବାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଅଣ୍ଟାରେ ଅଧାର ନେଇ ଆସିବେ ।

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଅଟକିଲା । ନା, ନିଦ ପଛେ ନ ହେଉ, ସେ ଝରକା ବନ୍ଦ କରିବ ନାହିଁ । ଗୁରୁ ଚଢ଼େଇ ହେଲେ ବି ସେମାନେ ଏ ଘରେ ବସା ବାନ୍ଧିଛନ୍ତି, କୁଆ କରିଛନ୍ତି । ଏ ଘରେ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅଧିକାର ଅଛି । ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଆନନ୍ଦର ସେ ଅନ୍ତରାୟ ହେବ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ଫେରିଆସିଲା । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଲମ୍ବହୋଇ ଶୋଇଲା । ଆଖି ବୁଜିଲା । ବରକ୍ର ଲଗୁଛି । ଆଖି ପତାଃଭେଦକରି ଦିନର ଆଲୁଅ ମୁଣ୍ଡରେ ପଶୁଛି ।

ପୁଣି ଚେଁ ଚେଁ ଶବ୍ଦ ।

ଆଖି ଖୋଲିଲା । ବାପ ମା ଚଢ଼େଇ ଦିଓଟି କୁଆଙ୍କ ପାଟିରେ ଅଧାର ଦେଉଛନ୍ତି । ଉଠିଗଲେ ପଦାକୁ । ଟିକି ଟିକି କଅଁଳିଆ ଅଣ୍ଟା ଦିଓଟି ବସା ଭିତରୁ ପଦାକୁ ଦିଶିଲା, ଲୁଚିଗଲା ପୁଣି ବସା ଭିତରେ । ପୁଣି ଚିଁ ଚିଁ ।

ନନ୍ଦକା ଏକା ଆଖିରେ ଅନେଇ ରହିଲା । ଗୁଡ଼ି ଅଗାଧ ଛୁଟିଲା ଘାସ୍‌ଘାସ । ମନର କେଉଁ କନ୍ଦରେ ଛଟପଟ ହେଲା କାମନା । ଛଟପଟ ହେଲା, ଅସ୍ଥିର ଲାଗିଲା । କାହିଁକି କେଜାଣି, କୋହ ଉଠିଲା । କାନ୍ଦ କାନ୍ଦର ଆକୁଳ ବକଳ ଭାବ ଗୁଡ଼ି ଅଗାଧ । ଅଜାଣତର ଅମାଳିଆ ଲୁହ ଆଖି କୋଣରୁ ଝରି ଆସିଲା ।

ଗୁରୁ ଘରଚଟିଆଠାରୁ ମଧ୍ୟ ସେ ହାନ !

ନୂଆବୋହୁ ହୋଇ ଏଇ ଘରକୁ ଆସିଲାଦିନ ତାଆର ବୟସ ହୋଇଥିଲା ସତର । ଚରଣ ପୁର ପଡ଼ଣ ଗୁଲୁଗୁଣି, ସେ କସି ଧରିଲା ନାହିଁ ।

ଝରକା ସେ ପାଖେ ଆଡ଼ ଗଛରେ ଲଟେଇଛି ଯେଉଁ କଣାରୁ ଲଟା, ସେଥିରେ ଫୁଲ କସି ଲଦ ହେଲାଣି । ତା ଏପାଖେ ତାଲମୁଗଇ, ନାଲି ଝୁଡ଼ ଝୁଡ଼ ଫୁଲଫୁଲରେ ଲଦ ହୋଇଛି । ସମୟ ଆସିଲେ ସମସ୍ତେ ହୁଅନ୍ତି ଜନନୀ, ଓଜନ୍ଦାର । ଅତି ବୃଣାଲିଆ

ହୋଇ ବଢ଼ି ଯେଉଁ ଭେଣ୍ଟି ଗଛଟି, କାହିଁ ସେଥରେ ଫଳ କି ଫୁଲ ? ଭୁବୁଡ଼ା ହେଲାଣି । ଅଗରେ ଚନ୍ଦ୍ର ପିମ୍ପୁଡ଼ା ମୁଣ୍ଡ ଖାଇଲେଣି ।

କାର କଅଣ ସେଇ ଭେଣ୍ଟି ଗଛର ଅବସ୍ଥା ଦେଖ ? କେବଳ ଗଣ୍ଡି ବଢ଼ାଇ ସମୟ କାଟିବ ? କାହିଁ ସପନ ! ଚକିତ ପୁର ପରଶ ହେଲା । କାହିଁ ମାତୃତ୍ବର ଅହମିଆ ? ପୁଣି ବଲେଇ, ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସେ ଘର । ସମୟ ଆସିଲେ ସେମାନେ ମାଆ ହୁଅନ୍ତି । କାହ୍ନୁରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଯେଉଁ ବୁଢ଼ୀ ଝିଟିପିଟି, ପିମ୍ପୁଡ଼ା ଓ ପୋକ ଟୋକୁଛି, ସେ ବି । ଏକା ମଣିଷ ନୁହେଁ, ବୃକ୍ଷଲତା, ଜୀବଜନ୍ତୁ, ସମସ୍ତେ ଜନନୀ ହୁଅନ୍ତି ।

ମଣିଷ ଜନମ ପାଇ ସେ ଜନନୀ ହୋଇନାହିଁ ।

ଆଖି ପିଞ୍ଚିତା ପଡ଼ିଲା ପରି ସମୟ କଟିଯାଇଛି । ଶାଶୁ ଓ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ସ୍ୱେଦ ଆଦର ତାକୁ ବାନ୍ଧ ରଖିଛି । ଯଦି ସେ ଗହଣ କରିଛି । କିଛି ସୁଝାଇ ପାରିନାହିଁ । ସେ କେବଳ ଫୁଲଗୁଣୀ ହୋଇ, ଭଲ ଶାଢ଼ି, ମୂଲ୍ୟବାନ ଗହଣା ପିନ୍ଧି ଏ ଘରର ଶୋଭା ବଢ଼ାଇବାକୁ ଆସିନାହିଁ । ଏ କୁଟୁମ୍ବର ଉଚ୍ଚର ଧାର ଅନନ୍ତ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଛୁଟାଇବାକୁ ସେ ଆସିଛି । ଯୌବନର ଖେଳ ଖେଳିବା କେବଳ ନାଶଜୀବନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେ ଖେଳର ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଛି । ମାତୃତ୍ବ ।

ସେ ମାଆ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

ସେ ଗହଣ ଲକ୍ଷୀ ।

ଘରେ ବାହାରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭୁଣ୍ଡରେ ସେଇ ଗୋଟିଏ କଥା । ଗାଆଁ ମାଲସେ ମୁହେଁ ମୁହେଁ ଏଇ କଥା କହନ୍ତି । ସତମିଛ ସେ ଜାଣି ନାହିଁ ।

ମଧ୍ୟରାତ୍ରି କୁଟୁମ୍ବରେ ଜନମ । ବାପ ମା, ଭାଇ ଭଉଣୀ, ଭଉଜ, ଅଇ, ସାଙ୍ଗ ଝିଅଙ୍କ ମେଳରେ, ଦୂର ମୋହସଲ ଗାଆଁରେ ସେ ବଢ଼ିଛି । ଗାଆଁ ଝିଅଙ୍କର ଯେତେ ଯାହା ଶିଖିବାର କଥା, ଜାଣିବାର କଥା, ସେ ଶିଖିଛି, ଜାଣିଛି ।

ଗାଆଁ ଦାଣ୍ଡରେ ସାଇପଡ଼ିଶାର ଟିକି ଟିକି ଝିଅପୁଅଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଧୁଲି ଖେଳରେ ଖୁସି ଆନନ୍ଦ, ରାଗରୋଷ, ହସକାନ୍ଦ । ଗାଁ ସ୍କୁଲରେ ପାଠ । ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ସ୍ନେହ, ଶାସନ । ସୂତାକଟା, ବରିଷ୍ଠ ଗଛରେ ପାଣି ଢାଳିବା । ଦଶପୁର ଏଗାର ଗୁଲୁଲୁ ବେଳକୁ ଗାଆଁ ସ୍କୁଲର ପାଠ ସରିଲା । ଫୁଲ ଗୁଡ଼ି ଶାଢ଼ି ବେଢ଼େଇ ହେଲା ବେଳକୁ ଶାଢ଼ି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଆସିଲା । ଯେଉଁ ଭିତରେ ଘର କରଣା ଓ ସଣ୍ଠଣା ଶିକ୍ଷା । ସବୁବେଳେ ଖାଲି ଗେହଲିଆ ଛୁ ଡାକ ।

ହୁ, ଏ କି ଗୁଲ୍ ନଈକା, ମାଇସି ହିଅର ଦୁମୁଦୁମୁ ଗୁଲ୍ ଭଲ ଦିଶେ ନାହିଁ ମା ! ଦେଖିଲୁ ତୋର ବଡ଼ ଭଉଜକୁ, କେମିତି ଗୁଣ୍ଟୁଣା ହାତୀ ପରି ଗୁଲେ । କେହି ଜାଣିବ ନାହିଁ ଯେ ମାଇସିଟିଏ ଆଉଟି ଯାଉଛି । ପାଦତଳେ ପିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମରିବ ନାହିଁ । ମା ଏଇପରି ସେହୁର ବାସନ କରନ୍ତି । ଶିଖେଇ ଦିଅନ୍ତି । ଗେଲ୍ଲକର ମୁଣ୍ଡ ଆରମ୍ଭ ଦିଅନ୍ତି ।

ବଡ଼ ଭଉଜ ରୁମ୍ମା ରୁମ୍ମା'କହନ୍ତି ହୁ, ନନ୍ଦ, ଏ କି ହସ ? ହସିବାକୁ କେହି ମନା କରୁ ନାହିଁ, ତା ବୋଲି ଘୋଡ଼ା ପରି ହିଁ ହିଁ ହୋଇ ପାଟି ଶୁଣେଇବ ଗୁରୁଜନଙ୍କୁ ? କଥା କହୁବ ଯେ ଏ କାନରୁ ସେ କାନ ଶୁଭିବ ନାହିଁ । ଛଳ କଲ କି ଏଇ କଥାକୁ ? ମୋ ରାଣ, ସୁନା ଭଉଣୀଟି, ଟିକିଏ ହସିଲ । ଭଉଜ ମୁହଁ ଟେକନ୍ତି ।

ଦେହମୁଣ୍ଡରୁ ଲୁଗା ସିପିଗଲେ ଆକଟ । ସିଧାସଳଖ କାହା ମୁହଁକୁ ମୁହଁଭୈ ଗୁହଁଲେ କିଏ ଦାହୁଲଣି । ଅଳସ ହୋଇ ନିରୋଳାରେ ବସିଲେ ଆଇମା ତଥାଗଲେଣି, କାମ ନ କରି ବସିବା ଗେଲ୍ଲପଣିଆ ନୁହେଁ ଲେ ନନ୍ଦ ! କିଏ କହୁବ କାହା କପାଳେ ବିହ କଅଣ ଲହୁହୁ ? ରଜାର ରାଣୀ ହେବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ । ସମସ୍ତେ କଅଣ ରଜାର ରାଣୀ ଦୁଅନ୍ତି ? ଦେଖିଲୁ ମୋ କଥା, ସାତ ପୁଅରେ ଗେଲବସର ସାନ ହିଅ ମୁଁ, ଆମ ଖାନଦାନୀ ଘର ସାତପୁରୁଷରୁ ଧନୀ । ଚଉଧୁରୀ ଘର ଖଣ୍ଡ ମଣ୍ଡଳରେ ତାକ । ସାତ ପୁଅରେ ହିଅ, ସାତ ଭାଇରେ ମୁଁ ଭଉଣୀ ।

କେବଳ ହୁ ପ୍ରକର, ଆକଟ ଭିତରେ ବେଳ ବଡ଼େ ନାହିଁ । ନିଜ ମେଳରେ ସ୍ବାଧୀନତା । ଘରେ ବାହାରେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ପ୍ରଣାମା । ରଜ, କୁଆଁର ରୁନେଇଁର ଗାଁ ହିଅଙ୍କ ମେଳରେ ହସଖୁସି, ସରଳ ନିରାହ ଟାହୁ ଟାପର । ଚିତାପକା, ଚନ୍ଦନଘୋର, ପାନଭଜା, ଜାତି ଜାତିକା ପିଠା ପଣାରେ କମକୁଟ ନରସା କାମ, ଲୁଗାକୁସି, ଫୁଲଗୁଞ୍ଜା, କାଢ଼ିଣ ଓ ଘାସରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବିଚଣା ଓ ପାଉଆ କରା, ତାଳପତର ଝୁମୁକା, କୃଷ୍ କାମ, ଉଲ୍‌କାମ ସବୁ ଶିଖିଛୁ ନନ୍ଦକା । ଯେ ଦେଖେ, ସେ କରେ ପ୍ରଣାମା ।

କାମ ଓ ଶିକ୍ଷାର ଆନନ୍ଦରେ ହିଅଦିନର ବେଳ କେଡ଼େ ବେଗେ କଟିଗଲ ସତେ ! ପରଘର କଥା କେହି କେହି ମନେ ପକେଇ ଦିଅନ୍ତି । ବାହା ହୋଇ ଫେରି ଆସିଥିଲୁ ହିଅମାନେ କେହି ନ ଥିଲୁ ବେଳେ ନୁଆ ଅଭିଜ୍ଞତା, କେତେ ପ୍ରକାରେ, କେତେ ରଙ୍ଗରେ ଗପନ୍ତି । ଡରି ଡରି, ତରଙ୍ଗ ତରଙ୍ଗ ହୋଇ ନନ୍ଦକା ଶୁଣେ । କଅଣ ଶୁଣେ, ବୁଝେ ନାହିଁ । ବୁଝିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହେଲେ ବି ସାହସ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଥରେ ସାଙ୍ଗଛଡ଼ା ହୋଇ ପରଘରେ ପାଦ ପକାଇ ଫେରନ୍ତି, ସେମାନେ ଆଉଜାତିକା ହୋଇଯା'ନ୍ତି ।

ଗାଆଁ ଦାଣ୍ଡରେ କେଳାକେଲୁଣୀ ନାଟ, ସାପ ଖେଳ, ଭଲୁ ନାଚ, ରାତିରେ ପୁଆଙ୍ଗ, ହାସବତା ହରଣ, ଠିଆପାଲ, ଗାଁ ମାଇପଙ୍କ ମେଳରେ ଦେଖିବାରେ ବାଧା ନାହିଁ । ଅଗ୍ନିଲ କବିତାର ଶ୍ରୀଳ ଅର୍ଥ, ରୂପ ଦର୍ଶନା, କେଳିଦୂର ବର୍ଣ୍ଣନା, ସେ ସବୁ ମଧ୍ୟ

କାନରେ ପଡ଼େ । ଲାଗେ ପ୍ରହେଳିକା ପରି । ଚାରି ଚକ୍ଷୁର-ମିଳନ, ହାବଭାବ, ଇଚ୍ଛା, ଏସବୁ ଗ୍ରାମବାଳା ପକ୍ଷରେ ଲାଜ କି ଉପନ୍ୟାସ ପରି । ଦେଖିବାକୁ, ଶୁଣିବାକୁ, ପଢ଼ିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ; କିନ୍ତୁ ସପନ ବି ଦେଖି ହୁଏ ନାହିଁ । ସପନରେ ମା, ଖୁଡ଼େଇ ଆକଟନ୍ତି, କଲେ, ତେଣେ କାହିଁକି ଡବ ଡବ କରି ଅନେଇଛୁ, ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା ନାହିଁ ?

ସପନ ଭାଙ୍ଗେ. ଚାହିଁ କରି ନିଦ ଭାଙ୍ଗେ । ଦେହ ଝିମି ଝିମି ହୁଏ । ଗୁଡ଼ି ଅରେ । ନନ୍ଦିକା ଡରି ଡରି ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ । ସତେ କି ସେ ଅନ୍ୟାୟ କରିଛି । କେଉଁ ମୁନି, କି କେଉଁ ଗର ପୁରୁଷ, ଧୀବର କନ୍ୟା କି ଗୁରୁପତି, ନାଗ ବା ଦେବକନ୍ୟାର ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଥିଲା, କାହାର ପଞ୍ଚ ପଡ଼ିଥିଲେ, କିଏ ବେଦୀ ଉପରୁ କାହାର କନ୍ୟାକୁ ଟେକି-ନେଇଥିଲେ, ଏ ସବୁ ପୁରାଣର ଗଳ୍ପ । ପଢ଼ିବାକୁ ମଜା ଲାଗେ, ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହୁଏ । ଅଭିନୟ, ଗ୍ରାମ ବାଳିକା ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବେ ନାହିଁ ।

ସାଧୁ ମାଈପିଙ୍କ କଳି । ମାଈପୀ କଳିରୁ ଗୋଟିଏ ଘର ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି ହୁଏ । ପ୍ରାଣରୁ ବଳି ଯେଉଁ ଭାଇ ଆଉ ଭାଇକୁ ଭଲପାଏ, ସେମାନେ ମୁହଁ ଚୁଆଁଚୁଆଁ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ଘଟଣା କାନରେ ପଡ଼େ, ଆଖିରେ ଦିଶେ । କେଜାଣି ବା ଅଜାଣତରେ ମନରେ ଲୁହୁଥିବ । ଭାବିବସିଲେ କାବା କାବା ଲାଗେ ।

ନନ୍ଦିକାର ମନ ବିଦ୍ରୋହ ହୋଇଉଠେ । ନିଜକୁ ନିଜେ ସେ କହେ, ମୋ ଭାଇମାନେ ସେମିତି ହେବେ ନାହିଁ । ପର ଘରେ ମୁଁ ହେବି ସବୁସହଣୀ । ବଡ଼ ଜା ଥିଲେ ଗୋଡ଼ରେ ଶରଣ ପଶିବି, ସାନ ଜା ଥିଲେ କୋଳରେ ବସାଇବି ।

ପୁରୀ ସହରର ଧର୍ମଶାଳା ।

ରଥବେଳ । ଦୋମାହାଲ ଉପର, ପାଖାପାଖି ଦିଓଟି ଘରେ ଦିଓଟି କୁଟୁମ୍ବ ।

ସେଇଠି ପ୍ରଥମେ ସୁନନ୍ଦର ଆଖିରେ ତାର ଆଖି ମିଶିଲା । ଚାରିଦିନ ଆଖିର ଅକୁହା ଆଗ୍ରହ ଆଉ ଦିଓଟି ଆଖିକୁ ଠକ ପାରି ନ ଥିଲା ।

ସେ ଦିଓଟି ଆଖି କନର । କନି ହସିଥିଲା ।

ସେଇଠି ସମ୍ଭବ ସ୍ଥିତି ହେଲା । ସବୁମଙ୍ଗଳ ଜଗନ୍ନାଥ ପ୍ରସାଦ ।

ସାତ ବର୍ଷ କଟିଛି ।

ଏ ଭିତରେ ନନ୍ଦିକାର ବାପ ମା ସେପୁରକୁ ଚାଲିଗଲେଣି । ଭାଇ ଦିହେଁ ଭିନେ ହେଲେଣି । ଯିଏ ଯାହାର ପିଲାକୁଟୁମ୍ବ ନେଇ ବିଦେଶରେ ଅଛନ୍ତି, ଚାଲି ଗାଁରେ । ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ସବ୍‌ଜନସପେକ୍ଟର, ଆଉ ଜଣେ ଅବକାଶ ସବ୍‌ଜନସପେକ୍ଟର । ଯେଣା ହାତରେ ଯିଏ ଚଉଦ ପା । କେଉଁଠି କିଏ ଅଛନ୍ତି, ସେ କଥା ନନ୍ଦିକା ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ସେ ଏତିକି ଜାଣେ, ବାପଘର ଟାଣ ତା'ର ନାହିଁ । ଶରୁର ଘରେ ସେ ସବେସବୀ ।
ବାଦ କରିବାକୁ ଆଉ କେହି ନାହିଁ ।

ସବୁ ଆନନ୍ଦ, ସବୁ ସୁଖର ମଝିରେ ମନ ବିଚଳିତ ହୁଏ । ମନ ପ୍ରଶ୍ନେଇ ଉଠେ,
ସେ କଅଣ ବାଞ୍ଛ ?

ନନ୍ଦିକାର ଦୁଇ ଆଖିରୁ ଲୋତକ ଝରେ ।

କେତେ ଜ୍ୟୋତିଷ, କେତେ ଅବଧାନ ପୁଅର ଜାତକ ଦେଖି, ହାତ ଦେଖି,
ଗଣନା କରି କହଲେ, ସୁନନ୍ଦର ତନୁ ପୁଅ, ଦୁଇ ହିଅ ହେବେ । ପିଲାଦିନୁ ସମସ୍ତେ ଯେଇ
କଥା କହୁଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତେ କଅଣ ଠିକ୍ ? ଦେଖୁ .ଦେଖୁ ସାତ ବର୍ଷ କଟିଗଲା ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣପ୍ରତିମା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋହୂ ନଜେ ବାହୁ ଘରକୁ ଆଣିଲେ । ଆଜିଯାଏ କିଛି ଧରିଲା
ନାହିଁ ।

ଅଭୟା କଡ଼ ମୋଡ଼ିଲେ । ଦିନ ଦୁଇପ୍ରହରେ ଆଖିକୁ ନଦ ଆସେ ନାହିଁ । ପେଟ
ପୁରାଇ ଖାଇଦେଲେ ଅଶକ୍ତ ଲାଗେ । ବଛଣାରେ ଟିକିଏ ପଡ଼ିଯିବାକୁ ମନ ହୁଏ ।
ବୋହୂ ହୋଇ ନନ୍ଦିକା ଘରେ ପାଦ ଦେଲା ଦିନୁ ଅଭୟାଙ୍କର ଏତେ ଦିନର ଅଭ୍ୟାସ
ବଦଳିଛି । ସେ ଅଳସୋଇ ହେଲେଣି । ପର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବା ତାଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ
ହେଲଣି ।

ନ ହେବ କେମିତି ? ନୁଆ ବୋହୂ ନନ୍ଦିକା, ନାକ ଉପର ଓଡ଼ଣା । କପାଳ
ଉପରକୁ ଟେକି ସିଧା ସଳଖ ହୋଇ ଚାଲିଲା ଦିନରୁ ଅଭୟାଙ୍କର ହାତରେ ପାଣି
ଲାଗିନାହିଁ । ନନ୍ଦିକା ସବୁ କାମ ନଜେ ଆଦରି ନେଇଛି । ଶାଶୁଙ୍କର ସେବାଯତ୍ନ ନେବା
ତାର ଧର୍ମ । କି ଦିନ, କି ରାତି, ଗୋଡ଼ରେ ହାତ ନ ଦେଲେ ସେ ନ ଉଠେ ।

ଧନ୍ୟ ତାର ମା ! ଭଲ ଶିକ୍ଷା ତାକୁ ଦେଇଛି । କାମ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିପୁଣ, ତଙ୍ଗ-
ତାଙ୍ଗରେ ତହୁଁ ବଳି । ରାଗରୋଷ, ମାନଅଭିମାନ ଟିକିଏ ନାହିଁ । ଥରଥର କଥା,
ଏକାନ୍ତରୁ ସେ କାନକୁ ଶୁଭେ ନାହିଁ । ଆଖି ଦୂର୍ଢ଼ି ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଯେ ଯେତେ ବଡ଼
ଶତ୍ରୁ ହେଲେ ଅନେଇଁଦେଲେ ଶତ୍ରୁ ପଣିଆ ପାଣି ଫାଟିଯାଏ । ହସିଲା ପରିକା ମୁହଁରେ
ତାର କି କିମିଆଁ ଅଛି କେଜାଣି, କାହାକୁ ପଦେ କଥା କହୁଲେ ତଳେ ପଡ଼େ ନାହିଁ ।

ଭାଗ୍ୟକୁ ମିଳେ ଏମିତିକା ସୁଲକ୍ଷଣୀ ବୋହୂ ।

ଦୂର୍ଢ଼ି ହିଅ ସେ କୋଳକୁ ଆଣିଥିଲେ, ସୁନନ୍ଦ ପଛକୁ ଶୋଷ ଓ ଆଶ୍ର ।

ଗରିବ ଘରର ଝିଅ ଥିଲେ ଅଭୟା । ବାପଘରର ଗରିବ ନ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଖୁସିବାସିଆ ଘରର ମଝିଆଁ ପୁଅଙ୍କ ହାତରେ ତାର ବଡ଼ ଦାଦି ହାତ ଛିଦିଦେଲେ । କେତେ ଦିନ ଆଉ ଘରେ ରଖନ୍ତେ ? ଦେଖୁ ଦେଖୁ କୋଡ଼ିଏ ପୁର ଏକୋଇଶି ଚାଲିଲା ।

ଯାହାଙ୍କର ହାତ ସେ ଧରିଲେ, ସେ ଦରବୁଡ଼ା । ପ୍ରଥମ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଞ୍ଚ ବରଷ ରହି ଦୁଇକାରେ ଗଲେ । ପେଟରେ ପାଞ୍ଚ ମାସର ପିଲା ଥିଲା । ସ୍ବାମୀ କୁଆଡ଼େ ବାଇଆ ବାଉଳା ହୋଇ ଦିନ ବର୍ଷ ରୁଲିଲେ । ସେଇଠୁ ଆସିଲେ ଦ୍ଵିତୀୟା । ପାଞ୍ଚଟି ବର୍ଷ ତାଙ୍କର ସମ୍ଭାର । ପୁଅଟିଏ ହେଲା । ଅନୁଡ଼ିଶାଳରେ ସେ ଆସି ରୁଜିଲା, ଦୁଇ ଦଣ୍ଡା ପରେ ମା ।

ମାସ ଦୁଇଟା ପୁରନାହିଁ, ବାହାଦିଥି ଯେମିତି ଆସିଲା, ଆଗ ସାହାଡ଼ା ଗଛକୁ ବନ୍ଧ ହୋଇ ସେଇଠୁ ବାହାହେଲେ ଅଭୟାଙ୍କୁ । ଗୁଡ଼ା ବର ବୋଲି ସମ୍ଭାରସାରା ହୁରି ପଡ଼ିଲା । ଲୋକଙ୍କର ଟାହଟାପରା, ଟିକା ଭାଗବତ ବରପକ୍ଷ କି କନ୍ୟାପକ୍ଷ କେହି ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।

ଅଭୟା ହେଲେ ଏ ଘରର ବୋହୂ । ଦିନ ବରଷ ପୁରୁଲବେଳକୁ କୋଳକୁ ଆସିଲା ସୁନନ୍ଦା, ବରଷକ ପରେ ଶୋଭା, ପୁଣି ବାରମାସ ନ ପୁରୁଣୁ ଆସି । ସେଇଠି ପଡ଼ିଲା ଗଣ୍ଡି ।

ଦେହଶୁରଙ୍କର ଦିନ ପୁଅ, ପାଞ୍ଚ ଝିଅ । ଦିଅରଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ଝିଅରେ ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ବହୁକୁଟମ୍ବୀ ଘର । ବାପ ଅଜା ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ରଖି ଯାଇଥିଲେ ସେତିକି । ସ୍ବାଜ୍ଞ ଅମଳରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଗମେଇଲେ ପଛେ, କମେଇଲେ ନାହିଁ ।

ଦେହଶୁର ଗେହ୍ଲାରେ ବଢ଼ିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ସେ କୁଟାଖଣ୍ଡିକ ଦିଖଣ୍ଡି କରି ଲାଗନ୍ତି ନାହିଁ । ପୋଥି ପୁରୁଣ ପତ୍ର, ପଣା ତାଆସ ଖେଳି ଯେ ବେଳ କଟାନ୍ତି । ଦିଅର ତ ଦୁଣ୍ଡା । କଥା କହୁଁ କହୁଁ ହାତ ଉଠାନ୍ତି । ମୁଦଙ୍ଗ ବଜାଇ ତାଳ ପକାଇବା ତାଙ୍କର ବେଉସା । ଶେଷକୁ ସେ ଗଞ୍ଜେଇ ଅର୍ଦ୍ଧମ ଅମଳ ଧରିଲେ ।

ଏକା ଏକ ନନ୍ଦଆବାପ, ପାଠ ଅଳପ, ହେଲେ, ବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି । ସବୁ କାମ ସେଇ କରିନ୍ତି, ଜମିବାଡ଼ିର ହାଲ ହକିସ୍ବତ ବୁଝାଠୁଁ ଘରର ହାନିଲଭ, ଗାଆଁର ମାମଲତ । ସୁଖେଦୁଃଖେ ତଳିଯାଉଥିଲା । ପେଟ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିଲା । ଗ୍ରେଟ ଗ୍ରେଟ ପେଟ ବଡ଼ ବଡ଼ ହେଲା । ପୁଅଗୁଡ଼ା ସିନା ଦରପଠୁଆ ହେଇ ବାବନାଭୂତ ପରି ରୁଲିପାରିବେ, ଝିଅଗୁଡ଼ା ତ ପରଘରକୁ ଯିବେ । ଧନ କାହିଁ ? ଗୋଟିଏ ଝିଅର ଜମିତ୍ୟକୁ ବକା ହେଲା ଦିନମାଣ ଜମି । ଆଉ ଗୋଟିଏ, ଆଉ ଗୋଟିଏ—ଗୁରମାଣ, ପାଞ୍ଚମାଣ ସରିଲା ।

ସବୁ ସରିବ !

ଅଭୟା ଆସିଛନ୍ତି ସବା ପଛରେ । ଦିଅରଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅକୁ ଗୁଡ଼ିଦେଲେ ତାଙ୍କର ପିଲା ଦିନୋଟି ସବୁଠୁ ସାନ । ସ୍ବାମୀଙ୍କ ଆଖିକୁ ପୁଅ, ପୁରୁଷ, ଝିଅ, ଝିଆଣୀ ଏକାପରି ଦିନିପାରନ୍ତି, ହେଲେ ଅଭୟାଙ୍କ ଆଖିକୁ ତ ଦିଶିବେ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦକୁ ଯେତେବେଳେ ଆଠ ବରଷ, ତିନି ଶୁଭ ଭାବେ ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ଅଭିଯୁକ୍ତର ଦୋଷ ଦେଲେ । କେତେ ହୁ ଗୁଳର, ନିନ୍ଦା, ଅପମାନ, ଅଭିଶାପ ସେ ସହିଛନ୍ତି । ଶୁଭ ପାହୁଲେ କଳିକଳିଆ, ପାଟିରୁଣ୍ଡ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଥାରୁ କନ୍ଦଳ ଉତ୍ପନ୍ନେ । ପୁରୁଣା ଯଥା ଗୁଡ଼ି ନୁଆ ଢେଉ କଣି ଘର ନ କଲେ ଜୀବନରେ ଅଭି ଶାନ୍ତି ମିଳିବ ନାହିଁ । କଳିଆରେ ଯଦି ବେଳ କଟିବ, କାମ କରିବାକୁ ତର ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ଗାଆଁ ମଝିରେ ନୁଆ ଘର କଲେ ।

ରକ୍ଷା ମିଳିଲା ।

ପାଞ୍ଚ ଛ ବର୍ଷ ସଫାର୍ । ଉଦ୍‌ଯୋଗୀ ପୁରୁଷ । ଶୁଭବାସର ତତ୍ତ୍ୱ ନିଅନ୍ତି । ସଞ୍ଜବେଳେ ନିଜର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଦୋକାନରେ ବସନ୍ତି । ଦୁଇ ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ପଶୁମାନ ଦେଖିଲେ ଲୋକେ ଆଖି ଟେକନ୍ତି । ଶହ କହନ୍ତି, ଅଧର୍ମ ବଡ଼, ତଳେ ବହୁତ, ଗଲବେଳେଯାଏ ମୂଳ ସହୁତ । ଦୂର ଗାଆଁର ଲୋକେ ଶୁଭିଚିନ୍ତାବେଳେ ଗାଁ ମଝିରେ ବଡ଼ ହତା ଓ ବଗିଚା ଦେଖି ପଡ଼ିବ ଶୁଭାନ୍ତି ।

ଶହେ ଶହ ନଡ଼ିଆ ତଥର କାନ୍ଦୁଲଣି । କଦଳୀ ବଗିଚା, କାନ୍ଦମାନ ତଳେ ଲେଟୁଛି । ଆରେ, ନାହିଁ କଅଣ ? ଆମ୍ବ, ଜାମ୍ବୁ, କଇଁଅ, କରମଙ୍ଗା, ପିଜୁଳ, ସଜନା, ତାଳମ୍ବୁ, ଯାହା ଖୋଜିବ । ଅପମାନ ଅରମା ଜଙ୍ଗଲ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା ଏ ଶହ, ସଞ୍ଜେ ସକାଳେ ଗାଁ ମାଛପେ ନାକରେ ଲୁଗା ଦେଇ ଟିପେଇ ଟିପେଇ ପଶୁଥିଲେ । ସେଇ, ଭଜାହାଣ୍ଡି ଭରା ଟୁର ଗାଡ଼ିଆ କେତେ ବଡ଼ ହୋଇଛି । କାତକେନ୍ଦୁ ପର ପାଣି । ସେହି ଶୁଭର ମନଶୁଷ୍ଟରେ ଖେଳୁଛନ୍ତି ।

ସବୁଦିନେ ପାଗ ଭଲ ନ ଥାଏ । ଖରା-ଝରା ଧରା ଗୁଡ଼ିରେ ଅନନ୍ତର ବରଷା କୁଟେ, ଅନ୍ଧାର ଘୋଟେ, ବାଆ ବତାସ ଛୁଟେ । ଆକାଶର ମଥାନକୁଆଁ ଦେବଦାରୁର ଉରୁ ଶଙ୍ଖେ । ସେ ଭୂମିରେ ଲେଟେ । ବାହା ବାହାର ସ୍ବର ବୁଡ଼ାଇ, କାଳର କୁହାଟ ଆହା ଆହା ଗୁଡ଼ି ଥରାଏ ।

କଅଣ ହେଲା ?

ମୋଟେ ଦିନ ଦୁଇଟା ଜର ।

ନନ୍ଦିଆର ବାପା ସଫାର ଗୁଡ଼ିଲେ; କୁଲରେ ପୋଡ଼ି ଧୁଆଁ ପାଉଁଶ ହେଲେ । ପର ଦୁଃଖରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମନ କାନ୍ଦେ, ଗୁଡ଼ି ତରଲେ, ସେଇମାନେ ଆଗକୁ ଆସି ସାନ୍ଧୁ ନା ଲେ—ନବୀନ ମରଣ ନୁଆ କଥା ନୁହେଁ । କେତେବେଳେ ଆସି

କାହା ଘରେ ପଶେ । କାନ୍ଦ ବୋବେଇ, ମୁଣ୍ଡ କୋଡ଼ି, ବଛଣା ଧରିଲେ ତଳୁଡ଼ି ବାହୁରି ପିଲୁଗୁଡ଼ିକ ହତାଶ ହେବେ । ଦବନ୍ତିବେ । ଉଠ । ଏଥର ଘର ସମ୍ଭାଳ । ଆଜିଯାଏ ଏକା ମାଆ ହେଇଥିଲା, ଏଣିକି ତମେ ବାପ ହେବ, ମା ହେବ ।

କାଆମାନେ, ସେମାନଙ୍କର ପିଲୁଟିଲ, ଦେହଶୁର ଓ ଦିଅର ଆସି ଘରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମେଇଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ ।

କାଆମାନଙ୍କର ମନ ହୁସୁଡ଼ି । ଗୁଡିକଲେ ଛପି ଛପି ଛଟପଟ ହେଉଥିବା ହଂସା, ଅଭିମାନ, ପରଶ୍ରୀ କାତରତା ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଉଠୁଛି । ଗୁଣ୍ଡରୁ ନିଆଁ ମୁହଁ । ବଳୁଆ ପରି ତାତଲ କଥା ଝୁରୁଛି, ଅଲକ୍ଷଣି, ସ୍ଵାର୍ଥପର, ସବୁ ଏକା ଭୋଗଭୋଗ କରିବ ବୋଲି ଭିନ୍ନ କରେଇଲ । ନିଆଁ ଲୁଅ, ଅନାବାଦୀ ବଣ, ଯେଉଁ ଦିନ ଦିପହରେ ବ୍ରହ୍ମବିଷୟ, ଭୂତ, ପ୍ରେତ, ସଇତାନ, ଦେବାଦେବୀ ଆତ୍ମହତ ହେଉଥିଲେ, ସେଇଠି ଘର ତୋଳିଲା । ଫଳ ଏବେ ମିଳିଲା । ବାପଠୁଁ ବଳି ବଡ଼ବାପ, ଦାଦା ଓ ଭାଇ ଭଉଣୀ-ମାନେ ଅଛନ୍ତି । ପିଲା ତନଟା କଣ ମଣିଷ ନ ହେବେ କି ? କଥା ପଡ଼ୁଛି ନା !

ମାସେ କାଲି ବଛଣାରେ ପଡ଼ି, ଛଟପଟ ହୋଇ, ଲୋକଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ କଥା ମନରେ ଭେଦାଇ, କପାଳକୁ ନିନ୍ଦା, ଆଖିରେ ଯେତେ ଲୁହ ଥିଲା ସବୁ ନିଗାଡ଼ି ଓଶିପ କରୁ ଅଭୟା ବଛଣା ଗୁଡ଼ିଲେ । ପୁଅଟିଆ ତନୋଟି କାହା ପରି କେଉଁଠି ହତାଶ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଶୁଣିଶାଣି କଣ୍ଠା ଦୋହଲୁଛି । କାଆମାନଙ୍କର ପିଲାଙ୍କ ହସ ଓ ପାଟି କୁହାଟରେ ଘର ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛି । ଗାଈ ବଳଦଙ୍କ ଗୁଡିରେ ବଦାକାଠି, ଆଖିରେ ପାଣି । ଗୁର କୁକୁରଟା ମୁଣ୍ଡ ପାଲଟିଛି । ମୁଣ୍ଡରେ ଘା । ମାଛ ଭଣଭଣ । ଗଲେଇ ଦିଉଟି ମ୍ୟାଉ ମ୍ୟାଉ ହୋଇ ଗୋଡ଼ରେ ଘଷି ହେଉଛନ୍ତି । କଅଣ କହୁଛନ୍ତି, କି ଅଳି କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ?

ଅଭୟା ବାରିଆଡ଼କୁ ଆସିଲେ । ଗୁଣ୍ଡଆଡ଼େ ଗୋଦା ମେଲ । ନଡ଼ିଆଗଛରେ ଗୋଟମା ନାହିଁ । ଆଉ ଗଛମାନଙ୍କର ବି ସେହି ଅବସ୍ଥା । ପୋଖରୀ କୂଳରେ ଠାଏ ଠାଏ କୁଜିଗେଣ୍ଡା କମା ହୋଇଛି । ପାଣି ଗୋଲିଆ । ମାଛ କଥା ଗୁଡ଼ି, ଲୋକେ ଗେଣ୍ଡା କଜଡ଼ା ବି ଗୁଣିନେଇଛନ୍ତି । ଧାନଘର ମେଲ । ଅମାରରେ ଧାନ କାହିଁ ? ଜଣେ ଲୋକ ଆଖି ବୁଜିଲା, ଆଉ ଜଣେ ଲୋକ ତାରୁ ଝୁରି ଝୁରି ବଛଣା ଧରିଲା, ସବୁ ଉଜୁଡ଼ିଲା ? ଆଖି ଆଉଣୁ କିଛି ନ ଦେଖିଲେ ଏମିତି ସବୁ ଧୂଂସନାଶ ହୁଏ । ପିଲା ତନୋଟି ମଣିଷ ହେବେ କିପରି ? କାଆ ଦେହଶୁର ଦିଅର କରିବେ ?

କେହି କରବେ ନାହିଁ । ବଣିରୁଆ ଦିଉଟିଙ୍କ ପାଟିରେ ସେମାନଙ୍କର ବାପା ମା ଅଧାର ଦେଉଛନ୍ତି । ଜଣେ ନ ଥିଲେ ଆରକ । ଉର୍ଥରଟା ଭିଁ ଭିଁ ହୋଇ ମୁହଁ ଗୁଣିପ ଖେ ବୁଲୁଛି । କଅଁଳ ଖରା ପୋଖରୀର ଦରଜୋଲିଆ ପାଣି ଉପରେ

ଚକ୍ରକ କର ସତେ କି ତାକୁହୁ, ଆସୁନୁ ଏଠିକି ! ସାନ ହିଅ, ମା ମା ହୋଇ ପାଖକୁ ଆସିଲାଣି । ମହିଆଟି ଲେମ୍ବୁଗଛ ତଳେ ଠିଆ ହେଇଛି । ନନ୍ଦିଆ ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ପାଖକୁ ଆସୁଛି ।

ବାପ ସିନା ମରୁଛି, ମା ତ ବଞ୍ଚୁଛି, ପିଲାଏ ଅନାଥ ହେବେ ?

ନା, ନା, ନା ।

ଅଭୟା ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇଲେ । ଲମ୍ବ କେଶ ଫିଟିପଡ଼ିଲା, ପିଠିରେ ଲେଟିଲା ।

ମୁକୁଳା କେଶ ବନ୍ଧା ହେଲା ନାହିଁ ।

ପାଆଳୀର ପ୍ରତିଜ୍ଞା । ଯେଉଁ ଘର ସେ ତୋଳିଯାଇଥିଲେ ସେ ଘର ପୁଣି ହସିଉଠିବ । ଯେଉଁ ଅପରାଧ ଅରମ୍ଭ ବଣକୁ ଜାତରେ ତାଡ଼ି, ମୁଣ୍ଡରୁ ପୋଷ ପୋଷ ଝାଳ ନିଗାଡ଼ି, ସେ ନନ୍ଦନ ବନ କରିଯାଇଥିଲେ, ସେ ପୁଣି ଯନ୍ତ୍ର ଅଭାବରୁ ଅରଣ୍ୟ ପାଲଟିବ ନାହିଁ । ଆଉ, ଏଇ ପିଲା ତିନୋଟି, ଯାହାକୁ ଦୁନିଆକୁ ଆଣିବାକୁ ଲୋକ ଅପବାଦକୁ ଭୁଲେଇ ନ କରି ସେ ତିନିଅର ସଂସାର କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ମଣିଷ ହେବେ ନାହିଁ ? ସେ ସିନା ମରୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବଞ୍ଚି ରହୁଛି । ସେ ସିନା ହଜିଯାଇଛନ୍ତି, ଯାହା ସେ ସମ୍ପାଦ ରଖି ଯାଇଥିଲେ ସବୁ ସେମିତି ଅଛି ।

କିଏ କରିବ ? ସଂସାରରେ କିଏ କାହା ପାଇଁ କରେ ?

ଯେବେ କରିବ ଘର, ଅଧେ ଆପଣା ଅଧେ ପର । ଆଖିରେ ଲୋତକ ଭରି, ଦୁନିଆ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଖରୁ ଅପସରି, କେହି କେବେ ସଂସାରକୁ ଜିତି ପାରି ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ମାସର ଅଭିଜ୍ଞତା ତାଙ୍କ ମନରେ ବାରମ୍ବାର ଚିଆଁ ଦେଇ ଏଇ କଥା ତାଙ୍କୁ ଶିଖାଇଯାଇଛି । ଲଜ, ଭୟ, ସଙ୍କୋଚ, ଆଲସ୍ୟ, ଅସାରଗତା ଓ ଛଳ, ସବୁ ଦୂରେଇଯାଇ ।

ଲୋକେ ହୁ-ଭୁଲି କରିଛନ୍ତି । ଦେଖେଇ ଦେଖେଇ କହିଛନ୍ତି, ହଁ, ନନ୍ଦିଆ ମା, ଗୋଟାଏ ପିଣ୍ଡାବୁଣୀ ପରି ଦିଶେ । ବାଲ ମୁକୁଳା, ମହଲ ଲୁଗା, ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ତେଲ ଟିକେ ମାରେ ନାହିଁ, କେଡ଼େ ଅପରାଧନ । ମାଉସିଟାଏ ହେଇ ନିଜେ ବରିଷ୍ଠରେ କାମ କରିବ, ପିଲାଙ୍କୁ କରାଇବ, ଶୁକର ମୁଲିଆଙ୍କୁ ଖଟେଇବ । ଏ ଗାଁରେ ଏମିତିକା ଅଣ୍ଟିରୁ ଅଭିଳ ବୋହୁ ଆଉ କେହି ନ ଥିଲା, କି ନାହିଁ ।

ଆଉ, ଶୁଣିବ କଅଣ ? ଶଲର ଧାନ, ମୁଗଠୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବଗିଚାର ଲଦଳୀ ପତ୍ର, ନନ୍ଦିଆ ବାହୁଜା ଯାଏ ସବୁ ସେ ବିକେ । ପଇସାକୁ ଚିହ୍ନେ ଏକା । ହୁ ହୁ । ଗୁରୁ

ଲେମ୍ବୁ କସିଟାଏ, ଘୋଷଣକଲର କଲମ୍ବୁଟା ସେ ବି ହୁଏ ବିକା । ହୁଇ ଦେଖିବା,
କେତେ କଅଣ ସେ ସାଙ୍ଗରେ ବାନ୍ଧ ମଶାଣିକୁ ନେବ ।

ଉପକାର ପାଇଲୁ ଲେବେ କହନ୍ତି, ହେଲେ, ନନ୍ଦିଆ ମାଆର ମନରେ ଆହା ପଦ
ଅଛି । ଯାହାର ଯେବେ କେଉଁ ଚକ ଲେଡ଼ା ହେଲୁ, ମୁହଁ ଖୋଲି ମାଗିଲେ ସେ କେବେ
ମନା କରିନାହିଁ । ଶାଗପତର ଗୁରୁ କଥା, ଧାନଗୁଉଳ, ଗଛର ଫଳ, ଘୋଷଣର ମାଛ ।
ଧନ ଦେଲେ ଭଲ, ନ ଦେଲେ ତାର ମୁହଁ ନେଫଡ଼ା ନାହିଁ । ମାଗିବ ନାହିଁ । ହେଲେ,
କଲ ଦରଦ ସେ ବିନା କାରଣରେ କାହାଣକୁ ଦେବ ନାହିଁ । ଉକାଡ଼ିବ ନାହିଁ । କାହାଣ
ଲେଡ଼ା ନ ଥିଲେ ସେ ଗୁରୁ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ କଥା କାନକୁ ନେବ ନାହିଁ ।

ଯୋଗୀ ଭକାସ ଦୁଆରୁ ତାର ହତାଶ ହୋଇ କେବେ ଫେରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯିଏ
ମାଗେ, ମୁଁଏ ପାଏ, କେବଳ ମୁଁଏ । ଅଳ କର କ କଟାଳ କର, ଆଉ ନାହିଁ ରେ
ବାବା ! ଶୁକରବାଳକୁ ଖଟାଏ ଯେତକ, ସ୍ନେହ କରେ ତହିଁ ବଳି । ସେମାନେ ଆଗ,
ଜଳ ପିଇ ପଛ । ଆଗରେ ବସି ଖୋଇବ ପେଇବ । ସେମାନଙ୍କ ଘରର ହାଜଲଭ
ରୁହିବ । କେହି ବାଧକା ପଡ଼ିଲେ ନିଜେ ଧାଇଁଯିବ । ଭର ହୁସିଆର । ସେମାନେ ବି
ସେମିତି ମାନ ତଳନ୍ତି । ନନ୍ଦିଆ ମାଆର ପଦେ କିଏ ନନ୍ଦା କଲେ ତହିଁରେ ମୁହଁ
ଲଗାଇଦେବେ ।

ବଡ଼ ପୁଅ ସୁନନ୍ଦ, ଝିଅ ଦିଓଟି ଶୋଷ ଓ ଆସ, ସତେ କି ପାଠ ପଢ଼ିଯାଉଛନ୍ତି ।
ଗାଁ ମାଉନର ସ୍କୁଲରୁ ପାଠ ଶେଷ କରି ବୁଢ଼ି ପାଇ ସୁନନ୍ଦ ଗଲ କଟକରେ ପଢ଼ିବାକୁ ।
ଝିଅ ଦିହେଁ ଗାଁ ଇସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ । ଅଖିଦୁରୁଣିଆ ହେଲୁ, ସ୍କୁଲରୁ ନାଁ କଟେଇ
ଝିଅ ଦୁହିଁକୁ ଘରେ ରଖିଲେ ଅଭୟା । କଡ଼ା ଶାସନ ! ସ୍ନେହ ଆଉ ମନରେ,
ବାହାରକୁ ଦେଖେଇହେଲେ ପିଲ ଖରପ ହେବେ ।

କି କାମ ସେ ଝିଅ ଦୁଇଟାକୁ ନ କରନ୍ତି ! ବାସନମଜାରୁ ଗୁହାଳ ପୋଛି, ଘୋଷଣ
ବାସରୁ ସୁଗଣ ପାଠ, ହସାବ ଲେଖା । କେତେ ଉପଦେଶ ଦଅନ୍ତି । ସଂସାରର ଭଲମନ୍ଦ,
ହାଜଲଭ କଥା ଶିଖାନ୍ତି । ଦାଣ୍ଡ ମାଇପେ ଘରକୁ ଆସି ପଦାରେ ଯାଇଁ ଗପନ୍ତି, ଝିଅଗୁରୁକୁ
ପୋଇଲି କରି ରଖିଛୁ ସେ ନନ୍ଦିଆ ମାଆଟା । ଭଲ ଶାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡେ ନାହିଁ; ଭଲ ଗହଣା
ଖଣ୍ଡେ ନାହିଁ । ବାପ ନ ଥିଲୁ ସିନା ଏଇଆ !

ତଳଖାଯୋଖାରେ କନି ଝିଆଣୀ ହେବ ।

ଅପରାଜିତ ରୂପ । ଜଣକୁ ଦେଖେଇ କନିକୁ ତାର ମାମୁଁ ଯାହାକୁ ବାହା
କରେଇଦେଲେ, ତଉଁ ରାତିରେ କନିକୁ ଦେଖି ଉଠାନ୍ତା ବର ଘର ଭିତରୁ ବାହାରି

ଆସିଲେ ମୁହଁ ଆମ୍ବିଲା କରି । ମକାନ୍ତ ଝବର ମିଳନ, ବାଉଁଶବନ୍ଧୁ ଏର ଛଡ଼ି ହୁ । ଦୁଇ ମାସ ପରେ କଲିକତାରୁ ଜାଣ ପାଖରୁ ଚିଠି ଆସିଲା, ବାପା, ଯେଉଁ ଜନ୍ମଟିକୁ ବୋହୂ କରି ଆଣିଛ, ସେ ଘରେ ସ୍ୱବାସାଏ ମୋର ଦେଖା ପାଇବ ନାହିଁ ।

କାହିଁକି ଶଶୁରେ କନକୁ ତା ମାମୁଁଘରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଗଲେ, ସେ କଥା କନି ଗୁଣିଲି ଶୁଣିମାସ ପରେ, ଯେତେବେଳେ ଖବର ପାଇଲି, ତାଆରି ବର ଆଉ ଠାଆକରେ ଭୁବନମୋହନା କନ୍ୟା ବାହା ହୋଇଛନ୍ତି । କାନ୍ଦ ବୋବେଇ ରହିଲି । ଆଗ ମଲେ ମାମୁଁ, ସେଇଠୁ ମାରି । ମାମୁଁ ପୁଅ ଭଲ ଚନ୍ଦ୍ରବେଁ ପିଟାପିଟି ହେଇ ଭିନେ ହେଲେ । କଟକକୁ ଧାଇଁଲେ ।

କନକୁ ଆଶା ଦେବ କିଏ ?

ଦୁଃଖରେ ଜୀବନ କଟିଛି । ବାପମାଙ୍କୁ ପିଲଦନ୍ତୁ ଟାଳ ସେ ମାମୁଁ ଘରେ ବଢ଼ି ଥିଲା । କହୁନ୍ତି, ବାପ ଓଲି ନେଇ ଜନମ ଲଭିଲେ ହିଅ ପୁଣରେ ରହେ । ଦେଖୁନ କନର ପୁଣ ! ଯାହା ହେଉ, ବାଡ଼ୁଅ ଦୋଷ ତାର କଟିଯାଇଛି, ଏଇ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟ !

ସାତ ବରଷ ବାଡ଼ୁଅ ଦୋଷ କାଟି, କେଜାଣି କେମିତି ଦଇବ ଦଉଡ଼ିରେ ଓଟାଣ ହୋଇ ଆସି କନର ଭାଗ୍ୟ ବଦଳ ହେଲା ଅଭୟାଙ୍କ ଘରେ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଶୁଣି ବରଷ କଟିଲଣି । କନକୁ କେବେ ଅଳସ ହେଇ ବସିବାର ଦେଖିଲେ ଅଭୟା ପଛେ ଅଣି ଫେରାଇବ, ହିଅମାନେ ଅଳସ ହେଲେ ସେ ଗରଜ ଉଠିବେ ।

ଆରେ, ମାଇପିଟା କୋଠା ଡୋକ୍ତର, ମାମଲତକାର ହୋଇଛି ଗଲିଆ । ସେ ଜାତୀୟ ପହର, ଗୁକରଟା । ବାଡ଼ି ଧରି କନି ଜଗି ବସିଛି । କିଏ ଜଣେ ଇଟା କି ପଥରରେ ହାତ ଦେଇ ତ ଦେଖି ! କଟକରୁ ରାଜମିତ୍ରୀ ଆସି କାମ କରୁଛନ୍ତି । ସୁନନ୍ଦ କଲେଜ ପାଠ ଛାଡ଼ି ବେଳେ ବେଳେ ଧାଇଁଆସୁଛି ।

ଢଳ ବଣରା ଦବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର କୋଠା ଘର । ଧନ୍ୟ ମାଇପିଟାର କରମପତ !

ବଡ଼ ହିଅ ଶୋଭାର ବାହାଘର । କେତେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ଗାଁ ଗାଁ ବୁଲି ପାନ୍ଦ ଖୋଜି ହୁଟିଲେ । ଶେଷକୁ ସୁନନ୍ଦ ସମ୍ବନ୍ଧ ସ୍ଥିର କଲା । ଦୂର ଗାରେ ଘର ।

ଭାଗବତ ଯୋଗ୍ୟ ପାନ୍ଦ । ବେଣି ପାଠରୁ ମିଳିବ କଥା ? ଧନଘର ପୁଅ । ଜମି, ଜମିଦାରୀ, ମହାଜନା, କାହିଁରେ ଉଣା ନାହିଁ । ରଙ୍ଗ ଟିକେ ଉଣା । ରୂପ ଗୁଣ ନିଶ୍ଚୟ । ହିଅକୁ ଯାହା କହୁନ୍ତି, ସୁନ୍ଦର ଖୋଲରେ ପୁରୁଷ ଶରୀର ଘରକୁ ବଦା କଲେ ।

ଏ ଗାଆଁରେ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ପ୍ରଣାୟା କଥା ପରୁରେ କିଏ, ହିଅର ଶାଶୁଘର ଆଡ଼ୁ ଯେଉଁ ପ୍ରଣାୟା ଖବର ଶୁଣନ୍ତି, ସେଥରେ ଅଭୟାଙ୍କର ମନ ଉଲୁସି ଉଠେ । ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରେ । ଆହା, ବାପେ ଯଦି ଆଆନ୍ତେ, ଶୁଣି ତେଡ଼େ ଉତ୍ତର ହୋଇଥାନ୍ତେ । ହଁ, ବାପ ନ ଥିଲେ, ପୁଣି ବଡ଼ବାପ ବଡ଼ମାଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ସରଗଧାମକୁ ଗୁଲିଘାରି-ଥବାବୁ, ଭିନେହେଲ ଦାଦି ଶୋଭାକୁ ବାହାକରେଇଲେ ।

ଆଗର ବାହାଘରକୁ ସେତକ ବି ହେଲ ନାହିଁ । ଦିଅର ସେପୁରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । କଣ୍ଡା ହେଲେ ବଡ଼ ପୁରୁଷ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୃସିଂହ ପରି ସୁନର୍ଣ୍ଣପ୍ରତିମା ଆଗ ପାଖରେ ଦିବ୍ୟ ଗୌରବର୍ଣ୍ଣ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦକୁ ଯିଏ ଦେଖୁଥାଏ, ପ୍ରଶଂସା କରୁଥାଏ । ସେ ଜଣେ ବଡ଼ ଡାକ୍ତର । ଦୂର ଗାଁ ନୁହେଁ, ଦୂର ଜିଲ୍ଲା ବଲ୍ଲଙ୍ଗୀରର ମୋଝସଲରେ ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦଙ୍କ ଘର । ହଇହେ, ଆଜିକାଲିକା ଯୁଗରେ ରେଳ, ମଟର, ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଚଳପ୍ରଚଳ । ଦୂର ହୋଇ କୋଉ ଜାଗାଟା ରହୁଛି ? ସବୁ ପାଖ । ନଗଦ ନାଗସୁଣ ପଇସା ଥିଲେ, ଶହେ କୋଶ ଶହେ ପଦିକା ।

ଆଗର ବାହାଘରକୁ ଶୋଭା ଆସି ପାରି ନ ଥିଲା । କୋଳରେ ତାର ଦଶ ଦିନର ପୁଅ । କାନ୍ଦ ବୋବେଇ ସେ ଚିଠି ଲେଖିଥିଲା । ଦଇବ ଯୋଗ, ହାତ କାହାର ଅଛି ?

ସୁନନ୍ଦର ବାହାଘରକୁ ସଉଙ୍କର ମେଳ ହେଲା, ଆଗର ବାହାଘରର ପାଞ୍ଚ ବରପ ପରେ । ଶୋଭା ତାର ଦୁଇ ପୁଅ ଓ ସାନ ଝିଅକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଆସିଲା । ଲେଖାରେ ନନ୍ଦେ ହେବ, ଗରିବଘର ଝିଅଟିଏ, ତାଆ ନାମ ଲଳିତା, ନଅ ବରପର ସୁନ୍ଦର ଓ ତଙ୍ଗର ପିଲାଟି, ତାକୁ ବି ଆଣିଥିଲା ସଙ୍ଗରେ, ପିଲାଙ୍କୁ ଟିକେ ଦେଖିବ ବୋଲି । ଆଗ ଆସିଥିଲା ଝିଅ ଦିଓଟିଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ।

ଏକା ସେଇ ଆଗ ବଦଳିଛି । ନାକରେ ଚପମା, ହାତରେ ଘଡ଼ି, ଗୋଡ଼ରେ ଚପଳ, ଲୁଗା କେମିତି ଆଉ ଜାତକା କରି ପିନ୍ଧୁଛି ।

ବାହା ହେଲା ଝିଅ, ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଘରଣୀ, ଆକଟ କରି କହୁହେବ ନାହିଁ । ସହବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଦୁଇମାସ ରହୁ ଯିଏ ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ । ସପନ ପରି ଲାଗେ ଅଭାସକୁ ।

ସାତ ବରପ ହେଲା ଯାହାକୁ ବୋହୂ କରି ଘରକୁ ଆଣିଛନ୍ତି, ତା ମୁହଁକୁ ଅନେଇଦେଲେ, ଝିଅମାନଙ୍କୁ ପର ଘରକୁ ପଠେଇବାର ଦୁଃଖ ସେ ଭୁଲନ୍ତି ।

କାଲିପରି ଲଗୁଛି, ସାତ ବରପ କଟିଗଲା ।

ଗତ କଥା ସବୁ କାଲି ପରି ଲାଗେ । ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ମନ ଧାଇଁଯାଏ ଅତୀତକୁ । ହେତୁ ପାଇଲୁଦିନୁ ଯାହା ଯେବେ ଘଟିଥାଏ, ମନ ଓ ଜୀବନକୁ ଅଗ୍ରାଧାର, ସବୁକୁ ସେ ମନ ଅନେଇଦେଇ ଫେରେ । ମନର ଆଖିକୁ ସବୁ ଦିଶେ ଜଳଜଳ, ହେଉଛି ଦିଶିଯାଉଛି ପରା ! ଆଉ, ପରକ୍ଷଣରେ କଅଣ ଘଟିବ, କିଏ କହୁବ ? ଆଖିକୁ ଦିଶେ ନାହିଁ, ମନ ଅଶ୍ରୁଲହେଇ ଫେରେ ।

ଯେଉଁମାନେ କର ଓ କପାଳ ଦେଖି, ଶୁଣି ଓ ନକ୍ଷତ୍ର ଗଣି, ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ନାମ ଧରି, ଆଗତ ଭବିଷ୍ୟ କଥା କହନ୍ତି, ସେମାନେ ଅନ୍ଧାରରେ ବାଡ଼ି ଚାଲନ୍ତି । ଗୋଳିଆ ପୋଷାକରେ ପଙ୍କ ଚପି ଚପି ମୀନ ଅଣ୍ଟାଲବା ସାର ହୁଏ । ଦଶ କଥାରୁ ଦି କଥା ଲୁଗିଲେ ଲୁଗିଲା, ନୋହଲେ ନାହିଁ । ଜମାରୁ ନ ଘଟିଲେ, କହୁଲ ମଣିଷ ଓ ନ ରହୁଲ କଥା ମନକୁ ଆସେ ନାହିଁ । ବାଏଁ ବାଏଁ ଉଡ଼ିଯାଏ । କଥାଟିଏ ଯଦି ଘଟେ, ମନ କହେ ହୁଁ ଫଳିଲା ତ !

ଗୋଲେଇହୁଏ ଅଭୟାଙ୍କ ମନ । ଯିଏ ଯାତକ ଦେଖିଛି, ସେ କହୁଛି ନନ୍ଦିଆର ତଳି ପୁଅରେ ସୁନାନାଙ୍କା ହିଅ ହେବ । କାହାର କଥା ଏବଯାଏ ଫଳିଲା ନାହିଁ । ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ଆଶ୍ରା ନେଇ, ଉପାସ ବ୍ରତ କରି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମା ବୋହୁ ନନ୍ଦିକାର କୋଳରେ ପିଲା ବକଟେ ଝୁଲିଲା ନାହିଁ । ତେବେ କଣ ନନ୍ଦିକା... ?

ମନରେ ବି ସେଇ ଅଶୁଭ ଭୟଙ୍କର ଶବ୍ଦଟା ଆଣିହୁଏ ନାହିଁ । ଗୁଡ଼ି ଅଣ୍ଟି ଉଠେ । ହୁଁ, କଥା ଯାତ ବରଷର ବୋହୁ, ଆଜିଠାରୁ କାହିଁକି ସେ ଚନ୍ଦ୍ରା ? ପନ୍ଦର ବରଷ ବାହରକୁ ଅନୁଆ ଭାରିଆ ଜମ୍ବାର ଦବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ପୁଅ ହେଇଚି । ଅଭୟାଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଏମିତି କେତେ ମାଇପେ ଆସି ଠିଆ ହେଲେ । ସମସ୍ତେ ମା ହେଇଛନ୍ତି । ଆରେ, ନ ହେଲେ ବେଳକୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର, ହାଟକେଶ୍ୱର, ଗୁପ୍ତେଶ୍ୱର, ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗା ଯାଇ ମାନସିକ କରିବେ ।

କିଏ କହୁବ କାଲି କଅଣ ହେବ ? ପାଚିଲା ପତର ସେ, ବେଳକାଳ ସରିଆସିଲା । ମୁଣ୍ଡବାଳ ଝୋଟ ହୋଇଆସିଲା । ଗୁଲିଲବେଳକୁ ଦେହ ଅରୁଛି, ଗୁଡ଼ି କଅଣ ହେଉଛି । ଏମିତି କେତେ ଲୋକ ଟଳିପଡ଼ିଛନ୍ତି । ହାକୁଟି ମାରୁ ମାରୁ ଯୁଆନ୍ ଟୋକା ବଣି ବାରିକ ଟଳିପଡ଼ିଲା । ପୁରାଣ ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ଗୋକୁଳି ତହାଡ଼ା ତଳିପଡ଼ିଲେ । ବେଣି ଗୁଡ଼ାଏ ବସୁସ ତ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଗଧମା ତେଲୁଣୀ, ଗୋର ବଇଗର ନାହିଁ, ପଖାଳ କଂସାଏ ଖାଇଦେଇ ଶୋଇଛି ତ ଶୋଇଛି । ଡାକିଲେ, ବୁଢ଼ା ଆଉ ନ ଶୁଣେ ।

କିଏ କହୁବ କାଲିକା କଥା ?

ଅଭୟା ଛଟପଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ । ମନ କହୁଲା, ଆସିଆର୍ ତ ଯିବାକୁ, ଆଜି ନୋହଲେ କାଲି । ହେଲେ, ନାତି ମୁହଁ ନ ଦେଖି ସେ ମରିବେ ?

ଅଭୟା ତବ ତବ କରି ଓଢ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ଭାବନା ଅଟକି ରହିଲା ।

ଝୁମୁଝୁମୁ ନୁହର ବାଜେଣି । ଚମ୍ପାଫୁଲସେବା କବିଶର ମଧୁର ମହକ । ଥର ଥର ଗୁଲିର ଆଗସ । ହୁଁ, ନନ୍ଦିକା ଆସୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ଧାର ଘର । କେତେ ଡେରି ସେ କରନ୍ତି ।

ସବୁ ପାଇଁଟି ଶେଷ କରିଥାଏବେ । ମାଆଙ୍କର ପାଦପେବା, ସେଇଠି ହୁଏ ତେଣୁ । ପାଳ ବରପର ପରଣୀ, ତଥାପି ଲଳପାଣି ମୁହଁରୁ ଶୁଖିନାହିଁ ! ରାତି ଅଧ ନ ହେଲେ ଏ ଘରେ ପାଦ ପକାଇବେ ନାହିଁ ।

ଆଜି ସୁନନ୍ଦ ଅଭିମାନ କରିବ । ସେ ଛଳନା କରି ଶୋଇବ । ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଣିବ, କଥା କହିବ ନାହିଁ । ଆଗ ନନ୍ଦକା କଥା କହୁନୁ । ଚଉଠି ରାତିରେ ସୁନନ୍ଦ କଥା କହି କହି ଅକଗଲ, ନନ୍ଦକାର ଚୁଣ୍ଡରୁ ପଦେ ବାଣୀ ଆଣିପାଗଲ ନାହିଁ । ମୁହଁରେ ହସ ଫଟାଇପାରିଲ ସିନା, ଚୁଣ୍ଡରୁ ରାତି ଫୁଲାଇ ପାରି ନ ଥିଲା । ଆଲୁଅଟା ବଇଶି । ସେ ଲଭୁ । ଲଭିଲା । ରାତି ପାହୁ ପାହୁ ଆସୁଛି । ନନ୍ଦକା ଅବଶ୍ୟ କଥା କହିବେ । ଦେଖିବା, କେମିତି ଓଠରେ କୋଲପ ପକାଇ ରହିବେ ?

କୋଲପ ଫିଟିଲା । କଥା ବାହାରିଲା, ଆରେ—, ହୁ— ।

ରହ, ଆଜି ନନ୍ଦକାର ପାଳି । ସେ ସୁନନ୍ଦକୁ କଥା କୁହାଇବ ।

ସୁନନ୍ଦ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାଣିବ । ସେ କଟକରୁ ଯାଇକେଲ ଚକ୍ର ପନ୍ଦର ମାଇଲ ବାଟ ଧାଇଁଆସିଛି । ବଡ଼ ରାସ୍ତା, ଛୋଟ ରାସ୍ତା, ନରବନ୍ଧ, ନାଳବନ୍ଧ, ଶଗଡ଼ଦଣ୍ଡା, ଗହ୍ଵରବଲର ହଡ଼, ଗାଁ ଗୋହରୀ ତେଇ ଧାଇଁଆସି ସେ ଅଥା ହୋଇଛି । ଗୋଡ଼ରେ ବଥା । ସେ ଶୋଇବ, କଥା କହିବ ନାହିଁ । ରାତି ପାହୁ ।

ଝୁମୁଝୁମୁ ନୁପୁର ବାଜେଣି । ତମାଞ୍ଜୁର ମଧୁର ମନପୁଲକା ମହକ । ଧୀର ଶୁଳି । କାହିଁ, ସବୁନାହିଁ ତ ! ଖୋଲଦେହରେ କଅଁଳ ଦେହର ମନଭୁଲ, ଅମୃତ ପରଶ ଲୁଗୁନାହିଁ ତ ! ଥର ଥର ନିଶ୍ଵାସର ଉତ୍ସୁମ ସୁପମା ଲଗୁନାହିଁ ଦେହରେ ।

ଫେରିଗଲେ ନନ୍ଦକା, ଅଭିମାନୀ, ନା ଦୂରେଇ ବସିଲେ ?

ଅଣ୍ଟାଲିଲେ ହାତରେ ବାଜୁଛି ଟାଣ କାଢ଼ । ଆରେ, ଏଇଟା କଅଣ ?

ସ୍ଵିତ ।

ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଝଟକ ଉଠିଲା, ଆଲୋକିତ ହେଲା କୋଠରୀ । ଆଖି ଝଲସିଲା । ସୁନନ୍ଦ ଆଖି ଖୋଲିଲା । ଅକ୍‌କା ହୋଇ ସେ ମୁହଁକୁ ଚୋଇ ଚାହିଁଲା । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଛୋଟ ଜାଲ ପକ୍ଷୀ ଟିକ୍ ଟିକ୍ ହୋଇ ଶୁଭିଛି । ରାତି ଗୋଟାଏ । କାନ୍ଥରେ ଝୁଲୁ ହୋଇଥିବା କ୍ୟାଲେଣ୍ଡରର ରମଣୀ ମୂର୍ତ୍ତି ହସିଉଠୁଛି । ହମାନ୍‌ର ସ୍ଥୋର ସେ ନିଜ ବ ବଜ୍ରପନ । ନିର୍ଲକ୍ଷ ଅଭରଣ, ଅତି ନିର୍ଲକ୍ଷ ଗୁହାଣୀ ଓ ହସ ।

ଟେବୁଲ ଉପରେ ନନ୍ଦକାର ଫଟୋ । ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା, ସତେ କି କାନୁଛି ।

ସୁନନ୍ଦ ବିଚଳିତ ହେଲା । ଉଠି ବସିଲା । ନନ୍ଦକା କାନୁଥିବ । ଆଜି ଶନିବାର । ମୋଟେ ପନ୍ଦର ମାଇଲ ବାଟ । ହେଇଟି ପରି ଲାଗୁଛି । ସେ ଯାଇପାରି ନାହିଁ । ଉଠୁଁ, ସେ ଯାଇନାହିଁ ।

କାହିଁକି ?

ପ୍ରାଣରେ ଜନକା ପଶିଲୁ । ଜନ ପାଖରେ ସେ କୈଫିୟତ ଦେଖାଯିବ ନାହିଁ । ନାକରେ ତାମ୍ବା ଏସେନ୍ସର ମହକ ଏବେ ବି ଲାଗିରହିଛି, ଦେହରେ କଅଁଳ ମାଂସର ପରଶ ।

ତାଙ୍କର ନାମ ହୁମାମ । ଏଇ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ଛବି ସଦୃଶ ତାଙ୍କର ରୂପ ଓ ବେଶ ।

ଶନିବାର !

ବର୍ଷା, ତୋଫାନ, ଘଡ଼ଘଡ଼ି । ମେଢ଼ମା ଦୁଲୁକ ଉଠୁଛି । ଗନ୍ଧାର ବଲରେ ପାଣିସୁଅ । ଗଛରୁ ତାଳ ଖାଜି ତଳେ ଲେଟୁଛି । ସଞ୍ଜ ଅନ୍ଧାର ।

ପାଣି କାଦୁଅରେ ଦେହ ଜୁଡୁରୁଡୁ । ଶୀତରେ ଦେହ ଥରୁଥରୁ । ମୁହଁରେ ଖାଲି ସାହସିଆ ଗଡ଼ଜତା ହୁଏ ।

ନନ୍ଦକା ଆଖିରେ ଲୁହ । ଗର୍ଭରେ ଦେହ ଥରୁଛି । ଲଜ ସରମ ଦୂରେଇ ପାଖକୁ ସେ ଧାଇଁଆସିଛି । ଜନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଦା ଦେହ ପୋଛିଦେଇ କହୁଛି, ଏମିତିକା ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ଘରୁ କେହି ପଦାକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଏ ନାହିଁ ।

ପଦାରେ ଥବା ଲୋକେ ଚନ୍ଦ୍ରରୂପି ଘରକୁ ଧାଇଁ ଆସନ୍ତି, ନୁହେଁ କି ନନ୍ଦକା ? ପନ୍ଦର ମାଲଲ ମତେ ପନ୍ଦର ଖୋଜ ପରି ଲାଗିଲା ନାହିଁ ।

ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ପଡ଼ିଲା ପରି କାହିଁକି ଧାଇଁଆସିଲା ?

ତମର ପାଇଁ ।

ମତେ ମରଣ ହେଉ ।

ଘାତି ଗୋଟାଏ ।

ଘରକୁ ଯିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଆଗରୁ ଖବର ପଠାଇନାହିଁ । ହଁ, ବେପାର ବଣିକ କଥା, ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ କେବେ କେବେ ଶନିବାର କି ରବିବାର ଦିନ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ । ଆଗରୁ ଲୋକ ପଠାଇ ଖବର ଦିଏ, ନୋହଲେ ଘରେ ସେମାନେ ଦକଦକ ହେବେ । ଆଜି ସେ ଖବର ପଠାଇ ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ମା ବ୍ୟସ୍ତ

ହେଉଥିବେ । ନନ୍ଦକାର ଆଖିକୁ ନଦ ଆସୁ ନ ଥିବ । ସେ ଛଟପଟ ହେଉଥିବ । ରୁନା ରୁନା କାନ୍ଦୁଥିବ ।

ମନ ପରୁ ଥିବ ଭାମିନୀ ଛବିନାକୁ, କଅଣ ହେଲ, କାହିଁକି ଆସିଲେ ନାହିଁ ।

ନିଜେ ସୁନନ୍ଦ ବି ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନ ଦିଓଟିର ଉତ୍ତର ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ସାହସ ତାର ନାହିଁ । ବେପାର ତାକୁ ଅଟକାଇ ରଖିନାହିଁ । ସେ କେତେକାଂଶରେ ସ୍ବାଧୀନ । ପର ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡ ବଳିନାହିଁ ।

ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ବଡ଼ ଅବସ୍ଥା ଓ କେତେ ଜୀବନର ଅଭିଜ୍ଞତା ସେ ଅର୍ଜନ କରିଛି । ସେ ଚେଲା ପୁଅ । ପିତୃବିସ୍ଵାସ ପରେ ଗ୍ରହ ଜୀବନର ଦୁଃଖ । କଲେଜ ଛାତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣଟିଏ କରାଣୀଗିରି । ଗୁରୁପାଞ୍ଚ ମାସ ସ୍କୁଲ ମାଷ୍ଟର । ସେଇଠୁ ବେକାର ଜୀବନ ।

ନା ବେକାର ବୋଲି କହିହେବ ନାହିଁ । ଘରର ତତ୍ତ୍ୱ ବିଲ ବଗିଚାର କାମ, ଗାଁ ମାମଲତ, ଟିକିଏ ରାଜନୀତି, ଏସବୁ ତ ସୁଖି ମଣିଷକୁ ମଣିଷ ତିଆରି । ଯୋଲ ମଣିଷକୁ ନିଜା ମଣିଷ କରେ । ଉପାୟର ଫଳ ଦେଖାଏ । ଗୁରୁ ପଇସା ଭେଇବାର ବାଟ ଦେଖାଏ । ମନରେ ବଜ୍ରମୁଳ କରେ ଧାରଣା—ଆଲୋ ମଉସା, ଜଡ଼ ପଇସା, ଆଉ ସବୁ ମିଛ । ଧନ ଅର୍ଜିଲେ ଧର୍ମ କରି, ଧର୍ମେ ପ୍ରାପ୍ତ ନରହୁଏ ।

ଆଉ କେବେ ଧନ ?

ସୁନନ୍ଦ ଇତିହାସରେ ସମ୍ମାନ ପାଇ କଲାରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଓଅର ଡୋକ୍ଟର । ମୁହଁରେ କଲା ସିନା ବୋଲୁଥିଲା, କଳାବଜାରରେ ଅଣି ପଡ଼ି ନ ଥିଲା । ଏବେ ପଡ଼ିଲା ।

ଆଉ ଧନ !

କଟକ ସହର ।

ବଡ଼ ଗସ୍ତର ଦୁଇପାଖରେ ଟୋପି ଖସା, ଆକାଶର ମଥାନକୁଆଁ କୋଠାମାଳ । ଗସ୍ତା ଉପରକୁ ଖୋଲୁଥିବା ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ ଧନକୁବେର, ଅନ୍ତଲ ପେଟ । କଳା ବଜାରକୁ ସେଇମାନେ ଚଢ଼ନ୍ତି । ଧନ ଅର୍ଜିଛନ୍ତି । ଧର୍ମଶାଳା ତୋଳି, ବନ୍ୟା, ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ, ସ୍ତ୍ରୀ ତମିର ପାଣିକୁ ଭିକ ଦେଇ ଧର୍ମ ଅର୍ଜିଛନ୍ତି । ନର ଦେହରେ ଅତ୍ୟାଧିକ ହରମାନଙ୍କୁ ସେମାନେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଶ୍ୱେତ, ଓକାସୁତ, ତନ୍ତ୍ରିକିଟା ନୁହନ୍ତି । ସେମାନେ ସାଧୁ, ସେମାନେ ସାବଧାନ ।

ସୁନନ୍ଦକୁ ସିଧା ପଲଟ ବାଟ ଦିଶିଲା । ଏକ୍ସ୍ ପେଟମେଣ୍ଟ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହେଲା । ଭେଳା ସେ ଅବଶ୍ୟ ଉପାଦେବ । ପାରି ହେଲେ ଭଲ, ଥଧ ନଇରେ ବୁଡ଼ିଲେ, ପହଁରି ପହଁରି, ଓଢ଼ା ସରସର ହେଇ କୂଳରେ ଲାଗିବ । ପହଁରି ମଧ୍ୟ ଜାଣିବା ଭଲ । ଶିଖିବ ।

ମା, ମୁଁ ବେପାର କରିବି, ପର ପାଖରେ ମୁଣ୍ଡ ବଳିବି ନାହିଁ ।

ତୋର ଇଚ୍ଛା, ବାପ ।

ଟଙ୍କା ?

ଅରସ୍ତା ଗୁଣମୁଠିକ ବଢ଼ାଇଦେଲା । କହୁଲେ, ଦେଖ କ'ଣ ଅଛି । ଯାହା ନମେଲୁ ତୋର ରହୁବ । ଯାହା ଗମେଲୁ ତୋର ଯିବ । ତୋ ସଙ୍ଗେ ହଂସାବାଦ ସାଧୁବାରୁ ଆଉ କେହି ନାହିଁ, ବାପ ! ଗୋଡ଼ ଚପିଚପି ଚାଲିଲେ, ଗୋଟିଏ ପାଦ ଟାଣ କରି ଆରପାଦ ଟେକିଲେ, ସେଡ଼ା ବାଟ ପଡ଼ିଲେ ବି ଗୋଡ଼ ସଫିବ ନାହିଁ । ନେ ।

ମାଆଙ୍କର ଉପଦେଶ ସେ ମାନିଛି । ଗ୍ରେଟ କାରବାରରୁ ସେ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଯାହା ପାଇଲା ଲାଭ ଅଧେ ରଖି ଆଉ ଅଧକ ସେ ବତରଣ କଲା । ଗଛମୂଳରେ ସେ ପାଣି ଢାଳିଛି । ଗଛ ଅଗରେ ସେ ବାନା ବାନ୍ଧିନାହିଁ । ଚଢ଼ିବା ଲୋକେ ତାକୁ ଚଢ଼ିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କଥା ତଳେ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ଆଜ୍ଞାକୁ ଅବଧାନ । ଆରେ, ପିଉନ ନ କଲେ କିରାଣୀ କରିବ, ସେ ନ କଲେ କରିବ ହାକିମ । ସେ ମୁହଁ ଶୁଖେଇଲେ, ତା ଉପରକୁ, ସେଇଠି ତା ଉପରକୁ, ଯେଉଁଠି ମୁଣ୍ଡ ମଣିଷ । ସବା ଉପରେ ଶିଶୁଳ, ସେଇଠି ଫରଫର ହୋଇ ଉଡ଼େ ପତଙ୍ଗପାବନ ବାନା !

ସୁନନ୍ଦ ପଡ଼ିତଟିଏ କହୁଲେ ଚଳେ । ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ପାଦ ଚପିଚପି, ଗୋଡ଼ ଟାଣ କରି । ଗ୍ରେଟ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦୋକାନ । ବଡ଼ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ ଦୋକାନ ।

ମାଆଙ୍କ କଥା ତାର ମନେ ଅଛି । ସେ ଚପିଚପି ପାଦ ପକାଇଛି । ମନ୍ତ୍ର ଶିଖିଲାଣି—
ଦେବ, ଦିଆଇବ, ଦେ ପଦ ବୋଲାଇବ ।

ସେଥପାଇଁ ଅବଶ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନେବ ଓ ଦେବ । କେବେ କେବେ ଓଲଟା ଶବ୍ଦରେ ବେପାର ତଳେ, ଦେବ ଓ ନେବ । ସୁନନ୍ଦକୁ ଚିନ୍ତାଶୁଣ ମାଟ୍ । ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ତାର ଡରିବାର କଥା, ସେମାନେ ତାର ହାତମୁଠାରେ । କାହା ଘରେ ରେଡ଼ିଓ ବାଜୁଛି । କାହାର ଘରଣୀ ସପନ ନ ଦେଖିଲା ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଅପସରା ସାଜି ସ୍ବାମୀର ମନ କଣ୍ଟୁଛି । କାହାର ଟିକି ଝିଅର ବେକରେ ହାର ।

ସମସ୍ତେ ସେମାନେ ସୁନନ୍ଦକୁ ମନେ ପକାନ୍ତି । ସେମାନେ ଆଖି ବୁଜିଲେ ସୁନନ୍ଦକୁ ଗୋଲପାଣିର ସୁଯୋଗ ମିଳେ । ମିଳୁଛି । ସେ ସୁବିଧା ହାସଲ କରିଛି । ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଗୁନା ଦେଇ ସୁପାରିସ୍ ପାଇଛି । କାମ ହାସଲ କରିଛି । ସେଇ-ମାନଙ୍କଠାରୁ, ଯେଉଁମାନେ ସେବାର ଆଦର୍ଶକୁ ଲଙ୍ଘନ କରୁ, ଉପରକୁ ଉଠିଲେ,

କଥା ପାଠକ ଫଳ ହୁଣାଇ ଖାଇଲେ, ନିମନ୍ତଣ କରି ଆଣିଲେ ଦୂର ଦେଶର ବାଦୁଡ଼ି ।
ଗଛ ସେପିନ୍ ଲୋକଙ୍କ ଗାୟକୁ ଖଣ୍ଡିଆ ପୋକଡ଼ା ଫଳ । ଉପରକୁ ଚାହିଁ ବା ହିଁ
ସାର ।

ସୁନନ୍ଦର କି ଆଏ ?

ସେ ଟଙ୍କା କମେଇଛି । ଯାହା ଆଣିଛି, ଅଧେ ଯାଇଛି ଆହୁରି ଅର୍ଜନର ଫଳରେ ।
କାଙ୍କଡ଼ ବୁଣିଦେଇଛି ବହୁଳ ଶେତରେ । କଟକରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଘରଟିଏ ସେ ତୋଳି-
ପାରିଛି । ପାଖକୁ ଲାଗି ଉଡ଼ା ଘର । ସେଇଠି ତାର ଗୋଦାମ ଓ ଦୋକାନ । କର୍ମୀ
ରଖିଛି, ଗୁମାସ୍ତା ରଖିଛି ।

ଗାଆଁରେ ଜମି କିଣିଛି । କାଳେ କେତେବେଳେ ତଙ୍ଗା ବୁଡ଼ିବ, ଏହି ଭୟରେ
ନୂଆ ନୂଆ ଗହଣା ଆକାରରେ ଓ ସୁନା ମୋହର, ନଗଦ ଟଙ୍କା, ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ
ଆଇଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇଛି ।

ସୁନନ୍ଦ ହୁସିଅର୍ ।

ଗାଆଁ ଯାକର ଲୋକ ଲାଗି ଯାତରେ । ଗ୍ରାମର ସବୁ ଦିଗରେ ଉନ୍ନତ କରବାକୁ
ସେ ମନ ବଳାଇଛି । ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତି । କେବଳ ଧନ ସୁଦ୍ଧା
ଦେଲେ ହେବ ନାହିଁ, ଲୋକଙ୍କର ମନ ଏକାଠି କଲେ ହେବ । ଧୀରେ ଧୀରେ, ଅତି
ସଚର୍କାରେ । ଧୀରେ । ସାତ ଦିନରେ ଗୋଟିଏ ଦିନ ରବିବାର । ସେଇଦିନ ସେ
ଗ୍ରାମରେ କଟାଏ । ସବୁ କାମରେ ହାତ ଦୁଏ ।

ଅତି ସାଧାସିଧା । ବଦଶୋଇ ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । ମନରେ ଗଣ କି ଅଭିମାନ
ନାହିଁ । ନ ଜାଣିଲି ଲୋକେ ଭ୍ରମରେ ପଡ଼ନ୍ତି ।

ଆରେ ହେ, ସୁନନ୍ଦବାବୁ ଅଛନ୍ତି ?

କହନ୍ତୁ, ମୋର ନାମ ସୁନନ୍ଦ ।

ଏପରି ଭ୍ରମ ବହୁବାର ଘଟେ । ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ଭ୍ରମ ଅତନୁବାବୁଙ୍କୁ ସୁନନ୍ଦର
ବନ୍ଧୁ କରିଥିଲା ।

ଅତନୁ କେଉଁ ସ୍ୱଳ୍ପବର୍ଣ୍ଣର ଦାସ୍ୟାଦ । ସ୍ୱଳ୍ପ ଗଲ ପରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରେ
ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ରହିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱଳ୍ପ ଯତନ ଧନର ସୁଧରେ ନିର୍ଭର କରି ଖର୍ଚ୍ଚ-
କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଲା ଗଡ଼ାଇ ନାମ ଜମି ଧର୍ମ ଅର୍ଜନରେ ମନ ଦେଲେ । ସେହି ବର୍ଣ୍ଣର
କେହି ଜଣେ ଅତନୁ, ମନ ବଳାଇଲେ ବେପାରରେ ।

ସୁନା ଚଢ଼େ ବଞ୍ଚିଥା । ଅତନ୍ତୁ ଚଢ଼ିଲେ ସୁନନ୍ଦକୁ ।

ମୋଟେ ଚଅ ମାଗର ଘରଷୁତା ।

ଅତନ୍ତୁବାବୁ ବଟକରେ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଧରଣର ହୋଟେଲ ଖୋଲିବାକୁ ମନ ବଳାଇଛନ୍ତି । ସେ ଧନ ଲୁହାଣ ନାହିଁ, ତାଙ୍କର ଲୋଡ଼ା ପରାମର୍ଶ । ପରାମର୍ଶ ଦେବାକୁ ସୁନନ୍ଦଟିଏ ଏକମାତ୍ର ଲୋକ । ଅତନ୍ତୁବାବୁ ଆସନ୍ତି, ଅଥବା କେବେ କେମିତି ଭଟ୍ଟାଅମଲର ମଟର ଗାଡ଼ିଟି ପଠାଇଦିଅନ୍ତି ସୁନନ୍ଦକୁ ନେବାକୁ । ସୁନନ୍ଦ ନାହିଁ କଣପାରେ ନାହିଁ । ଅତନ୍ତୁବାବୁଙ୍କର ଟିକିଟିକି ଲିଲ ଦିଅଁଟିକୁ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ନେହ କରେ । ସେମାନେ ନେପାଳୀ କନ୍ୟାର ପୁଅ ଟିଅ । ନେପାଲର କେଉଁ ଗ୍ରେଟ ଜମିଦାର କି ଜାଗିରିଦାରଙ୍କ ଦୁହିତା ଶ୍ରୀମତୀ ଗୁହୁନା ଦେବୀ ଅତନ୍ତୁଙ୍କର ପତ୍ନୀ ।

ତାଙ୍କର ବଡ଼ଭଉଣୀ ହୁମାମା । ବଙ୍ଗ ପାକସ୍ଥାନର କେଉଁ ଜମିଦାର ପୁତ୍ରର ସେ ପାଣି ଗ୍ରହଣ-କରିଥିଲେ । ଆତ୍ମରକ୍ଷା ଓ ଭଜନ ରକ୍ଷା କଣବାକୁ ସେମାନେ ଭରତ ପଲାଇ ଆସୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ କଣ ଘଟିଲା ହୁମାମା ଜାଣିଲେ ନାହିଁ । ନୂହଁ । ସ୍ବର୍ଗଲ ପରେ ସେ ନିଜକୁ ଦେଖିଲେ ଜଣେ ବ୍ୟସ୍ତୀଘରେ ବନ୍ଦନା । ତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଗଲା । ଯଦନ ଅଶ୍ରୁତାକୁ ନିଜ ଘରେ ସ୍ଥାନ ଦେବାକୁ ତାଙ୍କର ଭାଇ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ, ହେଉପରେ ମେ କୁଟୁମ୍ବର ଟିଅ, ସାନଭଉଣୀ ।

ଅଗତ୍ୟା ଭଉଣୀଘରେ ଆଶ୍ରା ।

ଦୁଇବର୍ଗ କଟିଗଲଣି ।

ଶାଶୁ, ଶଶୁର, ସ୍ବାମୀ, ଦେବର ଓ ତିନୋଟି ସନ୍ତାନଙ୍କର କୌଣସି ଖବର ସେ ପାଇନାହାନ୍ତି । ହୁଏ ତ ଭୁଲିଗଲେଣି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଶୁର କାମନା ଅଛି, ଅନନ୍ତର ଦିନେ ଖବର ମିଳିବ । କେଜାଣି ବା ସମସ୍ତେ ଦିନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ । ଆସନ୍ତୁ ବା ନ ଆସନ୍ତୁ, ହୁମାମା ସେମାନଙ୍କ କଥା ଭୁଲିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ବନ୍ଧୁତା ଲୋଡ଼ା, ବନ୍ଧୁଲୋଡ଼ା, ସେଉଁ ବନ୍ଧୁଦୁଃଖର କଥା ମନେ ପକାଇବ ନାହିଁ, ସୁଖର କଥା ହିଁ ଆଗରେ ବାନ୍ଧବ । ଆଖିରେ ଲୋକକ ଆଣିବ ନାହିଁ, ଓଠରେ ଆଣିବ ମନସୁଲକା, ପ୍ରାଣମତାଣିଆ ହୁଏ ।

ସେପରି ବନ୍ଧୁ ହୋଇପାରିବୁ ସୁନନ୍ଦ ।

ମୋଟେ ଛଅଟି ମାସର ଘରଷୁତା ।

କାହିଁକି ଏ ସମସ୍ତତା ? କପରି ସେ ଆଗେଇ ଚାଲିଲା ?

ସୁନନ୍ଦ ବଚଳିତ ହୋଇ ରହିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅତନୁବାବୁଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ବରଷର ପୁଅ ମଳୟ ଓ ତନୁ ବର୍ମା ରହିଥିଲେ । ସିଲ୍ ଦିଓଟି ଦଶନ୍ତ ଦେବଶିଳ୍ପ ପରି । ଅବକଳ ରୁହନାଙ୍କର ରୂପ । ହିମାଳୟ ରାଜ୍ୟର କନ୍ୟା ସେ, ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ପାଦଗଳ ରୂପର ଧାରଣା କରିବାକୁ ସାହସ ହୁଏ । ତାଙ୍କର ଅଙ୍ଗରୁ ଉତ୍ସୁକ ମଳୟ ଓ ଛବିଲା । ଦେଖିଲେ ଖୁସି ଲାଗେ । ସ୍ନେହ କରିବାକୁ ମନ ହୁଏ ।

ପ୍ରଥମେ ସେମାନେ ଦୂରେଇ ରହୁଥିଲେ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସଞ୍ଜୋଚ କମିଲା । ସିଲ୍ ଦିଓଟି ପାଖକୁ ଆସିଲେ । ଏବେ ସୁନନ୍ଦକୁ ଦେଖିଲେ ଆଗ ସେମାନେ ଧାର୍ମିଆସନ୍ତି । କୋଡ଼ରେ ବସନ୍ତି, ଦାଦା ବୋଲି ତାଙ୍କ ଅଲ୍ଲ କରିନ୍ତି । ରୁହନା କହନ୍ତି, ହିମାଳୟ ତାଙ୍କୁ ସ୍ନେହରେ ଆକଟ କରିନ୍ତି, ଆଗେ, ସୁନନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ବସେଇ ଉଠେଇ ଦେବ ନାହିଁ କି ?

ସୁନନ୍ଦ ପ୍ରତିବାଦ କରେ ।

ସିଲ୍ ଦିଓଟିଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ର ନିଅନ୍ତି ନିଜେ ହିମାଳୟ ।

କାନ୍ତେ ସୁନନ୍ଦବାବୁ, ମୁଁ ସିଲ୍‌ଙ୍କ ଜଞ୍ଜାଳରୁ ରୁହନାକୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଇଛି । ତିନୋଟି ସନ୍ତାନ ମତେ ସେ ଦେବ । ତା ପରେ ଯେତେ ଆସିବେ ସେମାନେ ହେବେ ତାଆର । ନୁହେଁ, ରୁହନା ?

ରୁହନାଙ୍କ ମୁହଁରେ ସରମରଙ୍ଗା ହୁଏ ।

ରୁମା ରହିଲୁ ଯେ ? ଆଜ୍ଞା, ତମେ କହ, ଅତନୁ !

ଅତନୁଙ୍କର ସମ୍ମତସୂଚକ ହୁଏ ଓ ମୁଣ୍ଡହଲ ।

ହିମାଳୟ କହନ୍ତି, ଦେଖନ୍ତୁ ସୁନନ୍ଦବାବୁ, ମଳୟ ଓ ଛବିଲା ନାହାର ସିଲ୍ ପରି ଦଶନ୍ତ ? ମୋର, କି ତାର ?

ସୁନନ୍ଦ ଉତ୍ତର ଦିଏ, ଦୁଇ ରଞ୍ଜଣୀ ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ଯାଆଁଲା ।

ରୁହନା ମୋଠାରୁ ପୁର ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ସାନ ।

ଏକା ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଆପଣ ଦୁହଁଙ୍କୁ ଖଠି ଗଢ଼ାନ୍ତି ।

ହିମାଳୟ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ।

ସୁନନ୍ଦ ସତେ କି ସେହି କୁହୁମୁର ଜଣେ । ଅସୁବିଧାକୁ ସୁବିଧା କରିବାପାଇଁ ଅତନୁଙ୍କର କେବେ କେମିତି ବ୍ୟଗ୍ରଭାବ ଦେଖି ସୁନନ୍ଦ ତେଜ କାଟି ଟଙ୍କା ଦେଇଛି । ଦୁଇ ହଜାର ଟପିଗଲାଣି । ଲେଖାପଢ଼ା କିଛି ହୋଇନାହିଁ । ସାହାଯ୍ୟ ନୁହେଁ, ଧାର

ନୁହେଁ, ଦାନ ବି ନୁହେଁ । କେବେ ସେ କଣ ? ସେତିକିରେ ସରିଲା ନାହିଁ । ଭଲ ଦିନ, ସୁଖ ପଦ୍ମ, ଜନ୍ମ ଦିଅରେ ପିଲା ଦିଅଁଟି, ସେମାନଙ୍କର ଜନନୀ ଓ ତାଙ୍କର ଭଗିନୀକୁ ଉପହାର ଦେଇ ଆସିଛି । ସେ ସବୁର ହସାବ ନାହିଁ ।

ବନ୍ଧିମସ୍ତରେ ସୁନନ୍ଦ ପାଇଛି ସ୍ନେହ, ଆଦର, ଆଦର୍ଥ୍ୟ, ବ୍ୟାକୁଳତା । ସେ କଣ ହୋଇଯାଇଛି, ପାଇଛି ଅତନୁବାଚୁଙ୍କର ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ, ରୁହନା ଦେଶଙ୍କର ସମ୍ମାନ ପିଲା ଦିଅଁଟିଙ୍କର ସ୍ନେହ ଓ ହିମାଳା ଦେଶଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି । ସହାନୁଭୂତିର ଅନୁରାଗରେ ଯେ ତାର ମନରେ କେଉଁ ଅକଣ୍ଠା କନ୍ଦରେ ଛପି ଛପି ଚାଡ଼ା କରୁଥିଲା ଆଉ କଅଣଟିଏ, ଜାଣି ମଧ୍ୟ ସେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁ ନ ଥିଲା ।

ସାମ୍ବିଧ୍ୟ । ଲଳାୟିତ ଗତି । ପ୍ରହ୍ଲାଦ ବନ୍ଧୁ ପରି ହସ । ଅତି ସାବଧାନତାର ଆଳରେ ରୁହନଧବଳ, ପରପୁଷ୍ପ, ଆବୃତ ଦେହର ଅସାବଧାନ ଚଳନ । ଖନେଇ ଖନେଇ କୁହା ଓଡ଼ିଆ-ବଙ୍ଗଳା-ଇଂରେଜି ମିଶା ଗୁପ୍ତା । ଭୁଲତା ଟେକା ଖରକୁଟା ଗୁହାଣୀ । ସୁବାସିତ ଆଗମନ । ମୁକୁଳା ଲମ୍ବିଲ, କଢ଼ୁଳକଳା କେଶର ଦୋହଲ ପ୍ରସ୍ଥାନ ।

ଦିନୋଟି ହଜିଲା ସନ୍ତାନର ଜନନୀ ସେ, ତୋଫାନହୁଡ଼ା ଉଡ଼ିଛିପ୍ରା, କୁସୁମ ? କେଜାଣି ? ସନ୍ଦେହ ହୁଏ । ସେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରହେଳିକା । ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହୁଏ ପରୁର ହୁଏ ନାହିଁ । ଯେତିକି ସେମାନେ କହନ୍ତି, ସତ ବୋଲି ମାନିନେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଦିନୋଟି ସନ୍ତାନର ଜନନୀ ସେ !

ସିନେମା ଫେରାର ।

ଅତନୁବାଚୁଙ୍କର କେଉଁ କାଳର ପୁରୁଣା କାର୍ । ଶବ୍ଦରେ ଚିନ୍ତିତର କମ୍ପେ । ନିଜେ ସେ ଡ୍ରାଇଭ୍ କରୁଛନ୍ତି । ସାନ ଗୋଇଲା ପିଲାଟିକୁ କୋଳରେ ଧରି, ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି ରୁହନା ଦେଶ । ପଛରେ ବସିଛନ୍ତି ହିମାଳା, ମଳୟ ଓ ସୁନନ୍ଦ । କ୍ୟାପିଟାଲ ସିନେମାରୁ ଅତନୁବାଚୁଙ୍କର ବସାନ୍ତର ମୋଟେ ଚିନି ଗୁରୁ ମିନିଟ୍‌ର ଡ୍ରାଇଭ୍ । ଶିଳକୁ ଆଗ ପରେ ଗୁଡ଼ି ଅତନୁ ପୁଣି ସୁନନ୍ଦକୁ ରୁଡ଼ିବାକୁ ଯିବେ ।

ସାଥେ ସାଥେ ନଅଟା ।

ହିମାଳା ମଳୟକୁ କୋଳକୁ ନେଲେ, ଗେଲ କଲେ । ପରୁରଲେ, କୁସୁମକୁ ମଳ , ନିଦ ଲାଗୁଛି ? ଏଇ ଦେଖ, କେତେ ଲୋକ, କେତେ ଦୋକାନ ଆଲୁଅ —

ମଳସ୍ବରୁ କଡ଼େ ବସାଇଲେ । ଇଃସଙ୍ଗୋତରେ ଘୁଷୁଆସିଲେ ସୁନନ୍ଦ ଅଡ଼କୁ ।
ରୁଦ୍ଧନଧର କୋମଳ ଦେହର ଅପାତଳ ଇଃସଙ୍ଗୋତ ପରଶ । ତମ୍ବକଏସେନ୍ଦ୍ରବୋଲା
ମୁକୁଳା ଲମ୍ବିଳ କେଶର ମଧୁର ମହକ । ଦୋହଲ କାର୍ବର ମୃଦୁ ଆବାତ ।

ବାଟ ପ୍ରାୟ ସଗଣାସିଲ ।

ଭଲ ଲଗିଲ ଶୋ'ଟା ସୁନନ୍ଦ ବାରୁ ?

ଟିକଏ ଅଶ୍ରୁଲ ନୁହେଁ କି ?

ହୋ, ହୋ, ହୋ ! ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଳ ଓ ଅଶ୍ରୁଳ କଅଣ ଅଛି ? ଦୃଢ଼ଟି ଅବସ୍ଥା
ମନିରେ କଅଣ ରହେନା ?

ବସନ ?

ମୁଁ ସଦି କହେ, ମନ ?

ଉଲ୍ଲାସିଲ ହୁମାମଜର ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ମୁହଁଟି, ସୁନନ୍ଦର ରୁଦ୍ଧ ଉପରକୁ । ଦେହରେ
ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ିଲ ମହକଲ କେଶରୀ । ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପାଇବାକୁ ସେ ଆଗ୍ରହ । ବାଟ
ସଗଣାସିଲ । ଏକ ସେ ମେଡ଼ । ମଟରଦଣ୍ଡ ବାଜିଲ । ଆଉ ଅଧମିନିଷର ବାଟ ।

ପଶ୍ଚିମ ଉତ୍ତର ସେ ଦେବ ।

ନାକ ପାଖରେ ଚମ୍ପାଫୁଲନ ମହକ ।

ନନ୍ଦକାର ମେଢା ଫୁଲରେ ମେଢ଼ । ଝରକା ସେପାଶେ ଧାଡ଼ିଏ ଗଜା ଗଛ ।
ବେତା ବେତା ଫୁଲ ଫୁଟେ, ମହକ ଛୁଟେ, ଧଇଁଫୁଲ ଲୁଟେ । ମହକ ସାଥରେ ନନ୍ଦକା
ପଶେ ମନରେ । ଶ୍ରୀଳ ଓ ଅଶ୍ରୁଳ ମନିରେ 'ଓ'ଟି ନୁହେଁ ବସନ । ମନ, କେବଳ ମନ ।

ଆନନ୍ଦ ହୁଏ ନିଜକୁଳା ବିମୁଗ୍ଧ ଆନନ୍ଦ । ଘୋଷିଆସେ ସପନସୁଖର ମାୟା ।
ସୁନନ୍ଦର ମନ ଓ କାୟା ଏକାକାର ହୁଏ ।

ରୁଦ୍ଧ ଉପରେ କାହାର ସୁବାସିକ ମନ୍ତ୍ର ଦୋହଲୁଛି । ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି
ଦୋହଲ କେଶ ।

ନନ୍ଦିଆସୁଛି ସୁନନ୍ଦର ଅଗଳ ଓଠ, ଅରକୁ ଅର । ମନ ହିଁ କଥା କହୁଛି, ମାରବ
ସେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, କେବଳ ମନ, ବସନ ନୁହେଁ ।

କାର୍ ଅମିଲ ।

ସଦି ଦୁଇଟା ।

ସୁନନ୍ଦର ମନ ଭ୍ରମିଲ । ହୁମାମ ସ୍ତୋର ନିର୍ଲକ୍ଷ ବଜ୍ରପନ ନାଗମୁଖି ଉପହାସ
କରୁଛି, କହୁଛି, ମୁଁ ବି ମନର କଳନା ମହାଶୟ, ତଥାପି କିଏ କହୁବ ମୁଁ ନିର୍ଲକ୍ଷ ?

ହାତ ମାରି ମୋତେ ଅନୁଭବ କର । ଆଖି ବୁଜ । ମୁଁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଶୂନ୍ୟ । ଆଖି ଖୋଲ । ଚନ୍ଦ୍ରକରର ମୁଁ କଲ୍ଲନା । ତାର ମନର ରଙ୍ଗ ଧାରଣା ମୋତେ ଜବନ ଦେଇଛି । ନିର୍ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛି, ଅଶ୍ରୁଳ କରିଛି, ତମର ଆଗହ୍ନକୁ ଟାଣିଛି ମୋତେ ଆଡ଼କୁ । ଯଦି କି ମୋତେ ଟାଣିଛି, ଅଲଗ୍ନ ଝାଡ଼ୁଛି, ଦୃଢ଼ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କଟିଗଲୁଣି ।

ସୁନନ୍ଦ ଆଖି ମଲଲ । କେଶ ଟାଣିଲ । ମନଦୁଃଖ କଲ । ସେ ବାଟ ଭୁଲି । ଅନ୍ୟାୟ କରିଛି । ତାର କର୍ମ ନିନ୍ଦକାର ଅଖିକୁ ଦିଶିବ ନାହିଁ । ସ୍ଵାମୀ ତାର କୃତଗ୍ନ ଏହା ସେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ସୁଦ୍ଧା ଗଣପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆଜି ସେ ମନଦୁଃଖ କରିଥିବ, ଆଖିରୁ ଝରୁଥିବ ନେତକ । ନିଜକୁ ନିଜେ ପରୁରୁଥିବ, ଆସିଲେ ନାହିଁ ? ଝବର ପଠାଇଲେ ନାହିଁ ? କାହିଁକି ? ଦେହପା ଭଲ ଅଛି ତ ?

ସୁନନ୍ଦ ଟେବୁଲ ଉପରୁ ନିନ୍ଦକାର ଫଟୋଟି ଉଠାଇ ଧରିଲା ।

କେଉଁ ଗୁଣରେ କିଏ ତମଠାରୁ ସୁନ୍ଦର ? ଏମାନେ ସବୁଦିନୁ ଜଳାହୁଳି ଦେଇଛନ୍ତି, ସତ୍ୟତାର ନୂଆ ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଛନ୍ତି । ନାଶ ଦେହରେ ନିଗୁଡ଼ା ଘୋଡ଼େଇବାକୁ ଏମାନେ ବସନ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ନିଗୁଡ଼ାକୁ ପରସ୍ପର କରି ଆତ୍ମମାନବ ପ୍ରଭର ମନକୁ ଓଟାରିନେବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି । ଆଜି ତାହା ହିଁ ହୋଇଛି । ମୋତେ ଶମାକର ନିନ୍ଦକା, ମୁଁ ପଥରପୁରକୁ ଓହ୍ଲାଇଯାଇଥିଲି ।

ଗୁଡ଼ି ଉପରେ ନିନ୍ଦକାର ଫଟୋ । ଆଖିରେ ଭଲ ଭଲ ନେତକ ।

ତୁମେ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣପୁରର ଦେଶ, ଯେଉଁ ସୁନ୍ଦରେ ପତ୍ନୀ ଆସି ଆଗରେ ଉଭୟ ଜନନୀ ପରି, ସ୍ନେହ କରେ, ଆକଟ କରେ, ଭଲମନ୍ଦ ବତାଇଦେବ । ଭଗିନୀ ପରି ଶୀତଳ କରେ, କଳିଆ କରେ, ଆତ୍ମମାନ କରେ । କନ୍ୟା ପରି ଅଳ କରେ, ଆଦର ନେତେ ।

ତୁମେ ବନ୍ଧୁ । ତୁମେ ପ୍ରିୟା । ମୁଁ ଅନୁଭବ !

ସୁନନ୍ଦର ମନ ଲେଉଟିଲା, ସେ ନିଜ ଆଗରେ ନିଜେ କୈଫିୟତ ଦେବ । ଅତନୁବାଚୁଙ୍କର ଘର ଯଙ୍ଗେ ଛଅ ମାସର ଗନ୍ଧସ୍ଵର । ସେଥିପାଇଁ ସେ ତଣ୍ଡ ଦେଇଛି । ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଛି । କାହିଁକି ? କିଏ ତାକୁ ଟାଣିନିବ ?

ହୁମାମା ଗୁଡ଼େ, ମଲୟ ଓ ଛବିଲା । ଟିକିଟିକି ମଣିଷ ଦୃଢ଼ି । ସୁନନ୍ଦକୁ ଦେଖିଲେ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି ସେମାନେ । ସେମାନଙ୍କର ହସଖୁସି, ଆନନ୍ଦ, ଅଳ, ଅଟ୍ଟପଣିଆ, ତୁମତୁମ୍ ଦେଖିବାକୁ ସୁନନ୍ଦ ଧାନ୍ତିଯାଏ ।

ଆଉ ସେ ଯିବ ନାହିଁ । ପରସିଲକୁ ଆପଣାର କଲେ ବ ସେମାନେ ଆପଣାର ହେବେ ନାହିଁ । ଉତ୍କଳ ବଳଲ ହିଁ ଯାବ । ତାଆରି ସାଥରେ ମନର ବଳଲସ୍ଵର ଓ ଯାବତାୟ ଜଟିଳତା । ଦୁର୍ବଳତାକୁ ସେ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦେବ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ଫଟୋକୁ ଇଠାଇ ନରେଣି ଚାହିଁଲ । ସେ ହସୁନାହିଁ, କାନ୍ଦୁନାହିଁ,
ସରମରେ ସକ୍ଷୁବିତ ହୋଇଛି । ନନ୍ଦକା ଅବଶ୍ୟ ଜନମା ହେବ । ଆଗ ସେ ଗଢ଼ିବ
ମଳୟ, ସେଇଠୁ ଛବିଲା, ସେଇଠୁ—

ଜନକୁ ଚାଲିଛି ତେଇଲଣି । ରୂପ ଅସୁନ୍ଦର, ହେଲେ ଗୁଣ ସୁନ୍ଦର । ଜନ୍ମିମନ୍ତ
ପରି କଲା ମିତ ମିତ ରଜା, ସତେ କି ଅପ୍ତସ୍ତ ହୋଇ କଲାପାଣି ନଗିଡ଼ ପଡ଼ିବ ।
ଗୋଟିଏ ଆଖି ଛୋଟ । ଚପିଦେଲା ପରି ନାକ । ଗୁମୁଦାନ୍ତ ଦୂର୍ଢ଼ ଅଥେ ଅଥେ ପଦାକୁ
ଦିଶେ ବୋଲି ଉପର ଓଠକୁ ଟାଣି ତଳ ଓଠରେ ଲଗାଇବାକୁ ସବୁବେଳେ ସେ
ଚେଷ୍ଟା କରେ । ଦେହଟି ମୋଟାସୋଟା ହେଲେ ବି ଗାଲ ଦୁଇଟି ପଟା । ଉଚ୍ଚ କପାଳ
ମୁଁରେ ଟିପ ଆକାରର ସିନ୍ଦୂରବନ୍ଧୁ ଶୋଭିପାଏ ।

କଳି କୁଆଡ଼େ ଅସୁନ୍ଦର । ପିଲାଦିନୁ ସମସ୍ତେ ସେ କଥା କହନ୍ତି । କଳିର
ପରତେ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁଦିନ ସେ ବାଡ଼ୁଅପାଣି ଗାଧୋଇଥିଲା ସେ ଭଲକରି
ଚାହିଁପାରିଲା ସେ ଅସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ । ଯେଉଁଦିନ ପୁଣି ଜାଣିଲା, ତାର ହାତଧରିଲା ବର
ତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି, ସେଇଦିନ ସେ ସତ କଥାଟି ଚାହିଁପାରିଲା । ଦୁନିଆରେ ତାର
କଣ ଅଛି ସମ୍ଭଳ, କଅଣ ବା ଅଛି ସ୍ଵାର୍ଥ ?

କପାଳର ଏଇ ସିନ୍ଦୂରଠୋପାଟି, ହାତର ରୂପା କାଚ ଦି ଦି ପଟି । ଯାହା
ପାଇଁ ସେ ଏତକର ଯତ୍ନ ନେଇଛି, ସେ ସୁଖରେ ରହୁ, ଆନନ୍ଦରେ ଥାଉ । ତାର ଭଲ
ଖବର କାନରେ ପଡ଼ୁ । ଏତିକି । ଯାହାଙ୍କ ଘରେ ଆଶ୍ରା ପାଇ ସେ ଅଭିଆନ ହୋଇଛି ।
ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ କଟାଇ ଦେଇଛି, ସେମାନେ ଭଲରେ ରହନ୍ତି । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ
ହେଉ । ଏ.ଘରର ସେ କିଛି ନୁହେଁ, ପୁଣି ଏ ଘରର ସେ ସବୁ, ଝିଅ, ଘରଣୀ, ଚାକର ।

ସବୁ ଚାଲିଛି ଭଲରେ । ଧନଧାନ୍ୟ ପୁରୁଣିଠି । ଘର ହସୁଛି । ହସ ଭିତରେ
କେଉଁଠି ଛୁପି ରହୁଛି ବିଷାଦ । ଭାଉଜର କୋଳରେ ପିଲା ବକଟେ ନାହିଁ । ସେ ନ
କହୁଥିଲେ ନନ୍ଦକା ଏଘରର ବୋହୂ ହୋଇ ଆସି ନଥାନ୍ତୁ । ସାତ ପୁର ଆଠ ବରଷ
ଗୁଲିଲା । କେହି ନ ଜାଣନ୍ତୁ, ସେ ଜାଣେ ସୁନନ୍ଦର ବାହାଗଣିରୁ ଆଜିଯାଏ ନନ୍ଦକାକୁ
କେତେ ଭଲ ପାଏ । 'ଯେଉଁ ନନ୍ଦକାକୁ ସନେଇ ସାନେଇ ଅଧରାଘରେ ନେଇ ଶୋଇଲା
ଘରେ ଛୁଡ଼େ, ସେଇଆକୁ ପୁଣି ଘର ନ ପାହୁଣ୍ଡ ନିଜ ହାତରେ ଘଷିମାଜି ଗାଧୋଇ
ଦେଇ, ଠାକୁର ଘରେ ଛୁଡ଼େ ।

ଏତେ ସେବା ତାର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି ।

ବୁଢ଼ୀ ଏବେ ମୁହଁ ଖୋଲି ମନର ଜଳିଲା ଦୁଃଖପଦାକୁ କାନ୍ଦିଲେଣି, ତୋ'ର ପାଇଁ ଲୋ ସବାଣାହି !

ରୁନ ହୁ ମାଉସୀ, ଭଉଜ ଏଣେ ଆଉଡ଼ ।

ଆସନ୍ତୁ ଲୋ ! କଥାରେ କହନ୍ତୁ, ବାଞ୍ଛ ମାଇସିର ମୁହଁ ଦେଖିଲେ ହାତ ଗତି ନାହିଁ, ହେଉନ୍ତୁ ପଛକେ ସେ ବୋହୁ ।

ତମ ଗୋଡ଼ ଧରୁଡ଼, ରୁନ ହୁ ।

ଗୋଇଁ ମାଡ଼ ସେ ଖାଉ ପଛେ, ବୁଢ଼ୀଙ୍କର ରୁଣ ବନ୍ଦ କରେ । ଦିନରାତି ଭାବେ । ଦେବାଦେବୀକୁ ଡାକେ । ତାର ଆଉ କି ରୁଣ ଅଛି ? ନନ୍ଦିନୀ କି ସୁନନ୍ଦର ବେଳ ବସୁଧ ଗଡ଼ି ଯାଇ ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ଖାଲି ହମ ହମ ହେଲେ ହେବ ? କାହାର ହାତର କଥା ହେଉଛି ? ତାଙ୍କର ମରଣକାଳ ପାଖେଇ ଆଇଲା କି କଅଣ, ନୋହୁଲେ ନନ୍ଦିନୀ ପରି ବୋହୁ ଉପରେ ଏତେ ଚିଡ଼ି ଚିଡ଼ି ହୁଅନ୍ତେ ?

ସୁନନ୍ଦ କାହିଁକି ସବୁ ଶନିବାରେ ଘରକୁ ଆସୁନାହିଁ ? ଚଟାଉ ଲେଖି ପଠାଉଛୁ ସେ ଭିକ୍ଷାମ, ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଉଡ଼ । ସେଥିପାଇଁ ବୁଢ଼ୀ ଅଧିକ ଚିଡ଼ୁଛୁ ନନ୍ଦିନୀ ଉପରେ । ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବା ଯେପରି ନନ୍ଦିନୀର ଦୋଷ । କେଉଁ ସିଅରେ କେଉଁଠିକି ପାଣି ଗଡ଼ି ଚାଲୁଛି, ବୁଝିବା କନର ବୁଝିବି ଅଗମ୍ୟ ।

କିଏ ବା ଏମିତିକା କୋହଲ ପାନରେ ? ଦିନ ଦିପହରେ ଟିକିଏ ଶୁଆଇ ଦେବ ନାହିଁ ? ରହ, କାହିଁକି କବାଟ ବାଡ଼ାଉଡ଼ ? ବାର୍ ସହୁନାହିଁ ?

କନି କବାଟ ଖୋଲିଲା ।

ଦାଣ୍ଡଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ ସୁମିତ୍ରା । ସଙ୍ଗରେ ଦର୍ପଣି ପିଲା । କୋଲ ପିଲାଟି ଗ୍ରହରେ । ତା ଉପରେ ଦିନ ଚାରି ବର୍ଷର ପିଲା, ବାବୁଣୀ ପରି ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଡ଼ । ଆସିଚନ୍ତି ସିନା । ଏଇ ଦର୍ପଣି, ସେତିକିରେ ସରିଲାଣି । ତା ଉପରେ ଆଉ ତନୋଟି । ଚୁଲୁକୁ ଯାଇଥିବେ ।

ଧନ୍ୟ ଏ ସୁମିତ୍ରା ! ସୁନା ଖଡ଼ିକା ପରି ଧଡ଼ିଆ ଧେଡ଼ଙ୍ଗ ମାଇସିଟିଏ । କୁହ, ହାଡ଼ ଚାରିଖଣ୍ଡ । ଫୁଙ୍କିଦେଲେ ଟଳିପଡ଼ିବ । ପାଞ୍ଚ ପୁଅର ମା ! ପିଲା ଆସି ତଲେ ଗୋଇ ଲୁଆଁ ରାବ ଛୁଡ଼ିଲେ ଘରଲେକେ ଜାଣିବେ, ରାଜବର କଅଣଟିଏ ହେଲଣି ।

କଅଣଟିଏ ଆଉ ?

ସେଇ କାଠଙ୍ଗଲରୁ ଗୋଟାଏ ତ, ପୁଅ ମ !

ରାଜବଲ୍ଲଭେନ ସୁନନ୍ଦର ଦାଦସୁଅ ଛାଲ ।

ବସୁନ୍ଧରେ ସାନ । ଗାଆଁ ସୁଲୁରୁ ମାଲନର ପାସ କରି ଘରେ ବସିଥିଲେ । ଅଳପ ବେଳ କଟିବ କେମିତି ? ନାଲ ପୋଷାକରେ ମାଛ ଧରା, ତାଆସ ଖୋଳା, ପରବାଡ଼ିରୁ କଦଳୀ କାନ୍ଦ ଶୁଣି, ଭଲ ମଣିଷକୁ ମିଛ କହୁ ବାଟରୁ ନେଇ ଅବାଟରେ ଗୁଡ଼ିବା, ଏଇ ସବୁ ତ କାମ ! ଦାସ କଡ଼ବାସ ଭିନେ ହେଲ ପରେ ଅଭାବ ଶୁଣିଆଡ଼ୁ ମାଡ଼ିଆସିଲା, ଅବସ୍ଥା ହେଲ ବାରଣ୍ଡା ଦି କଡ଼ା, ଯାହା କହୁନ୍ତି ୦କ୍ ୦କ୍ ମଦନ ଗୋପାଳ । ବୁଝିବାର ବସୁନ୍ଧ ହେଲରୁ ପିଲର ମନ ଘର ଧରିଲା ।

ରାଜବ ବଦଲିଲା ।

ସବୁ କାମ ଯେ ହାତରେ କଲା । ଲୋକେ ଆବା କାବା ହେଲେ । ରାଜବ ଏମିତି ବଦଲିଲା କିପରି ? ବାପା ମା'ଙ୍କ କଥା ନିଆରା, ବଡ଼ମା ଓ ସୁନନ୍ଦରାଜଙ୍କର କଥା ସେ ତଳେ ପକାଏ ନାହିଁ । ଅତି ଅନୁଗତ । ସେମାନଙ୍କର ବୋଲୁହାକ କରେ । ଯାହାନ୍ତ ଦିଏ । ଯାହାନ୍ତ ପାଏ । ଅଳ୍ପ ବସୁନ୍ଧରେ ବାପ ମା ତାକୁ ସୁମିତ୍ରାର ହାତ ଧରିଦେଲେ, ବୋହୂଟିଏ ଆସିଲେ ଘର ସମ୍ଭାଳିବ ।

ତନି ଭଉଣୀଙ୍କ ବାହା ନିମିତ୍ତକୁ ଭିନେ ହେଲ ଘଟଣା ପ୍ରାୟ ସରିଆସିଥିଲା; ଯେତେକ ଥିଲା, ସେତେକ ଗଲା ବାପ ମା'ଙ୍କ ଶୁଙ୍ଘିରେ । ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲା ତଳନ୍ତେ କେମିତି ?

ତଳେଇନେଲା ସୁନନ୍ଦ । ଏବେ ସେ ସୁନନ୍ଦର ଡାହାଣ ହାତ । ଅତି ବିଶ୍ୱାସୀ । ସୁନନ୍ଦ ବାହାର କାମକୁ ଧୂରନ୍ଧର, ଅପଲ ବେଉସା ତଳେଇବା ଲୋକ ରାଜବଲ୍ଲଭେନ । ଭଲ ହାତ ଟେକି ନ ଦେଲେ ସୁନାମୁଣ୍ଡା ହେଲେ ବି ରାଜବ ନହୁଏ । ହସାବରେ ଚଢ଼ାଇବ, କାରବାରରେ ଲଗାଇବ ।

ଅଭୟାଙ୍କର ସେ ବିଶ୍ୱାସୀ, ନନ୍ଦକାର ବି ।

କଟକର ବ୍ୟବସାୟ ଗୁଡ଼ି ଘଣ୍ଟାଏ ପାଞ୍ଚ ଗାଁକୁ ଯେ ଆସିବାକୁ ଅମଜ । ଘରର ଲବର ଅନ୍ତର ବୁଝିବାକୁ କିମ୍ବା ଚିଠି ଓ ଟଙ୍କା ମାଆଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ସୁନନ୍ଦ ତାକୁ ବେଳେ ବେଳେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଚଢ଼ିକରି ଘରକୁ ପଠାଏ ।

ଭାଇଙ୍କର ବିରକ୍ତର ଫଳ ସୁମିତ୍ରାର ପାଟଟି ସନ୍ତାନ । ଏ ଦୁଃଖ କାହାକୁ ନ କହିଲେ ବି ମଉଜ ଆଝିକି ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦିଶୁଛି ।

ସୁମିତ୍ରାର ଯେତେ କଥା ରହେ ନାହିଁ । ତାକୁ ଭଲକରି ନ ଜାଣିବା ମୁଲେକେ ନାନ୍ଦୁରା ବୋଲି ମତେ କରାବେ; କିନ୍ତୁ ସେ ନାନ୍ଦୁରା ନୁହେଁ । ଯାହା ଦେଖିଥାଏ, କି ଶୁଣିଥାଏ, ଅବା ଅଙ୍ଗେ ନିଶ୍ଚୟଥାଏ, କହୁ କହୁ ସେ ଅନ୍ୟ ଆଗରେ ଖୋଲିଦିଏ । କହିଲା କଥାର ଫଳାଫଳ କ'ଣ ହେବ, ସେ ବିଧିସ୍ୱ ସେ ଭବିଷ୍ୟର ପାରେ ନାହିଁ ।

ପରଘରେ କଳିଆ ଲାଗିଲେ ନିଜେ ସେ ଅତି ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଏ, କାହିଁକି ମୁଁ ନିଆଁଲଗା ତା
ଆମରେ କହୁଲିଟି ? ଆଉକ ଯେ ମିଛ କହୁଥିଲ, ଏହା ମୋତେ କେହି କହୁନାହିଁ !
ମିଛ କଥାର ସ୍ୱରୂପ ସେ ପାଉଛି । ହେଲେ, ମୁଁ କାହିଁକି କହୁ ମଲିଟି ?

ସୁମିତ୍ରା କାନ ମୋଡ଼ି ଚାଲିଯାଇ ମାଗିହୁଏ ।

ଗାଁ ମାଗପେ ସାଙ୍ଗମେଲ ହୋଇ ଝୁସି ଅନନ୍ଦରେ ପରଘର ଘଟଣା ଜେଟି ।
କଲବେଳେ ଅକ୍ଷୟାତ୍ମ ସୁମିତ୍ରାର ଆବର୍ତ୍ତାବ ହେଲେ କହୁଲି ଲୋକର ଗୁଣ ଖନି ବାଜେ ।
ସେ ଗୁଣ ହୁଏ । ମାଉସି ସ୍ୱରୂପ, ପାଞ୍ଚ ଦେଖିଲେ କଥା ନହସରେ ସେ ଅଜାଣତରେ
ପରିଣ ବଖାଣେ । ସୁମିତ୍ରାର କାନରେ ପଡ଼ିଲେ, ପଥରରେ ଗାର ଖୋଦିଲ ପରି ସେ
ରହୁବ, ଯେବେ ହେଲେ ସେ ବାହାରିବ । ସବୁଠୁଁ ଭଲ ଗୁଣ ରହୁବା ।

ରାଜବଲେତନ ମନଝୁସିରେ ଘରଣୀଙ୍କ ଅଗରେ ଦୁନିଆର ଭଲମନ୍ଦ ଗୁଣକଥା
କହୁବାକୁ ପଛନ୍ତି । ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ହେଲେ ଘରର ହାଜିଲଭ, ପିଲାଙ୍କ ପାଠ, କମିଶ ରାଗ,
ଗାର ବଳଦଙ୍କ ଚଢ଼ି କଥା ପଡ଼େ ।

ସ୍ତ୍ରୀକୁ ସେ ପର ବୋଲି ମଣନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ଆଉ ସାତଟା ମାଗପିଙ୍କ ସାଙ୍ଗେ
ଜଣେ ବୋଲି ଗଣନ୍ତି ନାହିଁ । ମୂର୍ଖ, ନିର୍ବୁଦ୍ଧିଆ, ସରଳବିଶ୍ୱାସୀ ବୋଲି ଜାଣନ୍ତି ।
ତେବେ, ବେଳେବେଳେ ଯେ ଗୁଣରୁ ମନଝୁସିଆ ଗପ ଖସି ନ ପଡ଼େ ତାହା ନୁହେଁ,
କହୁପାରି ଅନୁତାପ ଆସେ, ଆରେ, କହୁଦେଲି ?

ରାଜବଲେତନ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ, ଦିନଟିଏ ରହି ଡେରିଲେ ।

ଶୁଣିଲଣି ଗୋ କଳ, ସାଆନ୍ତଙ୍କର ଏ କି ତଳ ବା ?

କହଣ କି ଭାଜନ ?

ସେ ପରା କହୁଥିଲେ, କେହି ରଜାଘର କୁଅଁର ଯେ, ତାଙ୍କର ଶଙ୍ଖ କଣ୍ଠେଇ
ପରି ଟିକଟିକ ପୁଅ ଝିଅ ଦଠିଟି, ସାଆନ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ନିଜର ପୁଅଝିଅ ପରି ସ୍ନେହ କରୁଛନ୍ତି ।

ଭଲ ସୁନ୍ଦରୀ ପିଲା ଦେଖିଲେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍ନେହ ଶୁଦ୍ଧା କରିବାକୁ ମନ ହୁଏ
ଭାଜନ, ଦେଖୁନ, ରୁମ ପିଲାଙ୍କୁ ଆମ ନୂଆବୋହୁ କେମିତି ସୁଖ ପାଆନ୍ତି ?

ତା ବୋଲି କଥା ପିଲାଙ୍କର ମା ମାଉସୀକୁ ସୁଖ ପାଇବ ? କାମ ଧାମରେ
ମନ ନ ଦେଇ ଧଲ ଦୁହିଁଙ୍କ ମାଉସୀ, ଟୋଙ୍ଗାଟାଏ ମ, ମେଏମ୍ ପରିକା, ତାଙ୍କ
ସଙ୍ଗେ, ବେଳ ନାହିଁ, ଅବେଳ ନାହିଁ, ଭୁଲି ବାହାରିବ ?

କଳ କାବା ହୋଇ ସୁମିତ୍ରାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହୁନ । ସୁମିତ୍ରା କଥଣ ସକ
ମାଛରେ ପୋକ ପକାଇଛୁ ?

ସେ ପରା କହୁଥିଲେ !

ନନ୍ଦସର ରୁମ ଦେଖୁର, ନା ଦିଅର ଗୋ ?

ବସୁସ ଗଣିଲେ ଦେଖୁର । ମୋର ସାତ ପଛରେ ନନ୍ଦଥପା ଆଇଚନ୍ତୁ ।
ଏବେ ବି ସେ ମୋ ଆଖିରେ ପିଲା । ପାଞ୍ଚ ପିଲାର ମା ମୁଁ । ସେହି ହସାବ ଧରିଲେ ସାଆନ୍ତେ
ମୋଠର ଦିଅରଠୁଁ ଘନ । ତାଙ୍କର ପିଲାପଣିଆ ଯାଇନାହିଁ । କଟକ ସହର, ତାଆଣୀ
ମାଳ ମାଳ, ନନ୍ଦଥପା କଟକ ଯାଉନ୍ତୁ ।

କି କଥା ରୁମେ କହୁଛ ?

ସକ କଥା କହୁଛି, ଭଲ କଥା କହୁଛି । ଆଲୋ ହେ, ବର ମୁହଁ ତ ଦେଖିନ,
କୋଳରେ ପିଲା ବକଟେ ଖେଳେଇନ, ପୁରୁଷ ସ୍ୱଭାବ କେମିତି ଜାଣିବ ? ତନି ବରଷ,
ପାଞ୍ଚ ବରଷ ଅତି ଭଲ ମଣିଷ ହେଲେ ସାତ ବରଷ । ସେଇଠୁଁ ? ତମ ଚହଟ ମିଶିପକ୍ତ
ବାନ୍ଧ ରଖିପାରେ ନାହିଁ । ଦେହପଥା ହେଲେ ଘରର ଘରଣୀ ନିତିପିନ୍ଧା ଲୁଗା ଜାମା
ପର ହେଇଯାଏ ନେ ! ହଁ, ପିଲାକୁଆ କୋଳକୁ ଆଇଲେ ନିଆରା !

ପରୁଣଲ ଆଖିରେ କଳ ଅନେଇଲ ।

ରୁଟିପାରିବ ନାହିଁ ରୁମେ, କଳ ! ଟିକି ପିଲଟିର ନେଉ, ତାର ଖେଳ
ଫୋରୁକ, ହସ, ଦରୋଟି କଥା, ରୋଗ ବାଇରାଗ, ସବୁ ମିଶି ବେପରୁଆ ମଣିଷକୁ
ଖୁଣ୍ଟରେ ବାନ୍ଧେ । ଘରର ଘରଣୀ, ହେଉ ପଛେ ସେ ନିତିପିନ୍ଧା ପୁରୁଣା ଲୁଗା ଜାମା,
ସେଇଥିରେ ଏ ମିଶିପେ ବାନ୍ଧିହୋଇ ରହନ୍ତି । ପଥରୁଆ କି ବାଲିଆ ଜମିରେ ଫଳ ନ
ଫଳିଲେ ଚପାପୁଅ ଉଠଇ ଜମିକୁ ଚାହିଁ । ପାଇବାକୁ ମନ କରେ, ଚେଷ୍ଟା କରେ ।
ଯେଉଁ ତପାର ଜମି ସରସ, ସେ କଥଣ ଗୋଟିଏ ଫସଲ ଫଳେଇ ରୁମାହେଇ ବସେ କି ?

କଳ ରୁମା ହେଇ ଖାଲ ଶୁଣିଲ ।

ସାଆନ୍ତେ କଟକରେ କେଉଁ ପିଲା ଦିଅଟିକୁ ଶୁଦ୍ଧା କରୁଛନ୍ତି । ଗାଆଁକୁ ଆସିବାକୁ
ବି ବେଳ ମିଳୁନାହିଁ । ସେଇକଥା ସେ ମତେ କହୁଥିଲେ । ନନ୍ଦଥପାଙ୍କୁ ମୁଁ ସେଇଆ
କହୁବାକୁ ଆଇତ । ତାହା କଥାରୁ ତାଙ୍କୁ କଥଣ ମିଳିବ ? ସେ କଟକ ଯାଉନ୍ତୁ ।
ହଁ, କହୁଦେଉଛୁ, ହାତରୁ ଖସିଲେ ଅଣବାହୁଡ଼ାଟି ! ମିଶିପକ୍ତର ସେମିତି ଖୋଇ ।

କଳ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଆସିଲା ।

କାନ୍ଦୁଛୁ ଯେ ?

ନନ୍ଦଥା ଭଲ ?

ହଁ, ସେ କହୁଥିଲେ ।

ରାଉଳ !

କହୁନୁ, କାହୁଁ କାହିଁକି ?

ତୁମ ଗୋଡ଼ ଧରୁଛି, ରୁମା ରହୁ । ନୂଆବୋହୁକୁ ଏସବୁ କଥା କହିବ ନାହିଁ । ତୁମକୁ ରାଣ ଅଛି । ଆଉ କାହାକୁ ବି ଏସବୁ କଥା କହିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଭଲ ବିଚାର କର, ଫଳ ମନ୍ଦ ହେବ । ନୂଆବୋହୁ ଶୁଣିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଜୀବନ ହାରିଦେବ ।

ଏଁ, କଅଣ କହୁଛ ?

ସତ କହୁଛି । ମତେ କହିଲ ଭଲ କଲ । ତୁମର ବିଚାର ଯେ ଠିକ୍ । ସେତକ ଯେମିତି ହୁଏ, ସେଥିର ଚେରେଷ୍ଟା ମୁଁ କରିବି । ରୁମା ରହ, ହେଇଟି, ସେ ଉଠିଲେଣି କି ଜଣ, କବାଟ ଖୋଲିବାର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଯିବଟି ଏଠୁଁ ।

ମାତ୍ର ମାରିଲ ପର ସୁମିତ୍ରା ପିଲଟିଏ କାଗରେ ଧରି, ଆରପିଲଟିର ହାତ ଧରି ଟାଣି ଘୋସାରି ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ଛୁଇଁ ଦାଉଁ ଦାଉଁ ପଡ଼ୁଛି । ସତେ, ନନ୍ଦିଆଣୀ ଶୁଣିଲେ ଜୀବନ ହାରିଦେବେ ? ଜଣ ଜଣ କରି ଏକଥା ସେ କେତେ ମାଇପିଙ୍ଗ କହି-ସାରିଛି । କି ବୁଦ୍ଧି ସେ କରିବ ? ଯିବ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ? ଜଣ ଜଣ କରି ସେମାନଙ୍କ ହାତଗୋଡ଼ ଧରି, ନେହେରୁ ହୋଇ ମନା କରିଦେଇ ଆସିବ, ତମ ବାପ-ଭାଇଙ୍କ ରାଣ, ଆଉ କାହାକୁ କହିବ ନାହିଁ ।

କି ବୁଦ୍ଧି ସେ କରିବ ସୁମିତ୍ରା ?

କାଠ କି ପାଷାଣ ପ୍ରତିମା ପରି ଅଭୟା ପାଲୁଣୀର କଥା ଶୁଣିଲେ ।

ରଣାରୁଣୀଟା, ଗାଆଁର ଘର ଘର ବୁଲି ଗାଆଁ ମାଇପିଙ୍ଗ ନଃ ଫିଟାଏ । ଗୋଡ଼ରେ ଅଲତା ମଣ୍ଡେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପେଟର କଥା ଶୁଣେ । ନିଜର ପେଟରେ ସାଇତି ରଖେ । ବୋହୂଦଳକୁ ପାଲୁଣୀକୁ ସେ ଦେଖିଥାଏ । ସେ ଏବେ ଦରବୁଦ୍ଦୀ ହେଲଣି ।

ତେର ବରପରେ ସେ ବୋହୂ ହେଇ ଏ ଗାଆଁକୁ ଆଇଥିଲା । ସେ କାଳ ଥିଲା ଦୋହର । ଏବେ ଆଇନି ହେଇଛି, ତଉଦ ନ ପୁରିଲେ ଝିଅ ବାହାଘର ହେବ ନାହିଁ, କି ସୋଲ ନ ପୁରିଲେ ଝିଅ ଶାଶୁଘର ଯିବ ନାହିଁ । ଆଇନି ନ ମାନି ପାଲୁଣୀର ବର ତେର ବରପର ଝିଅର ବାହାଘର କଲା । ମକଦ୍ଦମାରେ ପଡ଼ି ଅଛା ପରସ୍ତେ ହଲପଟା ହେଇ ନିନ୍ଦାର ପାଇଲା, ଚୋରମାନା ଦେଇ ।

ବାଦ ନେବା ଯେତେ ନ ବାଧେ, ବାଦ ଘୋଷଣା ସେତେ ବାଧେ । ପାଲୁଣୀ ଯେଉଁଠି ବସେ ଆଗ ସେଇ କଥା କହେ । ଆହା, ଏତେ ହୋଇ କଣ ହୁଏ ବଢ଼ିଲା ? ପଦର ବର୍ଷର ଶିଳା, ଗୁଣିଦଳ କଷ୍ଟ ପାଇ ଶେଷକୁ ମେସିନକୁ ଗଲା । ଏଣି ମାସର କୁଆ ପେଟରେ ମଲା । ଓହ୍ଲୋ, ସେ କି କଦର୍ଯ୍ୟ !

ପାଲୁଣୀ ଭୁଲି ପାଗନାହିଁ । ସେଇଆ ସେ କହେ । ଆଖିରୁ ଲୁହ ଘାଆର ଗଡ଼ାଏ । ସେଇଠୁ ଶୁଣେ ଅନ୍ୟର ବଚନ, ଖାଲି ଶୁଣେ । ମନ ହେଲେ ଭଲ କଥା ପଢ଼େ କହେ । ଶୁଣିଲେ ଶୁଣ, ନ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ ।

ସେ ମିଛ କହେ ନାହିଁ । କଥାରେ ଲଥା ଲଗାଇ ଲବାକା ଜାଣେ ନାହିଁ, ସାତଘରେ କଳିଆ ଭିଆଏ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ କାଆର ସାଆନ୍ତାଣୀ । ସମସ୍ତଙ୍କର ପାଦ ସେ ଧରିବ । ଗଲି ଅଇଲି, ଯାହା ଦେଖିଲି, ଯାହା ଶୁଣିଲି, ତାହା କହିଲି । ଏଇ ତାର ମାତ । ସେ କାହିଁକି ମିଛ କହୁବ ?

ପାଲୁଣୀ ଯାହା କହିଲା, କ'ଣ ପତ ? ଗାଆଁରେ ଗୁମ୍ଫା ହୋଇଛି । ଭାଗି ହୁଏଛନ୍ତି । ସାତ ପାଞ୍ଚ ମାଇପେ ବସି ଚର୍ଚ୍ଚା କରୁଛନ୍ତି !

ସୁନନ୍ଦ ମୋର ଶେଷକୁ ଏଇଆ ହେଲା ? କେଉଁ ଅଡ଼ର ତାଆଣୀକୁ ଦେଖି ମାଆ ଓ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ରୁଚୁ କଲ ? କାହାର ସେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲା ଦାଓଟି, ତାଙ୍କୁ ସେନୁ ଶରୋ କର ଦିନରାତି କୋଳକାଶ କରି ଚାଲିଲା ? ସେଇଥିପାଇଁ ମାସେ ହେଲା ଘରକୁ ଆସୁନାହିଁ ? ଚିଠି ଲେଖି ଖାଲି ଜଣେଇଦେଉଛନ୍ତି, କାହିଁବ୍ୟସ୍ତ ଅଛୁ । ଏଇ କାହିଁ ।

ଅଭୟା ନିୟତାୟ ଆଖିରେ ଚାରିଅଡ଼କୁ ଅନାଇଲେ । ଗୁଜନେଇଟ ବେଳ । ଆଦ୍ୟ ମଗୁଣିର । ଦେହ ଶୀତେଇ ଆସିଲାଣି । ଆଗରେ ବଡ଼ ପୋଷୋର କାଚକେନ୍ଦୁ ପରି ପାଣି । ଗୁଣିପାଖେ ନାନା କାନ୍ଦର ଗଛ । ସମସ୍ତେ ଯେପରି ପାଲୁଣୀର କଥା ଶୁଣି ଅନ୍ଧା ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ଗୁଣିପାଖେ କାହାକୁ ନାହାନ୍ତି ।

ସୁନନ୍ଦ ଏଇଆ ହେବ ? ଏ ଘର, ଏ ସମାଜ, ବାଡ଼ିବଗିରୁ କାହାପାଇଁ ?

ଅଭୟା ମଣିଲେ, ଦୁନିଆରେ ଯେତେ କି ସେ ଏକା, ଅଭି ତାଙ୍କର କେହି ନାହିଁ । କାହିଁକି ସେ ଅଲକ୍ଷଣୀ ପାଲୁଣୀ ତାଙ୍କୁ ବାଗିଆଡ଼ ବଗିଚାକୁ ଜାକିନେଇ ଏ ସବୁ କହିଲା ? ଗାଆଁରେ ଗୁମ୍ଫା ହେଲାଣି, କି କଣ ଜାଣି ନ ଥିବ ? କହିନାହିଁ କାହିଁକି ?

ସତ କଥା ଲୁଚାଇ, ବାଆଁରେଇ ହୋଇ କି କେତେଥର ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଲାଣି, ଅପା ମ, ତମେ ଆଉ ଶୁଭକ କଟକ ଯାଇ ବୁଲିଆସିଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ? ମୁଁ ଘର ଜଗି ରହୁବ ।

କଲେ କି, କାହିଁକି ? କଟକ କଣ ଆମେ ଯାଇଲୁ ନା କଟକରେ ରହିଲୁ ? ମଗୁଣିର ମାସରେ ଘର ଗୁମ୍ଫା କିଏ ପକାକୁ ଗୋଡ଼ି ବଢ଼ାଏ ?

ନିଟକରେ ବି ତମର ଘର ଅଛି ।

ମଗୁଣିର ମାସ କଟୁ ।

କଳି ଜାଣିଛୁ, ରୁନା ରହୁଛି । ବୋହୂ ? ନା, ତାର ଗୁଲିଚଳନ, ତଳ ଡାଙ୍ଗ, କଥାବତ୍ତାରୁ କିଛି ବୁଝି ହେଉ ନାହିଁ । କେଜାଣି, ଶୁଣିକରି ହସରେ ଉଡ଼ାଇ ଦେଇଥିବ । ମାସେକାଳ ଘରକୁ ନ ଆସିବା ସୁନନ୍ଦର ନୁଆ ତଳ ନୁହୁ । କାମ ପଡ଼ିଲେ ଏପରି ଘଟେ । ଆଜି ଅସମ୍ଭବ କଥା ଶୁଣିଲୁ ନୁଆ ପରି ଲାଗୁଛି ।

ସତ ହେଉ, କି ମିଛ ହେଉ, ମନ୍ଦଗୁଳବ ଦୁନିଆରେ ପ୍ରସଙ୍ଗିଲ । ସତ ନ ହୋଇଥିଲେ, ସତ ହେବାକୁ କେତେବେଳ ? ଗୁଣବ ବସୁସରେ ସୁନନ୍ଦାରୁ ସାନ, ପାଞ୍ଚ ପୁଅର ବାପା ହେଲଣି । ସୁନନ୍ଦର କିଛି ନାହିଁ !

ନାତିଟିଏ କୋଳରେ ଧରିବାକୁ ମନ ହାଉଁ ପାଇଁ ହେଉଛି । ସାତ ଆଠ ବରଷ ସଂସାର କରି ପିଲା ମୁହଁ ଦେଖିବାକୁ କାହାର ମନ ନ ହେବ ? ଯେଉଁ ସ୍ତ୍ରୀ କୋଳରେ ପିଲା ବକଟେ ନ ଧରିଲା ସେ ସ୍ତ୍ରୀରେ ଲେଖା ନୁହେଁ ।

ନନ୍ଦକା ବାଞ୍ଛ !

ଦେହ ସହୁ ନାହିଁ ବୋଲି ସତ କଥା ନିଜ ପାଖରେ ଲୁଚାଇଲେ ମନ ମାନବ ନାହିଁ । ନାତି ମୁହଁ ନ ଦେଖି ସେ ଅଖି ବୁଜିଦେ । କାହିଁକି ? ନନ୍ଦକା ତାଙ୍କର କଥଣ ? ବୋହୂଟାଏ ତ । ସେ ନଆସି ଯିଏ ଏ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ ବୋହୂ ହୋଇଥାନ୍ତା । ସେ ପେଟରୁ ଜନମିନାହିଁ । ଏ ବଂଶର ପିଲା ପେଟରେ ଧରିନାହିଁ । କାହିଁକି ଅଛି ଲେଉ ? ଯିଏ ହାତ ଧରିଥିଲା ସେ ଯଦି ରୁଛ କରିଛି, କାହିଁକି ତା ଠେଇଁ ଆଶା ?

ଦେଖେଇ ଦେଖେଇ କେତେ ଲୋକ କହିଲେଣି, ଖବର ପଠେଇଲେଣି, ସୁନନ୍ଦ ପୁଅ କରୁ । ଝିଅ ଦହେଁ ଚଠି ଲେଖି ଜଣାଇଛନ୍ତି, ବୋଉ ମ, ପୁଅ କିଏ ଭଣଜା କିଏ ? ଗାଆଁ ଲୋକେ କୁହାକୁହୁ ହେଲେ ସୁନନ୍ଦର ପୁଅ ନ ଥାଇ ପାଞ୍ଚ ପୁଅ । ଗୁଣବକୁ ସେ ମଣିଷ କରିଛି, ନୁଆ ଘର ତୋଳେଇ ଦେଇଛି । ପିଲାଟିମାନଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝୁଛି, ପାଞ୍ଚ ପୁଅରୁ ବାହୁ ବାହୁ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ସେ ନେବ । ପୁଅ କିଏ, ପୁରୁଷ କିଏ ?

ଗନ୍ଧା ଶବ୍ଦରର ବୁଢ଼ୀମା ଦିନେ କଥାର ମରମ କହିଲା, ସାଆନ୍ତାଣୀ ମ,ଦାଣ୍ଡକୁ ଯଦି ହାତ ପାତବ, ଅଂଶବଶରୁ ନୁହେଁ । ବଡ଼ ପ୍ରମାଦ । ଆଣିବ ତ ଏକାଥରେ ପଦାରୁ, ଯାହା ସଙ୍ଗେ ମୋଟେ ସମ୍ପର୍କ ନ ଥିବ । ସେ ଯେ ତଟିବ । ଆଉ କେହୁ ନୁହେଁ ।

ଗରିଆ ଗୁରୁଦା ଅଗଳ କଥାଟି କହିଲୁ, ନାହିଁ ଗୋ ସାଆନ୍ତାଣୀ, ପୋଷାପୁଅ ଗୁଡ଼ାରୁଅ । ବାଦ ଘରେ ବିଲୁଆ କୁଆର ନାଟ ହେବ । କାହିଁକି ବା, ଆମେ ସମସ୍ତେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଡାକୁଛୁ, ନୁଆ ସାଆନ୍ତାଣୀଙ୍କର ପୁଅ ହେବ, କୁଲ ଉଜ୍ଜୁଳ କରିବ ।

ସେଇ ଆଶାରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ କଟିଯାଇଛି ।

ଆଉ ସେ ଅପେକ୍ଷା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ସୁନନ୍ଦ ଦାଣ୍ଡରୁ ଘୁଆ ଅଣିବ, ଏ କଥା ବହୁଆଉଣୁ ସେ କରେଇଦେବେ ନାହିଁ । ସୁନନ୍ଦକୁ ସେ ପୁଣି ବାହା କରେଇବେ । ବହୁସ ବଳେଇ ଯାଇ ନାହିଁ । ସୁନନ୍ଦ ହୁଏତ ସେଇଆ ଚାହେଁ । ମନର କଥା ସେ କହିପାରୁ ନାହିଁ । ମା ହୋଇ ତା ମନର କଥା ସେ ନ ଚାହିଁଲେ ଆଉ କିଏ ଚାହିଁବ ?

ସୁନନ୍ଦ ପିଲା ଚାହେଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ପର ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ନନ୍ଦକା ପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବୋହୂକୁ ପାଇ ମଧ୍ୟ ତାର ଆଖି ପଡ଼ିଛି ଅନ୍ୟ କାହା ଉପରେ । ଯିଏ ପଛେ ସେ ହେଉ, ରୂପରେ ଗୁଣରେ ନନ୍ଦକାଠାରୁ ଅବଶ୍ୟ ଝୁନ ହେବ । ଆଠ ବରଷର ଘର କରଣା ଭିତରେ କେବେ ସେ ପୁଅବୋହୂଙ୍କର ମୁହଁ ଶୁଖାଶୁଖି ଶବ୍ଦ ଦେଖିନାହାନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ନୃସିଂହ ପରି ଦିଶନ୍ତି ସେ ଦିହେଁ । ଚାହିଁଦେଲେ ଆଖି ଆଗରେ ସ୍ପର୍ଶପୂର ଉଭା ହେଲାପରି ଲାଗେ । ମନ ପୁରିଉଠେ । ପ୍ରାଣରେ ଉଠେ ପୁନେଇ କୁଆର ।

ହଁ, ଏଇ ଦିହେଁ ମୋର ଦୁଇ ଆଖି, ପିଣ୍ଡର କାରଣ ।

ଅଭୟାଙ୍କର ଦୁଇ ଆଖିରେ ଲୁହ ଛଳ ଛଳ ।

ଅଭୟା ମୁହଁ ଫେରାଇ ପଛକୁ ଚାହିଁଲେ ।

ଆରେ, ନନ୍ଦକା କେତେବେଳୁ ଆସି ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଛି ! କଅଣ ସେ ଶୁଣିଲେ, କଅଣ ସେ ଶାବୁଥିଲେ, ସବୁ ଭୁଲିଗଲେ । ଏମିତି ବୋହୂର ପଦେ ତାକ ଶୁଣିଲେ, ବୋହୂ ମୁହଁକୁ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଦେଲେ, ସବୁ ଦୁଃଖ ସେ ପାହୋରିଯାଆନ୍ତି । ତାର ପଦଟିଏ ତାକ ‘ବୋଉ’ ଭିତରେ ଦିଶିଥାଏ ଓ ପୁଅର ସବୁ ତାକ ସନ୍ଦେହ ଛପି ରହିଥାଏ । ତିନୋଟି ପିଲା ତାଙ୍କର ଏଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମାରେ ଏକାଠି ଠୁଲ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ହସହସ ସଜବୁଟା ମଞ୍ଜିଫୁଲ ପରି ତୋରା ମୁହଁଟି ହଠାତ୍ ମଉଳା ଦିଶିଲ କାହିଁକି ? ଦୁଃଖ, ଉଦ୍‌ବେଗ ଓ ଅଜଣା ଭୟ, ପ୍ରମାଦ ମିଶା ଅଗଲ ସ୍ଵର, ଓଠରୁ ସୈନ୍ଦବ, ବୋଉ, ରୂମେ ଏଠି କାହିଁକି ?

ଅଭୟା ଉଭର ଦେଇପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ତୁମେ,—ତୁମେ କାନ୍ଦୁଛ ?

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରେ ଲୋଚକ ।

କେବେ ମେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ସେ ତେବେ ଶୁଣିଛି, ଜାଣିଛି, ସୁନନ୍ଦ ତାକୁ ଅବହେଳା କରୁଛି ? ସବୁ ମିଛ । ଦେଖି ନ ପାରି ଲୋକେ କହୁଛନ୍ତି । ହଂସା ବାଦ । ଲୋକେ ସଂପାରିଲେ ନାହିଁ । ଘର ଗର୍ଜିବାକୁ ବସିଛନ୍ତି । ସତେ ? ଏଡ଼େ ନଡ଼େଇ ଲାଙ୍ଗର ?

ଗତ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା, ମା ।

ଘରକୁ ଆସ ଦୋଉ, ଏଥର କାକର ପଡ଼ିବ ।

ଗୁଲ ।

ଟଳିଲା ପରି ଅଭୟା ଆଗେ ଆଗେ ଚାଲିଲେ । ପଛରେ ଗଲା ନନ୍ଦକା । କାହାରି ତୁଣ୍ଡରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ଅଭୟା ଚାଲିଲେ, ବୋହୁ ତାଙ୍କର କଥାକୁ ଯତ୍ନ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିପାରିନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ମନେ ମନେ ଗୁଣିହେଲା, ବୋଉ ମନକଥା ଲୁଚେଇଲେ କାହିଁକି ? ଦାଣ୍ଡ ଲୋକଙ୍କ ଆଲୋଚନା କଥା ତାଙ୍କର କାନରେ ପଡ଼ିଛି ? ପେଟରୁ ଜନମିଲା ପୁଅ, ଜୀବନରୁ ବଳି ଯାନ୍ତାକୁ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି, ତାଙ୍କ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ? ଯିଏ ପବନତାର ପ୍ରଘାଟ, ଯାହାଙ୍କ ମନରେ କଳଙ୍କର ଦାଗ ପଡ଼ିନାହିଁ, ଯିଏ ଶୁଦ୍ଧ ସୁବର୍ଣ୍ଣ, ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅବଶ୍ୟାସ ?

ଗତ ନଥା ।

ଯା, ମା, ଏଥର ଶୋଇବୁ । କେତେବେଳେଯାଏ ଗୋଡ଼ ଆସିପୁଅରୁ ? ଗତ ବେଶି ହେଲାଣି ।

ବୋଉ !

କହ ।

ତୁମ ମନରେ ସୁଖ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଅଭୟାଙ୍କ ହୃଦରେ କଣ ଯେପରି ଅଟକିଗଲା । ମେ ଛେପ ଡୋକ ଗଲା ସଞ୍ଜା କରି କହିଲେ ପାଗଳୀ !

ଆଜି ଅଳପ ଟାଲିଲ କାହିଁକି ?

ଦେଖ ଭଲ ଲଗୁନାହିଁ , ମା !

କବାଟ ଦରମେଲ କର କନି ତାକଲ, ନୁଆ ବୋହୁ !

କଅଣ କି ?

କେତେବେଳେ ଆଉ ଖାଇବ ?

ଏଁ, ବୋହୁ ମୋର ଖାଇନାହିଁ ।

ଅଭୟା ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଉଠି ବସିଲେ । ଭାବିଲେ 'ନନ୍ଦକା ଖାଇନାହିଁ ।
କୁଲଲଷୁଂ ଉପାସ ରହୁ । ଏ ଘରକୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ଘୋଷିଆସିଲ ? ସବୁ ସେ ଶୁଣିଛ ?
ସବୁ ସେ ଜାଣିଛ ? ସେଇଥପାଇଁ ତା ମନ କଲବଲ ହେଉଛି ?

କାଲି ସକାଳୁ କଟକ ଯିବା, ବୋହୁ !

ମଗୁଣିର ମାସ, ଘରେ ମାଣ ବସିଛି ।

ବସିଥାଉ ।

ବୋଉ,— !

ରୁ ଆଗ ଖାଇରୁ, ଗୁଲିଲୁ । ମୋତେ ମରଣ ନ ହେଲ ଯାହା । କାନ ମୋର
ଶୁଣିଲ, କୁଲର ଲଷୁଂ ମୋର ଉପାସ ରହୁ । ଆ, ମା !

ନେତେ ବର୍ଷପରେ କେଜାଣି' ଅଭୟା ବୋହୁର ହାତ ଧରି ସେତେଦରକୁ
ନେଲେ । ମନା ମାନିଲେ ନାହିଁ । ସତମିଛ ପାଞ୍ଚ କଥା ଶୁଣି ନନ୍ଦକା ମନ ମାରିଛ ।
ବୋହୁକୁ ଅଜି ସେ ଜନେ ବସି ଖୁଆଇବେ ।

ଘରେ ମାଣ ବସିଛି । ଲେକଙ୍କର ବାଜେ କୁହା ଶୁଣି ମନ ଖସିପ କରୁଛି,
ବୋଉ ? ପର ପିଲାକୁ ଶରଧା କରିବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ହୁଏ ।

ସତ ଲେ, ମା !

ଅଭୟାଙ୍କର ମୁହଁରେ ହସ ।

ନନ୍ଦକାର ଶୁଣିଲ ମୁହଁ ତୋର ଦଖିଲ । ଶାଶୁଙ୍କର ଗୋଡ଼ଧୁଲ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରି
ସେ ଗଲ ଜନର ଶୋଇବା ଘରକୁ । ସାଥ ଅଧରେ ଜନେ ଶାଶୁ ପାଖରେ ବସି ସାଣ
ଜୟମ ପକାଇ ପେଟେ ଖୁଆଇଛନ୍ତି । ପେଟ ପୁରୁଛି, ମନ ପୁରୁଛି ।

କାଲି ହସ ମାଡୁଛି, ସେ କୁଆଡ଼େ— !

ଅତି ଆନନ୍ଦରେ ବି ମଣିଷର ଆଖିରୁ ଲୋକଙ୍କ ଝରେ, ଆଉ ଅତି ଦୁଃଖରେ ଓଠକୁ ଆମେ ଦମ ।

ସେ ଦୁଃଖରେ ହସିଥିଲା, କି ଆନନ୍ଦରେ, ବୁଝିପାରଲ ନାହିଁ । ସେ ସୁଖରେ କାନ୍ଦୁଛି, କି ଦୁଃଖରେ, ଏହା ବି ଜାଣି ପାରୁ ନାହିଁ । ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରୁଛି, ଢଳିଆରେ ପଡ଼ୁଛି । ଆଜି କାହିଁକି ଜର୍ଜରତା ଖେଳି ଉଠୁଛି । ସଞ୍ଜାର ଟିକ୍ ଟିକ୍ ଗ୍ରହରେ ମୁଦ୍‌ନର ପିଟୁଛି । ଅଲୁଅଟା ଦେହରେ ଶର ବିଛଲ ପରି ଲଗୁଛି ।

କିଏ ଆସୁନାହିଁ । ମନ ଧାଇଁଯାଉଛି କଟକ । ଦେଖୁଛି, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସିଲ୍ ଦର୍ପଣ, ଝିଅଟିଏ, ପୁଅଟିଏ, କେତେ ସୁନ୍ଦର । ଲହରୀ ପରି ଦେହ, ଚନ୍ଦ୍ରମା ପରି ମୁହଁ, କି ଶୋଭା ହସ ! ଗୁଡ଼ୁରୁ ଗୁଡ଼ୁରୁ ଶୁଭ, ଗୁଲୁରୁ ଗୁଲୁରୁ କଥା । ସ୍ନେହ କରିବାକୁ କାହାର ମନ ନ ହେବ ? କେଳ କରି ଗ୍ରହରେ ଯାକ ବୋକ ଦେବାକୁ କାହାର ପାଣ ନ ଡାକକ ? ଜିଜ୍ଞାସିଲ ଅଛି ବା ନ ଆଛି ? ସିଲ୍ ସେ ସରୁଙ୍କର ଯାହାର ମନରେ ପର ଆପଣା ରାବ ପଶିନାହିଁ, ସେ ତ ସମସ୍ତଙ୍କର । ସ୍ନେହ କରିବା ପାପ ନୁହେଁ, ଅମାତ ନୁହେଁ ।

ଆଉ, ମୋ ଝିଅ କଣକ ?

ବଜେଇ କରି ଚଉକି ବାଡ଼ରେ ହାତଉଣ ଦେଇ ମୁହଁ କୁ ମୁହଁ ଯୋଡ଼ି ସେ ଝିଅ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଟେକିଲ ଉପରେ ଡକ୍ ଡକ୍ ଦିଶୁଛି,—ସେଇଟା କଅଣ ? ନୁଆ ଡିଜାଇନ୍‌ର ସୁନା ହାତଟିଏ । ରଙ୍ଗଜଙ୍ଗର ପଥର ବସିଛି ।

କେତେ ଖୁସିରେ ସେ ଝିଅଟା ସିଆ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲା ।

ହଁ ହଁ, ଏ କି ତଟ ! ଏଡ଼େ ଜର୍ଜର, ପାତଳା ଶାଢ଼ୀ ଦେହରୁ ଦଶ ଅର ଖସିପଡ଼ୁଛି । ଏଡ଼ିକି ଦେଖିଆ !

ସିଲ୍ ଦର୍ପଣଙ୍କର ମାଉସୀ ସେ, ତଳଟି ସିଲ୍‌ର ମା ! ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହସାଇ ଆଣି ନେଇଛି ପର ଦିନେ । ତାର ପୁଣି ଏମିତିକା ତଟ ?

ହାତରେ ହାରଟି ଧରି ସେ ସପନାବତୀ ଉଠିଲେ । ହସୁଛନ୍ତି । ଏ, କିଏ କଅଣ କଲେ ? ହାରଟି କାଆର ପାଇଁ, ନନ୍ଦକା ପାଇଁ ନୁହେଁ ? ଏ, କିଏ କଅଣ କଲେ—?

ନନ୍ଦକା କାନ୍ଦଠିଲ । ଉଠି ବସିଲା । ଆଖିରୁ ବରଷା ଧାର ପରି ଲୁହ ଝୁଟିଛି । କୋହ ଉଠୁଛି ଗ୍ରହ ଅରୁଛି ଜଣା ଗଲୁଛି ।

ନା, ସହ ହେବ ନାହିଁ । ପନ୍ଦର ମାଇଲ ବାଟ ପନ୍ଦର ଝେପା କରି ଧାଇଁଯିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ସେଇ ଅଜଣା ଡାହାଣୀ ସପନାବତୀ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗର୍ଜି ଉଠିବାକୁ ମନ ହେଉଛି, କଲେ, କିଏ ତୁ ? ବାହାର ମୋ ଘରୁ, ବାହାର ଯା— ।

କାହା ନେଇ ଟାଣ, କଲେ, କହୁନୁ ? ପରୁରୁ ସେ ଅଧଲଜାଲୀ ।

ସ୍ୱାମୀ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି କଟମଟ କରି । ତାଙ୍କର ଦୁଇ ହାତ ପରସ୍ପରରେ, କାହା ନେଇ ଏ ଟାଣ ? ମୋର ସବୁ ସ୍ନେହ, ସବୁ ସୋହାଗର ବିଜୟସ୍ୱରରେ କଥଣ ତମେ ମତେ ଦେଇଛ, ନନ୍ଦିନୀ ? କାହିଁକି ମୋର ଏ ଜୀବନମୂର୍ଚ୍ଛା ପଶନ୍ତୁ, ଅଜ୍ଞାନ ? କିଏ ଭୋଗ କରିବ ? ଚାହିଁ ଦେଖ ଏ ପିଲା ଦୁଃଖକୁ । ଦେଇପାରିଲ ? ନା ତମେ ମୋର ମଣିଷ ଜୀବନକୁ ବ୍ୟର୍ଥ କରିଛ, ମୁଁ ହୋଇଛି—

ରାକ୍ଷସ ! ନା, ନା । ତମେ ମୋର ଦେବତା, ତମେ ମୋର ସବୁ । ମୋର ଆଉ କିଛି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ, କେବଳ ତମ ପାଦର ଟିକିଏ ଧୂଳି । ତମର ପୁଣି ହିଁ ମୋର ପୁଣି, ତମର ଆନନ୍ଦ ମୋର ଆନନ୍ଦ । ତମର ଲଜ୍ଜା ଓ ଆଗ୍ରହ ମୋର ଆଦେଶ । ମୁଁ ଆଉ କାନ୍ଦିବି ନାହିଁ । ତମର ଅଭିଳାଷ ଆଗରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହେବାକୁ ଧାଇଁଆସିବି ନାହିଁ । ମତେ କ୍ଷମା କର ।

ନୂଆବୋହୂ, ନୂଆବୋହୂ !

ନନ୍ଦିନୀ ନିଜ ଭିତରକୁ ଟେରିଆସିଲା । ଆଗେ, କିନ୍ତୁ ତାକୁଛନ୍ତି, କବାଟ ବାଜୁଛନ୍ତି । ତା ମନର ଭାବନା ପଦାକୁ ଛୁଟିଗଲା । କଥଣ ସେ କରିବ ?

ନୂଆବୋହୂ !

ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ନନ୍ଦିନୀ ପଲଙ୍କ ଉପରୁ ତଳକୁ ଡିଆଁଇଲା । ଆଲୁଅ ଲେଜି କବାଟ ଖୋଲିଲା । ସାରା ଦେହ ଅଗତ୍ୟୁତ । ଘର ଭିତରକୁ ପଶି କିନ୍ତୁ ବଳବଳ କରି ଚାହିଁଥିବା ଚାହିଁଲା । ନନ୍ଦିନୀର ମୁହଁକୁ ଅନେଇ ପରାଗିଲା, କାନ୍ଦୁଥିଲା ?

ନାହିଁ ତ ।

ସପନ ଦେଖିଲ କି, କହି କହି କୋହୁ ଶୁଭିଳ ଯେ ?

ନିଜେ ତମେ ସପନ ଦେଖି ରାତି ଅଧରେ ତାକି ଉଠୁଛ, କହି !

ମୁଁ ମୋଟେ ଶୋଇନାହିଁ । ଏକ ଝରକା ତଳେ ବସିଥିଲି ।

ତେବେ ମୁଁ ସପନ ଦେଖିଥିବି ।

ହୋଇଥିବ । ଅଧଂଶ୍ୟାଏ ଯେବେ ମୋତେ ରୁଗି ରୁଗି କାନ୍ଦୁ ଶୁଭୁ । ତମେ ତେବେ ବିଳବଳୁଥିଲ ?

ହୋଇଥିବ ।

କେବେ ତ ବଳବଳାଅ ନାହିଁ, ଆଜି କାହିଁକି ?

ନନ୍ଦକା ହସି ହସି ଖଟ ଉପରେ ବସିଲା । ଉତ୍ତର ଦେଲା, କେମିତି କହବ ?

ମୁଁ କହବି, ନୂଆବୋହୁ, ଦାଣ୍ଡଲେଟଙ୍କ ମିଛ ପ୍ରଶ୍ନର ଶୁଣି ତମେ ମୋ ଭାବ ଉପରେ ଅବଶ୍ୟାସ କଲ । ତତ୍ତ୍ୱରେ କଲଙ୍କ ଅଛି, ମୋ ଭାବ ମନରେ କଲଙ୍କ ନାହିଁ ।

କନିର ଆଖିରେ ଲୁହ ଢଳିଢଳି ।

ନନ୍ଦକା ଚମକଇଠିଲା । ଗୁଣ୍ଡରୁ ବଚନ ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ହସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । କୋହ ଗୁପ୍ତି କହଲା, ଲୁଚେଇବି ନାହିଁ, କନି, ମୁଁ ଜାଣି ଜାଣି କାନ୍ଦନାହିଁ, ମତେ କାନ୍ଦ ମାଡ଼ିଲା । ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲି, ମନର କୋହ ଗୁପ୍ତି ପାରିଲା ନାହିଁ । ମୋର ଦୋଷ ହୋଇଛି । ତାଙ୍କ ଉପରେ ଅବଶ୍ୟାସ କରି ମୁଁ ମୋ ନିଜ ଉପରୁ ବିଶ୍ୱାସ ହରେଇଛି ।

ମିଛ ଦୁର୍ନାମ ଶୁଣି ?

ସତ ହେଲେ ବି ମୁଁ ଆଉ କାନ୍ଦିବି ନାହିଁ । ତମେ ଯାଅ, କନି, ଶୋଇବ, ରାତି ଅଧ ହେଲାଣି ।

ମୁଁ ଏଇଠି ଶୋଇବି ।

ମତେ ଜଗିବ ? କ'ଣ ଜଗିବ ? ମୋ ମନରେ ପଣି ଭାବନାରେ ଶିକୁଳା ଲଗାଇପାରିବ ? କନି, ଆଜିକି ପଡ଼ିଣି ଦିନ ହେଲେ ତମର ଭାବ ଆସିନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ସିନା ଅଲୋଡ଼ା ଅଖୋଜା, ଗୋଟାଏ ସ୍ତ୍ରୀ ମଲେ ନ ହଜିଲେ, ମନକୁ ନ ପାଇଲେ, ଦୁନିଆରେ ସହଜୁ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି । ଜନମକଲ ମା ଜଣକରୁ ଦୁଇଜଣ କାହାରି ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ମଣିଷ, ପାତଳ ଆତ୍ମା, କେବେ ଖସିବେ କିଏ ଜାଣେ ! ଦେଖିବାକୁ ତାଙ୍କର ମନ ହେଲେ ନାହିଁ ?

କନି ନିରୁତ୍ତର ।

ଶୁଣ କନି, ବୋଉ ସଞ୍ଜକୁଡ଼େ ପୋଷାକକୁଳରେ ବସି ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଉଥିଲେ । କହଲା, ମୁଁ କେମିତି ସହପାରନ୍ତି ? ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିଲେ ଅକଲ୍ୟାଣ ହେବ ନାହିଁ ? ମତେ କାନ୍ଦ ମାଡ଼ିଲା । ଯେବେ ହେଲେ ତ ସେ ଆସିବେ, ଏ ବାଆଁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହବି ।

ତୁମେ ପାଗଳ ହେଲେ କି ନୁହାଁ ?

ହୋଇନାହିଁ ଯେ, ରାତି ଅନନ୍ତା ହେଲେ ହେବ । ତୁମେ ଯିବ ଟି, ମତେ ନିଦ ଦୋଷିଆସିଲାଣି ।

ନନ୍ଦ ଉଠିଲା ।

କବାଟ କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦକା ଆଲୁଅ ଲିଭାଇଲା । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସି ପୁଣି କଣ ଭାବିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । କଅଣ ସେ ଭାବିବ ? ଅକାଶତଳେ ସେ କାନ୍ଦୁଥିଲା । କାନ୍ଦର କାରଣ ସେ ନନ୍ଦକୁ କହିଦେଇଛି, ନନ୍ଦ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବୋଉଙ୍କ ପାଇଁ ସେ କାନ୍ଦୁଛି । ତାର ମନରେ ଆଉ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । ଦୁନିଆର ଲୋକେ ଅପବାଦ ଦେଲେଣି ସେ ସେ ବାଞ୍ଛୁ । ବୃନ୍ଦାବତୀଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଯେତେ ଦିଅଁ ଦେବତା, ସମସ୍ତଙ୍କର ପୂଜା ସେ କରିଛି । ବାରମ୍ବାର କରି ନନ୍ଦିନୀ ଉପାସ ରହି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିଛି । ତା ମାତୃହୃଦ ଆକୁଳ ବିକଳ ତାକ ନେହୁ ଶୁଣିନାହିଁ ।

ଆଉ କାହିଁକି ?

ଏଥର ସେ ନନ୍ଦିନୀରେ ଶୋଇବ ।

ନନ୍ଦକା ନନ୍ଦିନୀରେ ଶୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ମୁଠଲ ଆଖିପକା ଚଳେ ଚେଇଁଲା ଆଖିତୋଳା ଭ୍ରମିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦୂର ନଶନ ଶୋଭା ଓ ଆଦି, ଗାନ ଜା ପୁମିନା, ବଡ଼ ଜାଆମାନେ, ଗାଆଁର ଆଉ କେତେ ଝିଅବୋହୁ, ସମସ୍ତେ ସେମାନେ କେତେ ପିଲାଟି ମା । ସେ ବି ସେମାନଙ୍କ ପରି ଜାଣିଛି । ସେ କାହିଁକି ହଜାଣ ହେଲା ? ସେ ଯଦି ଏ ଘରର ବୋହୂ ନ ହୋଇ ଆଉ କେଉଁ ଘରର ବୋହୂ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତା, — ।

ହଁ, ଏ କଥା ମନକୁ ଆଉଟି ? ମରଣ ନ ହେଲା ଯାହା । ପୁଣି କାହିଁକି ସେ ଭାବୁଛି ? ଏଥର ଶୋଇବ ।

ନନ୍ଦକା କଡ଼ ଲେଉଟାଇଲା । ଆଗରେ ଉଷା ହେଲା ରାଜନ, ଲେଖାରେ ଦେବର । ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସର ପାତ୍ର, କର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା । ପାଞ୍ଚଟି ପିଲାର ପିଅର । ସାନ ପିଲଟିର କାଲି ଏକୋଇଶା । କେମିତି ଲଜର ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ପୁମିନା ତାଙ୍କୁ ଚାଲି ଦେଉଛି, ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ, ପାଞ୍ଚଟି ପିଲା ସଫାରକୁ ସେ ଆଣିଲେଣି ଅଲଗା, ମୁଁ ଖାଲି ଗାଣି ହୋଇ ମରୁଛି । ଗୋଟିଏ ଶୁଳ ଯଦି ସେ ସହଜେ, ବାପପଣିଆର ଭାବ ବୁଝନ୍ତେ ।

ଫାଙ୍କ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ଶୋଭା ଦେଉଳର ବର ଭାଗବତ, ତାଙ୍କ ପଛରେ ଆଶା ଦେଉଳର ବର ଦୋଳଗୋବିନ୍ଦ, ତା ପଛକୁ ଗଲେ ଶହର, ତା ପଛକୁ ସମସ୍ତେ ସେମାନେ ବାପ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ସୁନନ କାହିଁ ?

ନନ୍ଦକା ଆଖି ଖୋଲିଲା । ଅନ୍ଧାର । ଝରକା କବାଟ ବନ୍ଦ । ବାହାର ଜନ୍ମ
ଆଲୁଅ ଘରେ ପଶି ପାରୁ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସ୍ଵର ଶୁଭ୍ରହ, କାହିଁକି ଦେଖୁଛ
ସେମାନଙ୍କୁ ?

ସେମାନେ ଜନକ ।

ମୁଁ ବି ହୋଇଥାନ୍ତି ।

ମୁଁ କଅଣ ଜନନୀ ହୋଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ଭାବୁଛ ?

ହାଁ ହାଁ ହାଁ ।

କିଏ ହସୁଛି ? ଅନ୍ଧାର ? ନିର୍ଜନତା ? ତାର ଅପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ମାତୃତ୍ଵ କାମନା ?
ନୀତି ଓ ସ୍ଵପ୍ନର ନାଡ଼ ତେଜି ନନ୍ଦକାର ଓଲଟି ମନ କୁଆଡ଼େ ଧାଇଁଛି ? ଆଠ
ବର୍ଷର କଠୋର ସାଧନା, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଧାରଣା, ସ୍ଵେଦ ସୋହାଗ, ଗେରୁ ପଣିଆ ସବୁ
ଛାଡ଼ିଗଲା ପଛରେ ? ବିବାହ ମନ୍ତ୍ର ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ ? ଦିଗ୍ଢ଼ି ଦେହ, ମନ, ଆତ୍ମା,
ଅଭିଳାଷ, ଆଗତ ଲଳନାର ମିଳନ ମଝିରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହେବ
ମାତୃତ୍ଵ କାମନା ?

ମୁଁ ନିଷୋଧ । ରୂମେ ହସ ନାହିଁ । ମୁଁ ଜନନୀ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।
ମୁଁ ପତ୍ନୀ ।

ମୁଁ ତମର ପତ୍ନୀ-ସେବକା, ଏ ଘରର ଭୁଲବଧୂ ।

ମୁଁ ଗୃହଣୀ ।

ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖ ଓ ଆନନ୍ଦ ଦେଖି ସୁଖୀ ହେବା ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ମୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ମୁଁ ପାଳନ କରିବି । ମୋର ନିଜତ୍ଵ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କର ‘ତୁ’ ଭିତରେ ମୁଁ ସର୍ବ
ହଜାଇବି । ମୋର ସୁଖୀ ଭବନା କଅଣ, ଆକାଞ୍ଛା କଅଣ ? ଦୁଃଖ ଓ ରୋଦନ ପାଇଁ
ସ୍ଥାନ ନାହିଁ ମୋ ଭିତରେ ?

ମୁଁ ପତ୍ନୀ, ତମର ପଦସେବକା ଗୃହଣୀ । ହସ ନାହିଁ, ହସ ନାହିଁ, ହସ
ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର କ୍ଳାନ୍ତ ଆଖିତୋଳା ଶୁଷ୍କ ହେଲା ।

ନନ୍ଦକା ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ିଛନ୍ତି, ତମେ ଆସ ।

ସ୍ଵ କିନ୍ତେ ତୋକି ସୁନନ ବସୁଟି ଖଣ୍ଡି ପାଟିରେ ପୁରାଇଲା । ଶୀରୁଆ ସକାଳ ।
ମୋଟେ ସାଢ଼େ ଛଅଟା । ଶୀଘ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଆଜିକାର ପ୍ରୋଗ୍ରାମ ଲମ୍ବା । ଦୁଇଟି ମକଦ୍ଦମାର ତତ୍ତ୍ୱ ନେବାକୁ ହେବ । ଭଲକରି ହସାବ ତନଖି ନ କରି ବସ୍ତୁକର ହାକିମ ତନ ହଜାର ଟଙ୍କା କରି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଉପର ହାକିମଙ୍କ ପାଖେ ଅପିଲ ଖାଇଲୁ କରାହୋଇଛି । କାଲି ଶୁଣାଣି ଚାରିଟା । କାଗଜପତ୍ର ନେଇ ଓକିଲଙ୍କୁ ଦେଇଆସିଛି । ତାଙ୍କର ମନେ ପକାଇଲେ ସେ କେସ୍ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବେ ।

ଆହୁରି ଗୋଟାଏ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ କେସ୍ । ମଣିଷ ହିକ୍‌ଦାର ହୋଇଯାଇଛି । ଏ ସବୁ ଗୁମାସ୍ତର ଅସତର୍କିଆର ଫଳ । ବର୍ଷ ଖାତାରେ ମିଛ ନାମ ଓ ହସାବ ଲେଖାଇଲୁ, ଭଲ କଲୁ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ କିସିନ ଟିଣ୍ଡରୁଡ଼ାକ ଓ ଲୁଗା ଶାଢ଼ୀ ପରାଣ ଶେଷ ଅନ୍ଧାର ଘରକୁ ଶୁଣନ୍ କଲୁ ନାହିଁ ? ଆଛା, ସେତେକ କରି ନ ପାରିଲୁ ତ ବୁ, ପିଲାଚେଟ ଯୋଗାଡ଼ କଲୁନାହିଁ ? ତନଖି କରୁଥିବା କର୍ମରୁଷ୍ଟକ ଘରକୁ ନମୁନା ମାଲ ପଦ୍ମ ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା ? କେସ୍ ଲଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ଖରଚ, ହଇରାଣ, ଖୁସାମତ, ଓକିଲ । ବ୍ୟସ୍ତର କଥା ।

ବୁ ପରିଲ ।

ଟେବୁଲ ଉପରେ ନଦିକାର ଚିଠି । ଖୋଲିହୋଇ ପଡ଼ିଛି । କାଲିଠାରୁ ଆସିଲଣି । ରାତି ଅଧରେ ଫେରି ଚିଠି ଖଣ୍ଡି ପଡ଼ୁ ପଡ଼ୁ ନିଦ ହୋଇଗଲା । ଟିକିଏ ଲମ୍ବ ଚିଠି । କଣ ସେ ପଡ଼ିଥିଲା, ମନେ ନାହିଁ । ପଡ଼ିଲା । ଏ ଚିଠିରେ ଏତେ କଥା ସେ ଲେଖିଛନ୍ତି, ବୋଉଙ୍କଠୁ ଆଜି କଣ ଶବର ସାହାର କେଉଁ ଶବରୁଣୀର ଗ୍ରେଟ ପିଲିଆଏ । ବାଇଗୋରୁ, ଗଛ, ଧାନ, ଯୋଖଣ୍ଡ, କେତେ ବସ୍ତୁ । ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ।

ଆଉ ସେ ନିନେ ?

ନିନ କଥା ଲେଖିବାକୁ ସବୁଦିନେ ସେ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ।

—ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମାସଟିଏ ପୁରବ, ତମର ଏତେ କାମ ସେ ଦିନକ ପାଇଁ ଅସିବାକୁ ବେଳ ମିଳୁନାହିଁ ? ତମେ ପରା ସ୍ୱାର୍ଥୀନ ବ୍ୟବସାୟ କରୁଛ ? ମୁଣ୍ଡବିକା କର୍ମରୁଷ୍ଟକଠୁ ବଳିଲ ? ବୋଉ କୁଆଖାଇ ବିଲେଇ ପରି ହେଉଛନ୍ତି । ତମକୁ ଦେଖିବାକୁ କେଡ଼େ ଛଟପଟ ହେଉଛନ୍ତି ସତେ ! ତମେ ଆସ, ଦିନକ ପାଇଁ ହେଲେ ଆସ । ବୋଉ କଟକ ଯିବାକୁ ବସିଥିଲେ, ମତେ କହୁଥିଲେ । ମଗୁଣିର ମାସ, ଘର ଭୁଡ଼ି ଯିବା ଭଲ ନୁହେଁ, ମୁଁ ମନା କଲି ।

ସିଗିଲ କ ?

ଗୋଟିଏ ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି । ହାଣ୍ଡିଏ ଆଶିଆ ପିଠା, ହାଣ୍ଡିଏ ଫେଣିଖଳା ପଠାଇଛନ୍ତି । ତମେ ନ ଚାଖିଲେ ଆଉ କେହି ଛୁଇଁବେ ନାହିଁ । କାଲିଗାରିର ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର କଳା ମିଡ଼ି ମିଡ଼ି ଝିଅ ହୋଇଛି । ଗାଆଁଲେକେ ସମସ୍ତେ ଆସି ଦେଖିଯାଉଛନ୍ତି ।

ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ପ୍ରଣୟା କରୁଛନ୍ତି । ତମ ଭାଇବୋହୂ ପୁମିନ୍ଦ୍ରା, ସେଇଟା ତମୁକୁ ଦିଅର ଲେଖା
କରେ ମ, ଏଡ଼ିକି ଅଲଗା । କହୁଛୁ, କାଳୀଗାୟତ୍ରୀ ପଣ୍ଡା ମୁଁ ଦେଖିଲି ନାହିଁ, କଟକରୁ
କୋଉ ଡାକରକୁ ଯାଆନ୍ତେ ଅଣାଇଥିଲେ, ସେ କି ଔଷଧ ଡୋକ୍ଟର ହେ, ଦେଖ ମ,
ଦିବ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ହାତକୁଆ ପରି ବାହୁରୀ ହୋଇଛୁ । ଯାଆନ୍ତେ ମନ୍ତ୍ରର ଜାଣନ୍ତି ।

ପୁଣି କହୁଛୁ—

ନା, ଲେଖିବି ନାହିଁ । ଶୁଣିଲେ ହସି ହସି ଗଡ଼ିଯିବ ।

ସେ ସେହି କାଟିଆ କଦଳୀ କାନ୍ଦି ପୋକଟି ହୁଡ଼ା ପାଖ ଗଛରେ ଫଳିଥିଲା, ସେ
ହେଲୁ ତିନିଟି ଫେଣା, ପୁରୁଷେ ଉଷ୍ଣ କାନ୍ଦ । କଦଳୀଟିମାନ ଚାଷିଙ୍କୁ ବଡ଼ ।
ପାତ ହଳଦୀଗର୍ଭ ପରି ହେଲୁଣି । ଏତେ ସ୍ନେହ କରିଥିଲା, ଆସି ଥରେ ଆସି
ନ ପକାଇଲେ ସଜି ଗୋବର ହେବ ପଛେ, କେହି ଛୁଇଁବେ ନାହିଁ ।

ତଠି ଲେଖିବି ନାହିଁ, ନିଜେ ଆସିବ । ସମସ୍ତେ ଆମେ ଚାହିଁ ରହୁଛୁ ।

ତଠି ଶୁଣି ମଜେକରେ ରଖିଲା । ନନ୍ଦକାର ଫଟୋକୁ ଚାହିଁଲା ଅତି ସ୍ନେହରେ ।
ମନ କହିଲା, ତମେ ହିଁ ଖୋଜୁଛ । ମାସଟିଏ ଅଦେଖା । ବିଚ୍ଛେଦ ସହ ପାରୁ ନା ? କାମ
ନ ଥିଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରିପଡ଼ନ୍ତି । ବେପାରୀର ପରାଧୀନତା କହିଲେ
ନ ସରେ ନନ୍ଦକା, ସମସ୍ତେ ତାର ପ୍ରଭୁ ଅନେକ ତାର ଶହୁ । ତମର ଆଦେଶ ଲାଘବ
କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଆଜି ଯିବି କାମ ଛୁଟାଇ ଆସି ।

ଟେଲିଫୋନ୍ ଡାକୁଛୁ ।

କିଏ ?

ଓ,— ହଉ, ଦର କେତେ ? ହଲେ, ହଲେ— ତମୁଲୁଲ ? ବଡ଼ଦାନା ଚିନ ?
ଦର— ? ଆଜ୍ଞା । ମୁଁ ନିଜେ ଯିବି । ସଞ୍ଜ ଆଗରୁ ଯାଇପାରୁନାହିଁ । ହଁ, ରାତି ଅଠଟା ।

ସୁନ୍ଦର ଉଠିଲା । ଏଇ ଟେଲିଫୋନ୍‌ଟା ଲାଗାଇ ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତରେ ସେ ପଡ଼ିଛି । କାମ
ଥାଉ କି ନଥାଉ, କିଏ ହେଲେ ତାକି ଗୁଡ଼ୁଛୁ । ସେଇ ରାଜ୍ୟବର ଦୋଷ । ମ ଲଗୋଦାମରୁ
ଦିନକୁ ଷାଠିଏ ଥର ଡାକର । ପୁଣି ପଡ଼ାଘାକର ଜଣା ଅଜଣା ଲୋକ ଆସି ବ୍ୟସ୍ତ
କରୁଛନ୍ତି, ଆନା, ମେଡ଼ିକେଲ, କଲେଜ, ସିଭିଲ କୋର୍ଟ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ସବୁଠି
ସେମାନଙ୍କର କାମ । ନାହିଁ କଲେ ମନ କଷ୍ଟ କରିବେ ।

ସୁନ୍ଦର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଆଜିକାଲି ସେ ଖଦଡ଼ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ପଦାକୁ ବାହାରେ
ଧୋଇ, ପଞ୍ଜାବା, ଚଦର, ମୁଣ୍ଡରେ ବଙ୍କେଇ କରି ପିନ୍ଧେ ଟୋପିଟି । ଭଲ ଦିଶେ ।
ଏଇ ତାର ଦରବାଉଆ ପୋଷାକ । କାମିନୀ ତଳେ ରେଞ୍ଜି, ଉପରେ
ସ୍ପେଟର, ଶୀତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଗୋଡ଼ରେ ଚପଲ । ଏ ପୋଷାକରେ ଏ ଯୁଗରେ

ସନ୍ତାନ ଅଛି, ଖାଦର ଅଛି, ସାଧୁକାର ଟେକ ଅଛି । ଏଇ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧ ପଦାକୁ ବାହାରୁଥିଲେ କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧିର ଦୃଢ଼ତା ମନକୁ ଆସେ ।

ରାଜବ ପାକୁ ଆସି ପରୁରଲ, ଭାଇ, ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ବାହାରିଲେଣି ? ଓକିଲ ଘରକୁ ଯିବେ ପରା, କାଲି ଆସୁନର ଅପିଲର ଶୁଣାଣି ଅଛି !

ମୁଁ ଓକିଲ ଘରକୁ ବାହାରିଛି ।

ଲୁଗା'ଗଣ୍ଠି ପାର୍ଶଲଗୁଡ଼ା ମାଲଗୋଦାମରେ ପଡ଼ିଛି । ତେଣି କଲେ ଡିମରେଲ୍ ପଡ଼ିବ । ପାଖରେ ମୋଟେ ତିନି ହଜାର ଟଙ୍କା ଅଛି । ଆଡ଼ୁର ପ୍ରାୟ ତିନି ହଜାର ଟଙ୍କା ଦରକାର । ମାଲଗୁଡ଼ା ଆଜି ଛଡ଼ାଇ ନ ପାରିଲେ ବୁଥାରେ ଜୋରମାନା ଦେବାକୁ ହେବ । ଗୋଦାମରୁ ଷ୍ଟକ୍ ସରିଆସିଲାଣି । ମୋଟସଲ୍ ବେପାରୀଙ୍କୁ ପୁରା ମାଲ ଯୋଗାଇ ଦେଉନାହିଁ ।

ମୋ ପାଖରେ ଏତେ ଟଙ୍କା ନାହିଁ । ହଜାରେ ପାଖପାଖି ଅଛି । ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ବ୍ୟାଲନ୍ସ ଦୁଇ ହଜାର ଭିତରେ । ସତ୍ୟାକ ଖରଚ କରି ପାର୍ଶଲ ଉଠାଇ ଆଣିଲେ କେନ୍ଦ୍ର ଚଳିବ କିପରି ? ଦୁଇ ଲାକି ଦିନ ଯାଉ । ଡିମରେଲ୍ ପଡ଼ିଲେ ପଡ଼ିବ, ଆଉ କଣ କରିବା ?

ବୁଥା ଅର୍ଥ ତଣ୍ଡ !

ସୁନନ୍ଦ ଚମକିଉଠିଲା । ସତେ ତ, ବୁଥା ଅର୍ଥ ତଣ୍ଡ । ଏପରି କେବେ ହୋଇନାହିଁ । ହାତେ ମାଟି ସେ ଝୁଣ୍ଟରେ ଲୁଚି ଆସିଛି । ବେପାରୀ ଜୀବନରେ ଧାର ଉଧାର ଲାଗି ରହିଥାଏ । ତେବେ, ଏପରି ଅପ୍ରସ୍ତୁତ କେବେ ସେ ହୋଇନାହିଁ । କେତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଧାର ମାଗିଛି । ସେମାନେ ପ୍ରକାଶନରେ ମନା କରିଦେଇଛନ୍ତି । କାହିଁକି ସେମାନେ ମନା କରିଛନ୍ତି, ତାର ସୂଚନା ସେ ପାଇପାରିଛି ।

ନିବୋଧ ଶିଶୁଟି ଦୋଷ କରି ନିଃସନ୍ଧ୍ୟାୟ ଲେଚନରେ ବେଶସ୍ବସ୍ତ ଶିକ୍ଷକର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା ପରି ସେ ରାଜବଲେଚନର ମୁହଁକୁ କ୍ଷଣେ ଚାହିଁ ରହିଲା । ଏଇତାର ସାନ ଭାଇ, ଦିନେ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଥିଲା । ଏବେ ସେ ଭଲ ହୋଇଗଲାଣି । ଦୁର୍ବଳ ଦେହ । ମୁଣ୍ଡରୁ କେଶ ଖସିଯାଇଛି, କପାଳ ଉପରେ ଟଙ୍କା ଅକ୍ବୁତର ଚନ୍ଦା ବଡ଼ ନିଶ । ଆଠ ଦଶ ଦିନରେ ଅରେ ଖିଅର ହୁଏ । ରୁଡ଼ ବଢ଼ିଛି । ଆଖି ପସିଯାଇଛି । ଦେହରେ ସଞ୍ଜା ଜାମା, କାନ୍ଦ ଢପରେ ଫଟା ।

ବହୁସରେ ଚୋଡ଼ି ବରଷ ସାନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଦଶ ବରଷ ସୁନନ୍ଦଠାରୁ ବଡ଼ ପରି ସେ ଦିଶେ ରାଜବଲେଚନ । ଦିନଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ିପ୍ରମ କରେ । କଥା କହିଲେ ପାଣିରେ ପକାଏ ପକା । ସୁନନ୍ଦ ପାଖରେ ଅଳପ ସେ କହେ, ଯେତକ କହେ ତାର ମୂଲ୍ୟ ଅଛି । ସୁନନ୍ଦ କେବଳ ତାର ବଡ଼ ଭାଇ ନୁହେଁ, ସେ ତାର ଗୁରୁ, ଅନ୍ନ ଦାତା, ତାର ଭବିଷ୍ୟତ । ଦରମା ନେଇ ସେ କାମ କରେ ନାହିଁ । ହସାବ ଦେଖାଇବାକୁ କଣ ଗୋଟାଏ ଦରମା

ଖାତାରେ ଚଢ଼େ । ତାର ଯ ହା ଯେତେ ଲେଡ଼ା, ସୁନନ୍ଦ ଆସେ ତଏ । କଅଣ ତାର ଆବଶ୍ୟକ, ସୁନନ୍ଦ ଜାଣେ ।

ରାଜବଳେଚନ ତଳକୁ ଅନାଇ ବାମ୍ୟବାଣ ହାଣିଲା, ଅମର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅସୁବିଧା ଦେଲ ପଡ଼ିଛି, ଅତନୁବାବୁଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ମାଗିଲେ ସେ ବୋଧହୁଏ ଦେଇପାରନ୍ତେ ।

ସୁନନ୍ଦ ଚମକ ଉଠିଲା । ସେ ଜାଣେ, ରାଜବଳେଚନକୁ କିଛି ଲୁଚେଇ ଦେବ ନାହିଁ । କିରୁଣିର କାତବା ମଣିଷ ସେ । ନଡ଼ିଆର କେଉଁ ଶିଅରେ ପାଣି ପଡ଼େ ସେ ଠିକ୍ ଠଉରାପାରେ । ଅତନୁବାବୁ ହାତଉଧାର ସ୍ବରପ କେତେ ଟଙ୍କା ତା'ଠାରୁ ନେଇଛନ୍ତି ଏକା ତାହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅଗୋଚର । କିନ୍ତୁ, ରାଜବକୁ ସେ କଣାଇ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜବ କଡ଼ାବରକଡ଼ା ହସାବ ରଖିଥିବ । ସେ ଦାସିନୀ ତାର ଅଛି । କେବେ କାହାକୁ ସେ କଣ ଉପହାର ଦେଇଥିଲା ତାର ମୂଲ୍ୟ ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ହସାବରେ ଯୋଗ ନ କରି-ଥିଲେ ରକ୍ଷା ।

କହିଲା, ଅତନୁବାବୁ ନିଜେ ଟଙ୍କା ଖୋଜି ବୁଲୁଛନ୍ତି । ସିନେମା ଘର ତାଙ୍କର ତୋଳା ସରିଛି । ବୋଧହୁଏ କାଲି ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ସୋ ଆରମ୍ଭ । ଶିକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରୀ‘ସୋ’ ଖୋଲିବେ । ସିନେମା ଗୁଲୁ ହୋଇଗଲେ ସେ ଟଙ୍କା ସୁରୁପାରିବେ । ତା ଆଗରୁ ତାକୁ ମାଗିଲେ ସେ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

ବନା ଲେଖାପଡ଼ିରେ ଦୁଇ ହଜାର ସାତଶ ଟଙ୍କା !

ଏଁ, ଏତେ ?

ଆପଣ ହସାବ ରଖିନାହାନ୍ତି ?

ରଖିଛି ଦେଖିନାହିଁ ।

ଦେଖନ୍ତୁ । ମୋର ମୋଟାମୋଟି ହସାବରେ ଏତିକି ଅଛି । ସୁଧ ହସାବ କଲେ ଆହୁରି ଅଧିକ ଦେବ । ଆପଣ ମତେ ହସାବଟା କହିଲେ ସୁଧମୂଲ୍ୟ କିଏ ମୁଁ କହିଦେବି ।

ଦରକାର ନାହିଁ । ସେ ସୁବିଧା ଦେଖି ବଲେ ଦେଇଦେବେ । ତାଙ୍କର ସିନେମା ଗୁଲୁହେଉ ଆଗ । ଉଦ୍‌ଲେକ— ।

ସିନେମାଘର ଅତନୁବାବୁଙ୍କର ନୁହେଁ । ସେ କେବଳ ମ୍ୟାନେଜର । ଯାହା ଖରଚ ହୋଇଛି, ବା ହେଉଛି, ସେଥିପାଇଁ ସେ ମାଲିକଠାରୁ ଟଙ୍କା ଆଣିଛନ୍ତି ।

ସୁନନ୍ଦ ନୁଆ କଥା ଶୁଣି ଥକ୍କା ହୋଇ ବସିପଡ଼ିଲା ।

କିଏ ସେ ମାଲିକ ?

ନିଜେ ଠୁନ୍-ଠୁନ୍-ଓଁଲା । କାଲି ଲାଙ୍ଗର ବଡ଼ ପୁଅ ଆସି ଅତନୁବାବୁଙ୍କର ବାଜିଆ ହସାବ ସଫା କରିଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ନଗଦ ଦଶ ହଜାର ! ଆଜି ମାଗିଲେ ଆମର ସେ ଟଙ୍କା ଦେଇପାରନ୍ତେ ।

ଅତନୁବାବୁ ମ୍ୟାନେଜର ?

ଏ କଥା ସେ ଲୁଚେଇଛନ୍ତି ।

କାହିଁକି ?

ସେ ଉଦ୍‌ଲେକ ! ରାଜାର ପୁଅ, ଗୁଳିଷ କରୁଛୁ କହିଲେ ଅସମ୍ଭାନ ହେବ । ଠୁନ୍ ଠୁନ୍‌ବାବୁ ଓ ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ଭିତରେ ସତ୍ତା ହୋଇଛି, ଠୁନ୍-ଠୁନ୍ ସବୁ ଖରଚ ଦେବେ, ଅତନୁ ମ୍ୟାନେଜ୍ କରିବେ । କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଦିନରୁ ସିନେମା ଗୁଲୁ ହେଲାଦିନ ଯାଏଁ ଅତନୁବାବୁ ପାଞ୍ଚ ଶହ ଟଙ୍କା ମାସିକ ବେତନ ପାଇବେ । ଗୁଲୁ ହେଲାଦିନୁ ସେ ହେବେ ଓଁଲାକିଂପାର୍ଟନର୍ । ସବୁ ଖରଚ, ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଇତ୍ୟାଦି ଯାଇ ନିଟ୍ ଲଭର ସଞ୍ଚୁଷ୍ଟ ସ୍ତର ଠୁନ୍-ଠୁନ୍‌ଓଁଲାଙ୍କର ଓ ଶତକଡ଼ା ଦଶମି ଅତନୁବାବୁଙ୍କର । ଅତନୁବାବୁଙ୍କର ଅଂଶ ମାସିକ ପାଞ୍ଚଶହ ଯଦି କମେ ଠୁନ୍-ଠୁନ୍-ଓଁଲା ସେତକ ନିଜ ଅଂଶରୁ ଦେବେ ।

ଟେଲିଫୋନ୍ ସଙ୍କେତ ହେଲା, କିଏ ଡାକୁଛି ।

ସୁନନ୍ଦ କାନରେ ଶୁଣିବାରୁ ଲଗାଇ ମୁହଁଉଁ ଶୁଣିଲା । କହୁଲା, ଟିକିଏ ରହନ୍ତୁ । ମୁହଁ ପାଖରୁ ଶୁଣିବାରୁ ଦୂରେଇ ଧରି ସୁନନ୍ଦ କହୁଲା ରାଜାବକୁ, ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଏତେ ଛିନ୍ନା କରିବା ଦରକାର ନାହିଁ, ଡିମରେଜ ପଡ଼ିଲେ ଦିଅଯିବ । ରୁ ଯା ।

ପ୍ରତିବାଦ ନ କରି ରାଜାବଲେଟନ ସୁନନ୍ଦ ପାଖରୁ ଚାଲିଗଲା ।

ହୁମାମା ରୁହନ୍ତି, ରୁହନ୍ତା କହୁଛନ୍ତି ।

ଏଡ଼େ ସକାଳୁ ପିଲା ଦିଅଟିକୁ ଗୁଲର ପାଖରେ ବସାରେ ଗୁଡ଼ି ରୁହନ୍ତା ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ଯଙ୍ଗେ ନୂଆ ସିନେମାଘରକୁ ଚାଲିଆସିଛନ୍ତି । ସେଇଠୁ ସେ ସୁସମ୍ବାଦ ଜଣାଇଦେଇଛନ୍ତି ! ନିଜ ବସାଘରେ ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଗିନାହିଁ ।

ସୁସମ୍ବାଦ !

ଆଜି ନୂଆ ସିନେମା ଖୋଲିବ । ମହା ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବେ । ଦେଶରେ ନେତେ ଗଣ୍ୟମାନ୍ୟ ଲୋକ ଆଗରୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥିଲେ । ସୁନନ୍ଦ ପର ନୁହେଁ । ଫର୍ମାଲିଟି ଦେଖାଇବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଚିଠା ଖଣ୍ଡେ ଡାକ୍ତା ପଠା ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ ରୁହନ୍ତା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛନ୍ତି । ଆଜି ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ଯେପରି ଅନ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ନ ଯାଆନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ରୁହନ୍ତା ସାବଧାନ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଅତନୁବାବୁ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ । ଆସ୍ଥାଜନ

କରିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିଛନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀ, ଆସିବେ, ବଡ଼ ବଡ଼ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ଆସିବେ । ଆନ୍ତର କେତେ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ଲୋକ, ନାଶ ଓ ପୁରୁଷ ।

ସୁସମ୍ବାଦ !

ହୁମାମ ଦେବୀ ଶୁଦ୍ଧ ଏକସପ୍ତେସ୍ରେ କଳକତା ଗୁଲିଗଲେ । ସେଇଠୁ ସେ ଯିବେ ଶଗଲପୁର । ଅନନ୍ଦର କଥା, ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ, ଶାଶୁ, ଶଶୁର ଓ ପିଲା ଇନୋଟି ଶଗଲପୁରରେ ଅଛନ୍ତି । ଖବର ପାଇ ଅତନୁବାବୁ ପକ୍ଷ ଲେଖିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଅସୀମବାବୁ ନିଜେ ଆସି ସନ୍ଧ୍ୟା ଗାଡ଼ିରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଶଗଲପୁରରେ ବେପାର କରୁଛନ୍ତି । ସେତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ ବି ଶାଶୁଟିଏ ମଧ୍ୟ ରହିବାକୁ ସେ ଗଲି ହେଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ମା ଶେରରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ସତ୍ୟସ୍ତ୍ରୀ କୁଳବଧୂର ମୁହଁ ଦେଖି, ଶେଷ ବେଳରେ ତା'ର ହାତରୁ ଗଙ୍ଗାଜଳ ଗୁଣ୍ଡରେ ଦେଲେ ବୁଢ଼ୀ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବେ । ସେଥିପାଇଁ ମାତୃଭକ୍ତ ପୁଅ ଅସୀମବାବୁଙ୍କର ଅଧୀରତା ।

ନିଜେ ହୁମାମ ଦେବୀ, ପିଲା ଇନୋଟିଙ୍କର ସମ୍ବାଦ ପାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଉଡ଼ିଯିବାର ଶକ୍ତି ଥିଲେ ସେ ଅବଶ୍ୟ ଉଡ଼ିଯାଇଥାନ୍ତେ । ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଚଢ଼ି ଗାଡ଼ି ଗୁଡ଼ିବା ଆଗରୁ ସେ ମତେ ଗୁମା ଗୁମା କହିଲେ, ସୁନନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ନମସ୍କାର ଜଣାଇ କହିଦେବୁ ଭଉଣୀ, ଯିବା ଆଗରୁ ଦେଖା ହୋଇପାରିଲ ନାହିଁ, କ୍ଷମା କରିବେ । ତାଙ୍କର ସ୍ନେହ ଭୁଲିଯାଉନା ନାହିଁ । ସେ ନିଶ୍ଚୟ ଉଡ଼ା ଚଢ଼େଇଟାକୁ ଭୁଲିଯିବେ; କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ସ୍ନେହର ସ୍ମୃତି ମୁଁ ସାଥରେ ଧରି ଯାଉଛି ।

ଗାଡ଼ି ଗୁଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଡରଡର ହୋଇ ପ୍ଲାଟଫର୍ମ ଉପରକୁ ଓହ୍ଲାଇଲି । କଥା ରହିଗଲା ଅଧା ।

ସେ କାଲି ଗୁଲିଗଲେ ସୁନନ୍ଦବାବୁ, ଆଜି ମନ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ । ପିଲା ଦୁଟାଙ୍କୁ ଘରେ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ସିନେମା ଘରକୁ ମୁଁ ଆସିଛି । ମୁଁ ଏବେ ଘରକୁ ଫେରୁଛି । ଆପଣ ଆଜି ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ ।

ଯିବ ।

ହୁଏ, ନମସ୍କାର ।

ଶିଶିଭର ଥୋଇଦେଇ ସୁନନ୍ଦ ଥକ୍କା ହୋଇ ଟେଲିଫୋନ୍ ଯନ୍ତ୍ରକୁ ଗୁଡ଼ି-ରହିଲା । ବିଚିତ୍ର କଥା । ଗୁଡ଼ିଲା କେବେ ଏତେ କଥା କହନ୍ତି ନାହିଁ । ହୁମାମ ଗୁଲିଯାଇଛନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖ ନାହିଁ, ବରଂ ଆନନ୍ଦରେ ସେ ଅଧୀର ।

କାହିଁକି ?

ସୁନ୍ଦର ଜାଣେ, ଅଜନୁବାରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ହସ୍ତଶିଳ୍ପରେ ହିମାଳୟ କଥାବିଷୟ ହେଲେ
ରୁହନା ପୁରୁ କାମ ଛାଡ଼ି ବାଆଁରେଇ ହୋଇ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି । କେଉଁ କାମର ଆର
ଦେଖେଇ ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ଡାକ ନେଇଯାଆନ୍ତି । ହସ୍ତାବ ଖାତା ଖୋଲି ଦେଖାନ୍ତି ।
ସୁନ୍ଦର ସଙ୍ଗେ ହସ୍ତଶିଳ୍ପରେ ଗଳ୍ପ କରିବାକୁ ହିମାଳୟକୁ ପ୍ରଣୟ ଦିଅନ୍ତି ।

ସେଥିପାଇଁ ବଡ଼ସକାଳୁ ସୁ-ହମ୍ମାଦଟା ଜଟାଇଦେଲେ । ପରିହାସ କରି
କହିଲେ, ତାଙ୍କର ସ୍ନେହର ସ୍ତୁତି ସେ ସାଥରେ ଧରି ଯାଉଛି ।

ସ୍ତୁତି ?

ସୁନ୍ଦରର ଦେହ ଝିମେଇ ଉଠିଲା ।

ସେ ଡ଼ଗିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । କାନ୍ଥରେ ଚିତ୍ର ଡୋକାଥିବା ହିମାଳୟର
ବିଜ୍ଞାପନ ଫଟୋଟି ପବନରେ ଓଲଟି ପଡ଼ିଛି । ସଫେଦ କାନ୍ଥ ଉପରେ ଝୁଲୁଛି
ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ସଫେଦ କାଗଜ ଖଣ୍ଡ । ଗାରିଟିଏ ବି ସେଥିରେ ପଡ଼ିନାହିଁ । ଟେବୁଲ
ଉପରେ ଗନ୍ଧଲକ୍ଷ୍ମୀ ନନ୍ଦିକାର ଫଟୋ ହସି ହସି ଡାକ ଛାଡ଼ିଛି, ତମେ ଆସ, ଦିନକ
ପାଇଁ ହେଲେ ଆସ ।

ସେଇ ଫଟୋଟି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁବାକୁ ସାହସ ହେଉ ନାହିଁ । ନିଜକୁ ସେ
ଅପରାଧୀ ମନେଇ ।

ରାଜବଲ୍ଲଭନ ପୁଣି ଘରେ ଫିରିଲା ।

ଓକଲ ଘରକୁ ଯିବେ ନାହିଁ ?

ଭୁ ବି ସ୍ବଲ୍ । ଅଜନୁବାରୁଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଦେବାକୁ ହେବ ।

ଟଙ୍କା ପାଇଁ ?

ହଁ, ମୂଲ ଓ ସୁଧ ଅସୁଲ ପାଇଁ ।

ତତ୍ପରମାନେ ପଦେ ଶୁଣି ଦିପଦ ଲଗାଇ ଗୁପ୍ତ କଥା ଭୁଲ ଭୁଲ ପ୍ରସ୍ତର
କରୁଥିଲେ, ସେଇମାନେ ଓଲଟି କହୁବାକୁ ଲାଗିଲେ, ଦେଖ ମା, ଲେକଙ୍କର ଡଙ୍ଗା,
ପବନରେ ଗଣ୍ଡି ପକାଇବେ । କାହା ନାମରେ କଅଣ କହୁଥିଲେ 'ଟି' ସୁନ୍ଦର ପକା
ପିଲା, ପର ଦରବରକୁ ସେ କଣେଇ ଚାହିଁ ନାହିଁ... ।

ପାଞ୍ଚଟି ଦିନ ସେ ଗାଆଁରେ କଟାଇଯାଉଛି । କଟକ କି କଟକର ବେପାରୀରୁ
ସେ ଦୂରେଇ ରହୁପାରୁଛି । ଟେଲିଫୋନ୍ ବେଲ୍ ବାଜି ବାଜି ହତାଶ ହୋଇଥିବ ।
ଭ୍ରମରେନ୍ ଓ କେସ୍ କଥା ରାଜବଲ୍ଲଭନ ହୁସ୍ସୁଥିବ । ନୋଟିସ୍ ନ ଦେଇ ଅଜନୁବାରୁଙ୍କ

ପାଖକୁ ଚଠିଝଣେ ଲେଖି ରାଜବ ଜିମା ଦେଇଥାସିଛି । ସେ କଥା ଆଉ ସେ ଶୁଣିନାହିଁ ।
ଘର ଓ ଗାଆଁର ଆଉ ପାଞ୍ଚକଣଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝିବାରେ ବେଳ କଟାଇଛି ।

ସୁନ୍ଦର ଜାତ ଖୋଲିଛି । ଗଣିବ, ଅଭବଗ୍ରସ୍ତ, ଯିଏ ଯାହା ମାଗୁଛି, ପାଉଛି ।
ସ୍କୁଲର ଅଭବ ଥିଲା ଗ୍ରହାବାସ । ସେତକ ନ ହେଲେ ଦୂର ଗାଆଁର ପିଲାଏ ପଢ଼ିପାରୁ-
ନାହାନ୍ତି । ନୂଆ ହାଇସ୍କୁଲ, ଉପେଇପାରୁନାହିଁ । ଗ୍ରହାବାସ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କାର
ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି । ନଗଦ ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଦାନ । ହଷ୍ଟେଲ ହେବ ମାଆଙ୍କ ନାମରେ,
'ଅଭସ୍ମାଶ୍ରମ' । କେଡ଼େ ଖୁସିରେ ନନ୍ଦନା ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ଦେଇଛି ।

କେବଳ ରାଜବର ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ନୁହେଁ, ସବୁ ଭାଇଙ୍କର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ
ଭବନମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୀତଲୁଗାର ଆୟୋଜନ କରିଛୁ ସୁନ୍ଦର । ତାଲିକା ନେଇ ଗନ୍ଧା
ଶହର କଟକ ଯାଇଥିଲା । ରାଜବଲେବନ ହସ୍ତାବ ପ୍ରକାରେ ବଡ଼ ଗଣ୍ଡିରୁଟିଏ
ପଠାଇଦେଲା । ନନ୍ଦନା ନଜେ ଯାଇ ଘର ଘର ବୁଲି ସେମାନଙ୍କୁ ପିନ୍ଧାଇ ଆସିଛି ।
ସ୍ନେହ, ଆଦର, କଲ୍ୟାଣ ସେନା ଫେରିଛି । କାହାର ପଦଧୂଳି, କାହାର ପିଠି ଅଭିମା,
କାହାର ବାଙ୍କିଲ ମୁହଁର ମନସ୍କଳା ହସ, ପୁଣି ଭୁଲୁଡ଼ାଟେକା ପରିହାସ ନେଇ
ଆନନ୍ଦରେ, ଗର୍ବରେ ସେ ବାହୁଡ଼ିଛି ।

ସୁମିତ୍ରା ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିଦେଇଛି । ମଥାର କେଶ ତଳେ ଲେଟିବ ବୋଲି
ନନ୍ଦନାକୁ ବସାଇଛି ଟୁଲ୍ ଉପରେ । ଆଗରେ, ଟେବୁଲ ଉପରେ ବଡ଼ ଆଇନା ।
ବେଳ ବୁଝିନାହିଁ, ରତନତ ।

ଭବିଷ୍ୟ ସୁମିତ୍ରା କହୁଲା, ମୁଣ୍ଡ ହଲନା, ଅପା !

ଦର୍ପଣରେ କାହାର ଛାଇ ପଡ଼ିଲା ଦେଖିଲୁ ?

ଇଲେ ଜାଆଲେ, ସାଆନ୍ତେ ଚାଲିଯାଉଛନ୍ତି ।

ଠିକ୍ ହୋଇଛି, ଆଜି ହାବୁଡ଼େ ପଡ଼ିଲୁ ।

ମଲ୍ ନାହିଁ? ଯାହା । ମୁଣ୍ଡବନ୍ଧାରେ ନଜର, ଓଡ଼ିଶା ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା । ହଁ,
ଯାଆନ୍ତୁ, ପିଲା ସାଆନ୍ତୁ ତ ! ଶୁଣ ମ ଅପା, ତମ ଦହରଙ୍କ ଉପରେ ମୁଁ ରାଗିଛି ।
ଆସନ୍ତୁ ଏଥର, ପରାଶର କେମିତି ସେ କହୁଥିଲେ, ସାଆନ୍ତେ ସବୁବେଳେ କାହାର
ପିଲା ଦିଓଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଚାଲୁଛନ୍ତି, ଆଉ ତାଙ୍କର ମାଉସୀ, ବେଳ ନାହିଁ,
ଅବେଳ ନାହିଁ, ରୂମ ଘରକୁ ଆଉଟ ; ସାଆନ୍ତୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ହସଖୁସିରେ ଗପ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏଇଆ ସେ କହୁଥିଲେ ?

ପରୁଣିକ ହେ, ତାଙ୍କ ସତ୍ୟଆପଣ ମୁଁ ଏଥର କାହୁଁ, ରହ । ମୋ ପାଦରେ ମିଛ କହିବାର...

ମିଛ ଦୋଲ କେମିତି ଜାଣିଲୁ ?

ମୁଁ ଅଛ ନୁହେଁ, କି କାଲି ନୁହେଁ ।

ନିଜେ ସାପ ମାରି ଯଦି ପର ଜଳାରେ ଲମ୍ବାବୋକୁ ରଖିବ କହୁଥିବେ ? ମିଶିପେ ସବୁବେଳେ ସତ କହନ୍ତି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଏ ସବୁ କଥା ନ ପରୁଣିବା ଭଲ । ବେହୁଆପଣ କରି ପରୁଣିଲେ, ସେ ଯେଉଁ ଜବାବ ଦେବେ ସେଥିରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଗୁଞ୍ଜା ଓଲମି ।

ସାଆନ୍ତକୁ ପରୁଣି ନା ?

ମିଛ ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ? କିଏ କଥା କରୁଛି, ସେଥିରୁ ଆମକୁ କଣ ମିଳିବ ? ରାଜବ ତମକୁ ପରିହାସ କରି କହୁଥିବେ । ତାଙ୍କର କଥା ଶୁଣିଲ କାହିଁକି ?

ସୁମିତ୍ରାର ହାତ ଅଟକିଗଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତେ । ଦର୍ପଣ ଉପରେ ନଜର ପଡ଼ିଲା । ପାଖାପାଖି ଉଠିଛି ମୁହଁ, ଗୋଟିଏ ଯୌବନ ଡଳଡଳ, ସତେକ ତୋଲିରୁ ଓଲ୍ଲେଇ ଆସିଛି । ଆରଟି, ସତେକ କେଉଁ କାଲର ଥୋକଡ଼ୀ ବୁଡ଼ା । ପାଞ୍ଚଟି ଫିଲର ମା ।

ସେଇ ମୁହଁଟାକୁ ସହାନୁଭୂତିଭରା ଆଖିରେ ଚାହିଁରହୁଛି ନନ୍ଦିନୀ । ତା'ର ଆଖି ଦୁଇଟା ଆହୁରି ଥରେ କହିଉଠିଛି, ନିଜେ ସାପ ମାରି ପର ଜଳାରେ ପକାଇବାକୁ ସେ କହୁଥିବେ । କିଏ କହିପାରିବ ସ୍ୱରୂପ ଫିଲଙ୍କ ତଳ ? ସେମାନେ ଖାଲି ସଜ ସୁନ୍ଦର ରଙ୍ଗିନି ଗୋଲପ ଚାହାନ୍ତି ପର ! ସେ ତ ଶୁଣିଲା, ମଉଲା, ସ୍ୱରୂପା ଫୁଲ । କେଜାଣି, ନନ୍ଦିନୀ ଅପାଙ୍କ କଥା ସତ ହୋଇଥିବ !

ଅପା ମା !

କଥା ?

ସାଆନ୍ତେ କଥା କହୁଥିଲେ ?

କି କଥା ?

ଯାହା କହିଲା ।

ନନ୍ଦିନୀ ହସିଉଠିଲା । କହିଲା, ସତ ହେଲେ ବି ମୋ ଆଗରେ ସାନ ଭାଇଟା ନାମରେ କହିବେ ? ମୁହଁକୁ ଲଜ ନାହିଁ ? ମୁଁ ଅନୁମାନ କରି କହିଲି ନା !

ପରୁଣିବ ?

ରାଜବଙ୍କ ଉପରେ ରୂମର ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ ?

ଏ ଗାଆଁକୁ ଆସିଲା ପରେ ତାଙ୍କ ନାମରେ ନାର କଥା ଶୁଣିଥିଲା । ସେ କୁଆଡ଼େ ଭଲ ସିନ ନ ଥିଲେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ତରଳ ଥିଲେ । କଟକ ସହର ବଡ଼ ଖରାବ ସହର । ମୁଁ, ଦେଖନ, ଦରବୁଢ଼ୀ ହେଲିଣୀ ।

କମ ସାନ ସୁଅ ମୁନା ପରା ସାନ ମଞ୍ଚିଆ ହେବାକୁ ଯାଉଛୁ ?

ସେଇଟା ମୋ ରୋଗ ।

ତାକୁ ସେ କଥା କହିବ ?

ହଁ ।

ତେବେ, କହିବ ନାହିଁ, କି ପରାଣିବ ନାହିଁ ।

ସୁମିତ୍ରା ରୁନା ରହିଲା । ମୁହଁଟି ତାର ମଇଲିଗଲା । କାହାକୁ କହିବ ମନର କଥା ? ଫଣିପଙ୍କର ସୋରା ଯେ ମାକପଙ୍କର ରୋଗ । ବାହା ସକାଳେ ବେଦମୁହଁ ପୋଡ଼ା ।

ସଞ୍ଜ ଆଗରୁ ସୁମିତ୍ରା ଘରକୁ ଫେରିଲା । ଘଙ୍ଗରେ କନି ଆସ । ସାନ ସିନକୁ ଏରେ ଛାଡ଼ି ସୁମିତ୍ରା ଏତେବେଳଯାଏ ନନ୍ଦିନୀ ପାଖରେ ଅଟକି ଯାଇଥିଲା । ସେ କଥା ତାର ମନେ ପଡ଼ିଲା ଅଥା ବାଟରେ । ଛୁମିଲା ମନକୁ କଟକ ଅଡ଼ୁ ଘୋଷାଗଆଣି ଆକଟ କରିବା ବଡ଼ ପାଟିରେ, ହଁ, ମୋର କି ଆସ ? ଅସି ରେବୁଢ଼ୀ ହେଲି ପାଞ୍ଚଟାର ମା ।

କଅଣ କି ଭାଉଜ ?

କହୁ ନାହିଁ । ପିଲପିଡ଼ିକା ନ ହେଲା ଯାଏ ମାଇପି ଜନମ ଗେରସ୍ତ ଆଡ଼କୁ ତକେଇ ରହେ । ମନ କହେ, ହଁ, ଏଇ ମୋର ସଞ୍ଜ, ଏଇ ମୋର ଗଡ଼ମୁଣ୍ଡ । ଯାହା କୋଳରେ ଦଇବ ପିଲା ବକଟେ ଦେଇଛି, ସେ କାହିଁକି ଆଉ କାହାର ହୃଦ୍ ଖୋଜି ଚାଲିବ ?

କାହା କଥା କହୁଛ ?

ମୋ ନନି କଥା । ସେ କୁଆଡ଼େ କଟକରେ କେଉଁ ଦୋରୁରୁଣୀକୁ ଖୁଣି ପାଇଛନ୍ତି । ମୋର କି ଆସ ? ଏଥର ଫେରିଯାଅ ଗୋ କନି, ଆମ ଘର ପାଖେ ଆସିଲା । ହେକଟି, ପିଲଟାର କାନଣା ଶୁଭୁଛୁ । ଅଝଟ ହେଉଛୁ । ଅପାକୁ ବହୁତ ବହୁତ କହିବ ।

କହିବାକୁ ଏତେବେଳଯାଏ କନିର ମନେ ନ ଥିଲା । ଶାଶୁଙ୍କର ଗୋଡ଼ସଖା ପାଇଟି ଶେଷ କରି ରାତି ଅଧରେ ନନ୍ଦିନୀ ଫେରିଲା ଶୋଇବା ଘରକୁ । କନି ରୁନା ରୁନା କହିଲା, କାହାଠୁଁ କଅଣ ଶୁଣି ସୁମିତ୍ରା ଭାଉଜ ଅଭିମାନ କରିଛନ୍ତି ରାଜବଞ୍ଚର ଉପରେ ।

ନନ୍ଦକାର ମନ କରୁଥିଲା, ମମସ୍ତେ ମମାନ, ଟୋଳା ଦେବୁଣୀ, ମୁନ୍ଦରୀ ଅସୁନ୍ଦରୀ, ଧନ ଓ ଦରିଦ୍ର । ପାଞ୍ଚ ପିଲାଙ୍କ ମା ହେଉ କି ସପନରେ ଶୁଲର ଧାରଣା କରି ନ ଥାଉ, ମାଛପି ଜନମ ସମସ୍ତେ ସମାନ । ମିଛ ସତ ବୁଝିବାକୁ ଯୌର୍ଯ୍ୟ ନ ଥାଏ । ପତେ କଅଣ କେଉଁଠୁ ଶୁଣିଲେ ମନ ଚକା ଚକା ଭରିଲା ଝେଲେ । ଭଲ ହେଉଛି, ସୁମିତ୍ରା ଅଭିମାନ କରିବ ।

ସେ ବି ଅଭିମାନ କରିବ ?

ନନ୍ଦକା ପଲଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ମନେ ମନେ ହସି ଉଠିଲା । କବାଟ କଲିଲା । ଆଲୁଅ ତେଲିଲା । ସୁନ୍ଦର ଶୋଇପଡ଼ିଲା । ସତକୁ ସତ ନିଦ ହୋଇଲା । ଛଳନା ନୁହେଁ । ମଶାରି ପଡ଼ିନାହିଁ । ମୁହଁରେ କେଜାଟି ମଶା ବସି ରକତ ଶୋଷୁଛନ୍ତି । ମୁହଁ ଛଡ଼ା ଦେହସାରା ଖଣ୍ଡେ ଧୋବଳ ଆଲୁଆନ୍ରେ ଆବୃତ ।

ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ନନ୍ଦକା ମଶା ହୁରୁଡ଼େଇଲା । ହସି ଉଠିଲା । କଳି ନିଶି ମା କର୍କିବ୍ୟରେ ସୁଟି କରି ନାହିଁ । ଖଟ ଚାଡ଼ିରେ ମାଳମାଳ ଝୁଲିଛନ୍ତି ଶେଣୁ ଫୁଲର ମାଳା । କଳିଆ ପାଖରେ ପେନ୍ଥାଏ ଗୋଲପ । ଚଉଁଚି ରାତିରେ ସେତକ ସେ ଦେଖିଥିଲା, ଅନୁଭବ କରିଥିଲା ହସିଲା ଫୁଲର ମନ୍ଦକ । ସେତକ ମେ ମନେ ରଖିଛି ।

ଗରିବର ଫୁଲ ମନ ଯାଏନି କରିବାକୁ ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେଉଁଠି ସେ ଟଙ୍କା ମୋଇଥାଏ, ସେଇଠି । ସବୁ ଫୁଲର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଆସି ଫୁଲ ହୋଇଛି ଏଇ ଶୋଇଲା ମୁହଁରେ । ମାଟି ମୋଇଥାଏ ଏଇ ନିଶାସରେ । ସମୁଦ୍ରର ଲହଡ଼ି ପରି ମମତା ମାଡ଼ିଆସେ, ସଫଳ ହୋଇ ଫେରିଯାଏ ଆହୁରି ଅନେ ଧାଇଁଆସିବାକୁ ।

ଏଇ ଫୁଲଟି ସବୁବେଳେ ଫୁଟି ରହୁଛି ତାର ଅନ୍ତର ଭିତରେ, ସୁନ୍ଦର, ଅମଳନ, ସତେଜ । ଏହାର ମୋଇଥାଏ ମେ ଅନୁଭବ କରେ । ସାତ ବରଷ ସାତ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପରି ଲଗୁନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଅଟକି ରହୁଛି ।

ଏଇ ତାର ପହୁଲି ମରୁଣିର । ଏବେ ବି ସେଦିନ ପରି ତାର ଦେହରେ ଓ ମନରେ କୁଟିଛି ପୁଲକର ପ୍ରବାହ । ମନ ହେଉଛି, ସେଇ ମୁହଁଟି ତାର, କେବଳ ତାହାର, ସେଇ ମୁହଁରେ ସେ ଓଠ ଲଗାଇବ । ସରଗର ନୟନ ସମ୍ମୁଖି ଆଡ଼େଇଦେବ, ଦୂରେଇଦେବ ।

ନନ୍ଦିଆସିଲା ମୁହଁଟି ଅଟକିଗଲା ଲଜରେ । ସୁନ୍ଦର ନିଶାସ ବାଜୁଛି ତାର ଲଜର ମୁହଁରେ । କାଲେ ସେ ଆଣି ଖୋଲିଦେ, କଅଣ ଭବିବେ ? ଆଉ କେହି ଦେଖୁନାହିଁ ତ ?

ନନ୍ଦକା ମୁହଁ ଟେକିଲା, ଚାହିଁଲା ଚାହିଁଆଡ଼କୁ । କବାଟ ଝରକା ଖୋଲ ନାହିଁ, କେବଳ ନିଲଠା ଆଲୁଅ ଡାକେବ କରି ଅନେଇଛି । ବଡ଼ ଧଇନା ଭିତରୁ ନନ୍ଦକା ଚାହିଁରହୁଛି ନନ୍ଦକା ଆଡ଼କୁ । ତାକୁ ହିଁ ତାର ଲଜ । ଆଲୁଅ ଲଭୁ, ନନ୍ଦକା ଛପୁ ନନ୍ଦକା ଭିତରେ ।

ନନ୍ଦକା ?

ମଶାଣ ପକାଉଥିଲି ।

ଅନ୍ଧାର ଭଲ ଯେ !

ଆଲୁଅରେ ନଦ ହେବ ନାହିଁ ।

ମୋ ନଦ ଗର୍ଜିଲ ଯେ ?

ନନ୍ଦକା ନରୁଣର ।

ଘରେ ପାଞ୍ଚଟି ଦିନ କଟାଇ ସୁନନ୍ଦ ସୁଖି କର୍ମଭୂମି କଟକକୁ ଫେରି ଆସିଲି । ସବୁ କାମ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଚାଲିଛି । କିଛି ଅଟକି ରହିନାହିଁ ଲା ପାଉଁ । ଶୁଣିବଲେବନ ଥିଲେ ତା'ଆର ଚନ୍ଦ୍ରା କଅଣ ?

ସେଇ ଆସି ପଥମେ ସୁସମ୍ବାଦ ଜଣାଇଲା, ଚିଠି ଖଣି ଖୋଲି ଅତନୁବାବୁ କହିଲେ, ଦି, ତାଙ୍କର କେତେ ଟଙ୍କା ମୋ ଉପରେ ଅଛି, ହସାବପତ୍ର କରି ମୁଁ ପରେ ପଠାଇଦେବି । ହତାଶ ହୋଇ ମୁଁ ଫେରିଆସିଲି । ଦୁଇ ଦିନ ଘଣ୍ଟା ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଜେ ଆସି ପାଞ୍ଚ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଇଗଲେ ।

ନିଜେ ଆସିଥିଲେ ?

ଦି ।

ଏତେ ଟଙ୍କା ପାଉଣୀ ?

ଶୁଣିବା ଲୋକର ହସାବ ଯଦି ଭୁଲ ହୁଏ, ପରିମାଣ କମେ ଯିନା, ବଢ଼େ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ରୁଖି ରହିଲା ।

କେତେଦିନ ହେଲା ମନ ଗୋଲେଇ ହେଉଛି, ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ଚରକୁସାର ମଲସ ଓ ଛବିଲାକୁ ଦେଖିଆସିବ । ଯାଇପାରୁନାହିଁ । ମନକୁ ମନ ଲଜର ହୋଇ ରହୁଛି । ସ୍ତ୍ରୀର କରପାରୁ ନାହିଁ, କାହିଁକି ରୁହନା ନିଜେ ଅସି ଟଙ୍କା ଦେଇଗଲେ । ଅତନୁବାବୁଙ୍କୁ ଯେତେ ଥର ସେ ହାତଉଧାର ଦେଇଛି, ସବୁ ମିଶାଇଲେ ଏତେ ଟଙ୍କା ହେବ ନାହିଁ ।

ରୁହନା ଓ ଅତନୁବାବୁ ତା'ଠାରୁ ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ରୁଟାଇଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ? ଯିବି ଥରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ? ପିଲା ଦଫ୍ତରକୁ ଦେଖିଆସିବ ? ପରାଣିବ ରୁହନାକୁ ?

ଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସେମାନେ ମଧ୍ୟ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ । କେତେ ଥର ସେ ସିନେମା ଦେଖିବା ଆଶରେ ଜୟନ୍ତଟଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇଛି । ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ହୋଇପାରିଲା

ନାହିଁ । ଦେଖା କରିବାକୁ ତାର ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ଅବା ଗୁରୁ ଭାବରେ କେହି ଛପିଲ
ଲଳ ବାରଣ କରିଛି ।

ମନେପଡ଼ୁଛନ୍ତି ପରଘରର ପିଲା ଦିଓଟି !

କାହିଁକି ଏ ଦୁଃଖିନୀ ? ନିଜର ପିଲା ନାହାନ୍ତି ତ ଦାଣ୍ଡକୁ ବାହାରିଲେ
କେତେ ଦୁଃଖ, ଅନାଥ, ଭୋକିଲା ପିଲା ଆଖିରେ ପଡ଼ନ୍ତି । ସେମାନେ ବି ସୁନ୍ଦର,
ସରଳ, ଭଲପାଇବାର ସାମଗ୍ରୀଗୁଡ଼ିଏ । ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ନେହ କଲେ, ସେମାନଙ୍କର
ଯତ୍ନ ନେଲେ, ସେମାନେ ବି ମଲୟ ଓ ଛବିଲାଙ୍କଠାରୁ ବଳିବେ, କୋଳ କାଶ ହେବାକୁ
ହାତ ବଢାଇବେ ।

ସୁନ୍ଦର ପିଲାଗୁଡ଼ିଏ ହୋଇଛି । ପର ପିଲାକୁ ସ୍ନେହ କରୁଛି । ଆହା ଉଡୁ
କହୁ ଚୁଣ୍ଡରେ ଗୁଡ଼େ, ଦେବାନେବା ଓ ଉପରେ ପଡ଼ି ସେବା । ସ୍ନେହର ମାହା
ଅଳଂଧର ହୋଇଛି ରାଜବଦେନର ପିଲାଙ୍କ ଉପରେ । ସେମାନଙ୍କର ଅଗ୍ରବ ସେ
ରଖିଦେଉନାହିଁ । ଗ୍ରାମକୁ ଆସିଲେ ରାଜବର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା, ଜାମା, ବହୁ
ସେ ଆଣେ । ନିଜେ ଯାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । କାଶ କରି ସାନ ସାନ ପିଲା ଦିଓଟିଙ୍କୁ
ଘରକୁ ଆଣେ ।

କୁନ୍ତୁ, ମୁନ୍ତୁ, ସୁନ୍ତୁ, ଗୁନ୍ତୁ—ସେମାନଙ୍କର ଡାକ ନାମ । ତାକୁ ତାକୁ
ସୁନ୍ଦର ଭୁଲ କରେ । ସେମାନେ ହସନ୍ତି ।

ଅଳସା ଧକ୍ଷିଣ ଶ୍ରେୟାନ୍ତି । ସୁନ୍ଦରକୁ କିଛି କହନ୍ତି ନାହିଁ । କୁନ୍ତୁ ମୁନ୍ତୁଙ୍କ
ପ୍ରତି ମନରେ ଦୈରାନ୍ତ କାତ ହୁଏ ।

ମନ କହେ ମନକୁ, ଶେଷକୁ ଏଇଆ ହେବ ? ଶହର ପିଲାକୁ ଗୋଟିଏ ହେବ
ଏ ଘରର ପ୍ରଭୁ ? କାଆର ହାତରୁ ଅଧାର ଖାଇବାକୁ ସେପୁରୁ ସେ ଓ ସୁନ୍ଦର
ବି ପା ଉଡ଼ିଆସିବେ ?

କାହିଁକି ଶାଶୁ ଏବେ ଏପରି ଅବସ୍ଥା ହେଲେଣି ? ସବୁକଥାରେ ନା-ନା ନା ।
ଭଲକର ମୁଁଏ ଖାଉନାହାନ୍ତି । ଭଲ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧୁନାହାନ୍ତି । ପୁରଣ ଶୁଣିବାକୁ
ଯାହାଙ୍କର ଏତେ ଆଶ୍ରୟ, ସେ ପୁଣି କହୁଛନ୍ତି, ଆଉ । ହସସୁସ୍ଥିରେ ପଦେ ଭଲ
କଥାରେ ଚିତ୍ତହୁଣ୍ଡନ୍ତି । ଗୋଡ଼ିଏ ହାତ ଦେଲେ ସେ ଗୋଡ଼ି ଟାଣିନେଉଛନ୍ତି ।
ଚୁଣ୍ଡରେ ଖାଲ ନା-ନା--ନା ରବ । ଶୁଣିଚଳନ ଓ ଡଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡହଲ ନା-
ନା-ନା- ରବ ।

ସେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଲେଣି । ସେ ପୀଡ଼ିତ ?

ନନ୍ଦକା ଗୋଡ଼ରେ ହାତ ଦେଇ । ରାତି ନଅଟା । ଫରୁଣ ମାସ । ଶୀତ କମ୍ପି-
ଆସିଲାଣି । ବାହାରେ ଅନ୍ଧାର । ଘର ଭିତରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଛି । କନି ନଳଟଣ ଧରି
ଏଠରୁ ସେଠର ହୋଇ ଜନପଥର ସଜାଡ଼ି ଘରେ ଶିକୁଳା ଦେଉଛି ।

ଦୁଇଦିନ ହେଲା ସୁନନ୍ଦ ଆସିଛନ୍ତି । କାଲି ସେ କଟକ ଫେରି ଯିବେ ବୋଲି
କହିଯାଗିଲେଣି, ହେଉ ପଛେ ତନୁଦିନ । ଜରୁରୀ କାମ ଅଛି । ସେ ଆଉ ଘରେ ବସି
କଅଣ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । କେଜାଣି, ନନ୍ଦକାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି । ସମ୍ଭାର କଲେ କେତେ
ଦୁଃଖ ସୁଖ ପଡ଼ିବ ।

କନି ଚରତର ଦେଉଛି ।

ନନ୍ଦକା ଶାଶୁଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଚପୁର । ନିଏ ହେଲେ ଆଲୁଅ କମାଇ, କବାଟ
ଆଉଜାଇ ସେ ଚାଲିଯିବ ।

ଅରସ୍ତା ଶିହରି ଉଠିଲେ । ଗୋଡ଼ ଟାଣିନେଲେ, ସତେକ ସେ ସପନ
ଦେଖିଲେ । ମୁଣ୍ଡ ଟେକି କଣେଇ ଚାହିଁଲେ ନନ୍ଦକାକୁ । ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ପୁଣି ମୁଣ୍ଡ
ଥୋକିଲେ ତଳିଆ ଉପରେ ।

ବୋଉ !

ନାଁ ।

ତମକି ଉଠିଲି କାହିଁକି, ସପନ ଦେଖିଲି ?

ହଁ, ସେପୁରର ସପନ, ଏପାଖ ସମ୍ଭାର ଆଉ ମତେ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ, ମା !

ତମେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଲଣି ବୋଉ ! ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ
କଟକ ଯାଅ । ମନ ଫେରିବ, ଭଲ ଚିକିତ୍ସା ହେବ ।

ଗଲେ ଏକାଥରେ ମଣାଣିକୁ ଯିବି ସିନା, ଆଉ କେଣେ ଯିବି ନାହିଁ ।

ଏପରି କାହିଁକି କହୁଛ ?

କେତେ ଜେରା କରୁଛ ମ, ଯାଉନ ଶୋଭାବ ।

ନନ୍ଦକା ଗୁମ୍ଫା ରହିଲା । ଦେହସଜ୍ଜା ନେଲାଣି । ଯିଏ ଦିନେ କୋଳରେ ବସାଇ,
ପିଠି ଆଉଁସି, ରୁଣ୍ଡରେ ଶ୍ରେଣିଗନ୍ଧା ଦେଇ ଗେହ୍ଲେଇ କହୁଥିଲେ, ମୋ ରାଣ, ଏଇ-
ଥରକ ଡୋକ ଦେ, ସେଇ ଶାଶୁ ସ୍ତ୍ରୀ । ତାଙ୍କ କଥାକୁ ଛଳ କରିବ ?

ଛାତି ଅସ୍ଥର ଘର୍ବଣାସ ଛୁଟିଲା । ଆଖିରୁ ଲୋତକ ଗଡ଼ିଲା । ବଢ଼ିଗଲା, ତାଙ୍କର
ପାଦରେ ମୁଣ୍ଡ ଲାଗି ରାତି କାଟିବ ।

ହଁ, ସେଇଆ ସେ କହିବ । କୋପ କରି ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଛଳ କରିବ ନାହିଁ । ଆଉ ଘରେ ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଅନେଇଁ ବସିଛନ୍ତି । ଗପ କରୁବେ । ନନ୍ଦକା ଶୁଣିବ, ହଁ କହିବ । ଯାହା ମେ କହିବେ, ସବୁ ସତ ବେଳ ମାନନେବାକୁ ହେବ । କେଉଁ କଥା ମନକୁ ନ ଆସିଲେ ନନ୍ଦକା ହଁ କହେ ନାହିଁ, ଖାଲି ହସିଉଠେ । ସେଇ ହସରୁ ସେ ବୁଝନ୍ତି । କଥାର ସୁଅ ବଦଳାନ୍ତି ।

ଆଜି ସେ ରୁନି ହୋଇ ବସିଥିବେ । ନିଦ ମାଡ଼ିଲେ ବଳେ ଶୋଇପଡ଼ିବେ । ନନ୍ଦକା ଆଜି ଶାଶୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଯିବ ନାହିଁ, ଜଳି ବସିଥିବ ।

କି ଗୋ, ଯାହନ ଶେ'ରବ । ହଠାତ୍ ପରି ବସିରହୁଛ କାହିଁକି ?

ମୁଁ ଏଇଠି ଶୋଇବି ।

ନନ୍ଦକା ଅଭୟାଙ୍କର ପାଦ ଉପରେ ମୁଣ୍ଡ ଚାପି ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଲେଟିପଡ଼ିଲା । କୋଡ଼ ପମ୍ପାଳ ନ ପାରି କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଓଠ ଚାପିଲା ।

ଅଭୟା ଯିବ । ମୁହଁଟି ଅପେକ୍ଷା କରି ସେ କହିଲେ, ଏ ସବୁ ଡଙ୍ଗା ମତେ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ବୋହୂ ! ଶୁଣି ଅଧରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରୁଥିଲା । ତମେ ଏଠାରେ କହିବୁ, ଅବାଧ ହୁଅନା ।

ନନ୍ଦକା କୋଡ଼ ଚାପି ଉଠି ବସିଲା । ଭଜା ସ୍ତରରେ ପଲଙ୍କ, ମୁଁ କି ଦୋଷ କରିଛି, ବୋହୂ ?

ଅଭୟା ହସିଲା କଣ୍ଠରେ ଚଢ଼ିଲେ, ଦୋଷଗୁଣରୁ ମତେ କଅଣ ମିଳିବ ? ଯାହାକୁ ନାହା ଭଲହୁଣି, କର । ହେଲେ, ମୁଁ ବହୁଥବାଯାଏ ଭଗାଣ ଘରର ମିଲା ଏ ଘରକୁ ସୁଅ ଦୋର ଆସିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆମ ମନେ, ସେଇଠି ତମେ ଶୁଣିବାର ସୁଅକୁ ଏ ଘରକୁ ଆଣିବ ' ନଇଲେ ସେହିଦିନ ତାକୁ ଆଣିବ ସେଇଦିନ, ହଁ କହିଦେଉଛି, ସେଇଦିନ... ।

ଅଭୟା ବାକ୍ୟଟି ଶେଷ କଲେ ନାହିଁ । ବିଳଳିତ ଚମକ ପରି ତାଙ୍କର କଥା ନନ୍ଦକାର ଦେହରେ ଶିହରଣ ଖେଳାଇଲା । ସେ ବୁଝିପାରିଲା, ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ପରି ପିଲାଙ୍କ ପ୍ରତି ସ୍ନେହ ଶାଶୁଙ୍କ ମନରେ ହତାଶାର ସରାବ ପକାଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ ସେ କାହିଁକି ଦାସୀ ହେବ ? ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ଶୁଣିବଲେଚନର କେଉଁ ସୁଅକୁ ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ନନ୍ଦକା ବାଧା ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ତାର ମତାମତ ଲୋଡ଼ିଲେ ସେ ମନା କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ବୋହୂ, କଥାଟିଏ କହିବାକୁ ମୋର ସାହସ ହେଉ ନାହିଁ ।

ଅଭୟା ନୀରବ ।

ବୋହୂ, ତମେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବୋହୂ ଏ ଘରକୁ ଆଣ ।

କହୁ ହୋଇଗଲା । କହବାକୁ ତାର ମନ ତାକୁ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇ ନ ଥିଲା । ଅସ୍ତ୍ରା କେବେ ଅନେତ୍ରା ପାଆନ୍ତି ଏ ଲେଖିନାହିଁ । ମାତୃହର କାମନା ଲେଖିଥିଲା ସନ୍ତାନଟିଏ, ଯାହାକୁ ସେ ଦେହରୁ ସମ୍ବଳ କରିବ । ନିଜର ଚକ୍ର, ମାଂସ ଅସ୍ତି, ଦେଇ ଦେବ ।

ଦେବତାମାନେ ସେ ସୁଯୋଗ ତାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଦେବେ କି ନାହିଁ । ସେଇମାନେ ଆଜି କୁଟି କରିଛନ୍ତି । ତାର ଅଜାଣତରେ ଚୁଣ୍ଡିରୁ ଖୋଇଛନ୍ତି ସେଇ ବଚନ, ଯାହାର ଭାବନା କେତେଥର ତାକୁ ସପନରେ କନ୍ଦାକଟି, ପୋଷାକକୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାକୁ ଦଣ୍ଡତାଳ ନେଇଛି ।

ସହରୁଣୀ !

ନନ୍ଦିନୀଙ୍କର ଅନେତ୍ରା ଅସମ୍ଭବ ପସ୍ତାବ । ସେ ଶୁଣିପାରିନାହାନ୍ତି । ଭଲ ହୋଇଛି । ନନ୍ଦିନୀ ସତର୍କ ହୋଇଛି । ଆଉ ଥରେ ସେ ଡୁଣ୍ଡରେ ଶବ ନାହିଁ । ନିଜର ବେଳରେ ନିଜେ ସେ ଡୁଣ୍ଡ ଲଗାଇବ ନାହିଁ । ବରଂ ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର ଭଲ । ତା ପାଖରେ ଦାଣ୍ଡର ପିଲା ବା ସହରୁଣୀର ପିଲା ଭିତରେ ସତେଜ ରହିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଶାଶୁଙ୍କ ଅଖିରେ, ସ୍ବାମୀଙ୍କ ମନରେ ଓ ଦୁନିଆର ଲୋକଙ୍କ ଚାନ୍ଦିରେ ?

ଘରୁଣୀ କହୁ ଲେଉଟାଇଲେ । ନନ୍ଦିନୀର କଥା ତାଙ୍କ ମନରେ ଭେଦିଛି, ଭେଦେ ଯେପରି ଦେହର ମାଂସରେ ଦାଉଆ ଡୁଣ୍ଡ । କାଟିଦିଏ, ରକ୍ତର ଧାର ଗଡ଼େ, ପୋଡ଼ିଉଠେ ଷଣକ ପରେ । ସେଇ ଷଣକର ନିରାଳସ ଭାବ । ଷଣକ କଟିଛି । ରକ୍ତର ଧାର ଅଖିରେ ପଡ଼ିଛି । କଟା ବା ପୋଡ଼ିଉଠିଛି । ଆଉ ସହ ହେଉ ନାହିଁ ।

ସେ ଝୁଠି ବସିଲେ । ଅସ୍ତ୍ରବ୍ୟସ୍ତ ଭାବ । କଟମଟ କରି ନନ୍ଦିନୀକୁ ଚାହିଁଲେ । ମୁହଁଟି ତାର ମହଲ ଦିଶୁଛି । ଆଖିରେ ଭଲଭଲ ହେଉଛି ଲୁହ । ସେ ତେବେ ମନର କଥା କହିନାହିଁ ? ଯାହା ସେ କରୁଛନ୍ତି ନାହିଁ, ସେଇଆ ସେ କହିଛୁ ମନ ଚିଡ଼ିବାକୁ ? କଟା ବା ଆରେ ଲୁଣ ଛଟା ? ମନ ଥିଲୁ କହେବାକୁ ନିଜର ଅସାବ-ଧାନତାରେ କାହା ଆଗରେ ସେ ନିଜେ ଏଇ ଭାବନା ଥରେ ଅଧେ ମୁହଁ ଖୋଲି କହିଦେଇଥିଲେ, ନନ୍ଦିନୀ ଖବର ପାଇଛି ?

ପରିହାସ କରୁଛି, ବୋହୂ ?

ନନ୍ଦିନୀ ଚମକିଉଠିଲା । ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ କହିଲା, ମୋ ମନର କାମନା ମୁଁ କହିଲି, ବୋହୂ ! ମୋର ଭାଗ୍ୟ ପୋଡ଼ା ବୋଲି ମୁଁ କାହିଁକି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସୁଖ, ଆନନ୍ଦରେ ବାଧା ଦେବ ? ସେ ପରି ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍ନେହଶ୍ରଦ୍ଧା କଲେ ମୁଁ ମନା କରିପାରିବି ନାହିଁ । ତମେ ପରିପିଲକୁ ସୁଖ କଲେ ମୁଁ ବାଧା ଦେଇପାରି ନାହିଁ । କାହିଁକି ପରି ପିଲା ଏ ସବୁକୁ ଆସିବ ? ମୋ ସାଙ୍ଗକୁ ମୋର ସାନ ଭଉଣୀଟିଏ

ଯଦି ଆସେ, ଭଗବାନ ଯଦି ତା କୋଳରେ ପିଲା ବକଟେ ଦିଅନ୍ତି, ସେ ତ ଆଉ ପରପିଲା ହେବ ନାହିଁ ? ସେ ହେବ ଘରର ପିଲା ।

ସୁନନ୍ଦ ରାଜି ହେଲେ ତ ?

ତାଙ୍କୁ ରାଜି ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ଏ କି କଥା କହୁଛ ନନ୍ଦକା ?

ପ୍ରଥମେ ଯେଉଁଦିନ ତମର ହସିଲ ମୁହଁରୁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ମୁଁ ଶୁଣିଲି, ଭାବିଲି, ତମେ କାହାଠାରୁ କଅଣ ଶୁଣି ପରହାସ କରୁଛ । ତମର କଥା ମୋ କାନରେ ପଶି ବାହାରିଯାଇଥିଲା । ଆଉ ଥରେ ସେଇ କଥା ତମେ ପୁଣି କହୁଲ । ମୋ କାନରେ ଭେଦିଲା । ତମ ପାଖରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଗଲା ପରେ ନିଶ୍ଚୟେ ବେଳରେ ତମର ସେଇ କଥାଗୁଡ଼ାକ ସତେକ କାନରୁ ବାହାରି ଜୀବନ ପାଇ ଉଠିଲା । ତମର ଚନ୍ଦ୍ରୀର ମୁହଁ ମୋର ଆଖି ଆଗରେ ଉଭା ହେଲା ।

କେତେ ଦିନ ଯାଏ ମୁଁ ଛଟପଟ ହୋଇଛି । ତମ ଉପହାସିଆ ପ୍ରସ୍ତାବ ପଛରେ କି ଘଟଣା ଛପି ରହିଛି ଜାଣିବାକୁ ମୁଁ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇଉଠିଲି । ସେଇଆ ତମକୁ ପରୁରବ ବୋଲି କେତେ ଜରୁରୀ କାମ ପ୍ରତି ମୁଁ ଧାଇଁଆସିଥିଲି । ପରୁରବାକୁ ସାହସ ହେଉ ନ ଥିଲା । ତମେ ଆଗ ବଳିପଡ଼ି ସେ କଥା କହୁଲ । ଏଥର ମୁଁ ରୁଣ୍ଡିପାରିଛି । ଆଉ କହନା ।

ସୁନନ୍ଦର ଗନ୍ତୀର ମୁହଁରେ ହସ । ସେ କଟମଟ କରି ଅନାଇଁ ରହିଛ ନନ୍ଦକାକୁ ।

ବେଳ ଦୁଇ ପ୍ରହର ।

ବାହାରେ ଝରୁଣର ନରମ ଖରା । ଝରକା ବାଟେ ଶ୍ଵେତ ମଳୟର ମୁହଁ ପ୍ରବାହ । ତଥାପି, ନନ୍ଦକାର ଦେହ ଝାଲେଇ ଉଠିଛି । କପାଳରେ ସ୍ଵେଦବିନ୍ଦୁ । ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିମାର ମୁହଁରେ ନିପୁଣ ଚିତ୍ରକାର ହସ ଖଞ୍ଜିଲା ପରି ନନ୍ଦକାର ମୁହଁରେ କୃତ୍ରିମ ସ୍ଥିତ ଲଖିରହିଛି । ସେ ପାଖକୁ ଆସିନାହିଁ । ଟେବୁଲ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଟେବୁଲକୁ ଆଉଜି । କି ଦୁଃଖ ତା ମନଭିତରେ ଆଉଟି ହେଉଛି ସତେ ? କିଏ ଏସକି ଦାୟୀ ?

ସୁନନ୍ଦ ଝରକା ବାଟେ ପଦାକୁ ଚାହିଁଲା ନିମିଷେ, ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇଲା ଖୁଆ ଅଡ଼କୁ । କେହି କୁଆଡ଼େ ନାହିଁ । କାହାର ଚୁଣ ଶୁଭୁନାହିଁ । ନିଃଶବ୍ଦତା ଏଡ଼େ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ! ହୃଦ ହେଉନାହିଁ । ଆଖି ପୁଣି ଲଖି ରହିଲା ନନ୍ଦକା ଉପରେ ।

ସେ କହୁଛନ୍ତି, ଏମିତି ଶୁଣି ଦେଖି କାହିଁକି ?

ଦେଖୁଛି, କିଏ ଆମର ପୁଅର ସଂସାରରେ ନିଆଁ ଜଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । କିଏ ଆମର ଅମୃତହାଣ୍ଡିରେ ବସକଣିଆ ଅଣି ପକାଇଛି । ଦେଖୁଛି ଓ ଭାବୁଛି ।

ଆରେ, ସେ କଣ ଏଣୁତେଣୁ ଭାବୁଛନ୍ତି ? ଅନୁମାନ ନ କରି କେଉଁ ନିଶ୍ଚୟ, ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ଲୋକଟି ଉପରେ ନେଇ ସନ୍ଦେହର ବୋର୍ଷ ଲଦିଦେଉଥିବେ । ନା, ତାକୁ ଏପରି ଅପରା ଭାବିବାକୁ ସେ ପୁରୁଷା ଦେବ ନାହିଁ । କହୁବା ଯଦି ଗୋଟି ହୋଇଥାଏ, ସେ ଦୋଷ ନିଜେ ସେ ମୁଣ୍ଡକୁ ନେବ ।

ନନ୍ଦକା ପୁନନ୍ଦର ପାଖକୁ ଆସିଲା । ପଲଙ୍କ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ହସି ହସି । ପୁନନ୍ଦର ମୁଣ୍ଡର ଅପଳଡ଼ା କେଶ ସାରିଲି କଅଁଳେଇ କହୁଲ, ଗଣିଲ ? ମନର କଥା ରୂପ ଆନରେ କହୁବ ନାହିଁ ତ ଆଉ କାହାକୁ କହୁବ ? ମତେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ରହୁବାକୁ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ । ସତେଜ ମନରୁ ଗୋଟାଏ ଭୂତ ପଦାକୁ ବାହାର ମତେ ମାର ବୋଡ଼ାଉଛି । ମୋର ଗୋଟିଏ ସାଥୀ ଲୋଡ଼ା । ସେ ହେବ ମୋର ହିଅ, ମୋର ସାନଭଉଣୀ, ପୁଣି ମୋର ସାଥୀ ।

ଆଉ ଶହ ?

ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତାକୁ ମୁଁ କୋଳରେ ଥାନ ଦେବି । ତା ପାଖରେ ମୁଁ ନିଜକୁ ସମର୍ପିଦେବି । ସହରୁଣୀର ଧାରଣା ତା ମନରେ ମୁଁ ଅଟେଇ ଦେଲେ ତ ?

କେଉଁ ଉପନ୍ୟାସରୁ ଗୁଣପଦ ମୁଣ୍ଡ କର ପୁନରୁଦ୍ଧି କଲପର ଲାଗୁଛି । କଲବଜାର ଯନ୍ତ୍ରୀତ ପର ମନେ ହେଉଛି । ଯେତିକି ଆଉ । ଆଉ କହନା ।

ମନର ବାସନା ଖୋଲି କହୁବ ନାହିଁ ?

ନନ୍ଦକା ପୁନନ୍ଦର ମୁଣ୍ଡରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦୂରେଇଲା । ଅଗ ଉଠିଲା ଗୁଡ଼ ଢେର । ସତ ସେ କହୁଛି ? ମନର କଥା ? ସ୍ବାମୀ ଦେବତାଙ୍କର ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ମୁଣ୍ଡର କେଶ ସାରିଲୁଣୁ ସେ ମିଛ କହୁଛି । ପ୍ରତାରଣା କରୁଛି । କହୁଦେବ କି ସତ କଥାଟି, ରୂପ ବୋଉଙ୍କର ଆଉ ସୈର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ସେ ନାତିର ମୁଣ୍ଡ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ସେଇ ନାତିଟି ହେଉଥିବ ତମର ରକ୍ତମାଂସରୁ ଉଦ୍ଭବ !

ନନ୍ଦକା ପୁନନ୍ଦର ମୁଣ୍ଡରୁ ଅଗଲି ହାତ ଓହ୍ଲାଇଲା । ଭାରିଲ, କହୁଦେବ ସତ କଥାଟି, ଲମ୍ବିଲ ପାଦ ଉଠିବିରେ ମୁଣ୍ଡ ରଖି ସେ ସ୍ବାକାର କରବ, ସେ ଆଉ କାହାର ସନ୍ତାନର ମୁଣ୍ଡରେ ବୋକ ଘେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ପୁନନ୍ଦର ସନ୍ତାନ ଅଉ କାହାର ପେଟରୁ ଜନମିବ ଏକଥା ସେ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ସହବ ବା କପଣ ?

ରୁମ୍ଭେ କାଣ୍ଡ ଗଢ଼ିବ । ବୋଉ ଆଶା କରି ଚାହିଁରହୁଛନ୍ତି, ନନ୍ଦିନୀ ଅବଶ୍ୟ
ସୁନ୍ଦରୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇପାରିବ । ଯେ ଅଉ ଗୋଟିଏ ଝିଅର ହାତ ଧାରିବାକୁ ମଙ୍ଗିବ । ସେ
ନାତି ମୁହଁ ଦେଖିବେ । ଆନନ୍ଦରେ ଆଖି ବୁଜିବେ । ସ୍ୱର୍ଗପୁରକୁ ଯିବେ ।

ସିଧା ସଳଖ କେବେ ସେ ପଚାରି ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଚିତ୍ତୋଳ ଡଙ୍ଗରୁ ତାଙ୍କ
ମନର କଥା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଯେଉଁ ବୋହୂକୁ ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ଦିନେ ସେ
କୁଆଖାଇ ବଲେଇ ପରି ହେଉଥିଲେ, ସେ ପୁଣି ପାଖକୁ ଗଲେ ପଚାରି ଉଠୁଛନ୍ତି,
କଅଣ ଗୋ ?

ଏଇ ତାର ଜୀବନସଙ୍ଗ ।

ଆଗରେ ନିବୋଧ ପରି ଦସିଛନ୍ତି । କଅଣ ସେ ଶୁଭୁଛନ୍ତି ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜଣା ।
ପିଲାଟୁଆ କଥା ଆଜିଯାଏ ମନରେ ତାଙ୍କର ଆନ ପାଇ ନାହିଁ । କେବେ ସେ ମୁହଁ ଖୋଲି
କହିନାହାନ୍ତି । ସବୁବେଳେ ଖୁସି ଅନନ୍ଦ, ଖେଳ କୌରୁକ । ପିଲାଟିଏ ପରି ଅଲ । ଅତି
ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଥାରେ ଅଭିମାନ ।

କାହିଁକି ତମେ ପଥରବସା କରଣ ନାଜନ, ସେ ନେଲିଆ ସିଲ୍‌କ ଶାଢ଼ୀ
ପିନ୍ଧନ ? ସାଇତି ରଖିବାକୁ ମୁଁ ନଲିକତାରୁ କଣି ଅଣିଥିଲି ?

ଭୁଲିନାହିଁ ଯେ, ବେଳ ପାଇ ନ ଥିଲି । ଯାଉଛି । ପିନ୍ଧିଆସିବ ।

ସତେ କି ଉତ୍ତାଣୀ ପିଲ । ବିଷୟର ପ୍ରଥମ କେଜଟି ବର୍ଷ, — ଲୁନ, ସଙ୍କୋଚ,
ଛପିଲା ଭୟ, ଚାରିଆଡ଼ ଅଭିମାନ, ସେ ସବୁ ଦୂର ହୋଇଛି । ପିଲାଟି ପରି କୋଳରେ ମଥା
ରଖି ଛୁତିରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜି ଅଲି କରନ୍ତି, ମତେ ଗେଲି କର ।

ହଁ, କଲି ଆଉଥିବେ, ଉଠିବଟି ।

ଆସୁ କଲି, ଉଠିବି ନାହିଁ । ଗେଲି କର, ନୋଇଲେ ..

ତରତର କରି ଗେଲି କରୁଛି । ପିଲାପରି ତାଙ୍କର ଟହ ଟହ ହସ । ସେ କେଡ଼େ
ଖୁସିରେ ଉଠିଯାଆନ୍ତି ।

ସତେକି ଟିକି ପୁଅଟି । ନନ୍ଦିନୀର ଆଉ କେଉଁ ପୁଅରେ ଲୋଡ଼ା ?

ଆଗରେ ସେ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ବସିଛି, ନନ୍ଦିଆଟା ! କିଏ କହିବ ଆଠ ବର୍ଷର ଚନ୍ଦ୍ରା
ପରିଚ ? ଓଁ, କେବଳାଳରୁ । ବୟସର ବୁଢ଼ା ତାଡ଼ି ସେ ଦେଖୁ ନାହିଁ । ନନ୍ଦିଆ
ଚଗଲଟା, ମୁହଁ ଶୁଖେଇଛି । ଅଭିମାନ କର ବସିଛି ଗୋ, ଗେଲି ହେବ ।

କୁଲକୁଲିଆ ସୁନ୍ଦରୀ ମୁହଁ, ଗଲୁଣିଆସୁଛି ନିଶ । ନାକ ତଳର ପ୍ରକାପିତା ନିଶ
କେବେ କାଟିପକେଇଛି । ଅଖିରେ ଚପମା ନାହିଁ । ପଛକୁ ଓଲଟିଥିବା କେଶ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
କରାହେଉଛି ।

ଏଇ ପିଲାଟା, ମଥାର କେଶ ଧଳା ହେବ, ଦୁଇପାଟିର ଦାନ୍ତ ଦି'ଧାଡ଼ି ଝଡ଼ି ପାକୁଆ ହେବ । ସେତେବେଳେ ବି ବସୁସର ଧାରଣା ନଥିବ ମନରେ । ସେତେବେଳେ ବି ଅଳି କରି ମାଗୁଥିବ ଗୋଲ ବକଟେ ।

କି ହେବ ତାର ଅଲଗା ପିଲାଟିଏ ? ସେ ସିନା ପେଟରୁ ଜନମିବ, ଏଇ ନନ୍ଦିଆଟା, ଜନମିଛି ତା ଆତ୍ମାରୁ । ତା ଆତ୍ମାରୁ ଅଧିକ ସେ । ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ବସିଛି । ଆକାଶ ପାତାଳ କେତେ କଥା ଶୁଣୁଛି ।

ନନ୍ଦିକା ନିଜର ଭବନାରେ ବସେଇ ହେଲା । ନିଜକୁ ଭୁଲିଲା । ସୁନନ୍ଦର ମୁହଁକୁ ଟେକି ଧରି ଲୋଲ କରିବାକୁ ମନ କଲା । ପାଣିଲା ନାହିଁ । ସୁନନ୍ଦର ଆଖି ପଡ଼ିଲା ତା ଆଖିରେ । ସରମରେ ସଂକୁଚିତ ହେଲା । ସୁନନ୍ଦ ତାର ହାତ ଧରି କଅଁଳେଇ କହିଲା, ବସ, ଏଇଠି ମୋ ପାଖରେ ।

ନନ୍ଦିକା କଥା ମାନିଲା ।

କଅଁଳେଇ ସୁନନ୍ଦ କହିଲା, ପିଲାଟିଏ ପାଇଁ ତମେ ଆକୁଳ ହେଇ ପଡ଼ିଲଣି ଦେଖୁଛି । କଥାଟିଏ କହିବି, ମାନବ ?

ନନ୍ଦିକାର ଆଖିରେ ଛଳ ଛଳ ଲୁହ ।

ସେହି ଓପଧ ମୁଁ ଆଖି ଦେଇଥିଲି ତାକୁ ତମେ ମୋଟେ ଖାଇନା । ଆଲମାସ ଭିତରେ ସେ ସେମିତି ରଖା ହୋଇଛି । ସେଇ ଓପଧ ତମେ ଖାଅ ।

ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ନନ୍ଦିକା କହିଲା, ମୁଁ ଆଉ ଓପଧ ଖାଇବି ନାହିଁ । ମନୁଷ୍ୟ ପାଣିରୁ ଆତ୍ମା କରି ହୋମିଓପାଥି, କଣ୍ଠରୁ ଏକେପାଥି ସବୁ ଖାଇ ହଜମ କଲଣି । ସେଥିରୁ କେବଳ ଗଣି ବଢ଼ାଇଛି, ଲୋକହସା କରାଇଛି । ଆଉ ଓପଧ ଖାଇବାକୁ ତମେ କହୁନା । ମଣିଷର ଭାଗ୍ୟକୁ ଓପଧ ବଦଳାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତମେ କଟକ ଚାଲ । ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ଅତି ଅଭିଜ୍ଞତାକ୍ରାନ୍ତରୀଣୀ ଶ୍ରୀମତୀ କୁମାରୀ ଭୋଇ ଥରେ ତମକୁ ଦେଖନ୍ତୁ, ପରୀକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ପାଞ୍ଚ ବରଷ କାଳ ବିଲତ, ଆମେରିକା, ଜାପାନରେ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ସେ ଫେରିଛନ୍ତି । ଥରେ ସେ ଦେଖନ୍ତୁ । ତେଣିନି ସେ ସାହା କହୁଦେ, କରିବା ।

ନିଜର ଦକ୍ଷତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଛପି ଛପି, ଭରି ଥରି, ଭାବନାଟିଏ ଅସୁଗୁ ପରର ପାତଶ୍ୟ କାନ୍ଦୁକୁ ଆସିଲା ସେ ଦୃଢ଼ ହୋଇ ଠିଆହେଲା । ଗୁହ୍ୟ ନଜେ ପିଲା ଦି'ଧାଡ଼ିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଅତରୁବାକୁ ପୁରୁଣା ଗାଡ଼ିରେ ମଲସର ଜନ୍ମଦିନକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ମୋଟେ ପାଞ୍ଚ ସାତ ମିନିଟ୍ ସେ ରହିଥିଲେ । ସୁନନ୍ଦ ଧାଉଁନାହିଁ ବୋଲି ଅଭିମାନ କରି କେତେ କଥା କହିଥିଲେ—

—ସେମା ଭଲରେ ଶୁଣିଛି ! ଆଗାନ୍ତୁରୁପ ଲଭ ହେଉନାହିଁ । ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଅତନୁବାବୁ ମାସକୁ ମାସ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ପାଉଣା ପାଇପାରୁଛନ୍ତି । ଠୁନ୍ ଠୁନ୍ ଓଁଲ ଅଧୀର ହୋଇପଡ଼ିଲେଣି ।

ଭଗଲପୁରରେ ସେମାନେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟ ଭଲରେ ଶୁଣିଛି । ହୁମାମାଙ୍କର ଶାଶୁ ଶଶୁର ତକାଡ଼କ ହେଇ ଦିନ ଚାରିଟାରେ ସଂସାର ଗୁଡ଼ି ଶୁଣିଗଲେ । ସେ ଏବେ ଦହଗଞ୍ଜ ହେଉଛନ୍ତି । ଟିକ ପିଲଟି କୌରୁକଥା ହେଉଛି ।

ଟିକ ପିଲଟି କୌରୁକଥା ହୋଇଛି !

ନନ୍ଦକାର ମେଡ଼ିକାଲକୁ ଯାଇ ପଶ୍ଚାତ୍ତା କରାଇବାର କଥା, ଭଲ ମନ୍ଦ ବଳେ ଜଣାପଡ଼ିବ ।

କାହିଁକି କଟକ ଆସିଛି, ଭବିଷ୍ୟେକକୁ ଗୁଡ଼ି ଅରିଉଠେ । ପଶ୍ଚାତ୍ତା ! ସେ ଓ ଦୁଇଥର ସମସ୍ତେ ଜାଣିବେ, ନନ୍ଦକା ମା ହୋଇପାରିବ କି ନାହିଁ ।

କଳ ହାତରେ ସେଗଣା ଶାଶୁଙ୍କର ଦାୟିତ୍ବ ସେ ସମର୍ପିଦେଇ ଆସିଛି । ସାତଟି ଯୁଗ ପରି ସାତଟି ଦିନ ଲାଗେ , ଯେତେବେଳେ ଶାଶୁଙ୍କର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । ପୁଣି ଏଇ ସାତଟି ଦିନ ସାତଟି ନିମେଷ ପରି କି ଲାଗେନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ ସ୍ବାମୀଙ୍କର ସ୍ବେଦ ସୋହାଗ ମନେପଡ଼େ । ଏଥର ସେ କଟକ ଆସିଛି ଏକା । ସେ ସ୍ବାଧୀନ । ଭରଭସୁ କାହାକୁ ନାହିଁ । ଆକଟ କରବାକୁ କେହି ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଶୁକରବାକର । ଠିକା ଶୁକରବାଣିଟିଏ ଖୋଜି ହୋଇଛି । ସରଞ୍ଜ ରୁଣ୍ଡରେ ଖାଲି ମା, ମା ତାଳ ।

ତାକୁ ଭର ମିଳୁନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲଗୁନାହିଁ । ଘର ଗୁଡ଼ି ପଦାକୁ ଯିବାକୁ ସେ ଭୁଣ୍ଡିତ । ଗଲେ, ଅଳପ ସମୟ ହେ ଫେରିଆସୁଛନ୍ତି । ଖାଲି ଗଝିବାକୁ ମନ । ଗପ କରୁ କରୁ ଲେଲ । ଲେଲ କରୁ କରୁ ହସ । ହସ ହସ ଲେଟିଯାଉଛନ୍ତି, ଲେଟି ଯାଉଛନ୍ତି କୋଳରେ । ହସପେଡ଼ୀର ଡାକ୍ତାଣୀ ଫିଟିଛି । ହସର ସୁଅରେ ଭସିଆସୁଛି ଅସରନ୍ତି ଯୁଗମର କୁସୁମ, କେଉଁ ଅଜଣା ସରଗର ପାରିକାତ ମାଳା ।

ସକେଳ ସେ ସାତ ବରଷର ପିଲା ଚକଟେ । ହଁ, ଆଖିକ ତ ସେମିତି ଦିଶୁଛନ୍ତି । ଗେଲ ହେବାକୁ ଅଳ । ନନ୍ଦକାର ଅଭୁଣ୍ଡିତ, ନିଃସଞ୍ଜୋତ ଦାନ ।

ଆଠବରଷ ତଳେ, ସେ କେବଳ ଦେହର ଉତ୍ତେଜନା, ମନର ଅରଣା ଦଉଡ଼ି । ଖାଲିଃପ, ବୁଦ୍ଧାବାଡ଼ି ଡେଇଁ ମଦୁଆ ମନ ଧାଏଁ । ନନ୍ଦକାର ତରଳ ଅଗଲ ତମଜଲ

ଚରଣ ଚରଣ ଢଙ୍ଗ । ଆଖିପତା ମୁଦ୍ କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ନାହିଁର ଧାରଣାରେ ନିଶ୍ଚିତ ହେବାର ଚେଷ୍ଟା !

ଆଜି ସେସବୁ ନାହିଁ । ଟିକି ଟିକି ପିଲା ଦୃଢ଼ଝଙ୍କର ସଙ୍କୋଚସ୍ଥାନ, ପର ଆପଣା ଭେଦଧ୍ବଜ, ହସି ହସି ନହସିପଡ଼ିବା ଖେଳକୌତୁକ । ଦୁହେଁ ଦୁହେଁର ଖେଳ କଣ୍ଢେଇ । ଦୁହେଁ ଦୁହେଁର କଣ୍ଢେଇକୁ ଘଣ୍ଟିମାଳି ସଫାସୁତସ୍ତ କରିନ୍ତି । ଦାମିକା, ଭଲଭଲକା ଶାଢ଼ୀ, ଲୁଗା, ଗହଣାରେ ସଜାଇ ଦେଖନ୍ତି, ଦେଖନ୍ତି ଆଖି ପୁରାଇ ।

ଧୂଆରେ ବାଇଆ ଧୋଉଁ ।

ଦୁଇଟି ଜୀବନର ମିଳନରେ ଏତେ ଆନନ୍ଦ !

କଅଣ ମିଳିବ ପିଲାପିତକାରୁ ?

ପାଦର ଦିନ କଟିଲା । ଡାକ୍ତରୀ ଦୁଇ ଥର ଆସି ଏଣୁତେଣୁ ପରୁଣ, ଦେହମୁଣ୍ଡ ପରୁଣା କରିଯାଇଲେଣି । ଅଧା ଉମର, ମୋଟା ଯୋଟା ଚମ୍ପାଫୁଲରଙ୍ଗ, ସୁନ୍ଦରଥା ମାଇପିଟିଏ । ବେଶି କଥା କହନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେତକ କହନ୍ତି, ହସି ହସି, ଗେହେଇ କହନ୍ତି । ପ୍ରତି ସଦ୍ କଥାରେ ଭଉଣୀ ଯୋଡ଼ନ୍ତି । ଠାକୁର ଓ ଜ୍ଞାତୀ ଉପରେ ପୁଣି ବିଶ୍ୱାସ ।

କହନ୍ତି, ଶୁଣ ଭଉଣୀ, ମଣିଷ ଚେଷ୍ଟା ସିନା କରେ, ଭଗବାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ନ ଥିଲେ କଅଣ ହୋଇପାରେ ? ଯାହାର ପିଲା ହେବାର କଥା, ଦେହର ଯନ୍ତ୍ର ସବୁ ଠିକ୍ ଅଛି, ତାର ବି ପିଲା ହୁଏ ନାହିଁ । ଯାହାର ଯନ୍ତ୍ର ବରିଡ଼ିଛି, ତାର ତ ପିଲା ନ ହେବାରକଥା । କିନ୍ତୁ ଅସମ୍ଭବ ବି ସମ୍ଭବ ହୁଏ । ଡାକ୍ତର କାରଣ ଖୋଜେ । ଆମର କାମ, ଔଷଧ ଦେଇ, ନଇଲେ ଅପରେସନ୍ କରି, ବାଟ ସଫା କରିଦେବା । ସହଜ କଥା, ଭଉଣୀ, ତରତସ୍ତ କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ଯନ୍ତ୍ର ଦେଇ ଦେଖିବି ।

ଯନ୍ତ୍ର ଦେଇ ଦେଖା ହୋଇନାହିଁ ।

ବେଳ ମିଳୁଛି କେଉଁଠି ? କଟକ ଏକରରେ ଯିଏ ଯେଉଁଠି ଚିକିତ୍ସା ପରୀକ୍ଷା, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଅଛନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କ ପରକୁ ସେ ଯାଇ ବୁଲିଆସିଲଣି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି କେହି ସଂଜୋଳି ଗଲେଣି । ଥଏଟର, ଟକି ବି ବେଳେ ବେଳେ ଦେଖା ଚାଲୁଛି ।

ଜୀବନକୁ ପୁଣିମାତ୍ରାରେ ଉପଭୋଗ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ । ଯେତେ, ସମସ୍ତ ଯଦ୍ୱିଜମିତି ଆନନ୍ଦରେ କଟିପାରନ୍ତା, ମନରେ ଚିନ୍ତା ନ ଥାନ୍ତା !

କଟେ ନାହିଁ । କିଏ ପଛରୁ ଡାକ ପକାଏ, ରହୁ । ନ ଉଠିଲେ ଓଟ ଶି ଧରେ ।
ଆଉ କିଏ ଆଗରେ ଠିଆହୋଇ ପଥ ଓଗାଳେ ।

କିଏ ?

ଚନ୍ଦ୍ରିପାଶବ ନାହିଁ ।

ସତେ ଚନ୍ଦ୍ରି ହେଉ ନାହିଁ । ଆଉ କେବେ ଦେଖିଲ ପଣ ମନେ ହେଉ ନାହିଁ ।
ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ! ତନା କଣ୍ଠେଇଁ ରଙ୍ଗ ଦେଖିଲେ ସଜମରେ ଲୁଚିବ । ବ୍ରୁଲତା
ଦିଓଟି କିଏ କେଡ଼େ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଚାଲିରେ ଆଜିଛି । ଓଠରେ ବୋଲିଛି ଅଳତା । ତାକୁରୁ
ତଳପାଦାଏ କିଏ ସୁଣି ବାଜିବ ? ସତର ଅଠର ବର୍ଷର ହିଅଟିଏ ପରି ଦିଶୁଛି । ଦୁଇଟି
ପିଙ୍କର ମା । ଦୁଇ ପିଲା, ସେମାନେ ବି ସୁନ୍ଦର, ଅବକଳ ମାଆ ପଣ ।

ଆରେ ମଲସୁ, ମାଉସୀକୁ ପ୍ରଣାମ କର । ଛବିଲା, କାନିରେ ମୁହଁ ଲୁଗୁଥିବୁ
କାହିଁକି ? ଭୁବ ମାଉସୀକୁ ପ୍ରଣାମ କର । ହଁ, ସୁନା ହିଅ ।

ନନ୍ଦିନୀ ଚନ୍ଦ୍ରିଲ । ରୁହନା, ରୁମାମାଦେଶଙ୍କ ସାନ ଭଉଣୀ । ଆର ଘରେ
ଅତରୁବାସୁ ସୁନ୍ଦର ସଙ୍ଗେ ରପ କରୁଛନ୍ତି । ରାତି ହେବ ଥାଠଟା । କେଡ଼େ ଭଲ,
କେଡ଼େ ତୁଙ୍ଗର ମଣିଷ ସେ ରୁହନା, ନ ସୁନ୍ଦର କଥା କହନ୍ତି, ସତେକ କଣିନେବେ ।

ମୁଁ ସୁନ୍ଦରବାସୁଙ୍କର ଘୋଷ ଦେବ । ସେ ଆଉ ଯାଉନାହାନ୍ତି । ଖାଲି କାମର
ଆସ । ତମେ ଆସିଲଣି ଏତେଦିନ ହେଲା, ଖବର ଦେଉନାହାନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିନୀର ଆଖି ପିଲା ଦିଓଟିଙ୍କ ଉପରେ । ମନ ହେଉଛି, ତାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ିରେ ଜାକ
ଧରିବ, ଛୁଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସାହସ ହେଉ ନାହିଁ । ଟିକ ଟିକ ହାତଟିମାନ ଧରି ନାମ
ପରୁଣବାଦାଏ ସାହସ । ମୁହଁରେ ବୋକ ଦେବାକୁ ମନରେ ଆସୁଛି ସଙ୍ଗୋର ।

ନନ୍ଦିନୀ ସମସ୍ତଙ୍କର ତତ୍ତ୍ୱ । କଲ । ବିଦାୟ ନେଲା ବେଳକୁ ରୁହନାଙ୍କର
ହାତ ଧରି ଆହୁରି ଅରେ ଆସିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲ । ମନର ସରଗକୁ ଅଟକାଇ
ନ ପାରି ମଲସୁକୁ କାଢ଼ି କଲ । ଗୁଡ଼ିରେ ଜାକିଲା । ମୁହଁରେ ବୋକ ଦେଇ କହୁଲ,
ଆରେ, ମୁଁ ତୋର ଆଉ ଜଣେ ମାଉସୀ ମ !

ସେ ତ ଶରଳସୁର ଯାଇଛି ।

ରୁହନା କହୁଲେ, ଏ ତୋର ଆଉ ଜଣେ ମାଉସୀ ।

ଛବିଲା ମା କାଢ଼ି ଓହ୍ଲାଇଲା ନାହିଁ ।

ରୁହନା କହିଲେ, ତୁମେ ଆମର ଗରବ ଘରେ ଥରେ ପାଦ ନ ଦେଲେ ମୁଁ ଆଉ କେବେ ଆସିବି ନାହିଁ । ସୁନନ୍ଦବାବୁ, ନନ୍ଦକାକୁ କାଲି ନେଇ ନିଶ୍ଚୟ ଆମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବ । ଠିକ୍ ଆଠଟାବେଳେ । ନୋହଲେ ଧାରୁଆ ରହିବ ।

ସୁନନ୍ଦ ହସିଲା ।

ନନ୍ଦକା କହିଲା, ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବି ।

କଳ ବେତ ପଠେଇଛନ୍ତି, ମାଆଙ୍କର ଦେହ ଖରାପ ଥିଲା, ଭଲ ହୋଇ-ଗଲାଣି । ନୁଆବୋହୁ କଟକରେ ଦିନାକେତେ ରହନ୍ତୁ । ତରତର ହେଇ ଫେରିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ସୁମିତ୍ରା ଭାଉଜ ତତ୍ତ୍ୱ ନେଉଛନ୍ତି ।

ନନ୍ଦକା ମଣିଲା, କଳ ଯେପରି ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିଛନ୍ତି, ଶାଶୁଙ୍କର ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ, ତମେ ଯେଠି ନାଶିଗଲା ? ଯେବା କରବ କିଏ ? ଜାଣ ତ, ସେ ସୁମିତ୍ରାକୁ ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ! ଫେରିଆସ ।

ସ୍ୱାମୀକୁ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ଗୁଡ଼ି ଗାଆଁକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ପ୍ରାଣ ଡାକୁନାହିଁ । ଶାଶୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ବି ମନ ହେଉନାହିଁ । କେତେ ଦହରାଞ୍ଜିଆ ଏ ମାଲପି ଜୀବନ, କଲବଳ, ଛଟପଟ । ତାନ୍ତ୍ରଣୀ ଯଦି ତାଙ୍କର ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ କରି ଭଲମନ୍ଦ କହିଦିଅନ୍ତେ, ମନର ଦୁଃଖ ଏକାଥରେ ଗୁଟନ୍ତା ।

ସାହସ କରି ନନ୍ଦକା ସୁନନ୍ଦକୁ କହିଲା, ବୋଉଙ୍କର ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ଉତ୍ତର ଦେଲା, ଭଲ ନ ଥିଲା କୁହ ।

କଳଙ୍କର ସେ ଠାର ଖବର ।

ଫେରିଯିବାକୁ ମନ ହେଲାଣି ?

ତମେ ବୋଉଙ୍କୁ ଏଠିକି ନେଇଆସ । ତାଙ୍କର ଦେହ ଏବେ ଭଲ ରହୁ ନାହିଁ । ଦିନୁଦିନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ତମେ ଜିଦ୍ ଧରିଲେ ସେ ଆସିବାକୁ ମଜିବେ । ମୁଁ କହିଲେ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ତାନ୍ତ୍ରଣୀଙ୍କୁ ଦେଖାଇବା ।

ସୁନନ୍ଦ ନନ୍ଦକାର କଥାର ମର୍ମ ବୁଝିଲା । ସେ ଜାଣେ, ଗୁରୁବ୍ରତ୍ତା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ବୋଉ କଟକ ଆସିବାକୁ ମଜିବେ ନାହିଁ । ସେ ଘେରୁ ଘରବାରି, ଜମି, ଡୋରା, ଗାଈଗୋରୁ ଭିଆଣ କରିଛନ୍ତି, କାହାର ତତ୍ତ୍ୱ ନେଇ ନ ପାରନ୍ତୁ ପଛେ, ତାଆରି ମଝିରେ ବେଳ କଟାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । କଟକ ଆସିବାକୁ କେତେଥର ସୁନନ୍ଦ ଅନୁରୋଧ କରିଛି । ବୋଉ ଆଖି ଦେଖାଇ ମନା କରିଦିଅନ୍ତି । ଯେତେଥର ସେ କଟକ ଆସନ୍ତି,

ଦୁଇଗୁଣ ଦିନ ରହି ଗାକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି । ଏଠି ତାଙ୍କୁ ଅଣନିଶ୍ୱାସୀ ଲାଗେ । ବାରପ୍ରକାର ଶବ୍ଦରେ ତାଙ୍କର କାନ ଅତରା ପଡ଼େ ।

ନନ୍ଦିନୀ ଫେରିଯିବାକୁ ଚାହେଁ । ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ସ୍ଥାନୀ, ଆଉ ପାଖରେ ଶାଶୁ । ତାର ବେଳରେ ପ୍ରେମ ଓ ଭକ୍ତିର ପବନ ତୋର ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ଦୁହଁଙ୍କୁ ସେ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଚାଲିବାକୁ ଚାହେଁ । କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ! ତା ପାଖରେ ଦିୱଳି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସମାନ । ଏଥିରେ ଅଭିମାନ କରି ମୁହଁ ଶୁଖାଇବାର କିଛି କାରଣ ନାହିଁ । କୁଟୁମ୍ବ ଭିତରେ ସମସ୍ତେ ସମାନ । ନନ୍ଦିନୀ ପରଦର ଝିଅ, ଏ ଧାରଣା କାହାରି ମନକୁ ଆସେ ନାହିଁ । ସତ୍ୟଟା ସପନ ପରି ଲାଗେ ।

ନନ୍ଦିନୀ ହିଁ ପରର କର୍ତ୍ତ୍ରୀ । କୁଳଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଅନ୍ୟମାନେ ତାର ଆଦେଶ ପାଳିବେ । ଦଶରଥ ଜୀବନରେ ଥିଲେ ସୀତାଙ୍କର ନିର୍ବାସନ ଦଣ୍ଡ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ବିଚଳିତମତି ପୁଣକୁ ସେ ବୁଝାଇ କହିଥାନ୍ତେ, କୁଳଲକ୍ଷ୍ମୀ ମୋର ସୀତା, ଇଚ୍ଛାକୁ ବଶର ଜନନୀ ସେ ହେବେ, ସେଇ ବଶର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ପେଟରେ ଧରି ସେ ହେବେ ନିର୍ବାସିତା ? ଅସମ୍ଭବ ! ମୁଁ କିଏ, ତମେମାନେ କିଏ ? ଲମ୍ବିଆସିଥିବା ଜୀବନମାଳାର ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ମାଳି । ଅଗତ ପୁରୁଷ ଗଣା ସରଞ୍ଜନ୍ତ । ମୋ ଉପରେ ଇଚ୍ଛାକୁ ବଶର ହାତ । ଗଣା ସରିଲେ ପଛକୁ ଯିବି । ତା ପରେ ତମେ । ତା ପରେ ସେ ଅଛୁ ମୋର କୁଳବଧୂର ପେଟରେ । କାଣ୍ଡ କାଣ୍ଡ ମାଳା ଛିଣ୍ଡାଇବି ? ଶୁଣ ରାମ, ନାମର ମୋହରେ ଅଛୁ ହୁଅ ନାହିଁ । ଅବାଧ ହେଲେ ଏ ବଶର ହାତ ରୂମକୁ ଡେଇଁଯିବ । ଗଣନାରେ ଏକ ମିଶାଇ ତମକୁ ହିଁ ଦେବ ନିର୍ବାସନ ଦଣ୍ଡ !

ନନ୍ଦିନୀ କୁଳଲକ୍ଷ୍ମୀ, କିନ୍ତୁ ବଶର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ସେ ପେଟରେ ଧରି ପାରି ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ତାର ବ୍ୟାକୁଳତା । ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ମନେ ପକାଇ ଦେଇଛି, ତାକୁରଣୀ !

ଏମିତି ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ବସିଲ କାହିଁକି ?

ନନ୍ଦିନୀର ଆଖିରେ ତଳ ତଳ ଲୁହ । ସେ ସୁନନ୍ଦ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ପଲଙ୍କ ବାଡ଼କୁ ଆଉଜି କହିଲା, ମୁଁ ଗାଆଁକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ତମେ ବୋଉକୁ ଏଠିକି ନେଇ ଆସ । ବୁଢ଼ୀମଣିଷ, ଗାଆଁରେ ସେ ଏକା ରହିବେ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ନନ୍ଦିନୀର ହାତ ଧରି ପାଖକୁ ନେଲା । ହସିଲା ମୁହଁରେ କହିଲା, ବେ'ଉ ଗାଆଁରେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଜାଣେ, ସୁଅ ଅପେକ୍ଷା ବୋହୂକୁ ସେ ଅଧିକ ଭଲ ପାଏ । ତମକୁ ନ ଦେଖି ସେ ଝୁରୁ ଝୁରୁ ମରଯିବ ।

ଏ କି ଅଶୁଭ କଥା ରୁଣୁକୁ ଆଶୁଛି ? ହୁ !

ଏତିକି ଶୁଣିବି ବୋଲି । ଏତିକି ଶୁଣି ମୋ ମନରେ ଯେଉଁ ଅନନ୍ଦ ହୋଇଛି, କଥାରେ କେମିତି କହିପାରିବି, ନନ୍ଦିନୀ ? ଏ ସଂସାର ତମର । ତମେ ଯାହା କହିବ ତାହାହିଁ ହେବ । ଆଖିରୁ ତମର ଲୁହ କାହିଁକି ଝରିବ ? ହସିବ ନାହିଁ, ହସିବ ନାହିଁ ?

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରେ ଲୁହ, ମୁହଁରେ ହସ ।

ବେଳ ଅଛି, ରାତି ମୋଟେ ଆଠଟା । ଗୁଲ ଆଜି ଅନ୍ନ ପୁଣି ଥଏଟରକୁ,
କାଳିବାବୁଙ୍କର “ଗଣ-ଦେବତା” ଦେଖିଆସିବା । ଯିବ ?

ରୁହନା ଦେବାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ? କେତେ ଭଲ ମଣିଷ ସେ !
ଦୁଇଥର ଆସିଲେଣି, ତାଙ୍କ ଘରକୁ ମୁଁ ଥରେ ବି ଯାଇପାରି ନାହିଁ ।

ବାହାରିପଡ଼ି ଜଳନ୍ତି ।

ଗଣ-ଦେବତା ।

ପରଦା ଉଠୁଛି, ପରଦା ପଡ଼ୁଛି । ପ୍ୟାଣ୍ଟାଲ ଉପରକୁ ଯୋଷାକପିଛା ଅଭିନେତା
ଓ ଅଭିନେତ୍ରୀମାନେ ଆସୁଛନ୍ତି, ଯାଉଛନ୍ତି । କେତେ କଥାକ୍ଷପା, ରାଗଭେଷ, ହସକାନ୍ଦ,
ଗୀତ, ବାଦ୍ୟ, ପାଟିରୁଣ୍ଡ ।

ରୁହନା ଜନ୍ମସ୍ୱ ।

ନନ୍ଦକା ବି ଜନ୍ମସ୍ୱ ! କିନ୍ତୁ ସେ ଦେଖିନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସେ ଶୁଣିନାହିଁ, କେବଳ
ଅନୁଭବ କରିଛି ଛବିଲାର ଦେହର ପରଶ । ଟିକି ଗୁଡ଼ିଚିର ସ୍ନାନ ଭେଦକୁ ତାର
ମିଶ୍ରସୃଷ୍ଟିରେ । ପିଲଟି ଶୋଇପଡ଼ୁଛି ତାଆରି କୋଳରେ । ରୁହନା ମାଗିଲେ ବି
ସେ ଦେଖନାହିଁ ।

ଅଜନୁବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ ମଳସ୍ୱ, ଚେରୁଛି । ଡକଡକ କରି ଚାହିଁଛି ପରଦା
ଆଡ଼କୁ ।

ତାକୁ ବି କୋଳକୁ ଆଣିବାକୁ ନନ୍ଦକାର ମନ । ସେ ଆସୁନାହିଁ ।

ଅଭିନୟ ଚାଲିଛି ।

ଅଭିନୟ ଶେଷ ହୁଏ । ମଣିଷ ଫେରିଆସେ ବାସ୍ତବତାର ମଣ୍ଡିକ, ଶତ
ପକ୍ଷୀର ବନ୍ଧନ ଭିତରକୁ ।

ଯଦ୍ୱ ଆଲୋକ ଓ କେତେ ପ୍ରକାର ପକ୍ଷୀ ସରଲ । ତାକୁ ଶ୍ରୀମତୀ ସେଇ
ହସହସ ଘୋର କଥା ଲେଇ କହିଲେ, ପେଟର ଯଦ୍ୱ ଟିକିଏ ବଢ଼ିଛି, ଔଷଧ କାଟୁ

କରିବ ନାହିଁ, ଅପରେସନ୍ ଲେଡ଼ା । ଭୟ କି ସନ୍ଦେହର କାରଣ ନାହିଁ । ଅପରେସନ୍ ପରେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ସେ ।

ନନ୍ଦିନୀ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଜୀବନମରଣ ସମସ୍ୟା ହେଉ ପଛେ ।

ସୁନନ୍ଦ ପ୍ରତିବାଦ କଲା, କହୁଲ, ମୋର ସନ୍ତାନ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ, ନନ୍ଦିନୀ, ତମ ଅପେକ୍ଷା ପୁଅଟିଏ କି ଝିଅଟିଏ ମୋତେ ଅଧିକ ସୁଖୀ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀର ମୁହଁରେ ଗେଲ, ଅସରନ୍ତି ଗେଲ, ସତେ କି ସୁନନ୍ଦର ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନ, ଅତି ଅଲ୍ପାଳ ପ୍ରଥମ କନ୍ୟା ।

କଥା ଚପି ଠହୁଲ ନାହିଁ ।

ପ୍ରଗଟ ହେଲା । ଗାଁ ମାକସେ ଜଣ ଜଣ ହୋଇ, ଦଳ ଦଳ ହୋଇ, ବେଳ ଅବେଳ ନିମାଳ, ବୁଝିବାକୁ ଯାଇଁ ଆସିଲେ । କନ୍ଦୁ ପଚାରିଲେ ସେ ମୁହଁ ମୋଡ଼େ । ଅଭିଯାକ୍ତ ପଚାରିବାକୁ ମାଡ଼ନ୍ତି ଧୂସ ନାହିଁ । ନନ୍ଦିନୀକୁ ପଚାରିବାକୁ ଚାଲି ଖୋଲେ ନାହିଁ, ମନ ପକ୍ଷେ । ନନ୍ଦିନୀର ଗୁରୁତଳଣ ଉଚ୍ଚତାଙ୍କରୁ ସେମାନେ ଉତ୍ତର ପାଆନ୍ତି, ସତ କଥା, ସେ ଜନନୀ ହେବ ନାହିଁ, ସେ ବାଞ୍ଛ ।

ଆଶା ରୁଟିଛି । ଆଶା ସଙ୍ଗେ ମନର ଶକ୍ତି ଉଭେଇଯାଇଛି । ପୁରୁଷାମନା କରି ନନ୍ଦିନୀ ଦେବାଦେବୀଙ୍କୁ ଡିଲଗି ଦୁଏ ନାହିଁ । ସେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ, ମୋର ମରଣ ହେଉ, ଠାକୁରେ !

ନାଶ ଜନମ ତାର ବ୍ୟର୍ଥ ହେଇଛି ।

ଆଖିରୁ ଲେଉଟକ ଝରେ ।

ଶାଶୁଙ୍କର କୋପ ନାହିଁ । ସେ ମୌନା ହୋଇଛନ୍ତି । ପଚାରିଲେ ସେ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ ।

କନ୍ଦୁ ଗୋଟିଏ ଅଳତା ମଣ୍ଡିଲେ ଗାର ବଙ୍କେଇଯାଏ । ଆପଣ କଣ ସେ କହେ ନାହିଁ, ଅଜ ପରା ସତ ଆସିବେ, ଏଇ ପୁରୁଣା ଲୁଗାଟା ପିନ୍ଧିଛ ? ମୁଣ୍ଡ ଫୁଲୁଫୁଲୁ । ସତ ମନେ କରନ୍ତେ, କନ୍ଦୁ ନୂଆଘର ଘର ନେଉନାହିଁ ।

କେବଳ ସେତିକି ତ ମନେ କରେ ନାହିଁ, ସୁନନ୍ଦ ନନ୍ଦିନୀକୁ ଚାହିଁ ଦେଲେ ଗ୍ରାଣ ତାର ଛଟପଟ ହୁଏ । ସୁଗ ଅଲ୍ପମାନ ହୁଏ ସଭିକ ଉପରେ, କେହି ତାର ଘର ନେଉନାହାନ୍ତି । ସେ ଶୁଣିଯାଉଛି । ମୁହଁ ମଲିନ ଦିଶୁଛି ।

କାହିଁକି ଲୋ କନ୍ଦୁ ?

ଭଲଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣିବ ଦୋଳ ସେ କେବେ ଆଶା କରି ନ ଥିଲା । ସେବାରେ ସେ ହୁଟି କରୁନାହିଁ, ତଥାପି ନନ୍ଦକା ଶୁଣିଯାଇଛନ୍ତି । କଟକରୁ ଫେରିଲା ଦିନୁ ସେ ଆଧ୍ୟାପକ କରି ଖାଉଛନ୍ତି । ତାଟିଆରେ ଢାଢ଼ ନ ପଣି ତଳେ ବାଳିଲେ ଯାଇଁ ସେ ବର୍ତ୍ତୁଳି ନିକର ଭ୍ରମ ।

ହଁ, ସେ ପୁଣି କଟକ ଯିବେ । ଗାଆଁରେ ସେ ଅଉ ଚଳିପାରିବେ ନାହିଁ । ତମେ ସମୟେ ଏକାଠି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ମାରିଦେବାକୁ ବସିବ ।

ସୁନନ୍ଦ ପଦାକୁ ବାହାରିଗଲା । କେଉଁଠି ତାର ମନ ଲାଗୁନାହିଁ । କଟକ ଗଲେ ଯେତେ ମମୟ କାମକାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛି, ସବୁ କଥା ଭୁଲିଯାଇଛି । ନିଗୋଳାବେଳରେ ସବୁ ମନେ ପଡ଼ୁଛି । ଗରର ଯୁଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲେ ନନ୍ଦକା ଦିଶୁଛି ଆଖିରେ । ସୁଖ ଆନନ୍ଦ, କୌତୁହଳେ ଅଖି ପିଛୁଡ଼ା ପଡ଼ିଲା ପରି ଦିନ କେତୋଟି କଟିଗଲା । ପୁଣି ଯେଉଁ କଥାକୁ ସେଇ କଥା । ଏକୃଷିଆ ଜୀବନ ଜୀବନ । ଚନ୍ଦ୍ରାଗ୍ରସ୍ତ ଝରିଲା ଜୀବନ । ନନ୍ଦକା ହତାଶ ହୋଇଛି, ତଥାପି ସେ ହସିଛି, ହସି ହସିକା ଫେରିଛି । ଥରେ ଦେଖିଆସିବ ।

ଏକାଆ ଦେଖିଲ ? ମଲ୍ଲିନ ମୁହଁ । ନିଜର ଦେହ ପ୍ରତି ଅସାବଧାନ । ନନ୍ଦକା ଚେଷ୍ଟାକରି ଦମ୍ଭୁଡ଼ି, ବାଧ୍ୟଦେଇ କଥା କହୁଛି । ଅନ୍ୟ କେହି ପଛରୁ ଠେଲିଲ ପରି ସେ ଆତରାତ ହେଉଛି । ଅନ୍ୟମନସ୍ତ । କାହିଁକି ଏପରି ହେଲା ? ପରୁଣିଲେ ସେ କହୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ, ସୁନନ୍ଦ ଚାହିଁପାରିଛି ସତ କଥାଟି । ପଦାକୁ ଗୋଡ଼ କାନ୍ତିଲେ ଯିଏ ଦେଖୁଛି ପରୁଣୁଛି, ତା'କୁରଣୀ ଏକଥା କହୁଲା ? କେଉଁଠୁ ଦେଖି ପିଲଟିଏ ଆଶ । ଚକ୍ରର ସମ୍ପର୍କ ଭଲ ।

ଗାଁ ମାଜପେ ନନ୍ଦକାକୁ ଏମିତି ନାରକଥା କହୁଥିବେ । କାହା ରୁଣ୍ଡରେ କିଏ ବାଡ଼ବତା ଦେବ ? ସେ ସହପାରୁନାହିଁ । ମନର କଥା କାହାକୁ କହୁପାରୁ ନାହିଁ । ଏ ଗାଆଁରେ ରହୁବା ତା ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ଏଇଥର ସେ ତାକୁ କଟକ ନେଇଯିବ, ବୋଉଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସଙ୍ଗରେ ନେବ । ଜଣକୁ ଗୁଡ଼ି ଆଉ ଜଣେ ରହୁପ ଶବ୍ଦ ନାହିଁ ।

ସଞ୍ଜ ଗଡ଼ିଗଲାଣି । ମାଟି ମାସ ଅଧ । ଅଧା ଜନ୍ମ ଆକାଶ ଉପରୁ ହସି ହସି ଖସି ଆସୁଛି । ଅଗଣାରେ ସପ ଖଣ୍ଡେ ପାରି ତୁମ୍ଭା ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି ଅଭୟା । ଆଗରେ ବସିଛି ସୁନନ୍ଦ । ନନ୍ଦକା ରୋଷସରେ । କନି ସେଇଠି । ଗରମ ପଡ଼ିଲାଣି । ଆଜି ପବନ ନାହିଁ । ଜନ୍ମ ଥଲୁଥ ମନକୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ କରିପାରୁନାହିଁ । ଶରତ ଲାଗୁଛି ।

ଯାହା କହୁବାକୁ ସେ ମନ କରିଥଲା, କହୁପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଏକ ତାର ଦୁଃଖିନୀ ଜନନୀ । ବସୁଧ ସରିଆସିଲଣି । କେତେବେଳେ ଟଳିପଡ଼ିବ
କେହି ଜାଣେ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣେ, ମା କଟକ ଯିବାକୁ ମଙ୍ଗିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର
ଜାମନା, ଦେଉଁ ମଣାଣିରେ ପୁଷ୍ପପୁରୁଷେ ଅଛନ୍ତି, ସେଇଠି ସେ ଚିତା ଘେନିବେ, ଆଉ
ସୁନନ୍ଦ ଦେବ ମୁଖାଗ୍ନି । ସେଇଆ ସେ ବାରମ୍ବାର କହନ୍ତି । ଏବେ ବି କହୁଥିଲେ ।

ନନ୍ଦିନୀ କଟକ ଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯିବା ମଧ୍ୟ ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଆଉ ଏଇଠି ।
ଯାହାଥିବ ତା ଭାଗ୍ୟରେ । ତା ସମ୍ମୁଖରେ ମାଆଙ୍କ ଆଗରେ ପଦେ କହିବାକୁ ସାହସ
ହେଉନାହିଁ । ଗୁଣ୍ଡରୁ ପଦେ କଥା ଖସିଗଲେ କାଲେ ମାଆଙ୍କ ମନରେ କଷ୍ଟ ହେବ !
ବେପାର କଥା, ଜମିବାଡ଼ି, ଗାଈଗୋରୁ, ଦୁଇ ଭଉଣୀ, ଗାଆଁର ଝରର, ଗୁମାସ୍ତର
ପ୍ରଶଂସା, ଏଇସବୁ ଗପ ।

ଅଭୟା ମନଦେଇ ଶୁଣିଲେ । ମନ ଢୋଲି ପୁଅ ସଙ୍ଗେ କଥା ଶୁଣା ହେଲେ ।
ନନ୍ଦିନୀ ସମ୍ମୁଖରେ ପଦେ ହେଲେ ସେ ପଚାରିଲେ ନାହିଁ । ମୋ ବୋହୂ, ମୋ ସୁନାକଣ୍ଠେଇ
ବୋଲି ଯେ ପାଞ୍ଚ ପଦ କଥାରେ ଦୁଇ ପଦ ଲଗାନ୍ତି, ସେ ଆଜି ନନ୍ଦିନୀର ନାମ
ଧରିନାହାନ୍ତି । ନନ୍ଦିନୀର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ପାଇଁ ମା ତାକୁ ଦୂଷା କଲେଣି ।

ଅତି ଦୁଃଖରେ ସୁନନ୍ଦ ଉଠିଲା । କଢ଼େଇ ଗୁହଁଲା, ନନ୍ଦିନୀ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ । ଧୀରେ
ଧୀରେ ସେ ଗୁଲିଆସିଲା ବାରିଅଡ଼କୁ । ପୋଖରୀକୂଳରେ ବସିଲା । ନିଶ୍ଚିନ୍ତତା ମନରେ
ଆଖିଲା ଉଦାସ ଘର । ଆଗରେ ନିର୍ମଳ ଜଳରେ ଆକାଶ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ।
ଗୁଣପାଖେ ନାନା ଜାତି ଚଢ଼ । ଅଜଣା ଚଢ଼େଇଙ୍କର ଫଡ଼ ଫଡ଼ ଶବ୍ଦ ।

କିଛି ସେ ଦେଖିଲା ନାହିଁ, କିଛି ସେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ, କେବଳ ଶ୍ବବିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ନନ୍ଦିନୀ ଆସିଲା ପରି ଲାଗିଲା । ମୁହଁ ଚୁଲଇ ସୁନନ୍ଦ କଢ଼େଇ ଗୁହଁଲା ।

ନନ୍ଦିନୀ ଆସିବ ପାଦ ଚପି ଚପି । ପଛରେ ଥାଇ ଆଖି ବୁଜି ଧରିବ । କେଡ଼େ
ନିଃସଂସ୍ତ ! ଜଣକ ବ୍ୟତୀତ କିଏ ଆଉ ସୁନନ୍ଦ ଆଖି ବୁଜିପାରେ ? ସବୁଥର ସେ କହେ,
ଛୁଡ଼, ନନ୍ଦିନୀ ! ଆଜି ସେ ମଜା କରିବ ହାତ ଚପି ଚପି କହିବ, ସୁଖମା, ସେଇଠୁ,
ତୁମାମା, ଉଡ଼ୁଁ, କହିବ ଇଭା !

ଚମକ ଉଠିବ ନନ୍ଦିନୀ । ଆପେ ଆପେ ହାତ ଖୋଲିବ । କଇଁ କଇଁ ହୋଇ
କାନ୍ଦୁଉଠିବ ପରା ।

କିଏ ସେମାନେ ?

ରୁମର ନାମ ମ, ଯେତେ ଯେଉଁ ପୁଅର, ଗୁଣର ବିଧିବୋଧୁ ଅଛନ୍ତି,
ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ତମଠିଁ ଦେଖି ।

ମତେ ଦେଖନି ତ ସେମାନଙ୍କଠିଁ ?

କି ଉତ୍ତର ସେ ଦେବ ?

ନନ୍ଦକା ପକ୍ଷରେ ଠିଆ ହୋଇଣି । ତମାଙ୍ଗୁଲର ମହକ ବାଜୁଛି ନାକରେ ।
ଏଥର ସେ ଆଖି ବୁଜିବ । ସୁନନ୍ଦ ଭାବିଲା, କି ଉତ୍ତର ସେ ଦେବ ?

ଖାଇବ ନାହିଁକି ?

ନାହିଁ ।

ରାଗିଛ ମୋ ଉପରେ ?

ନନ୍ଦକା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ସୁନନ୍ଦ ବୁଝିଲା, ନିଜ ଅଭିଳାଷିତ ପ୍ରଶ୍ନର
ଉତ୍ତର ଦେଇ ନନ୍ଦକାର ମନରେ ସେ ସମେତ ଆଖି ନାହିଁ । ସେ ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରି
ପାଖରେ ବସାଇଲା । କହୁଲା, ସତରେ ମୁଁ ତମ ଉପରେ ରାଗିଛି । କଟକରୁ ଫେରିଲା
ଦିନରୁ ତମେ ଶିଆପିଆ ଭାରିଛ । ନିଜର ଦେହ ପ୍ରତି ଯତ୍ନ ନେଉନ । ଦିନୁଦିନ ଦୁର୍ବଳ
ହୋଇପଡ଼ୁଛ ।

ମିଛ କଥା ।

ହଁ, କାହିଁକି ନିଜକୁ କଷ୍ଟ ଦେଉଛ, ଶୁଣେ ? ସନ୍ତାନଟିଏ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି
ତ ତ ଭାବୁଣୀ କହୁନାହାନ୍ତି ? ସେ କହୁଲେ ଅପରେସନ୍ କରି ପେଟ ସଜାଡ଼ିଦେବେ ।
ଭାବିବନ୍ତି ମୁଁ ସ୍ତ୍ରୀର କରୁଛି, ଅପରେସନ୍ କରାଇବା ।

କୋଲ ଖାଲି କରି, ଆଣ୍ଟିକୁଡ଼ୀ ହୋଇ, ଅପରେସନ୍ ଟେବୁଲ ଉପରେ ମୁଁ
ମରବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।

ଶୁଣି ଶୁଣି, କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ— ।

ସେମିତି ପଛେ ମରବ ।

ଲୋକଙ୍କର କଥା ଶୁଣି— ।

କାହାର କଥା ଶୁଣି ମୁଁ ରାଗ, ଅଭିମାନ କି ଦୁଃଖ କରିନାହିଁ । ସେମାନେ
ସମସ୍ତେ ସତ କହୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭାବୁଛି କେବଳ ବୋଉଙ୍କ କଥା । ସେ ମୁହଁ ଖୋଲି ପଦେ
କହୁନାହାନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ଝୁଣୁହେଉଛନ୍ତି ନାତିଟିଏ ପାଇଁ ।

ଭଲ କଥା । ମୁଁ ଘୁଆ କରିବି । ମୋର ଭଉଣୀମାନଙ୍କର ଏତେ ପିଲା ଅଛନ୍ତି ।
ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଯାହାକୁ ତମର ଇଚ୍ଛା, କି ବୋଉଙ୍କର ଇଚ୍ଛା, ତାକୁ ହିଁ ମୁଁ ଘୁଆ
କରିବି ।

ବୋଉଙ୍କର କଛା ତାହା ନୁହେଁ । ସେ ଗୁହାଣ ରୂପର ପୁଅ ।

ତା ହେଲେ କଲିକତାରେ ଅପରେସନ୍ କରାଉବା ।

ମୋର ମରଣ ଯଦି ଲେଖୁଛ ।

ଆମର ପୁଅ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । କାହାର ପୁଅ କାହାକୁ ସ୍ୱର୍ଗକୁ ନେଇଯାଇନାହିଁ । ଜାଣି ଜାଣି ଆମର ସୁଖ ଆନନ୍ଦର ସଂସାର ଭିତରେ ଜଟିଳତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ନାହିଁ ନନ୍ଦକା, କ'ଣ ମିଳିବ ସେଥିରୁ ? ଆମର କପାଳରେ ସନ୍ତାନ ନାହିଁ । ଠାକୁରଙ୍କର ଯଦି ତାହାହିଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ସେଥିରେ ବାଧା ଦେବ କିଏ ? ନନ୍ଦକା, ବୋଉ ନାତିଟିଏ ପାଇଁ ଝୁରୁଛନ୍ତି । ପାଇବେ ତ ନାହିଁ, ଆଖି ବୁଜିବେ । ବୁଜନ୍ତୁ । ସେଥିକି ତମେ କାହିଁକି ଶୁଣୁଛ ? କାହିଁକି ଶୁଣି ଶୁଣି ଏ ଦଶା ହୋଇଛି ?

ନନ୍ଦକା କାନ୍ଦର କୋଡ଼ ଅଟକାଇ ରଖିଲା । ଓଠ ଚାପିଲା ।

ସୁନନ୍ଦ କହୁବାକୁ ଲାଗିଲା, ମୁଁ ଆଉ ଗାଆଁକୁ ଫେରିବି ନାହିଁ । ତମର ମଲିନ ମୁହଁ, ପରାଗସ୍ଥାନ ଚଳନ, କାନ୍ଦିଲା ପରି ଆଖି, ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଡଙ୍ଗା ଦେଖିବାକୁ କଟକ ଗୁଡ଼ି ଗାଆଁକୁ ଧାଇଁଆସିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।

ତମର ଗୋଡ଼ ଧରୁଛି, ସେପରି କହୁ ନାହିଁ ।

କଇଁ କଇଁ ହୋଇ ନନ୍ଦକା କାନ୍ଦିଉଠିଲା । କାନ୍ଦ ଚାପିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ପୁଣି କହୁଲା, ଏ କି କଥା ତମେ କହୁଛ ? ତମର ଗୋଡ଼ ଧରି କହୁଛି, ଏ ସବୁ ତମେ ଆଉ କେବେ ଦେଖିବ ନାହିଁ । ମୁଁ, ମୁଁ ଏଣିକି ଖାଲି ହସିବି, ନୂଆବୋହୁଟି ପରି ନିଜକୁ ପକାଇ ତମ ଆଗରେ ଆସି ଠିଆ ହେବି ।

ସୁନନ୍ଦ ତମକି ଉଠିଲା । ନନ୍ଦକା କାନ୍ଦୁଛି । ଗୋଡ଼ ଧରି ଅଳି କରୁଛି, ସେ ଏଣିକି ହସିବ, ସେ ଏଣିକି ନୂଆବୋହୁ ସାଜି ଆଗକୁ ଆସିବ । ସୁନନ୍ଦ କଥଣ କେବଳ ନନ୍ଦକାର ହସ ଓ ରୁପକୁ ଭଲପାଏ ? ନନ୍ଦକାର ମଲିନ ମୁହଁ, ସ୍ୱେଗଣା ଦେହ, ଅସଜଡ଼ା ଅସାବଧାନ ରୁପ ଓ ମନର କୋହକୁ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ ? ନନ୍ଦକା ଯାହା ହେଉ, ଯେପରି ଆଉ, ସେ ତାର ପ୍ରେମମୟୀ, ଦୁଃଖପାସୋରୀ ପତ୍ନୀ ।

ସୁନନ୍ଦ ନନ୍ଦକାର ମୁଣ୍ଡଟି ଗ୍ରାସି ଉପରକୁ ଆଉନାଇଆଣିଲା । ପିଠି ଆଉଁସି କହୁଲା, ତମ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେବ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ମୋ ରାଣ, ରୁନା ହୁଅ । ଧରିହାସ କରି କହୁଲେ ଯଦି ସତ ମଣି କାନ୍ଦବ, ମୁଁ ଆଉ କିଛି କହୁବି ନାହିଁ । ଚାଲି, ଖାଇବାକୁ ଦେବ ।

ନନ୍ଦକା ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇ କହୁଲା, ରାଗିଲି ତମେ ?

ଏ ଧାରଣା ତମ ମନକୁ ଆସିପାରୁଛି ?

ସବୁ ଦୋଷ ମୋର । ଆମ୍ଭ, ଦୋଷ ଶୋଇପଡ଼ିବେ ।

ଅଭୟା ଏଦେହନକେ ଭଲ କରି କଥା କହୁଲେ, ଡେରି କରି ଲଭ ନାହିଁ ମା' ଆମ କପାଳକୁ ବହୁ ଯଦି ଦାମ ଦେଲା, କାହାର ଦୋଷ ଦେବା ? ତମର ପିଲାପିଲି ହେବାରେ ଆଶା ନାହିଁ ବୋଲି ଯେଣୁ ଡାକ୍ତରୀ କହୁଲେ, ବୃଥାରେ ଅନେଇଁ କସି, ହଜିଯନ୍ତୁ ହୋଇ ବେଳ ବତାଇବା ଆଉ ନେଡ଼ା ନାହିଁ । ଯେଉଁ ପିଲା ତମର ସ୍ନେହ, ଯାହାର ବାପ ମା ଦେବାକୁ ମଜିବେ, ସେଇଆକୁ ତମେ ସୁଅ କରି ଆଣ । ସୁମିତ୍ରାର କଥା ପିଲାପିଲି ହେବ । ଫୁଲନାଡ଼ କରି ସେଇ ପିଲକୁ ତମେ ଟେକି-ଆଣିପାର ।

ଗୋଡ଼ ଘସୁ ଘସୁ ନନ୍ଦକାର ହାତ ଅଛନ୍ତି । କାହିଁକି ଆଜି ଶାଶୁ ଏପରି କହୁଛନ୍ତି ? ଶହରୁ ପିଲା ପରା, ଘରକୁ ଆଣିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି ? ମନ ବଢ଼ୁଛନ୍ତି ନା !

ନିର୍ଭୟରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା, ମୁଁ ସିନା ସୁନିକପାଳୀ, ଆଉ ଯାହାକୁ ବୋହୂ-କରି ଆଣିବ, ତାର ସନ୍ତାନ ନ ହେବ କାହିଁକି ?

ଦେ ହୁ କରି ଆଣିବ ?

ତମେ ଅନୁମତି ଦେଲେ ହେବ ।

କିଏ ସେ ?

ଲଳିତା । ଲେଖାରେ ଶୋଭା ଅପାଙ୍କର ନଣନ୍ଦ । ଆଠ ବରଷ ତଳେ ଶୋଭା ଅପାଙ୍କ ଘରରେ ଯେଉଁ ଆଠ ନଅ ବର୍ଷର ହିଅଟି ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲା, ସେଇ । କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ବଚସଣ ପିଲା ! ମୋ ପାଖ ଗୁଡ଼େ ନାହିଁ । କେବେ କେମିତି ମୋ ପାଖକୁ ଚାଲିଲେ । ମୁଁ ବି ଅରେ ଅଧେ ତା ପାଖକୁ ବେଉରା ଦେଇଛି । ସେଇ ପିଲାଟି ମୋ ମନକୁ ପାଇଛି । ଅପା ତାର ପ୍ରଣାୟା କରି ଲେଖିଛନ୍ତି ।

ଶୋଭା ?

ହଁ, ମୁଁ ତାକୁ ଲେଖିଥିଲି ।

ତା ବାପ ମା ମଜିବେ ?

ଲଳିତାର ବାପ ମା ନାହାନ୍ତି, ଭାଇ ଭଉଜ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଗୁଡ଼ିଏ ପିଲା । ସେମାନେ ଶରବ । ଭଉଜ ଯେ ଲଳିତାକୁ ଦେଖିପାଚନ୍ତି ନାହିଁ । ଦଳସ୍ବତ ଖଟାନ୍ତି, ତଥାପି ଲଳିତା ଭିତ୍ତି କହେ ନାହିଁ । ଏପା ଲେଖିଛନ୍ତି, ପ୍ରସାଦ ପକାଇଲେ ତାର ଭାଇଭଉଜ ଭାରି ହେବେ ।

ଅଭୟା ଉଠି ବସିଲେ । ମୁହଁ ଖୁଣ୍ଟି ଗୁଡ଼ିଲେ ନନ୍ଦକାର ମୁହଁକୁ । ଦେଖିଲେ ତାର ଆଖିରେ ଆଗ୍ରହ, ଓଠରେ ଦରହାସ । ଭୁଲିଲେ, ନନ୍ଦକା ହୃଦୟର ସ୍ବାସା କହୁଛି, ମନ ବଢ଼ୁନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ଗୁଡ଼ି ଭିତରେ ପଶି ତାର ଛଟପଟ ଆସାର ସ୍ବରୂପ ସେ ଦେଖି-
ପାରିଲେ ନାହିଁ, ଆକୁଳ ବକଳ ଭୁଞ୍ଜି ସେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ !

ପରୁଣିଲେ, ସୁନନ୍ଦର ମତ ନେଇଛ ?

ତାଙ୍କର ମତ ନେବା ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ତମର ମନକୁ ଆସିଲେ ହେଲୁ ।
ତମେ ଅନୁମତି ଦେଲେ—

ସେ କାଣେ ?

ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିନାହିଁ ।

ଯଦି ସେ ମନାକରେ ?

ମାଆଙ୍କ କଥାର ସେ ପ୍ରତିବାଦ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା ପିଲାଟି ଯଦି ତମ ମନକୁ ପାଇଛି, ମୁଁ କାହିଁକି ମନା କରିବି ? ମୁଁ
ଆଉ କେତେଦିନ ବଢ଼ିବି ? ତମେ ସୁଖ ଆନନ୍ଦରେ ଯଥାର କାନ୍ଦୁଛ, ଏତିକି ଦେଖିଲେ
ମୋର ଆନନ୍ଦ, ମା ।

ତୁଁ କାହିଁକି ମନା କରିବି ?

ଯୁଆଡ଼େ ଚାହିଁଲେ ସିଆଡ଼ୁ ଶ୍ରୀଆସୁଛି ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି । ରାତି ଅଧ । ସନ୍ଧ୍ୟାର
ସୋଝିଛି । ଆକାଶରେ ଅସୁମାର ତାରା । ଧୀର ଶୀତଳ ପବନ । ମାରବତା ।
ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି ସେଇ ଗୋଟିଏ କଥା ।

ନନ୍ଦକାର ଗୁଡ଼ି ଅରହୁଁ । ଆଖିରୁ ଝରିଲା ଲୁହଧାର । ଯେତେ ପୋଛିଲେ
ମନା ମାନିଲା ନାହିଁ, ଅଟକିଲା ନାହିଁ । କେମିତି ସେ କାନ୍ଦୁଛ ମୁହଁଧରି ଘରେ ପଶିବ ?

ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ଧୋବ ଫରଫର ମଶାଣି । ଆଲୁଅ କମା
ହୋଇଛି । ମଶାଣିରେ ହାତ ଦେଲେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବ । ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ ପରୁଣିଦେବେ,
କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଛ ? ମନର କଥା ସେ କହିପାରିବ ନାହିଁ । ଗୁଣ୍ଡର କଥା କହିବାକୁ
ସାହସ ନାହିଁ । କଅଣ ସେ କରିବ ?

ଆଉ ପାଖ ଘରଟି ଖୋଲ ପଡ଼ିଛି । ଜଞ୍ଜିର ଦିଆ ହୋଇନାହିଁ । ସେଇ
ଘରେ ସେ ବେଶ ହୋଇଛି । ନିର୍ଲିଖ କନି ତାକୁ ସଜାଇଦେଇଛି । ଏ କି ବିଡ଼ମ୍ବନା !
କାହିଁକି କନି ତାକୁ ଲୋକତ୍ରସା କରୁଛି ? ତୁ, ବେଶଭୂଷା ତାର ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।

ଏ ଘରେ ଆଉ ତାର କଣ ଅଛି ? ସେ ହେବ କିନ୍ତୁ ଖୁନ, ଅଶୋକା, ଅନ୍ତୋ, ଗୋଟାଏ ଅପଦାର୍ଥ !

ଆଗ ଧାନ୍ତୁର ମଝି ବଣରାରେ କିନ୍ତୁ ଶୁଣ । ସେ ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି । ନିଜ ହାତରେ ଘଣ୍ଟିମାଳ ପରିଷ୍କାର କରି କିନ୍ତୁ ତାକୁ ସଜାଇଛି । ଭଲ ଶାଢ଼ି ପନ୍ଧାଇଛି । ନିଜେ ସେ ଦେହରେ ଖୁଜୁଛି ଅଳଙ୍କାର । ଆଖିରେ କଜଳ । ଖୋପାରେ ଫୁଲମାଳ । ଦୁଇ ପାଦରେ ଅଳତା ! ସତେକେ ଆଜି ତାର ଚଉଁଠି ଘର । ବେହେଲ ।

କାହିଁକି ?

ସେ ଖୁସି ହେବେ ?

ମଉଳା ଦେହ, ମଳିନ ମୁହଁ, କାନ୍ଦୁର ଆଖି, ଅଭିମାନୀ ଢଳ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେବ । ସେ ଗୁହାଣ, ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଭାବ, ଆନନ୍ଦ, ଚରଦନ ପିଲୁଆ ଶବ୍ଦ ।

ସେଇଆ ହେଉ ।

ସେ ବି କହୁବେ, ମୁଁ କାହିଁକି ମନା କରିବି ?

ନାହିଁ, ନାହିଁ । ଧୂଳିଆରେ ଏକା ସେହି ଜଳେ ଯିଏ ତା'ର ମନତଳର ଛପିଲ, କାନ୍ଦିଲ କଥା ବୁଝିବେ । ସେତେ ଗେହେଲ ହୋଇ ଶପଥାଣିଭର ଗିଳିଯିବୁ ଅମୃତ କହୁ ପିରବାକୁ ବସିଲେ, ସେହି ଜଣକ ହିଁ ମନା କରିବେ, କହୁବେ, ହୁଇ, ପିଅନା, ପିଅନା, ଶବ୍ଦ !

ସେହି ଜଳେ !

ନନ୍ଦିନୀ ଘର ଭିତରକୁ ଆସି କବାଟ କଲିଲ । ଆଲୁଅ ତେଜିଲ । ଗୁହଁଲ ଉର୍ବଶକୁ । ଆଖିଲୁହରେ ସବୁ ତଳତଳାର ବୋହୁଆପିଛ । ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଖି ତଳ ପୋଛିଲ ।

ଏଥର ହେଲ । ଜାଣିପାରିବେ ନାହିଁ । ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ । ଦୁଇଘଣ୍ଟା ତଳେ ନନ୍ଦିନୀକୁ ଯେ ଦେଖିଥିଲେ । ସେ କେମିତି, ଏବେ ଦେଖୁଛନ୍ତି କେମିତି ? କାହିଁ ଜାଣିବେ ସେ ମିଶିପି ଜାତି, କିପରି ଆମେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ବଦଳିପାରୁଁ ?

ପାଖକୁ ଆସିଲ । ଧୀରେ ଧୀରେ ମଶାରି ଟେକି ଚାଲିଲ । ଶୋଇଛନ୍ତି ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ । ଶୁଅନ୍ତୁ । ସେ ସୁଖୀ । ମନରେ ଭଲମନ୍ଦ ପଣେ ନାହିଁ । ହଂସାବାଦ ଜଣା ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । କାହାଣୀରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ଶୁଅନ୍ତୁ ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ । ଶବ୍ଦ ପଡ଼ିଲେ ସେ ଦେଖିବେ । ବୁଝିବେ, ନନ୍ଦିନୀ ଅବାଧ ନୁହେଁ । ତାକୁ ଖୁସି କରିବାକୁ ନନ୍ଦିନୀ ନିଜକୁ ଆଠ ବର୍ଷ ପଛକୁ ଫେରାଇ ନେଇ ପାରିବୁ ।

ଆଲୁଅ କମେଇଁବାକୁ ନନ୍ଦକା ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଫେରିଆସିଲା । ଶୁଦ୍ଧ ଅଥ
ହୋଇଆସୁଛି ।

ଅଲୁଆ ତେଜ ।

ନନ୍ଦ ଶୁଣିଲେ କି ?

ନମେ ମୋର ନନ୍ଦ ଶୁଣିଲ । ଏତେ ଡେରିଯାଏ କଅଣ କରୁଥିଲ ଶୁଣେ ?
ବେଳ ବେଳେ ହେଲଣି ?

ନନ୍ଦକା ଘଣ୍ଟା ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା । କହୁଲା, ମୋଟେ ଏତାରଟା ।

କଟକ ହୋଇଥିଲେ କାମ ସରି ନ ଥାନ୍ତା । ବାଆଁକୁ ଆସିଲେ ମଣିଷ ଅଳସୁଆ
ହୋଇଯାଏ । ମୋର କଡ଼େ ନନ୍ଦ ହୋଇ ପୁଣି ଶୁଣିଲଣି । ଆଉ ନନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ମଣାରି ଟେକିଲା । ଚାହିଁଲା ନନ୍ଦକା ଆଡ଼କୁ । କେବଳ ଅଣି ନୁହେଁ,
ତାର ମନ ବି ପୁରୁଷଠିକ । ଶୁଣିଲା, ନନ୍ଦକାର ମନରେ ସାମାନ୍ୟ ଦୁଃଖ ହୁଏତ ହୋଇ-
ଥିଲା, ସେ ଦୁଃଖ ଅପମରିତ । ନନ୍ଦ ଦ୍ଵାତରେ ନନ୍ଦକୁ ସଜାଇ ସେ ଆସିଛି ସ୍ଵାମୀ
ପାଖକୁ । ସରମରେ ପାଖକୁ ନ ଆସି ଟେବୁଲ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । କାଗଜପତ୍ର
ସଜାଡ଼ୁଛି, ବାଆଁରେଇ ହୋଇ ।

ସୁନନ୍ଦର ଇଚ୍ଛା ହେଲା, ନିଜେ ଉଠିଯାଇ ନନ୍ଦକାର ଦ୍ଵାତ ଧରି ପାଖକୁ
ଆଣିବ । ପଚାରିବ, କାହିଁକି ସେତେବେଳେ କାନ୍ଦୁଥିଲ ? ମୁହଁ ଶୁଖାଇଥିଲ ? ନା,
ସେଇଆ ସେ ପଚାରିବ ନାହିଁ । ତାର ନିଷ୍ଠୁର ଜୀବନର ଅଭିଶାପ ମନେ ପକାଇ ପୁଣି
ତା ମନରେ ଦୁଃଖ ଆଣିବ ନାହିଁ ।

କହୁଲା, ଆସ, କେଡ଼େ ମଜାର କଥାଟିଏ କହୁବ ।

କି କଥା ଶୁଣେ ?

ନନ୍ଦକା ଚାହିଁଲା ସୁନନ୍ଦକୁ । ସେ ବସିଛନ୍ତି । ଆଗ୍ରହଭରା ଆଖିରେ, ହସିଲା
ମୁହଁରେ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । ସେ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଦରହାସର ଅର୍ଥ ନନ୍ଦକା ବୁଝେ ।

ଅତି ଗୁପ୍ତ ।

ସତେ ? ମତେ ନନ୍ଦ ମାଡ଼ିଲଣି । ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଆଉ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ ।

ଶୋଇ ଶୋଇ ସପନ ଦେଖୁଥିଲ ।

ସପନ କାହାଣୀ ?

ହଁ, ମୋଟେ ପଟିଟିଏ । ବେଶି ଗୁଡ଼ାଏ ଗପି ଚମ ନନ୍ଦରେ ବ୍ୟାପାତ
ଘଟାଇବ ନାହିଁ । ଆଲୁଅ ନିଶ୍ଚୟଦେଇ ଆସ । କାମ କରି କରି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇଛ ।

ଆଲୁଅ ନିଶ୍ଚୟ ।

ନନ୍ଦନାଜ ହାତ ଧରି ସୁନନ୍ଦ ପାଖକୁ ନେଲା । ମଶାଣି ପଡ଼ିଲା ।

ନନ୍ଦକା ପଚାରିଲା, କହୁବ ପରା ଗୁପ୍ତ କଥାଟିଏ, ସପନ କାହାଣୀ ?

କହୁଛୁ ଶୁଣ । ମୁଁ ସପନ ଦେଖିଲି, ତମର ପୁଅଟିଏ ହୋଇଛି । ତାକୁ ଶୁଣା ଶ୍ରୀମତୀ ଶେଇ ହସି ହସି କହୁଛନ୍ତି, କେମିତି ଆପଣଙ୍କୁ ଠକି ଦେଇଥିଲି ଦେଖିଲେ ତ ? ଯତେ ନନ୍ଦକା, କି ସୁନ୍ଦର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରି ପୁଅଟିଏ, ଅଖିରେ ଦେଖିଲି ପରି ଲାଗୁଛି । ତାର କୁଆଁ କୁଆଁ ତାକ ଏବେ ବି ମୋ କାନରେ ବାଜୁଛି । ଏମିତିକା ସପନ ମୁଁ ଆଉ କେବେ ଦେଖିନାହିଁ । ନନ୍ଦକା, ସପନ ମୋର ସତ ହେବ । ବିବାହର ପନ୍ଦର ବୋଉ ଏ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ କେତେଜଣର ସନ୍ତାନ ହେଉଛି । ଆଉ ତମେ, ତମେ ତ କାଲି ଆଇତ, ମତେ କାଲି ପରି ଲାଗୁଛି । ତାକୁରମାନେ ମିଛ ନ କହୁଲେ ବି ବେଳେବେଳେ ଅଜାଣତରେ ଭୁଲ କହୁଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀମତୀ ଶେଇ ଦିନେ ତାଙ୍କର ଭୁଲ ନିଶ୍ଚୟ ମାନିବେ ।

ନନ୍ଦକା ଓଠ ଚାପି, ଦାନ୍ତ ଚାପି, ଛୁଇଁ କୋହୁ ଅଟକାଇ ରଖିଲା । ଅଗାଧ ଅଗାଧ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ିଲା । ସତରେ ମୋ ସପନ ଦେଖିଲେ ? ସପନ ସତ ହେବ ? ନନ୍ଦକା ଅପେକ୍ଷା କଣିକା ପନ୍ଦର କି ସତର ବରଷ ? ଅଥବା ତାର ମନରେ ଲିଭିଯାଇଥିବା ଆଶାର ଦୀପତିକୁ ଜଳାଇବାକୁ ମିଛ ସପନର ଅବତାରଟା ? ନିଜର ଛଟପଟ କାମନାର ସପନ ପ୍ରତିମା ସେ ଦେଖିଲେ ?

ନନ୍ଦକା ଉତ୍ତର ଦେଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଶୋଇପଡ଼ିଲ କି ?

ନା ।

ଚୁମ୍ବି ରହିଲି ସେ ?

ସପନ କଥା ଶୁଣୁଛି ।

ମିଛ ମଣ୍ଡୁଛି ?

ତମର କେଉଁ କଥା କେବେ ମୁଁ ମିଛ ମଣେ ନାହିଁ । ତମର ସପନ ଦିନେ ସତ ହେବ । ଯେଉଁ କୁଲୁ କୁଲିଆ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶିଶୁଟି ସପନରେ ଆସିଥିଲା, ସେ ସତକୁ ସତ ଏ ଦରକୁ ଆସିବ । ତାକୁ କୋଲରେ ଧରି ମୁଁ ତା ମୁହଁରେ ବୋକ ଦେବି । ଆଉ ମୁଁ ଅପେକ୍ଷା କଣିକା ପନ୍ଦର ନାହିଁ ।

ସତେ, ଏତେ ଆତୁରତା ?

ଦେହରେ ଉଷ୍ମ ପରଶା । ଚାକୁରେ ଶିଶୁର ନିମନ୍ତ୍ରଣତାଉର ମୋହର । ନନ୍ଦନାର ବାହୁଟି ସୁନନ୍ଦର ପିଠି ଉପରେ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ସେ ପିଠି ଆଉଁସିଲା । ଗେହେଁର

କହିଲୁ, ଅତି ଗୁମା ଗୁମା, ମନକାମନା ମୋର ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ ? ସବୁ ତଥା ଦେବତା ସ୍ବେଗସ୍ବେଗ ଖାତ, କାନରେ ହାତ ଦେଇ, ମୁହଁ ବୁଲାଇଲେ । ତମେ ମୋର ତଳନ୍ତି ଦେବତା, ମନକାମନା ତମେ ମୋର ପୁରଣ କରିବ ?

ସୁନନ୍ଦର ରକ୍ତରେ ଅନଳର ତେଜ । ସ୍ବାୟରେ ବିଜୁଲିଳିତା । ସେଇ ଲଜାର ସୁଲଳିତ ପଲ୍ଲବପାଶରେ ନନ୍ଦକାର ନିବିଡ଼ ବନ୍ଧନ । ସୁମଧୁର ସୁଗନ୍ଧ ସୁମନରାଶିର ସୁଷମା ପରି ନନ୍ଦକାର ଆନନ୍ଦରେ ଚୁମ୍ବନର ପରଶ, ମୁଞ୍ଚିଲିଆ ଆକୁଳ ହରଷ । ଅଳିର ଗୁଞ୍ଜନ ପରି କାନରେ ବାଜିଲା ପଦ୍ମଟିଏ କଥା, ସୁନନ୍ଦ କହୁଛି, ଅବଶ୍ୟ ।

ନନ୍ଦକାର ଅବଶ ଆଖିରେ ଲେଖକଧାର ଲଗୁଇ ରଖିଲା ନିର୍ଣ୍ଣାତର ମାରବ ଅନ୍ଧାର ।

ଆନନ୍ଦର ପାଦପାତ୍ରରେ ମନଫୁଲ ଲହଡ଼ିମାଳ ପରି ସେ ଚଞ୍ଚଳ । ଟଳିଲା ଲହଡ଼ିର ଶବ୍ଦ ପଦ ସେ ମୁଖର । ଫେଣାଇଉଠୁଛି ହସ । କେବଳ ତତ୍ପର ନୁହେଁ, ସଫୁଲ । ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରତି ସଦୟ ସଦ୍‌ବାନ୍ତୁରୀନା ବ୍ୟବହାର । ନିଜ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ । ଦିନକୁ ଦିନ ଥର ଦିନ ବେଶ । ନୂଆ ଶାଢ଼ି, ନୂଆ ଗହଣା । ଲୋକେ ହୁଏତ ମନେକରୁଥିବେ ନନ୍ଦକା ଫୁଲେଇ, ବେହଲ, ଗରବ । ଯିଏ ଯାହା ମନେକରୁ, ସେକଥା ସେ ଗୁରୁନାହିଁ । ଶାଶୁଙ୍କ କଥାହିଁ ମନରେ ଲହଡ଼ି ଶଙ୍ଖହୁ ।

ବୋହୁ, ସେ ମଙ୍ଗିଲ ?

ସେ ମଙ୍ଗିବେ, ବୋଉ, ଅପାକୁ ଲେଖି ମୁଁ ଲଳିତା, ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଗ କଥା ଛିରି କରିସାରେ ।

ଆଉ ଦିନେ ଅଭୟା ଅଭିମାନ କରି କହିଲେ, ପଚାରିଲ ?

ସୁବିଧା ଦେଖି ପଚାରିବ ।

ମୋ ମଲ ପରେ ?

ମୋତେ ଅବିଶ୍ବାସ କରନା ବୋଉ, ସେ ବଳେଇଯିବେ ନାହିଁ । ଅପା ଲେଖିଛନ୍ତି, ଲଳିତାର ରାଜାବାଳା ଭଉଜ କୁଆଡ଼େ ଅମଙ୍ଗ ହେଉଛି । କହୁଛି, ସଉରୁଣୀ ପାଖକୁ ଲଳିତାକୁ ସେ ପଠାଇବ ନାହିଁ । ତାର ଭାଇ ଅମଙ୍ଗ ନୁହନ୍ତି । ତା ଭଉଜ ପାଖକୁ ମୁଁ ନିଜେ ଚଟାଇ ଲେଖିବି ।

ଏମିତି ତଳ ଗଡ଼ ଚାଲିଥିବ, ମୋର ମରଣ ହେବ ।

ଏତେ ଦୂରକୁ କଥା ଯିବ ନାହିଁ । ଯାହା ପାଇଁ ତା ଭାଇଜନର ଆପଣ, କରଂ ସେ ବାଟ ସଫା କରିଦେବ । ଅଲୋଡ଼ା ଜୀବନ, ବେହୁଆ ତଳନରେ ମୋର ପ୍ରସ୍ତୋତନ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ହସିଉଠିଲା କରି କରି । ଆଗରେ ଶାଶୁ ବସିଛନ୍ତି । ଏମିତି ମନ-ଫୁଲଣିଆ, ବେପରବା ହସ ଯେ କୁଳବଧୂକୁ ସାଜେ ନାହିଁ, ଏକଥା ସେ ଭୁଲିଗଲା ।

କଳତ ମସର ଦୁଇ ପହର । ଥଣ ଥଣ ତଳତି ବାଆରେ ଆମ୍ଭ ବଉଳର ମଧୁର ବାସନା ମନ ପୁଲକାଇଛି ।

ଅଭୟା କଟମଟ କରି ଚାଲିଲେ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ କଠୋର ଦୃଷ୍ଟି ଦାରିବିଗଲା । ଆରେ, ବୋହୂ କି କଥା କହୁଛି ? ସତେ ତା ମନରେ ସେଇଆ ଅଛି ? କାହିଁକି ଏ କଥା ସେ କହୁଲା ? କାଲି ସକାଳେ ଡୋଲିରୁ ଗୋଡ଼ କାନ୍ଦୁଲା ପରି ଦିଶୁଛି । କିଏ କହୁବ ଆଠ ବରଷର ବୋହୂ ? ଦେହର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଦରନ ଚହଟିଉଠୁ । ପାନପତର ପରି ସୁନ୍ଦରୀଆ ମୁହରେ ଆନନ୍ଦର ଆଖ । ମଥାରେ ଝିଟ୍କୁଛି ସିନ୍ଦୂର ଗାର । କପାଳ ଉପରେ ଟୋପି ଟୋପିକା ଚନ୍ଦନ ପାଟି, ମଝରେ ନେଲିଆ ବନ୍ଧୁ । ଦେହରେ ଆକାଶିଆ ସୁନୀନ ବସନ ସଫାକରେ ପୁନାର ଗହଣା ।

ଅଭୟାଙ୍କର ଆଖି ଓଲ୍ଲାଇଥାସିଲା ତାର ତାତୁରୁ ତଳିପାଯାଏ । କିଏ କହୁବ ନନ୍ଦକା ଆଠ ବରଷର ବୋହୂ ?

ଏରୁଡ଼ା କଅଣ ଭୁଣକୁ ଆଶୁଛି ବୋହୂ, ଲଳିତାଠି କଅଣ ମୋହର ମରିଛି ? ସଂସାରରେ ଆଉ କେହି ଝିଅ ନାହିଁ ? ପୁଅ ମଜିଲେ ଆଉ ଘେଉଁଠି ହେଲେ ହେବ ।

ସମସ୍ତେ ଆଗ ଖୁଣିବେ । କହୁବେ, ସଉରୁଣୀ ଅଛି ।

ହଁ । ତେବେ, ମୋର ଆଉ ଗୋଟାଏ ବୋହୂ ନେଡ଼ା ନାହିଁ । ତମେ ପୁଅଟିଏ କର, ଘେଉଁଠି ଭ୍ରମର ମନ ମାନ୍ଦୁଛି ।

ନନ୍ଦକା ମୁରୁକେଇ ହସିଲା ।

କିଏ ପଥାଏ ଗା ମାଇପେ ଆସିଲେଣି । ପାଟି ଶୁଭୁଛି । କନର ପାଟି ବି ଶୁଭୁଛି । କାହିଁକି ସେମାନେ ଆସିଛନ୍ତି ନନ୍ଦକାକୁ ଅଜଣା ନାହିଁ । ଅଠ ବରଷର ବୋହୂକୁ ନୂଆ ରୂପରେ ଦେଖିବେ, ନିଜ ମନକୁ ନିଜେ କୁରୁକୁରୁ କରିବେ । ପଛରେ କୁହାକୁହୁ ହେବେ, ଦେଖ ଗୋ, କେଡ଼େ ଖୁଲେଇ । ଘରେ ଜା ନାହିଁ କି ନଣନ୍ଦ

ନାହିଁ, କିଏ ତାକୁ ବେଶ କରାଇଛି ? ନଜେ ନଜେ । ଗୋରୁ କଟକରେ,
କାହା ପାଇଁ ଏ ପକ ?

ଭାଉଁର ତାର ମନ ଭିତରେ, ନଜପାଇଁ । ଏଭଳି ମୋର ସମ୍ବଳ । ନୂଆବୋହୁ
ଆସୁଛି । ସବୁ ଖୋ ପିନ୍ଧିବ, ସବୁ ସେ ନାଲିବ । ମୋ ବେଳକାଳ ସରଥାସିଲି । ଲଳିତା
ଆସିବ । ତା ପାଖରେ ନୂଆ ବୋହୁ ହୋଇ ମୁଁ ଠିଆ ହେବି ନାହିଁ । ମୁଁ ନନ୍ଦିନୀ, ବୁଢ଼ୀ
ପାଲଟିବି ।

ଲଳିତା, କାଲିକାର ପିଲା । ସେଇ ହେବ ନୂଆ ବୋହୁ । ଏ ସବୁର ଅଧିକାରଣୀ
ସେ ହେବ । ମୁଁ ଆସିଛି ଆଗ, ମୁଁ ସବୁ ଭୋଗ କରିବି । ପାଲଟା କରିବି । ହସନ୍ତୁ
ସେମାନେ ଗାଁ ମାଲପେ, କରନ୍ତୁ ଟାହୁଟାପର । ଲଳିତା ନ ଆସିଲେ, ଆଉ କାହାର
ଆସିବା ପାଇଁ ମୁଁ ବାଟ ସଫା କରିଦେବି ।

ବେଳକାଳ ମୋର ସରଥାସିଲି !

ଅବାଧ ଲେଉଟକ ଝରିଆସିତ ଆଖିରୁ । ଗାଁ ମାଲପେ ଖଣ୍ଡରେ ପଶିଲେଣି ।
ସେମାନଙ୍କୁ ବଦାସୁ କରି ଆଜି ସେ ଘନୋଟି ଚିଠି ଲେଖିବ । ଆଗ ଲେଖିବ ସୁନନ୍ଦକୁ,
ତମେ ଅସ ।

କାନ୍ଦୁଛ, ବୋହୁ ?

ନାହିଁ ତ !

ଆଖିରୁ ଲୁହ ଯୋଡ଼ୁ ନନ୍ଦିନୀ ଉଠିଲା । ଅଭୟା ଅକ୍କା ହୋଇ ଚାହିଁ-
ରହିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଭାଉଁର କଳାହାଣ୍ଡିରୁ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ନନ୍ଦିନୀର ବଡ଼ ଭାଇ ସେଠି
ପୋଲିସ ଡିପାର୍ଟମେଣ୍ଟର । ଭାଉଁରଙ୍କ ପେଟରୁ ଜନମିଲେ ପୁଅ ଝିଅ ହୋଇ ପାଞ୍ଚଟି ।
ଘନୋଟି ବାହୁଡ଼ିଲେ । ସବା ବଡ଼ଟି ଛଅ ବରଷର ଝିଅ । ହାଉଡ଼ୀଟିଏ । ଆଜିଯାଏ
ଭଲହୋଇ ପାଟି ଫିଟିନାହିଁ । ମଝିଆଁଟି ଚଳି ବରଷର ପୁଅ । ଅପଘଆଣୀ ।
ସମ ଅଢ଼ିଠା । କେଉଁ ପୁଅରେ ସେ ଲେଖା ? ସବା ସାନଟି ଏନ୍ତୁଡ଼ିଶାଳରୁ ଗଲ । ଭାଇ
ହେଲେଣି ଉଦାସ । ଭାଉଁରଙ୍କ ଆଖିରେ ସବୁବେଳେ ଲୁହ । ଭୋଟ ଚିଠି ଶ୍ରେକରେ ବ
ଲୁହର ଡାଗ ।

ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ନନ୍ଦିନୀର ଆଖିରେ ଲୁହ ଛଳ ଛଳ ହେଲା,—ଏ କି କଥା କରିବାକୁ
ଯାଉଛି, ନନ୍ଦିନୀ, ନଜ ହାତରେ ଜହର ଗୋଲି ପିଇବ ? ବଥ ବଥାଏ ସିନା, ଆସୁ ବଥାଏ

ନାହିଁ । କେଉଁ ପୁଅ କାହାର ? ମୋ ସାନକୁହା ମାନ, ନିଜେ ଫାଶ କରି ସେଥିରେ ନିଜ ବେକ ଗଲେଇଦୁଆ ।

ନନ୍ଦକାର ଗୁଡ଼ି ଦମଦମ, କାଳେ କିଏ ଚିଟିଣ୍ଡି ଦେଖିବ, କାଳେ ପଡ଼ିଯିବ ବା ସ୍ବାମୀଙ୍କ ହାତୁଡ଼େ ? ସେ ଚିଟିଣ୍ଡି ଟିକି ଟିକି କରି ଚରିପକାଇଲା । ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ ଗୁଡ଼ି ଆଖି ପୋଛୁଲା । କବାଟ କଲି ସେ ଚିଟି ପଡ଼ୁଛି । ଦି ପହରର ଆଲୁଅ ଝରକା ସେପାଖେ ଉପହାସ କରୁଛି । ଚଇତି ବାଆଁର ମୁଖର ହସ ।

ଆଖି ଫେରାଇଲା ସାନ ଭଉଜଙ୍କର ଚିଟି ଉପରକୁ,—ତମ ପରି ବୁଦ୍ଧିଆ ଝିଅର ବୁଦ୍ଧି କିଏ ପୋଡ଼ି ଜାଲି ଅଜାର କଲୁ ମ ? ମିଶିପଙ୍କଠେଇଁ ବିଶ୍ବାସ ? କଅଣ ସେମାନେ ଚାନ୍ଦାନ୍ତ ତମେ କାହୁଁ ଜାଣିବ ? ମଙ୍ଗ ଗୁଡ଼ି ପର ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲେ ତମେ ଚାନ୍ଦବ ମଙ୍ଗ ଆଲର ମରଜି ଉପରେ । ବଲବଲ କରି ଅଥଳ ପାଣିକି ଚାହିଁରହୁଥିବ । ଦେଖ ମୋର ଅବସ୍ଥା । ଚାନ୍ଦା ଧିଲା ନେଇ ଫୁଲବାଣୀ ପରି ଆନରେ କେଡ଼େ ଦହଗହୁ ହେଉଛି । ଭାଜ ତମର ଅବକାଶ ବାବୁ । ଯେଉଁଠି ଥିଲେ ସେଇଠି । ହରୁବେଲେ ମନ୍ଦ ଶାଇ ମାତାଲ । ଘରକୁ ଆଇଲେ ପିଲାଠୁଁ ଆରମ୍ଭ କରି ମୋ ଘାଏ କିଏ ନ ହହୁ ତାଙ୍କ ହାତ ଗୋଡ଼ର ତାପ ! ମତେ ମରଣ ହେଉ ନାହିଁ । ଚାନ୍ଦ ପୁଅରୁ ଯେଉଁ ଗୋଟିକୁ ମନ, ତମେ ନିଅ ନନ୍ଦକା, ତମର ଧରମ ହେବ । ଜାଣି ଜାଣି କାଲିସାପ ଆଖି ବେକରେ ପକାଇବ କାହିଁକି ?

ନନ୍ଦକା ଭାବିଲା, ସାନଭାଇ ଏଇଆ ହେଲେ ? ଧାଇଁଯାଇ ଆକଟ କରିବାକୁ ମନ ହେଉଛି; କିନ୍ତୁ ନାଗୁର । ଭଉଜଙ୍କ ଉପଦେଶ ସେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧ ମଧ୍ୟ ସେ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ସାହସ ତାର ନାହିଁ ।

ଆହୁରି ଗୋଟିଏ ଦୀର୍ଘଶ୍ବାସ । ଚିଟି ଚରା ହେଲା ।

ବଡ଼ ନଣନ୍ଦ ଶୋଭାଙ୍କର ଚିଟି,—ଶେଷକୁ ସେ ମଙ୍ଗଳି ମ ନୁଆବୋହୁ । ନଣନ୍ଦ ଲଳିତାକୁ ଏତେ ଭଲ ପାଏ ବୋଲି, ତାର ସେଇ ଶୁଦ୍ଧାଦଳୀ ଭଉଜ ଦେଖେଇ ହେଉଥିଲା । କାହା ପାଖରେ ଏ ଚାନ୍ଦର ? ଗାଆଁ ଲୋକେ ସମସ୍ତେ ତା ଗୁଣ ଜାଣନ୍ତି । ଖଣିଆ ଘରକୁ ସଞ୍ଜି ଭିତରେ ଦି'ମାଣ ଜମି, ଭାଗ ଦିଆ ହୋଇଥାଏ । ଗେରପ୍ତ ତେଲ, ଲୁଣ, ତାଲି, ଚାଉଳ ପକେଇ ଗ୍ରେଟ ଡୋକାନଟିଏ କରିଛି । କି ଲଭ ହେବ ସେଥିରୁ ସେ ସୁରୁଖୁରୁରେ ସଂସାର ଚଳିବ ? ବେଳେ ବେଳେ ସ୍ବାଙ୍କ ଘରେ, ତାଙ୍କ ଘରେ ଲେଖାପଢ଼ି କାମ କରି ଚାଲୁଗଣ ମେଣ୍ଟାଏ ।

ହେଲେ, ବିମ୍ବାଧର ଲୋକଟି ଭଲ । ଯେତେ ଯାହା କହ, ହସ ଛଡ଼ା ମୁହଁଶୁଣା ଜାଣେ ନାହିଁ । ଲଳିତାର ବସୁଧ ହେଲା । ଗଣିବ ଘର । ଦେଇପାରିଲେ ସିନା ବଡ଼

ସରେ ନିର୍ମଳ୍ୟ କରିବାକୁ ମନ କରିବ, ନୋହୁଲେ ଲେକହସା ହେବା ସାର । ବନ୍ଦୀଧର ସେ କଥା ଜାଣେ । ମୋ ଭାତ ତ କିଛି ବୁଢ଼ାହୁଡ଼ା ହୋଇ ନାହାନ୍ତି, ପୁଣି ନିଜେ ଭାରିକ ମୋର ଚାଟି ଲେଖି ପ୍ରସ୍ତାବ ପକେଇଛନ୍ତି, ବନ୍ଦୀଧର ନ ମଙ୍ଗଳେ କାହିଁକି ?

ତାଙ୍କ ଘରଣୀ ମାଗୁଣା, ଆଖି ମଙ୍ଗିଲେ ନାହିଁ । ଲଳିତା ତାଙ୍କର ହାତବାଣୀ । ଦଶ ବରଷରୁ ଦଶ ମାସ ଯାଏ ପାଞ୍ଚଟି ପିଲା । ଶୁଭାଳଗୋଷ୍ଠ, ବାସନମଜାରୁ ଇଞ୍ଜିକୁଟା, ବୁଲୁଙ୍ଗା ଯାଏ ସବୁ କରେ ଲଳିତା । ତଥାପି, ଭାରିକଙ୍କର ତୋଡ଼ି ଝିଙ୍ଗାସ ସହେ । ମନ ମାରି, ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ରହେ । ପରୁଷଲେ ଲଳିତା ପଦେ ନିନ୍ଦା କରି କହୁବ କି ? ସେନାତକା ଝିଅ ଏବକାଲେ ମିଳନ୍ତି ନାହିଁ ମ ଭାରିକ !

ମାଗୁଣା ଯେମିତି ଶୁଣିଲେ, ବାହାଘରରେ ତାଙ୍କର ପଇସାଟିଏ ଖରଚ ହେବ ନାହିଁ, ଯାହା ଲେଡ଼ା, କେନ୍ଦୁ ଜାଣିବେ ନାହିଁ, ସବୁ ଅମେ ଦେବା, ମୁଣ୍ଡହଲ ବନ୍ଦ କରି କହୁଲେ, ଯାହା ଭଲ ମଣୁଛ କର । ବାପା ମା ନାହାନ୍ତି, ଛେଉଣି ପିଲା । ସେ ପୁଣି, ଆନନ୍ଦରେ ରହୁ ।

ଭାରିକ ମ, ଲଳିତାକୁ ଦେଖିଲେ ତମେ ଚାହିଁ ହେବ । ଆଠ ବରଷ ତଳେ ଯେମିତି ଦେଖିଥିଲ, ସେ କଣ ସେମିତି ଅଛି ? କେତେ ସୁନ୍ଦରଆଟିଏ ହେଲଣି । ତମ ପାଖରେ ଅବକଳ ତମ ସାନ ଭଉଣୀ ପରି ଦିଶିବ । କାନ କାଟିଲେ ବଚନ ବାହାରିବ ନାହିଁ । ତମର ସେ ଅବାଧ ହେବ, ଏହା ମୁଁ ଭାବ ପାରୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭାରିକ, କଥାଟିଏ ନ ଲେଖି ରହି ପାରୁନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ଆଖି ଧିର ହେଲ ଶୋଭା ଦେବାଙ୍କର ଶେଷ କେଇ ଧାଡ଼ିରେ । ସେତକ ସେ ବାରମ୍ବାର ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା; ନୂଆ କଥାଟିଏ କରିବାକୁ ମନ କରିଛ । ଯେତେହେଲେ ସେ ହେବ ସଫଳ । ସଂସାର କଥା ତ ଜାଣ । ଯଦି ଭେଣ୍ଟି ହୁଏ, କର୍ମକୁ ନିନ୍ଦା ଦିନା ! ତମର ଆରୁରତା ଦେଖି ପମ୍ବର ପକାଇଲ । ସବୁ ଧିର ହେଲା । ତଥାପି, ଭଲକରି ଭାବିବନ୍ତି, ଖୁବ୍ ବିଚାରି ଯହା କହୁଛ କର । ପରେ ଯେପରି ଅନୁତାପ ନ କର ।

ନନ୍ଦକାର ମନରେ ଘୋରଢେଇ ହେଲା ସେଇ ଧାଡ଼ିକ, ନିଜ ପୁନା ଯଦି କେବେ ଭେଣ୍ଟି ହୁଏ !

ଭାବପାରିଲ ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ବସେଇଲା । ଏହା କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ? କାହାକୁ ପରୁଷବ, କିଏ ସବୁପଦେଶ ଦେବ ?

ନନ୍ଦକା ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଶୋଇ ଛଟପଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ; ନିଜ ହେଉନ ହୁଁ । ଶୋଭା ଦେବାଙ୍କର ସତର୍କ ବାଣୀର ଉତ୍ତର ସେ ଖୋଜି ପାରୁନାହିଁ ।

ଝଟିର ଝଡ଼ ଝଡ଼ କରି ଶାଶୁ ଡାକିଲେ, ବୋହୂ, ବୋହୂ !

ନନ୍ଦିନୀ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲା । କଦାଚ ଖୋଲିଲା । ନୂଆ କଥା । ଶାଶୁ ଏମିତି କେବେ ନିଜେ ଆସି ତକା ଗୁଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । କଅଣ ସେ ଚାନ୍ଦିକା ? କାହିଁକି ନିଜେ ସେ ଧାଉଁଆସିଛନ୍ତି ?

ଅଭୟା ଘରଭିତରକୁ ନ ଆସି ପଦାରେ ଠିଆ ହୋଇ ମନ୍ଦିରଲେ, କିଏ ସବୁ ଚିଠି ଦେଇଛନ୍ତି କି ?

ଶୋଭା ଅମା ।

ଆଗସ୍ତରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦିଶିଲା ଅଭୟାଙ୍କର ଶୁଖିଲା ମୁହଁ । ସେ ଘରଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲେ । ଝଟ ଉପରେ ବସି କହିଲେ, କଅଣ ଲେଖିଛୁ, ପଡ଼ । ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ନ ?

ହଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ ଚିଠିଟି ଧରି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶେଷ କେଇପଦ ପଢ଼ି ଶାଶୁକୁ ଶୁଣାଇବାକୁ ତା'ର ସାହସ ହେଲା ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀଙ୍କର ମନର ସ୍ୱରାଗ ଶୁଣିବ । ହସିଲା ଆଖିକୁ ଝୁଲାଇ ଆସିବ ସନ୍ଦେହର କଲାପମର ମେଘ । ବରଷିବ କରକା ମାଥରେ । ତୋଟାନ ବହୁତ, ବଜୁଲି ମାରିବ । ଘଡ଼ଘଡ଼ିର କଳିକଳା ରଡ଼ିରେ ମେଘନା ଅଟକିବ । ସବୁ ଭଲପାଏ, ସବୁ କୋଡ଼ ସହୁବ ଏକା ଜଣେ, ମେ ନନ୍ଦିନୀ । ତାର ଦୁଃଖ ଓ ନେରାଗ୍ୟର ଗୁଣ ନେବାକୁ ଆଉ ଜଣେ କେହି ନାହିଁ ।

ଟିକିଏ ରହି ଅଭୟା କହିଲେ, ଭଲ ପିଲାଟିଏ ଲଳିତା ! ପିଲାଦିନେ ଏଠିକି ଆସିଥିଲା । ମୋ ପାଖ ଗୁଡ଼େ ନାହିଁ । ସତେକ ସେ ଏଇ ଘରପାଉଁ ଜନମିଶ୍ରଣ ଗୋ ! ଆଠ ନଅ ବରଷର କୁଆଟାଏ, ସେ ପୁଣି ମୋ ଗୋଡ଼ରେ ଢାଳି ଦିଏ !

ଭଲ ପିଲାଟିଏ !

ହଁ ମା, ସେମିତି ଝିଅଟିଏ ଲେଡ଼ା । କୁହାର ବୋଲିର ହେବ । ସବୁ କାମକୁ ଆଗ ଅଣ୍ଟା ଭଡ଼ି ବାହାରିବ । ଶୁଭ ପଦ କହିଲେ ସହୁବ । ତମ ମନକୁ ତ ପାଇଛି, ସୁନନ୍ଦ — ?

ନନ୍ଦିନୀର ବହୋସା କୋହ ମଥା ଟେକିଲା । ସୈନ୍ଧବ ଟାଣ ଶୁଣି ବୋହୂଲକାଦେଲା, ସତେକ ପଦା ଦୁଶାଇ ଗୋଜିଆ ଶିଙ୍ଗରେ ଚାରିବାକୁ ଛୁଟି-ଆସିବ । ଆରେ, ଦୁନିଆର ତୁଟି ଏଇଆ ! ଆଠବରଷର ସେବା, ଭଣ୍ଡ, ଭଲ ପଣିଆ, ସବୁସବୁ ଗୁଣର ଏଇ ପରାବ ? ଶୁଣ୍ୟ ପଛେଇଗଲା ବୋଲି ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ଦାଉ ସାଧନେ ? ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଶାଶୁ ତାକୁ ଅଳ୍ପରେ ଉପାକାଦେବାକୁ

ରାଜା ! ପୁଅ ଆଗରେ ମନର କଥା କହିବାକୁ ସାହସ ନାହିଁ, ପରବର୍ତ୍ତୀରେ
ପରଦାଗ କରିବାକୁ ତାକୁ ହିଁ କରିବେ ଦୁଇକା ?

ହୁଗାଲିଦେବ ଅସହସ୍ତତାର ପଦା ? କହିବ କି, ଏ ସମ୍ପର୍କ ହୋଇପାରିବ
ନାହିଁ, କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ? ତମର ସୁନନ୍ଦ ଥରେ ବିବାହ
କରିଛନ୍ତି, ପତ୍ନୀ ବନ୍ଧୁଆଉଣୁ ଅନ୍ୟ ବିବାହ ସେ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଜାଣି ଜାଣି
ନନ୍ଦକା ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ମରିବ ନାହିଁ । ବରଂ, ତୁମେ—

ଶାଶୁଙ୍କର ପ୍ରସ୍ନିତ ମୁହଁରେ ଅଗ୍ରହ । ସେ ନନ୍ଦକାର ମରଣ କାମନା
କରିଛି । ନିଜର ଆଶାଦେବୀ ପାଖରେ ନନ୍ଦକାକୁ ବଳ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛି ।
ହେଉ, ତାହାହିଁ ହେଉ । ତୁ ତଳର କୋହ ନାଚ କୁହ ହଜାଣ ହୋଇଛି
ପଦା ଶୁଣାଇ ପାରି ନାହିଁ । କଳା ହୋଇ ମଥା ନୋହିଛି । ତଳେ ପଡ଼ିଛି
ଏଥର ଘାତକର କର୍ମ ଭରସା କେବଳ ଆଖିର ଲୁହ ।

ତମେ କାନ୍ଦୁଛ ?

ନାହିଁ ତ !

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଲା । ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେତେ ପୋଛିଲେ, ସେ
ଅଦାସ ଲୁହ ଅଟକିଲା ନାହିଁ । ସେ ଅନୁଭବ କଲା, ଅକାଶତଳେ ସେ ତାର ମନର
କଥା ପ୍ରକାଶ କରି ଦେଇଛି, ଦୁନିଆକୁ ଜଣାଇ ଦେଇଛି । ଯାହା ସେ କହିଛି
ଯାହା ସେ କରିଛି, ସବୁଦିନ ଭଲପଣିଆର ସୁନାମ ପାଇଁ ପ୍ରତାରଣା ।
ସେ କହି ରୁହେ ନାହିଁ କାହାକୁ ଲେଡ଼େ ନାହିଁ । ସେ ଲେଡ଼େ ଜଣକୁ, ସେ ତାର
ଜୀବନସଂସ୍ଥା ସୁନନ୍ଦ, ତାର ଧନ ଦଉଳତ ସେହି ଜଣଙ୍କର ସ୍ନେହ । ତାଙ୍କ
ପାଖରେ ବି ନନ୍ଦକାକୁ ପ୍ରତାରଣା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ?

ରୁଟିଲି ।

ନନ୍ଦକା ଚମକି ଉଠିଲା । ହଠାତ୍ କହିଲା, ମୋ ଉପରୁ ତମର ବିଶ୍ୱାସ
ଭୁଟିଛି ବୋଲି, ସେତିକି ମୋର ଦୁଃଖ । ତମର ପୁଅ ଧମକ ଦେବେ ଏ ଧାରଣା
ଯଦି ମୋର ଆଆନ୍ତା, କେହି ମୁହଁରେ ଶୋଭା ଅପାଙ୍କ ପାଖକୁ ଚଟାଇ ଲେଖି ମୁଁ
ନିଜେ ଲଳିତାର ସମ୍ପର୍କ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି, ବୋହୂ ?

ପୁଣି ନନ୍ଦକାର ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଲା ।

ଅଭୟା କହିଲେ, କେବେ ମୁଁ ଭୁଲି ଚାଲିଯିବି ।

ନନ୍ଦକା ନର୍କପଡ଼ି ଶାଶୁଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଧରିଲା । ଅରିଲା କଣ୍ଠରେ କହୁଲା, କେବେ ତମର ଅବାଧ ହୋଇନାହିଁ, କି ଆଜି ହେବାକୁ ଶୁଭୁନାହିଁ । ଭଲ ଦିନ, ଭଲ ତଥ୍ୟ ଦେଖି ବାହା ଧିର କଲେ ବାହାଘରର ଅପ୍ସୋକନ କରିବ ।

ଅଭୟା ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଖଟ ଉପରୁ ଉଠି ନିଜ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଗଲେ । ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଲେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ଅଜା ହୋଇ ଅନାହିଁ ରହିଲା । ମନ କହୁଲା, ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିନାହାନ୍ତି । ସେ ଗୁହ୍ୟ ପସ୍ୟା । ନରକ ଗ୍ରାସରେ ସେ ମୋର ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ଦେଇଗଲେ । ମଥା ପାତି ସେ ଆଦେଶ ମୁଁ ଗ୍ରହଣ କରିବି ।

ନନ୍ଦକାର ଦୁଇ ଗାଲ ଭଜାଇ ଦୁଇ ଧାର ଲୁହ ଝରି ଆସିଲା ।

ଫାଶୀଝୁଲି ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ସାତକ ବା ତାର କୃପାଣ ମଧ୍ୟ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ସେ ନିଜେ ନିଜର ଗାତକ ହେବ । ଯେହେବ ନିଜର କୃପାଣ । ହସି ହସି, ହସିହସିକା ସେ ମଶାଣିଭୁଇଁକୁ ଯିବ । କେହି ତାର ବାଟ ଓଗାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ପଛରୁ କେହି ପାଟି କଲେ ସେ କାନରେ ହାତ ଦେବ । ଆଖିର ଲୁହ ଶେଷ ହେଉ ।

ନନ୍ଦକା ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଶୋଭର ଚଠିଟି ମଧ୍ୟ ଟିକି ଟିକି କରି ଚିରି ପଡ଼ାକୁ ପକାଇଲା । ସେ ଚଠିରେ ଟିକିଏ କିନ୍ତୁ ଅଛି । କୌଣସି କିନ୍ତୁ ତାକୁ ବାଧା ଦେବ ନାହିଁ ।

ସେ ସତେକ ଉନ୍ମାଦିନୀ ହୋଇଛି । ଘରର ଏ ପାଖରୁ ସେପାଖ ହୋଇ ସେ କେବଳ ହସୁଛି ।

କି ପାଖକୁ ଆସିଲା । ମୁହଁଭୈ ଚାହିଁଲା । ନୂଆର ବାଜିଆ ହେଲେ କି ? ମାଲସଞ୍ଜ କେତେ ଡେରି ଅଛି । ଘରଭିତରେ ଏପାଖରୁ ସେପାଖ ହୋଇ ଖାଇ ସେ ହସୁଛି । ଯାହାଙ୍କ ଦେହରୁ ଭଲରେ ବି ଟିକିଏ ଲୁଗା ଖସେ ନାହିଁ, ତାଙ୍କର ଆଜି ଦରଜଲୁଲୀ ବେଶ ! ଆଉ ଖଞ୍ଜାରେ ନିଜ କୋଠରୀରେ ଗୁଡ଼ି କାନ୍ଦୁଛି । ପାଖକୁ ଗଲେ ଚିତ୍କାରି ଉଠୁଛି । ପାଟି ଶୁଭୁନାହିଁ । କଅଣ ଆଜି ଏ ଘରେ ହେଉଛି ?

ନୂଆର !

କଅଣ କି, କି ?

ଭାଇ ଆଜି ଆସିବେ ବୋଲି ରାଜବ ଝବର ପଠେଇଛନ୍ତି ।

କେବେ ତ ରାଜବ ଆଗରୁ ଏମିତି ଝବର ପଠାନ୍ତି ନାହିଁ ?

ଜାଳର ଆଜି ଆସିବାର ଥିଲା ସେ ଲୁଲ ଆସିବେ ବୋଲି ସେ ଆସିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏଇ ଝବର ସେ ପଠାଇଛନ୍ତି ।

ସତେ ?

ନନ୍ଦକା ଗନ୍ଧୀର ଦେଖାଗଲା । ନିଜର ଦେହକୁ ଗୁରୁ ନିଜକୁ ସେ ଧିକ୍କାରଲା,
ହଁ, କେତେ ଅନା !

ତଳ କଲ ପରି କହିଲା, ମୋର ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧଦେବ ନାହିଁ, କି ?

କି ଶୁଭ ହେଲା । ପାଖକୁ ଆସି ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରି ପଚାରିଲା, ତମର ଆଜି କଅଣ ଘୋର ନୂଆ, ଏମିତି କାହିଁକି ଦଶିଛି ? ତେଣେ ଅପା କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ? କହିବନାହିଁ ?

ଆଜି ଦିନକ ସେ କାନ୍ଦିବେ ଗୋ କି, କାଲି ସେ ହସିବେ । ଦେଖିବ ନାହିଁ ତେର । ତମ ଭଲ ପରି ଆସିବେ କି, ବ୍ୟତି ମୋର ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିଦିଅ । ମତେ ଅସୁବିଧା ଦେଖିଲେ ସେ ଚିରନ୍ତ ହେବେ । ଆସ, କି ।

କି କୁଣ୍ଡଳ, ନନ୍ଦକା ହସି ହସି କାନ୍ଦୁଛି । କେଉଁ ଦୃଃରେ କେଜାଣି, ନିଜ ଉପରୁ ବିଶ୍ୱାସ ହରାଇ ସେ ହୋଇଛି ଅଲଗା ।

ତେଣେ ପରେ ପିଲା ନାହିଁ ସେ ଘର ଘରରେ ଲେଖା ନୁହେଁ, ସେ ଘର ଅପମୁଖୁ ବଳ । ପର ମଣିଷର ଲୋଭ ପିଲାକୁ ନିଜର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କଲେ ବାହାର ମନ, ଲୋକଦେଖା ଡରିବ ଅଳ୍ପ (ସମୟ) ମନ ମାନବ ସିନା, ଆସ୍ତ୍ରର ଅକୁହା ନାଦ ନାହିଁ ନାହିଁ କରୁଛି । ତମେ ସପନ ଦେଖିଛ । ସପନ ତମର ସତ ଫଳିବ । ମୋର ମନକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ତମେ କଥା ଦେଇଛ । ସେଇ ଭରସାରେ ମୁଁ ସବୁ ଶୁଣି କରାଣି । ତମ ଚୁଣ୍ଡରୁ ନାହିଁ ସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଆଉ ସେହି ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ଗୁରୁ ରହିଲା ନନ୍ଦକାକୁ । ରାତି ଅଧ । ଜାଗର ଉଆଁସ ତଳ ଦିନ ଅଛି । ବାହାରେ ଅନ୍ଧାର । ଘର ଭିତରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ଆଲୁଅ ନନ୍ଦକାର ରୂପର ଶିଖା ପାଖରେ ନିଶ୍ଚିତ । ନନ୍ଦକା ବସିଛି ଟୁଲ୍ ଉପରେ । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ତଳକୁ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବା ଗନ୍ଧୀର ହୋଇ ବସିଛି ସୁନନ୍ଦ । ଗୁରୁରହିଛି ନିବୋଧ ପରି ।

ସତେ, ଦୟାସ ଧାଇଁ ପଳାଇଲା ? ସନ୍ତାନ ହେବାର ଅଭି ଆଶା ନାହିଁ ? ନନ୍ଦକାକୁ ଚାହିଁ ବା, ଅଭି ତାକୁ ପଢ଼ିଦିଶି । କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦକା ଏବେ ବି ଶୋଳ ବର୍ଷର ବ୍ୟତି ପରି ଦଶିଛି । ହଁ, ଶ୍ରୀମତୀ ଲୋକ ତାକୁ ଚରଦିନ ପାଠି ନିଜାଣି କରୁଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀମତୀ

ଶେଷକୁ ଦେଖାଇବା ଭୁଲ ହୋଇଛି । ଯେତେ ଯତ୍ନର ଅବତାରଣା କଲେ ବି ସେ ପରତେ ଯିବନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ଉଠିଆସିଲା । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସି ଗେହେଇ କହିଲା, ମୁଁ ଲଳିତାକୁ ଚାହେଁ । ସେ କାଳିକାର ପିଲା ବଳଟେ । ଦିନ କେଇଟା ମୋ ପାଖରେ ଥିଲା । ଦେଖିଛି । ମେମିନ୍ଦ ସୁନ୍ଦର, ସେମିନ୍ଦ ଗୁଞ୍ଜର ହିଁ ଅଟେ । ମୋ ମନ ମାନ୍ଧୁଛି । ଯେତେ ମତେ ପୁଅ ଆଣିଦେବ । ତମର ରକ୍ତକୁ ସେ ଚିନ୍ତ କରାଇ କରି ମୋ କୋଳରେ ଦେବ । ମୁଁ ତାକୁ ପାଖକୁ ଆଣିବି ।

ଦୁଇଆ ଆଖିରେ ମତେ ଲୋକହସା କରିବ ?

କାହିଁକି ? କିଏ କହୁବ ତମର ବୟସ ହୋଇଛି ? ବୟସ ବା ତମର କେତେ ? ଆମେ ମାତ୍ରପି ଜାତ ସିନା ଆଖି ପିଞ୍ଜଡ଼ାକେ ବୁଢ଼ୀ ହେଇଯାଉଁ—

ଆଉ, ଯେତକ କହୁ ଥା । ତମର ଯଦି ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି, ତମେ ଯାଇ ବାହା ହେଇପଡ଼ ।

ନନ୍ଦକା ହସିହସି ଲେଟିଗଲା । ଦୁଇ ହାତରେ ସୁନନ୍ଦର ଗଳା ବେଷ୍ଟନ କରି ମୁହଁରେ ବୋକ ଦେଲା । କହିଲା, କିଏ ଆଉ ବାହା ହେବ କି ? ଭାବିଛି କି ରୁମେ ? ତା ହେଲେ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟକ ଲଳିତାକୁ ଝିର କରାଅନ୍ତି ? ଯତ୍ନରେ, ମୁଁ ତାକୁ ବାହାହେବ । ତମେ ଖାଲି ମୋପାଇଁ ଦରବେଶ ସାଜି ଯିବ । ଲଳିତାକୁ ଆଣି ମୋ ପାଖରେ ଛାଡ଼ିଦେବ । କେତେଥର ମତେ କହିଛୁ । ମୋ ପାଖରେ ତମର ଅଧ୍ୟେୟ କିଛି ନାହିଁ । ମୁଁ ତମକୁ ଯରଗର ଗୁଞ୍ଜିଏ ମାଗୁନାହିଁ । ମାଗୁଛି ମୋ ପାଇଁ ସାଥୀଟିଏ, ମୋ ପାଇଁ ସାନ ଭଉଣୀଟିଏ । ଯେଇ ଲଳିତା । ଦେବ ନାହିଁ ?

ନରଡ଼ ଆଲିଙ୍ଗନ । ରୁମ୍ଭନ । ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ତର ।

ନୁଆ କଥା କରିବାକୁ ଯାଉଛ, ନିଜେ ବରବେଶ ସାଜି ତମର ଲଳିତାକୁ ଆଣିବାକୁ ଯାଉନା ?

ଯେଉଁଆ ହେବ । ତମେ ମତେ ସଜେଇଦେ । ଆଉ, ତମେ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ମୁହଁପୁଲ୍ଲ ହେଇ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବ । ମୁଁ ତମକୁ ସଜେଇଦେବି । ହେଲା ତ ? ରହ, ମୁଁ ଶାଢ଼ୀ ନେଇଆମେ ।

ନନ୍ଦକା ପଲଙ୍କ ଉପରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଲା । ଅସଜଡ଼ା ପିନ୍ଧିଲା ଶାଢ଼ୀର ପଶତ ସୁନନ୍ଦ ହାତରେ । ସୁନନ୍ଦ କହିଲା, ଆଉ, ଏଇଖଣ୍ଡ ଚଳିବ ।

ଛି—କହୁ ନନ୍ଦକା ହସିହସି ଫେରି ଆସିଲା ସୁନନ୍ଦ ପାଖକୁ । କହିଲା, ଛାଡ଼ । ବସ ମୋ ପାଖରେ ।

ନନ୍ଦିନୀ ବସିଲାକୁ ସୁନ୍ଦର କହିଲା, କାହିଁକି ମତେ ତମେ ଲୋକହସା କରବାକୁ ବସିଛ, ଶୁଣେ ?

ତମେ ମୋତେ ଭଲପାଅ ବୋଲି ! ଲୋକେ ଯଦି ହସିବେ ତ ହସନ୍ତୁ । ସେମାନେ କେବେ ହସିବେ ବୋଲି, ଆମେ ଆଗରୁ କାନ୍ଦୁଥିବା କି ? ଆମ ଆଖିକି ଯାହା ଭଲ ଦିଶିବ, ଆମେ କରବା ।

ଘରେ ଅଶାନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ? ଲୋକଙ୍କୁ ତାଲି ମାରି କୁହାଟ ଗୁଡ଼ିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ?

ଘରେ ଅଶାନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ । ଲୋକେ ତାଲି ମାରି କୁହାଟ ଗୁଡ଼ିବେ ନାହିଁ । ହେଲେ ଏବେ ?

ନନ୍ଦିନୀର ମୁଖଭଙ୍ଗୀ, ଉଡୁଳ ହସିଲା ଆଖିତୋଳାର ଗୁଲନା, ବସନ୍ତବନ୍ଧନ ଶୂନ ବାଉଁଶ ପରିହର ସୁସୁଷ୍ଟ ଅଙ୍ଗର ଆଲୋଚନ, ନିଜ ଦେହରେ ତାର କୋମଳ ଉତ୍ସର୍ଗ ଦ୍ଵାରର ପରଶ, ସୁନ୍ଦର ଟକଳା ଆଗ୍ରହକୁ ଉତ୍ତେଜିତ କଲ । ନନ୍ଦିନୀର ହାତ ଧରି ସେ ଆନ୍ତର ପାଖକୁ ଟାଣିଲା । କହିଲା, ଲୋକଙ୍କ ପାଟିରେ କିଏ ହାତ ଦେବ ?

ମୁଁ । ସମସ୍ତେ ଜାଣିବେ, ମୁଁ ଲଳିତାଙ୍କ ମୋ ପାଇଁ ଆଣିଛି । ତମର ସେଥିରେ ଗର୍ବ ନାହିଁ । ତମେ କେବଳ—

ମୁଁ ପାରିବି ନାହିଁ ।

ତେବେ, ମୁଁ ପାରିବି । ଦେଖ, ବରବେଶରେ ମୁଁ କେମିତି ଦିଶିବି । ଗୁଡ଼ି ମୋ ହାତ ।

ନନ୍ଦିନୀ ପଲଙ୍କରୁ ଓହ୍ଲାଇ ହଲି ଦୋହଲି ମଝି ଘର ଭିତରକୁ ଗଲା । ଶୁଣି ରହିଲା ସୁନ୍ଦର । ଭାବନାକୁ ଲାଗିଲା, କିଏ କଣ ଭାବିବ, କି କହିବ ବୋଲି ପ୍ରିୟତମା ପତ୍ନୀର ମନର ସରାବ ସେ ଭାବିବ କାହିଁକି ? ସେ ଶୁଣି ସାଥୀଟିଏ । ସେ ଶୁଣି ସନ୍ତାନଟିଏ । ଯିଏ ଆସିବ ସେ ହେବ ନନ୍ଦିନୀର ସେବକା । ସ୍ନେହର, ଆଦରର, ଆଦେଶର ଖେଳଣା ଜଣାଟିଏ । ପୋଷା ବିଲେଇକୁଆ । ଶବ୍ଦ କ'ଣ ?

ଲଳିତା ! ହଁ, ଝାପ୍ଟା ଦଶୁଛି ଗୋଟିଏ ପିଲାର ସ୍ଵର । ଦୁଃଖ, ସୁନ୍ଦର, ସୁନା ଖଡ଼ିକା ପରି ନଅ ବର୍ଷର ଝିଅଟିଏ ! ତାର ବି ସେ ତଳା କରିଥିଲା । ଅଳପ କଥା କହେ । ଭଉଣୀର ନଖର ଲୋଖାରେ ଅଟ୍ଟା କଲେ ପିଲଟି ମୁରୁକେଇ ହସି ପାଖରୁ ପଳାଏ । ନନ୍ଦିନୀ ପାଖରେ ବସିଥାଏ । ସୁନ୍ଦର ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଲେ ସେ ଉଠି ଚାଲିଯିବାକୁ ବସେ । ନିୟତ ସୁନ୍ଦର ବାଟ ଛଳି କହେ, କୁଆଡ଼େ ପଳାଉଛୁ ? ରହ ।

ଆରେ ?

ନନ୍ଦକା ତାର ହାତ ଧରି ପାଖକୁ ନିଏ । ଗୁମା ଗୁମା କହେ, ବସ ମୋ ପାଖରେ, ଯାଆନା ।

ନନ୍ଦ ମାଡ଼ିଲଣି ମ ।

ସେ ଉଠି ପଳାଏ ।

ମନେ ପଡ଼ୁଛି ସେହୁ ଟିକି ପିଲଟି ।

ସେହୁ ? ହ, କିନ୍ତୁ ନନ୍ଦକା ତାକୁହିଁ ଚାହେଁ । ନନ୍ଦକା ତାକୁ ଚିହ୍ନେ, ଜାଣେ, ଭଲ ପାଏ । ଲଳିତା ତାର ସେବା କରିବ, ଅବାଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ଆଶା ସେ ପୁରଣ କରିବ । ସୁନନ୍ଦର କି ଆଏ, ତହିଁରେ ସେ ବାଧା ଦେବନାହିଁ । ନନ୍ଦକାର ମନକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ !

ଆଗରେ ଉଭା ନନ୍ଦକା, ବରବେଶରେ ନୁହେଁ, ପୁରୁଷ ବେଶରେ ।

ତାଆରି ପାଲଟା ଲୁଗା ସେ ପିନ୍ଧିଛି । ଲମ୍ବିଆଇଛି ଲୁଗା କୁହୁ ପାଦତଳକୁ । ଦେହରେ ପୁରୁହାତ କାମିନି । ଲମ୍ବ ବହୁକ ପଡ଼ିଛି । ଛାତି ପକେଟରୁ ଉର୍ଜିମାରୁଛି ରୁମାଲ, ପୁଣି ଝରା କଲମ । ସୁନା ବୋତାମ ପୁଞ୍ଜିକ ଝଟକି ଉଠୁଛି ।

ତନ୍ମୟ ହୋଇ ନୂଆ ବେଶରେ ପୁରୁଣା ମଣିଷଟିକୁ ସୁନନ୍ଦ ଅନେଇଁ ରହିଲା । ନନ୍ଦକାର ଆଖିରେ କଜଲ । କପାଳ ଉପରେ ଚନ୍ଦନପାଟି ମଝିରେ ସିନ୍ଦୂରବନ୍ଧୁ । କଜଲ କଳା ଝଟକିଲ ଛାକିକଣ କେଶ ମଝିରେ ସିନ୍ଦୂରଗାର । ଖୋସାରେ ବଉଳ-ଫୁଲର ମାଲ ଗୁଡ଼ା ହେଇଛି । କାନରୁ ଲମ୍ବି ଆସିଥିବା ଧଳା ପଥରବସା ତ୍ରୁପ ଦିଅଟି ଦୋହଲି ଉଠୁଛି ।

ସେମିତି ଅନେଇଁ ରହିଛ କାହିଁକି ?

ଦେଖୁଛି ।

କେମିତି ମାରୁଛି, କହିଲ ?

ଉଡ଼ୁଁ, ମନକୁ ଆସୁନାହିଁ । ପାଖକୁଆସ, ମୁଁ ଟିକିଏ ଶିଖେଇଦିଏଁ, ଆସ ।

ନନ୍ଦକା କଥା ମାନିଲା ।

ସୁନନ୍ଦ ତାର ହାତ ଧରି ଆହୁରି ପାଖକୁ ଟାଣିଆଣିଲା । ପକେଟରୁ ରୁମାଲ ଚାଲି ନନ୍ଦକାର ମଥାର ସିନ୍ଦୂର ଲିଭାଇବାକୁ ହାତ ବଢ଼ାଇଲା । ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିପାର

ନନ୍ଦକା ଖସି କର ତାର ହାତ ଧରି ଅଗିଳ ସ୍ଵରରେ କହୁଲା, ଏ କ'ଣ କରିବାକୁ ବସିଛି, ଏଡ଼େ ସାହସ ?

କେଉଁ ଅଜଣା ଭୟରେ ତାର ଅନ୍ତରାତ୍ମା ଅଗିଉଠିଲା । ହସିଲା ମୁହଁ ମଳିନ ଦିଶିଲା । ଆଖିରେ ଛଳଛଳ ହେଲା ଲୋକେ ! ଦେହେଲ ହେବାର ପରାଦେ ସେ ପାଇଛି । ସାହା ପାଇଁ ମଥାରେ ସେ ବାଳାରୁଣର ପ୍ରଫଳ ଧରିଛି, ସେଇ ନିଜେ ଅମାଅନ୍ତାର ପୋଷାକିବାକୁ ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି ହାତ ? ଅଭିନୟ ସେତିକି ଥାଉ । ସେ ସହପାତ୍ରୀବ ନାହିଁ । ମଥାରେ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ତପନର ଗନ୍ଧମା ଧରି ଚରନ୍ତି ପାଇଁ ଆଖି ରୁଜିବ । ଶାଶୁଙ୍କର ମନକାମନା ପୂର୍ତ୍ତ କରିବାକୁ ସେ ଥାଉ ଅଭିନୟ କରିବ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ କହିଲା, ଏତକ ରହିଲେ ଧରା ପଡ଼ିଯିବ ।

ସେତିକି କହୁଥା ।

ନନ୍ଦକା ହୃଦେଇ ଆସିଲା । କର କର ହୋଇ କାନ୍ଦୁଉଠିଲା । ଗୁଡ଼ର ବୋତାମ ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ କରୁଥାଏ ସ୍ଵରରେ କହୁଉଠିଲା, ବରଦେଶ ହେବା ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ପିଲାକୁଆ କୋଳରେ ଧରି ଝୁଲିବାକୁ ଥାଉ ମୋର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଲଳିତାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ସେ ନ ଥାଏ । ମୋ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର, ମୋ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର —

ସତେକେ ସେ ବାଲିଆଣୀ ହୋଇଛି । ଦେହରୁ ଖୋଲୁଛି କାମିନୀ । ଆଲୁଅକୁ ସାହାର ଏତେ ସରମ, ସେ ଦେହକୁ କରୁଛି ବସନସ୍ଥାନ । ନିଜକୁ ସେ ଭୁଲିଛି ସତେ । ଜା' ରୁଟୁରୁ କୁଟିଟି, ମୋ ମଥାର ସିନ୍ଦୂର, ଲଳିତାର ମୋର କ ପ୍ରୟୋଜନ ?

ସୁନନ୍ଦ ବିଚଳିତ ହୋଇ ଉଠିଆସିଲା । ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରି କଥା ଲେଇ କହିଲା, ମୋ ରାଣ କାନ୍ଦ ନାହିଁ । ମୋର ଭୁଲ ହେଇଛି ।

ଏତେ କେ ଭୁଲ ? ଏଡ଼େ ସାହସ ?

ଦୋଷ ହୋଇଛି ନନ୍ଦକ, ଥାଉ ତମର ଅବାଧ ହେବ ନାହିଁ ।

ଏ — ?

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଅଟକିଲା । ଅଧା ଖୋଲ କାମିନୀ ମଝିରେ ମୁହଁ ଲୁଚିଛି । ବିରାସ ହେଉ ନାହିଁ କାନରେ ସାହା ଶୁଣିଲା ।

ସେପୁରର କୁହାଟ ନୁହେଁ ତ ?

ଅବାଧ ହେବ ନାହିଁ ନନ୍ଦକା, ତୁମ ପାଇଁ ମୁଁ ବରଦେଶ ସାଜି ଯିବି ।

ନନ୍ଦକା ଅନ୍ଧା ହୋଇ ମୁହଁ ଠିଆହେଲା । କାମିନୀ ତଳକୁ ଟେକି ପକାଇ ମୁହଁ କାନ୍ଦିଲା । ସେ ମୁହଁ ଯେପରି ଆଉ କାହାର । ସବୁ ଲୁହ ଶୋଷ ହେବ କି ? ସାରା ଦେହ ଅଗଭିର କାହିଁକି ? ମୁଣ୍ଡ ଗୁଲୁଗୁଲୁ । 'ସତେ କି ଟଳିପଡ଼ିବ ? ଆଗରେ ଜୀବନସଂସାର ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଶୁଖିଲା ମୁହଁ । ଅତି ଦୁଃଖରେ ସେ ସୁଖି କହୁଛନ୍ତି ରୁମର କଥାକୁ ରହିବ । ଆମ, କାନ୍ଦିନୀ, ରୁମକୁ ମୋ ଗଣ ।

ନିଜକୁ ଆଉ ସେ ସମ୍ଭାଳିପାରୁ ନାହିଁ । କଟମଟ କରି ଲୁହସରା ଅଖିରେ ଗୁଡ଼ି ରହିଲା ସୁନନ୍ଦକୁ । ମନେ ହେଲା, ଯେପରି ସେ ଘୁଷୁ ଘୁଷୁ ଦୁରକୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ହାତ ପାଉ ନାହିଁ । ମୁହଁଟି ଦିଶୁଛି ଝାସପା ।

ଦୂରେଇଯିବେ ? ସତେ ସେ ଯିବେ ଦୂରେଇ ?

ନା, ମିଛ କଥା । ତା'ର ଜୀବନ, ତା'ର ଆଶାଭରସା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣକୁ ସେ ବାନ୍ଧି ରଖିବ ଦୁଇ ଦାହର ବନ୍ଦନରେ । ନିଶ୍ଚିତ ବନ୍ଦନ । ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଦୂରେଇବ ନାହିଁ । ନାହିଁ ରଖିବ । ଆଲୁଅଟା ନାଚି ନାଚି ଚାଲିଯିବ । ସେ ବି ଲାଭିବ ।

ସେ ପାଗଳିନୀ ହୋଇଛି ।

ଆଲୁଅ ଲାଗିଛି । ଟଳିପଡ଼ିଛି ଅଗଭିର ନନ୍ଦକା ସୁନନ୍ଦର ଛାତି ଉପରକୁ । କାନ୍ଦରେ ଥୋଇଛି ମୁହଁ । ତଳକୁ ଲୁହ ସୁନନ୍ଦର ଖୋଲି ପିଠି ଉପରେ ଦିଶିଛି ଉଷ୍ମ ମାଂସର ଟାଣିଦେଇଛି ।

ପଲଙ୍କ ଉପରେ, ପିଠି ଆଉଁସି ସୁନନ୍ଦ କହୁଲା, ଆଉ କାନ୍ଦିନୀ ନନ୍ଦକା, ତମର ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେବାକୁ ଆଉ ମୁଁ ଚାହୁଁନାହିଁ । ତମର ଲଳିତା ତମର ପାଖକୁ ଆସିବ । ମୁଁ ନିଜେ ତାକୁ ଆଣି ତମ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଦେବି । ହେଲା ତ ଏବେ ? ମୋ ଗଣ, କାନ୍ଦିନୀ ।

ନନ୍ଦକା ମଣିଲା, ତାର ସ୍ବାମୀ ସୁନନ୍ଦ ସତେ ବା ଟିକି ଝିଅଟିକୁ ଅନ୍ଧାଦି କରୁଛନ୍ତି, ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଗୁପ୍ତି ଧୁଡ଼ି ବାଇଆ କରି କହୁଛନ୍ତି, ଶୋଇପଡ଼ି ନନ୍ଦକା, ଖେଳଣା ଆଣି ଦେବ, ମନଇଚ୍ଛା ଖେଳୁଥିବ । କି ସୁନ୍ଦର ସୁନାକାଠି ପରି ନନ୍ଦକା ସାପ ପିଲଟିଏ । ଦୁଧ ପେଇ ଯନ୍ତ୍ର କରି ତାକୁ ବଢ଼ାଇବ । ଗଲାର ମାଲି କରିବ । ସାବଧାନ, ତାକୁ ଚଳାଇବ ନାହିଁ । ଆଦାତ ଦେବ ନାହିଁ । ସେ ନିଜରୁପ ଧରିବଟି, ଦଂଶିବ । ସାବଧାନ !

ସେ ଆଉ କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ । ମନର କଥା ନ ହେଲେ ବି ଗୁଣ୍ଡର କଥାରେ ପରତେ ଯାଇ ସ୍ବାମୀ ଗଳି ହୋଇଛନ୍ତି । ସରଳ ମନରେ ଭବିଷ୍ୟତର ଭଲମନ୍ଦ ଚଳନ ପ୍ରବେଶ କରି ନ ଥିବ । ତାଙ୍କର ଗୁରୁ ନାହିଁ । ଦଇବ ଦଉଡ଼ି ଟାଣିନେଉଛି । ଆଉ ଦୁଃଖ କାହିଁକି, କାନ୍ଦ କାହିଁକି ? ଶିଶୁପରି କୋମଳ ଓ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯାହାର

ମନ, ନନ୍ଦକାର ପ୍ରତି କଥାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଯାହାର ପ୍ରକୃତି, ତାଙ୍କ ମନରେ ସେ ଦୁଃଖ ଦେବ ନାହିଁ ।

ସୁନ୍ଦର, ସତେକ ସେ ନନ୍ଦକାର ଉଦାହରଣ ପିଲାଟି, ତାଆରି କେଣ ଭିତରେ ଆଜୁରି ଭରି ଗେହଲେଇ କହୁଲୁ କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ ଗୋଟିଏ ସୂର୍ଯ୍ୟରେ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟଟି କଥଣ ସେ କହୁପାରିଲ ନାହିଁ ।

ମନର କଥା ଜାଣିଲୁ ପରି ସୁନ୍ଦର ଗେଲ କଲୁ, ମୁହଁ ଲିଆ ଗେଲ ନନ୍ଦକାର କୋଳକୁ ଟାଣି ଗୁଡ଼ାଇ ଧରିଲୁ । ସତେକ ସେ ତାଆରି ଗେଲବସତେ ଅଲୁଅଲ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେଟିଆ ଟିକି ଟିଅଟି ।

ଅଭୟା ଭବବାକୁ ଲାଗିଲେ—

ଘରେ ଗହଳ ଚହଳ । କେତେ ଲୋକ ଯାଆସ କରୁଛନ୍ତି । ଦିଆନିଆ ଶୁଣୁଛୁ । ବରଦ ହେଉଛି । ଜିନିଷପତ୍ର ସମସ୍ତ କରାହେଉଛି ।

ପୁଅର ବାହାଘର !

କାହା ପୁଅ ସେ ? ଅଭୟାଙ୍କର ? ନନ୍ଦକାର କି ? ସତେ ତାର ପାଞ୍ଚ ପୁଅ, ଆଉ ଏକ ନନ୍ଦାଟା, ସବା ସାନ, କୋଡ଼ପୋଷ୍ଟ । ନନ୍ଦକାର ଇଏ ଶେଷ ଜମିକି ।

ସବୁ ସେ କରୁଛି, କରୁଛି, ଘରବାର ସଞ୍ଚାୟନରୁ ଆରମ୍ଭ କରେ ଗହଣାଗତାଯାଏ । ସୁବେଳେ, ନାହାନ୍ତି, ଭଣ୍ଡାଣଙ୍କର ତରୁ, ସେମାନଙ୍କର ବରଦ । ଝେ-ମହୁଣ, ବାଇଦ-ବାଜଣା, ଫୁଲ-ଅଲୁଅ, ବାଣ, ସବୁ ବରଦ କରୁଛି ନନ୍ଦକାର । ଯାହାର ଗୁଲ ପଦାରେ ପଡ଼ୁ ନ ଥିଲୁ, ସେ ହୋଇଛି ବୁଡ଼ି ଘରଣୀ । ବାତରକ ପରି ଗୁଲିଆସୁଛି । ଅଲଗ ନାହିଁ । କେଉଁଠି ଠିଆ ହୋଇଯିବା, କି ସେତିକି ଲୋଡ଼ା ସେତିକିରୁ ଅଧିକ ପଦେ କହୁବାର କେହି ଦେଖୁନାହିଁ । ଶୁଣି ଅଧିକାଏ କାମ ।

ମନରେ ରେସ ଭବ ନାହିଁ । କଟକରୁ ଫେରିଲ ପରେ ତା ଠାରେ ଯେଉଁ ସରକାରୀନତା ଅଭୟା ଦେଖିଥିଲେ, ସେତେକ ଦୂର ହେଇଛି ।

ମନେପଡ଼ୁ ଅଭୟାଙ୍କର, ହସିଲ ମୁହଁରେ ଅତି ଆଗ୍ରହରେ ନନ୍ଦକାର କହୁଥିଲୁ, ସେ ଶୁଣି ହେଲେ ବୋଉ, ଜବାବ ଦେଇ ଦିନ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ମୁଁ ଅପାଙ୍କୁ ଲେଖିଦେଇଛି । ଲଳିତା ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ ହୋଇ ଆସିବ ।

ନନ୍ଦକାର ହସ୍ତ ସେଦିନ ତାଙ୍କର ଦେହରେ ଅଗ୍ନି ବରପିଥିଲା । ତାର ପ୍ରତି ପଦ କଥା ତାଙ୍କର କଲ୍ପନାରେ ଲଣ୍ଠା ଫୋଡ଼ାଥିଲା । ଅଗ୍ନିର ଗୁଣରୁ ଆପଣାନ୍ତୁ ଏ ବାହାରିପଡ଼ିଲା, ପରତେ ନ ଗଲ କଥା, ନନ୍ଦିଆ ଶୁଣି ହେଲା ?

ମତେ ଅବଶ୍ୟାସ କରନା ବୋଉ !

ଅଭୟା ଦୃଷ୍ଟି ନୋଇଥିଲେ । ଗୁଣିଲେ ଯାହାକୁ ବୋହୁ କରି ଆଠ ବରପ ତଳେ ଏ ଘରକୁ ଆଣିଥିଲେ, ତା ପାଖରେ ସେ ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଅତି, ନନ୍ଦଣୀ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ତା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କଥା କହିବାର ସାହସ ତାଙ୍କର ହଜିଛି । ନନ୍ଦିଆ ତାର ବୋହୁପଣର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଯାଇଛି । ଗୋଡ଼ ଧୋଇ ପାଣି ନ ପାଇଲେ ଗୁଣ୍ଡରେ କିଛି ଦେବ ନାହିଁ । ଦ' ପହରେ ପୁରୁଷ ପତି ଶୁଣାଇବ, ଶୁଣିବେ ଗୋଡ଼ ଘଟିବ । ତଥାପି, ଅଭୟା ତାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କଥା କହିପାରି ନାହାନ୍ତି ।

ଗୋଟିଏ ଭବନା ମନକୁ ଶାନ୍ତି ବିଦାରି ଲହୁଲୁହାଣ କରୁଛି, ନନ୍ଦିଆ ମଙ୍ଗିଲ ? ଯେ ତା ହେଲେ ଦୁନିଆ ଲୋକଙ୍କ ପରି ଜଣେ । ମୋର ଭୁଲର ଲକ୍ଷ୍ମୀ, କୋଲର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିମାକୁ ଦୂରକୁ ଆଡ଼େଇ ଦେବାକୁ ମନ ତାର ଶୁଣି ହେଲା ?

ଦୁନିଆ ତେବେ ଏଇଆ ! କେହି କାହାର ନୁହେଁ ?

ଏ ବିବାହ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

କାହାକୁ ଏହା ସେ କହିବେ ? ଏଇ, ଲେଟିଶୀ ପାଶୁ ନନ୍ଦିଆ, କାମରେ ଲେଟିଯାଇଛି । ମୁଣ୍ଡବାଳ ଫୁରୁ ଫୁରୁ ଉଡ଼ୁଛି । ଦେହ ମୁଣ୍ଡରୁ ବସନ ଫେରି । ମୁଣ୍ଡ ଗୁଣି ତାର ସମସ୍ତ ହେଉନାହିଁ । ବେଳ ପାଇଲେ ଧାଇଁଆସୁଛି ପାଖକୁ ।

ବୋଉ, ଅପା ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ଦିନ ବାର ଠିକ ହେଲା ।

ଦେଖିଲ ବୋଉ, ଏ ଶାଢ଼ୀସବୁ, ଏ ଗହଣା, ଅପାଙ୍କୁ ଲେଖି ଲଳିତାର ଆଙ୍ଗୁର ମାପ ମନେଇଥିଲା । ବସ୍ତ୍ର ଦେଇ କଟକରୁ କଣେଇଆଣିଛି ।

ବୋଉ, ଆଶା ଆସିପାରିବେ ନାହିଁ ଲେଖିଛନ୍ତି ।

ଅଭୟା ଭାବିଲେ, ସତେ ନନ୍ଦିଆ ମଙ୍ଗିଲ ?

ବିଶ୍ୱାସ ହେଉନାହିଁ । କାହାପାଇଁ ନନ୍ଦିଆ ପାଗଲ ହୋଇଛ ? ଏ ନିମିତ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । କାହା ଆଗରେ ମୁହଁ ଖୋଲି ମନର କଥା କହିବେ ?

ଅଭୟା କେବଳ ଭାବୁଛନ୍ତି ।

କାହିଁକି ତମେ ବାଉ ହୋଇଛ, ନିଜ ପାଇଁ ନିଜେ ଗାତ ଖୋଳୁଛ ? ଲୋକେ ଭଲ କହୁନାହାନ୍ତି ଅପା, ଦୁନିଆ ବାହାର କଥା କରୁଛ । ଲୋକେ ପଚାରୁଛନ୍ତି, କାହା ବାହାଘର ?

ସେମାନଙ୍କୁ କହ ଦେ ପୁମିନ୍ଦ୍ରା, ନନ୍ଦୀଽପାର କାହାଣୀ !

ଆଖିର ଲୁହରେ ତମର ହସ ଆନନ୍ଦ ବୁଝିମରିବ ।

ଯଦି କେବେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରେ ଲେ ପୁମିନ୍ଦ୍ରା, ନିଜ ହାତ ପିଠିରେ ସିନା
ପୋଛୁବ, ଆଉ କାହାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଡାକିବ ନାହିଁ ।

ନୁଆଉ :

କଟମଟ କରି ଅନେଇ ରହିଛ କାହିଁକି କରି ?

ତମକୁ ଦେଖୁଛି । କି ଯଶ ହେଲଣି ! କାହିଁକି — ?

ସତେ ? ତମ ଭାଇ କଟକରୁ ଆଜି ଆସିବେ କି ? ଏତେ ରାତିରେ ? ହଁ
କରି, ସେହିନି ସେ ସେମିତି ଆସିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ମୋ ମୁଣ୍ଡ ସାରିଲି ଦେବ ନାହିଁ ।
ଦେଖିଲି, ଦେହ ଅସନା ଦିଶୁଛି । ମନ୍ଦିରରେ ଆଉ ଫୁଲ ଫୁଟୁ ନାହିଁ କି ?
ଆରେ, ପକ୍ଷୀରେ ଆଜି କଜଳ ପିଇନାହିଁ ! ଗୋଡ଼ରୁ ଅଳତା ଦାଗ ଲାଗୁଛି ।
ଏମିତି ରୂପରେ ଦେଖିଲେ ସେ ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲାବେଳେ । କିନ୍ତୁ, ମତେ ସଜେଇଦିଅ ।

ତମେ ବାଇଆଣୀ ହେବ କି ?

ସେଇଥପାଇଁ କାନ୍ଦୁଛି ? ରାତି ଅଧରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଉଛି ? କେତେ
ଡେରି କରୁଛି, ଅଳତା ଦି ଧାର ଗୋଡ଼ରେ ନାଲିଦେବାକୁ ? ହେଲେ, କାହାର
ସାଇକଲ୍ ସଞ୍ଜି ଶୁଭିନଣି । ରାତି ମୋଟେ ଶେଷ । ସେ ଆସୁଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ, ମତେ
ଜଳଦି ସଜେଇଦିଅ ।

ଭାଇଙ୍କୁ ମୁଁ ମନା କରିବି ।

ନିଜେ ସେ ସୁନା ଚହଣା କଣି ପଠେଇଦେଇଛନ୍ତି । କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର
ଗହଣା, ନୁଆ ଡଜାଇନ !

ସତେ ନୁଆଉ ?

ମୁଁ ଖାଲି ଲଳିତାର ମାପ ପଠେଇଥିଲି ।

ତମେ ମନା କରିଦିଅ ।

ହେଲେ ଏଥର । ତଦନ ଘୋରୁଛି ?

ତମେ ନାହିଁ କରନ୍ତିଅ ।

କାହିଁ କାହିଁ ମରବା ଅପେକ୍ଷା ହସି ହସି ମରବା ଭଲ ନୁହେଁ କି କନି ?
 ଯେଉଁ କଥା ସେମାନେ କରୁଥାନ୍ତେ, ମୁଁ ତ ସେଇଆ କରୁଛି । ସେମାନେ ମତେ
 ଗୋଡ଼ରେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇଥାଆନ୍ତେ, ବସୁଥାଉଣୁ ମୋତେ ମଲ୍ଲ ବୋଲି ମଣି ଆଡ଼
 ଆଖିରେ ନ ଚାହିଁ ତାଙ୍କର ମନକଥା କରୁଥାଆନ୍ତେ । କିଏ ବାଧା ଦିଅନ୍ତା ?
 ମତେ ସେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇପାରିବେ ନାହିଁ ।

କନିର ହାତ ଅଟକିଲା । ସତ କଥା ତ !

ଆସିବାକୁ ଖବର ପଠେଇଲି କେତେଥର, ଚିଠି ଲେଖିଲି, ତମେ ଆଜିଯାଏ
 ଆସିଲ ନାହିଁ । ଭଲ ଚଳିଛି ତମ ପାଇଁ ରଖିଛି । ଅତି ମୂଲ୍ଲବାନ୍ ।

ସୁନନ୍ଦ ମୁଖ୍ୟ ଆଖିରେ ଚାହିଁରହିଲା । ଆଗରେ ଠିଆହୋଇ ହସୁଛି
 ଅପ୍ପସ୍ତ ! କହୁଲା, କି ଚଳି ଦେଖି ?

ମତେ କଣ ଦେବ ଆଗ କହୁଲା ?

ତୁମକୁ ତ ମୋର ସବୁ ଦେଇପାରିଛି । ଆଉ କ'ଣ ଲୋଡ଼ା ଅଛି କହ ।

ଲଳିତାର ଫଟୋ ପାଇଲା ।

ଫଟୋ ?

ଶୋଭା ପଠେଇଛନ୍ତି ।

ସୁନନ୍ଦ ଗନ୍ଧାର ହେଲା ।

ଆଖି ଆଗରେ ଉଭୟ ହେଲା ନଅ ବର୍ଷର ଦୁଃଖ, ସୁନ୍ଦର, ହୃଦୟକୁଳୀ ଟିକି
 ଝିଅଟିଏ । କାହିଁ, ନନ୍ଦକା ତାକୁ ଲୋକହସା କରିବାକୁ ବସିଛି ? ଏ ପ୍ରହସନ
 ଏଇଠି ଅଟକି ରହୁ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର କଟକରେ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧୁମଣ୍ଡଳରେ ତହଲ ପଡ଼ିଗଲାଣି ।
 କପରି ସେମାନେ ଖବର ପାଇଲେ କେଜାଣି ! ଅତି ଗୋପନ କଥା ବିଷୟ ତହଳିଲୁ
 ପରି ଦୁନିଆରେ କେଡ଼େ ବେଗରେ ଚାହିଁଥାଏ !

ଅତିନୁବାବୁ ପରିହାସ କରି କହୁଥିଲେ, ଜଣେ ଗ୍ରାମରେ ରହୁଲେ ଆଉ
 ଜଣେ କଟକରେ ରହୁବେ, ବାରମ୍ବାର ଗ୍ରାମକୁ ଧାଇଁବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଗୁଡ଼ିକା ଛଲେଇ କହିଲେ, ପୁରୁଷଜାତିଟା ଏମିତି ନିଷ୍ଠୁର ଓ ନିଷ୍ଠାପାତ୍ର ।
ନନ୍ଦନା ଦେଖାଇ ମଗ ପତ୍ନୀ ଯାହାର ଅଛି, ସେ ପୁଣି ଆଉ ଗୋଟିଏ ପତ୍ନୀ
ଆଣିବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ । ଦିନେ ଏପରି ହେବ ବୋଲି ମୁଁ ଅନେକ ଦିନ ଆଗରୁ
ଜାଣିଥିଲି, ସୁନନ୍ଦବାବୁ !

ଆପଣ ଭୁଲ ବୁଝିଛନ୍ତି ।

ବରକ୍ତ ହେଲେ କି ? ଅପାଙ୍କର କଥାକୁ ମୁଁ ଭୁଲ ବୁଝିଥିଲି । ନନ୍ଦନା
ଦେଖାକୁ ଦେଖି, ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ମଣି କଥାକଥା ହେଲେ ପରେ ମୁଁ ବୁଝିଲି, ମୋର
ଭୁଲ ବୁଝିବାଟା ହିଁ ଭୁଲ । ମୁଁ ଅନୁମାନ କରିଥିଲି, ଆପଣ ହୁଏତ ଆଉ ଗୋଟିଏ
ବନ୍ଧା ହେଇଛନ୍ତି, ଅଥବା ଅବାଧକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇବେ ।

ଅଗଲ ସ୍ଵରରେ ସୁନନ୍ଦ କହିଲେ, ମୋ ମନୁଷ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଧାରଣା
ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ନୁହେଁ ।

ମୋର ଧାରଣା ହିଁ ଅପକ୍ଷେ କହିଲି । ସେଥିରୁ ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ଆପଣ ଗ୍ରହଣ
କରିବାର କରନ୍ତୁ ।

ନନ୍ଦନା ମତେ ବାଧ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ବାଧ୍ୟ କରିବାକୁ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ବାଧ୍ୟ କରିଥିବେ । ବରଂ ଆପଣ
ଅବାଧଙ୍କୁ ପଦ ପକାଇ ଚାଲିଥାନ୍ତେ,—

ନନ୍ଦନାଙ୍କ ମନରେ ମୁଁ ଦୁଃଖ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଭୁଲ ବୁଝିଥିଲି । ବରକ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦନାକୁ ନିବୁଝି କରିବାକୁ ସେ ଧାର୍ଯ୍ୟଅସିଛି ।

ଦେଖ ତ, ଏଇ ଲଳିତାର ଅଟୋ । ମୁଁ ମଗେଇ ପଠେଇଥିଲି । ଲୁଚେଇ
ରହିବି । କାହାଣୀକୁ ଦେଖାଇନାହିଁ । ଦେଖ । ସୁନ୍ଦରଟିଏ ନୁହେଁ ? ଲଳିତା ତ
ଆଉ ନଅବର୍ଷର ଟିକି ପିଲ ହୋଇ ନାହିଁ ।

ଅଟୋଟି ଟେବୁଲ ଉପରେ ସେମିତି ପଡ଼ିରହିଲା । ସୁନନ୍ଦ ନନ୍ଦନାର ହାତ
ଧରି ତାହାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟି ଆଖିକୁ ଦଖିଲା ଯାପା ।

ତମ ଆଖିରେ ଲୁହ ?

ନନ୍ଦକା ପଟଳରେ ସୁନନ୍ଦର ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଲା । ସାମୀକ୍ଷର ଚକ୍ଷୁରେ ସେ ଲେକନ ଦେଖିବ, ଏହା ସ୍ବପ୍ନରେ କେବେ ଭବିଷ୍ୟ ନ ଥିଲା । ଆଉ କେବେ ଦେଖି ନ ଥିଲା । କାହିଁକି ସେ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି ? କାହାର ପାଇଁ ? କାହାର ଭବିଷ୍ୟତ କଥା ଭବିଷ୍ୟ ? ଅଥବା—

କହିବ ନାହିଁ, କାହିଁକି ତମ ଆଖିରେ ଲୁହ ?

ଘାଟିଶାସ ଗୁଡ଼ି ସୁନନ୍ଦ ନିଜ ହାତରେ ଆଖି ପୋଛିଲା । କହିଲା, ତମର ପାଗଳାମୀ ପାଇଁ ତମେ ତନୋଟି ଜୀବନକୁ ଛାଡ଼ିପଛ କରିବାକୁ ବସିଛ । କାହା ଉପରେ ତମର ଅଭିମାନ, ଶୁଣେ ?

ହସି ହସି ନନ୍ଦକା କହିଲା, ତମର ଉପରେ । ତମେ କାହିଁକି ମୋତେ ବିବାହ କରି ତନୋଟି ଜୀବନକୁ ଛାଡ଼ିପଛ କଲ ?

ତମକୁ ବିବାହ କରିବା ମୋର ଅପରାଧ ନୁହେଁ ।

କାହାର ଅପରାଧ ନୁହେଁ । ଯାହା ହେବାର ହୋଇଯାଉଛି । ଦାଣ୍ଡ ଲେକନର କଥା ଶୁଣି ଝଗଡ଼ ବଢ଼ିବ ? ସେ କଥା ହେବ ନାହିଁ । ସବୁ ଠିକ୍ କରାଯାଉଛି । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହ । କାହାର ଜୀବନ ଏଥିପାଇଁ ଛାଡ଼ିପଛ ହେବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ସୁଖୀ ହେବେ । ତମେ ଲଳିତାକୁ ବିବାହ କରିବ । ଦିନବାର ଠିକ୍ ହୋଇଯାଉଛି ।

ମୁଁ ଆଉ କାହାରିକୁ ବିବାହ କରିବି ନାହିଁ ।

ମୋତେ ଲେକହସା କରିବ ?

ତମକୁ ସେଥିରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ମୁଁ ଲେକହସା ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ଏଥର କାନ୍ଦିବାର ପାଲ । ଆଖି ଛଲଛଲ କରି ସେ ସୁନନ୍ଦର ଅତି ପାଖକୁ ଗୁଡ଼ିଆସି କହିଲା, ଦେଖ, ଦେଖ ଏଇ ଲଳିତାର ଫଟୋଟିକୁ । ମୋ ପାଖକୁ ଆସିବ ବୋଲି ସେ ଗୋଡ଼ ଟେକି ରହିଛି । ମୁଁ ତାକୁ ମୋର କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆଣି ଦେବ ନାହିଁ ମତେ ? ମୋ ପାଇଁ ଯଦି ଲେକହସା ହେବାକୁ ପଡ଼େ, କି ଅପମାନ ଯହିଁବାକୁ ପଡ଼େ, ତମେ ଏହେଲେଯିବ ?

ଏତିକି ନନ୍ଦକାର ଭାଷଣ ଶେଷ ପରାଣ !

ସେ ରୁଖି ରହିଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରା କରୁଛନ୍ତି । ଦୃଷ୍ଟି ନିଶ୍ଚିତ ହେଉ ଫଟୋଟି ଉପରେ । ନାକପୁଡ଼ା ଥରଇଠି । ଗୁଞ୍ଜଇଠିବେ ? ଫଟୋ ଖଣ୍ଡି ଦୂରକୁ ନିକ୍ଷେପ କରିଦେ, ଅବା ତର ଟିକିଟିକି କରିବେ ? ତାଙ୍କର ହାତ ଖଜବଜ ହେଉଛି, ଓଠ ଥରଇଠି ।

ଏଥର ସେ ଗଳିଉଠିବେ । ଅବଶ୍ୟ କହୁବେ, ଏ କି ବଡ଼ମୂନା ? ମତେ ତମର ଖେଳନା ମନେ କରନ୍ତି ? ଅକଥାକୁ କଥା କରିବାକୁ ଯାଉଛ ? ତମେ ଲୋକହସା ହୁଅ, ଅପମାନ ପାଅ, ଲାଜରେ ମୁହଁ ଲୁଗୁଇ ଘରକୋଣରେ ପଶ, ତଥାପି—

ଏଁ, କିଛି ଉତ୍ତର ଦେଉନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ହାରିବେ ? ମୁହଁ ଟେକି ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲେ କାହିଁକି ? ଘାଟିଶାସ ପକାଇଲେ । ଓଠ ଗୁଡ଼ିଲେ ।

ଏଥର ସେ ମନର କଥା କହୁବେ, ପରାସ୍ତାର ଅବସାନ ହେଉ । ଯାହା ପାଇଁ ଆଖିରୁ ମୋର ଲୋତକ ଝରିଲା, ସେଇ ନନ୍ଦିନୀ ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାର ସ୍ଥାନ ମୋ ମନରେ ନାହିଁ । ଲଳିତାଠି ମୋର ଲେଖା ନାହିଁ । କାହାଣୀଠି ମୋର ପ୍ରସ୍ତୋତନ ନାହିଁ । କେବଳ ନନ୍ଦିନୀକୁ ମନରେ ଭରି, କୋଳରେ ଧରି ଅସୁସ୍ଥିକ ହୋଇ ମୁଁ ରହିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ଧରି ଭୂମିରେ ସେ ଲୋଟିଯିବ । କର୍କ କର୍କ ହୋଇ କାନ୍ଦୁଉଠିବ । ମନର କବାଟ ଖୋଲି ଦେବ । ସତ କଥା କହୁଦେବ, ମୁଁ ଲଳିତାକୁ ଚାହେଁନାହିଁ । ମୋର ଆଉ ପୁତ୍ରକାମନା ନାହିଁ । ମୁଁ ନିମିତ୍ତମାତ୍ର । ମୋର ଏକମାତ୍ର କାମ୍ୟ ତମେ, ତମେ, କେବଳ ତମେ ।

କର୍କ କର୍କ ହୋଇ ନନ୍ଦିନୀ କାନ୍ଦୁଉଠିଲା ।

ଏଡ଼େ ବ୍ୟାକୁଳ ତମେ ? ହେଉ, ତମର କଥାଟି ରହୁ । ତମ ପାଇଁ ମୁଁ ଲୋକହସା ଦେବି, ଅପମାନ, ଟହଟାପରା ସହବ । ତମର ଲଳିତାକୁ ଆଣି ତମର ପାଖରେ ଛାଡ଼ିବି । ହେଲା ତ ଏବେ ? ଏଥର ହସ । ହସିବ ନାହିଁ, ନନ୍ଦିନୀ ? ଲଳିତା ତମ ମନକୁ ତ ଧାଇଁଛି, ମୋର ଫଟୋ ଦେଖିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଏଥର ହସ, ନନ୍ଦିନୀ !

ରାଗ୍ୟ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ନନ୍ଦିନୀ ହସିଲା । ହସି ହସି ଲୋଟିଗଲା ପଲଙ୍କ ଉପରେ । ମୁନିନ୍ଦ ଚାହିଁ ରହିଲା, ମଣିଲ ଲଳିତା ଅବତରଣ ନନ୍ଦିନୀ ଦେହରେ ।

ସତେକ ନନ୍ଦିନୀର ପୁଅ ବାହାଘର !

ଲୋଟଣୀ ପାଶୁର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ, ହସିଲା ମୁହଁ, ଘରସା ହେଉଛି କଥା ଶୁଣି କେହି କିଛି କହୁବାକୁ, କି ପଚାରିବାକୁ ସାହସ କରିନାହିଁ । ଦେଖିବା ଶୁଣିବା ତ ଅଲଗା, ସପନରେ ନ ଦେଖିବା କଥା ଆଖି ଆଗରେ ଘଟିଯାଉଛି । ସ୍ବାମୀକୁ ବାହା କରାଇବାକୁ ସ୍ତ୍ରୀ ହେଉଛି ବାଇଆଣୀ !

ନିଜ ହାତରେ ସୁନାକୁ ସଜାଇ ବରବେଶ ନରେଇଛି । ସବୁ ଟାହ ଟାପରକୁ ହସି ହସି ବାହୁଡ଼େଇ ଦେଇଛି । ଅନ୍ୟ ମାଛପିଙ୍କ ମଙ୍ଗେ ମିଶି ଡୋଲରୁ ଓହ୍ଲାଇଥାଣିଛି ଲଳିତାକୁ । ଗୁଞ୍ଜଳ ଅସ୍ତ୍ରୁଇ ଦେଇଛି । ଶୋଭାକୁ ପଛ କରି ନୂଆ ବୋହୂ ଲଳିତାର ମୁହଁ ଦେଖାଇଛି ରାନ୍ଧ୍ୟାକର ଦେଖଣାହାଣ୍ଡକୁ ।

ଦେଖିଲା ଲେକେ ଦୁଇଟା ମୁହଁକୁ ତଉଲି କରିଛନ୍ତି । ମନ ଭିତରେ ଗୁଞ୍ଜରଉଠିଛି ଧାରଣା, କାହୁଁ ରାଣୀ, କାହୁଁ ଚନ୍ଦରକାଶୀ ! ନନ୍ଦକା ମଙ୍ଗରେ ସମସର ହେବାକୁ ଆଇତ ଏ ନିର୍ଲକ୍ଷୀ ?

କାହା ଆଖିକୁ ଲଳିତା କେମିତି ଦିଶେ । କିଏ କହେ ସୁନ୍ଦରଟିଏ, ଆଉ କିଏ ପଛରେ ଓଠ ନେଙ୍ଗଡ଼େ । ନନ୍ଦକା ଆଗରେ ଭରସି କରି କିଏ ଲଳିତାକୁ ନିନ୍ଦବ ?

କିନ୍ତୁ ଲଗେ ସପନର ଦୁନିଆରେ ଆତଯାତ ହେଲା ପରି । ଦାଣ୍ଡିଲୋକେ ଯାହା ନ ଜାଣନ୍ତି, ତାହା ସେ ଜାଣେ । ନନ୍ଦକାର ସେଦିନ ରାତିର କଥା କାନରେ ବାଜିଯାଇଛି, ହସି ହସି ମରିବା ଭଲ ନୁହେଁ କି କନି, ମତେ ସେ ଆଡ଼େଇ ଦେଇ ପାରିନେ ନାହିଁ ।

ହସି ହସି ସବୁ ସେ କଲେ, ସବୁ କରୁଛନ୍ତି । କିଏ କହିବ ଲଳିତା ତାଙ୍କର ମଉରୁଣୀ ? କେଉଁ ମାଛପ ନିଜ ହାତରେ ସଉରୁଣୀକୁ ସଜବାଜ କରି, ହାତ ଧରି ଚଉଠୀ ଘରେ ଚୁଡ଼ିବ ? ହସି ହସି ଧାଇଁଥାସି ପୁଣି କହିବ, ଶୁଣମ ଶୋଭା, ପିଲାଟା କେଡ଼େ ଓଲ୍ଲୁ, କଟମଟ କରି ମୋ ହାତ ଧରୁଛି, ଗୁଡ଼ୁନାହିଁ, ତମ ଭାଇଙ୍କର ନେଣେ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ।

କଥା ପଢେ କହିବ ?

ରାଣି ପଢ଼ କହ ।

ବୋଉ ଅନୁତାପ କରୁଛି ।

ନନ୍ଦକା ମଣିଲ ସତେକ ତାର ପିଣ୍ଡରୁ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ଆଉଛି, ସତେକ ସେ ମୁହଁ । ଯିବ । କାହିଁକି ? ଏଇ ଗ୍ରେଟ ପ୍ରଶ୍ନଟି ପଚାରିବାକୁ ତାର ଭୁଣ ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ପଶ୍ଚିର ଉତ୍ତର ସେ ଭଲ କରି ଜାଣେ ।

ସେ ବୁଝିଲା, ସେତେ ଯାହା କଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ନିଜକୁ ଧରା ପକେଇଛି ।

ସଉଜ, କାହା ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ଏ କାମ କରିଛ, ମୁଁ ଜାଣିପାରିଛି । ପଢ଼ଟିଏ ମତେ ଲେଖିଲ ନାହିଁ ? ବୋଉ ବୁଢ଼ା ହେଲାଣି । ତାର ବୁଦ୍ଧି ବାମ ହେଲାଣି । କଥଣ କେବେ କହୁଦେଇଥିଲା ବୋଲି ଅଭିମାନ କରି ଯାହା କଲ, ସେଥିପାଇଁ ବୋଉକୁ କଲବଲ, ଛଟପଟ କରି ମାଗିଲ ସିନା । ସେ ଅନୁତାପ କରି ନିଜର ଭୁଲ

ବୁଝିଲନେକକୁ କାଣ ଚିହ୍ନିମାନଥୁଲ । ବାହୁଡ଼ାକ ଅଣିବାର ଉପାୟ ନ ଥିଲ ।
ତାର ମନ ସେ ଦିନରାତି କାନ୍ଦୁଛି, ଏକଥା ତମ ପରି ଦୋହୁ ବୁଝି ପାରୁ ନାହିଁ ?

ନନ୍ଦକା ସବୁ ଜାଣେ । ସବୁ ବୁଝିଛି । ଶାଶୁ କା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ପାରୁନାହାନ୍ତି ।
ହଁ, ନା, ମୁଣ୍ଡକୁ ଚିତା ଅଧିକ କଥା କହୁନାହାନ୍ତି । ହେଲେ ତାର କଥାଣ ଆଏ ?
ଶାଶୁ ତାକୁ ମନରୁ ଚିତା ପାରୁ ନାହାନ୍ତି, କି ମନରେ ବାନ୍ଧି ରଖି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।
ଛଟପଟ ହେଉଛନ୍ତି ।

ହସି ହସି ସେ ଆଦେଶ ପାଳନ୍ତି ।

କାହାର ଉପରେ ମୋର ଅଧିକାର ନାହିଁ ଗୋ ଶୋଭା, ମୁଁ ମୋ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ
ପାଳନ୍ତି । ଭଗବାନଙ୍କ ପାଦରେ ଏତିକି ଗୁହାରି, ଯେପରି ମୋ ମନକୁ ସେ ଦୃଢ଼
ନା କରନ୍ତି । ଏହିତ ହସି ହସି ଦେଲ କଟିଯାଉ, ମୋ ପାଇଁ ସେପରି ଅନ୍ୟ କେହି
ଦୟା ନ କରୁ ।

କାନ୍ଦୁଛ ସେ ?

ଭ୍ରମ ସହାନୁଭବର ମାତ୍ର ମୁଁ ସତ ପାରୁ ନାହିଁ ।

ଶୋଭା ଚାହିଁଉଛନ୍ତି । ଗୁଲିପାଞ୍ଜିବା ନନ୍ଦକାର ଧରି କରୁଣ, ମନଃସ୍ଥ,
ବ୍ୟାଧିର କଥା ଶୁଣି ସେ ବୁଝିଲ । ଏଇ ସୁଖର ସଂସାରକୁ ଦୃଢ଼ ନୈରାଶ୍ୟର ବାଦଲ
ଯୋଡ଼ିଅସିକରି । ଫଳ ହେଉ ଏଠି ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକ ପରି ଶୀତଳ ନୁହେଁ, କି ମନୋରମ
ନୁହେଁ, ସେ କେବଳ ଶୂନ୍ୟର ଝଟକ ।

କୃତ୍ରିମରେ ଅଧିକ ହୋଇଛି ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଲୋକ, ସେ ଲଳିତା ।

ଶା ମାଉସେ କେବେ କେବେ ଆସୁଛନ୍ତି । ନୂଆ ବୋହୂଟି ସଙ୍ଗରେ ଲୋ କଣ,
ନନ୍ଦକାକୁ ପଦେ ଅଧିକ ଏଣୁ ତେଣୁ ପଚାରି ଗୁଲିଯାଉଛନ୍ତି ।

ଲଳିତା କଥା କହୁନାହିଁ । ହାଜି ଲଭ, ଭଲ ମନ ପଚାରିଲେ ହି ପଦରେ ଉତ୍ତର
ଦେଉଛି, ଅପା ଜାଣନ୍ତି ।

ମତେ, ଅପାର୍ତ୍ତ କଲି ! କେଉଁ ଜା, ନନ୍ଦେ, କି ମା ଭଉଣୀ ଏତେ ସ୍ନେହ, ଏତେ
ଆଦର କଣବ ନାହିଁ । ଲୋକେ କୁହାକୁହୁ ହେଉଥିଲେ ଆହା, ବାପ ମା ନାହିଁ ବୋଲି
ଲଳିତା ପରି ଝିଅକୁ ନେଇ ସଉରୁଣୀ ଦାସୁଣୀ ଗୁହାରେ ଛୁପୁଛି ତା ଭାଇ । ସଉରୁଣୀ
କାହିଁ ? ବାସୁଣୀ କାହିଁ ? ଥଣ୍ଡିରେ ଦେଖୁଛି ସେ ଦଡ଼ ଭଉଣୀ ।

ହାତରେ ପାଣି ଲବେଇ ଦେଉନାହାନ୍ତି ।

ଆଲୋ, ତୁ ପରା ପିଲାଟା, ଦେଶଟୋ, ଶିକଣି, କଣ୍ଟା ଦେଲ କଅଳ
ପଲହୁ ?

ସଙ୍ଗରେ ନ ବସାଇଲେ ଖାଇବେ ନାହିଁ । ପାଟିରେ ଅଧାର ଦେଲ ପରି ଭାତ
ଦିଅଣ ଦେବେ । କଥା କହୁଲେ ହସ ହସ । ନିଜେ ବାନ୍ଧିଦେବେ କେଶ,
କାନ୍ଦ କାନ୍ଦିବା ବେଶୀ, କାନ୍ଦ କାନ୍ଦିବା ଖୋସା । ମାଲ ମାଲ ଫୁଲ ବାନ୍ଧିବେ । ଅଖିରେ
ମଲ୍ କଳଲ ଗାର । ମୁଣ୍ଡରେ ମରୁ ପିନ୍ଧୁ ଚୋପା । ଭଲଦିନେ ଭଲଭାବରେ
କପାଳରେ ଚନ୍ଦନପାଟୀ । ଗୋଡ଼ରେ ଅଳତା ମଣ୍ଡିଲେ ଲଳିତା ଗୋଡ଼ ଟାଣିନିଏ,
କହେ, ହୁଇ ।

ଗାଳରେ ଆଙ୍ଗୁଳି ମାରି ନଢ଼ିବା କହେ, ଫୁଲେଇଟା ଦେଖାନ୍ତିବା । ମୁଁ କଣ
ତୋ ବଡ଼ ଭଉଣୀ ନୁହେଁ ?

ବାହୁ ବାହୁ ଦେହକୁ ସାଜିଲା ଭଲ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧେଇଦିଏ ।

ଦେଖିଲୁ କେମିତି ଦିଶିଲା ? ଫୁଟୁ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଲକେଇ ଲକେଇ ନ ଶୁଣିଲା ପରି କଣେଇ ଶୁଣେ । ନିଜ ଉପରୁ ଦୃଷ୍ଟି ଡିଏ
ନଢ଼ିବା ଭାବକୁ । ମନରେ ଜାଣେ ଚଉଳିକାର ଅଗ୍ରହ । କାନରେ ବାଜେ ଦୂରରୁ
ଶୁଣିଲା କଥା ବାନ୍ଧି ଶୁଣୀ, ବାନ୍ଧି ଚନ୍ଦ୍ରବାଣୀ !

ଅମଳତା ବେଶ, କଳଲସାନ ଆଖି, ଦରମଜଳା ଧୋବନ ଶାଢ଼ୀ, ତଥପି ।
ଦହେଇ ତ ନୋରା, କିନ୍ତୁ ନଢ଼ିବା ପାଟିରେ ଲଳିତା ଦିଶେ କେତେ ମଜଲା । ଦହେଇ ତ
ସୁନ୍ଦର, ଦେଲେ ମୁହଁକୁ ମୁହଁ ମିଳାଇଦେଲେ ପରେଇ ଜଣାପଡ଼େ, କପାଳ
ଭଲତା, ଅଖି, ନାକ, ଓଠ । ପରେଇ କଅଣ କହୁ ଦେବ ନାହିଁ, ଅନୁଭବ
କରିଦିଏ ।

ଲଳିତାକୁ କେମିତି କଣ ଲାଗେ । ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଏ । ଲଜସ୍ବ ହୁଏ । ଛପି ଛପି
ଥର ଥର ଦୃଢ଼ଳ ଭାବନା ଆଗେ ମନକୁ ନଢ଼ିବା ଜଣାଇଦେବାକୁ ଶୁଣେ କି, ଯେତେ
ଯାହା କଲେ ହେବ ନାହିଁ କେ ଲଳିତା, ନିଜ ଅଖିରେ ତୁ ଦେଖୁନୁ ? ତତେ ମୁଁ
ଆଣିଛୁ, ତୁ ମୋର କଣ୍ଠେଇ, ତୁ ମୋର କେଳଣୀ, ସ୍ବପ୍ନାର ପାତ୍ର !

ହଁ, ଏ କି ଭାବନା ମନକୁ ଆଉଁଶ ? ଅନନା ଭାବନା । ଅଜଣା ଗାଆଁ
ମାତମିଙ୍ଗର ଅତି ଚୋପନରେ ବୁଢ଼ାକୁହ କଥା ।

ପିଲାଦିନେ ଯେଉଁ ମୁହଁ ଦେଖିଲେ କେମିତି ସେ ନିଜକୁ ଭୁଲିଯାଉଥିଲା, ସେଇ
ମୁହଁ ତ ସ୍ବେ, କେତେ ଶୋଭାକାନ୍ତ, ଏତେ ଲଳିତା ଅନୁଭବ କରୁଛି । କଅଁଳ କଥା
ମନକଣା ହସ । ନିଜ ତାଳ ନିଜ କାନରେ ବାଜୁଛି, ନୂଆଝ ମ, କଥା କହୁବ ନାହିଁ ?
ଶୁଣ ପଲେଇ ?

କହୁଛି ଶୁଣ, ଜଣେ ରାଜା ଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ସାତ ଶଶୀ । ରଜା ସଦା
ସାନରାଣୀକୁ ବେଶି ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ହେଲେ, ସେ ତ ପାଟରାଣୀର ହାତଟେକରେ
ଥାଏ—

ନନ୍ଦକାର ମୁଣ୍ଡ ଲଳିତା ବାନ୍ଧିଦିଏ । ଗୋଡ଼ରେ ଅଳତା ପିନ୍ଧାଏ । ସବୁ
ଦୁର୍ଭାବନାକୁ ପଛକୁ ପକାଇ ସୁଖି ଭାବେ, ମୋ ଅପା ପର କିଏ ହେବ ? କେଉଁ
ସୁଗରେ, କେଉଁ ଦେଶରେ, କେଉଁଠି ଗୋଟାଏ ରଜା ସିନା ଥିଲା, ପାଳକଣ୍ଡା ମନ୍ଦୀ
କଥାରେ ଉଠୁଥିଲା ବସୁଥିଲା । ଏବେ ତ ସେସବୁ ସାତ-ସପନ !

ହଁ, ତୁ କ'ଣ ମୋ ଗୋଡ଼ ଘଷିବୁ ? ମୋ ଗୋଡ଼ କେହି ଘଷିଦିଏ ନାହିଁ ।
ମତେ ଅଡ଼ୁଆ ଲାଗେ । ଥାଉ, ମୋ ରାଣ ।

ନନ୍ଦକା ତା ଗୋଡ଼ରୁ ଲଳିତାର ହାତ ଖସାଇଦିଏ । କହେ ରୁମ୍ମା ରୁମ୍ମା,
ରାତି କେତେ ହେଲଣି ଦେଖିଲୁ ? ଯା, ଶୋଇପଡ । କାଲି ଅଗୋକାଷ୍ଟମୀ, ଜାଣୁ
ତ ? କେତେ କାମ !

ଯେତେ ସକାଳୁ ଉଠିଲେ ଲଳିତା ଦେଖେ, ଆଉ ଘର ଲୋଲ ହୋଇଛି,
ନନ୍ଦକା ଯାଇଁ ସ୍ବେଚ୍ଛାରେ, କି ଗୁହାଳରେ, କେଜାଣି ବା ଦରିଆରେ ଫୁଲ ତୋଳୁଛନ୍ତି
କି ବାସନ ମାଳୁଛି ।

ମନକୁ ମନ ଲଜରା ହୁଏ । ସ୍ବାମୀ ଅଟକେଇ ରଖିଲେ ବୋଲି ଜନ ପାଖରେ ସେ
କୈଫିୟତ ଦେଇପାରେ ନାହିଁ । ସେ ଯାଇଁ କଟକରେ । ଦଶ ଦିନ ହେଲା ଦେଖା
ଦର୍ଶନ ନାହିଁ । ଚାଟି ଖନ୍ଦେ ବି ଲେଖିନାହାନ୍ତି ।

ତରି ତରି ଶାଶୁଙ୍କର କୋଠରୀ ଆଡ଼େ ଅନାଏ । ଉଠିନାହାନ୍ତି ରକ୍ଷା । ଶାଶୁଭାଇଙ୍କୁ
କାର ସାମାନ୍ ତର । କାହିଁକି, ସେ ଜଳେ ବୁଡ଼ିପାରେ ନାହିଁ । ଦିନେ କେବେ ସେ ମୁହଁ
ଶୁଖିଲା ପରି କହିନାହାନ୍ତି ଦରଂ ଆହ୍ଲାଦରେ କ'ଣ ଲେଇ କହନ୍ତି, ଯା ମା ନନ୍ଦକା
ଝୁହଁବସିଥିବ । କେବେ କେବେ କହନ୍ତି, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପରସ୍ପତା ତମେ ଦିହେଁ ମୋର ଦୁଇ
ଅଣି । ପାଦଥା ଶୁଣିବ ନାହିଁ । ପରମଥା କାନକୁ ଅଇଲେ କେହି କାହାକୁ ଲୁଚେଇ
ରଖିବ ନାହିଁ ।

ଟାଲି ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି, ପରସ୍ପରେ ଫଳ ଲାଗିଲେ ଦାଣ୍ଡଲେକକୁ ଝୁସି ଲାଗେ ।
ଯେଉଁମାନେ ଫଳ ଝୁଣେଇବାକୁ ହୁଁ । ହୁଁ । କହୁ ଧାର୍ଯ୍ୟାସନ୍ତ ସେଇମାନେ କଲର ମଞ୍ଜି
ପୋତିନ୍ତି । ସୁନାଘର ରୁକା ହୁଏ ।

ଲଳିତା ଶୁଣେ । ଶାଶୁଙ୍କ କଥା ମନରେ ଭେଦେ ।

ନନ୍ଦକାର ହସିଲା ମୁହଁ ଦେଖିଲେ, ସ୍ନେହମିଶ୍ରା କ'ଣ ଲ କଥା ଶୁଣିଲେ, ଶାଶୁଙ୍କର
ଫୁଲ ଉପଦେଶ ପାସୋରଯାଏ ।

ଅପା ଆସିଲେଣି, ହସିହସିକା, କେତେ ଖୁସି କଥା କହୁବେ ।

ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ବସିଛୁ କାହିଁକି ଲଳିତା ? ଭଲ ଭରଜ ମନେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ? ଗୁଲି ସେ ଘରକୁ । ଆମ ମାଉସୀ ଜନ୍ମଟା ସେମିତି ଲୋ ! ବେଳ ବଢ଼ିଗଲେ, ନୂଆ ସସାର ନୂଆ ଜୀବନ ଆରେଇଯାଏ ।

କଥା କହୁବ ଅପା ?

ରୁ ଏକା ହୁଁ କହୁ ।

ନନ୍ଦିକା କଥା କହେ । ପିଠି ଆପଡ଼େ, ସତେ କି ଲଳିତା ତାର ଟିକି ରୁଅଟି । ହୁଁ ବନ୍ଦ ହୁଏ ।

ଲଳିତା ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି ।

ଦପହର । ବାହାରେ ବର୍ଷା କୁହୁଛି । ଅଗାଧର ମହିଆମଣି । ବରଷା ଓ ପବନର ଶବ୍ଦ । କବାଟ ଖୋଲୁ, ତଥାପି ଘର ଭିତର ଅଳସ ଅନ୍ଧାରୀଆ । ମାରିସଞ୍ଜର ଭ୍ରମ । କଳ ହୁଏତ ଆଉ ଝୋଟାରେ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ।

ନନ୍ଦିକା ଉଠି ବସିଲ ।

ଗୁଡ଼ି ରହଲ ଲଳିତା ମୁହଁକୁ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ, ନିଷ୍ପତ, ଶୋଇଲ ମୁହଁଟି ! ଏଇ ତାର ସଉରୁଣୀ । ଏକ, ଏକ ଢାଞ୍ଚା ଗୁଡ଼ର ମଣି ଗଲାତ ମାଲିକୁ ଟାଣିନେଇଛି । ଏହାର ପାଇଁ ତାର ଜୀବନ-ସଂସ୍ଥା ସ୍ଥାମା, ଦୂରେଇଯାଇଛନ୍ତି ।

ନନ୍ଦିକାର ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଭରେ ।

ଲଳିତା ଚିଠି ଲେଖିଛି, ପିଲୁଲିଆ ଗେହ୍ଲାଲିଆ ଚିଠି, ତମେ କେମିତି ଅଛ ? ଆମେ ସବୁ ଭଲ ଅଛୁ । କୋଉଙ୍କର ଦେହ ଅଳ୍ପ ଶରୀର ଥିଲା । ଅପା କଲବକୁ ଡକାଇ ଓଷଧର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଥିଲେ । ସେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ।

ଗୁଣିଦିନ ଝେଲ ବର୍ଷା କଟୁ । ସେଥିରେ ତନ୍ତୁରୁଡ଼ି ଅପା ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଉଛନ୍ତି । ନିଜେ ଯାଇଁ ବାଣରେ ମଞ୍ଜି ପୋରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଗଲେ କହୁଛନ୍ତି, କଲେ, ତନ୍ତୁକୁ କାହିଁକି ? କହୁଲ, ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ଦେହ ଶରୀର ହେବ ନାହିଁ ? ତାକୁ ଲେଖିଦିଅ, ସେ ଆଉ ତନ୍ତୁକେ ନାହିଁ । ମୁଁ କେତେକର, ସେ କେତେକର ? ମୁଁ କେମିତି ତାକୁ ପିଆରିବ ?

ଅପା ଆଉ ଆଉଁସ ଛୁରିନାହାନ୍ତି । ସେ କହୁଲେ, ତାଙ୍କର ମାନସିକ ଅଛି । ମୁଁ
କହୁଲି, ତମେ ମାଛ ନ ଖାଇଲେ ମୁଁ ବି ଖାଇବି ନାହିଁ । ସେ କହୁଲେ, ମୋ ସଙ୍ଗେ
ବାଦ କରିବୁ ? କାନ୍ଦିପକେଇଲେ ।

ମୋ ଅପା କେଡ଼େ ଭଲ ! ବଡ଼ ଭଉଣୀ ଏତେ ସ୍ନେହ କରିପାରେ ? ଭଉଣୀ
ନ ଥିଲ, ନପରି ଜାଣନ୍ତି ?

ସବୁ କାମ ସିଏ କରୁଛନ୍ତି । ମତେ କରେଇ ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଉପରେ ପଡ଼ି
ଲେ ସେ କହୁଛନ୍ତି, ଦେଏଖେ, ଶିରାଣି । ନ କଲେ କେମିତି ଶିରାଣି ? ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ
ଟିକିଏ ହାତ ଦେଲେ କହୁଛନ୍ତି, ହୁ, ଏ କଅଣ କରୁଛୁ, ଗୋଡ଼ ଦଧେଇବାକୁ ତତେ
ମୁଁ ଆଣିଛି କି ?

ମୋ ଅପା ପରି ନଣେ କିଏ ନେଉଁଠି ଦେଖି ନ ଥିବ । ତମେ ଆସି ତାଙ୍କୁ
ମନା କରିଦିଅ, ସେ ଦର୍ମାଦେ ଚାଲୁଛନ୍ତି କାମ କରିବେ ନାହିଁ ।

ବ୍ୟବସାୟ ମାତ୍ରା ପଡ଼ୁଛି । ଗୋଟିକ ମରେ ଗୋଟିଏ ଜିନିଷରୁ କଣ୍ଠେଲ
ଉଠୁଛି । ଖୋଲ ନିକାରର କମିଟିସନ୍ ଭିତରେ ଲଢ଼ କରି ମୁଣ୍ଡ ଟେକିବା ସେ କେଡ଼େ
କଷ୍ଟ ସୁନ୍ଦର ଏବେ ଅନୁଭବ ଚଳଣି । ଗୁମାସ୍ତ ଅଛି ବୋଲି ହାତେ ମାସି ଗୁଣ୍ଡିକରେ
ଗୁଲି ବେପାରକୁ କୌଣସିମତେ ଆଗେଇ ନେଉଛୁ ।

ଆସୁକର ଓ ଚନ୍ଦ୍ରସୁକର ଅସିଲ୍ କେସ୍ ଟ୍ରଷ୍ଟି ନାହିଁ । ଯଦି ଅସିଲ୍ କାରକ
ହୁଏ ତେବେ ମଙ୍ଗଳାଣୀ !

ବଡ଼ତ ଚନ୍ଦ୍ରା, ଦୁର୍ଲ୍ଲାବନା ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା, ଦଉଡ଼ି ଧାପଡ଼ ଓ ଅଶାନ୍ତି ।
ଗୁଡ଼ି ଅଧ ନେଉଛି । ଦରକାର ମନେ ପକାଇବାକୁ ବେଳ ନାହିଁ ।

ଲଳିତାର ଚିଠି ମୋମର ଲାକୁ ଘରକୁ ଟାଣୁଛି । ବ୍ୟବସାୟର ସୃଷ୍ଟିବାସ୍ତୁ ଭିତରୁ
ଶସ୍ତି ପଳାଇ ମୋମାନଙ୍କୁ ଥରେ ଦେଖି ଆସିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ବୋଉଙ୍କର ଦେହ
ଭଲ ନ ଥିଲା । ନଇକା ଫେରୁଛି କାହିଁକି, ଆମିଷ କାହିଁକି ଗୁଡ଼ିଲା, ଚିଠି ନ ଲେଖି କାହିଁକି ?

ଭଲ ଝିଅଟିଏ ମୋ ଲଳିତା, ଅତି ନିଶ୍ଚିତ, ମରାଳ, ନିଷ୍ପତ୍ତି, ଅବକଳ ପିଲାଦିନେ
ଯେମିତି ଥିଲା । ଲଳିତା ଲଳିତା । ଦେହରେ ହାତ ଛୁରିଲେ ଖାଉଲି ପଡ଼େ, ନୟନ
ମୁଦେ, ମଥା ଟେକି କଥା କହେ ନାହିଁ । ଯଦି ସତେଜ କୁସୁମମାଳିକା ପରି ସୁରଭିତ,
ସୁନ୍ଦର । ହସ୍ତହସ୍ତ, ଆପରିତ୍ତନ । ଯେଉଁଠି ଝୁଲୁଅ, ଯେପରି ଝୁଲୁଅ, ଅଭିଯୋଗ ନାହିଁ,
ଅଭିମାନ ନାହିଁ ।

ବାହୁ ବାହୁ ନଇକା ଅଣିଛି ସାନ ଭଉଣୀଟି । ଲେକକୁହା ସଉକୁଣୀ ସେ
ନୁହେ । ଲଳିତା ନିଜକୁ ଭୁଲିଛି । କଥା କହୁଲେ କେବଳ ନଇକାର ପ୍ରଶଂସା !

ଆଜି ରୂମ ଜନମ ଦିନ ?

ସେମିତି ଫୁଟୁଛି କାହିଁକି ? ଅପା ତ ନାଲଦେଲେ ଚନ୍ଦନପାଟୀ, ମନା କରନ୍ତି ?

ସବୁ ସମୟରେ, ସବୁ ସେକ୍ସରେ, ନନ୍ଦିନୀର ଉପସ୍ଥିତି ସେ ଅନୁଭବ କରେ ।
ଏକ ଟିକି ଲଳିତାଟି ଦେହରେ ସତେକ ନନ୍ଦିନୀ ବୋଲିହୋଇଥାଏ । ତାର ମନର
ଗବନା ପାଖରେ ଗୋଳି ଖୋଇ ମିଶି ଏକାକାର ହୋଇଥାଏ । ଲଳିତାକୁ ପାଖରେ
ଦେଖିଲେ ନନ୍ଦିନୀକୁ ସେ ଅନୁଭବ କରେ ।

କିଏ ରୂମକୁ ସରଗର ମେନକା କରି ସଜାଇଛି ?

ସେମିତି ହସୁଛି କାହିଁକି ? ସୁକୁଣା ଦେଖା ଉତ୍ତର ଦେଇ ନୂଆ ଗହଣା ସେ
ନାଲଦେଲେ ।

ସେ ?

ମୋ ଅପା ।

କାହାକୁ ସେ ଗେଲି କଲି ? କଳିତାର ରକ୍ତମାଂସର ଦେହର ପରଶ ସେ
ପାଇର ମର, ତାଅରି ଭିତରେ ନନ୍ଦିନୀର ନିର୍ମଳ ସରଗ ସୁସମା ସେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ।

୧

ସୁନ୍ଦର କାମନା ଝୁରୁଛି ନନ୍ଦିନୀର ସାନ୍ନିଧ୍ୟ । କାଆଁରେଇ ହୋଇ କେତେ
ଆସୁ ଧରି ସେ ପାଖକୁ ଯାଇଛି ।

ନନ୍ଦିନୀର ମୁହଁକୁ ଝୁରୁଲେ ଲଜ ମାଡ଼େ । କଅଣ ସେ କହିବାକୁ ଶୁଣୁଛି
ଭୁଲିଯାଏ । ସେ ଉପକନ୍ୟ କରେ, ନନ୍ଦିନୀର ଦରହସିଲା ମୁହଁରେ ପହଞ୍ଚିବ
କାମନା ଉଦ୍‌ପତ୍ତି, ମଥାନତକଣ ଲଜ ଭୟ ଓ ସଙ୍କୋଚର ଜେଛନାଆସି
କାହିଁ । ସେଇ ଅତି ପରଚିତ, ଅତି ଆପଣାର ମୁହଁରେ ସଜ ସକାଳର ସ୍ମୃତ୍ୟ,
ମଧୁର, ମନୋହର, ଉତ୍ତମ ଲାଗିତର ପ୍ରେମଶାଂଦ୍ୟାୟିନୀ କୋମଳ ଆସି, ଯାହା
କେବଳ ଅକାତରରେ ଦାନ କରେ କରୁଣା ଓ ହତ୍ତାନ୍ତର । ନିଜକୁ ସେ ଶିଶୁ ପରି
ମଣେ । ଆଗରେ ଧରି ହୋଇଥାଏ ଦେଖି ସେ କେବଳ ସ୍ନେହର ପାତ୍ର, ଗୋଟିଏ
ଖେଳନା !

ବ୍ୟବସାୟ ଏଣିକି ମାନ୍ଦା ପଡ଼ିଲାଣି, ନନ୍ଦିନୀ !

ହେଉନି ନେ ହେଉନି ଆ ମୋନ ନ ଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଏମିତି ଫୁଲିଲେ ଯିବି ଦେବ ।

ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଘରକୁ ଫେରିଆସୁନା ? 'ତମର କେଉଁ କଥା'ର ଅଭାବ ?
ବିଳମ୍ବୀଟି ହୃଦରେ ଲଦିଲେ ସଫାର ଅଚଳ ରହିବ ନାହିଁ ।

ମୋ କଥା ମୁଁ ଭାବୁ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ଆଶ୍ରା ନେଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି
ସେମାନଙ୍କର ଦୁରାବସ୍ଥା କଥା ଭାବୁଛି ।

ସତ । ଆହା, ବିଚରା ରାଜାବ ! ଗୁଲୁ ଆଉ କିଛି ଦିନ, ବେଳ ବଦଳିପାରେ ।
ଆଉ ଟଙ୍କା ଲୋଡ଼ା ?

ବର୍ତ୍ତମାନ ନୁହେଁ ।

ଲଳିତା ଗୁଲୁଯାଉଛି ବାରଣ୍ଡାରେ, କଣେଇ କରି ଗୁହଁ ଦେଉଛି । ପଲଙ୍କ
ଉପରେ ମୁହଁ । ଗୁହଁ ବସିଛନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ଓ ନନ୍ଦକା । ଅବଶ୍ୟ ସେ ଦେଖିଥିବ । ମୁହଁ
ରଜା ଦିଶିଲା କି ? ସକାଳର କଅଁଳ ଶ୍ଵେତ ବଉଦ ଫାଙ୍କରେ ଝରି ଆସି ଅଗଣାରେ
ପଡ଼ିଲଣି । ହେଇ, ସେ ଗୁଲୁଯାଉଛି ।

କେମିତି ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ଲଗେ ସୁନ୍ଦରକୁ ।

ଲଳିତା, ଲଳିତା !—

ମନକଥା ନନ୍ଦକା ଜାଣିପାରିଲା ? ଲଳିତା ଫେରିଆସିଲଣି ଦ୍ଵାରକରକୁ ।
ଓଡ଼ିଶା ଟିକିଏ ଟାଣିଅଣିଲା ।

କଅଣ, ଅପା ?

ଆଜିକୁ ଏତିକି ।

ପାଖକୁ ଆସେ । ତା ମୁହଁକୁ ଗୁହଁ ନନ୍ଦକା ମୁହଁକେଇ ହସେ । କହେ,
କେତେ ଆଲୁଗିଟା ମ, ହାଣ୍ଡିତ ଥୋଇଲୁ, କଲା ମେଞ୍ଚାଏ ଡାହାଣ ଗାଲରେ
ଲଗେଇଛୁ କାହିଁକି ? ଆରମ୍ଭକୁ ଅନେଇଲୁ ?

ଲଳିତା କହେଇଁ ଚାହେଁ ।

ନନ୍ଦକା କହେ, ଆରେ ଲୁଗାରେ ପୁଣି ମେଞ୍ଚାଏ ? ନେ ଏ ଗୁର । ଟ୍ରଙ୍କ
ଖୋଲି ଆଉ ଗୋଟାଏ ଲୁଗା ପାଲଟିପକା । ମୁଁ ଯାଉଛି ରୋଷମରକୁ ।

ନନ୍ଦକା ଖସିଯାଏ ।

ମୁଁ ସେ କଲା ମେଞ୍ଚାକ ପୋଛିଦେବି ।

ଥାଉ ! ତମେ ଭାରି ଦୁଷ୍ଟ ।

ଧରା ପଡ଼ିଯିବ ?

ଛାଡ଼ ମୋ ହାତ, କିଏ ଆସିବ ।

ଆସୁ । ବେଶି ଜିଦ୍ କରି ହାତ ଟାଣିଲେ ଆଉ ଗାଲରେ ଚୁନ ଲମାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ତମ ଗୋଡ଼ତଳେ ପଡ଼ୁଛି, ମୋ ହାତ ଛାଡ଼ । ହେଇଟି, ଅପା ଆସୁଛନ୍ତି, ମୁଁ ଲୁଗା କାଢ଼େ ।

ତମ ଅପା କେବେ ମୁହଁରେ ଚୁନ କାଳି ବୋଲିହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଆରେ, ଆଖିରେ ଲୁହ ଛଳଛଳ ? ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ସୁନନ୍ଦ ଗୁଲିଆସେ । ମାଇପା ଜାତର ଏଇଟା ଗୋଟାଏ ଶ୍ରେଣୀ । ଜାଣିକରି ତ ମିଶିଯି ଜାତଟା କାମୁଡ଼ା ବୁକୁର !

ଆଗରେ ଟେବୁଲ ଓ ପରେ ନନ୍ଦକାର ଫଟୋ । ସେ ହସୁଛି । ଗତଥର ସେ କଟକ ଆସିଲାବେଳେ ଏ ଫଟୋ ଉଠା ହୋଇଥିଲା ।

ନନ୍ଦକା ଦୂରେଇ ଯାଉଛି, ପାଖେଇ ଆସୁଛି ଲଳିତା । ମନ ହୁଏ, ଦୁହେଁକୁ ଦୂର ହାତରେ ଧରି ପାଖକୁ ଏକ ସଙ୍ଗେ ଆଉଜାଇ ଆଣିବ । କିପରି ଏହା ସମ୍ଭବ ହେବ ? ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ବାଢ଼ିବାକୁ କିଏ ଆଗ ମୁହଁ ଖୋଲିବ ?

ସୁନନ୍ଦର ସେ ସାହସ ନାହିଁ । ଯେତେ ରାତିରେ ଫେରିଲେ ସେ ଦେଖେ, ନନ୍ଦକା ଚେଇଁଛି । ପାଖରେ କନି । ଲଳିତାଟି ଶୋଇପଡ଼ିଲାଣି । ନିଜେ ମୁଠିଏ ଖାଇଦେଲେ ଆଖିକୁ ନିଦ ଝାଙ୍କେ । ନନ୍ଦକାର ଆହୁରି କେତେ କାମ ବାକି ଅଛି । ଏ ଘରେ କେହି ନାହିଁ ।

ସେ ଘରେ ଲଳିତା ଶୋଇଛି ।

ସାବଧାନତାକୁ ଅସାବଧାନତା କଲେ ସେ କଡ଼ ମୋଡ଼େ, ନିଶ୍ଚୟ ପକାଏ । ଅସାବଧାନତା ଭରପୁର ଯୌବନ ପ୍ରକଟିତ କରେ । ଜାଣି ନ ଜାଣିଲା ପରି ଲଳିତା ତାର ଗଳାରେ ବେଢ଼ାଇଦିଏ କଅଁଳ ବାହୁଲତା, ବନ୍ଧନ କରେ ।

ନନ୍ଦକାକୁ ସେ ସପନ ଦେଖେ ।

ତୁହୁନା ମୁହଁ ଗନ୍ଧାର କରି ପଶୁରନ୍ତି, ନନ୍ଦକା ଦେଖା କେମିତି ଅଛନ୍ତି ? ନିଜର ଭଲ ସେ ବୁଝିଯାରିଲେଣି ?

ଲଳିତାର ପକ୍ଷଟି ଫିଙ୍ଗିଲେ ଅନ୍ୟ ରୂପେ ବୁଝିପାରେ, ନନ୍ଦିନୀ ଭୁଲି କରି ନାହିଁ, ସେ ଘରର କଣ୍ଠୀ । ପ୍ରମଥେ ତାଙ୍କର ଆଦେଶର ଦାସ । ଲଳିତାକୁ ସେ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି

ଲଳିତାର ପକ୍ଷଟି ରୁହନା ମନଦେଇ ପଡ଼ିଲେ । ସୁନନ୍ଦର ଗୃହ ପାତ୍ରରେ ମନ ନ ଥାଏ । ଛବିଲା କି ମଳୟର ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ସେ ଦେଇ ପାରୁ ନ ଥାଏ । ରୁହନାଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ୱ ମୁହଁର ଶବ୍ଦ ପରବର୍ତ୍ତନ ଉପରେ ତାର ଆଶ୍ରୟ ଦୃଷ୍ଟି ନ୍ୟସ୍ତ ।

ତାଙ୍କର ହସିଲା ମୁହଁ ଗନ୍ତାବି ଦିଶିଲା । ପ୍ରକ୍ଷେପକାର ଉତ୍ସାହ ବଳୁଲି ଆଲୁଅ ଜଣାଇଲେ, ରୁହନା ପକ୍ଷଟି ପଡ଼ି ଚାହିଁ ହୋଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ସେ ପ୍ରକ୍ଷେପ ସୁନନ୍ଦର ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଲେ । ଦୀର୍ଘକାଳ ପକାଇ କହିଲେ, ସୁଖରେ ସଂସାର କରନ୍ତୁ ସୁନନ୍ଦବାସୀ, ଏତକ ଅମର କାମନା ।

କଥା ପଚାରିବ ବୋଲି ମନ କରିଥିଲା, ସୁନନ୍ଦର ରୁଣ୍ଡ, ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ପକ୍ଷଟି ପକେଟରେ ଲୁଚି ଗୃହ ପାତ୍ର ସେ ପୁଣି ମୁହଁରେ ଲଗାଇଲା । ଛବିଲା ଯାଇ କୋଳରେ ବସି ପକେଟରୁ ଛୁମାଳି ଟାଣିଲଣି । ମଳୟ ମାଆଙ୍କର କାନ ଧରି ଟାଣୁଛି ।

ଛି, ମଳୟ !

ମାଆଙ୍କର ଆଖିଟେକା ଧରି ମଳୟ କାନ ଛୁଡ଼ି ତହିଁକି ପଛରେ ଠିଆ ହେଲା । ପିଲାଟା ବୁଝିଲା ନାହିଁ, କି ଅନ୍ୟାୟ କାମ ସେ କରୁପକାଇଛି ।

ରୁହନା କହିଲେ, ମୋର ମନେ ହେଉଛି, ନନ୍ଦିନୀ ଦେଶକୁ ପ୍ରତି ଆପଣ କ'ଣ ଅନ୍ୟାୟ କରୁଛନ୍ତି । ଘେରୁଥିପାଇଁ ନିଜ ପ୍ରାଣ ସେ ବାଚସ୍ପତି ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟାୟ ? ନାହିଁ, ରୁହନା ଦେବା, ବରଂ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଭକ୍ତିରେ ମନ ଚାଲିଥାଏ । ମନେହୁଏ, ସେ ଗୋଟିଏ ଦେଶମୁଖି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରବାକୁ ମନହୁଏ ।

ଭୁଲିଯାଇଛନ୍ତି ସେ ସେ ଆପଣଙ୍କର ପତ୍ନୀ । ଭକ୍ତି ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପାଇବାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଘରକୁ ସେ ଆସି ନ ଥିଲେ ।

ସୁନନ୍ଦର ମୁହଁ ମଝିଲିଲା ।

ଭୁଲି ବୁଝିଲେ କି ମୋ କଥା ? ଛବିଲା ବେଳରେ ଟିକିଏ ଚନ୍ଦ୍ରା କର ଦେଖିବେ । ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁ ଅତରୁଣାକୁ ଧରି ମୋତେ କେବଳ ଭକ୍ତି କରନ୍ତି, ଆଉ ଧୂସ, ଘପ, ନୈବେଦ୍ୟ ଦେଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି, ମୁଁ ଶୁଣିଛି, ମୁଁ ପାଗଳ ହୋଇଯିବି, ନୋହୁଲେ ନୁହେଁ, ଆଜିକାର ଆଶା ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଗ୍ରହପଥ ଦେବ ।

ରୁହନା ହସିଉଠିଲେ ।

ସୁନନ୍ଦ ତ ହସିଲା ।

ରୁହନା କହୁଲେ, ସଂସାରକୁ ଏଡ଼ିବାକୁ ଗୋଟିଏ ପତ୍ନୀକୁ ଦେବା ଆଶ୍ୟା ନାହିଁ ।
ଆଜ୍ଞେ ଦେଉଛନ୍ତି ନାହିଁ । ଆପଣ ଅନ୍ୟାୟ କରିବେ । ସେ ମଧ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ସ୍ନେହ ଓ
ଆଦରର ଅଧିକାରୀ ।

କିନ୍ତୁ—

ତାଙ୍କଠାରେ କିନ୍ତୁର ଯେଉଁ କାରଣମାନ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେସବୁ ତାଙ୍କର ଭଲ-
ପଣିଆର କୈତବ୍ୟତ୍ୱ, ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧର ବଞ୍ଚନା ।

ସୁନ୍ଦର ଅକ୍ତା ହୋଇ ବସିରହୁ । ଦୃଷ୍ଟି ରୁହନା ଦେଖିଲେ ନିବଳ ।
ନିବୋଧ ସେ । ଏକ ନିବଳ ସତ୍ୟ କେବେ ତାର ମନକୁ ଆସିନାହିଁ । ଏ ବସୟରେ
ଦିନେ କେବେ ସେ ଚିନ୍ତା କରିନାହିଁ ।

କଅଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ଆପଣଙ୍କୁ ।

ସତେ ? ମୁଁ କଣ ଠିକ୍ ହିମାଳୟ ଦେଖିବା ପରି ନୁହେଁ ? ଭଲକରି ଚାହିଁ
ଦେଖନ୍ତୁ ତ ।

ଆପଣଙ୍କର ବାହାରଟା କେବେ ମୋର ଅଖିରେ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ମନ
ଭିତରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ମହଲରେ ମୁଁ ହଜିଯାଏ । ଶମା କରିବେ ।

ଆପଣଙ୍କର ମନ ଭିତର ଜଳପୋତ ଗୁରୁକାର, ହୋଇଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ କେହି
ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଶମା ହସ୍ତା କରିବା କାହାରି
ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ସେ ଶୁଣି ତାଙ୍କର ମନ ଭିତରେ ଚୋଲିଯାଉଲେଖି । ଶୁଣି ସୁଖୀ
ହେବେ, ଅପା ସୁଖୀ ଶୀଘ୍ର ପୁଣିବଣ ହେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।

ପତ୍ନୀ ଲେଖିଥିଲେ ?

ହଁ । ଶୀଘ୍ର ସେମାନେ ନିଜ ଦେଶକୁ ଫେରିଯାଉଛନ୍ତି । ଆପଣ ଯେ ଅଛନ୍ତି
ଗୋଟିଏ ବାହା ହେଉଛି, ଏ ବସୟ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଥର ନିଆଇଦେଇଛି । ତଥାପି ସେ
ଭଲ ମନ ପକେ ଲେଖିନାହାନ୍ତି ।

କାହିଁକି ଜଣାଇଲେ ?

ସେ ଠିକ୍ ବୁଝିପାରିଥିବେ, ଏଥିପାଇଁ କେବଳ ସେ କାହାଣୀ ।

ଅଧିକ ପରୁଷତାକୁ ସୁନ୍ଦରର ସାହସ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାକୁ କର ।

ଶାଶୁଙ୍କର ଉପଦେଶ, ସାନ ଦୋହ, ତମ ଅପାକୁ ଆଜି ଦୁଧ ବାଲି ଖାଇବାକୁ ଦେବ ।

ମୋ ରାଣ ଅପା, ଆଉ ଡୋକେ ପିଇଦିଅ ।

ଭଲ ଲଗୁ ନାହିଁ । ହେଲ, ସେତିକି । ରୁ ଶୋଇବୁ ଯା ଲଳିତା, ଦେଖିଲୁ କେମିତି ବର୍ଷା କୁହୁଛି । ରାତି ଅଧ ହେଲଣି । କଳ ଆଜି ତୋ ଘରେ ଶୋଉନୁ ।

ମୁଁ ଏଇଠି, ତମର ପାଖରେ ଶୋଇବି । ଦେଖ ଅପା, କଳ କେମିତି ବାରଣ୍ଡାରେ ବସି ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଛନ୍ତି ।

ଆହା, ବଚସ ପରିଶ୍ରମ କରି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ପଦେ ତାଙ୍କଦେଲେ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିବେ । ଏ କଣ କରୁଛୁ ଲଳିତା, ଛି, ରୁ କଣ ମୋ ଗୋଡ଼ରେ ହାତ ଦେବୁ ?

ହାତ ଟେକି ନନ୍ଦକା ଲଳିତାର ମୁହଁ ଆଉଁସିଦେଲା । ମନ କହୁଲା, ଏଇଟା କଅଣ ହୋଇଛି ମୋ ସଉରୁଣୀ ବା ! ନାହିଁ ତ, ସେ ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ । ଉଠୁ, ଝଅ, କି ଖୋଡ଼ । ସ୍ତ୍ରୀ ଉପରେ କି ଅଭିମାନ ?

ରୁହିଲ କାହାକୁ । ସୁନନ୍ଦର ଫଟୋ ହସୁଛି । ନନ୍ଦକାର ଫଟୋ ମୁହଁ ଶୁଖେଇଛି । ସେଇ ନନ୍ଦକାର ମରଣ ହେଇଛି । କେବଠୁଁ, ଏଁ, କେବଠୁଁ ?

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଲଳିତାର ମୁହଁରୁ ଖସିଲା ।

ତମ ହାତ ନିଆଁ ପରି ଚାଉଛି । ଆଜି ମୁଁ ତମ କଥା କେବେ ମାନବି ନାହିଁ । ଆଖି ଚୁଲି ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ିଲା, ଆଲୁଅ କମେଇଦିଏ ।

ନନ୍ଦକା ଆଖି ଚୁଲିଲା । ଆଖିକୋଣରୁ ଝରିପଡ଼ିଲା ଲୁହ ଦି ବୁନ୍ଦା । ଭାରିଲା, ଲଳିତା ଗୋଡ଼ ଘସୁ, ଯାହା ତାର ମନ ସେ କହୁ, ବାଧା ଦେବ ନାହିଁ । ଲଳିତାକୁ ଆପଣାର କଣିକାକୁ ସେ ସୁନନ୍ଦକୁ ଦୂରେଇ ଦେଇଛି । ନିରୋଳା ବେଳରେ ମନ କାନ୍ଦୁଉଠିଛି, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚିଛି । ସ୍ତ୍ରୀମୁରେ କୁଟିଛି ତଡ଼ିଛି । ଏଇ ଘରେ, ଏଇ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ି ସେ ଛଟପଟ ହୋଇଛି । ମୁଣ୍ଡକୁ ଉଠିଛି ପାଗଲାମି । ଉନ୍ମିତ ହୋଇ ଯାପିଛି ଯାମିନୀ ।

ଟିକି ଲଳିତା ଗୋଡ଼ ଘସୁଛି । କେଡ଼େ ସାବଧାନ, କେଡ଼େ ଭଲ । ମୁଠିମୁଠିକା ଘଷା । କଳ ଏମିତି ଘଷିପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଇ ଲଳିତାର କଅଁଳ ହାତର ପରଶ, ତାତଲ ଦେହ, ଝାଲେଇଲ ଦେହରେ ମୁହଁ ଲିଆ ଉଭେଖନା ଖୋଲୁଛି ।

ଦେହରୁ ଝାଳ ବୋହୁଲଣି ଅପା, ପୋତୁଦର୍ପ । ଜର ଆଜି ଗୁଡ଼ିଯିବ ।
ତମେ ଆଉ ବର୍ଷାପାଣିରେ ଡଳୁରୁଡ଼ି ବଗିଚାରେ ଗଛ ସେସିବ ନାହିଁ । ଚେଟିଲ,
ବର୍ଷାପାଣି ପରି ଝାଳ ନରୁଡ଼ୁ, ତଉଲିଆ ଜୁଡ଼ୁରୁଡ଼ୁ ଦେଲଣି ।

ଲଳିତା ଝାଳ ପୋତୁଡ଼ି । ମନରେ ଫକୋତ ନାହିଁ । ଏ ଦେହଟା ବ
ସତେ କି ତାଆଣ ।

ପିନ୍ଧିଲା ଲୁଗା ଓଦା ଦେଲଣି, ବଦଳି ପକାଅ, ଅପା ! ନିଅ ଏଇ
ଶାଢ଼ୀଟା । ଉଠିଲ ।

ହାତ ଧରି ଉଠାଇ ବସାଇଲ । ବେଢ଼ାଇ ଦେଲା ଶୁଖିଲା ଶାଢ଼ୀ ।

ଏଥର ଶୁଅ ଅପା, ମୁଁ ଏଇଠି ତମର ପାଖରେ ବସିଛି । ଶୁଅ ।

ରୁ ଶୋଇବୁ ନାହିଁ ।

ଏଇଠି ଶୋଇବ ।

ନନ୍ଦକାର ପିଠିରେ ଲଳିତାର ହାତ । ଅଗିଲା ଦେହକୁ ସେ କୁଣ୍ଡାଇ
ଧରିଛି । ନିଦ ଦୋଇଗଲଣି । ଆହା, ନିଶ୍ଚୟ ସରଳ ପିଲଟି, ମନରେ ହଂସାବାଦ
ପଣି ନାହିଁ !

ନନ୍ଦକା ତାର ଶୋଇଲା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁରହିଲା । ଆଉଁସିଦେଲା କପାଳ ।
ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ସାରିଲିଦେଲା ଭୁଲତା । ଶୋଇଲା ମୁହଁରେ ଚେଲି କଗିବାକୁ ମନ
ହେଉଛି । ଗେଲି କଲା ।

ଲଳିତା ଅଣି ଖୋଲିଲା, ନିଦୁଆ ଅଣି । ଅବଶ ସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲା, ନିଦ
ହେଉନାହିଁ ? ଶାଁର ପିଇବ ଅପା ?

ଅତି ସ୍ନେହରେ ନନ୍ଦକା ପୁଣି ତାର କପାଳରେ ଗେଲି କଲା ।

ଲଳିତାକୁ ପୁଣି ନିଦ ହେଲଣି । କୁଆଡ଼ି ପରି ପୁଅ ପୁଅ ସେ କୋଳରେ
ପଶୁଛି । ନନ୍ଦକା ତାର ପିଠି ଉପରେ ହାତ ପକାଇଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆହୁରି
ପାଖକୁ ପୁଞ୍ଜାଇନେଲା ।

ନନ୍ଦକାର ତଳେ ମନରେ କେତେ ଭାବନା ପଶିଲା । ଲଳିତା ତାର
କୋଳରେ । ହଂସାବାଦ ତାର ମନରେ ନାହିଁ । ସେ ସେବା କରିଛି । କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ
ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ିଛି । ଏଇ ପିଲଟା ପାଇଁ ଜାଗିଛି ତାର ମନରେ ଭାଷା !
ଆଜି ନୁହେଁ, ସେଇ ଦିନରୁ ସେ ଏ ଘରେ ପାଦ ଦେଲା । ଦୁନିଆ ଜାଣିଲା ନାହିଁ ।
ସମସ୍ତେ କଲେ ନନ୍ଦକାର ପ୍ରଶଂସା । କିନ୍ତୁ ସେ ଜାଣେ, ନନ୍ଦକା କଅଣ ।

ଅଖିର ଲୁହ ସେ ଅଟକାଇ ପାରିନାହିଁ । ମନର କୋହ ଗୁଣି ପାରିନାହିଁ । ମିଳନର ମୋନ ତାକୁ ଉନ୍ମାଦ କରିଛି । ଦେହର ରକ୍ତମାଂସରେ ଲାଗିଛି ଅନଳ, ଖାଲି ଛଟପଟ ।

ତରୁଣି ରାତିରେ ନିଜ ହାତରେ ଲଳିତାକୁ ସଜାଇ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡ଼ିଆସିଛି, ମନ ହାହାକାର କରି ଉଠିଛି । କିଏ ତା'ର ଉତରୁ ତା'କୁ ଛାଡ଼ିଛି, ଆରେ, ସେଇଟା କିଏ ମ ?

ପାଦ ଅଟକିଛି । ହାତ ବଢ଼ାଇଛି । ଗୁଣିଛି ରାଗିଆଡ଼କୁ । ଦୁନିଆର ସବୁସବୁ ଦୂଷିଲା ଅଖି କଟମଟ କରି ତାକୁ ଅନେଇ ରହିଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଗୋଟିଏ ଭାବ, ଦେଖାଯାଉ, କେତେ ଦିନ ମନ ଟାଣ କରି ରହିବ । ବଳେ ହସହସ ତଳ ଭାଙ୍ଗିବ ସେ, ଓଠରୁ ଝୁଡ଼ିପଡ଼ିବ ନିଳା ହସ ।

ଦୁନିଆ ଜାଣେ, ନନ୍ଦିନୀର ଓଠରୁ ହସ ଲାଗିନାହିଁ, ମନ ଦବିନାହିଁ, ସଂସାରକୁ ସେ ଜୟ କରିଛି, ସଉରୁଣୀକୁ କେ ଲକୁ ନେଇଛି ।

ରାତି ନିଶିବଦ ସ୍ବେଦିଣି ।

ଅଖିକୁ ନିଦ ଆସୁନାହିଁ । ଲୁହ ଅଟକୁନାହିଁ । ମନ ଉଜାଟ ହେଉଛି । ଦେହ ଝିମ୍ଝିମିମି । ମନରେ ଉନ୍ମାଦନା ପଶିଛି । :ସତେ କି ସେ ବାଇଆଣୀ ହୋଇଯିବ ।

ଆଉ ଘରେ ସୁନନ୍ଦ, ପାଖରେ ଲଳିତା । ନିଜ କଲ୍ଲ କର୍ମ ! ଆଉ ଫେରାଆସିବ ନାହିଁ ସୁଖର ଜୀବନ । ଅଭିମାନ କରି ସେ ଜହର ଢୋକିଛି ।

ଉଠି ବସେ । ଅଲୁଅ ତେଜେ । ଝରକା କଲେ । ନିରେଖ ଗୁଣି ନିଜର ଦେହକୁ । ବସନ କରେ ଜୁର । ଅଢେଇ ଅଇନା । ସେ ଦେଲିନାହିଁ । କି ମିଳିବ ତାର ଦାଉ ଦାଉ ଜଳିଲ ରୂପରୁ, ଭରପୁର ଯୌବନର ସମ୍ଭାରରୁ, ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ବସନ ଭୂଷଣରୁ ? ସବୁ ପୋଡ଼ିଜଳି ଅଙ୍ଗାର ହେଉ । ସନ୍ତାନ ତାର ହେବ କିଏ ? ସେ ଉପେକ୍ଷିତା ।

ତାକୁ ସେ ଦୂର କରିଛନ୍ତି । କାଲିକାର ଲଳିତା ତାକୁ ବାନ୍ଧିରଖିଛି । ମନର କଥା ସେ ଗୁଣିଲେ ନାହିଁ । ଦେହର ତାଳ ସେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ରୁଣର କଥାରେ ପରତେ ଗଲେ । କାହିଁ ତାଙ୍କର ସେ ଅବାଧ ପଣ, ଅମାନ୍ୟତା ଖୋଳ, ପିଲୁକିଆ ଢଙ୍ଗ ?

ହଁ, ହଁ,—ବୋଉ ଡାକିବେ, ହେଉଟି କି ଆସୁଛନ୍ତି, କଦାଃ ଠିଆ ମେଲ,
ଛୁଇ ନେଉଟ ବେଳ, ଗୁଡ଼ି ମୋର ପଣତ ।

ଯାଉନା, ଯା ।

ତମ ମୁହଁକୁ ଲଜ ସରମ ନାହିଁ ?

ତମ ମୁହଁକୁ ଅଳ୍ପ ତ କବାଟ କଲ, ନଇଲେ ହେଲ ଟାଣିଲି ପଣତ ।

ଆରେ, —ମୋ ଗୁଣ, ରହ —:।

ରାତି ପାହୁଲେ ବାହାଘର । କାମ କରି କରି କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିବ ।
ତଳିଆରେ ମଥା 'ରଖିଲୁ ଘୋଟିଆସିଲୁ ନଦ । ସୁନନ୍ଦ ଦୁଇଟି ମାରୁଛୁ । ନଦ
ଗର୍ଜିଲା । ସୁନନ୍ଦ ଗେଲ କରୁଛୁ । ଆଖି ବୁଜିଲୁ । ଶର ଚରଣ ଏ ବୁଢ଼ା ପିଲାଟା, ଶର
ଅମାନିଆ ।

କାରଣ ମାନ ସେ ଫେରିଯାଉଛନ୍ତି, କାରଣ ଏଇ ଲଳିତା ! ଅତି ଭଲ ପିଲା
ସେ ହେଉଛନ୍ତି, ନା ? ସେ ଘରୁ ପାଟି ଶୁଭୁଛୁ । ଭୁଲୁ ଭୁଲୁ କଥା !

ଭସ୍ମରେ ଗୋଡ଼ରୁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ ଅତି ଉଠେ ନନ୍ଦନା । ଆଲୁଅ ଲୁଗାଏ ।
ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରି ଆସେ ପଲଙ୍କ ଉପରକୁ । ଗୁଡ଼ି ଧଡ଼ପଡ଼ । ନିଜ ପାଖରେ
ସେ ନିଜେ ଚୋର ।

ପିଣ୍ଡରେ ପ୍ରାଣ ନ ଥିଲା ପରି ସେ ପଡ଼ିରହେ । କୋରରେ ନିଶ୍ବାସ
ଗୁଡ଼ିବାକୁ ବି ସାହସ ହୁଏ ନାହିଁ । ଲୋକରେ ବଛଣା ବୁଢ଼େ ।

ନିଶା ଚଢ଼ୁଛି ।

କେତେ ରାତି କେଜାଣି । ଆଖିର ଲୁହ ସବୁ ଯେଉଁ ନିଗାଡ଼ିଦେଇଛି ।
ନନ୍ଦନା ପଦାକୁ ଆସିଛି, ପାଦ ଚପିଚପି । ସେମରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଛି । ଝରକା
ଫାଙ୍କରେ ଦିଶୁଛି, ସୁନନ୍ଦ କୋଳରେ ଲଳିତା । ଗୋକଛି ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ।

ନିତେକି ନନ୍ଦନା ମୁହଁ । ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ଦେହର ଗୁଣ ସବୁବାକୁ ଅରଣ
ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ଝାଙ୍କି ହୋଇପଡ଼ିଲା ରେଲିଙ୍ଗ ଉପରେ ।
ଅରଣ ହାତ ଖସିଗଲା । ଝରକାର କବାଟରେ ବାଜିଲା । ଝରକା ଖୋଲିଲା ।

ଶବଦରେ ଲଳିତାର ନଦ ଗର୍ଜିଲା । ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଚାହିଁଲା ।

ଲଳିତା ଦେଖିବୁ । ଉଠି ବସିଲଣି । ଆବାକାବା ହେଇ ଚାହିଁଛି ।

ନନ୍ଦନାର ଦେହରେ ଜୀବନ ନାହିଁ ।

ହେଇଟି, ଲଳିତା ଉଠିଆସିଲଣି । ନନ୍ଦକା ଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ପଶୁଗନ
ନ ଆଗ କଥା, ମାସକର ବୋହୂ ସେ ହେଇନାହିଁ, କଅଣ ମନେ କରବ ?

ଲଳିତା !

ଅପା ?

ଅଇଲୁ ।

କଦାଟ ଖୋଲି ଧୀରେ ଧୀରେ ଲଳିତା ପଦାକୁ ଆସିଲା । ମୁଣ୍ଡରେ
ଓଡ଼ଣା । ହାତ ଧରି ନନ୍ଦକା ନେଲା ଦୁଆରକୁ । ଜନ୍ମୁ ଅଲୁଅ । ଫିକା । ତରୁଣ
ତଳେ ନେନେ ବସି ପାଖରେ ଲଳିତାକୁ ବସାଇଲା । ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସି ଚେହେରା କହିଲା,
ପିଲାଟା, ତୋର ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଘରେ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ପୁର ରହୁଛନ୍ତି, କିଏ କେତେବେଳେ
ଉଠୁଛି, ଅଲୁଅ ଲିଭେଇ ଦେଲୁ ନାହିଁ ? ନଇଲେ, ଝରକା କଲି ଦେଲୁ ନାହିଁ ?

ସରମରେ ସତେକ ଲଳିତା ସଜ ଯିବ ।

ଦୁରୁକା ଗାଲରେ ସବୁ ଶୁପଡ଼ା ମାରି ନନ୍ଦକା କହିଲା, ଯା ଏଥର ।

ନନ୍ଦକା ଭବିଷ୍ୟ, ସେ ଆସୁରକ୍ଷା କରିପାରିବି । ନନ୍ଦକା ହିଁ ତା'ର ସାର ହେଲା ।

ଲଳିତା ଆଉ କେବେ ଭୁଲ କରେ ନାହିଁ, ଘର ଅନ୍ଧାର କରେ ।

ଛପି ଛପି, ଗୋଡ଼ ଚପି, ନନ୍ଦକା ଚାହିଁ । ଡ଼ହଳ ବିକଳ ଡ଼ଗଲ ଡଙ୍ଗା ।
ମନ୍ଦାର କୋଳରେ ଜଣକ ପାଖରେ ଆଉ ଜଣକୁ ଅନୁମାନ କରେ । ମୁଣ୍ଡ
ଭିତରେ ଜଳେ ଚିତା । ଯାହାକୁ ସେ ଅଣି ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇଛି, ତାକୁ ଟାଣି
ଫେରି ପଦାକୁ କାନ୍ଦୁଦେବାକୁ ମନ ହୁଏ । କୁଅକୁ ଟିକିଏ ଖୁଜିବଣ ଶବଦ ହେଲେ
ତର ହରି ଧାଇଁଆସେ ନିଜର ପଲଙ୍କକୁ ।

ସପନ ଦେଖେ, ଲଳିତାର ତଣ୍ଡି ଡିପି ସେ ତାକୁ ମାରିଦେଉଛି !

ଲଳିତା ପାଖରେ ଶୋଇଛି ।

ନନ୍ଦକା ଉଠି ବସିଛି । ଦେହମୁଣ୍ଡ ଗରମ । କେଶ ଫିଟି ଅଲଗା ହୋଇଛି ।
ମୁଣ୍ଡକୁ ଆସିଛି ପାଗଲାମି । ଏଇ ତାର ଜୀବନସଂସ୍ପୃହରଣ କରିଛି । ଆଜି ତାର
ତଣ୍ଡି ଚପି ମାରିଦେବ । ଆଉ ସହପାରିବ ନାହିଁ ।

ଦୁଇ ହାତ ଟେକି ଲଳିତାର ବେକ ପାଖକୁ ନେଲା, ହାଲ ଥରୁଛି ।

ଅପା !

ଲଳିତାର ନଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ସେ ଉଠି ବସିଲା ।

ଏମିତି ଅରୁଣ କାହିଁକି ? ଓହ୍ଲୋ, ଜରର କୋପ ବଢ଼ିଛି ? ମୋ ଶୁଣ, ରୁମେ ଶୋଇପଡ଼ । ମୁଁ ତମ ମୁଣ୍ଡରେ ପାଣି ପଡ଼ି ଦେଉଛି ।

ଜର କମିଅସିଲା । ଶହେ ଡ଼ଗ୍ରୀ । ଅରମାମିଟର ଡିଟ୍ରାଲ ଉପରେ ରଖି ଲଳିତା ପାଖକୁ ଆସିଲା ।

ଜିଅ, ଏଇ ମିଶ୍ରିପାଣି ପିଇଦିଅ । ଏତେ କାନ୍ଦୁଛ କାହିଁକି ?

ଲଳିତା :

କହ ।

ମୋର ତରଫି ଚିପି ପାଗରୁ ?

ଏ କି କଥା କହୁଛ ?

ଗରି କଷ୍ଟ ଦେଉଛି ।

ମୁଣ୍ଡ ଚିପି ଦିଅ !

ସହ ପାରୁନାହିଁ ନେ ।

ତେବେ ଥାଉ । ଆଲୁଅ ଚମେଇଦିଅ । ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ । ନିରେଇ ଦେ ।

ଲଳିତା ଟକି ଲୁଇଟ୍ ଜଳିଆ କହୁଥିବା ରଖିଲା । ଆଲୁଅ ଲୁଗା ପାଖକୁ ଆସିଲା । ନନ୍ଦକାର ପାଦ ଦିଗୁଟି କୋଲରେ ଥୋଇ ଆସିଥିଲା । ଖୁସି ହୋଇ କହିଲା, ଜର ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲାଣି ।

ନନ୍ଦକାର ହାତ ବଢ଼ାଇ ଲଳିତାକୁ ଧରିଲା ! କହିଲା, ଥାଉ, ମତେ ନିଦ ମାଡ଼ିଲାଣି । ତୁ ଆଉ ଅନିଦ୍ରା ହୁ ନା ।

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଦିଗୁଟି ଲଳିତାର ଦେହକୁ ଟାଣିନେଲା କୋଲକୁ । ଗ୍ରହରେ ମୁହଁ ରଖି ଶୀତଳ ହାତଟି ନନ୍ଦକାର ପିଠି ଉପରେ ଲଳିତା ଲଦିଦେଲା । ନନ୍ଦକାର ଉପମୁହାଟି ତା'ର ପିଠି ଆଉଁସୁଛି ।

ଶୋଇପଡ଼ ଲଳିତା ।

କାନ୍ଦୁଛ କାହିଁକି ?

ଆଉ କାହିଁକି କାନ୍ଦୁଛ ? ଜର କମିଛି, ପାଗଲାମି ଆଖିଲୁହରେ ଶରପଡ଼ିଛି, ମୋ ଲଳିତା ଶୋଇଛି ମୋ କୋଲରେ ।

ଯାହାର ଗ୍ରହରେ ମୁହଁ ଲୁଗୁଛନ୍ତି, ଯାହାର ହୃଦୟର ସ୍ତବ୍ଧ ବାଜିଛି କାନରେ, ସେ ତାର କିଏ ? ମାଆ, ଭଉଣୀ, ଜା, ନଣନ୍ଦର ସ୍ନେହ ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଗୁଣ୍ଡଳର ଅତ୍ୟାତ୍ମର ହିଁ ଥିଲା ତାର ଜୀବନର ସମ୍ବଳ । ଆଉ ଏ ଜଣକ, ଯିଏ ତା ଉପରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସ୍ନେହ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇଛି ?

ସଉତୁଣୀ !

ଟିକ ପିଲଟି ପରି ସେଇ ଲଳିତାର ସେଇ ଶୁଣଣ ଶବ୍ଦଟାର ଯିଏ
ଜଥମ୍ । ପ୍ରତିମା, ତା'ର ଗୁରୁରେ ମୁହଁ ଗୁଞ୍ଜିଲା ।

ମୋର ଏଇ ସଉତୁଣୀ ଲେଖା । ହେଇଛି, ତାଙ୍କ ହାତର କଥା ଲ ପରଶ
ମୋର ସଂଜ୍ଞାରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ସବୁ ସ୍ୱେଦସ୍ୱରାଗର ଅମୃତ ବୋଲୁଛି ।

ଲଳିତାର କ୍ଳାନ୍ତ ଅନ୍ତିମତାକୁ ନିଜ ଓହ୍ଲାଇଆସିଲା ।

ସଉତୁଣୀ !

କାହିଁ ସେ ? ଏଇ ଟିକ ପିଲଟି ? ସରଳ, ନିଷପେକ୍ଷ ନିଷଢ଼ ପିଲଟି ଯାହାକୁ ସେ
ସ୍ୱାମୀ ଦେବତାଙ୍କୁ ନିପତ୍ତାର ଦେଇଛି, ଯାହାକୁ ବୋଲରେ ପୁରାଇ ସେ ଅନୁଭବ କରୁଛି,
ସବୁ ସେ ଫେରିଯାଉଛି, ସବୁ । ସେଇ ଲଳିତା ତା'ର ସଉତୁଣୀ ହୋଇ ପାରେ ନା ।

ନିଜକା ତାକୁ ଆଲିଙ୍ଗି ଧରିଲା । ତାର ଅନ୍ତିମତା ମୁହଁ ହୋଇଆସିଲା ।

ନିଜ ଭାଙ୍ଗିଲା । ଅନ୍ତିମତା ଖୋଲି ହେଉନାହିଁ । ଦୁଃଖ ଲଗୁଛି । କାନରେ
ପଡ଼ୁଛି ଅବସ୍ଥାରେ ଶବ୍ଦ, ଗୋପନର ମିଶ୍ରିତ ଶବ୍ଦଟାଲରଡ଼ି । ମନେ ହେଉଛି,
ପାଟରେ ଦସି ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସୁଆ ସ୍ୱାମୀ ଦୁମେଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ଲଳିତା ।

ମାୟାଟିଏ ଗଛଟାରେ ପଡ଼ି ଦେଲ କଟିଲୁଣି । ଟାଇପ୍‌ଏଡ଼ ଜର । ଏକୋଇଶ
ଦିନରେ ତା'ର ଓହ୍ଲେଇଥିଲା । ନଅ ଦଶ ଦିନ କଟିରଲୁଣି । ଦୁଃଖତା ଗୁଡ଼ିନାହିଁ ।
ବିରକ୍ତ ଲଗୁଛି । ଉଠି ପଳାଇବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ଉଠି ହେଉନାହିଁ ।

ଲଳିତାର ଯେବା କଥା ମନେପଡ଼ିଲେ କାବା କାବା ଲଗେ । ସେଇ ଏକା
ତାକୁ ବଞ୍ଚେଇଛି । କିନ୍ତୁ ସବୁ କରେ ଲଳିତାର ବୋଲରେ । ହେଲେ, ଲଳିତା ପାଖ
ଗୁଡ଼ି ଯାଏ ନାହିଁ । ତିଆଁ ଶେର ବୋଲି ପାଟରେ ପଶି ରଜପଦ ହେବାକୁ ତାକୁ କେହି
ନେଇ ନାହିଁ । ସେ ଶୁଣେ ନାହିଁ । ଦେଖିବାକୁ ଶାଶୁ ଆସି ପାଖରେ ଦସିଲେ
ସେ ତଡ଼ିପନାଏ । କହେ, ମୁଁ ତ ଅଛି, ତମେ ଯାଉନ ।

କଟକରୁ ତା'ର ନେଇ ଦେଖେଇ ସେ ଆସିଲେଣି । ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ଚାହିଁ
ପୁଣି କଟକ ଫେରିଲା । ଔଷଧ, ଫଳ ଓ ତା'ର ଆଖିଦାକୁ ଯାଆନ୍ତୁ । ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ
ବ୍ୟୟ ହେଲାଣି ।

ସେ ମରିବ ବୋଲି ମନ କ'ଣେଲା । ମନକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲ ନାହିଁ । ସେ
ବଞ୍ଚିଲା । ମରିଥିଲେ ତଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏକୃଷିଆ ହୁକୁହୁଆ ଜବନ ଭଲ ଲଗୁନାହିଁ ।
ସେଇ କଥା ସେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତର ଦେଲେ ସେ, ଆଉ ଉତ୍ତର କାରଣ ନାହିଁ । ଜର କେନ୍ଦେଠି ଗୁଡ଼ିଲଣି ।
ଦୁର୍ବଳତା ଅଛି । ଜଳରସ ସାତମତ ଖାଇଲେ ଦିନ କେଜଣାରେ ଦୁର୍ବଳତା ଗୁଲିଯିବ ।

କି କଥା ରୁଣ୍ଡରେ ଧରିଲ ନନ୍ଦକା ? ଅମର ଏ ସଂସାର କାହା ପାଇଁ ? ଦେଖ,
ତମ କଥା ଶୁଣି ଲଳିତା ମୁହଁ ଶୁଖେଇଲଣି । ଏମିତି କଥା ଆଉ କହୁବ ନାହିଁ ।

ମୁଣ୍ଡର ଗୁଞ୍ଜୁସା କେଣ ଆଙ୍ଗୁଳିରେ ସାରିଲି ଦେଉନୁ ସ୍ବାମୀ ତା'ର ଦୁର୍ବଳ,
ରୋଗଣୀ, ଅସନା ମୁହଁରେ ବୋଳ ଦେଲେ ।

ଦେହ ଟିମେଇଁ ଉଠିଲା । ମନକଲ, ଶକ୍ତି ନ ଥିଲା ହାତ ଦିଓଟି ତାଙ୍କର
ବେକରେ ଗୁଡ଼ାଇଦେବ, ତାଙ୍କର ଅମୃତ ଚୁମ୍ବନ, ଓଠରପରଶ ଲଗାଇରଖିବ ମୁହଁରେ ।

ତାର ହାତଟିଏ ଲଳିତା ଧରିଛି, ଆଉଁସୁଛି ।

ଲଳିତାର ହାତ ଅରୁଛି ?

ନା, ତାର ।

ଲଳିତା ମୁହଁ ଲଦିଛି ?

ସ୍ବାମୀ ମଥା ଟେକିଲେ । ସତେ କି ନନ୍ଦକା ଖସି ପଡ଼ିଲା ସରର ଝୁଇରୁ ।

ଲଳିତାର ଆଖି ଛଲଚଲ ହେଲା କି ? ହଂସା ? ସଉରୁଣୀ ବାଦ ? ଏଡ଼େ
ସ୍ବାର୍ଥପର ! ସହ ପାରୁନାହିଁ ! ମୋ କପରି ସହୁଛି, ଗୁଡ଼ି କରୁଛି ପଥର ?

ସ୍ବାମୀଙ୍କର କଅଁଳ କଥା କାନରେ ବାଜିଲା, ଆଜେ, ଲଳିତାର ଆଖିରେ ଲୁହ
ସେ ! ପାଲେ, ତମର ଅପା ଡଳ ହୋଇଗଲଣି ।

ଲଳିତାର ଆଖିରୁ ଲେଉଟ ଝରିଲା ।

ନନ୍ଦକା ସତେ କି ତାର ମନର କଥା ରୁଣ୍ଡିଲା । ଅଗଲା କଣ୍ଠରୁ ବସାଦସିକ୍ର
ଅଭିମାନସା ତାଙ୍କ ଛୁଟିଲା, ଲଳିତା ।

ଅପା !

ଲଳିତା ନନ୍ଦକାର କପାଳ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ ନୋଇଲା । ଦୁର୍ବଳ ହାତ ଦିଓଟି
ଟେକି ନନ୍ଦକା କେତାଇ ଧରିଲା ତାର ବେକ । କପାଳରେ କପାଳ ଲାଗିଲା । ଦୁଇ
ଆଖିର ଲୁହଧାର ମିଶି ହେଲା ଏକାକାର ।

ଦିଓଟି ଗୁଡ଼ିର ସମନ କହୁଲା ଦିଓଟି ଅକୁହା କଥା—

ଏଇଥପାଇଁ ଏଡ଼େ ଶ୍ରମ, ଏଡ଼େ ସେବା କରି ତମକୁ ବଞ୍ଚାଇଲା ଅପା ?

ସହପାତ୍ରକୁ ନାହିଁ ଲଳିତା, ଏଡ଼େ ସ୍ବାର୍ଥପର ? ସ୍ବାଧୀନ, ମୋର ମରଣ ହେବ
ଏ ତୋର ଶ୍ରମ, ସେବା, ଲଳପଣିଆର ଚିଣି ମି ବାଜିବ ସଂସାରରେ, ସ୍ବାମୀଙ୍କ ମନରେ ?

ଦୁଇଟି ମୁହଁ ଅଲଗା ହେଲା । ଦୁହେଁ ପୋଡ଼ିଲେ ଦୁଇଜଣ ଆଖିରୁ ଲୁହ ।

ନନ୍ଦକା କହିଲା, ମରବ ନାହିଁ ନେ ଲଳିତା !

ଉତ୍ତର ଶୁଣିଲା, ସେପରି କହନା ଅପା !

ଦୁହେଁ କଣେଇ ଶୁଣିଲେ ସୁନନ୍ଦକୁ । ସେ ହସହସ, ଚନ୍ଦ୍ରସୁ ।

କହିଲା, ସେ କେତେ ଭାଗ୍ୟବାନ ! ଦୁହେଁ ଦୁଇଜଣ ସ୍ନେହପାଶର ନବିକ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧିଯାଇଛନ୍ତି । ଏକାଥରେ ଦୁଇଜଣ କରବ ଗେଲେ ?

ଦୁଇଟି ମୁହଁ ଅଲଗା ହୋଇଛି । କାହାକୁ ସେ ଆଗ ଗେଲେ କରବ ?

ଲଳିତାର ଡଳଡଳ, ଚରଳ, ଯୌବନ ଉଦ୍‌ଭସିତ, ସାମ୍ବ୍ୟ, ପରପୁଣ୍ଡ୍ର ମୁହଁଟି ତାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି । ଆଖି ନଇଁଆସିଲା । ତାଆର ଅପାବଧାନ ବସନଶଯା ଯୌବନ ତାକୁ ଗ୍ରସ୍ତ, ଆଗ ମତେ । ମୁଁ ନୁହେଁ, ମୁଁ ଆଗ୍ରସ, ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ, ଉଚ୍ଛନ୍ନ ।

ଆଗ ମତେ, ନନ୍ଦକାର ଶୁଣିଲା ମୁହଁ ତାଙ୍କ ପକାଇଛି, ମୁଁ ବୁଝି, ଦୁର୍ବଳ, ଉପାସୀ ।

ସୁନନ୍ଦର ଆଖି ବତରଣ କରୁଛି ନନ୍ଦକାର ଆବୃତ ଚକ୍ଷୁରେ । ସାରା ଦେହ ତାର ପ୍ରଶ୍ନିତ ହୋଇଉଠୁଛି, ପରୁରୁଛି, ସେଇନାହିଁ ? ଚହ୍ନିନାହିଁ ? ସବୁଦିନେ ଏ ଦେହ ରେଗଣା ନ ଥିଲା, ଦୁର୍ବଳ ନ ଥିଲା । ମନକୁ ପରୁର ।

ସୁନନ୍ଦ କାହାରିକୁ ଗେଲେ କରପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସତ ପନ୍ଦରକ ଯାଏ ଦୁହେଁ ପାଖରେ ବସିଥିଲେ । କେତେ ଖୁସି ଗପ । ସ୍ବାମୀ ନିଜ ହାତରେ ଦୁଧ ବାଲି ପିଆଇଦେଲେ । ଲଳିତା ପେଇଲ-ତାଳମୁ ରସ ।

ଶାଶୁ ଆସି ପରୁରଲେ, ମା ମୋର କେମିତି ଅଛି ?

ଲଳିତା ହିଁ ଉତ୍ତର ଦେଲା, ଅପା ଆଜି ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଖାଲି ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ ମୁହଁ ନେପଡ଼ା । ଉଠି ବୁଲିବାକୁ ଛଟପଟ । ତାକୁର ତ ମନା କରୁଛି ।

ସୁନନ୍ଦ କହିଲା, ଏଣିକି ଟିକିଏ ବୁଲିଚଲା କରବା ଭଲ ।

ଅତୟା କହିଲେ, ଆଉ ଟିକିଏ ଦମ୍ଭ ହୋଇଯାଉ ।

ପାଖରେ ବସି କପାଳ ଆଉଁସି ବୁଡ଼ି ଉଠିଗଲେ ।

ସୁନନ୍ଦ କହିଲା ଲଳିତାକୁ, ତମେ ଏଥର ଶୋଇବ ଯା । ବେଶିଦିନ ଅନନ୍ଦା ହେଲେ ତମେ ଯଦି ପଡ଼ିଯାଅ ନ ସୁଖି ହଜିବଣ ।

ଲଳିତା ପ୍ରତିବାଦ କଲୁ, ମୋର ଅଭ୍ୟାସ ହେଲଣି । ତମେ ଯାଅ ଶୋଇବ ।
ଦିନକଥା ଅନନ୍ତା ତମକୁ ବାଧୁବ ।

ନନ୍ଦକା କହିଲୁ, ଦିହେଁ ତମେ ଯାଅ । ମୋର ଆଉ କିଛି ନେତା ନାହିଁ । ମୁଁ
ଏଥର ଶୋଇବି ଯେ, କଳି ମୋ ପାଖରେ ରହିବ ।

ସେ ଆଖି ବୁଜିଲୁ । କେହି ତା ପାଖରୁ ଗଲେ ନାହିଁ ।

ତସ ଆଖି ଖୋଲିଲୁ ।

ଆଲୁଅ ଜଳୁଛି । ପାଖରେ ସ୍ୱାମୀ ନାହାନ୍ତି କି ଲଳିତା ନାହିଁ । ତଳେ କାଳି
ପାଶ କଳି ଶୋଇଛି । ଖୋଲି ଝରକାବାଟେ ଘରେ ପଶୁଛି ଅବିଷୟ ଅଭିମାନିଆ କଥା ।

ଦେଖିଲୁ, ରାତି କେତେ ହେଲଣି ? ଗୋଟାଏ ପରା, ଭାବିବି ଅପାକୁ ?

ତାକୁନ ।

ସ୍ୱପ୍ନ ନଦ ମାଡୁଛି ।

ଶୋଇପଡ଼ି ଏଇଠି ।

ମୁଁ ଯାଉଛି ଅପାଙ୍କ ପାଖକୁ, ଏତିକିବେଳେ ତାକୁ ମୁଁ ଆଉ ଥରେ ଫଳରସ
ଦିଏ ।

କଳି ଦେବ ଯେ ।

ସେ କେବେ ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଆଜି ଦିନକ ଦେଉ ।

ତାକୁ ତେବେ ଉଠାଇଦିଏ !

ସେ ବଳେ ଉଠିବ ।

ଦୁହିଁଙ୍କର ହସ, ଦିହେଁ ରୁମ୍ ହେଲେ ।

ନନ୍ଦକା ଉଠି ବସିଲୁ, ବେଳିତ ହୋଇ ରୁଗଧରକୁ ଚାହିଁଲୁ । ସତେ, ରାତି
ଗୋଟାଏ । ବରଷା ଗୁଡ଼ି ନାହିଁ, କୁଟୁର । ଖୋଲି ଝରକାବାଟେ ଅଗ୍ରା ପବନ ଘରେ
ପଶୁଛି । କଳି ଶୋଇପଡ଼ିଛି । ଆଉ ଘରୁ ଆଉ ଶବଦ ଶୁଣୁ ନାହିଁ । ସେମାନେ
ଶୋଇଲେଣି, ତଥାପି, ସତେକ କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି, ଦୁହିଁଙ୍କର ରୁମ୍ ରୁମ୍ କଥା,
ହସ ।

ଆଖିରୁ ଅଶ୍ରୁ ଝରିଲା । ମନ କହିଲା, ଦହୁବ । ଆଉ ନେତା ନାହିଁ । ମରବା ହିଁ
ଭଲ । ସ୍ୱାମୀ ତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି । ଲଳିତା ତାକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିଛି । ନବନରେ

ଆଉ କି ପ୍ରୟୋଜନ ? ସେ ରୋଗୀ ହୋଇଛି । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଛି । ଦେହ ଓ ମୁହଁର
 ଜ୍ୟୋତି ଲିଭିଛି । ଆଖିରେ ଜଳଳ ନାହିଁ, ପାଦରେ ନାହିଁ ଅଳତା । ଅସ୍ତଳତା
 କେଶ । ଦରମଇଲା ଅତି ସାଧାରଣ ବାସ । ଆଠ ବରଷ ପଛକୁ ମେ ଫେରିଯାଇ ପାରିବ
 ନାହିଁ । ଲଳିତା ସଙ୍ଗରେ ସେ ସମସ୍ତର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁଧନା ଯାଏ ସେ
 ଅବହେଳିତ ହେବ ।

ନନ୍ଦକା ଟେ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତଳେ ଠିଆ ହେଲା । ମୁଣ୍ଡ ଝାଙ୍କି ଦେଉଛି ।
 ଆଖି ଆଗରେ ସବୁ ଭୁଲିଛି । ମନ ପୁଣି କହୁଛି, ନିଜ ସୁନା ତୋର ଭେଣ୍ଟି ହେଇଛି ରୁ
 ଅଳି ବାହା ସରିଲା ବେଦ, ରସ ନ ଥିଲା ମଦସତ୍ତା ରୁ ଆଜି ଅସୁସ୍ଥା, ଅଖୋଜା,
 ଅଲୋଡ଼ା । ସ୍ବାମୀଙ୍କର ସ୍ନେହ କେବଳ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଧାରଣାର ରୂପାନ୍ତର । ଆଉ ଲଳିତା,
 କୃତଜ୍ଞତାର ପରିସ୍ମରଣ ।

ମୁଣ୍ଡର ଅଳସୁ କେଶ ଟାଣି ସେ ବାଲିଆଣୀ ପରି କବାଟ ପାଖକୁ ଗଲା । କଲିଣୀ
 ଖୋଲିଲା । ମୁଣ୍ଡ ଝାଙ୍କିଲା । ଯାଉଛି କବାଟ ଉପରେ ମୁହଁ ରଖିଲା । ଭାବିଲା, ସେ
 ବରପାପାଣିରେ ଚନ୍ଦ୍ର, ଜରକୁ ଫେରାଇଆଣିବ । ଓଷଦ ପାଣି କିଛି ଛୁଇଁବ ନାହିଁ ।
 ସେ ମରିବ । ଦୁନିଆରେ ତାର ହୋଇ ଆଉ କେହି ନାହାନ୍ତି ।

କବାଟ ଖୋଲିଲା । ଶବଦ ହେଲା । ଆଉ ଘରୁ କଥା ଶୁଭିଲା ।

ଶୋଇଲ କି ? ହେ, ହେ—

ଉଁ ।

ଅପା କଅଣ ଉଠିଲେ କି ?

ଉଠୁ, କନ ପରା ଅଛି ? ଶୋଇପଡ଼ ।

ଉଠୁ, କନ ହୋଇଥିଲେ ପାଟି ଶୁଭିଲା । ମୁଁ ଯାଇ ଦେଖି ।

ନୁଆଉ !

କନ ଉଠିଲାଣି, ତମେ ଶୋଇପଡ଼ ।

ଓଁ, ଛୁଡ଼ ମୋତେ ।

ନୁଆଉ, ଆରେ, ଟଳିଟଳି ଦୁଆରକୁ କାହିଁକି ଯାଉଛ ? ଏଁ, ଚନ୍ଦ୍ରଲ ? ଆସ
 ଘରକୁ, ଆସ ।

ଛୁଡ଼ ମତେ କନ, ଛୁଡ଼, ଛୁଡ଼ କହୁଛି ।

ପାଗଲ ହେଲ କି ?

କବାଟ ଖୋଲି ଛୁଟିଆସିଲା ଲଳିତା ।

କନ୍ଦ ନନ୍ଦକାକୁ ଘରଭିତରକୁ ନେଲଣି । ବର୍ଷାପାଣିରେ ସେ କୁଡ଼ୁ ବୁଡ଼ୁ ।

ପାଟି କର ଉଠିଲୁ ଲଳିତା, ଏ କଅଣ କଲୁ ଅପା ? କନ୍ଦ ତମେ ଶୋଇପଡ଼ିଲୁ କାହିଁକି ?

ହେଲୁ, ଆଗରେ ଲଳିତା ! ଆଜି ତାର ତଣ୍ଡି ଚପି ମାଗଦେବ ? ହଁ ସେଇଆ ସେ କରବ ।

ମୋର ଦୋଷ ହୋଇଛି ଅପା, କନ୍ଦର ଏତେ ଟାଣ ନଦ ବୋଲି ମୁଁ ଜାଣି ନ ଥିଲି । ମୋ ରାଗ, ନିଅ, ଲୁଗା ପାଲଟ ।

ଲଳିତାର ତଣ୍ଡି ସେ ଚପିଯାଗଲା ନାହିଁ ତ ! ନିଜ ହାତରେ ଲଳିତା ନନ୍ଦକାକୁ ପୋଛିପାଛି ଦେଲ, ଶୁଖିଲା ଶାଢ଼ୀ ଫିଙ୍ଗାଇଦେଲା, ବଛାଶାରେ ଶୁଆଇ ଘୋଡ଼ାଇଦେଲା ଚାନ୍ଦର । ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇଲା । ଫଳଭସ ପିଆଇଦେଲା । ପାଖରେ ବସି, ଦେହକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ଧରି ପୁଣି ପଚାରିଲା, କାହିଁକି ପଦାକୁ ତମେ ଗଲ ଅପା, କନ୍ଦକୁ ଡାକିଲ ନାହିଁ ? ମତେ ଡାକିଲ ନାହିଁ ?

ନନ୍ଦକା ଲଳିତା ପାଖରେ ନିଜକୁ ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଶୁଟି ପରି ମଣିଲା । କହିଲା, ଜାଣେନାହିଁ ତ ।

ମୋର ଭୁଲ ହେଇଛି । ନିଜେ ତମ ପାଖରେ ରହୁବେ କହୁ ମତେ ସେ ଶୋଇବାକୁ ତଡ଼ି ପଠାଇଲେ । ତାକୁ ନଦ ମାଡ଼ିଲା ବୋଲି ଟିକକ ପରେ କନ୍ଦକୁ ଏଠି ଛୁଡ଼ି ସେ ନିଜେ ଶୋଇବାକୁ ଗଲେ ।

ଲଳିତାର ଆଖିରେ ଲୁହ ଛଳଛଳ ହେଲା ।

ନନ୍ଦକା ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ । ଲଳିତାର ଦୁଇ ହାତ ନିଜର ଦୁଇ ହାତରେ ଚପି ବଳବଳ କରି ଚାହିଁ ରହିଲା ତାର ଅନୁତପ୍ତ ମୁହଁକୁ । ସତେ, କାହା ଉପରେ ତାର ରାଗ, ରୋଷ, ଅଭିମାନ ? ଲଳିତାର ଦୋଷ ନାହିଁ । ମନଟି ତାର ଘରଲ । ସେବା କରିବାକୁ ସେ ଆକୁଳ ରିକଳ । ଏକା ତାଆରି ନୁହେଁ, ଶାଶୁଙ୍କର ବି ସେବା କରୁଛି । ଅସୁବିଧା କରେଇ ଦେଉ ନାହିଁ । ଘରର ସବୁ କାମ ନିଜେ ଆଦରନେଇ ରୁଲୁଥିଲେ । କେଉଁ କଥାରେ କାହାରି କିଛି ବାଛିଦାର ନାହିଁ । ଗାଆ ମାଠପାଞ୍ଜି ମୁହଁରେ ତାର ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ପ୍ରଶଂସା । ସେ ଦରଶୀ ହେଇଛି ।

ଲଳିତା କହିଲା, କନ୍ଦ, ତମେ ଶୋଇବ ଯାଅ, ମୁଁ ଅଛି । ଆଇସରର କବାଟ ଆଉଜାଇନେବ । ତମ ଭାଇ ଶୋଇଛନ୍ତି, ଘରେ ଯଶା ପଶୁଛି ।

ସୁନନ୍ଦ ଆଖି ମଲି ମଲି ଆସିଲା । କହିଲା, ତମ କଥାଗୁଡ଼ା ଶୁଣି ନଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । କଅଣ ହେଇଛି ?

ଲଳିତା କହିଲା, କିଛି ନାହିଁ । ତମେ ଯାଅ ଶୋଇବ ।

ରୁ ବି ଯା, ଲଳିତା ।

ସୁନନ୍ଦ ପାଖକୁ ଆସି ନନ୍ଦକାର ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ରଖିଲା । ନନ୍ଦକା କହି
ଲେଉଟାଇଲା, କଥା କହିଲା ନାହିଁ ।

ପୁଣି କଅଣ ହେଲା । ନନ୍ଦକା ?

ଲଳିତା ଉତ୍ତର ଦେଲା, କିଛି ନାହିଁ । ତମେ ଯାଅ । ତମେ ବି ଯାଅ, କଳି !
ଅପା ଟିକିଏ ଶୋଉନୁ । ମତେ ବି ଭାରି ନଦ ମାଡୁଛି ।

ଲଳିତାର ଅନୁରୋଧରେ ଆଦେଶ, ଭାଙ୍ଗିବାର ସାହସ କାହାର ନାହିଁ । ସେ
କଟ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇ କବାଟ କଲିଲା । ଆଲୁଅ କମେର ନନ୍ଦକା ପାଖକୁ ଆସିଲା ।
ପାଟରେ ଶୋଇଲା ।

ଲଳିତା !

ଶୋଇପଡ଼ି ଅପା । ପାଣିରେ ଚିନ୍ତା । ଅନିଦ୍ରା ହେଲେ ପୁଣି ଯଦି ନର
ଲେଉଟିବ ତ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ ।

ଲଳିତାର ଟିକି ଅନୁରୋଧ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ତାର ସାହସ ନାହିଁ । ତାର କଥା ନ
ହାତ ନନ୍ଦକାର ଦେହକୁ ବେଷ୍ଟନ କଲଣି । ମନରେ ଯେତେ ଯାହା ଭାବ ଉଠିଲେ ବି
ଲଳିତାର ବ୍ୟବହାର ଦେଖି ସବୁ ମଥା ନୋହିଛନ୍ତି । ସେ ହେଉଛି ଏ ଘରର କଣ୍ଠୀ,
ନନ୍ଦକା ନୁହେଁ ।

ନନ୍ଦକା ଆଗ ଆସି ପଛେଇଯାଇଛି ।

କଟକକୁ ଫେରି ଆସିବାର ମାସଟିଏ ବିତଗଲାଣି ।

ବ୍ୟବସାୟର ଜଞ୍ଜାଳ ଭିତରେ ସମୟ ବୋହୋଇଛି । ଗାଆଁକୁ ଯିବାକୁ
କେବେ କେମିତି ମନ ହୁଏ । ଆଖି ବୁଜି ଘରକୁ ଚାହିଁଲେ ଭାବନା ଆଗରେ
ପାଖାପାଖି ଦୂରଟି ନାହିଁ ଠିଆ ହୁଅନ୍ତି । ଜଗକର ହସ ହସ ପ୍ରହର ମୁହଁ,
ଭାବ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ, ତେଉଟେଲା ଚଞ୍ଚଳ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ଯୌବନ । ସେ ଲଳିତା । ଦୂରରୁ ସେ ତାଙ୍କ
ଛତ୍ରେ, ଆସ ମ, ମୁଁ ଅନେଇଁ ବସିବୁ, ଅଭିମାନ କଲ କ ?

ଆଉ କଣକ ନନ୍ଦକା । ମେଟା ଦେହ ଦୁର୍ବଳ ହେଇଛି । ଆଖିର ଜ୍ୟୋତି ମଳିନ
ଦିଶୁଛି । ମଥାର ଲମ୍ବ କେଶ ଛୁଣିଛୁଣି ଚାରିପଟେ ରହିଛି । କି ଶୋଭା ରୂପ କଅଣ
ହେଲାଣି । ଓଠରେ ହସ ନାହିଁ, ଦୃଷ୍ଟିରେ ନାହିଁ ଆଗ୍ରହ ଓ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନତା । ତାର ଠାଣି
କହୁଛନ୍ତି ନ ଅପ ବା ଆପ, ଭଲରେ ଥାଅ ।

ନନ୍ଦକା ପାଖରେ ସେ କରଛନ୍ତା ତଜ ଦେଖିଆସିଥିଲା । ପାଖକୁ ଗଲେ ତା'ର ହସିଲା ମୁହଁ ଗମ୍ଭୀର ହୁଏ । ତନୁଥର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ପଦକରେ ସେ ଉତ୍ତର ଦେଏ । ମୁହଁକୁ ନ ଚାହିଁ କହୁକୁ ଚାହେଁ । ତାର ଉର୍ଦ୍ଧା କହୁଛନ୍ତେ, କାହିଁକି ମତେ ବରକ୍ର କରୁଛ, ମୁଁ ରୋଗଣୀ ମଣିଷ ! ଲଳିତା ଆସୁଛି, ତାକୁ କହ । ପରାମର୍ଶ ନେଉଛ ? ଲଳିତାର ଚୁକ୍ତିଅଛି, ସେ କହୁବ । ଟଙ୍କା ଲେଡ଼ା କି ? ଲଳିତାକୁ ଚାହିଁମୁଁକ ଦେଇଛି ।

ପାଖରେ ବସିଲେ ସେ ଘୁଷୁଯାଏ । ବାଆଁରେଇ ହୋଇ ନିକଟକୁ ଗଲେ ସେ ଉଠି ଠିଆହୁଏ । ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଲୁଗା ଦେଏ । ଦେହରେ କାନି ବେଢ଼ାଏ । ଫକ୍ତା ଆଖି, ଅଲଗା ମୁଣ୍ଡ, ଶେଆ ପାଦ । ପାଖରୁ ଦୂରେଇ ଯିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସତେ କି ସେ ଅପରିଚିତ । ଠାକୁରପୁଜା ଆସି ତା'ର ଅତି ବଡ଼ ହୋଇଛି ।

କାହିଁକି ଏ ଅଭିମାନ ?

ନିଜର ମନ ଅଶ୍ରୁଲିଳେ ସେ ତା'ର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପାଏ । ନିଜର ଉତ୍ତର ନିଜେ ଶୁଣିବାକୁ ତାକୁ ଲଜ ମାଡ଼େ ।

କିଏ ଭୁଲିଛି ଏ ଜଟିଳତା ?

ନନ୍ଦକା, ହଁ ନନ୍ଦକା । ସୁନନ୍ଦର ଦୋଷ ନାହିଁ । ଲଳିତା ଆସୁଛି । ସେ ବି ଯୁବଣୀ । ଅନ୍ୟ କେଉଁ ଯୁବକର ହାତ ଧରି ଯାଇଥିଲେ ସେ ଯାହା ପାଇବାକୁ ଆଶା କରିଥାନ୍ତା, ସୁନନ୍ଦ ତାକୁ ସେତିକି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛି ।

ନନ୍ଦକାର ଦୁଃଖ କରିବା ଅନ୍ୟାୟ, ଅଭିମାନ କରିବା ଅସଙ୍ଗତ । ରାଗ ରୋଷ ତା' ଠାରେ ଶୋଭା ପାଏ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ଚମକିଉଠେ । ନନ୍ଦକାର ମନରେ ପ୍ରସନ୍ନର ଶେଷ ପଶିଛି ? ଆହା ବିଚରା ଲଳିତାଟି, ଶିଶୁପତି ସେ ସରଳ, ହୃଦୟପଟ କାଣେ ନାହିଁ । ଜୀବନ ପଣ କରି ନନ୍ଦକାର ସେବା କଲା । ତାକୁ ମରଣମୁହଁରୁ ବଞ୍ଚାଇଲା । ତଥାପି ନନ୍ଦକାର ମନରେ ଇର୍ଷାଭାବ ? କାହିଁକି ଏପରି ହେଲା ?

ଲଳିତାର ଚିଠି—

ଅପା ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରିଆସୁଛି । କେଜାଣି କାହିଁକି ତାଙ୍କ ମନରେ ଉଦାସ ଭାବ ଦେଖୁଛି । ବେଶି କଥା କହୁବାକୁ ସେ ଭଲ ପାଉନାହାନ୍ତି । ପାଖକୁ ଗଲେ ବାଆଁରେଇ ହୋଇ ଦୂରେଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ତମ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖିବାକୁ କହୁଲୁ ଯେ, ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, ତୁ ତ ଲେଖୁଛୁ, ମୁଁ ଆଉ କ'ଣ ଅଧିକ ଲେଖିବି ? ତମ ଉପରେ ସେ ରାଗିଛନ୍ତି କି ? ମୋ ଅପାଙ୍କ ପରିକା ଭଲ ମଣିଷ କେଉଁଠି ନାହିଁ ନ ଥିବ । ମୋ ଅକାଶତରେ ତାଙ୍କୁ ତମେ କେଉଁ କଥାରେ ବରକ୍ର କଲ କି ? ମୋ ରାଗ, ନିଷ୍ଠୁର ଲେଖିବ ।

କୁହନାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ଜଣି ମନେ ପଡ଼େ । ବେଳେ ବେଳେ ଆଗ୍ରହ ହୁଏ, ଅରେ ପାଇ ପରୁଣିଆସିବ । କଣ ପରୁଣିବ, ନିଜେ ଶୁଣି କରପାରେ ନାହିଁ । ଲଳିତାର ଚିଠି ଦେଖାଇ କହିବ କି, ନନ୍ଦିନୀ ରୋଗରୁ ଉଠି ଏପରି ବଦଳିଛନ୍ତି, ଶତସ୍ତ୍ରୁ ହୋଇଛନ୍ତି ? କହିପାରିବ କି, ଯେତେବେଳେ ସେ ରୋଗଶଯ୍ୟାରେ ଆରାମରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିଲେ, ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଲଳିତାର ହାତ ଧରି ସେ ଅଟକାଇ ରଖିଥିଲା ।

ନନ୍ଦିନୀ ଶୁଣିପାରିଛି ।

କୁହନା ଲଳିତାର ପରଲ ପନ୍ଥଟି ଭିତରୁ କି ଅର୍ଥ କାନ୍ଦିବେ ? ହୁଏତ ଚେତାଇ କହିବେ, ଏଥର ଆରମ୍ଭ ହେବ ଝଡ଼ବରଷା, ନନ୍ଦିନୀ ହିଁ ଆରମ୍ଭ କରିବ ।

ନାହିଁ, ନାହିଁ ନିରମାଣୀ ଲତାଟି ପରି ସେ ମଥା ନୁଆଁଇବ । କହିବ, ତମର ଦୁଇଆ ମୋର ଛତି ଭିତରେ ଗୁଲିଯିବ । ମୋର ପନ୍ଥ ଶୁଣିଛୁ ଅଥବା ଝାଉଁଳିଛୁ । ମୋର ପଲ୍ଲବର ପତ୍ର କୁସୁମ ଝଡ଼ିଛୁ ଅଥବା ମଢ଼ିଲିଛୁ । ମୁଁ ଫଳାଇ ନାହିଁ ଫଳ । ମୋ ଜୀବନ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି । ତମେ ରସିକ ପୁରୁଷ, ଆଶାସ୍ୱୀ ପୁରୁଷ । ପୁଷ୍ପବତୀ ତରୁଣୀ ଲତାଟି ଗୁଡ଼ିରହିଛି । ତାକୁହିଁ ଗୁଡ଼ାଇ ଧରି, ଆହରଣ କରି ମଧୁ, ଗୁଞ୍ଜର ଉଠ । ପୁଲକିତ ହେବ ମଞ୍ଜରୀ, ହେବ ଫଳବତୀ ।

କିଏ କହୁଛି ?

ନନ୍ଦିନୀର ବଡ଼କଣ୍ଠ ଫଟା !

ଅନୁଗତ ରାଜବ ହାତରେ ବ୍ୟବସାୟର ଦାୟିତ୍ୱ ଲଦି ସେ ଗାଆଁକୁ ଆସିଲା, ମାଥଙ୍କ ପାଖକୁ । ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ଧରି ପ୍ରଣାମ କଲା । ଏତେଦିନକେ ମାଆଙ୍କର ମୁହଁକୁ ସେ ଭଲକରି ଗୁଡ଼ିଲା ।

ଦି ପଡ଼ିବ । ସ୍ନାନ ପୁଣିମା ଗୁଣ ଦିନ ହେଲା ଲେଖି । ଗୁଡ଼ିଗୁଣ । ଦେହର ଜାମା ଝାଲରେ ଓଢ଼ା ହେଇଛି ।

ଅଭୟା ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରେ ସୁନନ୍ଦର ମୁହଁ ପୋଛିଦେଲେ । ଅଗ୍ନିର ସ୍ତରରେ ତାଙ୍କ ଛୁଡ଼ିଲେ, ଆଲୋ କନି, ପାଣି ନୋଟାଏ ଆଣିଲା । ଆଲୋ ବିଚଣା କିଏ ନେଇ ପଳେଇଲା ? ମଲ୍ଲମର, ବୋହୂମାନେ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ପୁଅ ମୋର ଖାଇବ କଅଣ ମ ? ଆଲୋ, କନି—

ବ୍ୟସ୍ତ ହୁ'ନା ବୋଉ ।

ସୁନନ୍ଦ ଅନାହିଁ ରହିଲା ମାଆକୁ । ଦିନୁଦିନ ସେ ଦୁଃଖ ହେଉଛନ୍ତି । କେଣ ଯୋଦ୍ଧା ହେଲଣି, ସେତକ ବି ମୁଠିଏ ।

ସୁନନ୍ଦର ମନ କାନ୍ଦଉଠିଲା, ବିଳମ୍ବ ହୋଇ ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ, ବୋଉ ମୋର ଭଲରେ ନାହିଁ କେତେ ତା'ର ଯତ୍ନ ନେଉ ନାହାନ୍ତି । ଘରେ ଦୁଇଟା ବୋହୂ, ତଥାପି କାହାର ଆଗରେ ମନ ଖୋଲି ସେ କିଛି ନହୁ ନାହିଁ ।

କଳ ପଞ୍ଜା ନେଇ ଧାଇଁ ଆସିଲା । ସୁନନ୍ଦ ମାଆଙ୍କ ପାଦରେ ଖଟ ଉପରେ ବସି ଯା'ଗଲାଣି । କଥା କହୁଛୁ, କେତେ ପ୍ରକାର, କଟକର ଏକୂଟିଆ ଜୀବନ, ଅସୁବିଧା, ମାନ୍ଦା ବ୍ୟବସାୟ, ଗୁଳ୍ମ ଗୁଳ୍ମ । ଅଭାବ ମନ ଦେଇ ଶୁଣୁଛନ୍ତି ।

କହିବାକୁ ନିଶ୍ଚୟ, ଆଲୋ ଯା, ବୋହୂମାନେ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ତାଙ୍କ ଦେ । ପୁଅ ମୋର ଖାଇନ କଅଣ ?

ସୁନନ୍ଦ ଗଣି ଚାଲିଛି, ସତେକ ବୋହୂମାନଙ୍କଠାରେ ତାର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଗୋଟି ନାହିଁ, ଖାଇବାକୁ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଜାମା ଖୋଲି ଖଟବାଡ଼ରେ ଚାଲିଲେ ଦେଲଣି । ଖୋଲ ଦେବୁ । ବୁଢ଼ୀମା ଅନେଇ ରହୁଛନ୍ତି । ସୁନନ୍ଦ ଗଣି ଚାଲିଛି, ନନ୍ଦକା ଚିଠି ଲେଖୁନାହିଁ, ଲଳିତା ଘରର ଭଲମନ୍ଦ ହାନିଲୁ କଥା ବେଳେ ବେଳେ ଲେଖେ, ନିଜ କଥା ଲେଖିବାକୁ ଭୁଲିଯାଏ ।

କଳ କହିଲା, ବଡ଼ ଭଉଁର ବାରିରେ ଅଛନ୍ତି । ମନା, ଭେଣ୍ଟି, ଲଙ୍କା ମଣିତ ଗଛ ନିଜ ହାତରେ ସେ ଲଗାଇଛନ୍ତି ଯେ ଘାସ ବାହୁବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । ପୋଷ୍ଟରୁ ମାଠିଆରେ ପାଣି ଆଣି ଗଛ ଫୁଲରେ ଭାଙ୍ଗୁଥିବେ । ମନା କଲେ ସେ ଶୁଣିବେ ନାହିଁ । ଯାଏଁ ତାଙ୍କଦିଏଁ ।

ଲଳିତା ?

ଘାସ ଭଉଁର ଶୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି । ତ ପତ୍ରରେ କେବେ ତ ସେ ଶୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ଆଜି କାହିଁକି ନିଃ ହୋଇଯାଇଛି । ଯାଏଁ, ଉଠେଇ ଦିଏଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ବାରିଆଡ଼କୁ ଗଲା । ନନ୍ଦକାର ଦେଖା ନାହିଁ । ଏତେ ବଡ଼ ଅନ୍ଧାରଆ ବାରି । ପତ୍ରଗହଳି ଯେପାଖେ ବସି କେଉଁଠି ଘାସ ବାହୁଥିବ, କି ହୁଡ଼ା ଟେକୁଥିବ । ସୁନନ୍ଦ ପୋଷ୍ଟରୁ ହୁଡ଼ା ଯେପାଖକୁ ଗଲା । କଲମି ସପେଟା ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଝଙ୍କାଳିଆ ହୋଇ ସୁନ୍ଦର ଦିଶୁଛି । ନନ୍ଦକ ପରି ଅସୁମାର ଫଳ ଲଦିହୋଇଛି । କଲମି ଆମ୍ବ, ନହରକୋଳି, କରମଜା ଗଛଗୁଡ଼ିକ ବାଦକୁଦିଆ ହୋଇ ଚେଉଛନ୍ତି ।

ପତ୍ରଗହଳି ଫାଙ୍କରେ ଦିଶୁଛି ଧୋବ ଫରଫର ଶାଢ଼ୀ । ନନ୍ଦକା ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେ ଅନାହିଁ ରହୁଛି ପାଦର କଦଳୀବଣକୁ ।

ସୁନନ୍ଦ ପାଖକୁ ଗଲା । କିଏ ଆସୁଛି ଜାଣିପାରି ନନ୍ଦକା ଫେରି ଚାଲିଲା । ଅପରିଚିତ ପରପୁରୁଷ ଦେଖିଲା ପରି ସେ ଚମକି ଉଠିଲା । ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ବଦଳ ଟାଣିଲା । ଓଠ ଉପରକୁ ଟାଣିଆଣିଲା ବ୍ୟଥାରସ ହସଟିଏ ।

ସୁନନ୍ଦ ଦେଖିଲ, ନନ୍ଦକା ପୁଅ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ଫେରି ପାଇ ନାହିଁ । ଏବେ ବି ଦୁର୍ବଳତା ରହୁଛି । ମୁହଁ ମଳିନ ଦିଶୁଛି । ଆଖିତଳେ କଳାଦାଗ । ଦେହ ହାତରେ ଅଳସ ଗହଣା । ଜଳ ପ୍ରତି ସେ ଅସହ୍ୟ ଶୀଳ ହୋଇଛି ।

ମନ ଡାକୁଛି, ନନ୍ଦକାକୁ ଗେଲ କରବ । ଆଧୀନ୍ୟ ହୋଇ ସେ କହିବ, ସବୁ ଦୋଷ ମୋର ନନ୍ଦକା, ମୁଁ କ୍ଷମା ମାଗୁଛି । ତମେ ମୋର ଆଗ ନନ୍ଦକା, ତମର ଏ ସଂସାର ସମସ୍ତେ ତମର ଆଦେଶର ଦାସ ।

ସୁନନ୍ଦ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଲା, ବାରି କବାଟ ଖୋଲି ଆସିଛି । ଲଳିତା ଅସୁସ୍ଥ ପରା !

ମନର କଥା ସତେକ ନନ୍ଦକା ଚାହିଁଲା । କହିଲା, ଆଗେ, କେତେବେଳେ ଆସିଲ ? ମୁହଁ ଶୁଖିଯାଇଛି । ଗୋଡ଼ହାତ ଧୋଇନ ପରା । ଖାଇବ କଅଣ ? ଆସ ।

ନନ୍ଦକା ଆଗରେ ଚାଲିଲା ।

ନନ୍ଦକା କହୁଛି ? ତା କଥା ପରି ଶୁଭୁ ନାହିଁ । ଯେପରି ଆଉ ଜନ୍ମ କିଏ ନନ୍ଦକା ଭିତରେ ପଶି କହୁବାକୁ ହେବ ବୋଲି କହୁଛି ପରା !

ସୁନନ୍ଦ ଡାକିଲା, ନନ୍ଦକା !

ସେ ଫେରି ଚାହିଁଲା ।

ରହିବ ନାହିଁ ?

କଅଣ, କହ ।

ସୁନନ୍ଦ ପାଖକୁ ଗଲ । ଥରଲା ସ୍ଵର ଚୁଣୁକୁ ଅଣିଲା ଗାଆ, ଗୁରିଛ ? ଅଭିମାନ କରୁଛ ?

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରିଲା । ତା'ର ହାତ ଅରୁଛି, ଓଠ ବି ଅରୁଛି । ସେ ଆଖି ନୋହିଛି ।

ଗୁରିଛ ?

କଅଣ କହୁନା ? ଗୁଡ଼ି ମୋ ହାତ ମ, ଲଳିତା ଆସିବ ।

ଆସ । ଚାହିଁବ ନାହିଁ ମୋ ମୁହଁକୁ ? ଅଭିମାନ କରୁଛ ?

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରେ ଲୁହ ଡଳିଡଳ ହେଲା । ସେ ସୁନନ୍ଦର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା, ଚାହିଁ ପାରିଲା ନାହିଁ । ହାତ ଫୋପି କହିଲା, ଗୁରିବି କାହିଁକି ? ଅଭିମାନ ବା କରବ କାହିଁକି ? ଏପରି କଥା ତମ ମୁହଁରୁ ବାହାରୁଛି ? କି ଦୋଷ ମୁଁ କାହାର କରୁଛି ? ହେଇଛି, ଲଳିତା ଆସୁଛି, ତମେ ଆସ ।

ହଁ, ଲଳିତା । ସୁନନ୍ଦ ଗୁହଁଲ, ସେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହେଇ ଆସୁଛି, ଦୁଃସ୍ବଚୟିନୀ । ମୁଣ୍ଡରୁ ଖସିପଡୁଛି ଲୁଗା । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବଦଳିଛି । ଦେହରେ ମାଂସ ଲାଗିଛି । ମୁହଁଟି ଧରୁଛି ସୁନ୍ଦର ।

ଅପା, କ୍ଷମେ ପୁଣି ବାରକ ଚାଲିଆସିଲ ? ମୁଁ ଭାବିଲି ତମେ ଶୋଇପଡ଼ିଛ । ସେପରିକୁ ଯାଇ ବହୁ ଖଣ୍ଡେ ପଡୁପଡୁ ମତେ ନିଦ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ କାନ ମୋଡ଼ି ହେଉଛି, ଆଉ ବହୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଦେଖିବ ରହ, ତମେ କେମିତି ଆଉ ବଞ୍ଚିବୁକୁ ଆସିବ । ତମର ନୁଆ ଦେହ ।

ନନ୍ଦିନୀ ହସିଲା । କହୁଲା, ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ ।

କେମିତିକା ମଣିଷ ମ, ଆଗରୁ ଚଠି ଖଣ୍ଡେ ଦେଲ ନାହିଁ ? ଅପା, ମୁଁ ଯାଏଁ, ଭାତ ଗଣ୍ଡାଏ ବସେଇଦିଏଁ ।

ଆଉ । ଭାତ ଖାଇବାକୁ ମୋ'ର ଏବେ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଜଳଖିଆ ହେଲେ ଚଳିବ । ଭାରି ଭୋକ ହେଉଛି ।

ହଉ, ହେଲା । ମୁଁ ଯାଉଛି ନଡ଼ିଆ କୋରବ । ତମେ ଅସୁ ଆ ଅପା, ବୋଉ ତେଣେ ଉଛୁଲୁ ହେଉଛନ୍ତି ।

ବୁଲିପଡ଼ି ଲଳିତା ଧାଇଁଲା ପରି ଚାଲିଗଲା, ସତେକ ପାଦ ଦୁଇଟା ତଳେ ଲାଗୁ ନାହିଁ ।

ମୁଗ୍ଧ ଆଖିରେ ସୁନନ୍ଦ ତାକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

ନନ୍ଦିନୀ ବି ଚାହିଁ ରହିଲା, ମନ କହିଲା, ନନ୍ଦିନୀର ମରଣ ହେଉ, ଲଳିତା ହେଉ ସୁଖୀ, ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ।

ସମସ୍ତେ ସତେକେ ତା' ଅଡ଼କୁ ଅଳି ପଛୁଣିଲା ଆଖିରେ ଅନାରିଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଦାସୀ ସେଇ କଳ । ବାଧା ଦେବାକୁ, ବାରଣ କରିବାକୁ ତାକୁ କି ମାଡ଼ିଲା । ଉହଁ, ତର ମାଡ଼ିଲା, କାଲେ ମନର ଭାବ ଜଣା ପଡ଼ିଯିବ । ସେଥିପାଇଁ ଏ ବିଡ଼ମ୍ବନା !

କଳ ତାକୁ ଯଜ୍ଞାତ ଦେଇଛି । ଚନ୍ଦ୍ର ଚରି ବାନ୍ଧିଦେଇଛି ଜେଣ । ପାଦରେ ଅଳତା ରଞ୍ଜିଛି । ମୁଣ୍ଡରେ ବାନ୍ଧିଛି ଚମ୍ପାକନ୍ଦର ମାଳ । ନିଜେ ସେ ନିଜ ମନକୁ ପିଛୁଛି ଭଲ ଶାଢ଼ୀ । ଦେହରେ ଗହଣା ମଣ୍ଡିଛି । ଆଖିରେ କଳା, ମୁଣ୍ଡରେ କୁକୁମ୍ଭ ମୋପା ।

ସେଇ କନ୍ଦ ପୁଣି ସଜେଇ ଦେଇଛି ଲଳିତାକୁ ! ସେ ପାଟର ଅନ୍ତର କରିନାହିଁ । ଲଳିତାର କେଶରେ ବାଉଁଶ ମଞ୍ଜୀମାଳ । ନିଜେ ନନ୍ଦକା ତା କପାଳରେ ଦେଇଛି କୁକୁମ ଟୋପି, ଆଖିରେ ଗରୁ କଜଳ । ବାଟ ବାଟ ପାମିକା ଶାଢ଼ୀ, ଝଟକଲ ଗହଣା, ଲଳିତାର ଅଙ୍ଗରେ ନିହେ, ହସିହସିକା । ମନ କହିଛି, ମତେ ଗୁହଁ ହସିବୁ ନାହିଁନେ ଲଳିତା, ମୋର ଏ ବେଶ ତୋର ପାଇଁ । ଦୁନିଆ ଗୁରୁ କି ନ ଗୁରୁ, ସେ ଗୁରୁନେ, ନନ୍ଦକା ଅଭିମାନ କରିଛି, ମନରେ ସଉକୁଣୀ ଧାରଣାର ବିଷ ଭରିଛି, ସେଇଥିପାଇଁ ତା'ର ବିଚସ୍ତୁ ହୁ ଗୁରୁ !

ଲଳିତାର ଦହେସିଲ ଛଣିକ ଗୁହଁାଣୀ ପରୁଣେଠୁ, ଅଜି କାହିଁକି ? କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ମାନ୍ଦୁଛି, ଅପା ! ସତେ, ଏ ବରଷା ଦିନର ମେଘୁଆ ଆକାଶ ଆଜି କେଡ଼େ ଶୋଭାକାର ଦିଶୁଛି ! ଝିଘୋଦଣୀର ଚନ୍ଦ୍ରମା ଉଠିଛି । ଲଳିତା ଗୁହଁପାରୁ ନାହିଁ, ଭିତରେ ଜଳୁଛି ପ୍ରତିହଂସା ?

ସେଇଥିପାଇଁ ଲଳିତା ଦୂରେଇ ରହୁଛି ସେଠାରେ ?

ଗୁରୁର ବାକର ଡବ ଡବ କରି ଗୁହଁ ଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଗୁଲିସିବାକୁ ନନ୍ଦକାର ସାହସ ହେଉନାହିଁ । କଅଣ ସେମାନେ ଗୁରୁଥିବେ ? ପଞ୍ଚା ପଞ୍ଚା ହୋଇ ସବୁ ବୟସର ଗାଆଁ ମାଇପେ ପତ୍ରରେ ଆଜି ବୁଲି ଆସି ବାହୁଡ଼ିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ଖିଲି ଖିଲି ହସ, ଅଟଳ କଥା, ପରୁଣଲ ଆଖି । କିଏ ସେମାନଙ୍କୁ ଖବର ଦେଲା ?

ସୁମିତ୍ରା ରୁନା ରୁନା କାନରେ କହିଲା, ଶୁଣିଲଣି ଗୋ ବଡ଼ ଅପା, ସୁନା ଅପାଙ୍କର କଂଶ ହେବ ମା । ତେର ବରଷ ବାହା, କେତେ ଓଷଦ ମଉଷଧି ପେଟରେ କୁଆଡ଼େ ଚଲା, ଜ୍ୟୋତିଷ ମନା କରୁଥିଲେ, ତାକୁର, କବିରାଜ ଓଠ ନେଡ଼େଡ଼ିଥିଲେ । ମୁକୁଆଗୁଡ଼ାକ ସେମାନେ । ଗୁଣମାସ ପରେ ଆମ ସୁନା ଅପାଙ୍କର କୋଡ଼ରେ ପଲ୍ଲ ଖେଳିବ, ଦେଖିବ ରହୁ ।

କଅଣ ତୁ କହୁଛୁ ?

ଆଖି ଫୁଟିଯିବ, ସତ କହୁଛୁ !

ମୋ ଲଳିତା ବି ମା ହେବ ଯେ ।

ସତେ ? କେବେ, ଅପା ?

ଏବେ ନୁହେଁ ଯେ, ଠାକୁର କଲେ ଜଳନ୍ତି ହେବ ।

ହଁ, ଠାକୁର କଲେ ସବୁ ହୁଏ । ଉଷୁନା ଗୁଲଲ ଗଜା ହୁଏ, ନଇ ପାଣି ଇଟାଣି ବହେ, ବୋବା ହରିଆ କଥା କହେ, ଅଜ ମହନା ତଡ଼େବ ଗୁହଁ । ଆଉ କହୁବ ?

କହନା, ସେତିକି ଆଉ । ଆଉ ତୋର ବୋଲି ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ ।

ଆଖି ହୁସିଥିଲା । ମନ କାନ୍ଦୁଥିଲା । ଛାତ କମ୍ପୁଥିଲା ଥରଥର । ହାତ ବଡ଼େଇ ସୁମିତ୍ରାର କୋଡ଼ ପିଲକୁ କୋଳକୁ ନେଇ ତା'ର କଅଁଳ ଗାଲରେ ବୋକ ଦେଇଥିଲା ନନ୍ଦକା ।

ସୁଖି କହୁଲା, ଏଇଟି ଆଉ କିଏ କି ? ଏକା ଚକଚ ମ ।

ଅବକଳ ତା ବାପା ମୁହଁପରି ନୁହେଁ କି ଅପା ?

ହଁ, ହୋଇଥିବ ।

ନନ୍ଦକା କୋଡ଼ପିଲକୁ ସୁମିତ୍ରା କୋଳକୁ ଦେଲା । ଉଠି କହୁଲା, ଯାଏଁ, ଲଳିତା ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ ପାଖି ହେଉଛି । ସବୁବେଳେ ସବୁ କରିବାକୁ ତା ମନ ହାରି ପାରି । ଗାଲ ପଦେ ନ ଦେଲେ ସେ କଅଣ ଶୁଣିବ ନା ଆସିବ ? ଯାଏଁ ।

ସାଆନ୍ତେ ?

ନନ୍ଦକା ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ । କେତେବେଳେ ସୁମିତ୍ରା ଫେରିଲା ସେ ଜାଣିଲା ନାହିଁ ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ ଲଳିତା । ତା' ପାଖରେ କଳି । ଲଳିତାର ମୁହଁ ରଜା ପଡ଼ିଛି । ଦେହ ଝାଲେଇଛି । କେଶ ଉଲୁଗି ଆସିଛି । ଲୁଗାରେ ଗଙ୍ଗ ପଡ଼ିଛି, ଅସଜଡ଼ା । ସେ. ରହୁଛି । ଜାଲ ଜଳୁଛି ଭାସୁରୁଛି ।

ଆଲୋ ଲଳିତା !

ଲଳିତା ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁଲା । ଦୃଷ୍ଟିରେ, କାହିଁକି ଆକର ପରାଣିଲା ପ୍ରଶ୍ନ । କଡ଼େଇରୁ ଉଠୁ ମାଛ ଭଜାର ଚେଁ ଚେଁ, ଚଡ଼ ଚଡ଼ ଶବଦ । ଲଳିତା ମାଛ ଭଜୁଛି । ଆଉ ତୁଲି ଉପରେ ତରକାରି ଡେକ୍ଟ । ଗବଗବ ଫୁଠୁଛି ।

କଅଣ ଅପା ?

କିଆଁ ଧାସରେ କପରି ରୁ ହେଲୁଣି ? ଉଠ୍ ॥

ସଇଲଣି ତ, ତରକାରି ଓହ୍ଲେଇଦେବ । ମାଛରେ ବେସର ପାଣି ଯୋଗାଡ଼ିଦେଲେ ସଜଲା । ତମେ ଯିବଟି ଏଠୁଁ କିଆଁ ଧାସ ବାଜିଲେ ସେତିକି ପରି ସୁଖି ଦେହ ଝୋଲ ମ.ଶସିବ । ଯାଅ ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ, ବସି ବସି ଗସିବ । ସେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇଲେ ବିରକ୍ତ ହେବେ ।

ହୁଏ ତେବେ । ଏତେ ଶୁଦ୍ଧ ଯାଏ କିଏ ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?

ଗାଁ ବୁଲିବାକୁ ଗଲେ । ଘରେ ତାଙ୍କର ମନଲଗେ ନାହିଁ । କାହିଁକି କେଜାଣି ?

ସବୁଦିନେ ସେ ସେମିତି । ଗାଆଁର ହାଲଗୁଲ, ପରଘରର ହାନଲୁଉ ଆଗ ବୁଝିଲେ ପଛେ ଯାଇଁ ଘର କଥା । ଆସୁଥିବେ ଯେ ।

ନଈକା ଅଭୟାଙ୍କ ପାଖେ ଆସିଲା । ଭାରିଲା, ସବୁ କାମ ଲଳିତା ଆଦରନେଇଛି । ଦେହରେ ଅଳସ ନାହିଁ, ମନରେ ନାହିଁ । କାହିଁକି କରବର ଅଡ଼ିବସିବା ତଳ । ଲଳିତା ପକ୍କା ଘରଣୀ ହୋଇଛି ।

ଶାଶୁ ପୁଲକିତ ଜନ୍ମସ୍ଥ ଆଖିରେ ଶୁଣିଲେ । ଦରବୁଡ଼ୀ ବୋହୂଟିର ପିଠିରେ ହାତ ଆଉଁସି ଗେହୁଆରେ କଢ଼ିଲେ, କାଲି ପରି ମତେ ଲଗୁଛି ମ, ଏମିତି ଧଡ଼ିଆଟିଏ ହୋଇ ଏ ଘରେ ରୁ ଗୋଡ଼ ଦେଇଥିଲୁ । ନଈଆ ମୋର ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ପିଲା ବୁଦ୍ଧି ତାର ଆଉ କେବେ ଗୁଡ଼ିବ ?

ଶାଶୁଙ୍କ ଆଖିରେ ଛଲଛଲ ଲୁହ । ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ସହାନୁଭୂତିରେ ଶାସନ କରୁଛି, ଏ ବୁଦ୍ଧି ତତେ କିଏ ଦେଲା ନେ ? କାହା ଉପରେ ଅଭିମାନ କରିଛୁ, ସେକୁ ମାନ କରି ଉପରରେ ଖାତାଲ ପରି ? ମୋ ଉପରେ ମାନ କରିଛୁ କି ? ତୋ ମୁହଁର ଗାଆଁ ଶୁଣିଲି ସିନା ମନର ଗାଆଁ କି ଶୁଣିପାରି ନ ଥିଲା । ଦେଖ ମତେ, ଯେଉଁ ବସ୍ତ୍ର ଶୁଣି ମୁଁ ଶାଢ଼ୀ ହେଉଛି ଦରୁଦିନ । ତୋ'ର ଶୁଣିଲି ମୁହଁ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମୋ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିବିବ । ଏ ସ୍ତରେ ମୁଁ କଲବଲ ହେଉଛି, ସେ ପୁରରେ କି କଲବଲ ହେବ । ନାତି ମୋର ଲେଡ଼ାନାହିଁ । ତୋ'ର ପରି ବୋହୂ ମୋର ଲେଡ଼ା ।

ଭଗବତ, ପଢ଼ିବ ବୋଲି ?

ଆଜି ଆଉ । ନଈଆର ପାଟି ଶୁଭୁଛି । ସେ ଫେରିବଣି । କ'ଣ ଖୋଜୁଥିବ । ତମେ ତା ପାଖକୁ ଯାଉନ ବୋହୂ ?

ଲଳିତାର କାମ ସରିଲାଣି, ସେ ଯିବ ଯେ ।

ଅଭୟା ନଈକାର ପିଠିରୁ ହାତ ଖସାଇନେଲେ । ଡବଡବ କରି ତା' ମୁହଁକୁ ଶୁଣିଲେ । କୋରଡ଼ ଆଖି, ଶୁଣିଲି କାଠରୁ ନୀର ବାହାରିଲା । କଲବଲ ଆତ୍ମା କରୁଣ ସ୍ତରେ ବାହୁଡ଼ି ଉଠିଲା, ଅତି ବିନୟରେ ମଥା ନୁଆଁ ନୀରବ ଗାଆଁରେ ନିବେଦନ କଲା, କେତେଦିନ ଯାଏ ମୋର ଏଇ ଶୁଣିଲି ଦେହ, ଧୋକଡ଼ା ତମରେ ନିଆଁ ଝୁଣା ରେଷ୍ଟୁ ଥିବୁ ମା ? ଲଳିତା ତୋର ନିଆଁ ଝୁଣା ।

ନନ୍ଦକା ହୁଏଁଲ, ଶାଶୁ ଆଉ ନିଜ କର୍ମର ଧାସ ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ । ତା'ର ମନ ମୁହଁରେ ଉପକ ହେଲା । ମଣିଷର ଅତି ପୁରୁଣା, ଦରମଲ ପଶୁପଣିଆର ପ୍ରତିଦିନୀ ଦାନ ନକୃତ ଭରି ଭରି ରହି ଗୁଡ଼ିଲା ।

ନନ୍ଦକା ପୁଣି ଚାହିଁଲା ଅଭୟାଙ୍କ ଅଖିକୁ । ଲୁହ ଗଡ଼ିପଡ଼ୁଛି । ସେଇ ଲୁହ ତି'ଧାର ଅତି ବନସ୍ତରେ କଥା କହୁଛି, ମାତା ନା ମୁଁ ମଲଣି ।

ନନ୍ଦକାର ପଶୁପଣିଆ ମୁଣ୍ଡ ନୋହିଲା । ମଣିଷପଣ ମସୂଧା ମାଗିଲା ଝଗଲ ଆଖିରେ, କଅଣ ମୁଁ କରବ ?

ନନ୍ଦକା ତା'କୁଛି, ତମେ ଯାଅ ବୋହୁ ।

ନନ୍ଦକା କଥା ମାନ ଉଠିଲା । ପଦାକୁ ଆସି ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଲା । ବାହାରେ ଜହ୍ନିଫୁଲିଆ ଜହ୍ନର ଆଲୁଅ ଦେଉ ଖେଳୁଛି । ହସିଲା ଜହ୍ନ କଣେଇ ଚାହିଁ ନେଲିଆ ଆକାଶ କୋଣରୁ । ଶୀତୁଲିଆ ଦେଉଆ ପବନ । ଶେଷେ ଶେଷେ ମାଡ଼ି ଆସି ଶେଷେ ଶେଷେ ଥିବା ହେଉଛି । ସତେକ ସେ ଲୁଚକାଳି ଖେଳୁଛି । ଖଜା ପାରୁ, ମୁଆଁ ପାରୁ, କାଳିଆବଳର ଗଲା, ହାଣ୍ଡି ଖୁଜୁ ଖୁଜୁ କଲା । ହଟିଆ ପବନ ବୁଲୁବୁଲୁ କରୁଛି । ଦେହ ମନ ଉଲ୍ଲସାଉଛି । ଟାଣିପକାଉଛି ବାସ । ନଙ୍ଗଲା କରବ ? ଏଡ଼ିକ ବେହୁଆ ?

କାନରେ କହୁଛି, ନନ୍ଦକା ତା'କୁଛି, ତମେ ଯାଅ ବୋହୁ ।

ତା'ଆଗ ଶୋଇଲା ଘରେ ।

ଲଳିତାର ହାତ ଧରି ସେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ରୁଡ଼ି, ଅପା ଆସିଗିବେ ।

ଏକାଥରେ ଝାଲନାଲ ହୋଇଛନ୍ତି ସେ ?

ସେତେଇ ମଣିଷ, ଶାଇବ ନାହିଁ କି ? ତମେ ଲୁଗା ପଟା ବଦଳ । ମୁଁ ହାଏ କାଗା କରେ ।

କିମ୍ପା ?

ମୁଁ ଅଭୟ ସେ କାହିଁକି ନିଆଁଧାସରେ ପଶିବେ ? ସେ ବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଡାକିଦିଏ ।

ନନ୍ଦକା ସେମିତି ପଶୁନାହାନ୍ତି ?

ଜାଙ୍ଗର ନୂଆ ଦେହ, ନଆଁ ପାଖରେ ବସିଲେ ମୁଣ୍ଡ ଶାନ୍ ଶାନ୍ ହେବ । ଜାଙ୍ଗର ବୟସ ହେଲାଣି, ସେପଟରେ ଚୁଲିପାଟେରେ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ବସେଇଦେବି କାହିଁକି ? ସେ ମୋ ଅପାଟି, ଯାହା ବରଦ କରିବେ, ମୁଁ କରିଦେବି ।

ନନ୍ଦିନୀ ତମକ ଠିଆ ହେଲା । ଦେହ ଅଗଭିର । କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି, ବୟସ ହେଲାଣି, ସେ ମୋ ଅପାଟି !

କାହିଁକି ତେବେ ତାର ବେଶଭୂଷା ? ଫେରିଯିବ ? କୁଆଡ଼େ ? ହାମୀ ଦୂରେଇ ଗଲେଣି, ତଥାପି ହାତ ପାହାଣିରେ ଅଛନ୍ତି । ଶାଶୁଙ୍କର ଆଖିର ଲୁହ, ମନର କୋମ, କନିଷ୍ଠ ପାଣିର ଆଗ୍ରହ, ଜହ୍ନର ହସ, ପବନର କୁରୁକୁରିଆ ଉଛାସ, ସବୁ ହେବ ବ୍ୟର୍ଥ ?

ବୟସ ହେଲାଣି ? ସତେ ?

ହସହସ ହୋଇ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଘରେ ପଶିଲା । ଲଳିତାର ଶାଢ଼ୀ ମୁହଁରୁ ସୁନନ୍ଦର ଆଗ୍ରହ ମୁହଁ ଗୁପ୍ତଯାଉଛି । ନନ୍ଦିନୀର ହସିଲା ମୁହଁ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ଲଳିତାର ହାତ ଗୁଡ଼ି ସୁନନ୍ଦ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା । ମୁହଁ ପଡ଼ିଲା ଗଙ୍ଗା, ସତେକ ସେ କେଉଁ ଅପରାଧ ନରୁଛି ।

ଲଳିତା ଫେରି ଚାଲିଲା, ନନ୍ଦିନୀର ହସ ହସ ମୁହଁ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲା । ସେ ତେନେ ମନ୍ତ୍ର ଦେଖିଛନ୍ତି, ସବୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି ? ଲଳିତା ତା ମୁହଁରେ ଗୋଲପର ଆଲୋଚିଲା । କେଉଁବାଟେ ଯାଇ ମୁହଁ ଲୁଚାଇବ ? ନନ୍ଦିନୀ ଦ୍ଵାରବନ୍ଧରେ ଠିଆହୋଇ ଅନାଇଛନ୍ତି !

ନନ୍ଦିନୀ ତାର ମନ କଥା ଚାଲିଲା । ଆଗେଇ ଆସି ତାର ହାତ ଧରିଲା । ଗେହେଇ, କଅଁଳେଇ କହିଲା, ତୁ ଶାଳରେ ବୁଡ଼ିଯାଇବୁ ନଆଁ ଧାସରେ, ପୋଛ ହୋଇପଡ଼ି । ମୁଁ ଯାଉଛି ଶାଳ ବାଡ଼ିବ ।

ଲଳିତା କହିଲା, ତମେ କାହିଁକି ସେପଟରର ତାଉ ଭିତରେ ପଶିବ ଅପା ? ମୁଁ ଯାଉଛି, ଆଗ ବୋଉକୁ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ ।

ଲଳିତା ଚଳି ପରି ଛୁଟି ପଳାଇଲା । ନନ୍ଦିନୀ ଦେଖିଲା, ସ୍ଵାମୀ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସି ତଳକୁ ଦୂର ଗୋଡ଼ ଚାଲି ଦେଇଛନ୍ତି, ଚାଲିଛନ୍ତି ଆଗସରେ । ହସି ହସି ପାଖକୁ ଗଲା । ଲଳିତା ଟେକି ଗେହେଇ କହିଲା, ଏତେ ଡେରିଯାଏ କୁଆଡ଼େ ଚାଲୁଥିଲା ? ମୁହଁ, କଲା ପଡ଼ିଛି । କାମିନୀ ଖିଲାବ ପକାଅ । ଶେକ କରୁ ନାହିଁ ?

ଉତ୍ତରକୁ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ନନ୍ଦିନୀ କାମିନୀର ବୋତାମ ଖୋଲିଲା । ସୁନନ୍ଦ ଜଳସ୍ନାନ ହୋଇ ଚାଲିଯାଏ । ଚାଲିଯାଏ, ନନ୍ଦିନୀର ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ! ଆଉ ଜଣେ କିଏ କେବେ ଆସି ଦୁହେଁଙ୍କ ମଝିରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଏହା ଆଜି ତାର ବୟସ ହେଉନାହିଁ ।

ଏକ ତ ତାର ପ୍ରାଣର ପ୍ରତିମା ନନ୍ଦକା, ଯାହା ସେ ଥିଲା ସେଇଆ ଅଛି । ଦିନଟିଏ ବି ବସୁସ ବନ୍ଦ ନାହିଁ । ସେମିତି ସୁନ୍ଦର ତୋରା ମୁହଁ, ଡଳଡଳ ସବୁ ସମର୍ପିଲା ଆଖି, ତମ୍ବାଫୁଲର ମନ୍ଦମନ୍ଦ ବାସ ।

ନନ୍ଦକା କାମିନୀ ଓ ଗେଞ୍ଜି ନେଇ ରାଜ୍ୟରେ ରଖୁଛି । ଅସାବଧାନ ଦେହର ବସନ ପିଠି ଉପର ଅଧସାଏ ଉଠିଛି । ଟୋପିଟୋପିକା ନେଲିଆ ବାଉଁଶ । ଆଉ ଅଧକ ଫୁଲୁଲା । ବଡ଼ ଆଇନାରେ ଦିଶୁଛି ହସିଲା ମୁହଁଟି । ଚନ୍ଦ୍ର ଓହ୍ଲାଇଆସିଲା ତଳକୁ । ଥିବା ପରିଚିତ ଦେହ, ଯାହାର ଶୋଭାସମ୍ଭାର କେବଳ ସୁନ୍ଦରର ସମ୍ପଦ, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଆଜି ସେ ନୁଆ ଦେଖୁଛି ।

ନନ୍ଦକା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି ।

ରୁନିନା ମନେ ପଡ଼ୁଛି । ତାଙ୍କର କଥା କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି, ନନ୍ଦକା ରୂମର ଆଗ, ସୁନ୍ଦରବାବୁ, ସବୁ ଶ୍ରେଣୀ ସରାବର ପ୍ରଥମ ଅଧିକାରୀଣୀ ସେ !

ବନ୍ଦ ମୋ ପାଖରେ ।

କଅଣ କହୁନ ?

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରି ପାଖରେ ବସାଇଲା ।

ମୋ ଉପରେ ରାଗିଛ ?

ଏ କି କଥା କହୁଛ ? ତମ ଉପରେ ରାଗିବ ତ ମୁଁ ବହୁରହୁବ କାହିଁକି ? କହ, ଏମିତି କଥା ଆଉ କେତେ ପରାଣବ ନାହିଁ । କହ, କହ— ।

ନନ୍ଦକା ସୁନ୍ଦର ହାତ ମୁଠାଇ ଧରିଲା । ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଭରିଲା । ଶୁଦ୍ଧିରହୁଲା ସୁନ୍ଦର ଆଶାକୁଳ ଆଗନ୍ତା ବରହସିଲା ମୁହଁକୁ ।

ସୁନ୍ଦର ମୁଗ୍ଧ ଆଖିରେ ଶୁଦ୍ଧିରହୁଲା ମୁହଁରେ ନନ୍ଦକାର ଲୁହସର ଆଖି ଦର୍ପଣକୁ, ସତେକ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି । ଦୁଇ ଦ୍ଵାଦଶରେ ନନ୍ଦକାର ମୁହଁଟି ଟେକି ଧରିଲା । ଏକ ତାର ନନ୍ଦକା, ବସୁସ ବଳେଇ ନାହିଁ, ଆଜି ବି ନନ୍ଦକା ତା ଆଖିରେ ପିଲା, ନଅ ବର୍ଷ ତଳର ନୁଆ ବୋହୂ । ହଁ, ଅବକଳ ସେ ସେମିତି ଦିଶୁଛି ।

ସୁନ୍ଦର ନନ୍ଦକାକୁ ଗେଲକଲା । ଶିଫ୍ଟର ଉଠିଲା ଦର୍ପଣ ଦେହ । କାମନାର ସୁଲକ ଖେଳିଲା ଦର୍ପଣ ମନରେ ।

ଲଳିତା ଅନ୍ଧା କୋଇ ମୁହଁରେ ଶୁଦ୍ଧିରହୁଲା । ନିବାକ୍ ହୋଇ ଦ୍ଵାରବନ୍ଦ ପାଖରୁ ଥରିଲା ପାଦରେ ପଛଇରଗଲା ।

ଆଜି ସୁନନ୍ଦର ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ । ଦେହର ଆଉରଣ ଫିଙ୍ଗି ତାର ପୁଲକିତ ଆତ୍ମା ପଦାକୁ ବାହାର ଆସିଛି, ମଥା ଉପର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହସିଲା ଜଳ୍ପି ସାଥରେ ମିଶି, ନାଲି ଆକାଶରେ ଭାସିଲା ରୂପେଲା ବଉଳମାଳର ଗନ୍ଧରେ ମୁହଁ ଦେଖାଇ ରସେଇ ଖେଳୁଛି । ଅଥବା ଧୀର ପଦନ ଦେହରେ ଲୁନ ହୋଇ ପଥ ସନ୍ଧରେ ଲୁଚକାଳି ଖେଳୁଛି । ଆଗରେ ତାର ଘର । ଘରକୁ ଲାଗି ଦୁଇ କଡ଼ରେ ଲମ୍ବିଯାଇଥିବା ସରୁଜ ବାଡ଼ରେ ଜଳ୍ପିଲଟା ମାଡ଼ିଛି, ନକ୍ସା ପରି ଫୁଲ ଫୁଟିଛି । ମଧୁର ବାସ ।

ଭାବୁଛି, ସେ ସୁଖୀ । ନନ୍ଦନା ଓ ଲଳିତା ପରି ଯାହାର ଦୁଇ ପତ୍ନୀ, ତାର ଆଉ ଭାବନା କଣ ? ଧନ୍ୟ ରୂପେ ଗୁହନା ଦେଶ, ଠିକ୍ ସମୟରେ ସରକ୍ କରଦେଇଥିଲା । ଏଥର କଟକ ଫେରିଲେ ସବୁ କଥା ତମ ଆଗରେ ଖୋଲି କହିବି ।

ସୁନନ୍ଦ ପଦାକୁ ଆସିଲାବେଳେ ରୋଷଘରକୁ କରେଇ ଗୁଡ଼ିଏଲା, ଦେଖିଲା, ନନ୍ଦନା ଓ ଲଳିତା ଗୋଟିଏ ଆଳରେ ଖାଇବସିଛନ୍ତି କିମ୍ବଦନ୍ତୀଦେଉଛନ୍ତି । ଦହେଁ ହସି ହସି ଲେଟିଯାଉଛନ୍ତି । ଦମ୍ କଥାଟି ଶୁଣିବାକୁ ସୁନନ୍ଦର ଆଗ୍ରହ ହେଲା । ଶୁଣି ପାଦ ଆଗେଇ ଗଲା । ଦମ୍ ଅମିଛି । ନନ୍ଦନା ଦେଉଛି ଲଳିତାର ପାଟିରେ ଆହାର । ନା, ସେମାନଙ୍କର ଖସି ଆନନ୍ଦରେ ସେ ଦାମା ଦେବ ନାହିଁ । ପଦାକୁ ଆସିଲା ।

ଦୁଇ ପକ୍ଷୀ କଟିଗନ୍ଧି । ଡକର ଟୋକା ଦସି ବସି ଦୁମେଇ ପଡ଼ିଲଣି । ପକ୍ଷୀଡ଼ି ମରୁଛି । କୁକୁରଟି ତାହାର ପାଖରେ ଶୋଇଛି । ଡେରି ହେଲଣି । ଏଥର ସେ ଲୁଚାଇ ଦିବ । ଅଖି ମାଡ଼ିପଡ଼ୁଛି ।

ଗନ୍ଧିଆ, ଆରେ ଗନ୍ଧିଆ !

ଅଜ୍ଞ !

ଗନ୍ଧିଆ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲା । କୁକୁର ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା । ସୁନନ୍ଦ ପଶିଲା ଘରେ । ଆଗ କମ୍ବାରେ ସବୁ ଶୁନିଗାନ୍ । ମାଅଙ୍କ ଘରର କବାଟକିଲା ହୋଇଛି । ସେ ଶୋଇପଡ଼ିଲେଣି । ପାଖ ଘରେ କିଛି ରହେ । ସେ ବି ଶୋଇଲଣି । ରୋଷଘର ଦମ୍ । ବାଟଘର କବାଟ ମୁକୁଳା । କୋଠାଘର ଖଡ଼ାରୁ ଅଲୁଅ ଚଣୁଛି, ଦହେଁ ଚେଇଛନ୍ତି ।

ମନଃସ୍ଥିରେ ଆଗେଇ ଆସିଲା ଭିତର ଅଗଣାକୁ । ଅଣ୍ଟାଏ ଉଠିବ ପକ୍ନା ଚଉରା ଉପରେ ଝଙ୍କାଳିଆ ଗୁଲିଆଗଛ । ଏପାଖେ ଠିଆହେଲେ ସେପାଖରୁ ମୁଣ୍ଡଯାଏ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ଚଉରା ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଗୁଡ଼ିଏଲା ।

ଦହେଁ କେ ଠେର ଦ୍ୱାର ଉନ୍ମୁଳୁ । ଏଠାରେ ନନ୍ଦନା, ସେ ଘରେ ଲଳିତା । ଦହେଁ ତାକୁହି ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି । ଦୁହିଁଙ୍କର ଟେକୁଲ ଉପରେ ଅଲୁଅ ଜଳୁଛି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ । ଦହେଁ ମନଦେଇ କ'ଣ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ସୁନନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟି ଏ ମୁହଁରୁ ସେ ମୁହଁକୁ ଡେଇଁଲା । ଗୁଡ଼ି କମି ଉଠିଲା । ପାଦ ଅଟକିଲା । ଚଉପାଶରେ ହାତଭରା ଦେଇ ସେ ନିବୋଧ ପରି ଶୁଣିରହିଲା ।

ଏ ଘରେ ନନ୍ଦକା, ଆଲୋକରେ ଝଟକି ଉଠୁଛି ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟି । ମଥାରେ ବସନ ନାହିଁ । ତନ୍ମୟ ହୋଇ କଅଣ ପଡୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଚୁଲିଇ ସେ ପଦାକୁ ଶୁଣିଲା । ତା'ଆର ଦୃଷ୍ଟି ଯେପରି କାହାର ଅନୁପେକ୍ଷା କରୁଛି । ସୁନନ୍ଦ ଜାଣେ, କାହାର । ନନ୍ଦକାର ଉପାସ! ଆଗ୍ରହ ତାକୁ ହିଁ ଲେଉଟୁଛି । ଅପାତ ବାହୁନି ଉଠୁଛି । ଆକୂଳ ଅଧୀର ଛଟପଟ ଆସା ତା'ର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ହୋଇ ଛୁଟି ଅସୁଛି ଝଲସା ଦୃଷ୍ଟି ଯାନରେ ।

ସୁନନ୍ଦ ଏ କଡ଼କୁ ଘୂଷୁ ଆସିଲା । ଲଳିତା ପଡ଼ିଲା ନୟନରେ । ଯୌବନ ଡଳ ଡଳ, ତନ୍ମୟ । ବହୁଳ ମୁହଁଟି, ସତେ କି ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଡେଇଁ ଅସୁଛି ସୁନନ୍ଦର ଗୁଡ଼ି ଉପରକୁ । ସେଇଠି ତ ତାର ସ୍ଥାନ । ତେଣୁ କାହିଁକି ? ଆହା, ସରଳ ନିରାଶ ଲଳିତାଟି, ପଡ଼ିନାହିଁ, ଘୁମୁଛି । ହାତ ଉଠିଛି ଉପରକୁ ଟେକି ଅଲସ ଶଙ୍ଖାଛି । କଡ଼େଇ ଶୁଣୁଛି ପଦାକୁ । ପ୍ରଶ୍ନର ଉଠୁଛି ଅଲସ ଦୃଷ୍ଟି, ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ?

ସୁନନ୍ଦର ଚାହିଁ ହଜିଲା । ଆକାଶ ଶୁଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଖୋଜିଲା । ତନ୍ମୟା ଉପହାସ କରୁଛି । ଲୁଚକାଳି ଟେକିଛି ଖଣ୍ଡ ଖଣ୍ଡ ଭାସା ମେଘର ଅଞ୍ଚଳ ତଳେ । ଧାଇଁଛି । କେହି ତାକୁ ଅଟକାଇ ପାରୁନାହିଁ । ଆକାଶର ମେଘ, ନକ୍ଷତ୍ର, ତାର ସୁନନ୍ଦକୁ ଚାହିଁ ଦେଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ସାଇଁ ସାଇଁ ପବନ ପଛରୁ ଠେଲୁଛି, କାନରେ କହୁଛି, ମଣିଷଟି ରୂପେ, ପଥର ନୁହଁ ତ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା କାହିଁକି ? ଆଗକୁ ଚାଲ । ଚାହିଁମାନୁ ପୁରୁଷସିଂହ, ଅଗକୁ ଚାଲ ।

ସୁନନ୍ଦର ଦେହ ଖାଲେଇ ଉଠିଲା । ଆହା, ନିଜକୁ ଯଦି ସେ ଦୁଇଭାଗ କରିପାରନ୍ତା, ଅଥବା ନନ୍ଦକା ଓ ଲଳିତାଙ୍କୁ ଏକାଠି ମିଶାଇ ଗଢ଼ିପାରନ୍ତା ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ! କେଉଁଟା ତ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ତେବେ ସେ କରିବ କଣ ? କପରି ଏ ମହା ପରୀକ୍ଷାରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବ ? କାହାକୁ କରିବ ହତାଶ ?

ତା'ର କ୍ଳାନ୍ତ, ଦୁଃଖ, ଅସ୍ଥିର ମନ ଘୁରୁଲା, ପବନରେ ଶୁଣିଲା ପଥ ପରି ଖୁମ୍ବିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କାନରେ ପଡ଼ିଲା ଚଉପାଶ ଘୁଷୁର ଶବ୍ଦ । ସତେ କି ବରକ୍ର ହୋଇ ଲଳିତା ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । ଦେହର ନୟନ ଖସିପଡୁଛି । ଦୁଇହାତ ଟେକି ଅଲସ ଶଙ୍ଖାଛି । ନିରାଶ ନୟନ ଶେଷ ଅର ପାଇଁ ରୂପେଲ ଅଗଣାରେ କାହାକୁ ଅରେ ଖୋଜିଲା । ହାତ ନୁଆଁଁ ସେ ଆଲୁଅ କମାଇଲା । ଟଳିଲା ପରି କଡ଼େଇଗଲା ପଲଙ୍କ ପାଖକୁ । ପଲଙ୍କର ଦୋହଲ ଶବ୍ଦ ସୁନନ୍ଦର କାନରେ ବାଜିଲା ।

ଲଳିତା ଶୋଇବାକୁ ଗଲା ।

ନନ୍ଦକା ! ସେ ସେ ମଧ୍ୟ ଉଠିଲଣି, ଅତି ସନ୍ତର୍ପଣରେ । ସେ ଚଉକି ଠେଲିନାହିଁ । ବାରମ୍ବାର ପଦାକୁ ଚାହିଁଛି । ମୁହଁରେ ଲଖିରହୁଛି ହସ । ହାତ ବଢ଼ାଇ ସେ ଆଲୁଅ ଲଗାଇଲା । ଘର ଭିତର ଅନ୍ଧାର କଲା । ବାହାର ଆସିଲା ପଦାକୁ । ଗୁଲୁଆସିଲା ଅଗଣାକୁ, ଏକାଥରେ ଚଉରା ପାଖକୁ ।

ହତଭୟ ସୁନନ୍ଦ ଚାହିଁ ରହିଲା ଆକାଶର ଚନ୍ଦ୍ରମାକୁ । ପତେ କି ଦୁନିଆରେ କଅଣ ଘଟୁଛି ସେ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ତାର ହାତ ଧରିଲା ।

ଚମକି ଉଠିଲା ପରି ସୁନନ୍ଦ ଦୃଷ୍ଟି ନୁଆଁଇଲା । ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ତାର ମନହେଲା, ରୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ନିଜକୁ ସେ ଅପରାଧୀ ମଣିଲା ।

ନନ୍ଦକା ତାର ଅଗଳ ହାତଟି ଧରି ଟାଣିନେଉଛି । ଏହି ସଙ୍କେତ ଯେ ଖୋଲୁଥିଲା, ଏତିକି ଆସି । ସେ ନିଜେ କୁଆଡ଼େ ଯାଇନାହିଁ । ନନ୍ଦକା ତାକୁ ଧରି ନେଇଛି, ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ନେଉଛି । ନିଜର ଅଧିକାର ସେ ନିଜେ ଚାହିଁଛି ।

ନନ୍ଦକାର କୋଠରୀ ଅଗରେ ସେ ସୁନନ୍ଦର ହାତ ଗ୍ରହଣ । ଠିଆ ହେଲା ମୁହଁକୁ । ଝାସ୍‌ଝା ଆଲୁଅରେ* ଆଗରେ ଉଭା ହୋଇଥିବା ସ୍ବାମୀଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । କାନରେ ନିଜ ମନର ଅଭିଳାଷିତ ଡାକ ବାହାରିଉଛି, ସେମିତି କାହା ପରି ଠିଆହୋଇ କଅଣ ଦେଖୁଛି ତୁମେ ନନ୍ଦକା, ଭିତରକୁ ଗଲା ।

ନନ୍ଦକାର ଦେହରେ ଅନତି ଅନୁଭୂତି ଜୀବନ୍ତ ହେଉଛି । ସତେକ ହାତରେ ଲଗୁଛି ସୁନନ୍ଦର ହାତ, ମୁହଁରେ ସୁନନ୍ଦ ଓଠର ପରଶ । ଦିଓଟି ଚଞ୍ଚଳ ବାହୁର ନିଜସ୍ବର ନିବଡ଼ ବନ୍ଦନ । ଆଶାସ୍ବା ଆସାର ଆଶ୍ରୟରୁ ଅହ୍ବାନ, ଆସ ନନ୍ଦକା !

ସୁନନ୍ଦ ପଥର ମୂର୍ତ୍ତି ପରି ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେ ବିଚଳିତ ହୋଇଛି । ଲଳିତାର କୋଠରୀ ଭିତରୁ ଅଗଣାକୁ ଆସୁଛି ଅଳପ ଆଲୁଅ । ଦୃଷ୍ଟି ସେଇ ଆଲୁଅ ଉପରେ ସ୍ଥିର । ନିଜେ ସେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିପାରୁ ନାହିଁ । ଭାବୁଛି, କାହିଁକି ନନ୍ଦକା ହାତ ଗ୍ରହଣ ? ହାତଧରି ଟାଣିନେଲା ନାହିଁ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଭିତରକୁ ? ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଦୁଧଫେଣ ପରି ବଛାଣା । ଚମ୍ପାଫୁଲର ମହକ ଛୁଟିଛି କୋଠରୀ ଭିତରୁ । ନନ୍ଦକା ବି କଣ ଭାବୁଛି, ଲଳିତା ଶୋଇନାହିଁ, ଚେଇଁଛି, ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ?

ନନ୍ଦକା ନିଜ କଲକର୍ମର ଫଳ ଦେଖୁଛି । ସ୍ବାମୀଙ୍କ ମନର ଭାବନା ସେ ଉପଲବ୍ଧ କରୁଛି । ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବିଳମ୍ବ କାନରେ କହୁଛି, ସେ ଚେଇଁଛି, କଅଣ ସେ ଭାବିବ ?

ନନ୍ଦକାର ଦେହରେ, ମନରେ ଅନଳ ଲାଗିଲା । ସେ ପୋଡ଼ିହେଲା, ସେ ଜଳିଲା, ସେ ପୋଡ଼ାକାଠ ପରି ମଳିନ ହେଲା । ଆଖି ବୁଜି ସେ ଆଖି ଖୋଲିଲା । ଶରୀର ଭିତରେ ସେ ହେଲା ନୂଆ ମଣିଷ ।

ଶାଶୁ ଭାବି ଭାବି ମରନ୍ତୁ, ତା'ର କି ଆସ ? ସେ ନିଜେ କହୁର ଡୋକିଛି ଅନ୍ୟର କି ଦୋଷ ? ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଛଟପଟ, କଲବଳ କରି କି ଲାଭ ମିଳିବ ? ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସେ ନିଜେ ସ୍ଥିର କରି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ନନ୍ଦକା କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ବାଟ ଦେଖାଇବ ।

ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ସେ ଗୁନନ୍ଦର ହାତ ଧରିଲା । କାହାର ହାତ ଅରୁଛି କେହି ଜାଣିପାରିଲେ ନାହିଁ । ନନ୍ଦକା ଧରିଲା କଣ୍ଠରେ କହିଲା, ଏତେବେଳିଯାଏ ପଦାରେ, ଅଣ୍ଟାରେ ଭୁଲୁଛୁ, ଦେହ ଖରାପ ହେବ ନାହିଁ ?

ଗୁନନ୍ଦର ଗୁଣ୍ଡୁକୁ ଖସିଲା, ଗୁନନ୍ଦର ଜନ୍ମବନ୍ଧ !

ନନ୍ଦକା ଗୁନନ୍ଦର ହାତ ଟାଣିଲା ଲଳିତାର କୋଠରୀ ପାଖକୁ । ଅଭିମାନିଆ ଅଗଲା ସ୍ବର କହିଲା, କେତେ ରାତି ହେଲାଣି, ପିଲାଟା ଚେଇଁ ବସିଛି, ଦିନସାରା ଖଟିଣି, ଦେହ ଖରାପ ହେବ ନାହିଁ ?

ଲଳିତାର କୋଠରୀ ଆଗରେ ନନ୍ଦକା । ଡାକିଲା, ଲଳିତା, ଲଳିତା, ଶୋଇଲୁ କି ?

ଲଳିତା ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଉଠିଲା । ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଓତଣା ଆଣି କହିଲା, କଅଣ ଅପା ? ଆରେ, ତମେ ଚେଇଁ ବସିଛୁ ? ତମର ନୂଆ ଦେହ, ପୁଣି ମତେ ହରବର କରିବ ?

ଦେଶରୁ ସ୍ବାଙ୍ଗ, ଅଣ୍ଟାରେ ବସି ରାତି ଅଧଯାଏ ଜନ୍ମବନ୍ଧ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଭୁ ଏଠି ଏକା । ମଝିଖଣ୍ଡର କବାଟ ମୁଁ ବନ୍ଦ କରିବି ।

ଗୁନନ୍ଦ କହିଲା, ବେପାର ବସସ୍ବ ଶୁଭୁଥିଲା । ଟିକିଏ ଅଡ଼ୁଆ ହୋଇଛି ।

ହସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ।

କଟକରେ ଭାବିବ । ତୁ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ ଲଳିତା !

ଗଡ଼ ଜଣିଲା ପରି, ହସିଲା ମୁହଁ ଟେକି ନନ୍ଦକା ଦୁହଁକୁ ଚାହିଁଲା । ବୁଲିପଡ଼ି ପବନରେ ଉଡ଼ିଲା ପରି ସେ ଲେ ତଳ ଖଞ୍ଜାର ଦାଟସର ପାଖକୁ । ସଶବରେ କବାଟ କିଲିକି । ଭାବ ଦେଇ କାହିଁକି କେଜାଣି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ରହିଲା ।

ମଥା ନଇଁପଡ଼ିଲା ନିଷ୍ଠୁର, କଠିଣ, ଶୁଖିଲା ପଟାର ଛୁତ ଉପରେ । ମୁଣ୍ଡ
ତୁମ୍ଭିବାକୁ ଲାଗିଲା । ମନେ ହେଲା, ସେ ସେଇଠି ଟଳିପଡ଼ିବ ।

ଶବ୍ଦ ହେଲା । ନଇଁକା ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଚାହିଁଲା । ଲାଳିତା କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଛି ।
ଆଲୋକ ଦେଖା ଯାଉନାହିଁ । ଜନ୍ମ ଆଲୁଅ ତାକୁ ଉପସାଧ କରୁଛି । ରହୁ ରହୁକା
ପବନ କରୁଛି ବିଦ୍ରୁପ । ଦେହର ବସନ ଇତସ୍ତତଃ କରୁଛି । ନିର୍ଜନତା ମନରେ
ଆଶୁଛି ଅଜଣା ଭୟ ।

ନଇଁକା ଟଳି ଟଳି ନିଜ କୋଠରୀ ଭିତରକୁ ଆସିଲା । କବାଟ କଲିଲା ।
କିଏ ସତେଜ ତାକୁ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଟେକି ପଲଙ୍କ ଉପରେ କରୁଡ଼ିଦେଲା । ମୁହଁ
ମାଡ଼ି ପଡ଼ି, ଅଟ୍ଟ ଶିଳ୍ପି ପରି ସେ କଇଁ କଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଉଠିଲା । ତାର ମନେ
ହେଲା, ଦୁନିଆରେ ଆଜିଠାରୁ ସେ ଏକୃଷ୍ଟିଆ, ସାହା ସମ୍ବଳ କେହି ନାହିଁ, ଲୁହର
ପାଗ୍ରବାରରେ ସାଗ୍ରାବନ ସେ ଭାସିବ, ଉତୁଟୁ ହେବ, ଯଶାନ୍ତ ଓ ଅସନ୍ତୋଷର
ବୋହରେ ସେ ବୁଡ଼ିବ ।

ସେ ବୁଡ଼ିବ, ଲୋଭନ ପାଗ୍ରବାରର ଅତଳ ତଳେ ପଡ଼ି ସଜିବ ତାର
ଦୁଃଖ ବଢ଼ିଯା !

ଆଉକା ଝରକାର କବାଟ ଦିଞ୍ଚାଳ ଅଳପ ଠେଲି ଲାଳିତା ଭିତରକୁ
ଗୁହଁଲା । ତମକ ଉଠିଲା । ତା'ର ନଇଁକା ଅପା ମୁହଁ ମାଡ଼ି ତଳେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ
ତଳେ ବାନ୍ଧୁ । ବେଳ ଆସି କେତେ ହେଲାଣି । କେତେବେଳୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଠିଲେଣି । ମେଘୁଆ
ପାଗ ବୋଲି ଜଣା ପଡ଼ିନାହିଁ । ଯିଏ ସବୁଦିନେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରୁ ଉଠି ଜଣାଣ
କରି ଉଠାନ୍ତି, ଅଜି ପହରେ ଦିନଯାଏ ତାଙ୍କର ନଦ ଶାନ୍ତି ନାହିଁ । ପୁଣି, ତଳେ
ଶୋଇଛନ୍ତି, ଶାନ୍ତିଆ ଖୋଲି ଚଟାଣ ଉପରେ ।

ତାଙ୍କ ଉଠେଇବାକୁ ମନ କଲା । ପୁଣି ଭାବିଲା, ନା, ଉଠାଇବ ନାହିଁ,
ମନକୁ ସେ ଉଠନ୍ତୁ । ଆକାଶର ଜନ୍ମ ଓ ଭୂବାବାସର ଜନ୍ମ ଫୁଲକୁ ଗୁହଁ ସ୍ବାମୀ
ଗତ ରାତ୍ରେ ଏତେ ଜେର କଲେ ସେ ଶୋଇ ଶୋଇ ରାତି ଦୁଇଟା ହେଲା ।
କାଳେ ଲାଳିତା ଡରିବ ବୋଲି ଅପା ବି ଅନୁଦ୍ରା ହୋଇ ଜଣି ଦସିଥିଲେ ।
ଶୋଉନ୍ତୁ ।

ତା'ର ଅଖିପତା ମଧ୍ୟ ମାଡ଼ି ମାଡ଼ି ପଡ଼ୁଛି । ରାଜ୍ୟସାକର ଗପ । ମୂଳ
ନାହିଁ, ଶେଷ ନାହିଁ । ହଁ ନ କହିଲେ ଚମ୍ପୁଟି ଦେଉଛନ୍ତି । ଶୋଇଦେଉ-

ନାହାନ୍ତି । କେତେବେଳେ ନଦ ହେଲା, ଲଳିତା ଜାଣେ ନାହିଁ । ସେ ବ ନାହିଁ
ତେଜରେ । ସ୍ବାମୀ ବଡ଼ ମକାକୁ ଉଠି କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲେଣି । ଲଳିତା ଜାଣେ
ନାହିଁ । କବାଟ ଆଉକା ।

ରାତିରେ ତାକୁ ନଦ ହୋଇନି ? ତଳେ କୁଆଡ଼େ ?

ଲଳିତା ଡାକଲା, ଅପା !

ପଦଟିଏ ଡାକରେ ନନ୍ଦକାର ନଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ତା'ର ପାତଳା ନଦ ।
ଗୁହଁଲା ଲଳିତାର ହସ ହସ ମୁହଁ ଝରକା ଯେପାଖେ ଦିଶୁଛି । ମନେପଡ଼ିଲା ସବୁ
କଥା, ରାତିର ଉତ୍ତେଜନା, ରାତିର କୋହ, ଛଟପଟ ଝରଡ଼ି ଉଠିଥିବା ମନର
ଉଦ୍‌ବେଗ, ତତଲ ରାବନାର ନିଷ୍ଠିତ୍ତି ।

ଲଳିତା ଛିଗୁଲିକବାକୁ ଆସିଛି ? ମୁହଁ ଖୋଲି ଆଜି ସେ ଉପହାସ
କରି କହୁଦେବ ପରା, କିଏ ଜିତଲା ଅପା, କାହା ପାଇଁ ସେ, ଗୁରୁ ତ ?

ନନ୍ଦକା ପୁଣି ଆଖି ବୁଜିଲା ।

ଅପା !

ନନ୍ଦକା ଉଠି ବସିଲା । କବାଟ ଖୋଲିବାକୁ ତା'ର ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ
ଓଜନ ଲାଗୁଛି । ଦେହ ଅବୁଝି । କେତେ ରାବନା ମନକୁ ବ୍ୟାଧିବ୍ୟାଧି କରିଥିଲା,
ସତେ ବା ସେ ପାଗଳ ହୋଇଥିଲା । ସବୁ ତା'ର ନିଜ ଦୁର୍ବଳତାର ଦୋଷ ।
ଲୋକଦେଖାଣ ଭଲପଣିଆର ଦଣ୍ଡ । କାହାର ସେ ଦୋଷ ଦେବ ?

କୁଆଁ ତରା ଆକାଶରେ ଦିଶିଲା, ରାତି ପାହୁ ଆସିଲା, କାନ୍ଥ ହୋଇ ସେ ତଳେ
ଶୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ନଦ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ, ସେ ଜାଣେନାହିଁ । ଯାହା ପାଇଁ ତାର
ଦୁଃଖ, ସେଇ ପୁଣି ଆସି ନଦ ଭାଙ୍ଗୁଛି ।

ଅପା, କବାଟ ଖୋଲ ମ ।

ବାଘମାମୁଁ ଡାକୁଛି, ଟୁଆଁରେ, ଟୁଆଁରେ କବାଟ ଖୋଲ । ନ ଖୋଲିଲେ
ବାଘମାମୁଁ ଚାଲି କଣ କରି ପଶିବ । ନନ୍ଦକା ଠିଆ ହେଲା । ହେଲା ଅସହଜ
ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ଡଙ୍ଗା । କବାଟର କଲିଣୀ ଖୋଲିଲା । ଟଳି ଟଳି ଖଟ ଉପରେ
ବସିପଡ଼ିଲା ।

ଲଳିତା ଘରେ ପଶିଲା । ନନ୍ଦକାକୁ ଗୁହଁ ସେ ଚମକ ଉଠିଲା । ଏପରି ଦିଶୁଛନ୍ତି
କାହିଁକି ? ଗୋଟିଏ ରାତିରେ ତାଙ୍କର ବୟସ ଗୋଟିଏ ଯୁଗ ବଢ଼ିଯାଇଛି । ମିଳନ
ମୁହଁ, ପଶିଲା ଆଖି, ନିସ୍ତେଜ ତୋଳା ! ତଳ ପତାକୁ କଳମ ବୋହୁଅସିଛି । କପାଳର
କୁକୁମ ନେସିହୋଇଛି । କେଣ ଖୋଲ । ଖୋସାର ଚମ୍ପାକେମାଳ ତଳେ ପଡ଼ିଛି ।
ବେକର ହାତ ଖସିପଡ଼ିଛି ପଲଙ୍କ ଉପରେ ।

କାହିଁକି କାହିଁକିର ଉଦ୍‌ବେଗ ମନକୁ ଆସିଲା । ସେ ମୁହଁ ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ଗୁଡର କୋହ ଶୁଣି, ଅଜେଇ ଅଜେଇ ପଶୁଗଲା, ଏମିତି କାହିଁକି ଦଶୁର ଅପା ?

ନନ୍ଦକାର ମଳିନ ଓଠରେ ହସ ।

ତଳେ ଶୋଇଲା, ନୂଆ ଦେହ !

ସୁରୁଣୀ ଦେହ ଲୋ ଲଳିତା, ବୁଢ଼ୀ ତମକୁ କହି ବାଧେନାହିଁ । କାଲି ରାତିରେ ଭାରି ଗମେ ହେଲା ।

ତେରି ହେଲଣି, ଗାଧୋଇବ ଯାଅ ।

ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ନନ୍ଦକା ଟଳି ଟଳି ପଦାକୁ ଗଲା ।

ଘର ଭିତରୁ ଡେଇଁଗୁହଁଲା ଲଳିତା । ଉପର ଖୁଆରୁ କନି ଆସୁଛି । ନନ୍ଦକାକୁ ଦେଖି ସେ ମୁହଁତୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲପରି ଠିଆ ହେଲା । କେଜାଣି କାହିଁକି ତା ମୁହଁରେ ହସ ଚାହିଁଛି । କହୁଲା, ନୂଆ, ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇବ କି କୁଅମୂଳେ ?

ନନ୍ଦକା ତଳ ଖୁଆର ବାହାର କବାଟ ଖୋଲି କୁଅମୂଳକୁ ଗଲା । ସେଇଟି ଆଦର ସ୍ଥାନ ।

ଚକ୍ରାଟ ବାରି । ଶୁଦ୍ଧା ପାରେ ଚମ୍ପା, ବଉଳ ଓ ଅଶୋକ ଗଛ । ଦୁଇଧାଡ଼ି ମଇଁଗୁଡ଼ା । ତଳ ଶୁଣି ଗୁଡ଼ା ଗୋଲପ, ଖେରଙ୍ଗର । ରଜନୀଗନ୍ଧା, ସୁଗନ୍ଧା, ଗୁଣ୍ଡମୁଖୀ, ଜିନିଆ ବାଡ଼ କଡ଼ରେ ଲାଗିଛି । କାଢ଼ କଡ଼ରେ ଟରର, ବଲ୍ଲଣ କନ୍ଦିଅର ଓ ଗଜଶିଉଳୀ । ବଉଳଗଛଟି ସୁନ୍ଦର ଦଶୁଛି । କୁଅମୂଳର ଛୋଟ ବାରିରୁ ବଡ଼ ବାରିକୁ ଡିବାକୁ ବାଟ ଅଛି ।

ଲଳିତା ପ୍ରସପଟର ଝରକା ବାଟେ ଚାହିଁଲା । କୁଅପାଖି ବାରି ଝରକା ବାଟେ ସୁନ୍ଦର ଦଶୁଛି । ଏ ବାରିଟି କନିର ଜୀବନ । ନନ୍ଦକା ଓ ଲଳିତା ମଧ୍ୟ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ଯନ୍ତ୍ର ନିଅନ୍ତି ।

ଲଳିତା ଅନେଇ ରହିଲା, ନନ୍ଦକା ଅପା ଦଶୁ ନାହାନ୍ତି । କୁଅ ଓ ଶୁଦ୍ଧା ଏ ଘରକୁ ଦଶେ ନାହିଁ ।

ଲଳିତାର ମନର ସରାଗ ଆଜି ବାହୁନି ଉଠିଛି । ଭାରିଜଳଠାରୁ ଯାତାଦାନ ତଳେ ଯେଉଁ ଡ଼ିଓଟି ପାଇ ତରତର କରି ଆସି ପକାଇ ଶେଯ ତଳେ ଲୁଚୁନା

ଦେଇଥିଲା, ସେ ଖଣି ଖୋଲି ଆଜି ସକାଳେ ସେ ଭଲକରି ପଢ଼ିଲା । ଗ୍ରନ୍ଥ ଥର ଉଠିଲା,
ସେମାନେ ଦୁଃଖରେ ଅଛନ୍ତି ।

ଚିଠିଖଣି ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସି ନନ୍ଦକାକୁ ଦେଖାଇବା ବୋଲି ସେ ଅଣିଥିଲା ।
ସ୍ବାମୀକୁ ଦେଖାଇବାକୁ ଲଜ ମାଡ଼ିଲା । ନନ୍ଦକାଙ୍କ ପାଖରେ ତା'ର ଲଜସମେ ନାହିଁ ।
ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖଦୁଃଖ ସେ ବୁଝନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମନ ସଦାକୁ ଭୁଲିଗଲା ।

ଆଜି ତାଙ୍କର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁବାକ୍ଷଣି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଛନକା ପଶିଲା । କାନରେ ବାଜି-
ଯାଉଛି ଛଗୁଲ କଥା, ବୁଢ଼ୀତମକୁ କିଛି ବାଧେ ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ତମ ? ସେଇ ମୁହଁରେ
ପୁଣି ସ୍ବାମୀଙ୍କର ଗେଲ ? କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ସେ କେତେବେଳୁ ?

ଲଳିତାର ଆଖିରେ ଅଜଣା ସନ୍ଦେହ ଭରିଲା । ଆଖି ପକାଇଲା ଅସଜଡ଼ା
ଘରେ । ଶ୍ରେଣିକରିବା ମାନସରେ ପରଘରେ ପଶିଥିବା 'ମଣିଷର ଅସ୍ଥିରତା ଅନୁଭବ
କଲା । ତରଙ୍ଗ ତରଙ୍ଗ ହୋଇ ପଦାକୁ ଚାହିଁଲା, ନିଜେ ନିଜ ପାଖରେ ଲଜର ହେଲା ।

କାନରେ ଡକା ଗୁଡ଼ିଲା ନିଜ ବିବେକର ଭଲପଣିଆ, ସେ ତୋ ଅପାତି, ଦେହ
ଭଲ ନାହିଁ, ଅଭିମାନ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସବୁ ସନ୍ଦେହ କ୍ଷଣକରେ ମନରୁ
ଝୁଲିଲା । ବଛଣା ଟେକିଲା । ସକାଡ଼ି ରଖିଲା । ଖୋଲି ଦ୍ଵାରଟି ଥୋଇଲା ଟେବୁଲ ଉପରେ ।
ମୁଲ୍‌ବାନ୍ ପଥର ଝଟକିଲା । ଏ ଦ୍ଵାରଟି ଦିନେ ନନ୍ଦକା ତା' ବେଳରେ ନାଲଦେଇ-
ଥିଲା । ବାରମ୍ବାର ବେଳରୁ ଦୃଶ୍ୟକୁ ପଡ଼ିବାରୁ ନିଜେ ସେ ନନ୍ଦକାକୁ ହେଉଛ ବୋଲି ।
ତାଙ୍କର ଅତି ଗୋରୁ ଦେହକୁ ଖାସା ମାନେ ।

ଘର ଓଲଟି ପରିସାର କଲା । ଆରେ, ଟିପସ୍ ତଳେ ଶୁଣି ସେହ୍ନାକ
ପଡ଼ିଲା । ଅପା ଅତି ଅସାବଧାନ । ଏମିତି ସେ ଶୁଣିଗୁଡ଼ା ଯେଉଁଠି ପାରି ସେଠି ପକାଇ-
ଦିଅନ୍ତି । ଅଣ୍ଟାରେ ଝୁଲିଲା । ଗୁଡ଼ି ଧରି ପଶିଲା ମଝି ଘରେ । ଅଜାଣତା ଘର ।

ଏଇ ଘରଟି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ । ଖଞ୍ଜା ପାଖକୁ ଦିଗୁଟି ଓ ବାରି ଆଡ଼କୁ ଦିଗୁଟି
ଝୁଲିଲା । ଦୁଇ ପାଖରେ ଦୁଇ କୋଠରୀକୁ ଦରଜା । ନନ୍ଦକା ରହୁବା ଘର ଆଡ଼ର
କବାଟ ଖୋଲି । ଲଳିତା ରହୁବା ଘରଆଡ଼କୁ ଯେଉଁ ଯାଉଛି କବାଟ, ସେଥରେ
ଝୁଲିଲା ବଡ଼ କୋଲପ । ସେ କୋଲପର ଶୁଣି କେବେ ଖୋଲି ହେବାର ସେ ଘେଷି-
ନାହିଁ । ସେଥରେ ଲଳିତାର ନଜର କେବେ ପଡ଼ିନାହିଁ ।

ଏଇ ବଖରୁଟି ଉନ୍ନତ ଘର । ଦୁଇପାଖର କାଞ୍ଚ କଡ଼କୁ ଲଗି ରହିବା ବେଶ
ଉପରେ ବଡ଼ଗୁଡ଼ି କେତେ ଟଙ୍କା, ସୁଟ୍‌କେସ୍, ରଖା ହୋଇଛି । ସେଥରେ ଅଳ୍ପ
ଜାତିକାତିକା ନୂଆ ପୁରୁଣା ଶାଢ଼ୀ, ସେମିଟ୍, ବ୍ଲାଉଜ, ଜାମା, କୁରୁତା । କାହିଁରେ
ଅଳ୍ପ ସୁନା ଗହଣା, ବାସନ କୁସନ । ସବୁ ଟଙ୍କା ସେ ଅଦ୍ୟାପି ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ
ପାଇନାହିଁ ।

କାନ୍ଥ କଣରେ ରଖା ହୋଇଛି ବଡ଼ ଲୁହା ବାକ୍ସ । କେତେଥର ସେ ନିଜେ ଡିଙ୍ଗାଲୁ । ଆକଥାକ ହୋଇ କେତେ ଟଙ୍କାର ନୋଟ୍ ରଖା ହୋଇଛି, ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । ତା ଭିତରେ ରଖା ହୋଇଛି ଛୋଟ ଛୋଟ ଟିଣ ବାକ୍ସ । କାହିଁରେ ସୁନା ମୋହର ଭରା, ଆଉ କାହିଁରେ ଦାମ୍ବିକା ସୁନା ଗହଣା । କେତେ ଟଙ୍କାର ହେବ, କେତେ କଣିକାର ଶୁଣି ତାର ନାହିଁ ।

ଘାସିଆସ ଗୁଡ଼ିଲୁ । ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସା ହୋଇଥିବା ଭାଉଜଙ୍କର ଅତି କରୁଣ ଚିତ୍କିତ ତାକୁ କେହିବାକୁ ଲାଗିଲା, ଗୁଡ଼ି ରହୁଛି କ'ଣ ? ଏଡ଼େ ବେଶି ସବୁକଥା ଭୁଲିଗଲା ? ରୁମର ସାହାଯ୍ୟରକୁ ଜମି ଦି'ମାଣ, ମୋଟେ ଟଙ୍କା ଦାନଶକୁ ବନ୍ଦା ପଡ଼ିଥିଲା । ମୋର ସବୁ ଗହଣା ବନ୍ଦା ପଡ଼ିଥିଲା ଦୁଇଟି ଟଙ୍କାକୁ । ସବୁ ତ ଜାଣ ଲଳିତା, ପେଟରେ ଓଦାକନା ଦେଇ କେତେଦିନ ଆଉ ଆମେ ଚଳିପାରିବୁ ?

ଅଣ୍ଟାରୁ ଗୁଣ କାଢ଼ିଲା । ଟଙ୍କା କେଇଟା ଯେ, ଧାନଶୁଣା ହେଁ ସବୁ କାଉଖୁଆ ପରି ଖୁଆଏ ଯିବ । ପାଞ୍ଚଶ ଟଙ୍କାରେ ଯେଉଁ ଗହଣା ଓ ଶାଢ଼ୀ ଭଲ ଭାଉଜ ଦେଇଥିଲେ, ସେତେକ ଢେଉଁ ଟଙ୍କାରେ ପଡ଼ିଛି ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଏ ଘରେ ଗୋଡ଼ ଦେଲା-ଦିନ ନନ୍ଦିକା ସେ ସବୁ ଉତାରି ମୂଲ୍ୟବାନ ନୁଆ ଗହଣା ନାଈଦେଇଥିଲା ।

ଲଳିତାର ହାତର ଗୁଣମୁଠା ଅରିଉଠିଲା ।

ସେ ଶ୍ରେଣି କରିବ ? ହୁ । ଏ ଘରେ ତାର କି ଅଧିକାର ଅଛି ? ଏ ଘରର ଘରଣୀ ହୋଇ ସେ ଆସିନାହିଁ, ସେ ଆସିଛି ନନ୍ଦିକାର ପରିବ୍ରାଜିକା ହୋଇ, କେଜାଣିବା ଖେଳଣା ହୋଇ । କଣ୍ଢେଇକୁ ସଜାଇଲା ପରି ନନ୍ଦିକା ତାକୁ ସଜାଇ ଦେବ । ନିଜେ ନେଇ ଗୁଡ଼ିବ ତା'ର ସ୍ବାମୀ ପାଖରେ । ପୁଣି, ସ୍ବାମୀ ଅବାଧ ହେଲେ ତାଙ୍କର ହାତ ଧରି ଲଳିତାର ଘରେ ଗୁଡ଼ିବ । ସମସ୍ତେ ତାର ହାତର ଖେଳଣା ।

ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ହାତଟେକାରେ । ସବୁ ତୋର, କାହିଁରେ ତୁ ହାତ ଦେବୁ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା ତରତର କରି ଘର ଓଲଟିଲା । ମଝିଘରେ ଶୁକରବାକର, ଏପରି କି ଅତି ବିଶ୍ବାସୀ କନ୍ଦ ବି କେବେ ପଶନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ ଘର ଓଲାଓଲି ସଜଡ଼ାସଜଡ଼ କରେ ନିଜେ ନନ୍ଦିକା । କେବେ କେମିତି ସେ କହିଲେ, ଲଳିତା ସେତେକ କରେ । ଆଜି ନିଜ ମନକୁ ସେ କରୁଛି ।

କାଚନବାଟଲଗା ଆଲମାସ ଗୁରୁଟି ଗୁରୁ ଶ୍ରୀମତୀ ପରି ଏକା ଥାଉଥିଲେ ପୁଅପଟ କାହୁଁ ଆଡ଼କୁ ପଛକରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ତଳ ଆକମାନଙ୍କରେ ଲୁଗାପଟା, ଆଳକୁର । ଉପର ଆକଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ରଖାଯାଇଛି ଜାତକାତକା ଖେଳଣା—ମଣିଷ, ପୁରଲ ମୁଖି, ବାଘ, ଶଲୁ, କୁମ୍ଭୀର, କଳ ଖେଳଣା—ମଟରଗାଡ଼ି, ଉଡ଼ାଜାହାଜ । କଡ଼ ଆଲମାସର ଉପର ଆକରେ ଲୁଗାଜାମା ପିନ୍ଧି ବସିଛନ୍ତି ଦିଓଟି ଶିଶୁ, ଗୁରୁପାଞ୍ଚ ମାସର ପିଲା ଦିଓଟି ପରି । ଗାଟ ପାରସ୍ । ପୁଅଟିଏ, ଝିଅଟିଏ ।

ଲଳିତା ଗୁହଁ ରହିଲା ।

ତାଲପକା ଯାଉଛି କବାଟ ! ଆଉ ଘରେ ଲଳିତା ରହେ । କାହା ପାଇଁ ପଡ଼ିଛି ଏ ତାଲ ? ଲଳିତା ଅନୁଭବ କଲା, କେବଳ ତାଆରି ପାଇଁ । ଏଡ଼େ ଅବଶ୍ୟାସ ? ତେବେ, ଏ ଘରର ସେ କିଏ ? ଖାଇବା, ପିନ୍ଧିବା, ପଦେ ମିଠା କଥା ଶୁଣିବାଛଡ଼ା ଏ ଘରେ ତାର ଆଉ କାହିଁରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ସେ ଏହା ସହପାରିବ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ସେ ତାଲ ଖୋଲିଦେବ ।

ଗୁରୁ ପେଡ଼ାକ ଧରି ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଗୁରୁ ତାଲରେ ଲଗାଇଲା । ହେଲୁ ନାହିଁ । ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ତାଲର ଗୁରୁ ନଈକା ନିଜେ କେଉଁଠି ଲୁଚାଇ ରଖିଛନ୍ତି ପରା ! ଏତେ ଅବଶ୍ୟାସ ! ତାଙ୍କର ସବୁ ସ୍ନେହ, ସବୁ ସରାବ କେବଳ ଲେକଦେଖାଣ !

ଲଳିତାର ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିଲା ।

ଓଢ଼ା ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ନଈକା ଘରେ ପଶିଲା ।

ଲଳିତା ତରତର ହୋଇ ଘୁଞ୍ଚିଆସିଲା । ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିବାକୁ ତାକୁ ତର ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ନଈକା ମୁହଁରେ ତା ଆଖିରୁ ଗୁହଁଲା । ଲଳିତାର ମନର କଥା ସେ ବୁଝିଲା । ତା'ର ହାତଟି ଧରି କହିଲା, ତୋ ଆଖିରେ ଲୁହ ସେ ?

ତମେ ଗୁରୁଟା ପକାଇ ଦେଇ ଯାଇଥିଲୁ ଅପା, ନଥ ।

ଘଣ୍ଟାରେ ନଈକାର ନାକ ଫୁଲିଫୁଲି ଉଠିଲା । ଲଳିତାର ହାତ ଛୁଡ଼ି ସେ କହିଲା, ମୋର କି ଗୁରୁ ଲୋ ? ଏତେ ବଡ଼ ବୋଝ ବୋହୁବାକୁ ଆଉ ମୋର ବଳ-ବୟସ କି ଶକ୍ତିସାମର୍ଥ୍ୟ ନାହିଁ । ସେ ଗୁରୁ ତୋର, ତୁ ଏଥର ସେଇଟା ରଖ ।

ଲଳିତାର ଆଖିରେ ଭୟ । ତରିଲା ଅରିଲା ସ୍ଵରରେ ପଚାରିଲା, ଏ କି କଥା କହୁଛ ଅପା ?

ଠିକ୍ କହୁଛି । ମୋ ମନରେ ଦୁଃଖ ନାହିଁ । କାହା ପାଇଁ ମୋର ଏ ବୋଧ ?
 ବୁଝିପାରୁନୁ ? ତୋ'ର ପାଇଁ । ତୋ ପେଟରୁ ମୋର ଯେଉଁ ପିଲାଟି ଦିନେ ଆସିବ,
 ତା'ଆଁର ପାଇଁ । ତୁ ତ ଯୁକ୍ତକଥା ଏବେ ଶିଖିଲୁଣି, ଯଦୁ ଘରକରଣା ଜାଣିଲୁଣି, ମୁଁ
 କାହିଁକି ଏ ବୋଧ ବୋଧୁବ ? ଏଣିକି ଏ ଗୁଣ ତୁ ଋଣ । ତୁ ଯଦୁ କାରବାର କର ।
 ମୁଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବି ଲଳିତା, ଜହ୍ନାଳରୁ ମୁକ୍ତ ହେବି । ତୁ ମୋର ସ୍ତନା ଭଉଣୀଟି,
 ସାନ ଭଉଣୀଟି, ମରଣ ମୁହଁରୁ ମତେ ବଞ୍ଚାଇଲୁ, ମୋତେ ଏ ଜହ୍ନାଳରୁ ବି ବଞ୍ଚାଇବୁ ।

ନନ୍ଦକା କବାଟକୁ ଅନେଇଲା । କଡ଼ା ଦେହରେ ତାଲାଟା ଓଲଟିଛି । ଘଟଣାଟି
 ସେ ବୁଝିଲ କହୁଲା, ତୋ' ଉପରେ ଅବଶ୍ୟାସ କରି ସେ ତାଲା ମୁଁ ପକାଇନାହିଁ ଲେ
 ଓଲମ୍ପୀ, ମୋ ନିଜ ଉପରେ ଅବଶ୍ୟାସ କରି ମୁଁ ସେ ତାଲା ପକାଇଛି । ତାଲାର ଗୁଣ
 ଅଛି ସାତତାଳ ପଙ୍କଜଲେ, ଫଡ଼ୁଆ ଭିତରେ ଦେଖିବୁ ?

ଉଦ୍ଦେଶ୍ଯକ ହୋଇ ନନ୍ଦକା ଲଳିତାର ହାତରୁ ଗୁଣମୁଠାକ ଟାଣିନେଲା ।
 ଆଲମାସ ଖୋଲି ଟିଣବାକ୍ସରୁ ଗ୍ରେଟ ଗୁଣଟିଏ ସେ କାଢ଼ିଲା । ସେଥିରେ ଟ୍ରଙ୍କ୍
 ଖୋଲି ତା ଭିତରେ ଥିବା ଟିନ ତମଡ଼ା ସୁଟ୍କେସ୍ ଖୋଲିଲା ସେଇ ଗ୍ରେଟ ଗୁଣରେ ।
 ସୁଟ୍କେସ ଭିତରେ ବଡ଼ତାଲାର ଗୁଣ ଅଛି !

ଏବେ ସେ ତାଲା ଖୋଲିବ ଲୋ ଲଳିତା, ଏଇ ଦେଖୁ—

ତାଲା ଖୋଲି କବାଟ ଠିଆମେଲା କଲା । ସେପାଖେ ଲଳିତାର କୋଠା,
 ଏପାଖେ ନନ୍ଦକାର ।

ଝରଝର ଆଖିରେ ଲଳିତାର ହାତ ଧରି ନନ୍ଦକା କହିଲା, ତୋ ଉପରେ ମୋର
 ଅବଶ୍ୟାସ ନାହିଁ ଲୋ ପାଗଳୀ, ମୋ ନିଜର ଦୁଃଖଲଜ୍ଜା ଉପରେ ମୋର ଅବଶ୍ୟାସ ।
 ପିଲାଲୋକ ତୁ, ମୋ ମନର କଥା ବୁଝିପାରୁନୁ ନାହିଁ । ତତେ ବୁଝାଇ କହିବାକୁ
 ମୋର ସାହସ, କି ସେହି ନାହିଁ । ନେ ଏ ତାଲାର ଗୁଣ । ଭିତର ପାଖରୁ ଏଇ
 କବାଟରେ ସେ ତାଲାକୁ ପକାଇ ଦେ । ତୁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବୁ, ମୁଁ ବି ଆଉ ମୋ ଭିତରେ
 ନିଜ ସଙ୍ଗେ ଲଢ଼ିବି ନାହିଁ । ଏବେ ହେଲା ତ ?

ନନ୍ଦକା ନିଜ କୋଠାକୁ ଆସିଲା । ରା୍ୟକରୁ ଟାଣିଆଣିଲା ଶୁଖିଲା ଶାଢ଼ୀ ।
 ସେ ରତ୍ନସ୍ତ୍ରବା କୋଠାକୁ ଲାଗିଥିବା ଯାଉଳି କବାଟ ଟାଣି ଜଞ୍ଜିର ଲଗାଇଲା ।

ଲଳିତା କାବା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲା । ସେ ଅନୁଭବ କଲା ଯେ ସେ
 ଗୋଟାଏ ଅନ୍ଧମଣିସୁ ଅପରାଧ କରିପକାଇଛି । ଅରୁର ହେଇ ସେ କବାଟରେ ହାତ
 ମାରି କାନ୍ଦୁଛି ସ୍ବରରେ ତକା ଗୁଡ଼ିଲା, ଅପା, ଅପା, ଅପା— !

ଉତ୍ତର ନ ପାଇ ବାଲିଆଣୀ ପରି ବରଣ୍ଡାବାଟେ ଆଉ କୋଠରୀକୁ ଯେ ଛୁଟି-
ଆସିଲା । ଦେଖିଲା, ନନ୍ଦକା ଲୁଗା ପାଲଟି ଚରୁଣୀ ଧରି ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଉଛି । ତାର
ଦୁଇ ଆଖିରୁ ଦ'ଧାର ଲୁହ ଗଡ଼ିପଡ଼ୁଛି ।

ଲଳିତା ନର୍କପଡ଼ି, ନନ୍ଦକାର ଦୁଇ ପାଦର ତଳେ ମଥା ଲଗାଇଲା । କର୍କ କର୍କ
ହୋଇ କାନ୍ଦଉଠିଲା । ତାର ଅମାନ୍ୟତା ଲୁହ ନନ୍ଦକାର ପାଦ ପଶାଳିଲା ।

ନନ୍ଦକା ଚରୁଣୀ ରଖି ତାର ହାତ ଧରି ଭକ୍ତ ଉଠାଇଲା । ପଲଙ୍କ ଉପରେ
ପାଖରେ ବସାଇଲା । ଲଳିତାର ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛିଲା । କଅଁଳେଇ କହିଲା, ତୋ
ଆଖିରେ ଲୁହ ଦେଖିବି ନାହିଁ ବୋଲି ମୋର ସବୁ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସବୁ ତପସ୍ୟା ଆଜି ପଣ୍ଡ
ହୋଇଛି ଲଳିତା, ତୋ ମନର ଛପିଲା ସନ୍ଦେହ ଆଜି ତତେ କନ୍ଦାଇଛି । ମୋ ଉପରୁ
ତୋର ବଶ୍ୟ ସ୍ବଚ୍ଛେଦ, ଏଇ କଥା ଶୁଣିଲେବୋଲି ଛୁତି ମୋର କରତ ହେଉଛି ।
ଏଇଥିପାଇଁ ମତେ ରୁ ଅପା ବୋଲି ସମ୍ମାନ ଦେଉ ? ଏଇଥିପାଇଁ ତୋ ଅପାକୁ ରୁ ସମ
ହାତରୁ ଟାଣିଆଣିଥିଲୁ ? ଛୁଡ଼ିଦେଇଥିଲେ ତତେ ଆଣିବାଦ କରି ହସି ହସି ମୁଁ
ଗୁଲିଯାଇଥାନ୍ତୁ ।

ଦୋଷ କ୍ଷମାକର ଅପା, ମୋ ମନର କଥା ମୁଁ ତମକୁ କହ ପାରିନାହିଁ ।
କହିବାକୁ ମତେ ବେଳ ଦେଲ ନାହିଁ । ମରି କବାଟରେ ଏଡେ ମୁଠାଏ ତାଲ ଯଦି
ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା, ମୋ ଅପା ହେମାଳିଆ ତଳଟାରେ ରାତିରେ ଶୋଇ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଆଖି
ଫୁଲାଇ ନ ଥାନ୍ତା । ମୁଁ ଏହା କେବେ କରାଇ ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତୁ ।

ଲଳିତା ଅଗଲ ପାଦରେ ଉଠିଗଲା । ମରି କବାଟର ଝିକୁଳୀ ଖୋଲିଲା । ପାଖକୁ
ଆସି ପୁଣି ବସିଲା ନନ୍ଦକା ନିକଟରେ । କହିଲା, ଏ କବାଟ ଏମିତି ଖୋଲ ରହିବ ଅପା,
ମୋ ମନରେ ଯେଉଁ ସନ୍ଦେହ ତମେ ଶ୍ରେୟସ୍କ, ସେ ସନ୍ଦେହ ସତ ହେବ । ତମେ ମତେ
ତମର ସଫସ୍ତ ଦେଇଛ । ମୁଁ ତମର ଗେଲବସର ଟିକି ଭଉଣୀଟି, ନିଜକୁ ତମର
ଗୋଡ଼ିତଳେ ଅରପି ଦେଉଛି । ତମର ଗୋଡ଼ି ଧରୁଛି, ନେହେରୁ ହୋଇ ମିନତି କରୁଛି,
ଅପା, ତମେ ଆଉ ମତେ ହତାଶ କରିନାହିଁ । ତମେ ମୋତେ ବ୍ରହ୍ମଣ କର, ମୋ ସାଥରେ
ତମ ଅରପିଲ ସଫସ୍ତକୁ ତମେ ରୁମର କର । ବାହାରେ ହସି, ଭିତରେ କାନ୍ଦି ଦୂରେଇ
ଦିଅ ନାହିଁ । ଅପା, ଅପା—

ଲଳିତା ଢଳିପଡ଼ୁଣୁ ନନ୍ଦକା ତାକୁ ଛୁତି ଉପରକୁ ଓଟାରିନେଲା । ଯିଠି ଆଉଁସି
କହିଲା, ହଁ, ଏ କି କଥା କହୁଛୁ ଲେ, ରୁ ମୋର ସାନ ଭଉଣୀଟା, ରୁ ହେବୁ ମୋର
ସଉରୁଣୀ ?

ଅପା, ମତେ ହସାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ତମେ କେବଳ କାନ୍ଦୁଥିବ, ମୁଁ ଏହା
ସହ୍ୟାବୁନାହିଁ । ତମର ଆଖିର ଲୁହର ଶୁଣି ମୁଁ ନେବି । ତମର ମୁଁ ସଉରୁଣୀ ହେବି

ପଛେ, ଅବାଧ ହେବ ନାହିଁ । ତମେ ଆଗ । ତମର ପଦସେବା କରିବା ମୋର ଧର୍ମ,
ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମତେ କରିବାକୁ ଦିଅ ।

ଲଳିତା, ଗୁହଁଲୁ ମୋ ମୁହଁକୁ ।

ଲଳିତା ମୁହଁ ଟେକିଲା । ଆଖିରେ ଲୁହ ।

ନନ୍ଦକା ଭାବଲା, ଏଇ ସିଲଟା ଅଳି କରୁଛି, ମୋର ସଉରୁଣୀ ହେବ ? ଅସମ୍ଭବ;
ଦୁଇଆରେ ଚହଲ ପଡ଼ିବ । ନା, ନା ।

ନନ୍ଦକା ଦୁଇ ହାତରେ ଲଳିତାର ମୁହଁ ଟେକି ଧରିଲା । ଖୋଲି କଲା । ଆଖିରେ
ଲୋକକ ଭରି କହିଲା, ତୋ'ର କଥା ହେଉ ଲେ ଲଳିତା, ଏ କବାଟ ସେମିତି ଖୋଲି
ରହୁ । ତାଲାଟା ଯେ ଥିଲା ମୋ ଦୁଃଖତାର ଜଗୁଆଳ । ତାଲାଟା ଯାଉ । ତୋ ଅପା
ବହୁସ୍ୱାମୀୟା ସେ ତୋର ଅପା ହିଁ ରହିବ, ସଉରୁଣୀ କେବେ ହେବ ନାହିଁ । ତୋ
ଅପାର ଆଖିରେ ଆଉ କେବେ ରୁ ଲୁହ ଦେଖିବୁ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା ହସିଲା । ଗୁରୁ ମୁଠିକ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ କହିଲା, ନିଅ ଅପା, ତମେ
ଆଉଣୁ ମୁଁ କାହିଁକି ଇଆର ବୋଝ ବୋହୁବ ?

ନନ୍ଦକା ଗୁରୁ ନେଲା । କହିଲା, ଖୋଲିବାର ବସ୍ତୁସ ତୋର ଯାଜନାହିଁ, ମୁଁ
ଆଉଣୁକାହିଁକି ପଡ଼େ ଏ ଜଞ୍ଜାଳର ବୋଝ ରୁ ବୋହୁବୁ ? ସବୁ ମୁଁ ତୋ'ର ପାଇଁ
ଯାଜନ ରଖିଛି । ଅନା ସେ ଆଳମାଣକୁ । କେମିତି ସୁନ୍ଦର ପୁଅ ଓ ଝିଅ ସକେଇ ରଖିଛି ।
କଣ୍ଢେଇ ଖୋଲାଇ ବେଳ କାଟିବାକୁ ମୋର ମନ ଆଉ ହେଉ ନାହିଁ । ରକ୍ତମାଂସର
କଣ୍ଢେଇ ଗଡ଼ ରୁ ମୋ କୋଳରେ ଦେବୁ ଲଳିତା, ତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଏ ବୋଝ
ମୁଁ ବୋହୁଛି ।

ଲଳିତା ମୁହଁ ତଳକୁ କଲା ।

ସେ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?

ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଜଳଖିଆ କରିଛୁ ?

ଯାଉଛି ।

ଦହେଁ ଯିବା ଚାଲି । ଅଜି ତାଙ୍କୁ କଥା କହିବା ନାହିଁ । ପାହାନ୍ତାରୁ ଉଠି
ପଳାଇବାର ମଜା ଦେଖିବା, ରହ । ହେଲା ତ ?

ହସି ହସି ଲଳିତା ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ହିଁ ଉଠିଲା । ତାର ପ୍ରଥମ ମୁହଁକୁ ଡେଇଁ ଗୁ
ନନ୍ଦକା ଚନ୍ଦ୍ରସୁ ହେଲା । ନନ୍ଦକା ନିଜକୁ ଭୁଲିଲା । ନଅ ବର୍ଷର ଝିଅଟିଏ ସେ ଲଳିତା,

ଶୋଭା ଅପାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ନନ୍ଦକାର ବୋହୂପଣିଆ ଦେଖିବାକୁ ଆସିବୁ କି ? ସେମିତି ସେ ଦିଶୁଛି । ଲଳିତାକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କରୁ ତାର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ କାନ୍ଧ ଉପରକୁ ନୁଆଇନେଲା, ସତେଜ ଦୃଷ୍ଟି ଦେହକୁ ମିଶାଇ ସେ ଏକାକାର କରିବ ।

ସୁନ୍ଦର କହୁ ବୁଝିପାରିଲା ନାହିଁ ।

କାହାରି ଗୁଣରୁ କଥା ବାହାରୁନାହିଁ । ଦିହେଁ କେବଳ ହସୁଛନ୍ତି । ପରସ୍ପରର ମୁହଁକୁ ଅନାଦି ଆଖିରେ କଥା ଭାଷା ହେଉଛନ୍ତି । ସେ ଜଳେ କିନ୍ତୁ ପରସ୍ପରଲେ ଲଳିତା ଗୁଡ଼ିଏ ନନ୍ଦକାର ମୁହଁକୁ, କହୁନ ? ହସି ହସି ନନ୍ଦକା ଉତ୍ତର ଦେଉଛି, ଭୁ କହ ।

ଦିହେଁ ଚୁପ୍ ।

କହ ନ ବୁଝି ସୁନ୍ଦର ବି ହସୁଛି । ଦିହେଁ ଆଜି ଶପଥ କରିଛନ୍ତି ପରା, କଥା କହୁବେ ନାହିଁ ।

ସୁନ୍ଦରର ସକାଳ ଧୂପ ସରିଲା । ଟେବୁଲ ଉପରେ କାତ ଗୁଆଟି ରଖି ସେ ପଦାକୁ ଯାଇ ଘାତ ଧୋଇଲା । ଚଉକିଆରେ ଘାତ ପୋତୁ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲା, ଲଳିତା ଟେବୁଲ ଉପର ସଫା କରୁଛି । ନନ୍ଦକା ରାଧାକ୍ରେ ଲୁଗା, ଜାମା, ଶାଢ଼ୀ ସଜାଇ ରଖୁଛି ।

ସୁନ୍ଦର ଚଉକି ଟାଣି ବସିଲା । କାହାଣୀକୁ ଶୁଣି ଦେଖିଲା, ଦଶଟା ବାଜିବ । ମେଘୁଆ ପାଗ । ଏବେ ଶୁଭ ପାହୁଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ନନ୍ଦକା ଓ ଲଳିତା ମଝିଘର ବାଟେ ଆଉ ଘରକୁ ଗଲେ । ସୁନ୍ଦର ଦେଖିଲା, ମଝିଘରର ଦୁଇପାଖ କବାଟ ଖୋଲା । କିଏ ଖୋଲିଲା, କାହିଁକି ଖୋଲିଲା ସେ ଅନୁମାନ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ତାକିଲା, ନନ୍ଦିକା !

ତୁ ଯା ଲଳିତା, ମୁଁ ଯାଏ ଶେଷଇଘରକୁ ।

ଲଳିତା !

ତମେ ଯାଅ ଅପା, ମୁଁ ଆଜି ଶୁଦ୍ଧିବ ।

ଶୁଣ ମ ।

ନନ୍ଦିକା କହୁଲା, ଦିହେଁ ଯିବା ଶୁଲ ।

ଲଳିତାର ଘାତ ଧରି ନନ୍ଦିକା ଆସିଲା ଲଳିତାର କୋଠାକୁ । ଦିହେଁ ସୁନ୍ଦରର ଆଗରେ ଠିଆହେଲେ । ସୁନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟି ତେଜିଲା ଜଣକ ମୁହଁରୁ ଆଉ କେବେ ମୁହଁକୁ । ଦିହେଁ ଗନ୍ଧାର । ଦୃଷ୍ଟି ତଉଲୁଛି ପରା, କିଏ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ?

ଲଳିତା ହସିଲା ଲାଜର ହୋଇ ନନ୍ଦିକାର କାନ୍ଧରେ ମୁଣ୍ଡ ନେଇିଲା । କହିଲା,
କଅଣ ସେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ବା ?

ନନ୍ଦିକା କହିଲା, ପରୁରୁରୁ ରୁ ?

ଲଳିତା କହିଲା, ତମେ ପରୁର ।

ସୁନନ୍ଦ ପରୁରୀଲା, ମଝିଘଟ କବାଟର ତାଲା କିଏ ଖୋଲିଲା ?

କହନା ଅପା, ମୁଁ ଖୋଲିଲି ।

ରୁ କହନ୍ତୁ, ମୁଁ ଖୋଲିଲି ।

ହଁ, ବୁଝିଲି ।

ଦହେଁ ହସିଉଠିଲେ । ଦୁହେଁଙ୍କର ହସ ସୁନନ୍ଦର ମନକୁ କୁରୁକୁରୁ କଲା । ହସ
ରୁପି ସୁନନ୍ଦ କହିଲା ଗନ୍ଧାର ହୋଇ, ମୁଁ ଆଜି କଟକ ଯିବି । ଉପରଠିଲି ବର୍ଷା ହେବା
ପରି ଲାଗୁଛି । ଏଇବେଳା ଚାଲିଗଲେ ଭଲ ହେବ ।

ଅପା, କାଲି ଏଡେବେଳକୁ ତ ସେ ଆସି ନ ଥିଲେ ?

ଦିନ ଗଣିଲେ ଦି ଦିନ ଚାଲୁଛି, ରାତି ଗଣିଲେ ଗୋଟିଏ ।

ଶୁଣ, ଅତି ଜରୁରୀ କାମ ରୁଡ଼ି ଆସିଛି । ଏଇକ୍ଷଣି ମନେ ପଡ଼ିଲା । ଯିବାକୁ ହିଁ
ହେବ ।

ଆଲେ ଲଳିତା, ରୁଡ଼ିଘରେ ପିମ୍ପୁଡ଼ି ଲଗିଥିବ । ରାଜବ ଝାଡ଼ିବାକୁ ଡରୁଥିବ ।
ଦେଲେ, ଗାଆଁକୁ ଆସିବା ଆଗରୁ ସେ ଜରୁରୀ କାମଟା ମନେ ପଡ଼ିଥିଲେ ଦିନକ ପାଇଁ
ଝାଲନାଲ ହୋଇ ଏତେ କଷ୍ଟ ସହ ଉଡ଼ୁଉଦିଆ ଦ'ପହରେ ଧାଇଁ ଆସିବା ଦରକାର
ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା ।

କାହାକୁ କଣ୍ଠ ଦେଇଆସିଥିବେ ମ, ଅପା !

ହଁ ଲେ ଟେପାଶ ମଣିଷ, କଣ୍ଠଦିଅନ୍ତି, କଣ୍ଠ ବି ଦିଅନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଘରେ ମନ
ଲଗେ ନାହିଁ । ଗୁଲୁକୁ ଗୁଲୁ ରାତି ଅଥ ହୁଏ ।

ସୁନନ୍ଦ ହସିଲା । ନନ୍ଦିକା ଓ ଲଳିତା ପରସ୍ପରରମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ହସୁଛନ୍ତି । କଣେଇ
ଗୁଡ଼ୁଛନ୍ତି ତାକୁ । ମନେହେଲା, ଦୁଇଆଟା ଆଜି ହଠାତ୍ ଜପର ବଦଳି ଯାଇଛି ।
ଦହେଁ ଏକାଠି ହୋଇ ଆଗରୁ ଭାବି ବିଚାର ତାକୁ ପରିହାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ି କରୁଛନ୍ତି ।
ଦୁହେଁଙ୍କଠାରେ ଏପରି ତଳ ଅଜି ସେ ନୂଆ ଦେଖୁଛି ।

ଭାବିଛନ୍ତି ସୁନନ୍ଦ ମୁହଁ ଗନ୍ଧାର କଲ । ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । ଖଟବାଡ଼ ଉପରୁ
ଚୋଖିଟି ନେଇ ଦେହରେ ଗଳାଇଲା । କାମିଜଟି ହାତରେ ଧରି ବଡ଼ ଅଇଲା ଆଗରେ
ଠିଆହେଲା । ନିଜର ପ୍ରତିବିମ୍ବକୁ ଅନାଇ କହିଲା, ଶୁଣ, ସେମାନେ ହେଲେ ଦୁଇଜଣ

ମୁଁ ଥିବି ଏକା । ଏବେ ଆମେ ହେଲୁ ଦୁଇଜଣ । ଯୋଡ଼ାକୁ ଯୋଡ଼ା ସରି ଚାଲିଛି ।
ଶୁଣ ମୋର କା, ସୁନନ୍ଦକୁ କେହି କଥା କହୁନାହାନ୍ତି । ସେ ଏବେ କଟକ ଯାଉଛି ।
ତମେ ତାଙ୍କୁ କହିଦେବ, ମୋ'ର କା' !

ଆସା ମ, ଆମେ ସେମିତି ଶୁଣିବା ହେବା ଆସ ।

ଲଳିତା ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରି ସୁନନ୍ଦ ପଛରେ ଠିଆହେଲା । ଏପାଖେ ନନ୍ଦକାର
ମେପାଖେ ଲଳିତା । ଦୁହେଁଙ୍କ ମଝିରେ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇଛି ସୁନନ୍ଦ । ତନୋଟି
ରୂପର ହସିଲା ପ୍ରତିଛବି । ତନୋଟି ଦେଖି ଆଇନା ଭିତରେ ଲଗାଲଗି ହୋଇ
ଗୋଟାଏ ହୋଇଛି, ଆଉ ସେଇ ଗୋଟାଏ ଦେହର ତନୋଟି ମୁଣ୍ଡ !

ଘଇରା ପଛେ ମରୁ, ସହରୁଣୀ ଶୁଣି ହେଉ, କେଉଁ ଯୁଗ କେଉଁ କାଳରୁ
ଗଢ଼ିଆସୁଛି ଏହି ବଚନ ଗୁଣ୍ଡରୁ ଗୁଣ୍ଡ ।

ଜଣକର ଦିଓଟି ପତ୍ନୀ, ଏ ଖବର ପାଇଲେ, ଅନ୍ୟର ମନରେ ଡଢ଼ଳ ବଳଳ
ହୁଏ କୁହୁହଳ ପ୍ରଶ୍ନ ଲହୁଏ ମନ । ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଜାଣିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ହୁଏ ।

ରାଗ ରୋଷ, କରତା ଫୋପଡ଼ା, ବାଲ୍‌ବତଣ୍ଡା, ଚୁଟି ଧରାଧରା । ବେତା
ମୁହଁ । ଅନ୍ୟର ମଜା ଦେଖିବାକୁ ଆଗ୍ରହ, କିନ୍ତୁ ଦେଖାଇହେବା ଦୁଃଖ ଓ ସହାନୁଭୂତିର
ଯା-ଲଗିଯା-ଯା ଛୁଡ଼ିଯା କଥା । ପଛରେ ବହୁ ପ୍ର, ଥଟ୍ଟା ତାମସା । ଆଜି, ପୁଣି ଏ ପାଖେ,
ସ୍ବା ମୁହଁରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ପ୍ରଶଂସା ତ କାଲି ପୁଣି ସେ ପାଖେ, ତା ମୁହଁରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଟା ଡହଣ,
ଏପରି ସେପରି ହୁଏ, ସରସ୍ବତୀଟି ଭଲ । ମୁହଁ ବୁଲାଇଲେ ସରସ୍ବତୀ ହୁଏ ଶୁଭାଶ,
ଅଳସୋର, ଗରବା । ପୁଣି କେବେ, କି ଶୋଭା ଦିଶୁଛନ୍ତି ଗୋ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ବତୀ ପରି ।

ନନ୍ଦକାର ଏହା ଜାଣେ । ଲଳିତା ବି ଜାଣେ । ମା ଝୁଡ଼େଇ, ଗାଆଁର ଆଉ
ଆଉ ମାଉସୀଙ୍କର କଥା, ଟାହୁ ଟାପରା, ହସ ତାମସା କାନରେ ବାଜିଛି । ଦୁଇଜଣଙ୍କର
କଳିଆ ଦେଖିଲେ ଗୁଣ୍ଡରୁ ବାହାରେ, ଦେଖ ମ, ଦୁଇ ସହରୁଣୀଙ୍କ ପରି ଲଗିଛି ବଟାପଟା
କଳିଆ, ଧରାପରା । କେକେ ନଖ ପଶୁଛନ୍ତି ।

କାନରେ ବାଜିଛି, ଆହା, ବଚର ନରସିଂହଟି, କିନି ପରକଥା ଭାବି କାଠପାପାଣ
ପାଲଟିଗଲାଣି । କଅଣ ସେ କରବ ? ଏକ ପରିକା ଦିଓଟି ଶାଢ଼ୀ, ଦିଓଟି ଗହଣା ସିନା
ଆଣିଛି, ଏକା ସଙ୍ଗରେ ସିନା ଦେବ, କାହାକୁ ଦେବ କେଉଁ ହାତରେ, କାହା ମୁହଁକୁ
ଆଗ ଚାହିଁବ ? କାହାକୁ ଆଗ କଥା କହିବ ? ମଝିଘରେ ଖଟ ପକାଇ, କି ଦୁହେଁଙ୍କ
ମଝିରେ ବଢ଼ିଆ ପାରୁ, ତାହାଗକୁ କିଏ, ଦାଆଁକୁ କିଏ ?

ମହାସାମାନ୍ୟେ କରନ୍ତି, କରନ୍ତି । ହତାଶ ହୋଇ ଫେରନ୍ତି ସୁନ୍ଦର ଘରୁ । ସେ
ଘରେ ସଉରୁଣୀ ନାହିଁ । ନନ୍ଦକା ମାଆ, ବଡ଼ ଜା, କି ବଡ଼ ଭଉଣୀ । ସେମାନେ
କି ଏମିତି ଗ୍ରେସର ହେବେ ନାହିଁ ଗୋ, ସାତ ବରପର ଝିଅ ପରି କିଏ ସିନ ସଉରୁଣୀକୁ
କୋଳକୁ ଆଉଁଳାଇ ନିଜ ହାତରେ ଖୋଜାଦେବ ?

ସୁଣି ଶୁଣିବ ? ସାନ ନଣନ୍ଦ ପରି ଲଳିତାର ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡେଇ, ମଥାରେ ସିନ୍ଦୂର
ଆଖିରେ କଜଳ, ପାଦରେ ଅଳତା ଦେଇ, ନିଜ ହାତରେ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧେଇବ ? ନିଜ
ଦେହରୁ ଗହଣା ଉତାରି ଲଳିତାର ଦେହରେ ଖଞ୍ଜିବ ? ଚୋର କରିବ ? ରାତି ଅଧରେ
ହାତ ଧରି ନେଇ ଗୁଡ଼ିଦେବ ଗେରସ୍ତ ଘରେ ? ଦେଖିବ ରହୁ, ସବୁ ସୁଆର ଦିନେ
ଭଙ୍ଗିବ, ସୁଣି ଦିନେ ନାଟ ଲାଗିବ । ଭଗାଣ ହୁଏବେ ଯେ !

ନନ୍ଦକା ସବୁ କି କରୁଥିଲା, ମହାସାମାନ୍ୟେ ମନର ଉଦ୍‌ବେଗକୁ ଲେଖିଲା ମୁହଁର
ହସରେ, ତଥାପି ସେ କାନ୍ଦିଲା କାହିଁକି ? ପାଗଳ ହୋଇ ଅନ୍ଧାରରେ ନିଜକୁ ନିଜେ
ଘଣ୍ଟି ଥିଲା, ମରକୁ ନିମନ୍ତଣ କରିଥିଲା କାହିଁକି ? ଅନ୍ଧାର ଘରେ ମଝି କବାଟର ତାଲକୁ
ଧରି କେତେଥର ସେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଅଖିରୁ ଗଡ଼ାଇଛି ଲୁହ । ଅନ୍ଧା ହୋଇ ତଳେ
ପଡ଼ିଛି ବାଟେଇ ହୋଇ ।

ଲୋକଙ୍କର କଥା ମିଛ ନୁହେଁ ।

ନିଜେ ମେ କଟିଲକା ଭିଆଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜର କଲ୍ୟାଣ ଖୁଲିଙ୍ଗ ପରି ତାର
ଛଟପଟ ପତ୍ନୀକୁ ଲଳାଇଥିଲା । ରାତିରେ ସେ ହୋଇଥିଲା ସପତ୍ନୀ । ଦିନରେ ହୋଇଥିଲା
ମା, ଜା, ଭଉଣ, ବଡ଼ଭଉଣୀ । ସାହାର ଟକଟକ ଫୁଟିଲା ଭାବ ସପନପ୍ରଥମା ମହାସାମାନ୍ୟେ
ରାତିରେ ନିମନ୍ତଣ କରି ଆଣିଥିଲା, ଦେବ ବାଦ ହେବର ନାଦ ଗଦଗଦ ହୋଇ
ଶୁଣାଇବାକୁ, ସେଇ ଜନ୍ମେ ତଳକୁ ମହାସାମାନ୍ୟେ ଦିନର ଆଲୁଅରେ ସେ ଇଙ୍ଗିତ ଦେଇ-
ଥିଲା, ପଳାଅ, ପଳାଅ, ଆଶା ତୁମର ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ, ଏ ଘରେ ବ୍ରଣ ନାହିଁ । ଦେଖିବାକୁ
ଅଇଚ ? ହେଇଛି ଦେଖ, ଏଇଟି ମୋର ଟିକି ଝିଅ, ସାନ ଜାଆଟି ମ, ମୋର ସ୍ନେହର
ପିରୁଲା ନଣନ୍ଦ, ମୋର ଅତି ଗେହ୍ଲାଉ ପିଲା ଭଉଣୀଟି, ସାହାକୁ କାଖରେ କୋଡ଼ରେ
କରି ବଢ଼ାଇଛି, ଅଖି ପୁରାଇ ଦେଖୁଥା ଗୋ !

ଫର୍ଷତରେ ତନୋଟି ହୁସିଲା ମୁହଁର ପ୍ରତିବିମ୍ବ ପଛରେ ମଝି ଘରର ଠିଆମେଲ
କବାଟର ଆଁ-ଗୁଲ ପଡ଼ିଛି, ନନ୍ଦକାର ଛଟପଟ, ଆକୁଳ ବିକଳ; ଭୋକିଲା କାମନା-
ରକ୍ଷସର ଭୟଙ୍କର ପଟିର ଆଁ ପରି । ଏ ଘରର ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖ, ଆନନ୍ଦ, ଶାନ୍ତି ସତେ
କି ସେହି ଠିଆମେଲ ମଝିଘର ଗ୍ରାସ କରିବ, ମେଦନ-ଅରା ଚିତ୍କାର ଗୁଡ଼ିବ,
ଗ୍ରାସିଲ, ଆଦି ମହାସାମାନ୍ୟେ ଏଇବାଟେ ଆସ ।

ନନ୍ଦକାର ଗୁପ୍ତ କର୍ମ ଉଠିଲା । କି କର୍ମ କଲ ଏ ଲଳିତା, କାହୁଁ ବୁଝିବ ?
ଆହା, ନରମାଣୀ ଜାଣେ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ପ୍ରତିବିମ୍ବର ମଳିନ ମୁହଁ ତଳ ଜଙ୍ଗର ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିଲା ।
ମୁହୂର୍ତ୍ତକରେ ଲଳିତାର ମୁହଁକୁ ଡାକିଲା ବନ୍ଦୁକ ।

ତୋଟିଏ ବର୍ଷ କଟିବାକୁ ବସିଲାଣି । ଏ ଘରେ ପାଦ ଦେଲ ଦିନୁ ସଉରୁଣୀ
ସେ ଦେଖି ନାହିଁ । ନନ୍ଦକାକୁ ଦେଖିଲେ ତାର ଆଦର, ସ୍ନେହ, ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଦେଖିଲେ, ଆକଟ
କଥା ଶୁଣିଲେ ସେ ଅନୁଭବ କରେ ଯେ ସେ ନନ୍ଦକାର କନ୍ୟା, ନନ୍ଦେ ଅବା ସାନ
ଭଉଣୀ । ଅଳ କର କୋଳରେ ମୁହଁ ଯାକ ଶୋଇଛି, ଅଭିମାନ କର କାନ୍ଧରେ ମୁହଁ
ଲଦ ରୁଷିଛି, ପିଠିରୁ ଗିମିର ମାଗଛି, ଗୋଡ଼ ସଞ୍ଚିଛି, ସେବା କରଛି, ତାକୁ ସଜାଇଛି ।

ତଥାପି ମନରେ ଭିକାରୀ ଜାଗିଥିଲା, ନନ୍ଦକା ଏ ଘରର ସବେସବୁ, ଆଉ ସେ,
ଗୋଟାଏ ପରିଚାଳକ । ଭିତରେ ଭିତରେ ସେ ସନ୍ଦେହ ନିଆଁରେ ସନ୍ତୁଳି ହୋଇଥିଲା,
କାହିଁକି ସ୍ବାମୀ ସେ ଘରେ ପଶି ଗପ କରୁଛନ୍ତି, ଏତେ ଗପ ?

ନନ୍ଦକା ଡାକିଛନ୍ତି, ଆଲୋ ଲଳିତା । ସନ୍ଦେହ ଦୂରେଇ ଯାଇଛି, ପୁଣି ଧାଇଁ
ଧାଇଁ ଫେରି ଆସିବାକୁ । ରୋଗଣୀ ମୁହଁରେ ଗେଲ । ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ କାହିଁ ?

ବାପଘରେ ଝିଅ, ସପନରେ କୁହୁଡ଼ି ପହଁରେ । ଶାଶୁଘରେ ବୋହୁ, କୁହୁଡ଼ି
ପରିବର୍ତ୍ତରେ ଦେଖେ ସରୋବର । ନିର୍ମଳ ମାଳ, ତରଙ୍ଗ ତଞ୍ଚଳ, ଶୀତଳ ଜଳ । କେବଳ
ସେ ଅବଗାହେ ନାହିଁ, କଇଁ ଓ କମଳର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦୋହଲ ହସ ଦେଖି
ନୟନରେ ପୁଲକ ଜଗାଏ, ଆକଣ୍ଠ ପାନକର ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଲରେ । ମନ ପୁଣି ଝୁରେ ।

ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଜାଣିନାହିଁ ସତେ, ଶୋଷେଇଲା ନନ୍ଦକାର ହସିଲା ଆଗ୍ରହ ପଛରେ
ଛପିଲା ତଳେ ମରୁଭୂମିର ହାହାକାର । ସେ ଅପା । କିନ୍ତୁ ଅପା ବି ତ ନାଶ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ !
ଯେଉଁ ପ୍ରେମର ସରୋବର କଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ଲଳିତାକୁ ସେ ପଠାଇଦେଇଛି,
ତହୁଳ ବିକଳ, ଛଳଛଳ, କଳିଳ ଗୁହା ଆଖି ଦିଓଟି ତାର ସେଇ ସରୋବର ସଲିଳ
ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହୁଛି ।

ଆଜି ସେ ଅନୁଭବ କରୁଛି, ସନ୍ଦେହର ଅରମ୍ଭ ତଳେ ଫଣା ଟେକିଲା ଭିକାରୀ ।
ସନ୍ଦେହ ଦୂରେଇଗଲା । ସହାନୁଭୂତି ଓ ସମବେଦନାର ନାଗେଶ୍ୱରୀ ଗୁମୁରୁଉଠିଛି
ମରମରେ । ଭିକାରୀ ମଥା ନୋହିଛି । ନିଜ କଳକର୍ମ ପାଇଁ ନନ୍ଦକାକୁ ସେ ଅନୁତାପ

କରବାକୁ ସେ କେବେ ଛାଡ଼ିଦେବ ନାହିଁ । ଅପାର ଆଉରଣ ତଳେ ସପତ୍ନୀର ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ ଓ ବଡ଼ମା ତାର ମନରେ ସପତ୍ନୀତ୍ବର ଭାବ ଆଣିବ । ଏହାସେ ସହପାରିବ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକା ତାର ଅପା ନୁହେଁ; ନନ୍ଦକା ତାର ଲୋକଧାରଣାର ସଉରୁଣୀ ନୁହେଁ, ସେ ତାର ସଙ୍ଗିନୀ । ହାତ ଧରିବର ହୋଇ ଦିହେଁ ଗୁଲିବେ ଏକ ସଙ୍ଗରେ । ନନ୍ଦକାର ରକ୍ତମାଂସର ଦେହ ତଳେ ନିଜେ ସେ ନିଜକୁ ଅନୁଭବ କରିବ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଦରର କବାଟ ଖୋଲିଛି, ଗୁଡ଼ତଳର ଛପିଲ ସନ୍ଦେହ ଓ ଇର୍ଷାର ସାରିଲି କବାଟ ଖୋଲିଛି । କେଉଁ ଦରକି ନନ୍ଦକାର ଆଉ କେଉଁଟି ଲଳିତାର ? କେଉଁ ସ୍ବାମୀଟି ତାର, ଆଉ କେଉଁଟି ନନ୍ଦକାର ?

ଲଳିତାର ପ୍ରତିବନ୍ଧୁ ହସିଉଠିଲା । ନନ୍ଦକାର .୧୦କୁ ଡେଇଁଲା ସେ ହସ । ସୁନନ୍ଦର କା ମୁଖ୍ୟ ହୋଇ ଗୁହଁରହୁଲା ।

ନନ୍ଦକା କହୁଲା, ଆଲୋ ଲଳିତା, ତାଙ୍କୁ ସିନା କହୁବା ନାହିଁ, ତାଙ୍କ ‘କା’କୁ କହୁଲେ ଦୋଷ ହେବ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା କହୁଲା, ଭଲ ତ । ଅଗୋ କା, ସେ ପଛେ କଟକ ଯାଉନ୍ତୁ, ରୁମେ ଥା ।

ସୁନନ୍ଦ ବୁଲିପଡ଼ି ଦୁଇନିମିଷର ହାତ ଧରିଲା । ହସି ହସି କହୁଲା, ମୋର କଟକ ଯିବା ନ ହେଲା । କା ରହୁଲେ ମୁଁ ରହୁଲି; କିନ୍ତୁ ଶୁଣେ, ତମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ଆଜି କଅଣ ହେଇଛି ? ଦିହେଁ ଦିଶୁଛି ଶୁଖିଲା । ଶୁଖିଲା ମୁହଁରେ ପୁଣି ହସ ଫାଟିପଡ଼ୁଛି । ଅଭିମାନ କାହିଁକି ?

ଲଳିତା କହୁ ।

ନନ୍ଦକା କହୁ ।

ଏ କ’ଣ, ସେ ପରା ରୁମର ଅପା ?

ଆଉ ସେକଥା ଚଳିବ ନାହିଁ । ଆଜିଠୁଁ ସେ ଡକା ଗଲା । ଅପା ହେଲା ମତେ ସେ ଦହରଞ୍ଜି କରାଉଛି । ସେଇସ୍ବାପାରି ମର୍ତ୍ତ୍ୟକବାଟ ଖୋଲିଲା । ସେ ମୋର ସାହା, ସେ ମୋର ସାଥୀ ।

ଏ କଥା କହୁକି ଲଳିତା ? ମୁଁ ତୋଠୁ ଆଠ ବରଷ ବଡ଼, କାଣ୍ଡ ତ ? ମୁଁ ତୋର ଅପାଟି !

ନା, ନା, ନା, ଦୁହିଁଙ୍କର ବୟସ ଆଜିଠାରୁ ସମାନ ହେଲା । ତୁ ମୋର ‘ସା’ ତାଙ୍କ ନାମରୁ ତୁ ନେଇଛୁ ପଛ ଦିଅନ୍ତର । ସେଇଥିପାଇଁ ତତେ ସେମାନେ ଡାକନ୍ତି ନନ୍ଦୀ ବୋଲି । ତୋ ନାମରୁ ଗୋଟିଏ ଅକ୍ଷର ମୁଁ ନେବି । ମୁଁ ହେବି ତୋର ‘କା’ । ସେଇ ନାମରେ ତୁ ଏଣିକି ମତେ ଡାକିବୁ ଲୋ ମୋର ‘ସା’ ।

ବାରଆଣୀ ହେଲା ?

ନାହିଁ ତ !

ମୋର ସଉତୁଣୀ ହେବୁ ?

ଉହଁ, ‘କା’ ।

ହଁ, ଲୋକେ ହସିବେ ।

ତା ବୋଲି ମୁଁ କାନ୍ଦିବି ?

ତୋ ଆଖିର ଲୁହ ମୁଁ ସହ୍ୟପାରିବି ନାହିଁ ।

ତୋ ଆଖିର ଲୁହ ମୁଁ ସହ୍ୟ କେମିତି ?

ସୁନନ୍ଦ ତନ୍ମୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା । କହିଲା ମୁଁ ତାର ସମାଧାନ କରିଦେଉଛି । ନନ୍ଦକାର କାନ ପାଖରେ ବୋକ ଦେଇ କହିଲା, ତମେ ଆଜିଠୁ ‘ସା’ ହେଲି ! ମୁହଁ ଚୁଲାର ଲଳିତାକୁ ଗେଲି କଲା । କହିଲା, ଆଉ ତମେ ହେଲି ତାଙ୍କ ‘କା’ । ମୁଁ ବୋଉକୁ ଜଣେଇଦିଏ ।

ଲାଜ ନାହିଁ କି ? ନନ୍ଦକା ପଚାରିଲା ।

ସରମ ନାହିଁ ? ଲଳିତା ଜିଜ୍ଞାସିଲା ।

ସୁନନ୍ଦର ମୁଣ୍ଡହଲ ଦେଇ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର । ସେ ଚାଲିଲା ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ ।

ତା’ ଆଗରେ ଚାନ୍ଦିନୀଙ୍କର ଗ୍ରସ୍ତାବିବ । କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି ତାଙ୍କର କଥା । ଯାହା ସେ ଜିଜ୍ଞାସା କରିବାକୁ ସାହସ କରି ନ ଥିଲା, ସେ କଥା ହୋଇଛି । ‘ସା’ କହିଛି କି ‘କା’ କହିଛି ସେ ଜାଣେ ନାହିଁ । ଅନୁଭବ କରୁଛି, ତା’ର ମର୍ତ୍ତ୍ୟର କୁଟୀରକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛି ସ୍ବର୍ଗର ସୁସମା । ତା’ର ଦଠିଟି ସାଥୀ, ଜୀବନସଂଜ୍ଞା । ଦୁହିଁଙ୍କର ହାତ ଧରି ସେ ଚାଲିବ ଜୀବନପଥରେ । ଦିହେଁ ତାର ସା ଓ କା, ସାକା । ଦିହେଁ ତାର ଦୁଇ ସଖୀ ଦୁଇ ଆଖି !

ଘରେ ଘରେ ସବୁ ବସିଛି ।

ମାଳସୀ ମହଲରେ ଚଢ଼ି, —ସେମାନେ ବେହେଲ, ଶ୍ରେୟସୀ, ଫୁଲେଇ ।
ଦେଖେଇ ହେଉଛନ୍ତି ଗୋ, ଉଲେଇ ହେଉଛନ୍ତି । ଓହ୍ଲୋ, ସା ପୁଣି କା ! ନୁଣ
ଖାଏ ହାଣ୍ଡି । ମନ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ସେମିତି ଇର୍ଷା ଖାଉଛି । ଦେଖିବ ରହୁ । ଦିନେ
ପୁଣି ଧରପର ହୋଇ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସିବେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସରସ୍ୱତୀ ସହପାରି ନାହାନ୍ତି, ରହୁପାରି
ନାହାନ୍ତି, ଏମାନେ କେତେର କେତେ ?

ଲଳିତା ପରୁରୀଲା, ଶୁଣିବୁ କଳଙ୍କ କଥା !

ନନ୍ଦିନୀ କହୁଲା, ଲୋକଙ୍କର ଦୋଷ ନୁହେଁ, ଲୋ ଯାହା ସଂସାରରେ ଘଟେ
ସେଇଆ ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି । କେତେ ଦୃଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଆଖି ଆଗରେ ଠିଆ
ହେଉଥିବ । ଆମର ସମୂହ, ଆମର ଚଳନ ତାଙ୍କୁ ନୂଆ ଲାଗିବ । ସେମାନେ ଯାହା
କହୁଛନ୍ତି ହୁଏ ଉଡ଼େଇ ଦେବାର ନୁହେଁ । ବରଂ ସବୁ ଶୁଣି ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଧରି, ବିଚାର
କରିବାର କଥା । ଯେମିତି ସେମାନେ ତାଳି ମାରିବାର ସୁଯୋଗ ନ ପାଆନ୍ତି ସେଥିକ
ସାବଧାନ ହେବା ।

ନନ୍ଦିନୀ ଲଳିତାର ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧୁଛି । ବେଳ ରତରତ ହେଲାଣି । ଆଜି
ପୁନେଇଁ । ଆକାଶରେ ମେଘ ଫଉଜ ମାଡ଼ି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଦିନସାରା ସ୍ୱାର୍ମୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
କାହାରି ବେଶି ସମୟ ଦେଖା ହୋଇ ନାହିଁ । ସକାଳୁ ଉଠି ବିଲ୍‌ବାର ଦେଖିବାକୁ
ଯାଇଥିଲେ, ଫେରିଲେ ଗାଧୁଆବେଲେ । ଗଣ୍ଡାଏ କ'ଣ ଖାଇଦେଇ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
ପୁଣି ବାହାରିଗଲେ ପଦାକୁ । ଗାଆଁରେ ସବୁ ହେଉଛି । କୋଠଗୃହ କରାହେବ ।
ଭୁବନ ଯଜ୍ଞ ସମୂହରେ ବିଚାର ପଡ଼ିଛି । ସେ ଯେଉଁ ଅଛନ୍ତି । କେତେବେଳେ ଫେରିବେ
କେଜାଣି ।

ନନ୍ଦିନୀ କଥା ଲଳିତାର ମନରେ ଭେଦିଲା । ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାହିଁ ।
ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଗ୍ରହଣ ।

ଗତ ରାତି ନିଜ ଅନୁଭୂତିର କଥା ଭାବି ଲଳିତା ବିଚଳିତ ହେଲା ।

କାହାନ୍ତି ସେ ?

ଅଣ୍ଟାଲିଲେ ଅନ୍ଧାରରେ ହାତ ହତାଶ ହେଉଛି । ଘର ଅନ୍ଧାର କଲା
କିଏ ? ଆଖି ଖୋଲିଲେ ଦିଶୁଛି, ଝରକା ସେ ପାଖର ଫିକା ଆଲୁଅ । ଗୁଡ଼ରେ

ନିଶ୍ଚୟ ଅଟକିଯାଉଛି । କୋହୁ ଉଠୁଛି । ଯାହା ନିରାଟ ସତ୍ୟ, ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ମନ
ଗଲି ହେଉ ନାହିଁ । ଭଲପଣିଆ ହେଉ, କି ଉତ୍ତର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉ, ଯାହା ସେ
ନିଜେ ଭେଜିଛି ମ ସହଯାୟୀନାହିଁ ।

କାନ ପାରୁଛି । ମରବ ନୁହେଁ ତ ରଜନୀ ଝିଙ୍କାରିର ଅଛିଣ୍ଡା ଶବଦ କାନରେ
ବାଜୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ହେଉଛି ଝାରି ଝାରି । ଲଳିତା ଉଠି ବସିଲା । ଦୋହଲ ଉଠିଲା
ପଲଙ୍କ । ଶବଦ ହେଲା । ଭୟରେ ସେ ହେଲା ନିଶ୍ଚଳ । ସତେକି ଉଠି ପଦାକୁ
ଯିବାର ଅଧିକାର ବି ତାର ନାହିଁ । ସେ ଶ୍ୱେରଣୀ । ସେମାନଙ୍କର ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ନଦ
ଭାଙ୍ଗିଯିବ । ପରୁଷଦେବ ନନ୍ଦକା, କିଏ ସେ ? କି ଉତ୍ତର ଦେବ ?

ଲଳିତା ବସିଲାଠାଣୀରେ ତଳଥାରେ ମୁଣ୍ଡ ନୋଇଁଲା । ମନେ ପଡ଼ିଲା, ସେ
ନିଜେ କହିଥିଲା, ଶୁଣିଲଣି, ମୋ ସା ପରା ତଳେ ଶୋଇ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଆଖି
ଫୁଲେଇଥିଲା, ସେ ଏକା ରହିଲେ ତାକୁ ରୋଗଣୀ ଦୁଃଖ ମନରେ ଦୁଃଖ ଆସୁଛି ।
ତମେ ଯାଅ, ନଇଲେ ମୁଁ ଯାଉଛି ତା ପାଖରେ ଶୋଇବି । କେତେ ଗପ ସେ
ଜାଣେ ଗୋ !

ମତେ ଭାରି ନିଦ ମାଡ଼ୁଛି । କାନ କରି କରି ଦିନଯାକ ମୁଁ କ୍ଳାନ୍ତ । ଚଳ
ଶୁଣିବାକୁ ମୋର ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏଇଠି ଶୋଉଛି ଲଳିତା, ତମେ ଯାଅ,
ତମ ସା ପାଖରେ ଶୋଇ ଗପ ଶୁଣିବି ।

ସା ଅଛି ଶ୍ୱେତରେ । ସଜଡ଼ା ସଜଡ଼ି କରି, ତାଲା ପକାଇ ଅସୁ ଅସୁ
ତାର ଦଣ୍ଡାଏ ଯିବ । ତମେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୋଇପଡ଼ିବ, ଆସ । ଆସ— ।

ଅବାଧ ଅଟ୍ଟ ପିଲର ହାତ ଧରି ମା ଗୁଟିଶାଳୀକୁ ନେଇ ପରି ସୁନନ୍ଦର
ହାତ ଧରି ସେ ଆର ଘରକୁ ନେଇଥିଲା । ଅସ୍ୱାଭାବିକ ବାରତ୍ତ ଦେଖାଇ ଫେରି ଆସିଥିଲା
ନିଜ ଘରକୁ । କବାଟ କିଲି ଆଲୁଅ ଲୁଗାଇଲା । ଖଟ ଉପରେ ପଡ଼ି କେବଳ ଥରବାକୁ
ଲୁଗିଲା । କଅଣ ସେ କରୁଛି ? ଭଲ କି ମନ୍ଦ ? ମନକୁ ବୋଧ ଦେଲା, ସେ ତ ପର
ନୁହେଁ, ସେ ମୋର କାହିଁକି । ମୁଁ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହେବି ?

କ୍ଳାନ୍ତ ଆଖିପତାକୁ ଅଜାଣତରେ କେତେବେଳେ ମାଡ଼ିବସିଲା ନିଦ । ସପନ
ଦେଖିଲା, କେଡ଼େ ଭୟଙ୍କର ! ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା । ହାତ ବୁଲିଲା ପଲଙ୍କ ଉପରେ । ଯାହାକୁ
ଖୋଜିଲା ସେ ନାହାନ୍ତି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ପଲଙ୍କ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇଲା ତଳକୁ । ଗୋଡ଼ ଚପି ଚପି ଝରକା
ପାଖକୁ ଗଲା । ଗୁଡ଼ିଲା ବାହାରକୁ । ଜନ୍ମ ମଥା ଉପରୁ ତଳକୁ ଗଡ଼ିଲାଣି । ମେଘ ସଙ୍ଗେ
ତାର ଲୁଚକାଳି ଡେଲ । ଭର୍ଷା, ସ୍ୱାର୍ଥପରତା, ଭୟ, ନିରାଶା ଓ ଅଭିମାନର ଉଦ୍‌ହାତରେ
ତସ୍ତକ, ଅଧୀର, ଅନିଶ୍ଚିତ, ଦୋହଲ, ଦୁର୍ଗୁଣିଆ ମନର ଲୁଚକାଳି ଖେଳ ପରି । ଆଲୁଅ

ଭୁବ । ଆଶାୟୀ ସବୁଜ ପ୍ରକୃତ ଅନାହିଁ ରହିବ । ଅଳସ ଅଙ୍ଗ ଆନ୍ତର୍କଳ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛ ଆଲୋକକୁ, ଅଥବା ଅସରକୁ ।

ଲଳିତା ଅନାହିଁ ହେଲା । ଅଜାଣତରେ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିଲା । ମୁହଁ ଫେରାଇଲା । ମଝିଘରର କବାଟ ଠିଆ ମେଲା । ଯନ୍ତ୍ରଣାଳିତ ପରି ଟଳି ଟଳି ଆସିଲା । ଭୁବ ଦାଉଁ ଦାଉଁ । କି ଅନ୍ୟାୟ ସେ କରିବାକୁ ଆଗରର ? ହାତ ହେଉଛି ମୁଠା ମୁଠା । ନନ୍ଦକାର ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହୋଇଛି । ଯେଉଁ ନନ୍ଦକାର ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ସେ ଜୀବନ ପଣ କରି ସେବା କରିଥିଲା ସେହି ନନ୍ଦକାର ଜୀବନ ସେ ନେବ ? ସେ ତାର ସା ନୁହେଁ, ସେ ତାର ସଉରୁଣୀ, ଶଙ୍ଖ, ଦୁଃଖ !

ହାତ ବାଜିଲା ଆଲମାସରେ । ଶବଦ ହେଲା । ଭୟରେ ସେହି ଆଲମାସକୁ ଆଉଁଟି ଠିଆ ହେଲା । ଗୋଡ଼ ଥରୁଛି, ଭୁବ ପଡ଼ୁଛି ଉଠୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଗ୍ରସ୍ତ । ପିଣ୍ଡରୁ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ନିଶ୍ୱାସର ଶବଦ କାଲେ ସେମାନଙ୍କ କାନରେ ବାଜିବ ? ଶେକି ଶେକି ନିଶ୍ୱାସ ଗୁଡ଼ିଛି ଲଳିତା । ଆଗକୁ ପାଦ ପକାଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଫେରିଯିବାକୁ ମନ ହେଉଛି ଜର୍ଜିତ ଭିତରୁ କିଏ ତାଙ୍କ ଦେଉଛି, ହି, ହି, କା !

ସେ ଘରର କବାଟ-ବନ୍ଦ ?

ହାତ ବଢ଼ାଇଛି । ଅନୁଭବ କରୁଛି, ବନ୍ଦ ନୁହେଁ, ଆଉଜା । ହାତ ବାଜି କବାଟ ଖୋଲିଲା, ଅଳସ । ସତେ କି ସେ ମୁହଁଟି ହେବ । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଧୋବ ଫର ଫର ମଶାରି । ଅନ୍ଧାର ଘର । ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀଙ୍କର ନିଶ୍ୱିନ୍ତ ନିଦର ସୁନ୍ଦର ଦେଉଛି ସମତାଳ ନିଶ୍ୱାସ ।

ତମ୍ଭା ଫୁଲର ମନହଜା ମହକ ।

ସେ ବି ଯିବ ।

ଏରୁଣ୍ଡ ଡେଇଁବାକୁ ଗୋଡ଼ରେ ବଳ ନାହିଁ । ପଛ ଆଲମାସ ଭିତରୁ ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି ପିତୃଳା ଦୃଢ଼ି । ସତେ କି ସେମାନେ ଲଳିତାର ମନକଥା ଗୁରୁପାରିଲେଣି । ଟିକିପଟିର ଟିକ୍ ଟିକ୍ । ପରୁର ଉଠୁଛି, ତେଣେ କୁଆଡ଼େ ? ପିତୃଳାଗୁଡ଼ିକ ବି ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିବେ, ତେଣେ କୁଆଡ଼େ ?

କଡ଼ ମୋଡ଼ିବାର ସଙ୍କେତ, ଘରାଣାସ ।

ଏଥର ସେ ଉଠିବ । ପରୁରବ, ‘କିଏ ? ଓ, ‘କା’, କଅଣ କି ? ଆରେ, ଥରୁଛ କାହିଁକି ? ଏ, କାନ୍ଦୁଛ ଯେ ? ସହପାରୁନୁ ? ଜାଣେ, ମୁହଁଟାଣ ଲୋର ଭାଙ୍ଗିବ, ଅଭିମାନ ଓ ଭର୍ଷା ଭଲପଣିଆର ପରଦା ଉଦ୍‌ହାତ ହାତ ଧରି ଧରି ହୋଇ ବାହାରିପଡ଼ିବେ । ଜାଣେ, ସହପାରିବୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ବି ସହପାରି ନ ଥିଲି ।

ନିଜର ଦୃଢ଼ତା ଉପରେ ମୋର ଆସ୍ଥା ନଥିଲା । ନିଜ ଉପରେ ଅବଶ୍ୟାସ କରି ମଝି କବାଟ
କଲିଥିଲି । ସହରା ମୋର ସେଇ ଲୋଲପ । ସାତ ଡାଲ ପଙ୍କ ଡଲେ
ଲୁଗୁଇଥିଲି ଗୁର ।

ଲଳିତା ନିଶ୍ଚଳ । କିଏ କହୁଛି ?

ନନ୍ଦକାର ନିଶ୍ଚାସ !

ମୁଁ ପାରିବି ନେ ଲଳିତା, ମୁଁ ତୋର ‘ସା’ ନୁହେଁ, ତୁ ମୋର ‘କା’ ନୋହୁ ।
ମୁଁ ନୋର ସହରୁଣୀ ନୁହେଁ, ମୁଁ ତୋର ଅପା, ଅପା ! ଗୁଲିଆ ଏଠିକି । ମୁଁ ଯାଉଛି ସେ
ଘରକୁ । କବାଟ କଲା ହେବ, ପୁଣି ପଡ଼ିବ ତାଲା । ପୁଣି ମୁଁ ତଳେ ଲେଟିବି ।
କାନ୍ଦବି । ତୋର କି ଆଏ ? ଗୁଲିଆ—

ଗୁଲିଆ—!

ବାଇଆଣୀ ପରି ଲଳିତା ଗୁଲିଆସିଲା । ନିଜର ଡେଇଁଆରେ ମୁହଁ ମାଡ଼ି କୋହ
ଗୁଣି କହିଲା ନାହିଁ, ନାହିଁ, ମୁଁ ତୋ ପରି ଦୁଃଖୀ ନୁହେଁ, ‘ସା’, କବାଟରେ ତାଲା
ପଡ଼ିବ ନାହିଁ, ତାଲା ପଡ଼ିବ ମୋ ମୁହଁରେ ।

ଦୁହିଁଙ୍କର ମୁହଁରେ ତାଲା ପଡ଼ିବ ।

ମୁହଁ ଖୋଲିଲେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଗୁଣ୍ଡରୁ ଚାହାରେ ଯେଉଁ ଝିଅ, ସେଥିରୁ କେବଳ
ଝରପଡ଼େ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସ୍ନେହ, ସହାନୁଭୂତି ଓ ବ୍ୟାକୁଳତା । ଲୋକେ ଶୁଣି
ବସିତ ହୋଇ ପରସ୍ପରକୁ ଅନାଇରହନ୍ତି । ଜଣକୁ ନ ଦେଖିଲେ ଆଉ ଜଣକ
କୁଆଖାଇ ବଲେଇ ପରି ହୁଏ । ଜଣକ ଗୁଣ୍ଡରେ ଆଉ ଜଣକ ଅଧାର ନ ଦେଲେ
ନିଜେ ଖାଏ ନାହିଁ । ଛାଉଣୀର ପୀରତି । ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ । କଲିଯୁଗରେ ତ ସାତ ସପନ,
ସତ୍ୟଯୁଗରେ ବି ସମ୍ଭବ ନ ଥିବ ।

ସୁନନ୍ଦ କେବଠାରୁ କଟକ ଗୁଲିଗଲଣି । କାମକାର୍ଯ୍ୟର ଭିଡ଼ ଧାଇଁ ସହକରେ
ସେ ଘରକୁ ଫେରି ପାରେ ନାହିଁ । ଦଶରା ପାଖେଇ ଆସିଲା । ଏ ଭିତରେ ଯେଉଁ
ଅରେ ଅଧେ ସେ ଆସିଥିଲା, ଘରେ ଦୁଇ ଦିନରୁ ତିନି ଦିନ ସେ ରହି ନାହିଁ ।
କାହାକୁ ସେ ପାତର ଅନ୍ତର କରି ନାହିଁ । ଦହେଁ ତାର ପତ୍ନୀ, ଦହେଁ ସମାନ ।
କାହାରି ଶୁଣିଲା ମୁହଁ ସେ ଦେଖିନାହିଁ । ଜଣକ ମୁହଁରୁ ଶୁଣେ ଆରକର ପ୍ରଶଂସା ।
ମାଆଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଶୁଣେ ଦୁହିଁଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା, ତମରି ସୁଖ ଆନନ୍ଦ ହସମୁହଁ ଦେଖି
ତମରି ପ୍ରଶଂସା କାନରେ ଶୁଣି, ମୋର ପ୍ରାଣ ଯାଉ ରେ ବାପ, ଏତିକି ମୋର
ଲେଡ଼ା ।

ବୁଢ଼ୀ ଦିନୁଦିନ ଅଚଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେଣି । ବୟସ ସେପରି ଅଧିକ ହୋଇନାହିଁ, ତଥାପି ମୁଣ୍ଡର କେଶ କେଶକ ଥୋବଲୁ ହେଲଣି, ଦାନ୍ତ ଚଳିପଡ଼ିଲଣି, ଆଖିରେ ମାଡ଼ିଲଣି ପରଳ । ଗୋଡ଼ହାତ ଅରୁଛି । ଚାଲିଲେ ଲାଗୁଛି ସତେ କା ଟଳି-ପଡ଼ିବେ । ବୋହୂ ଦିହେଁ ଓ କଳି ହାତ ଧରି ଚଳପ୍ରଚଳ କରାଉଛନ୍ତି । ଲଳିତାର ସେବା ଯନ୍ତ୍ର ଦେଖି ସେ ପ୍ରୀତ ହୋଇଛନ୍ତି । କଥା, ବରଷକର ବୋହୂ, ନନ୍ଦକାକୁ ସେ କେତେ ଗୁଣରେ ଟପିଯିବନ୍ତି ! ମା ନଥିଲୁ ହିଁଅ, କାହାଠୁ ଶିଖିଲୁ ଏତେ କଥା ? ଭଲ ଘରର ହିଁଅ, ଭଲ ଗାଆଁର ହିଁଅ !

ନନ୍ଦକା ତହୁଁ ବଳି, ନିର୍ମାୟା ନିରମାଣୀ । ଲଳିତାକୁ କୋଳରେ ପୁରେଇ ଶୁଏ ଗୋ, ଗୋଡ଼ ବ ଆଉଁସେ ଶୋଇଲୁ ହିଁଅଟାର । ବଡ଼ ସାନ ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ । ପର ଆପଣା ରେବ ନାହିଁ । ଲୋକ ପଠେଇ ଚିଠି ଲେଖି ଲଳିତାର ଭାବକୁ ସେ ତକାଇ ଆଣିଥିଲୁ । ସଙ୍ଗରେ ଆସିଥିଲେ ଦୁଇଟି ପୁରୁଷ । ସାବଦନ ସେ ରହୁଲେ । ଗଲବେଳକୁ କହୁଗଲେ, କିଏ ଲଳିତା, କିଏ ନନ୍ଦକା, ମୁଁ ଜାଣିପାରଲି ନାହିଁ ମାଉସୀ । ଦିହେଁ ମୋର ଭଉଣୀ, ନନ୍ଦକା ଆଗ, ଲଳିତା ପଛ । ଏକାସଙ୍ଗେ ଦୁହଁଙ୍କୁ ମୁଁ ନେଇଯିବି ତାଙ୍କ ଭାଉଜଙ୍କ ପାଖକୁ, ଏଇ ଦଶହରାକୁ ।

ତମ ଭଉଣୀ ସେ ଦିହେଁ, ନେବାକୁ କଣ ପଠେଇଲେ କିଏ ମନାକରିବ ପୁଅ ?

ଭାଉଜ ଓଜନିଆ ବଡ଼ ଲଢ଼ାପାଟି ଖୋଲିଦେଇ କାବା ହେଉ ଅନେଇ ରହୁଥିବେ । ଚିଠି ଖଣିକ ଅତି ଭୋଟ, ନନ୍ଦକା ଲେଖିଥିଲୁ, ଲଳିତା ମୋର ପ୍ରାଣରୁ ଅଧିକ । ଘରକଥା ଭାବ ସେ ଯଦି ଆଖିରୁ ଲାହୁ ଗଡ଼େଇବ, କେମିତି ମୋ ଆଖି ଶୁଖିଲୁ ଠାଉ ଠାଉ ରହବ, ଭାଉଜ ? ଆମକୁ ତମେ କ'ଣ କହେଇବ କା ? ଏତକ ଟଙ୍କାରେ ଯଦି ବନ୍ଦାଜମି ଓ ବନ୍ଦାଗହଣା ନ ମୁକୁଲେ, ତମକୁ ମୋ ଘଣ, ଆଉ କେତେ ଲୋଡ଼ା ନିଶ୍ଚୟ ଲେଖିବ । ନଇଲେ, କଣ ପଠାଇ ଚାହିଁ ବସିଥିବ କହୁଛି, ଯେତେ ଅଧାର ଯାଚିଲେ, ଯେତେ କଅଁଳେଇ ତାକିଲେ, ପିଢ଼ାରେ ବାଉଁ ନ ବସେ ।

ଭାଉଜ ଲେଖିଲେ, ହଜାରେ ଟଙ୍କା, ଯାହାକୁ ଯେତେ । ସେତେକ ହେବ । ତମେ ମୋର ଆଗ, ଲଳିତା ଯେ ପଛ । ଆଗରୁ କହୁଛି ବୋଲି ହସିବ ନାହିଁ, ହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ଧାରୁଆ ହୋଇ ରହୁବି ନାହିଁ । ଯେବେ ହେଲେ ଶୁଣିବି ।

ଆଲୋ, ସା !

କଥା କି ଲଳିତା, ତୁ କାନ୍ଦୁଛୁ ? ମୋ ଭାଇ ମୋ ପାଖକୁ ଚଠି ଦେଇଛି । ତୋ ହାତୁଡ଼େ କେମିତି ପଡ଼ିଲା ଲୋ 'କା' ?

ଲଳିତା ଆଖି ପୋଛି କହୁଲା, ମୋ ଭାଇ ମୋ ପାଖକୁ ଘେରି ଚଠି ଦେଇଥିଲେ ତୁ ତାକୁ ନିଶ୍ଚେ ପାଇ ପଡ଼ୁଛୁ ।

ହଁ ଲୋ, କେବେଠୁଁ । ମତେ ତୁ ଲୁଚେଇଥିଲୁ କାହିଁକି ?

ଲଳିତା ତୁମ୍ଭା ରହୁଲା ।

ନନ୍ଦକା କହୁଲା, ଏଡ଼େ କପଟୀ ତୁ ? ଗୁରୁ ନେଇ ନିଜେ ବାକ୍ସ ଖୋଲି ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ପଠେଇ ଦେଲୁନାହିଁ ? ସେମାନେ ଦୁଃଖ ପାଇବେ, ଆଉ ଆମ ବାକ୍ସରେ ଟଙ୍କା ପଡ଼ିବୁ ଦେଇ ରହିଥାବ ?

ତୁ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଛୁ 'ପା' ?

କାହିଁକି ପଚାରିବ ? ଜାଣୁ, ପଚାରିଥିଲେ ସେ ମନରେ ଦୁଃଖ କରିଥାନ୍ତେ । ଏ ଧନ ମତେ ଦେଇଥିଲେ, ମୁଁ ପାଇବି ରଖିଛି ତୋ'ର ପାଇଁ ।

ଲଳିତା ଘାସ ଶୁଣୁ ଗୁଡ଼ିଲା ।

ବୁଝିପାରିବୁ କାହିଁ 'କା' ତୋ'ର ପେଟର ପିଲଟିଏ ଦେଖିଲେ ମୋ ଆଖି ପବନ ହେବ । ଯାହା ମୁଁ ପାଇବି ରଖିଛି, ସବୁ ହେବ ତା'ଆର । ତୁଇ ରଖିବୁ ତା'ଆର ପାଇଁ । ଆଉ ବେଶି ଦିନ ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି ନାହିଁ ମ !

ଲଳିତା ଚିତଳିତ ହେଲା । ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି କହୁଲା, ହଁ, ଏମିତି କଥା କାହିଁକି ଭୁଣ୍ଡରେ ଧରୁଛୁ ?

ମତେ ସେମିତି ଲାଗୁଛି । ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଥର ଥର ହୋଇ କମୁଛି । ବେଳେବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ଝାରି ଝାରି ହେଉଛି । କାନ ଝି ଝି । କେତେବେଳେ ଆଖି ଆଗରେ ଯଦୁ ଦିଶୁଛି, ଅନ୍ଧାର । ଗୁଡ଼ରେ ଗପନ ଦେଖୁଛି, କେମିତି ମୋର ବାହାଘର ହେଉଛି କାନ୍ଦବୋବାଳି ପଡ଼ିଛି ବିଦାବଦ୍ଧ ଦେଲେ, ଗବାସରେ ମୁଁ ବସୁଛି, ସେମାନେ ମତେ କୁଆଡ଼େ ନେଇ ପଳାଇଛନ୍ତି । ହେଉଛି ମୁଣ୍ଡ ଝାଙ୍କିଦେଲା ।

ଲଳିତାର କାନ୍ଦ ଉପରେ ନନ୍ଦକା ମୁଣ୍ଡ ରଖିଲା । ଆଖି ବୁଜିଲା । ଲଳିତା ତାକୁ କୁଣ୍ଡାଇ ଧରିଲା । ଦେହ ଥରୁଛି । ଗୁଡ଼ନେଉଟା ବେଳ । ବାହାରେ ଝର । ଖଜ୍ଜାରେ ଆଉ କେହି ନାହିଁ । କଳି କୁଆଡ଼େ ଛୁ । କାହାକୁ ଡାକବ ?

ନନ୍ଦକା ଆଖି ଖୋଲିଲା । ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା । କହୁଲା, ଡରିଲୁ କି ? କେବେ କେବେ ଏମିତି ହେଉଛି, ଆପେ ପୁଣି ଭଲ ହେଉଛି ।

ତୁ ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ ।

ନନ୍ଦକା ଲଳିତାର କଥା ମାନଲ ।

ଲଳିତା ପଚାରିଲା, ଧ୍ୟେୟ ଏମିତି ଖସିପ ହୋଇଛି ବୋଲି କେତେ
କହୁନୁ 'ସା' ! କବିରାଜକୁ ତ କାଇବ ?

ନାହିଁ ।

ତାକୁ ଚିଠି ଲେଖୁଛି, ସେ କଟକରୁ ତାକୁର ନେଇ ଆସନ୍ତି । ସେଗ ବଳେଇ
ପଡ଼ିଲେ ଅତି ହାତଗୋଡ଼ ପାଇବ ନାହିଁ । ଯେତେ ମନା କଲେ ତୁ ବୁଲି
ପାରେ ଯାଉଛୁ ।

ତୋତେ ମୋ ସ୍ବର, ତାକୁ କିଛି ଲେଖିବୁ ନାହିଁ । ତାକୁର କବିରାଜ ମୋର
ଲୋଡ଼ା ନାହିଁ । ଭଲ ହେବାର ଅଲେ ଆସେ ଭଲ ହେବ, ନୋହିଲେ ଯାହା
ହେବାର ହେବ । ତମ ବରପ ହେଲାଣି ମୋର ଏ ସେଗ । ଖାଦ୍ୟକୁ କହେ ନାହିଁ ।
ବେଳେବେଳେ ଏମିତି ହୁଏ, ଆସେ ଆସେ ଭଲ ହୁଏ ।

ଲଳିତା ନନ୍ଦକାର ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସୁଛି । ନନ୍ଦକା ହସିଲା ମୁହଁରେ ଅନାଇ
ରହି ତାଆରି ଅତି । ଗୁରୁତ୍ବ ମିଛ, ମିଛ, ଏମିତି କେତେଥର ହୁଏ । କଳ
ଲୁଚେଇ ଠାକୁର ପାଖରେ ମାନସିକ କରେ ସେଗରାଗ କରାଏ କେତେ ଆସରେ !
ମାନନାହିଁ କାହା କୁହା । ଠାକୁରାଣୀ ସିନ୍ଦୂର ଲଗାଏ ନନ୍ଦକାର କଣ୍ଠରେ ।
ରୁଣ୍ଡରେ ଛିଏ ରୁଲିଆ । ବୁଦ୍ଧାବସ୍ଥା ଚଉରା ତଳେ ଅଧିଆ ପଡ଼େ ସରସାସ । ଦିନେ
ପୁଣି ସେ ହତାଶ ହୁଏ ।

କଳ ଉପାସ ରହେ । ଝର ଝର ଲୁହସୁରାଏ ଆଖିରୁ । ସେ ମଣେ, ଅପସ୍ୟ ତାଆରି
ନନ୍ଦକାକୁ ସେ ଅଟିଛି ଏ ଘରକୁ । ଫଳ ନ ଫଳିଲେ ସେ ଏକା ଦାୟା । ଦ ପହରେ
କେଜାଣି ମୋ କେଉଁ ଠାକୁର ପାଖକୁ ଧାଇଁଥିବ । ବେତାଏ ଫୁଲ ତୋଳିନେଇଛି ।
କେବେ କେବେ ନନ୍ଦକା ତାକୁ ଯେଉଁ ଟଙ୍କାଏ ମସାଏ ଦିଏ, ସେତକ ସେ
ପାଇବ ରଖେ ନନ୍ଦକା ପାଇଁ । ହତାଶ ହେବାକୁ ସେଗରାଗ କରେ, ବାଲୁଲିଆ
କରେ । ଗାଆଁ ମାଇସେ କହୁଛି, କଳ ମାନସିକ କରୁଛି ଗୋ, ତଉଁର ସରରେ
ହୁଏ ଗୁହଁ ଦେଇ ପଛେଇ ଯାଇଥିଲା, ସେ ପୁଣି ବୁଦ୍ଧାବସ୍ଥା ଆଗେଇ ଆସିବ, ହାତ
ଧରି ଘରକୁ ନେବ ।

ସୁମିତ୍ରା ଓଠ କି ଆସି ଖାଇ ହସେ ନାହିଁ, ଗୁଣ୍ଡ କି ମୁଣ୍ଡ ଖାଲି କଥା କହେ ନାହିଁ । ତାର ସାରା ଶରୀର ହସେନା କଥା କହେ । ସେ କହୁଲା, କଲା ଗୋରା, ମୋଟ ସବୁ, ସୁନ୍ଦର ଅସୁନ୍ଦର କରି ବାହାରଟାକୁ ସିନା ବନ୍ଦୁ ଗଢ଼ି ଅପା, ମଣିଷର ମନକୁ ସେ ସମାନ କରିବ । କନିକାର ମନ ହେଲା, ତଉଠିଗଢ଼ି କଥା ମନେପକାଇ ବାଳାଲୀ କରେଇଦେ, ସେଥିକି ହଂସୁକା ଲୋକେ ତାଲି ମାଗିବେ କାହିଁକି ?

ନନ୍ଦିନୀ କହୁଲା, ଲୋକଙ୍କୁ ପରକଥା ତଡ଼ । କରବାକୁ ଆନନ୍ଦ ଲାଗେ ନେ ସୁମିତ୍ରା, କହନ୍ତୁ ସେମାନେ ଯାହା ଇଚ୍ଛା ।

କନିକା ଯାଇଥିବ କେଉଁ ଠାକୁର ପାଖକୁ, ନନ୍ଦିନୀ ଅନେଇ ରହୁଛି ଲଳିତାକୁ । ଭାବୁଛି, କାଲେ ସତ ହୋଇଥିବ, ଦିନେ ଲଳିତା ଜାଣିବ, କଥାଟି ହେବ ତାର ମନ ? ସେ କଥାଟି ସୁଖୀ ହେବ ?

ହଠି ସତ ହୋଇଥାଏ, କେଡ଼େ ବିଚିତ୍ରନା କଥା ! ଠାକୁର ମନା କରିଥିଲା, କହୁଲା ଫଳ ଫଳିବ ନାହିଁ । ରୁଣୁ ରୁଣୁ କହୁଥିଲା ସୁନନ୍ଦକୁ, କିଛି ଧରିଲେ ସେ କିଛି ଶୁଣିବ । ଯଦି ରହେ, ପେଟ ନ କାଟିଲେ ନ ବାହାରେ । ନନ୍ଦିନୀ ଶୁଣିପାରିବେ ପେଟ କଟା ହେବ ! କଲବଲ ମରଣ । ସବୁଥର ପର ଏଥର ବି କନିକା ଯପନ ମିଛ ହେବ । ରୋଗ ଧରିବ, ନେବ ଯାଇ ଛାଡ଼ିବ ।

ଲଳିତାର ମନରେ କଲବଲ ହେଉଛି ଭବନା, ସୁମିତ୍ରା କହୁଲା, ବଡ଼ ଅପାଙ୍କର ପିଲାଟିଏ ହେବ ପରା ! କେଜାଣି, ରୋଗ ହୋଇଥିବ । ସେମିତି ରୋଗ ତାଙ୍କର ହୁଏ, ଆପେ ଆପେ ଭଲ ହୁଏ ।

କାଲେ ରୋଗ ହୋଇ ନ ଥିବ ? ସେ କିଛି ହେବ କି ଦୁଃଖ କରିବ ? ନନ୍ଦିନୀ ହଠି ଅପା, ଭାଉଜ, ଜା, ନନ୍ଦନ କି ସାଜସାଥୀ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଅନନ୍ଦରେ ଲଳିତା ଗୋଡ଼ ତଳେ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା । ଭାଉଜ ତାର କେତେଥର ମା ହୋଇଛନ୍ତି । ଗଡ଼ି ଶୁଣି ମଲି ମଲି । ଭୁଲିଲେ ପଡ଼ି ପୁଅ କୁଆଁ କୁଆଁ ଡାକ ଛାଡ଼େ । କୋଳରେ ଧରି ବସିବାର ଲଳିତା ଛଟପଟ ହୁଏ । ସାତ ରାତି କେମିତି କଟିବ, ଉଠିଥାନ୍ତି ହେବ, ଲଳିତା ରୁହୁ, ରହିଥାଏ ।

ସେଇଠୁ ଯାଇ ଖାଇବାତକ ପିଲାସଙ୍ଗେ ମାଆର ସମ୍ପର୍କ । ଲଳିତା ସବୁ କରେ । ଦୁଧ ଫୁଟ ଅପନା ବାରେ ନାହିଁ । ଘା ଘାଉଡ଼ ନିଜେ ହାତରେ ଥୋଇ ଧୋଇ କରେ । ଗୁଡ଼ରେ ପକେଇ ଶୁଏ । କଦ୍ଦ ଉପରେ ଗୋଟାଏ, ଦି କଡ଼ରେ ଆଉ ଦିନଟି । ଭାଉଜ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । ପିଲାଙ୍କ ଅର୍ଦଳ ତାକୁ ଭଲଲାଗେ । ମାଲପେ କହନ୍ତୁ କୁଆକୁଣ୍ଡରା ଯାତ ପୁଅ, ସାତ ଝିଅ ହେବେ ।

ତା 'ସା'ର ଯଦି ସୁଅ ହେବ, ଗୋଟିଏ ପିଲକୁ ଦଇତି ମା ପାଲ ପାରିବେ ନାହିଁ ? ମାଲପେ କହନ୍ତି, ମମକୁ ପଛେ ସାତସୁଅ ଦେବ, ସଉରୁଣୀକୁ ଗୋଟାଏ ଦେବ ନାହିଁ । କାହିଁକି କହନ୍ତି ? ନନ୍ଦକା ତାକୁ ଦେବ ନାହିଁ ?

କାହିଁକି ସେ ଆସିଛି ଏ ଘରକୁ ? କିଏ ତାକୁ ଆଣିଛି ?

ମନ ବାହୁନ ଉଠିଲା । ଗୁଣ୍ଡ ଖୋଲିଲା ନାହିଁ । ମୁହଁରେ ହସ ଲୁହ ଝୁଲୁଛି । ହାତ ଗୁଲୁଛୁ ନନ୍ଦକାର କପାଳରେ । ମନର ଭାବନା ବାହାର ଆସିବ କି ପତାକୁ, ତାର ଗୁହେଣୀ ବାଟେ ? ଅଖିର କଥା ତ ଅଖି ରୁହେ ।

'ସା' ଏମିତି ଗୁହୁଛି କାହିଁକି ? ଦୃଷ୍ଟି ତାର ହୃଦୟ ଭେଦକ କି ? ଉଠି ପଲାଇବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ଗୋଡ଼ ଚଳୁନାହିଁ । ଆଉ ସେ ଗୁହୁ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା ଗୁଲିପଡ଼ି ନନ୍ଦକାର ଗୋଡ଼ରେ ହାତ ଦେଲା । ଅଖି ତାର ଓଦେଇ ଆସିଲା । ଏଥର ଲୁହ ଝରିବ । ଏ ଘରେ ତାର ଚେହେରାପଣିଆ ସରିଆସିଲା । ସେ ହେବା ଅଲୋଡ଼ା ଅଖୋଜା । ସେ ହେବ ସତେ ଗୋଟିଏ 'କା' ସାହାର ଜଳକୁ ନାହିଁ, ଗୁଲିଠାରୁ ବି ସେ ଖୁନ । ଗୁଲିର ଆକୃତି ଅଛି, ଅବସ୍ଥିତି ଅଛି, ଚଳନ ଅଛି, ଯଦିବ ନାହିଁ ଜୀବନ, ମନ ଓ ଅନୁଭବ ଶକ୍ତି । ଆଉ 'କା', ସେତ ଗୋଟାଏ ଅଦେଖା ପଛେ । ପରଠାରେ ସେ ଅବତରେ । ପରର ଜୀବନ, ମନ, ଭାବନା, ଚଳନ ଓ ଅନୁଭୂତି ସବୁ ଆଗ୍ରେ କରୁଛନ୍ତି ତା'ଠାରେ । କାଉର କା ପରି ସେ ବାସ୍ତବ ଶବ୍ଦ ହୋଇ ଲକ୍ଷ ଲେଖକର କାନରେ ବାଜେ ନାହିଁ । ଗୁଣ୍ଡରୁ ବାହାରେ ସଫଳର ଗୋଟାଏ ଅବାସ୍ତବ ଆବଶ୍ୟକତାର ଭାବ, ଧାରେ, ଆରେ, ସେ ସିନା ମଲା, ତାର ଅଛି 'କା' । ପୁଣି ସେ ଉଠୁ ।

ସେ ଉଠେ । ତାର 'କା' ବୋବାଲି ଗୁଡେ, ହା ଡୁଡୁ, ଡୁ ଡୁ— ।

ରୁ କାନ୍ଦୁଛି, କା ?

ନନ୍ଦକା ଉଠି ବସିଲା । ପାଦରେ ସେ ଅନୁଭବ କରିଛି ଲଳିତାର ତଳେ ଲୁହର ପରଶ । ମୁହଁଟିକୁ ଟେକିଧରି ପୁଣି ପରୁଆଲା, କାନ୍ଦୁଛି କାହିଁକି ?

ରୁ ସେମିତିକା ତରକଥା କହୁଲୁ କାହିଁକି ?

ନ କହୁଲେ ବି ସେଇଆ ହେବ ଲେ, ମୋର ହେବ ମରଣ । ମୁଁ ବି ସେଇଆ ଗୁହେ । ଆଉ ଦୟାଗତ୍ତ ହେବାକୁ ମୋର ମନ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାକୁ କୁହାଇ ଧରି ଲଳିତା; ପାଟି କରି ଉଠିଲା, ସେ କଥା ରୁ ଗୁଣ୍ଡରେ ଧରିନା 'ସା', ତା ହେଲେ ମୁଁ କାନ୍ଦିବି, ରୁପିବି । ତତେ ଆଉ କଥା କହୁବି ନାହିଁ !

ନନ୍ଦକାର ଅଇ ଉଠିଲା । ଲଳିତାର ଗୋଲା ପିଠି ଉପରେ ବୋହୁଗଲା ଦର୍ଶନ ଅଇର ଧାର ।

ଦଶର ପାଖେଇ ଆସିଲା ।

ସୁନନ୍ଦର ବ୍ୟବସାୟ ଭଲରେ ଚାଲିଥିଲା । ମାନ୍ଦାବେଳେ ଜଟିରାଣୀ । କଣ୍ଠେ ଲାଗି ଉଠିଲା ପରେ ଶହ ଶହ ଡୋକାନ ଉଠି ଗଲାଣି । ସହକଲବ୍ୟ ଲାଭର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା । ବାଦକୁଦିଆ ବଜାର । ବ୍ୟବସାୟର ପକ୍ଷେ ପକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ହୁଡ଼ିଲେ ବୁଡ଼ିଲା । ଦୂରକୁ ଅନେଇଁ ଗୋଡ଼ ଚପି ଚପି ଧୀରେ ଧୀରେ, ଅତି ସତର୍କତାରେ ଆଗେଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସୈନ୍ୟ, ନୃସିଂହ କଥା, ଭଦ୍ର ବ୍ୟବହାର, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଓ ଜବାବ ଠିକ୍ ରଖିବା ସୁନନ୍ଦର ହେଉଛି ଉପାୟ ।

ରାଜବନେଜନ ଏହିସବୁ ମାତ୍ର ଅନୁସାରେ କାମ ଆଗେଇନେଉଛି । ଦୁର୍ଦ୍ଦିକୁ ଅଗାଧ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଜଣେ ବାହାର କଥା ଦେଖିଲେ ଆଉ ଜଣକ ଭିତର କଥା ବୁଝି । କୋଳିଙ୍ଗ ଉପରେ ସବୁବେଳେ ଚଢ଼ା ନଜର ରଖିବାକୁ ହେବ । ଯେତେ ବିଶ୍ୱାସୀ ହେଲେ ବି ସେମାନେ ମୁଣ୍ଡା ପରି, କେଉଁ ଛଟକରେ କ'ଣ କରିବେ କହୁ ହେବ ନାହିଁ । ଟିକିଏ ଅସାବଧାନ ହେଲେ ଶତ, ଅଥବା ଦୁର୍ନାମ ! ଦୁଇଟିପାକ ବ୍ୟବସାୟର ପରମ ଶତ୍ରୁ ।

ଘରନଥା ବୁଝିବାକୁ ତର ନାହିଁ । ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ଲେଖିବାକୁ ବେଳ ନାହିଁ । ସବୁ ବିଷୟର ତତ୍ତ୍ୱ ନେଇ, ଏକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟାଙ୍କ ଦ୍ୱୟାବ ଟଙ୍କା ଓ ରାଜବର ଚନ୍ଦ୍ରବଳ ଟଙ୍କା ମିଳାଇ ରଖି, ଯେମୁଁ ଟେଣୁ କରି ମୁଠିଏ ଖାଇ ବିଛଣା ଧରିଲେବେଳକୁ ସାତ ଅଧ । ତଥାପି ନିଦ ଦେଉ ନାହିଁ । କେତେ ଚିନ୍ତା, — ରାମଲଳିତ ଜବାବ ଦିଆ ହୋଇଛି ଯୋଗିଷ୍ଠ ତେଲ ଶେଢ଼ ବାବଦ କାଲି ତାକୁ ତିନି ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ । କନ୍ଦମ୍ବ ଟିକସ୍ ଅଧିକ ଅଜିଯାଏ ଛୁଡ଼ାଇ ନାହିଁ । ପାଞ୍ଚଜଣ ମହସଲ ଖୁବ୍ ସାବଧାନ ଉପରେ ଦେଉଡ଼ିକାର ବାଜି, ପରିଶେଷ କରିବାକୁ ଟାଳିଛନ୍ତି କରୁଛନ୍ତି । ଓକଲ ନୋଟିସ ନ ଦେଲେ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଖଜରକାଗଜରେ ପ୍ରାୟ ବାହାରୁଛି, — ଦିନ ଦୁଇପ୍ରହରେ ଶୁଣିବ ତକାୟତି । ସାତରେ ତ କାଣିକରି । ଭ୍ରାନ୍ତବ ଗଢ଼ାଛି । ଘର ଅନ୍ଧାର । ସ୍ଥିରତା ହାତ ପାଖରେ । ସୁଖି ଆଲୁଅ ଜଳିଲା । ସାତ ଗୋଟାଏ ବାଜିବ । ଠିକ୍ ଅଛି । ଦୁଇ ପାଖରେ କବାଟ ବନ୍ଦ । ଲୁହା ବେଲିଙ୍ଗ୍ ଓ ଭିତରେ ଲୁହା ଜାଲିଦିଆ ଝରକା ଗୁଡ଼ିକ ଖୋଲି ଅଛି ; ଭୟ ନାହିଁ ।

ଘୋଡ଼ାଲର ଝରକା ପାଖକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଆସିପାରିବେ ନାହିଁ । ଲୁହା ବାଲ୍‌ସରେ ଦୁଇଟି ବଡ଼ ତାଲ ପଡ଼ିଛି । ଗୁରୁ ତଳଆ ତଳେ । ହଁ, ଅଛି । କାହା କଡ଼ରେ, ଗ୍ରେଟ୍ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ଟେଲିଫୋନ୍ । ହାତ ପାଇଛି । ଭୟ ନାହିଁ । ଏଥର ସେ ଶୁଣିଥିଲେ ଶୋଇବ । ସ୍ଥିର ଟିପିଲା । ଆଲୁଅ ଲିଭିଲା । ନା, ଆଜି ଆଉ ଲାଲିତାକୁ ପତ୍ର ଲେଖିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଲଳିତାର ପକ୍ଷ—ସବୁ ଭଲ ଯେ, ‘ସା’ର ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡରୁ, ବାନ୍ତିଛାଲ, ଦୁର୍ବଳତା, ନ ଧରିଲେ ଖଟରୁ ଉଠି ଦାନ୍ତ, ଘଷିବାକୁ ଯାଇପାରୁନାହିଁ । ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି, ତା’ର କଅଣ ପିଲା ହେବ । ସେ କହୁଛି, ନାହିଁ ନେ ମୋର ଏକଟା ଶ୍ଵେତ, ବେଳେ ବେଳେ ଏମିତି ହୁଏ, ଏଥର ବଜ୍ର, ମରବ । କେମିତି ତରିଲ କଥା ସେ କହୁଛି ! କେଜାଣି ତା ମତେ ଲୁଚିଛୁ । ସତକଥା ତମେ ଲେଖିବ, ତାକୁରୁଁ ବୁଝିବ ।

ଏ ମହନ ଉତ୍ତର ଲେଖିବାକୁ ସେ ବେଳ ପାଇ ନାହିଁ । ସୁଖି ସେ ପକ୍ଷ ଲେଖିଲଣି,—‘ସା’ ଟିକିଏ ଭଲ ଅଛି । ଗୋଟିଏ କଥା ନ ଲେଖି ମୁଁ କହୁ ପାରୁ ନାହିଁ । ମୋ’ର କି ଯୋଷ ତମେ ବୁଝିବ । ବୋଉ କାହିଁକି ସବୁବେଳେ ମୋ ଉପରେ ଚିଡ଼ିବେ ? ‘ସା’ ପାଖରେ ରାତି ଅଧଯାଏ ଥିଲା, ସେ କହୁନରୁ ଆର ଘରେ ଆସି ଶୋଇଲା । ସକାଳୁ ଉଠୁ ଉଠୁ ଟିକିଏ ଡେଇଁ ହେଲା । କନି ଉଠେଇଦେଲେ ନାହିଁ । ସକାଳୁ ଉଠି ‘ସା’ ଲେ ଶ୍ଵେତ ଘରକୁ । ତାକୁ ଯିବାକୁ ମୁଁ ମନା କରିଥିଲି । ସେଇଠି ସେ ଅ ଅ ହୋଇ ବାନ୍ତି କଲା । ଅତି କାନ ଡୋସି ଝିଣ୍ଟା ଉପରୁ ତଳକୁ ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲା । ପାଣି ମନ୍ଦାଏ ଦେବାକୁ ପାଖରେ କେହି ନାହିଁ । ବୋଉ ନିଜେ ଧାଇଁଆସିଲେ । ତାଙ୍କ ପାଟି ଶୁଣି ମୁଁ ଧାଇଁ ଆସିଲି, କନି ବି ଆସିଲେ ।

ଡୋସି ହେଲା ମୋର ଯେ ମୁଁ କାହିଁକି ଆଗରୁ ନ ଉଠିଲି, ‘ସା’ କାହିଁକି ଶ୍ଵେତଘରକୁ ଗଲା ? ଯେତେ କଥା କହୁ ବୋଉ ଶୋଧିଲେ, ମୁଁ ଲେଖି ପାରୁ ନାହିଁ । ଦେଲା ମୁଁ ଶ୍ଵେତ ଘରର ଝିଅ, ମୋ ଶ୍ରାବ୍ଧଭଜ ଉଖାଣ । ମୁଁ ଜଣ ବଳେ ବଳେ ଆସି କମ ଘରେ ପଶିଥିଲି କି ? କାମ କଲେ ମୁଠିଏ ଖାଇବାକୁ, ଖଣ୍ଡେ ପିନ୍ଧିବାକୁ ଦେଉଛ, ସେତକ ଦେବାକୁ ଯଦି କଷ୍ଟ ଦେଉଛି, ମତେ ମୋ ଶ୍ଵେତ ଘରେ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ଆସ । କେକିନ୍ତୁ ଶୁଣିଲେ ମତେ କାହିଁକି ସେ କହୁବେ ଯେ ମୁଁ ହିଁମେବ ମୁଁ ବାଦୋଇ ? କେଉଁ କଥାରେ ମୁଁ ନାନ୍ଦା ମଙ୍ଗେ ହିଁସା ନାବ କଲି କି ?—

ସୁନ୍ଦର ନିଏ ଦେଉ ନାହିଁ । ଲଳିତାର ଚିଠି ବାରମ୍ବାର ପଡ଼ି ସେ ମୁଖେ ଚରିଦେଲେଣି । ଅତି ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତି । ଏଣୁ ମାଗିଲେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା, ତେଣୁ ମାଗିଲେ ଗୋହତ୍ୟା । ମାଆଙ୍କୁ କହିଦେବ ନାହିଁ, ଲଳିତାକୁ ସାନ୍ତୁନା ଦେଇଦେବ ନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରି ନାହିଁ, ଘରକୁ ବି ଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଘରେ ଅଶାନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହେଲଣି । କପକ ସେ ସମାଧାନ କରିବ ? ଯଦି ସଫଳାଟି ନୁହେଁ ସେଇଠି ନ କହୁଲେ କାହିଁକି ? କଥାକୁ ଏତେ ଦୂର ଆଗେଇ ଜଟିଳତା ଓ ଅଶାନ୍ତ ବଢ଼ାଇବାକୁ କାହିଁକି ସେ ମନ କଲେ ?

ସେ କଥା ଲଳିତା ଉପରେ କୌଣସି କାରଣରୁ ବମ୍ବୁଣ ହୋଇଛନ୍ତି ? ଦୁର୍ଦ୍ଦଳର
ସ୍ତ୍ରୀମାନର ସମ୍ବନ୍ଧ । ଜଣକ ଭିତରେ ଆଉ ଜଣକ ଜନର ଉପସ୍ଥିତି ଅନୁଭବ କରେ ।
ନିଜର କଥାକୁ ପଛରେ ପକାଇ ସେ ଭାବେ ଆରକର କଥା । କେବେ, ଏପରି ଦେଲ
କାହିଁକି ?

ସୁନନ୍ଦର ମନେ ପଡ଼େ—

‘କା’ ମୋ କଥା ଶୁଣିବ ବୋଲି ଚେଇଁଛି । ତମେ ଏଇଠି ଶୋଇପଡ଼ । ମୁଁ ଯାଏ
ତା ପାଖକୁ । ଛୁଡ଼ି ମୋର ହାତ, ମୋ ରାଶି ।

ମୁଁ ବି କଥା ଶୁଣିବି ।

ଭଲ ତା ପାଖକୁ, ଦିହେ ଶୁଣିବ, ସୁରୁଣୀ ଗପ ।

ନନ୍ଦକା ଅଳୁଅ ତେଜେ । ମଶାଣ ପଡ଼ିନାହିଁ । ଲଳିତା ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି ।
ମୁହଁରେ ମଶା ବେଦିଛନ୍ତି ।

ଆହା, ଦିନଦାସ ପରଶ୍ରମ କରି ପିଲାଟା କ୍ଳାନ୍ତ ହୋଇ ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି । ଉଠେଇବି
ନାହିଁ । କାଲି ସେ ଗପ ଶୁଣିବ । ଏତେ ରାତି ଯାଏ କେଉଁଠି ବସି ଗପ କରୁଥାଆନ୍ତି,
ରାତି ବଳେଇଲଣି ।

ଲଳିତାର ମୁହଁରୁ ନନ୍ଦକା ମଶା ହରୁଡ଼େଇଉଏ । ମଶାଟି ପକାଏ । କହେ,
ଆରେ, ଅଳୁଅଟା ଲିଗାଇଲ କାହିଁକି ? ହରି, ଶୋଇପଡ଼ ।

ଅନ୍ଧାରରେ ନନ୍ଦକାର ପଛେ ପଛେ ଟିପେଇ ଟିପେଇ ନିଶ୍ବାସ ବନ୍ଦ କରି ସେ
ଆସେ । ନନ୍ଦକା ମଶାଟି ପକାଇ ଶୋଇଲଣି । ଧୀରେ ଧୀରେ ମଶାଟି ଟେକି ସୁନନ୍ଦ କହେ
ମତେ ତ ନା ମାଡ଼ୁନାହିଁ, ମୁଁ କାହାଣୀ ଶୁଣିବି । କହ । ତମ ‘କା’ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ
ଶୋଇଛି । କାମ କରି ମୋ କ୍ଳାନ୍ତ, ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବ ନାହିଁ ।

ଗ୍ରେଟ ଗପଟିଏ କହିବି ।

ହଁ, ଅତି ଗ୍ରେଟ ।

ଅନନ୍ଦାଗ୍ନି ବନସ୍ତ ଭିତରେ—

ସେ ଗପ ମୁଁ ଶୁଣିବି ନାହିଁ ।

ଆଉ କେଉଁ ଗପ ?

ତୁମେ ଜାଣ ନାହିଁ, ମୁଁ କହିବି ।

କହ ।

ଉଷ ଉଷ ଦୁଇ ପାହାଡ଼ ମଝିରେ —

ଭି—ଭି—!

ଉପତ୍ୟକାଟିଏ—

ଆରେ— !

ଯେବେ, ମୁଁ କହିପାରିବି ନାହିଁ !

ମତେ ବି ନଦ ମାଡ଼ିଲଣି ।

ଅନ୍ଧାର ହିଁ କଥା କହେ ।

ସେଇ ନଦ ଉଷ ଅନ୍ଧାରର ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ପରଦା ଉଡ଼ାଡ଼ରେ ଲଳିତାର ଅଖିରୁ
ଲେଉଟକ ଗଡ଼େ । ପିଣ୍ଡରୁ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିଲ ପରି ଲାଗେ । ଗୁଡ଼ିରୁ ଉଠେ ଅଦମ୍ଭାସ୍ୟ କୋହ ।
ପାଟିରେ ଅଞ୍ଚଳ ଭରି ସେ ପଡ଼ିରହେ ।

ସେ ଛଳନା କରି ଶୋଇଥିଲା । ନଦିକା ଜାଣେ ନାହିଁ, ସୁନନ୍ଦ ଜାଣେ ନାହିଁ ।
ନ ଜାଣନ୍ତି, ଦୃଢ଼ ତାର ଶୟନ । କାହାରିକୁ ସେ କଥା କହିବ ନାହିଁ ।

ରହିବ କିପରି ଏ ଘରେ ? ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବ ?

ଦିନର ଆଲୁଅ ଦୁଇଆର ହସ ବିକଶାଏ । ବିଶେଇଲା ମନର କଳ୍ପସ ନାଶେ
ମଣିଷର ବସ୍ତୁର କୁହାଟ, —ସେମାନେ ଯଉରୁଣୀ ନୁହନ୍ତି ତୋ, ସେମାନେ ଦୃଢ଼ି ସାଥୀ,
ଦୃଢ଼ି ବନ୍ଧୁ ‘ସା’ ଓ ‘କା’ ।

ସକାଳର ଆଲୁଅରେ ସୁନନ୍ଦ ଦେଖେ ଲଳିତାର ହସିଲା ମୁହଁ ।

ସେ ପଚାରେ, କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛ ? ଜଳ୍ପିତ ଫେରିବ, କହୁଛ । କେଉଁଠି ଗପ କରୁ
କରୁ ଦିନ ଦଶଟା କରିବ ନାହିଁ, ଜଳଖିଆ ଖାଇ ସୁଣି ପଛେ ଯିବ ।

ଆଲୋ, ‘ସା’ !

ଏମିତି କାହିଁକି ଅନେଇଛୁ ବା ?

ବିଲେଇ ଖୋଜୁଛି ।

ଦୃଷ୍ଟ !

ସୁନନ୍ଦ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁ । ଲଳିତା ନଦିକାର ହାତ ଧରିଛି ।

ଚାମୁଛା ଖଣି ଏକାନ୍ତରୁ ନେଇ ସେକାନ୍ଦରେ ଥୋଇ ସୁନନ୍ଦ ପଦାକୁ ଚାଲିଯାଏ ।
ତାର ମନ କହେ, ଲଳିତା କେତେ ଭଲ ! ନଦିକା ବି ।

ଆଖିକୁ ନଦ ଆମୁନାହିଁ । ବ୍ୟବସାୟର ଚନ୍ଦ୍ରା ଦୂରେଇଯାଇଛି । ଅନ୍ଧାର ଗୋଟିଏ ବାହାରେ ଓ ଭିତରେ । ଗଣ୍ଡାର ଟିକ୍ ଟିକ୍ ଓ ନିଜର ନିଶ୍ୱାସ ଶବଦ କାନରେ ବାଜୁଛି । ରାତି ବାରଟା ।

ଆଜି ସେ ଜଳନ୍ତି ଖାଇଛି । ନନ୍ଦକା ଓ ଲଳିତାଙ୍କର କାମ ସରି ନାହିଁ । ସେମାନେ ରୋଷରେ । ଦୁଇ ଘରେ ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଦୁଧଫେଣ ପରି ବଛଣା । କନି ମାଲ ମାଲ ଫୁଲ ଟାକିଛି । ବଛଣାରେ ପକାଇଛି । ନନ୍ଦକାର ଚମ୍ପାଫୁଲରେ ଶରଧା, ଆଉ, ଲଳିତାର ମଞ୍ଜିଫୁଲରେ । କନି ଦୁହଁଙ୍କର ଶରଧାକୁ ମିଶାଇ ଦେଇଛି, ପୁଣି ନିଜର ସ୍ନେହରେ ବାନ୍ଧିଛି ଦୁହଁଙ୍କୁ । ସେଇଥିପାଇଁ ସବୁ ଫୁଲ ମିଶାଇ ସେ ମାଲ କରିଛି ।

ସୁନ୍ଦର ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁଲ । ଲଳିତାର ଘର ଏ, ଦିହେଁ ତାର ମନ ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ଆସନରେ ବସିଛନ୍ତି, କାହିଁକି ଏ ଭେଦ ? ନିଜକୁ ଦୁଇ ଭାଗ କରି ଦିଓଟି ମୁଣ୍ଡି କରିପାରିବ ନାହିଁ, ଦିଓଟି ମୁଣ୍ଡିକୁ ମିଶାଇ ଗୋଟିଏ ମୁଣ୍ଡି କରିବାର ଶକ୍ତି ଦୁନିଆରେ କାହାର ନାହିଁ । ବରଂ ସେ ଏଇ ମଝିଘରେ ଆନ୍ଦୁର ଗୋଟିଏ ପଲଙ୍କ ପାଡ଼ିବ । ଏ ଘରେ ନନ୍ଦକା, ସେ ଘରେ ଲଳିତା, ଦୁଇ ନାକ ପୁଡ଼ାରେ ଆତଯାତ ହେଉଥିବା ନିଶ୍ୱାସ ଧରି ।

ଲଳିତା ଆସୁଛି, କେତେ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଦିଶୁଛି । ଦୁଇ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଭିତରେ କ'ଣ ହସନାଥ ପଡ଼ିଥିଲା ପରି । କଥା ସରିଛି, ତାର ପ୍ରସବ ହସନା ଏବେ ବି ଲଣ୍ଡିରହୁଛି ମୁହଁରେ ।

ଲଳିତା ମୁହଁ ଖୋଲିଲା, ଏ ଘରୁ ସେ ଘର ଟହଲ ମାରୁଛି କାହିଁକି, ଶୋଇପଡ଼ୁନ ?

କେଉଁଠି ?

ଓ, ସେଇନଥା ଭାବ ଛିରି କରି ପାରୁନା ?

ବତେଇ ଦିଅ ।

ଅତି ସହଜ, ଯେଉଁଠି ତମର ମନ ।

ସୁନ୍ଦର ଲଳିତାର ହାତ ଧରିଲା । ତେଲ କଲା । କହିଲା, ମନଟା ଏଠାରୁ ସେ ଘର, ସେ ଘରୁ ଏ ଘର ହେଉଛି ।

ନଦ ମାଡ଼ୁନାହିଁ ତେନେ । ଯାଉନ ପଦାରୁ ଟିକିଏ ଚାଲିଆସିବ । ଟଟ ଆଲୁଅଟା ନେଇ ଯା । ଆଜି ଆକାଶରେ ଗୁନ୍ ଲାହିଁ । ହେଲେ, ନକ୍ଷତ୍ରଗୁଡ଼ା ହାଉହାଉ ହେଉଛନ୍ତି । ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସରୁକି ଅରେ ଅରେ ଚାଲିବ । ସେଇଠୁ ତମ ଆଖିକୁ ନଦ ଆସିବ । ଦୂଲେଇ ଭୁଲେଇ ଫେରିଆସିବ । ଯେଉଁଠି ହେଲେ ଶୋଇପଡ଼ିବ । କଟକରୁ ଯାଇ ଆସିବ ସାହକେଲ ଚା, ମଟରଗାଡ଼ି କରୁନ ?

ନନ୍ଦର ଚଳରେ ମଞ୍ଚର ଗୁଲେ ନାହିଁ ।

ଉଡ଼ାକାହ୍ନା ?

ଆମ ଅଗଣାରେ ଓଢ଼େଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବଳଦଗାଡ଼ି ?

ସେଇଥିରୁ ଗୋଟାଏ କଣିବ । କଟକରୁ ଏଠିକି ଆସିବାକୁ ଦିନଟିଏ ଲାଗିବ ।
ହଲିଦୋହଲି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେବେଳକୁ ଦେହହାତ ଦରଜ ହେଇଥିବ ।

ତମର ସାଇକଲ ଭଲ ।

କୁନ୍ତ ଲାଗେ । ନିଦ ଘୋଟି ଆଉଛି ।

ଆସ ।

ହାତ ଧରି ଲଳିତା ସୁନନ୍ଦକୁ ଓଟାରିନେଲା । ନନ୍ଦକାର ପଲଙ୍କ ଉପରେ ଦହେଇ
ବସିଲେ । ଲଳିତା କହୁଲା, ମୁଁ ମଗାରି ପକାଇଦେଉଛି, ସୁନା ପିଲଟି ପରି ଶୋଇପଡ଼ି ତ ।
'ସା' ଗଲଣି ଦୋଉଜ ଗୋଡ଼ ଘରିବାକୁ । ଚାକରବାକରଙ୍କୁ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ରୋଷଦର
ବନ୍ଦ କରିବା ଆଜି ମୋ କାମ । 'ସା' ଭଲ କଥାଟିଏ କହୁଥିଲା, ଅଧା କରିଛି । ସେ
ଶୋଇବ ମୋ ପାଖେ । ଗପ କହୁବ ।

ମୁଁ ବି ଶୁଣିବି ।

କାଲି ଶୁଣିବି । ତମେ କୁନ୍ତ ହୋଇଛ, ଶୋଇପଡ଼ି । ଗପ ଶୁଣି ଅନୁସା ହେଲେ
ଦେହ ବିଶିଷ୍ଟ ।

ଲଳିତା ମଗାରି ଟାଣିଲା । ବାରଣ୍ଡାର କବାଟ ବନ୍ଦ କଲା । ଆଲୁଅ ଲୁଗାଇ
ମଣିଘରବାଟେ ନିଜ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା । ସୁନନ୍ଦ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ।

ନଗା ଗର୍ଜୁଛି । ଘର ଅନ୍ଧାର ।

କ'ଣ ସଞ୍ଚୁଛି ତା ଗୋଡ଼ ? ନନ୍ଦକା ! ମୁଠି ମୁଠି ଘଷା । କୁନ୍ତ ଦେହକୁ ନନ୍ଦକାର
ଘଷା ଭଲ ଲାଗେ । ଲଳିତା ବି ଏମିତି ଘଷେ ।

କେତେବେଳୁ ନନ୍ଦକା ଗପ ଶେଷ କରି ଆସିଯାଇଗଣି । ସେ ଘରଟା ବି ଅନ୍ଧାର
ଦଖୁଛି । ଲଳିତା ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି ।

ନିଶା ଗର୍ଜୁଛି । ସୁନନ୍ଦର କ୍ଳାନ୍ତ ଆଖିପତା ପୁଣି ମୁହଁ ହୋଇଆସିଲା ।

ସୁନନ୍ଦର ଦେହରେ ଲଗିଲା କୋମଳ ପରଶା । ତାର ନିଦ ଭଙ୍ଗିଲା । ସେ ଭାବିଲା ନନ୍ଦକା ଶୋଇପଡ଼ିଲଣି । ତା'ର ଆଗ୍ରସ୍ଥ ହାତ ଗୁଡ଼ାଇ ଧରିଲା ଶୋଇଲା ସାଥୀକୁ ।

ସକ ସକାଳର ସତେଜ ଶୀତୁଆ ଆଲୁଅ ସୁନନ୍ଦର ଆଖିରେ ବୋଲିଲା କପୁର ଗୁଣା । ମିଞ୍ଚି ମିଞ୍ଚି କରି ସେ ଆଖିପତା ଖୋଲିଲା । ପାଖରେ ନନ୍ଦକା ନାହିଁ । କଡ଼ ଲେଉଟାଇ ଦେଖିଲା, ଲଳିତା କବାଟ ଖୋଲି ପଦାକୁ ବାହାରି-ଯାଉଛି ।

ସେ ଉଠିବସିଲା । ମଶାଟି ଟେକିଲା । ହଁ, ଏ ନନ୍ଦକାର ଘର, କିନ୍ତୁ ସେ କାହିଁ ?

ସୁନନ୍ଦ ଆଉ ଘରକୁ ଗଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ମଶାଟି ଅଳପ ଟେକିଲା । ନନ୍ଦକା ଶୋଇଛି, ଲଳିତା ନୁହେଁ ।

ହଁ, ନନ୍ଦକାର କାଣ୍ଡ । ମଜା କରୁଛି, ନା ?

ଧୀରେ ଧୀରେ ସୁନନ୍ଦ ତାର ପାଖରେ ଶୋଇଲା । ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରିଲା । ଘୁଞ୍ଚି ଘୁଞ୍ଚି ଲାଗିଆସିଲା ପାଖକୁ ।

ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇ ଶୋଇରହିଲା ସୁନନ୍ଦ । ଆଖିପତା ଅଳପ ମୁକୁଳା କରି ରହିଲା ।

ନନ୍ଦକାର ନିଦ ଭଙ୍ଗିଲଣି । ସେ ଉଠି ବସିଲଣି । କାବା କାବା ହୋଇ ଚାହିଁଛି । ସେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଲା । ମଶାଟି ଟେକିଲା । ବୁଝିଲା କି କଣ, ହସିଲା କାହିଁକି ? ମୁହଁ ଚୁଆଁଇଲା ।

ସୁନନ୍ଦ ଆଖିପତା ଚାପି ରଖିଲା ।

ଦେହରେ ବଜୁଲିର ଚମକ ଖେଳାଇ ଯିଏ ତାର ମୁହଁରେ ବୋକ ଦେଲା, ତାକୁ ଦୁଇ ବାହୁରେ ଗୁଡ଼ାଇ ଧରିବାକୁ ଉଛୁଳୁ ହାତ ବଢ଼ାଉଣୁ ବଜୁଲି ବେଗରେ ସେ ଡାସି ପଳାଇଲା ।

ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଡ଼ାଇଗଲା ପଛରେ ।

ମଧୁର ସ୍ମୃତି ।

ସୁଖ ଆନନ୍ଦର ସଫାରରେ କାହିଁକି ବହୁବ ଅଶାନ୍ତର ଝଟ ?

ନନ୍ଦକାର ସନ୍ତାନ ହେବ । ତାକୁର ଶ୍ରେକ କହୁଥିଲେ, ବିପଦ, ପିଲା ଯଦି କେବେ ପେଟରେ ରହେ, ପେଟ ନ ଚରିଲେ ସେ ପଦାକୁ ଆସିବ ନାହିଁ । ପେଟ ଚରିବା ନିଶ୍ଚୟ ନୁହେଁ । ବଡ଼ ବଡ଼ ତାକୁର ଲୁହଲେଖି, ବିପଦର ଅଶଙ୍କା ମୋଟେ ନାହିଁ, ପେଟ କାଟି ଶହ ଶହ ପିଲା କଢ଼ାଯାଉଛନ୍ତି ।

ନନ୍ଦକା ପେଟରୁ ଜନମ ଲଭିବ ସୁଅଟିଏ, ସେ ହେବ ବଂଶର ଆଲୋକ । ଅବକଳ ନନ୍ଦକା ପରି ସୁନ୍ଦର ହେବ ସେ, ଦୃଢ଼ି ମାତାର ସନ୍ତାନ । ଏ କୋଲରୁ ସେ କୋଲକୁ ଡେଇଁ ଖେଳିବ । ମାଆଙ୍କର ମନକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ସେଥିଲାଗି ସେ ଉତ୍ସର୍ଗୀ, ନନ୍ଦକାର ଭଲମନ୍ଦ ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ।

ବୁଝାଇଲେ ବଳେ ଲଳିତା ବୁଝିବ ଯେ ମା ବୁଢ଼ୀ ହେଲଣି, ବୁଢ଼ୀ ମଣିଷର କଥାରେ ଛଳ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ସୁନ୍ଦର ରାଜବକୁ ଡାକିଲ । କହିଲା, କିଛିଦିନ ପାଇଁ ମୁଁ ଗାଆଁରେ ରହିବି, ବେପାରର ଭଲମନ୍ଦ କଥା ତୁ ବୁଝିବୁ ।

ସବୁ ଚଳାଇନେବ ଯେ, ତେବେ—

ମୋହଙ୍କର ଟଙ୍କା ବସସ୍ତୁ ଭାବୁଛୁ ?

ସୁଣି, ମକଦ୍ଦମା ତାରିଖ କଥା । ଆପଣ ନ ଥିଲେ ଓକିଲ ଭଲ କାମ କରିବେ ନାହିଁ । ଆପିଲ ଯଦି ମଞ୍ଚରୁ ନ ହୁଏ, ଜାଣ ଏଇ ସେଲଟିକସ ପାଇଁ ବେପାର ବୁଝିବ । ମକଦ୍ଦମା ତାରିଖ ତ ଦିନ ପାଞ୍ଚଟା ରହିଲା, ତା ପରେ ଘରକୁ ଗଲେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ପାରିବେ ।

ଘରେ ଟିକିଏ ଅଶାନ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି ।

ରାଜବଲେଟନ ସେ କଥା ଜାଣେ, ସୁମିତ୍ରା ଲେଖି ଜଣାଇଛି ।

ରାଜବ କହିଲା, ସଫାର କଲେ କେତେ ଅଶାନ୍ତ ଆସେ, ସେଥିପାଇଁ ସୈନ୍ଦ୍ର ଲୋଡ଼ା । ତୁମ ରହି ସବୁ କଥାକୁ ହସ୍ତ ଉଡ଼ାଇଦେବା ଭଲ । କାହାର ପକ୍ଷ ନେଇ ପଦଟିଏ ଯଦି ପାଟିରୁ ଖସେ, ଘରେ ଓ ବାହାରେ ଚୁମୁଳ କାଣ୍ଡ ଘଟିବ । ଦୁଇ ଗୁଣିଦିନ ପରେ ଅପଣ ଘରକୁ ଗଲେ ଭଲ ହେବ ।

ସାନଭାଇ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ରାଜବର ଉପଦେଶ ଅନ୍ୟଥା କରେ ନାହିଁ । ଗୁଣିଆଡ଼କୁ ଭାବିଚିନ୍ତି ସେ ମୁହ ଖୋଲେ ।

କଥା ବୁଲଇ ସୁନ୍ଦର କହିଲା, ଟଙ୍କା କଥା ତୁ ଭାବ ନାହିଁ, ଦିନ ସାତଟା ପାଇଁ କାହାଠାରୁ ଟଙ୍କା ପାଞ୍ଚହଜାର ଧାର ଆଣିବା, ନୋହଲେ ଘରୁ ଆଣିବା ! ଅତନୁବାବୁଙ୍କର ଆଜିକାଲି ଭଲ ସେଲଗାର ହେଉଛି ପଣ !

ରୁନସୀପୁରର ନୂଆ କୋଠାରୁ ଜଣା ପଡ଼ୁଛି ଭାଇ, ଛବି ଦେଖିବାଟା ଆଜିକାଲି
ଲୋକଙ୍କର ଗୋଟାଏ ରୋଗ ହେଇପଡ଼ିଛି ।

ମୁଁ କହୁଛି, ରୋଗ ନୁହେଁ ଯେ, ଜଣା ।

ହଁ, ଜଣା, କି ଝୁଙ୍କ । ସ୍କୁଲ କଲେଜ ପିଲା ବାପଙ୍କର ପଇସା ସେଇଠି
ଉଡ଼ାଉଛନ୍ତି । ପଇସା କେମିତି କେଉଁଠୁ ଆସେ ତାକୁ ଜଣା ନାହିଁ ସିନା, ଚୋରାମଠୁ
ଆରମ୍ଭ କରି ରକ୍ତସାଟଣାଳୀ ମୂଲିଆ ମୁଣ୍ଡ ବି ସେଇଥିରେ ବାଜି ହୋଇଛନ୍ତି । ସିନେମା
ବେପାରଟା ମନ ନୁହେଁ ।

ଆମେ ଗୋଟାଏ କରିବା କି ?

ରାଜିବ ଅଡ଼ୁଆରେ ପଡ଼ିଲା । ଟିକିଏ ଚନ୍ଦ୍ରା କରି କହିଲା, ନୂଆ ବେପାର
କରିବାକୁ ହେଲେ ସବୁ ବସ୍ତୁ ଭଲ କରି ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିବା ଦରକାର । ଯାହା
ଆମର ଗୁଲିଛି ସେତିକି ଆଗ ଭଲରେ ସୁରୁଖୁରୁରେ ଗୁଲୁ ।

ଆଜ୍ଞା, ଅତନୁବାବୁଙ୍କୁ ଧାର ମାଗିବି ତ ।

ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖନ୍ତୁ, ଭାଇ !

ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଦି'ପହରେ ସୁନମର ଦେଖା ହେଲା । ସେତିକି
ବେଳେ ସେ ଘରେ ରହନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ବାବାରେ ଗୁଲୁଆନ୍ତି । ରୁନସୀପୁରରେ
ସେ ନିଜର ନୂଆ ଘର ଚୋଲିଛନ୍ତି । ନଅ ଦଶ ଗୁଣ୍ଠ ଜମିର ଗୋଟିଏ ପାଟରେ ବଙ୍ଗଳା
ଟାଇପ୍‌ର ଘର । ବାକି ସ୍ଥାନରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ବଗିଚା । କଲମିଗଛ ଧାଡ଼ି ଧାଡ଼ି ।
ନିଜେ ରୁହନା ସେ ସବୁର ତତ୍ତ୍ୱ ନେଉଛନ୍ତି । ମଲୟ ଓ ଛଲୋ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଉଛନ୍ତି ।
ଦୁଇଟି ମୂଲିଆ କାମ କରୁଛନ୍ତି ।

ପୁରୁଣା ମଟରଗାଡ଼ି କେବେଠାରୁ ବକା ସରିଲାଣି । କଣ ହୋଇଛି ନୂଆ ଗାଡ଼ି ।
ଅତନୁବାବୁ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଠୁନ୍-ଠୁନ୍-ଝୁଲା ସଙ୍ଗେ ମିଶି ବେପାର କରି ସେ
ବେଶ ଆଗେଇ ଗୁଲିଛନ୍ତି, ତଥାପି ସୁନମକୁ ଟଙ୍କା ଧାର ଦେବାକୁ ଅକ୍ଷମ ବୋଲି ଦୁଃଖ
ପ୍ରକାଶ କଲେ । କହିଲେ, ସବୁ ଗୁଲିଛି, ଧାରରେ ସୁନମବାବୁ, କେବଳ ଝେକ
ରଖିବାକୁ, ଟେକ ରଖିବାକୁ ଏ ସବୁ ଦାଣ୍ଡଦେଖାଣ । ତଜା ଯଦି କେବେ ବୁଡ଼େ ତ
ଏକାଥରେ ଅତଳ ତଳେ ଲାଗିବ ।

ଲାଭ ହେଉ ନାହିଁ ?

ଯଥେଷ୍ଟ ହେଉଛି । ଲୋକେ ଜାଣିବାକୁ ସିନେମା ଘର ମୋର, କିନ୍ତୁ ଠୁନ୍-ଠୁନ୍
ଝୁଲାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯେଉଁ ଏଣିମେଣ୍ଟ ହୋଇଛି, ତା'ର ସର୍ତ୍ତ ସୁରଣ କରିବାକୁ ସବୁ

ଆସୁ ନଥାନ୍ତି । ତେଣୁ, ମୁଁ ହୋଇଛି ଜଣେ ଦରମାଶିଆ କର୍ମଚାରୀ । ଆପଣ ମୋର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି ସତ କଥାଟି ଅପଣଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ ଦେଲି ।

ଏଣିମେଣ୍ଟ 'କାଟି ଦେଉ ନାହାନ୍ତି ?

ପଇସା ହଜାର ଟଙ୍କା ଷ୍ଟିପେଣ୍ଡିଆ ଡେବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବରଂ, ଦେବା ଭଲ ।

ରୁହନା ସେହୁ କଥା କହୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆଉ କିଛି ଗହଣା ବିକି ଷ୍ଟିପେଣ୍ଡିଆ ଦେଇ, ମୁଁ ମୁକ୍ତ ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ତା'ପରେ ମୁଁ କରିବି କ'ଣ, ସେତିକି ମୋର ଛବିନା ।

ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ?

ଖାଲି ଏକ୍ସପେରିମେଣ୍ଟ କରି ଅରକୁ ଅର ଲାଭ ଦେଉଥିବ ? ଉନ୍ନତ ପାଞ୍ଚଶତ ମୁଦ୍ରା ତ ମାସକୁ ମାସ ମିଳୁଛି, ବ୍ୟବସାୟ ଭଲ ଚାଲିଲେ ଆହୁରି ଅଧିକ ମିଳିପାରେ ।

ରୁହନା ଆସିଲେ । ତ୍ରୁଟି ରୂପରେ ସୁନାକୁ ଦେଖି ନମସ୍କାର ଜଣାଇ କହିଲେ, ଏତେଦିନକେ ଆମେ ମନେ ପଡ଼ିଲୁ ?

ସୁନା ପ୍ରଦାନମସ୍କାର କଲା । ହସିହସି ହୋଇ ମଲସ ଓ ଛବିଲାଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଟାଣିଲା । ଦୁହେଁଙ୍କ ହାତରେ ଦୁଇ ପ୍ୟାକେଟ୍ ଲେମ୍ବୁଦ୍ୱାରା ଧରାଯାଇ ରୁହନାଙ୍କୁ କହିଲା, ଯମା କରିବେ, ଆସିବାକୁ ବେଳ ପାଇନାହିଁ ।

ଆସା ଆସି ଛବିଲା ଓ ରୁହନାଙ୍କୁ ଡାକିନେଇଲେ । ଅଧା ବହୁସିଆ ସ୍ଥାନୋକଟିଏ, ଅଳପ ଗୋରୁ, ବେଶ୍ ମୋଟାମୋଟି, ଗୋଲ ମୁହଁରେ ଲମ୍ବ ନାକ ଓଠରେ ହସ ବସା ବାନ୍ଧିଛି ।

ଅଳ୍ପ ଉଠିଲେ । କହିଲେ, ମୋର ଯିବାର ସମୟ ହେଲା ସୁନାଦାସ, ଆପଣ ରୁହନାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗପ କରନ୍ତୁ ।

ମୁଁ ବି ଚାଲିଲି, ବଶେଃ କରୁଣ କାମ ଅଛି ।

ସୁନା ଉଠିଲା । କାହିଁ, ରୁହନା ଅଟକାଇଲେ ନାହିଁ ତ, ପଚାରିଲେ ନାହିଁ ପରକଥା । ଖଲବ ଲଗାଇବାକୁ ଥଟ୍ଟା କରି ଚାଲିଲେ କହିଲେ ନାହିଁ, ହୁମାମା ଆପଣଙ୍କ କଥା ଲେଖିଛନ୍ତି ?

ଆଉ ସବୁ ଭଲ ତ ? ପୁଣି କେବେ ଆସିବେ ? ନନ୍ଦକାଙ୍କୁ ଲେଖିଦେବେ, ମତେ ଭୁଲିବେ ନାହିଁ । ଲଳିତାଙ୍କୁ ଅରେ କଟକ ଆଣିବେ ।

ରୁହନାଙ୍କର ଉପରଠାଉରଥା ଆଗ୍ରହର ଝୁସର ସୁନା ଦେଲା ଗୋଟିଏ ପଦରେ, ହସ— ।

ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦ କରବା ବାହାନାରେ ଘରଆଡ଼କୁ ଅନାଇ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମନ ଓ ଆଗ୍ରହ ଆସି ଯାହାକୁ ପୁଣି ଖୋଜିଲା, ସେ ବାରଣ୍ଡାରେ ଠିଆ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ନ ଥିଲେ । ଘରଭିତରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲେ । ଚାଲିବ ଟୋକାଟି ହାତରେ ଶାଢ଼ୀଧରି ଅନାଇଲେ ।

ସୁନ୍ଦର ରାସ୍ତାଆଡ଼କୁ ମୁହଁକୁଲାଇଲା । ଅତିନୁଞ୍ଜର ନୂଆ ମଟରଗାଡ଼ି ରାସ୍ତା ମୋଡ଼ରେ ମୁହଁ ଡେଇଁ ଅଟକିଲା । ସୁନ୍ଦର ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି ସେଇ ଆଡ଼କୁ ଚାଲିଲା । ଅତିନୁଞ୍ଜର ଗାଡ଼ି ରାସ୍ତାର ମୋଡ଼ ବୁଲିଲା ।

ସୁନ୍ଦର ମନରେ ଅସୁମାର ପ୍ରଶ୍ନ । ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ମନମତାଣିଆ ଉତ୍ତର ତା'ର ମନକୁ ତାକୁ ଦେଲା, ତମେ ଆଉ ଆସିବ ନାହିଁ, ତମେ ଏ ଘରେ ଅଲୋଡ଼ା, ତମେ ପଳାଅ, ପଳାଅ—

କୁକୁରମାଛ ଲାଗିଲା ପରି ସୁନ୍ଦର ପଳାଇଆସିଲା । ମନର ଅଶାନ୍ତ କୋହ ଓ ଅଭିମାନ ମନ ଭିତରେ ଚିତ୍କାର କଲା, ସେ ଗୋଟାଏ ସିନେମାଘର କରିବ, ନୂଆ ଜାନା କିଣି ବଡ଼ ଘରଟିଏ ତୋଳିବ, ମଟରଗାଡ଼ି କିଣିବ । ଗୁହୁନା ତାକୁ ଯେଉଁ ଅପମାନ ଦେଇଛନ୍ତି, ଅତିନୁ ଯେଉଁ ଅନାସ୍ଥାସ୍ତବ ଦେଖାଇଛନ୍ତି, ସେ ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ଅବଶ୍ୟ ନେବ ।

ରାଜୀବ ଧୀର ସ୍ଥିର ହୋଇ ସବୁ ଶୁଣିଲା । କହୁଲା, କରବା ଯେ ଭଲ, ତରତର ହେବା ଭଲ ନୁହେଁ । ବୁଝି ବିଚାରି ଭାବେନି ସ୍ଥିର କରିବା । ପରଙ୍କ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ଅନ୍ଧାରରେ ବାଡ଼ି ବୁଲାଇଲେ ପାହାର ଆମରି ମୁଣ୍ଡରେ ବାଜିପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଟଙ୍କା ଯୋଗାଡ଼ ନ କଲେ ଅସୁବିଧା ହେବ । ଆଗ ସେ ବିଷୟ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ସୁନ୍ଦର କହୁଲା, ତୁ ବି ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଗାଆଁକୁ ଚାଲ, ଟଙ୍କା ନେଇଆସିବୁ ।

ଘରକାର ନାହିଁ । ସାତହଜାର ଟଙ୍କା ଅସୁଲ ହୋଇଯିବ । ମୁଁ ନୋଟିସ୍ ଦେଇଥିଲି । ଶୁଭୁଛି, ଅଭାବ ହେବ ନାହିଁ । ଆପଣ ଏକା ଗାଆଁକୁ ଯାଉନ୍ତୁ ।

ସବୁ ଆଗ୍ରହରେ ଏଇ ରାଜୀବଟା ବାଧା ଦିଏ ।

ଦିନଟିଏ କଟିଲେ ସିଙ୍ଗଲ୍ ଦୋହଲିଉଠେ । ସାତଦିନ ପରେ ଆଉ ପରେ ଦେଖାଯିବାର ସତର୍କତା ମନରେ ପଶେ । ମାସେ ବଡ଼ଲେ, ନ କର ଭଲ କରନ୍ତି କରୁଥିଲେ ମାରିଯାନ୍ତିର ସାନ୍ତ୍ବନା ଆସେ । ସୁନ୍ଦର ଜଳକୁ ମଣେ ଅତି ବୁଦ୍ଧିମାନ ।

ସବୁ ବୁଦ୍ଧି ତା'ର ହଜିବ । ଜଟିଳ ପରିସ୍ଥିତି । ପରାମର୍ଶ ସେ ନେବ
ଜାହାଠାରୁ ? ସମସ୍ତେ ତା'ର ଘରଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । ମନା ଦେଖିବେ,
ମନଶୁସ୍ତିରେ ଦୁଃଖ କରି କହିବେ, ସଂସାରରେ ଯାହା ସ୍ବାଭାବିକ ତାହା ହିଁ ଘଟିଲା, ନୂଆ
କିଛି ହୋଇନାହିଁ, କାହାର ଦୋଷ ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

ହସନ୍ତୁସ୍ତିର ସଂସାରରେ ଦୁଃଖ ଓ କାନ୍ଦର ବନ୍ୟା । ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଲେ
ସେ କହୁଛନ୍ତି, ସାନବୋହୁ ଜବାବ ଦେଲା, ମୋର ଭାଗ ବଢ଼ିଲା, ଚାରିକଥା କହିଲି ।
ସେ ଛୁଡ଼ିଲା ନାହିଁରେ ସୁଅ, ପଦେ କହିଲେ ଓଲଟି ଦିପଦ ଜବାବ୍ । ଛୋଟଘରର
ହିଅ, ଗୁଡ଼ାବାଳୀଟା । ଏବେ ତାର ଗୁଣ ଜଣାପଡ଼ିଲା । ବଡ଼ବୋହୁର ପିଲା ହେବ
ଜାଣି ଇର୍ଷାରେ ସେ ଜଳପୋଡ଼ି ହେଉଛି ।

ଭୁମି ହ ବୋଉ !

ଭୁମି ହେବ ତ ପରୁରଲୁ କାହିଁକି ?

କଅଣ ତୁ ଚାହୁଁଛୁ ତେବେ ?

ମରଣ !

ଲଳିତା ତା' ବାପଘରକୁ ଚାଲିଯାଉ ।

ସେଇଆ ସେ ତତେ ଶିଖେଇଛି, ନା ? ଏ ଘରର ବୋହୁ ଯାଇ ସେଠାରେ
ପତର ଗୋଟେଇବ, ବାସନ ମାଜିବ, ଭଗାରିହସା ହେବ ? ସେକଥା ହୋଇପାରିବ
ନାହିଁ । ଆଗ ମୋର ମରଣ ହେଉ, ସେଇଠୁ ତମେ ଯାହା କରିବ ।

ଗୋଟାଏ ବୁଢ଼ୀ ମାଆଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଚର୍ଚ୍ଚ କରି ତାଙ୍କର ଭୁଲ ବତାଇଦେବା
ଅତି ବଡ଼ମୂନା । ଅନୁତାପ ସେ କରିପାରେ; କିନ୍ତୁ ମରଣ ଯାହାକୁ ହାତ ଠାଗିଲାଣି
ତା'ର ମନରେ ଅନୁତାପ ଆଣିବା ଅନ୍ୟାୟ । ସବୁ ଭୁଲ ଲଳିତାର । ବୁଢ଼ୀ ମଣିଷର
କଥାରେ ଓଲଟି ଉଠିବ ଦେବା ତା'ର ଉଚିତ ନ ଥିଲା ।

ସୁନନ୍ଦ ତା'ର ବୋଉର ଦୁଇ ଗୋଡ଼ରେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇଲା । କହିଲା,
ମୋର ସବୁ ଦୋଷ ହୋଇଗଲା । ଆଉ ଗୋଟାଏ ବୋହୁ ଆଣିବାକୁ ନନ୍ଦକା ଯେତେଥର
ମନେ କହିଥିଲା, ମୁଁ ମନା କରିଥିଲି, ବରକ୍ର ହୋଇଥିଲି । ପିଲାଟିଏ କୋଳରେ
ଧରିବାକୁ ଯେଉଁ ବ୍ୟାକୁଳତା, ଯେଉଁ ଅଭିମାନ ଓ କାନ୍ଦ ତା'ର ମୁଁ ଦେଖିଲି, ଯେହ୍ନା
ନ ଥିଲେ ବି ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ହିଁ ଉଠିଲି । ଛୋଟଘରର ହିଁଅଟାକୁ ତମେ ଏ ଘରେ
ଆଣି ଚାଲିଲ । ଯେଥିପାଇଁ ମୁଁ ନନ୍ଦକାର ବି ଦୋଷ ଦେଉଛି ।

ଅଭୟା ଅରି ଅରି ଉଠି ବସିଲେ । କୋରଡ଼ିଆ ଆଖିରୁ ଲୋତକ ଝରିପଡ଼ୁଥାଏ ।
ଦି'ପହରର ଜଳିଲା ଖରା ଅଗଣାରେ ଦିଶୁଛି କୋହଲା । ତାଙ୍କର ଅଗଣା ସ୍ବର
କହିଉଠିଲା, ମୋ ନନ୍ଦକାର ଦୋଷ କେହି କେବେ ଦେବ ନାହିଁ ରେ, ସେ ଶୁଭ
ସୁବର୍ଣ୍ଣ । ମୁଁ ନଆଁ ଲାଗି ସହରୁଣୀ ଅଣାଇବାକୁ ତାକୁ ବାଧ୍ୟ କଲି । ନାଦଟିଏ

କୋଳରେ ନ ଧରି ଆସି ବୁଜିଥିଲେ ପ୍ରାଣ ମୋର ଛଟପଟ ହୋଇଯାଆନ୍ତା,
ସେଇଥିପାଇଁ ।

ଆଉ, ଲଳିତା ? ତା କଥା ପଦେ ତୁ କହୁନାହୁଁ, ବୋଉ ? ଏ ଘରକୁ
ଆସିବାକୁ ସେ ତପସ୍ୟା କରୁ ନ ଥିଲା, ହମ ହମ ହେଉ ନ ଥିଲା । ଦୁଃଖୀ ହେଉ, ଦରିଦ୍ର
ହେଉ, ସେ ବି ସପନ-ଦେଖିଲା ଝିଅଟିଏ । ସପନ କେବେ ତାର ଗୁହଁ ନ ଥିବ ସେ
ଗୋଟାଏ ଦରବୁଡ଼ା ବର, ଗୋଟାଏ ଅନୁଷ୍ଠାନର ସଉରୁଣୀ, ପୁଣି ଜଣେ ଅବୁଝା ନନ୍ଦିନୀ
ଶାଶୁ ମେଳରେ ସେ ଘରସଂସାର କରିବ ।

ସୁନନ୍ଦର ମନ ଏ କଥା ତା ମନକୁ ସିନା କହୁଲା, ତାର ଗୁଣ ଖୋଲିଲା
ନାହିଁ । ବୋଉ ଆଉ କଅଣ କହୁଲେ, ସେ ଶୁଣିନାହିଁ । ଲଳିତାର ଦୁଃଖରେ
ମାର ମନ ହା-ହାକାର କରିଉଠିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି ସେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ପାଖକୁ
ଗୁଲିଆସିଲା ।

ଖରା ତେଜ ମଉଳି ଆସିଲଣି । ନନ୍ଦିନୀ ପାଖରେ ଲଳିତା ବସିଛି । ଖୋଲି କେଣ
ସପ ଉପରେ ଲେଟୁଛି । ଶୁଣିଲା ଦିଶୁଛି ତାର ମୁହଁ, କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଢଳା । ମୁହଁକୁ ଅନାଇ
ନାହିଁ । ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଗହ୍ୱଣା ନାହିଁ । ନନ୍ଦିନୀଟି ବି ସେମିତି ଶୁଣିଲା ଦିଶୁଛି ।

ନନ୍ଦିନୀ ଠିଆହେଲା । ଲଳିତା ବି ।

ସୁନନ୍ଦ ଆଗ କହୁଲା, ବୋଉ ଅସନ୍ନିଷ୍ଠ ହୋଇଛି । ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଥାକୁ ମନ ଭିତରେ
ବଢ଼ କରି ରଖିଛି । ମୁଁ ବୁଝେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ମୋ ଉପରେ ସେ ଆସିବନି ଉଠିଲା ।
ଏଥିପାଇଁ ମନରେ ଦୁଃଖ, ରାଗ କି ଅଭିମାନ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ମଣିଷର ବସ୍ତୁସ
ହେଲେ ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସେ ଏକାବାଗିଆ ହୁଏ ।

ନନ୍ଦିନୀ କହୁଲା, ‘କା’ କୁ ମୁଁ ସେଇଆ କହୁଛି । ସବୁ ଦୋଷ ମୋର ବୋଲି ମୁଁ
ମାନିଲି । ‘କା’ ମତେ ପଲଙ୍କରୁ ତଳକୁ ଓହ୍ଲେଇଦିଏ ନାହିଁ । ମୋ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ
ବୋଲି ନିଜେ ସେ ରାତି ଅଧ୍ୟାୟ ପାଖରେ ଜଗିବସେ । ଦିନରାତି କାମ କରି କରି ସିଲଟା
ଶୁଖିଗଲା । ମୋ ଧୂଆଁ ସହଜ ନାହିଁ । ସେଇ ଘରକୁ ନ ଯିବାକୁ କହୁ ସେ କେତେ ରାତି
ନିଶ୍ୱାସ ପକେଇଥିଲା । ରାତି ଅଳ୍ପଦୂର ହୋଇ ଟିକିଏ ଡେରି ହେଲା ତା’ର ଉଠିବାରେ ।
ଭାବିଲା, ଶୋଇଛି ତ ଶୋଇଥାଉ । ନିଜେ ଗଲି ସେଠିକି ଘରକୁ । ମୁଣ୍ଡ
ଗୁଲେଇଲା— ।

ଲଳିତାର ଆଖିରେ ଲୁହ ଛଳଛଳ ହେଲା । ସେ ଥର ଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଥିଲା, ସୁନ୍ଦର ତା'ର ହାତ ଧରି ଅଟକାଇଲା । କହୁଲା, ଶୁଣ ।

ନନ୍ଦକା କହୁଲା ଯଦୁ ମୋର ଦୋଷ । 'କା' ର ଯଥା ମୁଁ ମାନିଲି ନାହିଁ । ଏହା ମୁଁ ବୋଉକୁ କହୁଲି । ସେ କହୁଲେ କଥା ତଳେତଳେବାକୁ ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଏମିତି କହୁଛି । ବୁଢ଼ୀ ମଣିଷ, ଯାହା ବୁଝିଥିବେ, ସେଇଆ । କଥାକୁ ଛଳ କରିବା ଭଲ ନୁହେଁ ।

ଲଳିତାର ହାତ ଧରି ନନ୍ଦକା କହୁଲା, ଆ ମୋର ସୁନାଉଉଣୀଟି, ମୋ ଦୋଷ ମୁଁ ମାଗି ନଈବ ।

ଲଳିତାର ଆଖିରୁ ଏଥର ଲୁହ ଝରିଲା । ସେ କହୁଲା, କାହାର ଦୋଷ ମୁଁ ଦେଖିନାହିଁ । ସବୁ ମୋ ଭାଗ୍ୟର ଦୋଷ । ମୁଁ ଗରିବ ଘରର ଝିଅ, ବାପା ମା ଖାଇଛି ଭୁଜକର ଗାଲମାଡ଼ ସହ ଚାଉଁଶ କାମ କରିଛି, ପେଟକୁ ମୁଠିଏ ଖାଇ ବାପଘରେ ଘରକୁ ଡାକି ଦେଲି, ତାଙ୍କର ଟୋକାପୁଅର ହାତ ଧରି ନ ଥିଲେ ବାଡ଼ୁଆ ରହିଥାନ୍ତୁ, ତାଙ୍କର ବୋହୂ ନନ୍ଦକା ଗରିବ ଘରର ନିଆଁ ଝିଅ ଦେଖି ଦୟାକରି ଅଣି ଏ ଘରେ ମତେ ଠାବ ଦେଇଛନ୍ତି, ତଥାପି ମୁଁ ଇର୍ଷା କରି ତାଙ୍କ ବୋହୂକୁ ସେପେଇଘରକୁ ପଠେଇ ଦେଇଥିଲି —

ନନ୍ଦକା ଲଳିତାର ପାଟିରେ ହାତ ଦେଲା । ବିଚଳିତ ହୋଇ ମୁହଁ ଫଟେଟ କରି କହୁଲା, ଏ କି କଥା କହୁଛୁ ଲେ, ବାଜାଆଣୀ ହେଲୁ କି ? ମଣିଷ କ'ଣ ସପନ ଦେଖେ ନାହିଁ ? ସପନ କଥାକୁ ମନରେ କିଏ ଧରି ବସିଥାଏ ମ ! ବୁଢ଼ୀ ଲୋକ ସେ, ରୁ ପଦେ କହୁଲୁ ସେ ଗରିଯାଇ ଚାଲିଯାଇ ଥାଆନ୍ତି, ବଳିଲେ । ସେଗୁଡ଼ା ତାଙ୍କ ମନର ଗୁଣା ନୁହେଁ ଲେ 'କା', ଗୁଣା ଫଟେଟ ଓଠର ଗୁଣା ! ସେଗୁଡ଼ା ରୁ ମନରେ ଧରି ନା ।

ନନ୍ଦକାର ହାତକୁ ପାଟିରୁ ଖସାଇ ଲଳିତା କହୁଲା, କେତେ ଅଭିଯୋଗ ? ମନକୁ କାଟିଲ ବୋଲି ପାଟିରୁ ମୋ'ର ଖସିଗଲା; ମୁଁ କଣ ବଳେ ବଳେ ଆଇତ କି ? ଏତିକିରେ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଦୋଷ କରିପକେଇଲା ?

ଦୋଷ ହେଲା ବୋଲି କେହି କହୁନାହିଁ । ସବୁ ଦୋଷ ମୋ'ର ହୋଇଛି, ମୁଁ ମାଗିନେଇଛି ।

ମୋ ପାଟିରେ ହାତ ଦେଇ ମୋ ଚାରିପଟେ କଥା ସିନା ବନ୍ଦ କରୁଛୁ, ତାଙ୍କ ପାଟିରେ ହାତ ଦେଲୁ ନାହିଁ ତ ?

ଏଡ଼େ ସାହସ କେମିତି କରିବୁ ଲେ, ସେ ଗୁରୁଜନ, ତାଙ୍କ ମୁହଁରେ ହାତ ଦେବା ଆମର ଧର୍ମ ନୁହେଁ, ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ହାତ ଦେବା ଆମର ଧର୍ମ । ସେ ସବୁ ପୁଣି କାହିଁକି ପଚାରିବ ? ଚର୍ଚ୍ଚା କରିବାକୁ ମୁଁ ତତେ ମନା କରିଥିଲି । କହୁବା ଲୋକ ବଡ଼ ନୁହେଁ ଲେ 'କା', ସହବ । ଲୋକ ସେ ବଡ଼ ।

କେତେ ରୁ ସହୃଦ୍ୟ ମନ କଲେ ? ରୁ ସହ ସେଇଠି ମୁହଁ ଖୋଲି ସତକଥା କହିଥା'ନ୍ତୁ ସେ ମତେ ଏମିତି ଭୁକାର କରି ଶୋଧୁଥାନ୍ତେ କାହିଁକି ? ତାଙ୍କର ଛି ଗୁଲିଗୁଲି ଗାଳି ଶୁଣିବାକୁ ତତେ ଖୁସି ଲାଗିଥିବ ମନ କଲେ ।

‘କା’ !

ନନ୍ଦକା କଟମଟ କରି ଲଳିତାର ହାତ ଧରିଲା । ଆଖିରେ ତାର ଅନଳ ଜଳୁଛି । ଲଳିତା ପରି ହିଁଅର ଭୁଣ୍ଡରେ ଏ କଥା । ମନରେ ଏତେ ମଇଲା ? ଆଗରେ ସ୍ୱାମୀ ନିବାଳ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ସତେକ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଜୀବ ଖୁଣ୍ଟ, କି ପଥର । ଏତେ ଦିନ ପରେ ସେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି, ଯେତେ ଯାହାକଲେ ସହରୁଣୀ କେବେ କା, ନଶ୍ୱର, ଭାଙ୍ଗି, ଭାଙ୍ଗି କି କନ୍ୟା ହେଇପାରେ ନାହିଁ । ବନ୍ଧୁପଣକୁ ବି ସତେ ସେ ସରି ନୁହେଁ । ସେ କେବଳ ସହରୁଣୀ, ହଂସାବାଦ, ଇର୍ଷାଦ୍ୱେଷ ଓ ରାଗଦ୍ୱେଷରେ ଭରପୁର ନୁହେଁ ।

ନନ୍ଦକା ଲଳିତାର ହାତ ଗ୍ରହଣ ।

ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଲଳିତା ଦମଦମ ହୋଇ ଚାଲିଗଲା ଆଉ ଘରକୁ ।

ସୁନ୍ଦର କାବା ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛି । ଏକ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ ରହିଛି ସପ ଉପରକୁ, ଦୋଷ ଦେଉଛି କି ନନ୍ଦକାର ? ତାର ଅନୁଗତ ମନ କହୁଛନ୍ତି କି ନିଜ କର୍ମର ପରିଣତ ଦେଖିଲ ତ ନନ୍ଦକା ?

ତମକି ଉଠିଲାପରି ସୁନ୍ଦର କହୁଲ, ଲଳିତା ନିଶ୍ଚୟ କାହାର କ୍ଷଣିକାରେ ପଡ଼ିଛି । ତାର ମୁହଁ ବଦଳିଛି । ଶାସନ ଲୋଡ଼ା !

ଛି, ଛି, ଏ କି କଥା କହୁଛ ? ଲଳିତା ମୋର ସାନ ଭଉଣୀ । ପିଲା ଲୋକ ସେ, ଟାଣ କଥା ପଦେ କେବେ ଶୁଣି ନ ଥିଲା । ଟାଣ କଥା ସହପାରିଲା ନାହିଁ । ଅବୁଝ ହେଇଛି । ତମେ ତାକୁ କିଛି କହିପାରିବ ନାହିଁ । ସହ ଶାସନ ଲୋଡ଼ା ତ ମୁଁ ଶାସନ କରିବି ।

ତମେ ? ପାରିବ ?

ଅସମ୍ଭବ ମତ୍ର ନାହିଁ । ତମର ସେ ସ୍ୱେଦ ଲୋଡ଼େ, ସହାନୁଭୂତି ଲେଡ଼େ, ଶାସନ ଲୋଡ଼େ ନାହିଁ । ତମକୁ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରୁଛି, ତାକୁ ତମେ ପଦଟିଏ ବି ଟାଣ କଥା କହିବ ନାହିଁ ।

ହେଉ ନ ଦେଇ ସୁନନ୍ଦ ପଦାକୁ ବାହାରଗଲା ।

ଏବେ ବି ସଞ୍ଜ ହେଉ ଅଛି । କଟକରୁ ଧାଇଁଆସିଛନ୍ତି । ଜଳଖିଆ ଟିକିଏ ଖାଇନାହାନ୍ତି । କେବଳ ଅଳ୍ପପରିପୁରଣ, ବତନିକାରେ ବେଳା ବଢ଼ିଲା । କେହି ଜିଜ୍ଞାସା ନାହିଁ, ସମସ୍ତେ ହାରିଲେ ।

ନନ୍ଦକା ପଦାକୁ ଆସିଲା । ଲଳିତା ଆଉ ଘରବାଟେ ଭୁଲି ଶେଷଘରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଶେଷଘରୁ ବାହାରି ହାତରେ ବଢ଼ିଣା ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ନନ୍ଦକା ପଚାରିଲା, ସେ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ କି କି ?

ପଦାକୁ ଚାଲେ ତ ।

କହି ଖାଇନାହାନ୍ତି ମ, କେଉଁଠି ବସି ଗପ କରାବେ ତ ରାତି ଅଧ ହେବ । ତାଙ୍କ ମ ଡାକ୍ତର ।

କିନ୍ତୁ ବଢ଼ିଣା ତଳେ ପକାଇ ପଦାକୁ ଗଲା ।

ଅଭୟା ଥର ଥର ପଦାକୁ ବାହାରଲେ । ପାଟି କଣ ଉଠିଲେ, ପୁଅ ମୋର କହି ନ ଖାଇ ପଦାକୁ ଗଲା ? ଜଳଖିଆ କରି ରହିନ ?

କରିବାକୁ ଯାଉଛି ।

ଅଭୟା କାହାକୁ ଆଉଟି ବାରଣ୍ଡାରେ ବସିଲେ । ଭବିଷ୍ୟେ, ପୁଅ ଅତିଆ ଯାଇଛି ମନରେ ତା'ର ଦୁଃଖ ହେଇଛି । କାହିଁକି ସେ ଏଣୁତେଣୁ ତା ଆଗରେ କହିଲେ ? ସାନବୋହୂ କି ଅପରାଧ ବା କରପକାଇଲା ? ମକଲୁ କାଟିଲା ବୋଲି ସହ ନ ପାରି ସେ କଥା ଉପରେ ଜବାବ୍ ଦେଲା ।

ମନ ହେଲା, ଲଳିତାକୁ ପାଖକୁ ଡାକିଦେ, ନିଜର ଭୁଲ ସେ ମାନିବେ ।

ଧର୍ମସର୍ବ ହେଉ କିନ୍ତୁ ଶୁଭକରକୁ ଆସିଲା । କହିଲା, ନୁଆବୋହୂ, ଗରିଆ କହୁଛି, ଭାଇ କଟକ ଫେରିଗଲେ ।

ପରଦିନ ସଞ୍ଜଦେଲକୁ ନିଜେ ଉଠିଆ ଯଥର ଆସି କଟକରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ଚଟାଇ ଆଣିଛି ।

ନନ୍ଦକାର ଚଟାଇ, —ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ଭୁଲ ଗୁଣିପାରିଛନ୍ତି । ଶାସନ କଥା ଏମିତି କରାଯାଏ ? ନ କହି ନ ବୋଲି, ପାଟିରେ ପାଣି ନ ମାରି ତମେ ଶୁଣିକରି

ଗୁଲିଗଲ । ସେତିକିବେଳୁ ବୋଉ ଚିତ୍କାର ଧରିଛନ୍ତି । କାହାକୁ କହୁ ସେ କହୁନାହାନ୍ତି ।
ବେବଳ କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି । ଶିଆପିଆ ଗୁଡ଼ିଲେଣି । କେତେ କଷ୍ଟ ତାଙ୍କୁ ହେଉଥାନ୍ତୁ ବୁଝିପାରୁଛ
ତ ? ଏ ଚିଠି ପାଇବା ମଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବସିଲାଠାରୁ ଉଠି ଆସି । ତମକୁ ନ ଦେଖିବା
ଯାଏ ସେ କେବେ ପାଟିରେ ପାଣି ଦେବେ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ନିଜର ଯୈଷ୍ଠଦତ୍ତର କୁଞ୍ଜଳ ଏବେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲ । ସେ
ଲଳିତାକୁ ଶାସନ କରିନାହିଁ, ନିଜର ଅବବେକପଣ ପାଇଁ ମାଆଙ୍କ ମନରେ ସେ ଦୁଃଖ
ଆଣ୍ଟିଛି । ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣ ସେ କଲବଳ କରିଛି । ନିଜେ ସେ କାହାରି ଆଗରେ ମନର
ଛଟପଟ ଦୃଶ୍ୟ ବଞ୍ଚାଣିପାରିବ ନାହିଁ । ଘରକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ମନ ଡାକିଲେ ବି କପରି
ଲଜ ମାଡ଼ୁଛି । ଗରୀବୀକୁ ପଚାରିବାକୁ ମନ ହେଉଛି, — ନନ୍ଦିନୀ କେମିତି ଅଛି, ଲଳିତା
ଅଛି କପରି, କଥାଟା କଅଣ ଗ୍ରାମରେ ଶୁଣୁ ହେଲଣି ?

ପଚାରି ପାରିଲ ନାହିଁ । ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଲେଖିଲା ।

ନିଜାଣିଲ ପରି ଗାଁ ମାଘପେ ଭଲେଇ ହୋଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଏଠି ମାଘସୀ ଯେଠି
ପିଉସୀ । ଅଭାବକୁ ବୁଝାଇ କହୁଛି କିଏ, ଉଠ ମ ଥପା, କାହା ଉପରେ ଭାଗ ଅଭିମାନ
କରୁଛ ? ନିଜର ଦେହକୁ ମନକୁ କଷ୍ଟ ଦେଇପଡ଼ିଛ ? ଏକକାଳକୁ ବୋହୁଗୁଡ଼ାକ ସବୁ
ସେମିତି । ମହୁବେ ନାହିଁ, ମୁହଁରେ ଜବାବ ଦେବେ । ଭଲ ସିଲ ସେ ନନ୍ଦିଆ । କାହାକୁ
ପଦେ କହିଲ ନାହିଁ, ଘରେ ଗୋଡ଼ ନ ଦେଉଣୁ ମନଦୁଃଖରେ ଫେରିଗଲା ।

ଅଭୟା ଉତ୍ତର ଦେଉଛନ୍ତି, ନନ୍ଦିଆ ଫେରିଗଲା ! ଏ ଜଞ୍ଜାଳରେ ମୁଁ ତାକୁ
ପକାଇଛି । ନନ୍ଦିନୀ ଫଳନ ରହି, କିଏ ଯଦି ଏହା ମତେ କହିଦେଇଥାନ୍ତି ଆଗରୁ ।
ଆଜି ଆଇତ ଭଲେଇ ଦେବାକୁ ? ବାନ୍ଧ ବାନ୍ଧ ବୋଲି ବୋହୁଟାକୁ ହୁରି ପକେଇଲ,
କାହିଁକି ଆଇତ ? କିଏ ତମକୁ ଡାକିଲା ?

ଲଳିତା ମୋର ଏମିତି ନ ଥିଲା । ରୁମ୍‌ଗମାନଙ୍କ କୁଣ୍ଡିଆରେ ପଡ଼ି ମନରେ ଉର୍ଦ୍ଧା
ପୋଷିଛି, ମୁହଁ ଉପରେ କଥା କହୁଛି ।

ତମେ ସବୁ ଯିବଟି ଏଠି, ମୋ ଘର କଥା ମୁଁ ବୁଝିବି ।

ବଡ଼ ଜା ଏଣେ ଆସି ଭଲେଇହୋଇ କହୁଛନ୍ତି, ଉର୍ଦ୍ଧା, ଉର୍ଦ୍ଧା ମ ନନ୍ଦି ଦେଖୁ,
ସିମିଟି ଖେଳୁ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ଭେଇବାକୁ ବସିଛି ସେ ଟୋକାଟା ! ନଥିଲା ଘରର
ଅନାଥ ସିଏ ବଡ଼ଘରକୁ ଆଇଲେ ଏମିତି ହୁଅନ୍ତି । କିଏ ତାକୁ କ'ଣ ଶିଖାଉଛି ମ,
ନଇଲେ କହୁ କଥା ନାହିଁ, ଖୁଣ୍ଟ, ଝୁମାଣ ରୁଣା । କନିଆ ମାଘପ, ଗେରସକୁ ହାତରେ
ଧରି କଣ୍ଢେଇ ନାଚ କରିବାକୁ ମନ କରିଛି ।

ନନ୍ଦକା ଉତ୍ତର ଦିଏ ଲଳିତା ମୋ'ର ସୁନାମୁଣ୍ଡା ମ ଅପା, ପିଲା ମଣିଷ, ଟିକିଏ
ଟାଣି ତଥା ମୁହଁ ପାରେ ନାହିଁ । ସେ ମନ ଦୁଃଖ କରିଛି । ବଳେ ମନ ବୁଝିଯିବ ସେ ।
କାହାରି କଣିଷ୍ଠାରେ ପଡ଼ିବା ଝିଅ ମେ ଲୁହେ । ଯାଏ, ବୋଉ ତାକିଲେଣି ।

ନନ୍ଦକା ଉଠିଯାଏ । ଆଉ ଘରକୁ ଚାଲିଯିବ, ଲଳିତା ପାଖରେ କିଏ ସବୁ
ବସିଛି । ମୁହଁରେ ଗପ କରୁଛି । ମନ କହେ, 'କା' ମୋର ଅଭିମାନିଆଟା ସିନା,
ନିବୋଧ ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ନୁହଁ ।

ନିଗୋଳା ବେଳ ଦେଖି ଆଉ ସାମ୍ବାର କାଆ ଲେଖା ହେବ ଆଲୁଗା, ତନୁ ପିଲା
ମା, ଭଲେଇ ହୋଇ ଲଳିତାକୁ କହିଲେ, ପିଲାଲେକ ତମେ, କେଉଁ କଥାକୁ ଛଳ କରି
ବସିଛୁ ? ମୁଣ୍ଡିଆ ମାନ କଲୁ ନା, ନିଜ ସେକର ହାତ କଲୁ । ମାଜଣୀ ଜୀବନ, ଟେଣିଟିବା
କଥା ତ ଲୁହେ, କାନ୍ଦିଲେ ଦୋହେଇଲେ, କି ଉପାସ ଭୋକ ହେ ଦେହ ଶାଣ କଲେ
ନିଜର ଶର । କାହିଁକି ବା ? ହାତ ଧରି ବାହା ହୋଇ ଆସିଛି, ଠାକୁରେ କଲେ ସାତ
ପିଲା ମାଆ ହେବ । କେତେ ଦିନ ଆଉ ବୁଝି ବଞ୍ଚିରହିବେ ? କେତେ ଦିନ ଯାଏ
ପରମ୍ପରାକୁ ଅନେକ ବସିଥିବ ?

ଲଳିତା ବଳଦଳ କରି ତାଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ।

ଆଲୁଗା ମୁହଁରେ ହସ । କହିଲେ, ହଁ ନନ୍ଦକା ଭଲ ମଣିଷ, ଛନ୍ଦ କପଟ ଜାଣେ
ନାହିଁ ? ବୁଝିକି କଅଣ ଲୁହୁଥିବ ବୋଲି ସେ ବିନା କାରଣରେ ତମ ପରିବା ନିଶ୍ଚୟ
ମଣିଷ ଉପରେ ଚିତ୍କାର କରିଲେ ନୋହୁଲେ, ତାଙ୍କୁ କଅଣ ଏମିତି ଭୁଲ ଲାଗିଥିଲା ?
ପିଲାଟିଏ ହେବ ଜାଣିଲେ ସ୍ଵାର୍ଥ ଘୋଷି ଆସେ, ଲୋଭ ହୁଏ । ପିଲା ମଣିଷ ତମେ ; କେଉଁ
ପାଣି କେଉଁ ସୁଅରେ ଯାଉଛି କପରି ବୁଝିବ ?

ନନ୍ଦକା ପାଖକୁ ଆସିଲା । ଆଲୁଗାର ଘରଭଙ୍ଗା ଖୋଲ ସେ ଜାଣେ । ଆଲୁଗା
ତମ ସଜକାନ୍ । ବାହାରକୁ ଗୋଟାଉଏ ତମର ; କିନ୍ତୁ ସେ କାହାରି ନୁହେ । ନନ୍ଦକା
ଜାଣେ, ଆଲୁଗା ତାକୁ ଡରେ ; ତା ପାଖରେ ପଶେ ନାହିଁ । ପଚାରିଲା, କଅଣ କି ଅପା ?

ଆଲୁଗା କହିଲେ, ଲଳିତାକୁ ଗୁରୁଥିଲା ।

ମୁଁ ସେତକ ପାରିବି ସେ, ଉଠିଆ ଲେ 'କା' ' ଆମେ ଆମର କଳିଆ କଲୁ, କି
ଉପାସ ଭୋକରେ ରହିଲୁ, କି ଯାହା କଲୁ ସେଥିକି ପର ଲୋକଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ କାହିଁକି
ବସିଛି ? ଆମେ ଆମ ନଥା ବୁଝିବୁ ! ରୁ ଉଠିଆ—

ମୁଁ କଅଣ ପିଲାଟୁଆ ହୋଇଛି ? ମଣିଷ ଜନ୍ମପାଇ ପଦେ କାହା ସଙ୍ଗେ କଥାବସା
ହେବାକୁ ମୋର ଅଧିକାର ନାହିଁ କି 'ସା' ? ପରର ଶିକ୍ଷାରେ ମୁଁ ପଡ଼ିଯିବି ବୋଲି
ତୋର ଡର କି ?

ମୋ ପାଇଁ ଡର ନାହିଁ ।

ମୋ ପାଇଁ ? ଏତେ ଅବଶ୍ୟାସ ?

ତମେ ଏଠୁ ଯିବନି ଅପା !

ଯାଉଛି ଗୋ ପରଘର ଶକ୍ତିବା ଆମ ବେଉସା ନୁହେଁ । କାହା ଘରକୁ ଗଲେ କେନ୍ଦ୍ର ଏମିତି ତଡ଼ି ପକାଏ ନାହିଁ ।

ହଉ, ତମେ ଯାଅ ।

ଆଲୁଣ ଉଠିଲେ । ନିଃସହାୟ ଅଖିରେ ଲଳିତାର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲେ । ଲଳିତା ସେହି ଶୁଦ୍ଧାଣୀରୁ ଚାଣିଲ ଛୁରୁ ଛୁରୁକର,—ଆଲେ ତୋ ଜୀବନଟା ଏଇଆ, କାହା ସଙ୍ଗେ ମନଶୁଷ୍ଟରେ ହସିକରି ପଡ଼େ କଥାକ୍ଷପା ହେବା ଅଧିକାର ତୋ'ର ନାହିଁ । ଯିଏ ତତେ ଏ ଘରକୁ ଦମ୍ଭାକଣ ଆଣିଛି ବୋଲି ମଣିଛି, ସବୁ କଥାରେ ତା'ଆରି ହାତ ତଳେ ରୁ ରହିବୁ ।

ଲଳିତା ଉଠି ଠିଆହେଲା । କଟମଟ କରି ଚାହିଁଲା ମୁହଁରେ ନନ୍ଦିନୀର ମୁହଁକୁ । ମୁହଁ ଚାଲି ଆଲୁଣର ହାତ ଧରିଲା । କହିଲ ଯିବ କାହିଁକି ? ବସୁନା ।

ନାହିଁ ନୋ, ଆମେ ଶେଷ ମଣିଷ ।

କାହା ପାଖରେ ସିନା, ମୋ ପାଖରେ ନୁହଁ ।

ଲଳିତା ଆଲୁଣଙ୍କର ହାତ ଟାଣି ନେଲା ପଲଙ୍କ ପାଖକୁ । ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସିଲା ନିଜେ ଫାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଲା । ଦେହ ଅରଥର ହୋଇ କମ୍ପିଲା । ମନ କହୁଲା, ଏଥର 'ମା' କହିବ ଯେ, ଲଳିତାର ଭଲମନ୍ଦ ବାରିବାର ଶକ୍ତି ଅଛି, ତା'ର ଗୋଟିଏ ଲଜ୍ଜା ଅଛି, ଅଧିକାର ଅଛି, ଆଉ ସେ ତା'ର ଲଜ୍ଜା ଓ ଅଧିକାରକୁ ବଳାୟ ରଖିବାକୁ ପରର ଅନୁମତି ନେଡ଼େ ନାହିଁ, କେବେ ନେଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ଦୁଃଖକୁ ଅଦାକୁ କରି ନନ୍ଦିନୀ ପାଟିକରି ହସିଉଠିଲା । ସେହି ଦିନ ମାୟସଞ୍ଜର ପାତଳା ପ୍ରଭାତ ହେତକି ଅଗ୍ରାଣେଲା । ତାର ହସ ଅମିଳିଲା । ସେ କଅଁଳେଇ କହୁଲା, ମନକଲ୍ଲା ଗପ କର ଗୋ ଅପା, ଯେତେ ଯାହା ଗପିଲେ ବି ମୋ 'କା' କୁ ମୋ ପ୍ରତି ପାଖରୁ ଅଲଗା କରିପାରିବ ନାହିଁ, ପାରିବ ନାହିଁ କହୁଛି ।

ସଞ୍ଜବଞ୍ଜ ଦେବାବେଳ ପାଖେଇ ଆସିଲା । ନନ୍ଦିନୀ ସଞ୍ଜ ଦେବ । ଗରୁଆ କାଲି କଟକ ଯାଇଛି । ମନ କହୁଛି, ସ୍ବାମୀ ନିଶ୍ଚୟ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ । ସେ ଆଜି ନିଜେ ଶେଷର କରିବ । ଦେଖିବ, କିଏ ଆଜି କେମିତି ଏ ଘରେ ଉପାସ ରହିବ, ଅତିମାନ କରିବ ।

ଆଉ କ୍ଷୋଭରେ କନି କନ୍ଦଳ, ଭାଉଜ, ଗନ୍ଧା ଫେରିଲଣି, ସେ ଆଉଟ ।

ତମ ଭାଉ ?

କାମ ହୁଣ୍ଡାଇ ପଛରେ ଆସିବେ, ଚିଠି ନଥ ।

ଆଲୁଗା ଯେଇବାଟେ ପଦାକୁ ଚଳେ । ଅଭୟା ବ ଗୁଡ଼ି ରହୁଥିଲେ । ପାଟି-
ଫିଟାଇଲେ ନାହିଁ ।

ଚିଠିଖଣ୍ଡି ଲଳିତାକୁ ଦେଇ ନନ୍ଦକା କହିଲ, ପଡ଼ ସେ କ'ଣ ଲେଖିଛନ୍ତି । ଆସି
ପହଞ୍ଚିବେ ତ ଚିଠିଟାଏ ପୁଣି ଦେଲେ କାହିଁକି ?

କନି ଆଲୁଅ ଟେକି ଧରିଲା । ଲଳିତା ମନେ ମନେ ପଢ଼ିଲା,—ଘରେ ଅଶାନ୍ତର
ନିଆଁ ଜଳୁଥିବାଯାଏ ଦାଣ୍ଡଲେକେ ଆସି ନିଆଁକୁ ଫୁଙ୍କି ଫୁଙ୍କି ଜଳାଇ ଆହୁରି ଅଶାନ୍ତ
ମୋଡ଼ି ଦେଉଥିବେ । ଘର ପଛେ ପୋଡ଼ି 'ଜଳି ଗୁରୁଖାର ହେବ, ମୋ ଗୋଡ଼ ଆଉ
ସେଠି ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ଅମ୍ବିଲ ହାତରେ ଲଳିତା ପହଞ୍ଚି ନନ୍ଦକାର ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଇ ଚାଲିଯାଉଥିଲା,
ନନ୍ଦକା ଘେନିରେ ଅଣି ଚୁଲକ କହିଲା, ସେ ତ ଏଇଖିଣି ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ, ବୋଉ କିଛି
ଖାଇ ନାହାନ୍ତି ଶୁଣିଲେ କେତେ କଲବଲ ହେବ ତାଙ୍କ ମନ ! ଯା ରୁ 'କା', ଆଗ
ବୋଉକୁ କଥା ଖାଇବାକୁ ଦେ, ମୁଁ ଚାଲି ଲଗଇଛି ।

ଚିଠିଟିକୁ ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସି ନନ୍ଦକା ପୁଣି କହିଲା, ଠିଆ ହୋଇ ରହନ୍ତୁ କାହିଁକି ?
ସବୁ ଚକ୍ଷୁ, ଶିଶୁ, ପାତଳ କଦଳୀ, —

ଅଳପ ଅଣ ଗୋ ସାନବୋହୁ, ନନ୍ଦିଆ ମୋର ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଆଉଥିବ ! ବୋହୁ
ହ'ଟା ଖାଇଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ? ତତେ ମରଣ ହେଉ ଲେ କନି, କାହାରି କଥା
ରୁ ବୁଝିଲୁ ନାହିଁ । ସାନ ବୋହୁଟା କେମିତି ଅଭେକା ହେଇବ ଦେଖିଲୁ, ବଡ଼ ବୋହୁଟା
କାଲି ଟଙ୍କୁଟ । ରୁ ଗଣ୍ଡାଏ ଭାତ ଦିଅେଇଦେଉନୁ ? ଭଜା ତରକାରୀ ପଛେ ଲଳିତା
କରିବ । ନନ୍ଦକା କରିବ ରାନ୍ଧ, ଆମ୍ବିଲ,—

‘ସା’— !

ଯାହା କହିଲି, ଯେଇଆ ରୁ କର, କଟକରୁ ସେ ଧାଇଁ ଧାଇଁ ଆସୁଥିବେ ।

ନନ୍ଦକା ରୋଷ ଘରେ ପଶିଲା ।

ସୁନ୍ଦର ଜାଣେ, ତାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିଠିଟି ଘରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବାଟକୁ ଆଣିବ । କାହାଣୀକୁ ସେ ଚିଠି ଲେଖିନାହିଁ । ମନର କଥା, ନିଜର ବିରକ୍ତତା, ଅଶାନ୍ତ ଛଟପଟ କଲବଳ ଆସାର କୁହାଟ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଇଛି । ସମସ୍ତେ ଅବଶ୍ୟ ପକ୍ତବେ । ସମସ୍ତେ ବୁଝିବେ, ଯାହାର ଏ ସଂସାର, ଯାହାପାଇଁ ଏ ସଂସାର, ତା ମନରେ ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ହୋଇଛି, ସେ ଆସିବ ନାହିଁ ।

ଜନନୀଙ୍କର ସ୍ନେହଶୀଳ ମନ ନଇଁବ । ଲଳିତା ବୁଝିବ, ସୁନ୍ଦର କେବଳ ରୂପ ଓ ଯୌବନର ଖେଳ ଚାହେଁ ନାହିଁ, ସେ ଘରେ ଶାନ୍ତି ଚାହେଁ, ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି-ଶୀଳ ବ୍ୟବହାର ଆଶା କରେ । ସେ ଚାହେଁ, ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କର କଥା ସହବେ, ଲୋକହସା ହେବାର ଭଙ୍ଗ ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ । ତା' ସଂସାରରେ ଦାଣ୍ଡର ଲୋକେ ମୁଣ୍ଡ ଗଳାଇନେ ନାହିଁ, ଆହା ଉଡ଼ୁ କହି ଏପାଖେ ମାଉସୀ ଯେପାଖେ ପିଉସୀ ହୋଇ ଘଣ୍ଟି ବଜାଇବେ ନାହିଁ ।

ସେ ଘରକୁ ଯିବ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ ?

ସେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ ରଖିବାକୁ ତାର ସର୍ବଦା ଉଦ୍ୟମ । ସୁନ୍ଦର ମନ ନେଇ ତାର ଜନମ । ସବୁପାଖର ତ ସେ ଏଡ଼େ କଠୋର ପନ୍ଦର ପ୍ରଭାବ ?

ଚିଠି ନେଇ ଗନ୍ଧା ଚାଲିଗଲାଣି ।

ସୁନ୍ଦର ମନ କଲବଳ ହେଲା । ଫଳ ଯଦି ବିପକ୍ଷତ ହୁଏ ? ପରସ୍ପରର ଦୋଷ ଦେଇ ଯଦି ଘରେ ସେମାନେ ଆହୁରି ଅଶାନ୍ତ, ଆହୁରି ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି ? ମା ଯଦି ଏଥପାଇଁ ଲଳିତା ଉପରେ ଦୋଷର ବୋର୍ଷ ଲଦିଦେଇ ? ନନ୍ଦିନୀ ତାଙ୍କୁ କହୁ ନ କହି ଯଦି ଓଲଟି ଲଳିତାକୁ ଶାସନ କରେ ?

ଫଳ ହେବ ଓଲଟା । ଆହା, ଲଳିତାଟି ! ପିଲାଲୋକ । ଅତି ଭଲ । ସେବା କରି ସମସ୍ତଙ୍କର ମନ ନେବାକୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ତା'ର ଜବନମୁଠା ଉଦ୍ୟମ । ବିନା ଦୋଷରେ ସେ ହେବ ଘୋଷୀ । ଅଭ୍ୟାସର ସହବ, ଅତିରୁ ଲୋକେ ଝଗଡ଼ାବ । ସେ ଲୋକଙ୍କର ମୂଲ୍ୟ କାହାଣୀ ପାଖରେ ନାହିଁ !

ସୁନ୍ଦର କେଶ ଟାଣିଲା । ଦେଲ ଚିନିଟା ହେଲାଣି ।

ରାମବ ଝବର ଦେଇଗଲା, ଆସୁକର ଅପିଲରେ ସେମାନେ ଜିତିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାୟ କରୁଥିବାକୁ ସେ ମୁକ୍ତ ହୋଇଛି । ନ୍ୟାୟତଃ ସେ ଦେଉଳ ଦେବାର ଯୋ, ସେଉଳ ଦେବ । ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଝୁପି ହେବାକୁ ମନ ପଡ଼େନାଥପୁର ।

ସୁସମ୍ବାଦଟି ଜଣାଇବାକୁ ଗନ୍ଧିଆର ପଛେ ପଛେ ଯାଇଁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ
କୈଫିୟତ ଦେବାକୁ ସୁବିଧା ହେବ । କୈଫିୟତର ବାହାନା ହେବ—ହଁ, ଠିକ୍ ମନେ
ପଡ଼ିଲା ।

ରାଜବ, ରାଜବ ।

ରୂପର ରାଜବକୁ ପାଖକୁ ଡାକିଲା ।

କେତେ ଟଙ୍କା କଟିଲ ଅପିଲ୍‌ରେ ?

ନଅ ହଜାର ଯାତଣ ତେପନ ଟଙ୍କା ଏକ ଅଣା ।

ରଷା ହେଲା, ନୋହଲେ—

ବେପାରର ଅଣ୍ଟା ଭାଙ୍ଗିଥାନ୍ତା ।

ବେଗ୍ । ମହାପାତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ହସାବ ରୁଣାଇଦେଇ ରୁ ଚାଲିଥା । ରୁ ବି ମୋ
ସଙ୍ଗେ ଘରକୁ ଯିବୁ ।

ଆଜି ?

ଆଜି କଅଣ ରେ, ସଞ୍ଜ ଆଗରୁ ଯାଇଁ ଘରେ ପହଞ୍ଚିବା ଘରକାର । ଖବରଟା ଆଜି
ନନ୍ଦକାକୁ ଜଣାଇବାକୁ ହେବ । ତିନି ହଜାର ଟଙ୍କା ତାଙ୍କଠାରୁ ରୁ ଆଣିଥିଲୁ ନା ?

ଦୁଇଅଟରେ ଚାରିହଜାର ପାଞ୍ଚଶ ।

ତାଙ୍କୁ କହିଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ତାଙ୍କ ଟଙ୍କା ସେ ଶୀଘ୍ର ଫେରିପାଇବେ ।
ବକାରରୁ କେତେ ଜନସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ପଡ଼ିବ । ରୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ । କେତେ ଟଙ୍କା
ପାଖରେ ଅଛି ?

ହଜାରେ ତିନିଶ ବୟାକିଶ ଟଙ୍କା ନଅ ଅଣା ।

ଅଣା, ପାହୁଲ, କଡ଼ା ଯାନ୍ତି କହୁବା ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ଯେତକ ହେଲେ ଚଳିବ ।
ବାହାଣପଡ଼ ।

ସଉଦା କିଣା ଶେଷ ହେଲାବେଳକୁ ସଞ୍ଜ ପାଖେଇ ଆସିଥିଲା । ନନ୍ଦକା ଓ
କଳିତାଙ୍କ ପାଇଁ ବାମିକା ଶାଢ଼ୀ ଓ ବୁଲ୍‌ଜ । ଏକା ପରିକା ନୂଆ ଡିଜାଇନ୍‌ର ପଥରବସା
କାନୁଲ, ମାଆଙ୍କ ପାଇଁ ଶାଢ଼ୀ ଓ ନୂଆ ଆଲୁଆନ୍, କଳି ପାଇଁ ଲୁଗା, ସୁମିତ୍ରା ପାଇଁ
ସୁନ୍ଦର ଶାଢ଼ୀ, ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଲୁଗା, ଜାମା, ବନ୍ଦ, ଫଳ ମିଳେ— ।

ତୋ ପାଇଁ କଣ ରାଜବ ?

ଖଣ୍ଡେ ସମ୍ବଲପୁର ରଙ୍ଗ-କାମୁର ।

ବେଗ୍ । ମୋ ପାଇଁ ?

ଛୋଟ ଖଣ୍ଡେ ମଟର ଗାଡ଼ି ।

ନନ୍ଦକାର ପୁଅ ପାଇଁ ? ମୋ ପାଇଁ ହଲେ ନୁଆ ଜୋତା, ବାଟା କମ୍ପାନୀର
ହେଲେ ଚଳିବ । ବସ୍ତୁରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବାଟ ଚାଲି ପାଞ୍ଚମାଇଲ ଚାଲିଗଲେ ମନ ହେବ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ଧାର ରାତି ସେ !

ଦୁଇଟା ବଡ଼ ଟର୍ଟ୍ କିଣାଯାଉ ।

ଦୁଇ ହାତରେ ଆପଣ ଧରିବେ । ବୋର୍ଟ ତ ଆଉ ଶୂନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ଉଡ଼ିଯିବ
ନାହିଁ ?

ତେବେ କାଲି ଯିବାକୁ କହୁଛୁ ? ସକାଳେ ?

ନାହିଁ, ଆଜି । ଦେହଟା କସ୍ ମସ୍ ହେଉଛି ।

ମୋର ବି ।

ରାଜକର ମନରେ ଆଜି ଝୁଞ୍ଚି । ସେ କେସ୍ ଜିଣିନାହିଁ, ଲଙ୍କାଗଡ଼ ଜିଣିବୁ । ମନ
ଖୋଲି କଥା କହିବାକୁ ସେ ପଛୁଇନାହିଁ । ମୁକ୍ତ ହସ୍ତରେ ଖରଚ କରୁବାକୁ ବଙ୍କେଇ
ବଙ୍କେଇ ବାଧା ଦେଉନାହିଁ — ମାଲଗୋଦାମରେ ଜନସ ପଡ଼ିବୁ; ହାଜି ନସିମ୍ ର ତନ
ହଜାର ପାଞ୍ଚଶ ଅଣାଅଣୀ ଟଙ୍କା ଏଗାର ଅଣା ପାଞ୍ଚପାହୁ ବାଳା । ସେଲ୍ଟିକସ୍ ଅପିଲ୍ ର
ଫଲାଫଲ ଜଣା ଯାଇ ନାହିଁ — ।

ରୁ ଧର ଏ ଟର୍ଟ୍ ଆଲୁଅ, ବୋର୍ଟଟା ମୋ ଆଡ଼କୁ ଦେ ।

ବେଣି ଓଜନ ହୋଇନାହିଁ ।

ଗାଆଁ ପାଖେଇ ଆସିନି ।

ରାଜକ କହୁଲ, ନୁଆ ଜୋତା ପିନ୍ଧିଛନ୍ତି, ଟିକିଏ ସାବଧାନ ହୋଇ ନ ଚାଲିଲେ
ଗୋଡ଼ ମକଡ଼ଦେବ । ବେଳ କେତେ ?

ଆଠଟା ପଇଁଲୁଲିନି ।

ଉପାସ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ଉତ୍ତରଦେଇନାହିଁ । ଗରଆ ହାତରେ ଯେଉଁ ଚଠି ସେ ପଠାଇଥିଲା ସେଇ
କଥା ଭାବିଲବେଳକୁ ରୁଇ ଚମକିଉଠିଲା । ବୋଉ କିଛି ଖାଉନାହାନ୍ତି । ଚଠି ଖଣି ପଡ଼ି
ସେ କଅଣ କରୁଥିବେ ? ନନ୍ଦକା ଦୋଷ ଦେଇଥିବ ଲଳିତାର । ମୁହଁ ଲଦି ନିଜ
କୋଠାରେ ଉପାସରେ ପଡ଼ି କାନ୍ଦୁଥିବ ପରା ! ଆଉ ଲଳିତା ? କେତେ ଅତ୍ୟାଚାର
ସହିଦ ସେ ?

ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବ ? ବସ ଖାଇବ ?

ଅବନୁଙ୍କର ସିନେମାର ଛବି ସପତ୍ନୀ ପରି ! ଚନ୍ଦ୍ରା ଓ ବିଚନ୍ଦ୍ରା ସତ୍ୟବାନର ଦୁଇ ସତ୍ନୀ । ଦୃଢ଼ଟି ପିଲାଙ୍କ ଜନନୀ ଚନ୍ଦ୍ରା । ଦୃଢ଼ଟି ପିଲାଙ୍କ ଜନନୀ ସତ୍ୟବାନ । କେଉଁ ଦୁର୍ଦ୍ଦଳ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବିଚନ୍ଦ୍ରାର ପ୍ରେମରେ ଯେ ପଡ଼ିଥିଲା । ଖବର ପ୍ରତିବାଦ ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଚନ୍ଦ୍ରା ଆସିଲା ସତ୍ୟବାନର ଘରକୁ । ସବୁ ଅତ୍ୟାଚାର ସେ ସହିଲା । ପଦଟିଏ ଭଲ କଥା କାହାଠାରୁ ସେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ ।

ସତ୍ୟବାନର ସବୁ ସ୍ନେହ ବ୍ୟର୍ଥ ହେଲା । ବିଚନ୍ଦ୍ରାକୁ ନେଇ ନୂଆ ସଂସାର ସେ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ତ୍ୟାଜ୍ୟସୁନ୍ଦର କରିବାର ଧମକ ଦେଇଥିଲେ ତାର ପିତା । ସେଥିକ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲା; କିନ୍ତୁ ବିଚନ୍ଦ୍ରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସୁଖର ସଂସାରରୁ ଅଶାନ୍ତ ଦୂର କରିବ କୁ, ଦୁନିଆର ସମାଲୋଚନାର ଝଡ଼ ଅମରୀବାକୁ ସେ ବିଷପାନ୍ତ ହାତରେ ଧରିଲା । ମୁହଁରେ ଲଗାଇଲା । ସତ୍ୟବାନ ସହସା ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା; କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲା, ହସିହସିକା ବିଚନ୍ଦ୍ରା ଟଳିପଡ଼ୁଛି ।

ତେଜାରୁ ଅନେକ, କଥାଟି ଗୁହ୍ୟନା ତା ଆଡ଼କୁ କଣେଇ ଶୁଣି, ଦୂରରୁ ହସିଥିଲେ । ସୁନନ୍ଦ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ହୋଇ ଛବି ଦେଖିବାକୁ ଯାଇ ନ ଥିଲା । ଦାଣ୍ଡର ଦର୍ଶନମାନଙ୍କ ପରି ପଛଧା ଢେଇ କରି ଯାଇଥିଲା ।

ଗତ ରାତିର କଥା ତ !

ସିନେମା ଘରୁ ପଦାକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲେ ଛବିଖେଳର ଭବନା ମନରୁ ଉଠିବେଇ ଯାଏ । ବାସ୍ତବ ଜୀବନର ଛବି ମନରେ ପଶେ, ଆଖି ଆଗରେ ଉତ୍ସବ । ସିନେମା ଚନ୍ଦ୍ରା ସପନରେ ବି ମନକୁ ପ୍ରଭାବିତ ଅଛିର କରେ ନାହିଁ । ତା ହେଉଥିଲେ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ସେ ସେହି ଉତ୍ତେଜନା ଭରା ନିର୍ମମ ପନ୍ଥଟି ପଠାଇ ପାରି ନ ଥାନ୍ତା ।

ଘର ପାଖେଇ ଆସିଲା ।

ସୁନନ୍ଦର ଅଧୀର ଭବନା ତାର ମନ ଭିତରେ ଠିଆ କରାଇଲା ଗୋଟିଏ ଭୟଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟ—ଲଳିତା ଅନ୍ଧାରରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ହାତରେ ବିଷପାନ୍ତ, ମୁହଁ ପାଖକୁ ନେଉଛି । ହୋକଦେବ ପରା !

ସୁନନ୍ଦ ଅଧୀର ହେଲା । ବେଗେ ଡେଇଁ ପାହୁଣ୍ଡ ଚାଲିଲା । ଭବିଷ୍ୟ, ସେମାନଙ୍କର ନିଶ୍ଚର ବ୍ୟବହାର ଓ ବିଚାରବୃତ୍ତ ଅତ୍ୟାଚାର ସହ ନ ପାରି ଲଳିତା ବିଷପାନ କରିବ, ଅବକଳ ସିନେମା ଛବିର ନାୟିକା ବିଚନ୍ଦ୍ରା ପରି ଜୀବନସାଥୀଟି ଭବିଷ୍ୟଦେବ ?

ହାତରେ ତା'ର ବିଷପାନ୍ତ !

ନେନେ ପିତା ନାହିଁ, ବଡ଼ାକ ଦେଉଛନ୍ତି ନନ୍ଦକାକୁ ।

ନନ୍ଦକା ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସିଛି । ତଳକୁ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାଇଛି । ମୁହଁଟି ତା'ର ଉଦ୍ବୁଳ ଆଲୁଅରେ ଦିଶୁଛି, ପାତଳ ଧବଳ ଶୁଦ୍ଧ ବାଦଲର ଅନ୍ତରାଳରେ ଛପିଲା ଜଳର ମହଲା ହସିଲା ଲପନ ପରି । ଆଗରେ ଉଦ୍ବୁଳ ଲଳିତା । ମୁହଁରୁ ଜାଳେ ଦିଶୁଛି । ମଥାରେ ବସନ ନାହିଁ । କାନର ଡ୍ରପ୍ ଦୋହଲୁଛି । ଲମ୍ବିଲା ହାତର ଡାଇମଣ୍ଡକଟା ସୁନାକାତ ଝଟକ ଉଠୁଛି ।

ପିଇଦେ 'ସା', ମିଛ କହି ରୁ ସତକୁ ଖୋଜିପେଇ ପ୍ରକୃତ, ନେନେ କାହିଁକି ଉପାସ ରହୁ ? ବୋଉ ଆଜି ଶାନ୍ତମୂର୍ତ୍ତି । ଗୋଡ଼ ଘଟିଦେଲା । ସେ କେତେ ବୁଦ୍ଧି ହେଲେ । ପିଠି ଆଉଁସି କେତେ ଭଲ କଥା କହିଲେ ମ !

ଏବେ ତାକୁ ଚଢ଼ିଲା 'କା' ? ତାଙ୍କର ମନଟି ଅତି ଲୋମଳ ଲେ, ସେ ସ୍ନେହ ସୋହାଗର ଝଣି !

ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ମୁଣ୍ଡ ଗିରି ମୋ ଦୋଷ ମାଗିନେଲା । ସୁଅକୁ ତାଙ୍କର ଅପେକ୍ଷା କର ସେ ଶୋଇଲେ । ରୁ ନାଶ, ସେ ଆସିବେ ନାହିଁ । ଆମେ ଦିହେଁ କାଲି ଚିଠି ଲେଖି ତାକୁ ପଠାଇବା ଯେ ଅଶାନ୍ତର ନିଆଁ ଲଭିଲଣି, ତମେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସ ।

ସେତକ ଲେଖିଲେ ସେ ଆସିବେ ନାହିଁ ।

ତେବେ ?

ଲେଖିବାକୁ ହେବ, ଯେତେ ସାହା ହେଲେ ବି ଦାଣ୍ଡର ଲେନେ ଆମ ଘରେ ମୁହଁ ଗଲେଇବେ ନାହିଁ କି ଉପରେ ପଡ଼ି ଭଲେଇ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଅନେକା ଭଲମନ୍ଦ ଉପଦେଶ ଦେବେ ନାହିଁ ।

ନଁ, ଆମେ ସେଇଆ ଲେଖିବା । ହେଲେ ତ ? ଏଥର ଏ ଶ୍ରୀର ଗିଲପକ ପିଇଦେ ମୋର ସୁନା ଉଦ୍ବୁଳ, ତତେ ମୋ ଶୁଣ । ବୋଉ ମତେ ସଙ୍ଗରେ ବସାଇ ନ ଥିଲେ ମୁଁ କେବେ ଖାଇ ନ ଥାନ୍ତି । କଟକରୁ ସେ ଆସିବେ କହି ରୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଠକିଦେଲୁ ସିନା— ।

ସେ ଅସୁସ୍ଥବେ ଲେ, ବେଳେବେଳେ ସେ ଅଧରାତିରେ ଅସି ପହଞ୍ଚନ୍ତି । ଏମିତିକା ନିଦ୍ଦା କଠୋର ଚିଠି ତାଙ୍କ କଲମରୁ ବାହାରିପଡ଼ିଲା ସିନା, ନିଜ ଚିଠିର ପ୍ରଭାବ ସେ କେବେ ସହସାରିବେ ନାହିଁ । ସେ ନିଦ୍ଦା ଅସିବେ, ମୋ ମନ ମୋତେ କହିଦେଉଛି ।

ଆସିବେ ତ ଭଲ ହେବ । ରହାବଡ଼ା ଦୋଇ ସବୁ ରହୁଛି । ରୁ କାହିଁକି ଅନେଇ ବସିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୀର ଗିଲପକ ପିଇଦେ । କହିଥିଲୁ ପରା, ମୋ ପିଲାକୁ ରୁ ପେଟରେ ଧରିଛୁ, ତାକୁ କାହିଁକି ଛାଡ଼ିପକ କରୁଛୁ ?

ନନ୍ଦକା ହସିଲା । କହୁଲା, ଏଥର ମୁଁ ହାରିଲି । ଆଉ ନାହିଁ କରିବି ନାହିଁ ।
ଦେ—

ଲଳିତା ହାତରୁ ଛାଁର ଗିଲସଟି ନେଲା ।

ସୁନନ୍ଦ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସିଲା । ଦେହରୁ ଗମ୍‌ଗମ୍ ଝାଲ ଜଗିଛି ପଡୁଛି, ମୁହଁ
ତଣ୍ଡୁଳୁ କାନ୍ଥ ।

ନନ୍ଦକା ଉତ୍ତସିତ ହୋଇ ଠିଆହେଲା ।

ସେ କଅଣ ଧରିଛ ନନ୍ଦକା ?

ଛାଁର ।

ମୋତେ ଦିଅ, ଭାରି ଶୋଷ ହେଉଛି ।

ରଜାବଡ଼ା ହୋଇ ରଖାହୋଇଛି ସେ ।

ଲଳିତା କହୁଲା, ଦେ ‘ସା’ ଆଗ ସେ ପିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ତୋ ପାଇଁ ଆଉ ଗିଲସେ
ଆଣିଦେବି । ଯାଏଁ, ଆଗ ବୋଉକୁ ଡ଼ାଏ । ସେ ଅପେକ୍ଷା କରି ମନ ମାରି ଶୋଇ-
ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

ରହୁ ଲଳିତା, ମୁଁ ଆସିବି ବୋଲି କେମିତି ଜାଣିଲି ତୁମେମାନେ ?

ମୋ ‘ସା’ କହୁଲା, ତୁମେ ତ ଚିଠି ଲେଖି ସେଇଆ ଜଣାଇଥିଲ ।

ଛାଁର ଗିଲସଟି ନନ୍ଦକାର ହାତରୁ ନେଇ ସୁନନ୍ଦ ତାଙ୍କତଳ କରି ପିଇଲା । ସେ
ବୁଝିଲା, ଏ ସଂସାର ତଥା ଓ ବିଚିତ୍ରାଙ୍କର ସଂସାର ନୁହେଁ । ‘ସା’ ଓ ‘କା’ଙ୍କର ।
ସାମୟିକ ଅଶାନ୍ତର ଭସାମେଘ ଭାସିଯାଇଛି, ଆକାଶ ପୁଣି ହେଉଛି ମେଘମୁକ୍ତ, ସୁନ୍ଦର ।
କୁଆଁରପୁନେଇଁ ସଞ୍ଜ ଆଗରେ ବୁଝିଲା ତପନ ଓ ଉଠିଲା ଜଳର ଅମଳନ ଦୃଢ଼ି ଆନନ
ଦୁଇପାଖେ ହସିଉଠୁଛି । ମୁଗ୍ଧ ତନ୍ମୟ କଳ୍ପନାବିଳାସୀ କବିଟିଏ ପରି ସେ ଚାହିଁଛି ଏ
ମୁହଁରୁ ସେ ମୁହଁକୁ ।

ସେ ଗରଳ ପାନ କରି ନାହିଁ, ଛାଁର ପାନ କରି ନାହିଁ, ପ୍ରାଣଭରି ଆକଣ୍ଠ ପାନ
କରିଛ ଅମୃତ, ‘ସା’ ଓ ‘କା’ଙ୍କର ନିର୍ମଳ ମନରୁ ଝରିଛି ଯେଉଁ ମଧୁର ରସ ।

ତେମିତି ତୁମେ ଜାଣିଲ ନନ୍ଦକା ?

ଚିଠି ଲେଖିଥିଲ ପରା !

ଭାବିଲା, ଆସିବି ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ଭଲ ଖବର ନେଇ ଆସିଛି । ଆଶ୍ଚକର
ଆସିଲ୍ରେ ମୁଁ କିଛି । ନଥ ହଜାର—

ଟଙ୍କା କଉଡ଼ି କଥା ସେତକ କହୁଥା । କେଡ଼େ ଭଲ ଖବର ମୁଁ ତମକୁ ଦେବି
ଜାଣ ? ହସି ହସି ନନ୍ଦକା କହୁଲୁ ।

ଶୁଣେ ?

‘କା’ ମୋ’ର ଆହୁର ବଡ଼ କେଷ୍ଟ ଜଣିଛି । ସେ ବୋଉକୁ ଆପଣାର କଳ-
ପାରିଛି । ତାଙ୍କର ତାତଲ ମନକୁ ସେ ଶୀତଳ କରିଛି, ତାଙ୍କ ଆଖିରୁ ସେ ଝୁଲୁ ପାରିଛି
କରୁଣାର ଧାର ।

ସତେ, ଲଳିତା ?

ହଁ, ସେତକ ମୋ କରମର ନୁହେଁ, ମୋ ‘ସା’ର ଉପଦେଶ ମୁଁ ପାଳୁଥିଲି ।
‘ସା’ ମିଛ କହୁଲେ ସତ ଫଳିଯାଏ ।

ସେ ତୁମ ଓକଲ ?

ନା, ସେ ମୋର ସାହା । ତା’ କଥା ନ ମାନିଲେ ଏ ଘରେ ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି
ହେବ, ଦାଣ୍ଡର ଘରଭଙ୍ଗା ନାହୁଁ ଲୋକେ ଘରେ ପଶି ଟେକିବେ । ‘ସା’ ମୋର
ଗୁରୁଦେବ, ତମର ବି ।

ନନ୍ଦକା ହସହସ ହୋଇ ଲଳିତାର କର୍ଥନ ଗାଲରେ ପରୁ ଚାପଡ଼ା ମାରିଲା ।
କହୁଲୁ, ତଗଲୁ, ଖାଲି ଏଣୁତେଣୁ କଥା କହୁ ପେଟ ପୁରାଇବୁ କି, ତାକୁ ଖାଇବାକୁ
ଦେବୁ ନାହିଁ ? ଧାଇଁ ଧାଇଁ ସେ ଆସିଛନ୍ତି ।

ପୁନନ କହୁଲୁ, ମୋର ଭୋକ ମଲଣି, ଖାଇବ ନାହିଁ ।

‘ସା’ର ଅବାଧ ହେବ ?

କେବେ ହେଉ ନାହିଁ, ଲଳିତା ।

କେବେ ହେବ ନାହିଁ କି ?

ସେକଥା ନନ୍ଦକା ଜାଣନ୍ତି ।

ହସି ହସି ନନ୍ଦକା କହୁଲୁ, କେବେ ତମେ ମୋର କଥାଟି ମାନ, ଆଗ ମୋର
‘କା’କୁ ଗେଲ କରିବଟି ।

ଆରେ, ଏ —

ହେଲୁ, ଯା ଏଥର, ସତ ବାବୁ ।

ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ପାଇଁ ବାଡ଼ । ସଜାବ ତା’ର ଦୁଇ ସାଉଜକୁ ଭେଟି ଦେବାକୁ
ପବତ ପରି ବୋର୍ ବୋହୁ ମୋ ପଛେ ପଛେ ଧାଇଁଆସିଛି । ଦାଣ୍ଡରେ ବସି ଦମ୍
ନେଉଛି । ମନକମା ସେ ଜିଉଛି । ମନରେ ତା’ର ଅପାର ଆନନ୍ଦ ।

ଆଲୋ କଳି, ମୋ ନନ୍ଦିଆର ପାଟି ଶୁଭ୍ର !

ବୋଉ ଉଠିଲେଣି ଲୋ 'କା' !

ସୁନନ୍ଦ ପାଟିକରି ଉଠିଲ, ବୋଉ, ବୋଉ —

ମାଆଙ୍କର ଗୋଡ଼ଧୁଳି ମୁଣ୍ଡରେ ମାରିବାକୁ ସୁନନ୍ଦ ଦରଭିତରୁ ବାହାରିଆସିଲା । ଆଜି ସେ ରୋଗଣୀ ମାଆର ଗୋଡ଼ ଧରି ତଳେ ମୁଣ୍ଡ ଲଗାଇବ । ଏ ସଂସାର ସେ ଗଢ଼ିଛି । ସେ ସ୍ବର୍ଗରୁ ବଳି ବଡ଼ । ଦୟାମୟୀ । ଉପାର ଅବତାର । ଆଜି ମାଆ ପାଖରେ ସେ ଅଳି କରିବ ଗୋଟିଏ ଚୁମ୍ବନ ପାଇଁ । ଅମୂଲ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଚୁମ୍ବନର ମନହୁଳା ଦୁନିଆକୁ ଶିହରଣ ତା'ର କର୍ମବହୁଳ ଜଟିଳ ଜୀବନରେ ଆଣିଦେବ ନୂତନ ଝିନନ, ନବ ଜାଗରଣ ଓ ନୂଆ ପ୍ରେରଣା ।

ଆକାଶ ଭିତରେ ମାଡ଼ିଆସୁଅବା କଳାଘୁମର ମେଘମାଳ ଦେଖି ଯେଉଁମାନେ ଗୁଡ଼ିକ ପରି ଗୁଡ଼ି ରହୁଥିଲେ, ଆଶା କରିଥିଲେ, ଝଡ଼ତୋଫାନ ଆସିବ, ବଜୁଳି ଚମକିବ, ଘଡ଼ଘଡ଼ିର କାନ ଅତଡ଼ା ପକା ନାଦରେ ମେଘମା ଅରିବ, ସେମାନେ ହୁତାଶ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଝେଙ୍କିନାହିଁ । ଭେକପଲର ମକ ମକ ରାବ ଆପେ ଆପେ ଥମିଲା । କଟି କଟି ଅନ୍ଧାର ସରରେ ଲୁହବା ସାର ହେଲା । ମିଟିମିଟି କରି ଅନାହିଁବାକୁ ବି ପାହୁସ ହେଲା ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦିନୀ କମିଆ ଜାଣେ ଗୋ, ବାଉଁଶୁଆକୁ ଗଦ ଶୁଙ୍ଘେଇ ଗାଡ଼େ କରେ । ଶାଶୁ କି ସ୍ବାମୀ ତ ନିଆରା, କନ୍ଦିଆ ମାଉସ ଲଳିତା ନନ୍ଦିନୀ କଥାରୁ ବାହାର ହେବ ନା ? ଉଠ୍ କହିଲେ ଉଠୁଛି, ବସ୍ କହିଲେ ବସୁଛି । ଯାହା କହିଲୁ, ନ ପଚାରିଲେ ସେ ପାଣି ଡୋକିବ କାହିଁ ।

କି କଥା କହୁଛ ମ, ଏବକାଳର ଝିଅଟି ସେ ଲଳିତା, କିନ୍ତୁ ମୂର୍ଖ ନୁହେଁ କି ଓଲମି ନୁହେଁ, ମନର କଥା ସେ କାହିଁକି କାହା ଆଗରେ କହିବ କି ବଢ଼ିଲ ? କେଡ଼େ ହୁସିଆର ସେ ! କ'ଣ ତା'ର ଅନ୍ଧାର ଅଛି, କହିଲ ? ଗୁରୁ ମୁଠାକ ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋପି ସେ ବୁଲୁଛି । ଗେରସ୍ତ ତ ହାତମୁଠାରେ । ଶାଶୁ ଚିଡ଼ିଚିଡ଼ି ହେଉଥିଲା, ସେ ଏବେ ହେଲଣି ସୁଧାର ଗାରି । ସବୁ ଆଗ ହାତକୁ ନେଇ, ଯେତେବେଳେ ସେ ନିଜ ମୁଣ୍ଡ ଧରି ଠିଆ ହେବ, ବଳେ ଦେଖିବ, କି ପାଲ ଲାଗିବ, ରହୁ ।

ରବିବୋଉ ଯାହା କହିଲେ, ମୋ ମନକୁ ଦେଖିଲା ଗୋ ଦେଠେଇ, ଦିନ କେବେ ରାତି ହେବ ନାହିଁ, ରାତି କେବେ ଦିନ ହେବ ନାହିଁ । ଲଳିତା ଅନେଇଁ

ବସିଛି, ଶାଶୁ ବୁଢ଼ୀ କେବେ ଆଖି ବୁଜିବ, ସେଇଠୁ ସେ ଫଣା ଟେକିବ । ବୁଢ଼ୀ ଯେମିତି ଦିନୁଦିନ ସାଣ ହେଉଛି, କେତେବେଳେ ସେ ଟଳିପଡ଼ିବ କିଏ ଜାଣେ ?

ଏତେ ଭେରଯାଏ କଥା ଯିବ ନାହିଁ ମ ଅଶୋକା, ନନ୍ଦକାର ପିଲାପିଲି ହେଉ, ସେଇଠୁ ଦେଖିବ । ସଉରୁଣୀ, କଥା ରହୁଛି କାଳକାଲରୁ, ଯମକୁ ଯାତପୁଅ ଦେବ, ସଉରୁଣୀକୁ ସୁଏ ଦେବ ନାହିଁ । ପୁଣି, କହନ୍ତି ନା ନାହିଁ କି, ଘଜଡ଼ା ପଛେ ମରୁ, ସଉରୁଣୀ ରାଣ ହେଉ ?

ସବୁ ଶୁଣି ଶୁଣି ଓଲମ୍ପା ଉପାଧି ଲଭିଥିବା ଦରବୁଢ଼ୀ ଗୁନୁମଣ କହିଲା, ଏ ସବୁ କି କଥା କହୁଛ ମ ଆମ୍ବକସି, ଆମର କାହିଁକି ପରଦର ଭଲେଣି ? ପାହୁ କଟା ସରିଲା, ସାର ଆସି ରଖା ହେଲା, କଉଡ଼ି ମୁଠାଏ ଧରି ମୁଁ ଆଉ କେତେବେଳେଯାଏ ଝମଝମ କରିବି ? ଆଠ-ପଡ଼ଶ ଖେଳ, ବେଗେ ଆରମ୍ଭ ନ କଲେ ଖେଳ ସବୁ ସବୁ ସଞ୍ଜ ବୁଝିବ ।

ଆଉ ଜଣେ କିଏ ଆସିଲେ ସିନା ହେବ, ପାଞ୍ଚ ଜଣରେ ଖେଳ ହେବ କିପରି ? ମୁଁ ‘କା’ ନେବ ।

ସମସ୍ତେ ଠୋଠୋ ହୋଇ ଦୁସିଉଠିଲେ । ଅଶୋକା କହିଲେ, ଜିନକୁ ‘କା’ କରିଛି ମ ସେ ଫୁଲେଇ ଅଲୁକ୍କା ଲାଳିତା ।

ତୁମ୍ଭା ହ, ଥରି ଥରି ଆମ୍ବକସି କହିଲା ଆଖି ଠାରୁ, ସୁମିତ୍ରା ଆଉଡ଼ି; କାଖରେ ପିଲା, ହାତରେ ପିଲା, ପଛରେ ପିଲା, ଧନ୍ୟ ଲେ ସେ ।

ରବିବୋଉ ମୁରୁକି ହସି କହିଲେ, ପେଟ କଣ ଡାଲି କି ?

ଗୁନୁମଣ କହିଲା, ସତେ, କେଡ଼େ ଭାଗ୍ୟ ଲେ !

ବଢ଼ିଲା ଭଣିଲା, ଦେଉଣୁର ଶହ’ କଣ ଧନ ଦେଲେ, ମଣିଷ ଭୋଗଭାଗ୍ୟରେ ରହୁଲେ, ଏମିତି ଭାଗ୍ୟ ସଉଞ୍ଜର ହୁଏ । ଅଭାବ ତ ନାହିଁ । ତଗଲା ଶୁଙ୍ଗବ ଏମିତି ମାମଲତକାର ହେବ, ଘର କରିବ, ଏହା କିଏ ଜାଣିଥିଲା ? ତା’ ସୁଝୁଡ଼ା କୁଆଡ଼େ ପାଠ ପଢ଼ିଯାଉଛନ୍ତି ।

ସୁମିତ୍ରା ଆସିଲା ।

ତମକୁ ଖୋଜା ପଡ଼ିଥିଲା ।

କାହିଁକି ମ, ଏଡ଼େ ଶରଧା ।

ଜଣେ ଅଭାବ ପଡ଼ୁଛି ।

ତମର ସିଏ ନାହାନ୍ତି କି ଅଶୋକା ?

ତାଙ୍କୁ କାହିଁକି ଖୋଜା ?

ଅରବ ମେଘାଇଦେବେ ।

ବସୁନ ।

ଯାଉଛି ଗୋ ଦେଉଣୁ ଘରକୁ; ସାନ ଅପା କଟକ ଯିବେ ସେ —

ଅଶୋକା ପରୁଷଳ, କାହିଁକି; କଅଣ ଫେରୁ ଲାଗିଲ କି ? ମୁଁ ଜାଣେ
ପରା !

କହି ନାହିଁ । ଦଶରା ହେବ ସେ, ଦେଶ ଦେଖିବାକୁ ବଡ଼ ଅପା ତାକୁ
ତଡ଼କରି ପଠାଇଛନ୍ତି । ଦଶରା ବାସ୍ତି ଫେରେବେ ।

ସେ କି ଯିବେ ?

ନାହିଁ । ବୁଢ଼ୀ ଯିବାକୁ ଅମଙ୍ଗ । ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ବଡ଼ ଅପା ତାଙ୍କୁ ଏକା
ଛାଡ଼ିଯିବେ ନାହିଁ । ଯାଉଛି ଗୋ, ପଛରେ ଗାଳି ଦେବ ନାହିଁ ।

ସୁମିତ୍ରା ଚାଲିଗଲା ।

ବଉଳ କହିଲା, ଶୁଣିଲ ? ଟୋଙ୍କା ଗୁରୁ ଜଣେ । ବୁଢ଼ ବୁଢ଼ ପାଣି ପିଏ ।
ଗେରସ୍ତକୁ ମନେଇ ଦେଇଛି । ଏଣେ ଉପର ମୁହଁରେ ନାହିଁ କରୁଥିବ ମନେ ନଲେ ।
କଟକରୁ ଯେଉଁସେ ସେ ବୁଲିଆସୁ, ଦେଖିବ ସେ ନନ୍ଦକାର ଭଲପଣ ସର୍ବସ୍ୱରାଶୀ ଗୁଣ
କେମିତି ରହିବ ? ଚୁଟି ଧରାଧରା ନ ହେଇଛନ୍ତି ଯଦି ମୋ ନା ଧରାବ ନାହିଁ ।

ଦଶରା ପରଲ, କୁଆଁର ପୁନେଇ ଆସିଲା, ଲଳିତା ଫେରିଲା ନାହିଁ ।

ଦେଶ ଗଜବାହନରେ ବଳେ କରାଥିଲେ । ଅଷ୍ଟମୀ ରାତିରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା
ବରଷା । ବରଷା ପବନ ଲାଗିରହିଲା ଦେଶ ବସନ୍ତର ଯାଏ । ଅକାଶ ପରଷାର
ହେଲାଣି । ମୋ ଫଉଜ କେଣେ ଲାଗିଗଲେଣି । କି ରା ଦୋଇ ନେବେ ଖଣ୍ଡେ
ଅଧେ ବାଦଲ ମୁହଁ କାନ୍ଦିଲେ, ସୁଣି ପଳାଇଯାଇ ଲୁଚିବାକୁ ବାର୍ ସହନାହିଁ । ଲଳିତା,
ଜଳ୍ପ ଫେରିବ ।

କେଡ଼େ ଶରୀର ଲଗୁଛି ଏ ଘରଟା ! ସବୁ ସେମିତି ଅଛି, ଏକା ଲଳିତା
ନାହିଁ । ଦିଅହରଟା ଖୋଜି ଉଠୁଛି । ଝୁଲିବା ସେପାଖରେ ଗଲେତା
ଜାତିଜାତିକା ଝୁଲି, ସମସ୍ତେ ବରଷା ହୋଇ ଚାଲି ଚାଲି ଉଠୁଛନ୍ତି, ପରୁଷ ଉଠୁଛନ୍ତି,

ରୁମର ‘କା’ ନାହିଁ ? କାନରେ ବାଜିଯାଇଛି ଲଳିତାର ଗେହ୍ଲାଇଆ ଡାକ,
ଆଲୋ, ‘ସା’ !

କଟକ ଯିବାକୁ ସେ ମଙ୍ଗୁ ନ ଥିଲା । ସ୍ବାମୀଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ସେ ସମସ୍ତେ ଯିବେ,
ଦେବା ପାଖରେ ପଡ଼ିଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫେରିଆସିବେ ।

ବୋଉ ମଙ୍ଗିଲେ ନାହିଁ । କହୁଲେ, ଆରେ ପୁଅ, ନନ୍ଦକା ହୁଡ଼ ନାଲ ଡେଇଁ
ଯିବ ନାହିଁ । ବଲଦଗାଡ଼ କି ସବାସା ଚଳେ ନାହିଁ । ନନ୍ଦକା ଜାଣେ, ସ୍ବାମୀ ପ୍ରତିବାଦ
ନ କଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ମନର ସରଗ ଶୁଣିଲ ।

‘କା’ ଯିବ, ଦଶରା ଦେଖି ଫେରିଆସିବ ।

ରୁ ନ ଗଲେ ମୁଁ ଏକା ଯିବି ନାହିଁ ‘ସା’ !

କେହି ତେବେ ନ ଯାଅ, ଅଭିମାନ କରି ସୁନନ୍ଦ କହିଲା ।

‘କା’ ଯିବ, ନନ୍ଦକା ଦୃଢ଼ ସ୍ବରରେ ତା’ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇଲା ।

ବାଧ ହୋଇ ସୁନନ୍ଦ ମଙ୍ଗରେ ସେ ଏକା କଟକ ଯାଇଥିଲା ।

ଲଳିତା ଚିଠି ଲେଖିଥିଲା, ରୁ ଆସିଥିଲେ କେଡ଼େ ମଜା ହୋଇଥାନ୍ତା ‘ସା’ ! ଏ
ବର୍ଷା ଗୁଆଡ଼େ କଟକର ଦେବାମେଡ଼ସବୁ ଭାରି ଭଲ ହୋଇଛି । କେଉଁ ବଜାର ମୋର
ନାମ ମନେ ପଡ଼ୁନି, ଯେଠି ଯେଉଁ କୁମୁକର୍ଣ୍ଣ ମୂର୍ତ୍ତି ହୋଇଛି, ଆଖି ମିଟିମିଟି କରୁଛି,
ଦେଖିଲେ ହସି ହସି ଗଡ଼ିଯିବୁ । ଚଉଧର ବଜାରର ଦେବାମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିଲେ ଆଖି
ଲଖିରହୁବ । ସେ ମୂର୍ତ୍ତି ଦର୍ଶନ କଲବେଳେ ତୋ ମୁହଁଟି ମୋ ମନେ ପଡ଼ିଲା ମ !
ବୋଉଙ୍କୁ ମୋର ପ୍ରଣାମ କହୁବୁ । ରୁ ମୋର ସ୍ନେହ ନେବୁ । ଚିଠି ଦେବୁ ନାହିଁ କି ?

ନନ୍ଦକା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା ।

ଲଳିତାର ଚିଠିକୁ ସେ ଅମୂଲ୍ୟ ଧନ ପରି ପାଟରେ ରଖିଛି । କେତେଥର ନିଜେ
ପିଚଲୁଣି, ପତା ଶୁଣେଇଲାଣି କନକୁ, ବୋଉଙ୍କୁ, ପୁଣି ସୁମିତ୍ରାକୁ । ମୋ ‘କା’ ଚିଠି
ଲେଖିଛି ! ଫିଲ ମନ, ଦୋଷ, ଖୁସି ହେଉ, ଟିକିଏ ଆନନ୍ଦ କରୁ । ଆସିବ ତ, ତା ପାଇଁ
କେଉଁ କାମ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି କି ?

କୃତ୍ୟର ସୁନେଇ ।

ଲଳିତା ନିଜେ ନ ଆସି ଚିଠି ଲେଖିଛି, ମୋ ଭାଇଭଉଣି ଖବର ପାଇ ପିଲପିଲ
ନେଇ ଆସିଛନ୍ତି । ଦଶରାଦିନ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସୁନେଇ ବାସି ସେମାନେ ଶୁଲିଯିବେ । ମୁଁ ଜାଣି
ଲଗେଇଛି ଯେ ମୋ ‘ସା’ ଗାଁରେ ଏକା ଅଛି, ମୁଁ ଆଉ ବେଶି ଦିନ ଏଠାରେ ରହିବି

ନାହିଁ, ସୁନେଇଁ ଉଲ୍ଲେ ମୁଁ ଫେରିବି । ତାଙ୍କର କୁଆଡ଼େ ବଢ଼େ କାମ । ନୂଆ ଜମି କଣି, ନୂଆ ଘର କରୁଛନ୍ତି ସେ, କହୁଛନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଏବେ ବେଳ ନାହିଁ । ଜିଦି ଲଗେଇଲାକୁ ସେ ମଜିଛନ୍ତି । କହିଲେ, ତମେ ଯାଅ, ପୁଣି ମୋର ଆଗକାର ଅବସ୍ଥା ହେବ । ସୁଶାସନ ହାତଟେକାରେ ରହିବ । ଅଧେ ଦିନ ଖିଆ ତ ଅଧେ ଦିନ ଉପାସ । କହିଲୁ, ଆଜିଯାଏ ସେମିତି ଚଳୁଥିଲା ସେମିତି ଚଳିବ, ‘ସା’ ଏକା ଅଛି, ତା’ର ଅସୁବିଧା ହେଉଥିବ । ସେ କହିଲେ, ହଉ ।

‘ସା’ ମ, କାଳିବଳିରେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀମୁଣ୍ଡି, ଅତି ଲୁଚିରହିଲା । ଉତ୍ତଳ ଯେତେ ଟାଣୁଥାନ୍ତି ମୋ ହାତ ଧରି, ଆସିବାକୁ ମନ ହୁଏ ନ ଥାଏ । ଅନେଇ ରହୁଥାଏ । ଏତେ ସୁନ୍ଦର ! ମୋ ‘ସା’ର ସେମିତିକା ସୁନ୍ଦର ହିଁଅଟିଏ ହେବ । ଅଗ ମୁଁ ତାକୁ କୋଳକୁ ନେବି । ମୋର କାଠଫଳ ପୁଅ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ, କହୁଛି ।

ଚିଠିଖଣ୍ଡି ନିଜେ ପଢ଼ି ନନ୍ଦକା ଖୁସି ନେଇ ସିନା, ଶାଶୁଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁ ସେ ପଢ଼ିପାରିଲା ନାହିଁ । ଭଲ ଚିଠିର ଖରାପ ଅର୍ଥ ସେ କାଢ଼ିବେ । କହିବେ, ଭଲ ଶୁଭ ଲଳିତା ମନାସିଛି, ପୁଅ ନ ହୋଇ ଝିଅ ହେବ ? ସ୍ବା ନାଁ ଯେ ସଉରୁଣୀ ବାବ ।

କାହିଁ, ଲଳିତା ଆସିଲା ନାହିଁ ତ !

ସୁନେଇଁ ଯିବାର ସାତ ଦିନ କଟିଲା । ଏଥର ଦିଅଁଙ୍କ ଉଆଁସ ଆସିବ । ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ବି ଦେଇ ନାହିଁ । ଦେହ ଭଲ ଅଛି କି ? ଜାଣିବାକୁ ମନ ଛଟପଟ ହେଉଛି । ତା ଭଉଳ ଘରକୁ ତାଙ୍କର ଫେରିଲେ କି ନାହିଁ ? ‘କା’ ଫେରିଆସିଲେ ସ୍ବା ମାଁ ପୁଣି ଅଧେ ଦିନ ଉପାସ, ଅଧେ ଦିନ ଅଧପେଟରେ ରହିବେ ? ‘କା’ ସେଠାରେ ଦିନାକେତେ ରହୁ । ଫେରିଆସିବାକୁ ସେ ଉଚ୍ଛନ୍ନ ହେଉଛି କାହିଁକି ?

ପୁଣି ଲଳିତା ଚିଠି ଲେଖିଛି, ଯେତେ ଜିଗର କଲେ ବି ସେ ମୋ କଥା ଶୁଣୁନାହାନ୍ତି । କହୁଛନ୍ତି, ମୋତେ ନେଇ ଘରେ ଗୁଡ଼ି ଆସିବାକୁ ତାଙ୍କର ବେଳ ନାହିଁ । ରୁଲିଆସୁରରେ ନୂଆ ଜମି କଣିଛନ୍ତି ସେ କୋଠା ତୋଳିବେ ବୋଲି ହସହସ । ଟଙ୍କା ଖୋଜି ରୁଲୁଛନ୍ତି । ରୁ, କି ବୋଉ ତାଙ୍କୁ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ସେ ମତେ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ଆସିବେ, ନୋହଲେ ମୋ କଥା ସେ ମାନିବେ ନାହିଁ । କହୁଛନ୍ତି, ଉପାସ ରହିବ କି ?

ଏଠି ମୋତେ କେତେ ସାଙ୍ଗ ମିଳିଗଲେଣି । ସେମାନେ ମଣିଛନ୍ତି ସେ ମୁଁ ନନ୍ଦକା । ମୁଁ କାହିଁକି ନାହିଁ କରବି ? ରୁ ଯେଉଁ ଅତରୁବାବୁଙ୍କ କଥା କହିଥିଲୁ, ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ରୁହନା ବଳେ ବଳେ ଆସି ମୋର ସାଙ୍ଗ ହେଲେଣି । କେତେଥର ମତେ ନେଇ ତାଙ୍କର ସିନେମା ଛବି ଦେଖେଇଲେଣି । ତାଙ୍କର ପୁଅ ମଲସ୍ ଓ ଝିଅ ଛବିଲା କି ସୁନ୍ଦର

ହୋଇଛନ୍ତି ମ ! ମୋ 'ନା'ର ସେମିତିକା ପୁଅଟିଏ, ଆଉ ଟିଅଟିଏ ଦେଲେ ମୁଁ କେଡ଼େ ଖୁସି ହୁଅନ୍ତି !

ଭାଇ ଫେରିଗଲେଣି । ଲୁହନ ଓ ତାଙ୍କର ପିଲାମାନେ ଅଛନ୍ତି । କଟକରେ ଦିଆଳ ଦେଖି ସେମାନେ ଫେରିଯିବେ । ଭଉଜ ତଳେ ବହୁତ କହୁଛନ୍ତି । ବୋଉକୁ ସେ ପ୍ରମାଣ କରାଇଛନ୍ତି ।

ବୁଢ଼ୀ ଚଠିଖଣ୍ଡି ଶୁଣିଲେ । ଭାବିଚନ୍ତି କହିଲେ, ଆସିବାକୁ ରୁ ଲେଖିଲେ ବ ସେ ଆସିବ ନାହିଁ ନେ ମା, ପୁଅ ଉପରକୁ ଦୋଷ ଟାଳିଦେଇ ସେ ଭଲେଇ ହୁଇବ । ହଉ, ଆସୁନା ।

ନାହିଁ ବୋଉ !

ରାତିର ଅନ୍ଧାରକୁ ଦୋହଲାଇ ବୁଢ଼ୀ ହସିଉଠିଲେ ।

ମାରୁଣୀ କାନ୍ଦିଉଠିଲେ । ଆଖିରୁ ଲେତକ ଫୋଡ଼ କହିଲେ, କାହାର ଦୋଷ ମୁଁ ଦେବ ? ତମ ଭାଇ କଥା ମାନିଲେ ନାହିଁ । ତମେ କେମିତି ଜାଣିବ ? ଦିନରାତି ଯେଉଁ ଭଲବାନ୍ କରୁଛନ୍ତି, ମୋର ଏକା ଜାଣନ୍ତି । ମୁଁ କାନ୍ଦିଲି, ବୁଝିଲି, ତମ ଭାଇଙ୍କର ଗୋଡ଼ ଧରି କହିଲି, ମୋ ଲଳିତା କାହାର ଯଉରୁଣୀ ହେବ ନାହିଁ । ମୂଲିଆ ମୃଗୁଣ ପିଲାଟିଏ ହେଉ ପରେ, ଭଲ ପିଲା, ନିଜସ୍ୱାଳୀ ପିଲାଟାକୁ ବାହା କରେଇବା । ଶୋଭାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ତମ ଭାଇ ଭୁଲିଗଲେ ।

ଲଳିତା ଭାବବାକୁ ଲାଗିଲା । ଭଉଜ ଯାହା କହିଲେ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ଯତ । କି ରୋଗରୋଗରେ ସେ ଥିଲା ସେ ଘରେ ? ଯାହାର ସ୍ୱାଧୀନତା ନାହିଁ, ସେ କି ମଣିଷ ? ତା'ର ନିର୍ଭରଶୀ ଜୀବନରେ କି ସୁଆଦ ?

ଶାଶୁଙ୍କ ଡର, ଯଉରୁଣୀକୁ ଭୟ, ଗାଁ, ମାଇପେ ଗଲାଆଇଲକୁ ଦକ । ଚାକର ଚାକରାଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ବ ସମା ମାଗିଲପରି ଚଳନ । ଏଇ ତ ତାର ଜୀବନ । ହାତ ଧରି ଯିବ ଘରକୁ ଆଣିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପାଖରେ ତ ଜାଣି ସେ ନିଉନ । ମନଶୋଲ ସ୍ୱାଧୀନ ବଚନ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ସାମ୍ରସ ନାହିଁ ।

ଦୂରରେ ଆଇ ଶାଶୁଙ୍କର ଉଲ୍ଲୁଗୁଣା ମନେ ପକାଇଲେ ଗୁଡ଼ରେ କୋହୁ ଉଠେ । ସେ ମଣିଛନ୍ତି ଯେ ଦସ୍ତାକର ସେ ଲଳିତାକୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଶେବ ଘରର ଅନ୍ୟାୟ ବିଧି ବୋଲି ବିକଳ ପାଇ ସେ କଅଁଳେଇ କହୁଛନ୍ତି । ପେଟା ଲେଇ, ପୋଷାକୁକୁରକୁ ସ୍ନେହ କଲପରି ଶାଶୁ ତାକୁ ସ୍ନେହ କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱାମୀ, ତାଙ୍କର ସବୁ ସ୍ନେହ ଓ ଆଦର ପଛଆଡ଼େ ଆଉ ଜଣକର କଥା ଶାସନର ଇଚ୍ଛା । ଗେଲ କରୁକରୁ ସେ ପୁଣି ଗେଲେଇ କହୁଛି କାନରେ, ନନ୍ଦକା କେଡ଼େ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ତମକୁ, କେବେ ତାଙ୍କର ଅବାଧ ହେବ ନାହିଁ । ଦେଖିଲି ତ, ନିଜେ ଧୈ ତମକୁ ସଜେଇ ସାଜେଇ ସରଗର ପସା କରି, ହାତ ଧରି ଆଣି ଛୁଡ଼ିଦେଇଗଲେ ! ସୁନାର ମନ ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ଦେଇଛନ୍ତି, ଲଳିତା ।

ନନ୍ଦକା ତାକୁ କଣ୍ଢେଇ ସଜେଇଲ ପରି ସଜାଏ । ସେ ନନ୍ଦକାର ଖେଳଣୀ ! ଘର ନନ୍ଦକାର, ଧନଦରବ ସବସବ ସେ ଅଧିକାରିଣୀ । ସେ ହେ ନନ୍ଦକାର ଖେଳଣୀ, ଉଠାଇଲେ ଉଠିବ, ବସାଇଲେ ବସିବ ।

ନନ୍ଦକା ଜନନୀ ହେବ । ତା' ଆଗରୁ ଶାଶୁଙ୍କର ଗଞ୍ଜଣା ସେ ସହପାତ୍ର ନାହିଁ । ପିଲାଟିଏ ହେଲେ ଅତ୍ୟାଚାରର ମାନ୍ଦ୍ରା ଦଢ଼ିବ ।

ମାଗୁଣା ଅନେଇଁ ରହୁଛନ୍ତି !

ସଞ୍ଜ କେତେବେଳୁ ହେଲଣି । ସୁନନ୍ଦ ଫେରି ନାହିଁ । କେତେବେଳୁ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଛନ୍ତି । ସିନେମା ଛବି ଦେଖେଇ ନେବାକୁ କହୁଥିଲେ । ଆଇଲେ ନାହିଁ ।

କେତେ କାମ ତାଙ୍କର ଯତେ ! ଏତେ ପରିଶ୍ରମ ପରେ, ପୁଣ୍ୟାସ ହାତଟେକାରେ ଶେଜନ ? ଲଳିତା କଟକରେ ରହୁଲେ ଭଲ ହେବ । ସୁନନ୍ଦ ମୁଁଏ ଭଲକରି ଖାଇପିଇ ସୁସ୍ତରେ ଚାହିଦେ । ନନ୍ଦକା କ'ଣ ରଖେଇଦେବ ? ସନ୍ଦେହରେ ସେ ବୁଝୁକ୍ତୁଥିବ ମନେ ମନେ ।

ମାଗୁଣା ଏସବୁ ଶସସ୍ତ୍ର ଆଣି ଛଳଛଳ କରି ଲଳିତାକୁ ବୁଝାଇଲେ, ପୁଣି କହୁଲେ, କେଡ଼େ ବାନ୍ଧବେ ନନ୍ଦକା ଚିଠିଗୁଡ଼ାଏ ଲେଖେ ମ, ତଳେ ନ ଦେଖି ମୁଁ କୁଆଖୀର ବଳେଇପରି ହେଉଛି କେ 'କା', ମୁଆଡ଼େ ଚାହିଁଲେ ତୋ କୁଲୁକୁଲୁଆ ମୁହଁ ମତେ ଦଖୁଛି, କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି ତୋର ଗୁଲୁଗୁଲୁଆ କଥା ! କୋଉଠି ମୋର ମନ ଲଗୁନାହିଁ । କଳେ ଆଣି ଯଜେ ଯଜେ ମୋ ପାଖରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଯିବାକୁ ମୁଁ ଲେଖୁଛି ଯେ, ପୁଣି ମନ ହେଉଛି, କାହିଁକି ଏତେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ମୁଁ ହେବି ? କଟକ ଯାଇଛୁ, ଟିକିଏ ଆନନ୍ଦ କରି, ଫୁଲି କରି । ମୋ ପାଖକୁ ଆଇଲେ କଣ ସବୁ ନୂଆକଥା ରୁ ଗପିବୁ, ମନେ ରଖିଥା । ମଧୁର ଦପନଟିଏ ମୁଁ ତଳେ ଥର ଦେଖିଲଣି, ରୁ ହସିହସିକା ମୋ ସପନ ହୃଦରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲେଇଦେଉ । ନନ୍ଦ ଚାହିଁକରି ଭାଙ୍ଗିଯାଏ, ମୋ ମନ ଶ୍ରେୟ ହୁଏ କେ 'ସା' !

ନନ୍ଦକା ପୁଣି ଲେଖିଛି, ଦୟାଳୁ ଆଉଟ, ବୋଉ କହୁଲେ, ଲଳିତାକୁ ଲେଖିଦିଅ ଉଆଁସ ଆଗରୁ ସେ ଗୁଲୁଆସୁ । ମୁଁ କହୁଲି, ରହୁ ସେ କଟକରେ ଦିନାକେତେ, ତମ ପୁଅ ମୁଁଏ ଭଲରେ ଟାଇଦେ ତ ! ଯେ ରୁନା ହେଲେ, ପୁଣି କହୁଲେ, ରହୁ, ହେଲେ ମୋର

ଗୋଟାଏ ଆଖି ଫୁଟିଗଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ସତେ ଲୋ ‘କା’ କେତେ ଭଲ ତତେ ସେ ପାଆନ୍ତି ।

ମାଗୁଣା କହୁନାକୁ ଲାଗିଲେ, ଦେଖିଲ ଲଳିତା, ସେ ଆ ବୋଲି କହୁପାରୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ନା, ଘରେ ସେ ସଞ୍ଜେସଞ୍ଜ । ସେ ଆଆ ବୋଲି ବି କହୁପାରୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ନା, ସପନ ଦେଖୁଛି ପରା, କାଳେ ସପନ ସତ ହୋଇଯିବ । ସଠାଁ ତମ କୋଳରେ ପୁଅ ବକଟେ ଦେବେ ! ସେ ଆଉ ଏକାଙ୍ଗତତବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ମୁହଁ ଟାଣ କରି ଗୁଡ଼ ଫୁଲେଇ କହୁପାରିବ ନାହିଁ ଅପାଳକ ଶରଳରେ ମୁଁ ଏକା ବିଜୁଳି ଝଟକ, ମୋର ପୁଅ ହୋଇଛି ! ଶାଶୁ ଯେମିତି ରୁମକୁ ଦେଖିପାରନ୍ତି ତ, ତାହା ସତକୁ ଜଣା ।

ଲଳିତାର ମୁହଁ ଶୁଖିଗଲା । ଶୁବଳ, ଶୁଭନ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି, ସତ । କଥାଟା ସେ ନଗର ? ଏମ୍ବୁ ମାରିଲେ ବ୍ରହ୍ମହତ୍ୟା, ତେଣୁ ମାରିଲେ ଗୋହତ୍ୟା ।

ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ସେ ଅଦ୍ୟାବଧି ଚଢ଼ିପାରି ନାହିଁ । ଘରର ହାଜିଲତ ଦୁଃଖପୁଃଖ ସେ ତାକୁ କହନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେବେ ସେ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଖାଲି ଦେହ ଓ ସାନ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି । ତାଙ୍କର ଆଖି, ଓଠ, ହାତ ଖାଲି କଥା କହେ । ଜା’ ଦେହଟାକୁ ସେ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । କେମିତି ସେ ହେବ ବିଭିନ୍ନ ଢଙ୍ଗରେ ସଜାହେବ, ସବଳ ସୁସ୍ଥ ରହୁବ ସେଇଥିରେ ତାଙ୍କର ପୁରା ନଜର । ଦେହଟା ପାଖରେ ସେ ହୁଅନ୍ତି ଗୁଣ୍ଡଗୁଣିଆ ରଥର ।

ମନକଥା ସେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସ୍ତବ୍ଧ ଶୁଖେଇ ବସିଛ କାହିଁକି ? ସୁନନ୍ଦ ତମକୁ ଅତି ସ୍ନେହ କରେ । କୋଉ ଲେଉଟ କୋଉ ଭାଗିନୀକୁ ଏମିତି ଭଲପାଇବା ମୁଁ ଦେଖିନାହିଁ । ହାତରେ ଘସିମାଜ ସଜେଇ ସାଜେଇ, ବଳେଇ ବଳେଇ ଓଷଦ ପାଣି ଖୋଇବା କିଏ କରେ ?

ଲଳିତାର ମୁହଁ ନାଲି ହେଲା ।

ବେଳ ଉଣି କାଗ ଦେଖି ଧୀରେ ଧୀରେ ତମେ ସୁନନ୍ଦକୁ ଯାହା କହୁବ ସେଇଆ ହେବ । ବୁଢ଼ା ହେଲେ ବି ରୁମ ଭଲ କ’ଣ ମୋ କଥାରୁ ବାହାର ହୁଅନ୍ତି ? ବେଳ କାଣି କହୁପାରିଲେ ହେଲା । ଟିକିଏ ଅଭିମାନ ଧରା ଦେଇ ଧରା ନ ଦେବାର ଢଙ୍ଗ ଲେଡ଼ା, ବୁଝିଲ ? ନାଚନାଉଣୀ ଖେଳୁଛନ୍ତି ଯେଉଁ ବୁଢ଼ୀ ଘରଣୀମାନେ, ପରାକୁନା ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ? ଏଗୁଡ଼ା କ’ଣ ଝିଅଦିନେ ତମକୁ ମୁଁ ଶିଖାଇଥାନ୍ତି ?

ଲଳିତା ହସିଉଠିଲା ।

ଦୟାଳୁ ନଥାଏ ? କିଏ କହୁଛି କି ତମେ କାହାର ଚର୍ଚ୍ଚା କାଟିବାକୁ ସୁନମକୁ ଉପଦେଶ ଦିଅ, କି ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଅ ? ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇ ନିଜର ସ୍ଵାର୍ଥକୁ ନିଜେ ତ ଜରିରହିବ ! ସଉରୁଣୀ ଧରି ସମ୍ଭାର କରିବ ଏତକ ଭୁଲିଯାଅନା । ଆଜି ଭଲ ତ କାଲି ମନ୍ଦ । କେନ୍ଦ୍ର ତମକୁ କହୁନାହିଁ, ସଉରୁଣୀ ବୋଲି କହୁ ନ ବୁଝି ନ ବଢ଼େ, ରୁଷି ଧରାଧରା ହୋଇ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସ, ଲୋକନିୟମ ହୁଅ । ମୁଁ ତମର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ କହୁଛି; ସୁନମକୁ ଆପଣାର କରିପାରିଲେ ତମର ସବୁ ଭଲ । ତାକୁ ତମେ ହାତମୁଠାରେ ରଖ ।

ମୋ ‘ସା’ ଭଲ ମଣିଷ ତ ।

ମୁଁ ମନା କରୁ ନାହିଁ । ତମ ଭଲ ତାଙ୍କୁ ଯେତେ ପ୍ରଶଂସା କରି କହୁଥିଲେ ମୁଁ ଶୁଣି କାଦା ହେଲି । ଦେଖ ତ, ନିଜେ କେମିତି ଲକ୍ଷ୍ୟପା ଭାବରେ ଗୁରୁଲେ ହଜାରେ ଟଙ୍କା ପଠେଇଦେଇଥିଲେ । ଯେତକ ମିଳିବାରୁ ଆଜି ଆମର ଡୋଳ ଚଳୁଛି କଢ଼, ନୋହଲେ ଆଜି ପିଲୁଡ଼ାକ ଛତରରେ ପଶିଥାଆନ୍ତେ । ଧେମାନଙ୍କର ଜୀବନ—

ଭଉଳ !

ମାଗୁଣାଙ୍କର କଥା ଆମ ରହିଲା ।

ଲଳିତାର ଅଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ିଲା । ସେ କହିଲା, ମୋତେ ଆଉ ଲଜ ଦିଅ ନା ଭଉଳ ! ତମର ଚଠି ପାଇଁ ମୁଁ ଦଳସିଦ୍ଧ ନାହିଁ । ଅଣ୍ଟାରେ ଖୋସି କୁଆଖାଇ ବଲେଇ ପରି ଏପାଦ ଯେପାଖ ହୋଇଛି । କହୁ ମୁଁ କରିପାରିନାହିଁ । ‘ସା’ ଡରରେ, ପୁଣି ମନ ଦୁଃଖରେ, ସ୍ଵାକ୍ଷ ଆଖରେ କହୁ କହୁପାରିନାହିଁ । ‘ସା’ ପାଖରେ ଗୁଣ୍ଡ ଖୋଲିବା ଠାରୁ ବରଂ ମରଣ ଭଲ ! ଲୁହା ବାକ୍ସର ଗୁଣ୍ଡର ବୋର୍ସ ମୁଁ ବୋହୁଛି, ଲୁହା ବାକ୍ସରେ ଥିବା ଆଜି ଆଜି ନୋଟକୁ ମୁଁ ଗୁଞ୍ଜିଛି, ଗୁଣ୍ଡ କରିବାକୁ ମୋର ମନ ତାକିନାହିଁ । ଚଠିଖଣ୍ଡି ମୋ ଅଣ୍ଟାରୁ ଖସିପଡ଼ିଥିଲା । ‘ସା’ ତାକୁ ପାଇ, ପଡ଼ି, ମତେ ନ କହ ଟଙ୍କା ପଠେଇଥିଲା ।

ମାଗୁଣା କହିଲେ, ମୁଁ ଟଙ୍କା ପଠେଇବାକୁ ଲେଖି ନ ଥିଲି । ତୁମ ପୁରୁଷ-ମାନଙ୍କର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ଜାଣିବାକୁ ତମେ ଗୁଞ୍ଜିଲୁ ମୁଁ ସତ କଥା ଲେଖିଥିଲି । ଟଙ୍କା ଡେଇଁଲେ ଦେଇଥିଲେ ନନ୍ଦିନୀର ମନରେ ଦୁଃଖହୋଇଥାନ୍ତା । ଆମର ତ ନିଅଣ୍ଟିଆ ସମ୍ଭାର ! ଏତକ ମୁଁ ଜାଣିପାରିଲି ଯେ ତମର କାହିଁରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ସଉରୁଣୀ ଯେତେ ଭଲ, ଯେତେ ଯେହୁ ହେଲେ ବି ତମେ ତାର ହାତଟେକାରେ ଅଛ । ସେତକ ଗୁଞ୍ଜି ମୋ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେଲା । ତେବେ ସବୁଦିନେ ସବୁ କଥା ନ ଥାଏ ।

ସତେ, ନେ ଭଉଳ !

ସେଇଥିପାଇଁ କହୁଛି, ଲଳିତା, ସୁନନ୍ଦକୁ ନିଜର କର, ହାତରେ ନିଜର କରି ପାଞ୍ଚ ପଡ଼ି ରଖ, ତମେ ସୁଖରେ ସଂସାର କରିବ । ଠାକୁରେ ତମ କୋଳରେ ପିଲୁଟିଏ ଦେଲେ ସବୁ ଦୁଃଖ ଯିବ । କେଉଁ କଥା ଅତଳ ହେଉଛି ବୋଲି ଗାଆଁର ସୁନାପିଣ୍ଡର ଭିତରେ ଯାଇଁ ପଶିବ ଗୋ ? ତମର ହୃଦ୍ଦା କର୍ତ୍ତା ବିଧାତା ଯେ ଏଇଠି ! ତମେ ଯିବ, ସୁନନ୍ଦ ବୁଲି ଫଙ୍କର ପକ୍ଷ ବୁଲି ବୁଲି ରାତି ଅଧରେ ଆସି କଷ୍ଟା, ଦରସିଣା ରୁଣ୍ଡରେ ଦେଇ ଶୋଇବ ? କାହିଁକି ସେ ଏତେ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛି, ଟଙ୍କା ଅର୍ଜୁଛି ?

ଲଳିତାର ମନରେ ଭାରିଜଙ୍କର ସଦୃଶଦେଶ ଭେଦଲ ।

ଦିଆଁ ବାସି ମାଗୁଣା ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଇ, ବିଦାବିଦି ହେଇ, ବିମ୍ବାଧରଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଗାଆଁକୁ ଗଲେ । ଲଳିତା ପାଖରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇଗଲେ ତାଙ୍କର ଏଗାର ବର୍ଷର ପୁଅ ରବିକୁ । ନଣନ୍ଦ କଟକ ସହରରେ ଏକା ରହିବ, ଏହା ତାଙ୍କର ଦେହ ସଜାଣି ନାହିଁ ।

ପିଲୁଟି ଦନ୍ତ ଲଳିତା ରବିକୁ ସ୍ନେହ କରେ ।

ମାଗୁଣା ଯେଉଁ ସଦୃଶଦେଶ ଦେଇଲେ ଜାର ମୂଲ୍ୟ କିଏ ନିରୂପଣ କରିବ ? ଲଳିତା ଭାରିଜଙ୍କର ବାକ୍ୟ ଉପରେ ଯେଉଁ କାଗଜ ପୂଜାଟି ରଖିଦେଇଥିଲା, ସେତକ ବୋଲି ମାଗୁଣା ବୁଝିପାରିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତି ପଦ କଥାର ଯଥେଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟ ଅଛି । ନନ୍ଦକା ସଉରୁଣୀ, ପରକୁ ପର, ସେ ଯଦି ହଜାରେ ଦେଲି, ଆପଣାର ହୋଇ ଲଳିତା ନିଜକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଲେନା ନାହିଁ; କିନ୍ତୁ ଅଧିକା ଦେବାକୁ ବି ତାର ଅଧିକାର ଏବଂଯାଏ ହୋଇନାହିଁ ।

ହସି, ମୁଖରେ ଆଉ ଲଳିତାଟି, ମାଗୁଣା ମନେ ମନେ ଆଶୀର୍ବାଦକଲେ ।

ତେଣୁ କହୁଲେ ସେ କାନକୁ ନେଉନାହାନ୍ତି କିନ୍ତୁ ‘ସା’, କହୁଛନ୍ତି, ଗାଆଁରେ ନେଇ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଆସିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ନୂଆ ପରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଯେ, ସବୁବେଳେ ଯାଇ ସେଇଠି । ଟଙ୍କା ରୁଡ଼ାଏ କୁଆଡ଼େ କଲେ କଲେଣି । ରୁ ଜିଗର କରି ଲେଖିଲେ ସେ ମୋତେ ନେଇ ତୋ ପାଖରେ ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଆସିବେ ।

କଟକରେ ଦିଆଁ ଯାତ କେଡ଼େ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ହୁଏ କି, କି ସୁନ୍ଦର ଆଲୁଅରେ ସଜାଯିବ ! କେତେ ଜାତିର ଦାଣ୍ଡ ! ଉଆଁସ ରାତିର କଲାପୁମର ଅନ୍ଧାର କୁଆଡ଼େ ଲୁଚି ପଲେଇଲ ପରି ଲାଗେ । ଆକାଶ ହୁଏ ହାଲୋମସ୍ତ । କେତେ ଜାଗାରେ

କାଳୀଠାକୁରାଣୀଙ୍କର ପ୍ରତିମା । ନ ଆକର ଗୁଣ୍ଡିଦେଲେ ସେସବୁ ଭୟଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି
ଛୁଇଁ ଚମକନ୍ତି । ଆଖିପତା ହେଲେ ଦେଖିବାକୁ କୌତୁକ ଲାଗେ ।

ରୁ ଅସିଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା ମ । ମତେ ସେ ହଜରାଶ କରୁଛନ୍ତି ।
କାନ୍ଦକାନ୍ଦକା ଝିଅ ବୋହୂ, କାନ୍ଦକାନ୍ଦକା ଫେସନ ହୋଇ ଏଠି ସେମାନେ ଆତକାତ
ହୁଅନ୍ତି, ଏଇ ସବୁ ଯାତରେ । ମତେ ସେମିତି ସେ ଫେସନ ହେବାକୁ ବାଧକରୁଛନ୍ତି ।
ନାହିଁକଲେ ଅଭିମାନ କରୁଛନ୍ତି । ଫେସନ ହେଲେ କ'ଣ ରକ୍ଷା ? ଫଟୋ ଉଠାଇବାକୁ
ତାଙ୍କର କେଉଁ ସାଙ୍ଗକୁ ଡାକିଥାନ୍ତି । ମନା କରିପାରୁନାହିଁ । ସେ ଏଡ଼ିକି ବେହୁଆ
ଲେ ! ଏମିତି ବେହୁଆ ହେବାକୁ ରୁ ତାଙ୍କୁ ମନାକରି ଲେଖିବୁ । ମତେ କହୁବାକୁ କି
ବାଧା ଦେବାକୁ ଡର ମାଡ଼ୁଛି । ସେ ମନକଷ୍ଟ କରିବେ ।

କହୁଛନ୍ତି, ଚଢ଼ଓଷା ଆଉଡ଼ି । ଧବଳେଶ୍ଵରରେ ଯାତ ଦେଖିବ, ସେଇଠୁ
ଦେଖିବ ମହାନଦୀକୂଳର ବାଲିଯାତ୍ରା । ଏମିତି କଅଣ ଲାଗିଥିବ ? ତତେ ଓ ବୋଉକୁ
ଦେଖିବାକୁ ମୋ ମନ ବିକଳ ହେଉଛି । ନଇଲେ, ରୁ ଗାଡ଼ି ସଜିଲ କରି ପଠା । ତାଙ୍କ
କଥା ମାନବ ନାହିଁ । ମୁଁ ଶୁଣିଯିବି । ମତେ ଏଠି ଏକା ରହିବାକୁ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ।

ଯେତେ ଅର ନନ୍ଦକା ସେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପଡ଼ୁଛି, ସେତେ ଅର ତା ଆଖିକୁ ଲୋଡ଼କ
ଆସୁଛି, ତାର ଗୁଡ଼ି ଧଡ଼ପଡ଼ ହେଉଛି । ତାର 'କା' ଅତି ସରଳ, ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ।
କାକୁ କଟକରୁ ଅଣି ପାଖରେ ଗୁଡ଼ିଦେଇ ଦିବାକୁ କେମିତି ସୁନନ୍ଦକୁ ସେ ଲେଖିବ ?
କାହିଁକି ତାଙ୍କର ଅନନ୍ଦରେ ସେ ବାଧାଦେବ ? ସେ ମଣିବେ, ନନ୍ଦକା ସ୍ଵାର୍ଥପର ।
କାଲେ ପୁଣି ଭବିଷ୍ୟେ, ଲଳିତାର ସୁଖ-ଆନନ୍ଦ ସ୍ଵାର୍ଥୀନତା ନନ୍ଦକା ସହପାତ୍ର ନାହିଁ ।
ଲଳିତା ପାଇଁ ଘରେ କଅଣ ଏମିତି ଅଚଳ ହେଇପଡ଼ୁଛି କି ?

ନନ୍ଦକା ପାଖରୁ ତାଙ୍କର ମନ ଦୂରେଇଯାଇଛି, ପାଖେଇଯାଇଛି ଲଳିତା
ପାଖକୁ । ସେଇ ହେଉଛି ତାଙ୍କ ସ୍ନେହର ପିରୁନା, ସବୁ ସୁଆଗ ସରଗର ଖେଳନା ।
ମନେ ପଡ଼ୁନାହିଁ ନନ୍ଦକା, ଯିଏ ପେଟରେ ତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ ଧରିଛି, ଯିଏ କେବଳ ଗୋଟିଏ
ସନ୍ତାନ ପାଇଁ ଲଳିତାକୁ ଆଣି ପାଖରେ ଗୁଡ଼ିଛି । ଦେଖିବାକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟାସିବା ଦୂରର କଥା,
ଦୁଇଟି ପକ୍ଷ ଦେଲେ ବି ଉତ୍ତର ନାହିଁ ।

ଗୁଡ଼ି ଅସ୍ଥଳ ହେଲଣି । ଆଖି ରୁଜି ଶୋଇଲେ ମନରେ ପଶୁଛି ବାରମ୍ବାର ଆ
ଭବନା । ଆଖି ଖୋଲିଲେ ଝରକାବାଟେ ଦଶୁଛି ନେଲିଆ ଆକାଶରୁ ତେନାଏଁ । ଗଣି
ହେଉନାହିଁ ମିଟିମିଟି ତାରକା, କିନ୍ତୁ ହେଇ ପଡ଼ୁଥିବା ରତନଆଁ କଣିକା ପରିକା ।

ଶୋଭାବ ନାହିଁକି, କହ ?

ତମେ ଶୋଭନା !

ନନ୍ଦ ମାତୁନାହିଁ । ସେ ମନେ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଲଳିତା କଟକରୁ ଆସିବାକୁ ବଳେ ହୋଇ, ରାଣ ନୟନ ପକାଇ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ତାକୁ ଅଣି ଛୁଡ଼ିଦେଇ ଯିବାକୁ ତମ ଭାଇଜର ବେଳ ନାହିଁ । ଚିଠି ଖଣ୍ଡେ ଲେଖିବାକୁ ବି ତାଙ୍କୁ ଡର ହେଉ ନାହିଁ ନେ !

ସୁମିତ୍ରା କଣ କହୁଥିଲେ, ଶୁଣିଛ ?

ମୁଁ ଶୁଣେ ନାହିଁ ।

କହୁଥିଲେ, ଭାଇ କୁଆଡ଼େ ଆଉ ବେପାର ବଣିଜରେ ମନ ଦେଉନାହାନ୍ତି । ସବୁବେଳେ ଘରେ ପଶିଛନ୍ତି । ପତାକୁ ଦାହାରିଲେ ଖାଲି ଟଙ୍କା ବରଦ । ଜାତି ଜାତିକା ଦାମିକା ଶାଢ଼ୀ ଓ ଗହଣା କଣ ଘୁଲିଛନ୍ତି । ସବୁ ହେଲେ ଥିଏଟର ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଫେରୁଫେରୁ ରାତି ଅଧ ହେଉଛି । ଯୁଆଡ଼େ ଗଲେ ସାନ ଭଉଜକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯାଉଛନ୍ତି ।

ରାଜାବ କହୁଥିଲେ ?

ହଁ ବେପାର ଟଙ୍କାରୁ ରାଜାବଙ୍କ ପାଖରୁ ଭାଇ ହଜାର ହଜାର ମାରି ନେଉଛନ୍ତି । କାରବାର ବନ୍ଦ ହେବାକୁ ବସିଛି । କଥଣ ଏତେ ଟଙ୍କା ହେଉଛି କେଜାଣି ।

ଘରତୋଳା ହେଉଛି ।

ନିର୍ଦ୍ଦି ଖୋଲା ନେଇଛି ।

ରାଜାବଙ୍କ ହାତରେ ଚିଠି ଦେଇ ଦୁଇହଜାର ଟଙ୍କା ତମ ଭାଇ ମୋ ପାଖରୁ ଘରତୋଳା ପାଇଁ ମଗେଇ ନେଲେ ପରା !

ସାନ ଭଉଜଙ୍କ ଫେସନ ପାଇଁ କି, ହାତପାଣ୍ଡି ପାଇଁ ନେଇଥିବେ ।

କି କଥା କହୁଛ, କହ ?

ଉଦ୍ଦେଶିକ ହୋଇ ଛୁଟି ବସିଲା ନନ୍ଦକା ! ପର ଝିଅ ନାମରେ ନନ୍ଦା ରଜାଇବାକୁ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଡ଼େ ଭଲଲଗେ ପଡ଼େ ! ଲଳିତା ନିଜର ହାତପାଣ୍ଡି କରବ କୁ ବ୍ୟାକୁଳ ? ସବୁ ତ ତା ହାତରେ ସେ ସମର୍ପି ଦେଇଥିଲା । ନନ୍ଦକା ଉପରେ କାର ଅବଶ୍ୟାସ ହେବ କାହିଁକି ?

କାଲି ସୁମିତ୍ରାକୁ ଡାକିବ କହ !

ତମକୁ କହୁବାକୁ ସେ ମନା କରିଥିଲେ ।

କାହିଁକି ?

ଆଉ କାହାକୁ ନ କହବାକୁ ରାଜଦ ତାଙ୍କୁ ବାରଣ କରିଥିଲେ । ଶୁଣିଲଣି, ସାନ ଭଉଳ କୁଆଡ଼େ ଆଉ କାହାରିକୁ ଆଜି ଉଡ଼ୁଆଳ ହେଉନାହାନ୍ତି ।

ରୁନା ହୁ, ଶୋଇବ ଯା ।

ନନ୍ଦକା ନିଜେ ଶୋଇ ବଡ଼ ଗୁଲ୍‌ଲୁଲୁ । ମନ କହୁଲୁ, ତାର ସ୍ବାମୀ ଦୂରେଇ ଯାଇଛନ୍ତି !

ଦୁନିଆର ମରଦଗୁଡ଼ା ଏଇଆ କି, କେବଳ ଯୌବନ ଓ ଚୁପକୁ ଗୋଲିଗାଲି ପିଇଦେବାକୁ ଉଛୁଳୁ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି, ସଦାବେଳେ, ଆଖିକାନରେ, ମନ, ଜୀବନ ଓ ସପନରେ ? ସୁମିତ୍ରା ବେହୁଆପଣ କରି ଏଇଆ ଗପେ । ଛଅ ପିଲର ସେ ମା ହୋଇ-ସାରିଲଣି । ସେ ଜଙ୍ଗଳା ଖୋଳ ହେଲଣି, ତେବେ ବି କୁଆଡ଼େ ରାଜବଙ୍କର ଟୋକାଲିଆ ଖୋଇ ଯାଇ ନାହିଁ । ବାପ ହେବାକୁ ତାଙ୍କ ମନ ଆହୁରି କନକନ ।

ନନ୍ଦକା ବଡ଼ ପାଟି କରି ହସ୍ତ ଛଠିଲୁ ।

ଫଳେ ସପ ପାରି କନି ଶୋଇଥିଲୁ । ପଚାରିଲୁ, କ'ଣ ଭଉଳ ?

ତମ କଥା ଶୁଣି ଦୟ ମାଡ଼ିଲୁ । ମୋ 'କା' କୁଆଡ଼େ ବେହୁଆ ହୋଇଛି, ନିର୍ଲଜ ହୋଇଛି । ଯଦି ହେଉଥିବ, କାହା ପାଇଁ ତମ ଭାଇ ତାକୁ ଯେମିତି ନଷ୍ଟୁଥିବେ ସେ ସେମିତି ନାଚୁଥିବ । ସେ ମନା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତା'ର କି ଚାହୁଁ ? ତମ ଭାଇଙ୍କ ଖୋଇ ମତେ ଜଣା । ଲଳିତାର ଖୋଇ ଖୋଲି ତାଣ୍ଡରେ ହାଟରେ ଦୁର୍ନାମ ରଖାବ'କୁ ସୁମିତ୍ରାକୁ କିଏ କହୁଥାଏ ? ମୋ ପାଖକୁ କାଲି ତାକୁ ଡାକିଦେବ, ମୁଁ ତାକୁ ପଚାରିବି, ସେ କେମିତିକି ମାଇପି, ଆଉ ତା ବର ରାଜବ କେମିତିକି ମିଶିପ ।

କିମ୍ପାଇ ହୋଇ ଶୋଇଲୁ । ଭଉଳ କେବେ ରାଗନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଜି କେମିତି ରାଗିଲେ ? ନୂଆ ଭଉଳଙ୍କର ତଟ ସହପାଠୁନାହାନ୍ତି ? ଘରନିଆଁ କାନ ଘୋଡ଼ାଇ ଲୁଚେଇ ରଖିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ?

ମନ ବଢ଼ିବାକୁ ଲଳିତା କହୁଲୁ, କଅଣ ସେମାନେ ପଛରେ କହୁଥିବେ କହୁଲୁ ? ଦଶରା ଦେଖାଇବାକୁ ମତେ ତମେ କଟକ ଆସିଲୁ, ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମାସ ପୁରିଲୁ । ଯଦି ଦୋଷ ମୋର ହେବ । ତମର ବୋଉ ରକ୍ତଗୁରୁଲ ଶ୍ବେଦୁଥିବେ । 'ସା' ମୁହଁରେ କିଛି ନ କହୁଲେ ବି ମନରେ ରାଗୁଥିବ । ତମ ଗାଆଁରେ ସବୁ କସିବଣି ।

ଲଳିତା ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ଠିଆ ହେଲୁ ।

ସୁନନ୍ଦ ହସ୍ତହସ ହୋଇ ଅନାହିଁରହୁଲ ତାହାର ଆଡ଼କୁ । ରାତି ଦଶଟା ହେଲି ।
 ଘର ଭିତରେ ନେଲିଆ ବଜୁଲି ଆଲୁଅ । ଗୁଡ଼ ଉପରୁ ଓହ୍ଲି ଆସିଥିବା ବଜୁଲି ଘଙ୍ଗା
 ଧୀରେ ଧୀରେ ଘୋଡ଼ାପଲଙ୍କର ମଥା ଉପରେ ବୁଲୁଛି । ରେଡ଼ିଓରୁ ଉଠୁଛି କେବଳ
 ହସର ଶ୍ରେଣୀ, ମହାପାତ୍ର ଗୋଦାବରୀର କୁହେଇଲ ଡ୍ରାମା “ତାମରା କାହିଁ ।”

ବାହାରେ ଝରକା ସେପାଖେ, ଶିରୁଲିଆ ଜନ୍ମ । ଅଲୁଅର ଜୁଆର । ବାସନା
 ଫୁଲର ଗନ୍ଧ ନାହିଁ । ଘର ଭିତରେ ମଶାଟି ବାଡ଼ରୁ ଝୁଲି ନାହିଁ କେଣିକେଣିକା ଫୁଲର
 ମାଲ, ତଥାପି ଘର ମହକ ଉଠୁଛି । କ’ଣ ସେ ମହକ କହୁ ହେବ ନାହିଁ । ମିଠା,
 ମନସ୍କାମା, ରକତରେ ଝଟିକାଛୁଟା ଫରସୀ ମହକ । ଲଳିତାର ଝିଲିମିଲି ବାଦଲିଆ
 ବସନରୁ ତ ଛୁଟିଆସୁଛି !

ଏଇ ତାର ସ୍ନେହର ପିରୁଲି ଲଳିତା, ଆଗରେ ଠିଆ । ଆଜି ତା’ର ଲଙ୍ଗୁଲିଆ
 ବେଶ । କାମନାକୁ କାଜାଲିଆ କରୁଛି, ମନ ଓଟାରୁଛି । ରୂପ ତାର ଆଉ କି ନ ଆଉ,
 ଏଇ ବେଶ ସୁନନ୍ଦର ମନକୁ ବନସୀରେ ଟାଣେ, ଖାଲେଇରେ ରଖେ ।

ବାଦ ପିଲ ଗଦ ଶୁଣି ଗଧ ପାଲଟେ ।

ଲଳିତାକୁ ସେ ସବୁ ସ୍ବକାରେ ବେଶ କରାଇଛି । ସେ କେବେ ବାଧା ଦେଇ
 ନାହିଁ, କଥା ମାନୁଛି । ଫଟୋନେଲ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଆଗରେ ନିଃସଙ୍କୋଚରେ ଠିଆ ହୋଇଛି ।

ଆନନ୍ଦରେ, ଫୁଲିରେ ଲଳିତା କଟକରେ ଅଛି । ମାସଟିଏ ପୁରଗଲଣି,
 ଦଳଟିଏ ପରି ଲଗୁନାହିଁ । ସୁନନ୍ଦର ଏକୃଷ୍ଟିଆ କର୍ମବହୁଳ ଜୀବନର ସେ ଆନନ୍ଦ ଓ
 ପ୍ରେରଣା ।

ସେ ଫେରିଯିବ ଗାଆଁକୁ ?

ସୁଣି, ତାର ଜୀବନରେ ଘୋଷିଆସିବ ଅନ୍ଧାର ! ଏଠାକାର ସୁଖ ଆନନ୍ଦ ଓ
 ଗହଳଗହଳ ସଂସାର ଶୂନ୍ୟ ହେବ ? ମରୁଭୂମିର ଝଞ୍ଜା ଛୁଟିବ ? କାହିଁକି ଜାଣିଜାଣି
 ସେ ଏହା କରବ ? ନନ୍ଦଳା ପତ୍ର ଲେଖିଛି, ବୋଉ ଖୋଜୁଛନ୍ତି, ଘର ଝିନ୍ଦାର କର
 କଟକରେ କେତେଦିନ ଆଉ ରହୁଛି ?

ସବୁଦିନେ ଲଳିତା ସେ ଘରେ ନ ଥିଲା । ଆଜି ଏତେ ଖୋଜା ପଡ଼ୁଛି
 କାହିଁକି ?

ରୁନା ହେଲ କଥା ଏମିତି ଦେଖୁଛ ମ ?

ଗାଆଁକୁ ଫେରିଯିବାକୁ ତମର ମନ ହେଲଣି ?

ମୋର ଗୋଟାଏ ମନ କଥା ? ତମେ ଯାହା ଛିରି କରବ, ସେଇଆ
 ହେବ ।

ମୁଁ ସିର କରୁଛି, ତମେ କଟକରେ ରହବ ।

ସେମାନେ ମୋର ଦୋଷ ଦେବେ ।

କ'ଣ ଦୋଷ ଦେବ, କି ଗୁମା ବାହନବ, ଏଥିପାଇଁ ଆମର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା ଆମେ ବୁଝିବା ନାହିଁ ? ବୋଉ କଟକ ଆସିବାକୁ ରାଜି ନୁହନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଗାଆଁରେ ଏକା ଛାଡ଼ି ନଈକା ଆସି କଟକରେ ରହିପାରିବ ନାହିଁ । ତମେ ଏଠି ଦିନାକେତେ ରହିଲେ ସେମାନେ ଯଦି ଆସନ୍ତି କିରବେ, ମୁଁ ଏକା କଟକରେ ରହି ସବୁ ଅସୁବିଧା ମୁଣ୍ଡେଇବି କାହିଁକି ? ଯଦି ଆସିବେ ସମସ୍ତେ କଟକ ଚାଲିଆସନ୍ତୁ; ନୋହୁଲେ ତମେ ଏଠି ରହବ । ନଈକା ଆସିଲେ ତମେ ବୋଉ ପାଖକୁ ଚାଲିଯିବ । ନଈକାକୁ ତମେ ଏଇଆ ଲେଖିଦିଅ ।

ମୁଁ ଲେଖିପାରିବି ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଲେଖିଦେବି ।

ତମେ ନିଜେ ଯାଇ ତମ ବୋଉଙ୍କୁ ବୁଝାଇ କହ । ବିନା ଦୋଷରେ ନୋହୁଲେ ସେ ମୋ'ର ଦୋଷ ଦେବେ, ସପ୍ତସୁରୁଷ ଉଠାଇବେ । ଦାଣ୍ଡଲେକେ ଟାହୁଟ ପକ୍ଷ କରବେ । ମୁଁ ଆଉ ସହପାରିବି ନାହିଁ, କହୁଛି ।

ଲଳିତାର ଆଖିରୁ ଲୁହଧାର ଝରିଆସିଲା ।

ସୁନନ ପଲଙ୍କଉପରୁ ଉଠି ହସିଲା ଆଖିରେ ଲଳିତାର ହାତ ଧରିଲା । କହୁଲା, କେହି ତମର ଦୋଷ ଦେବେ ନାହିଁ । ସ୍ବାମୀ ପାଖରେ ସ୍ତ୍ରୀ ରହିବ, ସେଥିରେ ଦୋଷଗୁଣେ, କି ଅଳ୍ପବ ଅଭିଯୋଗର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ ନାହିଁ । ବୋଉ ମୋର ଅଭିଧାନ ନୁହେଁ ।

ଲଳିତା ହସିଉଠିଲା । ମନ କହୁଲା, ନାତିଟିଏ କୋଳରେ ଝୁଲାଇବାର ସ୍ବପ୍ନ ସେ ନିତି ଦେଖୁଛନ୍ତି । ସେଇଥିପାଇଁ ନଈକା ହୋଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟର ଦୁଇଦୁଇ । ଲଳିତା ତାଙ୍କ ଦେହର ଗୋଟାଏ ଅନାବଶ୍ୟକ ଆରୁ ପକ୍ଷ; ଟାଣିଓଟାଣି ଝୁଣାଇ ଫୋପାଡ଼ିଦେବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ସହ ହେଉ ନାହିଁ, ଅଡ଼ୁଆ ଲାଗିଲେ ବି ଦେହରେ ରହିବ ।

ନଈକାର ଗୁଡ଼ କମିଉଠିଲା ।

ସ୍ବାମୀ କ'ଣ ପାଗଳ ହେଲେ ? କ'ଣ ଏ ବୁଝି ତାଙ୍କୁ ଦେଲା ? ବୁଢ଼ୀ ମାଆର ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଇ କଥା କହିବାକୁ କିପରି ତାଙ୍କର ସାହସ ହେଲା ?

ଶାଶୁଙ୍କର ମଳିନ ମୁହଁରେ ମଉଳା ହସ ଝଟକିଲା ।

କେର କେର ହୋଇ ମଥାର ପାଚକ କେଶ କଥାଳ ଉପରେ ଓ କାନ ପାଦରେ ଓହଳିପଡ଼ୁ । ହାତୁଆ ମୁହଁ ଅଗଛଠୁ । କୋରଡ଼ିଆ ପେଟୁଆ ଆଖିର ଦୃଷ୍ଟି ଅନେଇ ରହୁ ଦୁନିଆର ଆର ପାଚକ । ଭୁଲିଗଲା ଯୁଦ୍ଧ ଘଟିଲା ଘଟଣାର ଘଟକୁ କଟମଟ କରି ଚାହିଁ ରହୁ ସେ ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟି । ଶୁଣିବ ଓଠରେ ହସ ।

ହସ ବିଦ୍ରୁପ କରୁଛୁ ଦୁନିଆର ସଭାକୁ, ହୁଏତ ଜନର ଜାତନ ଓ କର୍ମକୁ । କହୁଛୁ ଯେତେ କି, ଏଇ ଲମ୍ବିନ ଅଗାଧରେ ଜୀବନରେ ଯେବେ ଯାହା ସେ କରିଛନ୍ତି, ସେ ସବୁ ଭୁଲ୍ ହୋଇଯାଇଛି । ଆଗକୁ ଅଛି ଅଳପ ବାଟ । ଗରିଥିଲେ, ଦିନର ଅଳ୍ପରେ ଲାଙ୍ଗୁର ଗଡ଼ । ସଞ୍ଜ ପାଖେଇ ଆସୁଛି । ଆକାଶରେ ଚପନ ନାହିଁ । ଟିକା ଆଲୁଅ । ଗୋଧୁଳି । ସଞ୍ଜ ହେବ । ରାତିର ଅନ୍ଧାର ମାଡ଼ିଆସିବ । ନଦୁଆ ରାତି । ବିସ୍ମୟର ଆବେଷ୍ଟନରେ ଅବଶ ଅଙ୍ଗ ଘୁମାଇପଡ଼ିବ ଚରଦିନ ପାଇଁ ।

କନ୍ତୁ ଦିନର ଯାତଣା ଗୋଟାଏ ଭ୍ରମ ! ରାତିରେ ସେ ବାଟ ଚାଲିଛନ୍ତି, ଅନ୍ଧାରରେ ଅଣ୍ଟାଲି ହୋଇ । ଶୁଣି, ପଡ଼ି, ଝୁଠି ଆଗେଇଛନ୍ତି । ଯାହା ଘଟିଛି, ତାର ଅର୍ଥ ସେ ଓଲଟା ଚାହିଁଛନ୍ତି । ଯାହା ପାଇଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ସେ ସାଇତି ରଖିଛନ୍ତି ରାତିର ଅନ୍ଧାରରେ, ସବୁ ସେ ମଣିଛନ୍ତି ସ୍ୱାସ ମାଳା ମୋତି ମାଣିକ୍ୟ !

ରାତି ସରିଆସିଲାଣି । ଗୋଧୁଳିର ଆଲୁଅ ଭ୍ରମ ଖଜିଛି । ଆସୁଛି ପାହାନ୍ତି ଆଲୁଅ । ସାଇତା ଚକର ରୂପ ବଦଳିଛି । ଧନ ରହୁ ନୁହେଁ, ମାଟିଗୋଡ଼ି ସେ ସାଇତି ରଖିଥିଲେ । ରାତି ପାହାନ୍ତି । ଦେହର ବନ୍ଧନ ଫୋପାଡ଼ି ସକାଳର ସଜ ସତେଜ ଆଲୁଅରେ ତାଙ୍କର ମୁକ୍ତ ଆସ୍ତା ପଥ ଧରିବ ।

ଆଉ କାହିଁକି ?

ଅଭୟା ହସିଲା ମୁହଁରେ କହୁଲେ, ସଜ କହୁଲୁରେ ବାପ, ଲଳିତାକୁ ଶାସନ କରିବା ମୋର ଭୁଲ ହୋଇଛି । ତୋ'ର ଦୋଷ ନାହିଁ, ନନ୍ଦକାର ବି ଦୋଷ ନାହିଁ । ନନ୍ଦକାର ପେଟରେ ମୋର ଯେଉଁ ନାତିଟି ବଢ଼ିଛି, ତାକୁ କୋଳରେ ଧରିବାର ଆଶା ମୋତେ ପାଗଳ କରିଥିଲା । ଦୋଷ ମୋ'ର ଆଉ କହ୍ନାର ନୁହେଁ । ଲଳିତା ଅଭିମାନ କରିଛି, ମୋ ପାଖକୁ ସେ ଆସିବ ନାହିଁ । ନ ଆସୁ, ମୋର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ।

ବଚଳିତ ହୋଇ ସୁନନ୍ଦ କହୁଲା, ନାହିଁ ବୋଉ, ସେ ଆସିବ ନାହିଁ ବୋଲି ତ କେବେ କହୁ ନାହିଁ, ବରଂ ସେ ଆସିବାକୁ ଉଚ୍ଛନ୍ନ । ନୂଆ କୋଠାର କାମ ଆଗେଇ ଚାଲିଛି । ମୋତେ ବେଳ ମିଳୁନାହିଁ । ଲଳିତା ଆସିଲେ ମୋର ଶିଆସିଆରେ ଅସୁବିଧା ହେବ ! ନନ୍ଦକା ଯଦି କଟକ ଯାଆନ୍ତେ, ଲଳିତା ତୋ ପାଖରେ ରହନ୍ତା ।

ମୋ ପାଖରେ କାହାରି ରହିବା ଦରକାର ନାହିଁ ରେ ବାପ, କଳି ଗଣ୍ଡାଏ ଫୁଟାଇଦେଲେ ଚଳିବ । ସବୁଦିନେ ତ ଏକା ଥିଲି । ନନ୍ଦକା ଏବେ ଆସିଲା, ଅଣି

ପିତୃତା ପରି ଲଗୁଛି, ଆଠ ନଅଟା ବର୍ଷ । ତୁ ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯା । ଦିହେଁ
ସେଠି ତୋ ପାଖରେ ଦିନାକେତେ ରହନ୍ତୁ । ତାର ଯତ୍ନ ନେବାକୁ ଏଠି କେହିନାହିଁ ।

ଦିହେଁ ତମେ କଟକ ଚାଲ, ବୋଉ !

ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁରେ ବାପ, ବେଳେ ଯଶୋଧାମିଳ । ଆଖି ବୁଜିବା ଯାଏ ଲୋର ଏ
ଘର ସମ୍ପତ୍ତି ଜଗିରହୁବ । ଅନେଇଁ ରହିଥିବ ସେଇ ବରଗଛ ତଳ ମଣାଣି ଆଡ଼କୁ,
ଯେଉଁଠି ଚୋର ବାପର ଦେହକୁ ସେମାନେ ଧୋଡ଼ି ପାଉଁଶ କରିଥିଲେ । ନନ୍ଦିନୀକୁ ତୁ
କଟକ ନେଇ ଯା । ଲଳିତାକୁ ସେ ଝୁରୁଛୁ, ସପନ ଦେଖୁଛୁ ।

ନନ୍ଦିନୀ—

ଶାଶୁଙ୍କର ତାଳି କାନରେ ବାଜିଲା । ସବୁ ସେ ଶୁଣିଛି । ଦୁଇ ପ୍ରହର । ଦିନର
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୁଅ ପରି ସବୁ ତାର ଭାବନା ଆଗରେ ଜଳଜଳ ହୋଇ ଦିଶିଯାଉଛି । ଲଳିତା
ହୋଇଛି ତାଙ୍କର ଆପଣାର, ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ପର ।

ବୁଦ୍ଧି ବଦେକ ଲେଖିହୋଇଛି ତାଙ୍କର ? ଘରେ ଗୋଡ଼ ଦେବା ସଙ୍ଗେ
ସଙ୍ଗେ ଲଳିତାର କଥା ନେଇ ମାଆଙ୍କୁ ଶାସନ କରିବାକୁ ସେ ସାହସ କଲେ ?
ମାଆଙ୍କ ମନର ଦାରୁଣ ଦୁଃଖ ତାଙ୍କର ଅଭିମାନିଆ କଥାରୁ ହିଁ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି ।

ନନ୍ଦିନୀ—

ଘର ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ ତାର ସାହସ ହେଲ ନାହିଁ । ମାଆ ପୁଅଙ୍କର ମାନ
ଅଭିମାନ ମଝିରେ ସେ ଠିଆ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଶାଶୁଙ୍କର ଅବାଧ ସେ କେବେ
ହୋଇ ନ ଥିଲା, ଆଜି ସେ ଅବାଧିହେବ । ତାର ଅବାଧତା ହିଁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର
ଦେବ,—ବୁଢ଼ି, ଅପାରଗ, ରୋଗିଣୀ, ହତାଶ ଓ ଅଭିମାନୀ ଶାଶୁଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସେ ଘରୁ
ଗୋଡ଼ କାନ୍ଧି ଅନ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ଯିବି ନାହିଁ ।

ଝଗଲ ଆଖିରେ ନନ୍ଦିନୀ ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଚାଲିଆସିଲା । କଇଁ କଇଁ ହୋଇ
କାନ୍ଦୁଛନ୍ତି । ଆହା, ନିଜ କର୍ମର ପରାକ୍ରମ ଶାଶୁ ପାଇଛନ୍ତି । ଅନୁତାପ ଖବୁ ହୋଇଛି ।
ତାଙ୍କ ଆଖିକ ସଂସାର ଶୂନ୍ୟ ଦିଶୁଛି । ପେଟରୁ ଜନମିଛି ଯେଉଁ ଚୁଆ, ସେ ବି ତାଙ୍କର
ଗୁହାରି । ଦୂରେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ସମସ୍ତେ ଦୂରେଇଗଲେ ବି ନନ୍ଦିନୀ ତାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଯିବନାହିଁ ।

ଦିନେ ସେ ଭାବିଲା, ଲଳିତାକୁ ଆଣି ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପାଖରେ ସମର୍ପି ଦେଇଛି ।
ନିଷେଧ ନନ୍ଦିନୀ ଆଜି ଅନୁରୂପ କଲା ତାର ଧାରଣା ଭୁଲ । ପ୍ରକୃତରେ ତା'ର ସ୍ୱାମୀକୁ
ସେ ଲଳିତା ପାଖରେ ହିଁ ସମର୍ପି ଦେଇଛି !

ପେଟ ଭିତରେ ପିଲ ଲେଉଟିଲ ।

ନନ୍ଦକା ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛୁଲ ।

ହେଇଟି, ସେ ଆସୁଛନ୍ତି । ମୁହଁରେ ବନ୍ଧାଢର ଗ୍ରସ୍ତ । ନା, ସେ ଆଉ ଦୁଃଖ
କରିବ ନାହିଁ, କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ, ହସିବ, କେବଳ ହସିବ, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ହସାଇବ । ଅନୁତାପ,
ଅବିଶ୍ୱାସ, ସନ୍ଦେହ ଓ ଅଶାନ୍ତିର ମେଘ ଫଉଜକୁ ହସ ଓ ଆନନ୍ଦର ତୋଫାନରେ ସେ
ଉଡ଼ାଇଦେବ ।

ନନ୍ଦକା ସୁନନ୍ଦର ଶୁଖିଲା ମୁହଁକୁ ଚାହିଁଲ । ପରାଶର ଆଗ୍ରହରେ, ‘କା’ ମୋର
ଚିଠି ଦେଇନାହିଁ ? ଭଲ ଅଛି ତ ?

ସୁନନ୍ଦ କହିଲା, ସେ ଭଲ ଅଛି । ତମେ ଚିଠି ଲେଖିନ ବୋଲି ଅଭିମାନ କରିଛୁ,
ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ଚିଠି ଦେଇନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦର କାମିକ ବୋତାମ ଖୋଲୁ ଖୋଲୁ ନନ୍ଦକା କହିଲା, ଅଭିମାନ କରିଛୁ ?
କଟକ ଯାଇ ସେ ବାଦ ଶିଖିଲାଣି । ତାକୁ ଆଣି ମୋ ପାଖରେ ଗୁଡ଼ି ଦେଇଯାଅ ।

ସୁନନ୍ଦ ଭୁଲ ରହିଲା ।

ସୁନନ୍ଦର ଦିୱଳି ଦିନ ଘରେ କଟିଗଲାଣି ।

ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ପ୍ରକୃତରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସେ ଉପଲବଧି କରିପାରୁନି । ସଦାବେଳେ
ହସହସ ପ୍ରଞ୍ଜଳ ଯେଉଁ ଲୋକଟି, କଥା କଥାକରେ ଯାହାର ଓଠରେ ହସ ଓ ଶ୍ୱାସରେ
ସରସ ରସିକତାର ଆଶ୍ରୟ ସେ ପାଏ, ସେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ଓ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଛନ୍ତି । ଘରେ
ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବସି ରହିବାକୁ ଯେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଦିନକୁ ଚାରିଥର ଯେ ଗାଆଁକୁ ବୁଲି
ବାହାରନ୍ତି, ସେ କେବଳ ବସି ରହୁଛନ୍ତି । କଦବା କପରି ବାଗିଚାକୁ ଯାଇ ଏ ଗଛ ମୂଳ,
ସେ ଗଛ ମୂଳ ହୋଇ ସତେ ବା ପଥ ଗଣୁଛନ୍ତି । ବେଶି କଥାଗୁଡ଼ିା କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ
ଦେଖାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଦୁରେଇଗଲେ ଯିଏ ପାଟେଇ ଆସନ୍ତି, ସରଗରା ଆଖିରେ ହାଲ ଦିୱଳି
ଲମ୍ବାଇ ଗୋଲ କରିବାକୁ ଥରକୁଥର ହୁଏ ଉଛନ୍ତି ଯାହାଙ୍କର ଓଠ ଦି’ଫାଳି ପାଟକୁ
ଯାଇ ଗେହ୍ଲେଇ ହେଲେ ବି ନନ୍ଦକା ତାଙ୍କ ମନରେ ସରଗ ଜଗାଇପାରୁ ନାହିଁ ।
ହସିବାକୁ ହେବ ବୋଲି ସେ ହସୁଛନ୍ତି । ଗୋଲ ନ କଲେ କାଲେ ନନ୍ଦକା କ’ଣ
ମନେକରିବ, ସେଥିପାଇଁ ଗୋଟିଏ ବୋକ । ସେଥିରେ ଉଷ୍ମତା ନାହିଁ, ସେଥିରେ
ଜୀବନ ନାହିଁ ।

କିଏ ବଦଳିବ ?

ଦର୍ପଣରେ ନିଜକୁ ସେ ନିରେଖିଲା । କଳି ତା'ର କାର୍ଯ୍ୟ ନଠେଇ ନଠେଇ କରିଛି । କେଉଁଠି ଟୁଟି ରଖିନାହିଁ । କେଶବନ୍ୟାସ, ମଥାର ସିନ୍ଦୂର, ଆଖିର କଜଳ, ପାଦର ଅଳତା, କେଶର ଲୁସ୍‌ମ, ସବୁଥିରେ ସେ ପୁଣି କଣ ରଖିଛି ତାର ମନ, ମମତା ଓ କାମନା । ମହମଦ ମହକ ଉଠୁଛି ସୁବାସ । ବାହୁ ବାହୁ ନଜେ ସେ ଦେହର ଅଳଙ୍କାର ମଣ୍ଡିଛି,—ସୁନ୍ଦର ନଜେ ଯାହା ଭଲପାଏ । ଫୁଲବାନ୍ ବ୍ରାହ୍ମକ ଓ ଶାଢ଼ୀ ଭଳି ଭଲକା; ତଥାପି—

ଲଳିତା ସଙ୍ଗେ ସେ ସମସର ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ?

ଅନାୟା ଭବ ନାହିଁ ନାହିଁ କହି ଉଠିଲା । ନନ୍ଦକାଠାରୁ ସେ ସାତ ଆଠ ବର୍ଷ ସାନ । ଛନଛନ ମନଟଣା ତା'ର ନବ ଯଉବନ । ମିଶିପେ କଥଣ ଏଇଥିରେ ବନ୍ଧା ପଡ଼ନ୍ତି । ପେଟର ପିଲ ପେଟ ଗାଣେ ନାହିଁ ?

ସେ ନେବେ ଲଳିତାଠାରୁ ଗ୍ରେଟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଲଳିତା ପରି ବେହୁଆ ବି ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଇସ୍, ସେ ଯେଉଁ ଫଟୋଗ୍ରାଫର ' କପର ସେ ଫଟୋଗ୍ରାଫର ଆଗରେ ଲଜ ସରମ ଗୁଡ଼ି ଠିଆ ହେଲା ? ଅଧଅଙ୍ଗୁଳୀ ବେଶ । କେମିତି ସେ ମଜିଲେ ? ଆଗ୍ରହରେ ପୁଣି ସେଗୁଡ଼ିକ ନନ୍ଦକାକୁ ଦେବାକୁ ଆଣିଛନ୍ତି, ନିର୍ଲଜ !

ନନ୍ଦକା ଦେଖିଲା, ହସିଲା । ଲୁଗୁଲ ରଖିଲା ତା'ର 'କା' ର ଫଟୋ ' ଆଉ ଥରେ ଖୋଲି ଦେବାକୁ ନିଜକୁ ଲଜ ମାଡ଼ିଲା । ପତ୍ନୀର ରୂପ ଓ ଯୌବନର ଶୋଭା ସମ୍ଭାର ତା'ର ପତି ପାଇଁ ସିନା, ଦୁନିଆର ଆଖି ଟାଣିବାପାଇଁ ନୁହେଁ, ଦୁନିଆ ଲୋକଙ୍କର ମନରେ କାମନା ଜଗାଇବାପାଇଁ ନୁହେଁ ତ !

କହପକାଇଲା ନନ୍ଦକା, କେମିତି ଏପରି ବେଶରେ ପର ପୁରୁଷଟା ଆଗରେ ସେ ଠିଆ ହେଲା ?

ଆରେ, ସେ ପୁରୁଷ ନୁହେଁ, ସତର ଅଠର ବର୍ଷର ପିଲାଟିଏ, ଫଟୋ ଉଠାଏ ।

ପିଲାଟିଏ ? ଆମର ସାନ ଭାଇ ପରି ତେବେ ?

ସୁନ୍ଦର ହସି ହସି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସୀକୃତି ଜଣାଇଲା ।

ଏତିକି କଥାରେ ମନ ତାଙ୍କର ଦୁଃଖ ହୋଇଛି ? ଭଲ କଥା ପଦେ ସେ କହିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଅଭିମାନ କି ରାଗ କରିଛନ୍ତି ?

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରୁ ଲୋଚନ ଗଡ଼ିଲା ।

କନ ଘରେ ପଶିଲ । ନନ୍ଦକାକୁ ଦେଖି ସେ ତମକଉଁଲ ।

ପରୁଗଲ, କାନୁଡ଼ ?

ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ନନ୍ଦକା କହିଲ, ଖାଲି ହସିବ ବୋଲି ପଣ ନରସିଂହ କନ, ଟାଣପଣ ମୋର ଭାଙ୍ଗିଲ । ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଆଖିରୁ ଅବାଧ ଲୁହ ଗଡ଼ିପଡ଼ିଲା । ଯାଉ, ଯାଉଯାଉ । ତମ ଭାରି ଗଲେ କୁଆଡ଼େ ? ଦିନ ଗୋଟାଏ ହେଲା, କେତେବେଳେ ଥାଉ ଖାଇବେ ?

ପବନା ପଲେଇ ମହାଜନ ସଙ୍ଗେ ଦାଣ୍ଡଘରେ କଥାଭାଷା ହେଉଛନ୍ତି । କଟକର ନୂଆ କୋଠା ତୋଳିବାପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦରକାର । ଶୁଣ ନୁଆବୋଉ, ଗହ୍ୱର ମଝି ସୁନାଥାଳି ଜମିରୁ ପାଞ୍ଚ ମାଣ ଚିଟି କରି ପବନା ପଲେଇଠାରୁ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ସେ ନେବେ ।

ଏ—?

ହଁ, ଗୋ ।

କୁନା ହ । ବୋଉଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲେ ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିଯିବ । ସୁନାଥାଳି ଜମି ସେ ବକିବେ ?

ଭାଇଙ୍କ ଦୋଷ ମୁଁ ଦେଉ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ ସାନ ଭାଇଙ୍କ ଗୁଞ୍ଜି । ତାଙ୍କର ନିଜର ବୁଦ୍ଧି କୁଆଡ଼େ ଗଲଣି । ତମେ କଟକ ଯାଅ ଭାଇ, ମୁଁ ସବାଣ ଗଉଡ଼ ସଜିଲ୍ କରିଦେଉଛି । ତମ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଇଁ ଚନ୍ଦ୍ରା କର ନାହିଁ । ମୁଁ ତାଙ୍କର ସହ ନେବି, ସେବା କରିବି । ମୋ ସାନକୁହା ମାନ, ନୋହଲେ ନେଡ଼ିଗୁଡ଼ କହୁଣୀକି ବୋହୂଯିବ ।

ନନ୍ଦକା ଖଟ ଉପରେ ବସିଲା । କନର କଥା ଶୁଣି ଅଧା ବାଗୁଳ ପରି ହସି ହସି ଲେଟିପଡ଼ିଲା ପଲଙ୍କ ଉପରେ ।

କନ କାବା ହୋଇ ଚାହିଁରହୁଲା । କାହିଁକି ଏ ହସ ? କି ଦୁଃଖ, କି ହତାଶ ଡୋଫାନ ଉଠାଇଛି ତାଙ୍କ ମନରେ ?

ହସ ଅମିଳ । ନନ୍ଦକା ଗନ୍ଧାର ହୋଇ ଉଠିଲା । କହୁଲା, କନ, ନେଡ଼ିଗୁଡ଼ କହୁଣୀକୁ ବୋହୂସାରିଛି । ମୋର ବସୁସରୁ ଦଶବର୍ଷ କମାଇପାରିବ ? ଦଶବର୍ଷ ତଳର ଛଳଛଳ ରୂପଯୌବନ ଗୋଲ ମୋ ଦେହରେ ବୋଲିପାରିବ ?

ଏ କି କଥା କହୁଛ ?

କଟକ ଗଲେ ବି ତମ ଭାଇଙ୍କର ଡ୍ରେମର କଣିକାଟିଏ ଥଉ ମୁଁ ପାଇବି ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ଦୋଷ ମୁଁ ଦେଉ ନାହିଁ । ଲଳିତାର ଦୋଷ ବି ନାହିଁ ।

ଦୋଷ ସେଇ ବୁଢ଼ୀଟାର ' ତାଙ୍କୁ ମରଣ ହେଉ ନାହିଁ— ।

କି କଥା ବୁଣିରେ ଧରୁଛ କନ ?

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରୁ ପୁଣି ଲୁହ ଝରିଲା । କହୁନ, ବଞ୍ଚିଥିବୁନୁ ସେ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଆମର ଏ ସରଳ ସୁଖର ସମ୍ପାଦନ, ଜଟିଳ ଓ ମୁଖର ହେଉଛି, ତାଙ୍କର କଲ୍ୟାଣରୁ ସେତକ ସଫଳ ହେଉ, କନି, ତାଙ୍କର ମନକାମନା ପୂରଣ ହେଉ । ତମ ଭାଇଙ୍କର ସୁଆରୀ ଆଉ ମୋର ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ସବୁ ସ୍ତ୍ରୋମ ସେ ସହ ରଖିଛନ୍ତି ମୋ'ର ଭିତରେ । ବୁଢ଼ିଙ୍କର କଲ୍ୟାଣରୁ ତାଙ୍କ ପୁଅର ସବୁ ସ୍ତ୍ରୋମ, ଆଦର, ଅଭିଳାଷ ବୁଝ ପାଇ ଦୁନିଆକୁ ଆସୁ । ଆଶାସୀ ଶାଶୁ ମୋର ଆଖି ସୁରୁଜ ଅରେ ଦେଖନ୍ତୁ, ସେଇଠୁ ପଛେ ଆଖି ବୁଜନ୍ତୁ । କନି, ଶାଶୁବୁଢ଼ୀ ମୋ'ର ବଞ୍ଚି ରହନ୍ତୁ ଲେ, ଯେତେ ଦେବ ଦେବା ଯେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି, ସଭୁଙ୍କ ପାଖରେ ସେଇ ଗୁହାରି ତମେ କର । ତମର ବକଳ ଗୁହାରି ସେମାନେ ଶୁଣିଛନ୍ତି, ତମ ଭାଇକୁ ସହଜନ୍ତି ମୋ'ର ଭିତରେ । ପୁଣି ସେମାନେ ତମ ଗୁହାରି ଶୁଣିବେ । ତମ ତପସ୍ୟାର ଫଳ ଜୀବନ ଧନ ପଦାକୁ ଆସିବ । ଟିକି ସୁନନ୍ଦକୁ କୋଲରେ ଧରି ବଡ଼ ସୁନନ୍ଦର କଟୁକଥା ସେ ପାସୋରିବେ । ସେଇଠୁ ପଛେ, ହସି ହସି ଆଖି ବୁଜିବେ ।

ତମ କଥା ମାନବ ଭାଉଜ । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୁହାରି କରିବ, ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ଗୁହାରି କରିବ । ତାଙ୍କର ସେବା କରିବ, ଯତ୍ନ ନେବ, କିନ୍ତୁ ତମେ ମୋ'ର କଥା ମାନ, କଟକ ଘାଅ ।

ସବୁ ଗୁହାରି, ସବୁ ସେବା ତମର ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ କନି, ଶାଶୁ ତ କଟକ ଯିବେ ନାହିଁ, ମୋର ଅନୁପସ୍ଥିତି ସେ ସହପାରିବେ ନାହିଁ । ମୋର ଭିତରେ ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାଣଜୀବନର କାମନାର ସପନ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଶୁଲ୍ଲଗଲେ ତାଙ୍କର ସପନ ଭଙ୍ଗିବି, ମନ ବି ଭଙ୍ଗିବି । ସେ ବଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ । ମୋ କଥା ଟିକିଏ ବୁଝ । ତାଙ୍କର ଅନନ୍ଦ ପା' ହସିହସିକା, ମନରେ କଲ୍ଲନା ନ ରଖି, ମୁଁ ମୋର ସଫସ୍ତ ଲାଳତା ହାତରେ ସମର୍ପିଦେଇଛି । ଆଉ କାହିଁକି କଟକ ଯିବ ?

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରୁ ଦୁଇ ଧାର ଅଶ୍ରୁ ଗଡ଼ିଆସିଲା । କନି ଆସି ପାଖରେ ଠିଆହେଲା । ତା'ର ଦୁଇ ଆଖି ଛଲଛଲ ହେଲା । କହୁନ, ତମର ଏଇ କନି ବଞ୍ଚିଆଉଣୁ ଆଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଥ ନା ଭଉଜ, ମୋ'ର ଏତକ ମାଗୁଣି ରଖ ।

ନନ୍ଦକା ବେକରୁ ହାରି ଖୋଲିଲା ।

ଏ କଅଣ କରୁଛି ?

ଏ ସବୁ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ କନି, କାହିଁକି ପିଛିବାକୁ ନହୁଲ ? କାହିଁକି ଗଛରେ ଖୋସିଲ ଫୁଲ, ପାଦରେ ରଖିଲ ଅଳତା ? ବସୁଧ ଗଡ଼ିଗଲଣି । ସାତ ବର୍ଷ, କ ଦଶ ବର୍ଷ ତମେ କମାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅଭିମାନ କରୁଛ ଭାଇଜ ଉପରେ ? ଲାଳତାକୁ ଝୁରି ସେ ତମକୁ ଗେଲି କଲେ ନାହିଁ, ଆଦର କଲେ ନାହିଁ ? ଏଇଥିପାଇଁ ? ଭଉଜ ଗୋ, ତମକୁ ମୁଁ କଅଣ

ସକାଳଦିଏ କେବଳ ତାଙ୍କର ପାଇଁ ? ନାହିଁ, ନାହିଁ ଗୋ, ତମକୁ ମୁଁ ଏଇ ବୁଝରେ ଦେଖିଲେ ମୋ ଆଖି ପବନ ହୁଏ । ଦୁନିଆରେ ଯିଏ ଦେଖେ ସେ ପ୍ରଶଂସା କରେ । ମୋ କାନରେ ପଡ଼ିଲେ କାନ ପବନ ହୁଏ । ମୋ ଜୀବନର ସବୁ ଦୁଃଖ ପାଣି ଡାକିଯାଏ ଗୋ ଭାଇ । ବାପଦରେ ଖେଳୁଥିଲ ନିର୍ଜଞ୍ଜାଳୀ ମାନ ଝିଅ ପରି ମୁଁ ନିଜକୁ ମଣେ । ଧାଇଁଯାଏ କେଉଁ ଦେବତା ପାଖରେ ଗୁହାରି କରିବାକୁ ।

କନିର ଅଖିରୁ ଲୁହ ଝରିଲା । କଇଁ କଇଁ ହୋଇ ମାଗୁଣି କଲା, ସେ ହାର ଉତ୍ତାରନା, ମୋ ଆଖି ଫୁଟାଇ ଦିଅନା ଭାଇନ !

କନିକୁ ନନ୍ଦକା ଗୁଞ୍ଜିରୁଥିଲା । ସେ ଜୀବନରେ କେବେ କିଛି ମାଗିନାହିଁ । ଏଇ ଅନୁଶ୍ରେଷ୍ଠି ତା'ର ସେ ଅବଶ୍ୟ ରଖିବ । ସେ ଖୁସି ହେଉ ।

ନନ୍ଦକା ପୁଣି ବେକରେ ହାର ଝୁଲାଇଲା ।

କନି କାନ ପଶତରେ ନନ୍ଦକାର ମୁହଁରୁ ଲୁହ ପୋଛିଲା । କହୁଲା, ତମର ଆଖିର ଲୁହ ମୋ ମନରେ ତଳେ ପେଜ ତାଳେ ଗୋ ଭାଇନ ! କାହିଁକି ଏ କାନ୍ଦ ? ଭାଇ ମୋର ଆଦର କଲେ ନାହିଁ, ଗେଲ କଲେ ନାହିଁ ? ରହ । ସବୁ ଦେବାଦେବୀଙ୍କର ଆଗରେ ମୁଁ ଗୁହାରି କରିବି । ଏଥର ଆଉ ମାନସିକ କରିବି ନାହିଁ, ଏଥର ମୁଁ ଭାରିବି । ତମେ ଟିକିଏ ହସିବଟି ।

ନନ୍ଦକା ହସିଲା । କହୁଲା, ମାଗିବି ଗୋଟିଏ ଚିଜ, ଦେବ ?

ଭାଇ ଜୀବନଟା ତ ?

ନାହିଁ ମ, ଗେଲଟିଏ ।

ସତେ ଭାଇନ ? ନିଶିମାଣୀ କନିଠୁ ମାଗୁଛ ଏଡ଼େ ବଡ଼ ଦରବ ? ଭାଇନ ମ, ମୋର ମନେଅଛି, ହେଉ ପାଇଲ ଦିନୁ ଭୁଲରେ ହେଲେ କାଲି କୋତସ୍ଥ ଅବରଜିଆ ଅସମ୍ଭାବନାକୁ କେହି ଗେଲ କରିନାହିଁ । କନି ବି କାହାରକୁ କେବେ ଗେଲ କରିବାକୁ ସାହସ କରି ନାହିଁ । ଗେଲ କରିବା ଆଗ୍ରହର ଶହଗୁଡ଼ାକୁ ଲୁଚେଇ ଛପେଇ ରଖିଛି ମୋର ପାକୁଆ ପାଟିର ଓଠ ଭିତରେ । ଜୀବନରୁ ବଳି ଅମୂଲ୍ୟ ଦରବ ମୋର ସେଉଳ । ଯାହା ପାଇଁ ସଫ ରଖିଛି, ଯାହାକୁ ଆଗ ଦେବ ବୋଲି ମାନସିକ କରିଛି, ତାକୁ ଆଗ ନ ଦେଲେ ମୋର ସେ ଭଣ୍ଡାର ଖଣ୍ଡିଆ ହେବ ଗୋ ଭାଇନ, ଏଇ ଚିଜଟି ଛଡ଼ା ଆଉ ଯାହା ମୋର ଅଛି, ମାଗିଲେ ମୁଁ ମନା କରିବି ନାହିଁ ।

କାହା ପାଇଁ ସାଇତ ରଖିଛ ?

ନନ୍ଦକାର ଚନ୍ଦ୍ରକ ଧରି, ମୁହଁ ଟେକି, ମୁଣ୍ଡକୁ ଅଳ୍ପ ଦୋହଲାଇ, ହସି ହସିକା କଳି କହୁଲା, ପରୁରୁଛ ସତେ ନ ଚାହିଁଲା ପରି ? ତା'ର ପାଇଁ ଗୋ, ଯାହାକୁ ତମେ ପେଟରେ ଧରିଛ ।

ନନ୍ଦକା ଟହଟହ ହସିଉଠିଲା ।

ସୁନ୍ଦର ଆଖି ପୁରାଇ, ମନ ପୁରାଇ ଦେଖିଲା ନନ୍ଦକାର ଆଗ୍ରହ-ଉତ୍କଳ ହସିଲା ରୂପ, ନିଖୁଣ ରୂପ, ପରସ୍ତ ନିର୍ମଳ ବେଶ । ସତେ କି ତାର ବୟସ ପଛେଇ ଯାଇଛି । କଥା କଥାରେ ସ୍ମୃତି, ପିଲାଳିଆ ଗେହ୍ଲାଳିଆ ଭଙ୍ଗୀ ।

ସୁନ୍ଦର ମୁଗ୍ଧ ହେଲା ।

ଛୁଲ ଆଲୁଅ ଘର ଭିତରେ ହସର ଲହରୀ ଛୁଟାଇଛି । ପ୍ରଥମ ପ୍ରହର ଶୁଣି ଶୀତଳ ଆହ୍ୱାନ ମନର କାମନାକୁ ଲଟାଇଦେଇଛି ନନ୍ଦକାର ଅପଘନରେ । ମେଘ ନ ଥିଲା ନେଲିର ତାରକିର ଆକାଶର ପୁଲକିତ ଶୋଭା ମନଲୋଭ୍ୟ ଝରି ଆସୁଛି ଝିରି ଝିରି ହୋଇ, ଠୁଲ ହେଉଛି ପ୍ରେମର ପ୍ରତିମା ନନ୍ଦକାର ନିନ୍ଦିତ ବଦନରେ ।

ତା'ର ନନ୍ଦକା, ଯଦ୍ୟପି ସେ ଦାନ କରିଛି ସ୍ୱାମୀର ପାଦରେ,—ଦେହ, ମନ, ଜୀବନ ଏ ଯେ ଦିନୋଟିର ଦେହ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ବିଡ଼ା ବିଡ଼ା ରଖାହୋଇଛି ନୋଟ୍ । ଦଣ୍ଡକାର ଟଙ୍କା । କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି ନନ୍ଦକାର ଆକଟିଲା ଅନୁରୋଧ,—ହଁ, ଜମି ବକନା, ନନ୍ଦା ହେବ । ବୋଉଙ୍କ ମନରେ କଷ୍ଟ ହେବ, ସେ ବଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ । ସୁନାଆଳି ଜମିକୁ ଝୁରି ଝୁରି ଟଳିପଡ଼ିବେ । ଆଉ କେତେ ଦିନ ସଂସାରରେ ବା ସେ ରହିବେ ? ହସ୍ତକ୍ଷେପରେ ଆଖି ଗୁଜୁଳୁ । ସୁନାଟି ପରା, ଜମି ବକିବାର ନାମ ଧର ନାହିଁ ।

କୋଠା ଢୋଳା ଅଧା ରହିବ ? ବ୍ୟବସାୟରୁ ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଉଠାଇ କୋଠାରେ ଲଗାଇଲେ ବ୍ୟବସାୟ ଅଟଳ ହେବ ।

ମୁଁ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବି । ତମର ଟଙ୍କା ତମେ ନେବ । ବାକ୍ୟ ଭିତରେ ସାଇତା ଧନ କେଉଁ କାମକୁ ଆସେ ନାହିଁ । ଆଉ ଜମିବକା ନାମ ଧର ନାହିଁ । ଭଗବାନ କଲେ ପୁଣି ଟଙ୍କା ମିଳିବ, କିନ୍ତୁ ଜମି ମିଳିବ ନାହିଁ ।

ତମର କଥା ମାନିବ ।

ନନ୍ଦକା ଟେବୁଲ ଉପରେ ସେଇ ଟଙ୍କା ଗଣି ରଖିଛି । ଶୁଦ୍ଧ ପାହୁଲେ ସକାଳୁ ସେ କଟକ ଘୁଲିଯିବ । ସେଇଥିପାଇଁ ନନ୍ଦକା 'ଗ୍ରେଟ ତମଡ଼ା ସୁଟ୍‌କେସରେ କେତେ ପଦାର୍ଥ ସଜାଇଛି । ଲଳିତା ପାଇଁ ଭଲ ଭଲ ଦାମିକା ଶାଢ଼ୀ, ଦୁଇଜ, ଗହଣା ।

ସୁନନ୍ଦର ଦୃଷ୍ଟି ଟଙ୍କା ଉପରୁ ଫେରିଆସିଲା ନନ୍ଦକାର ସଜଡ଼ା ତରଙ୍ଗମୟ
ନିର୍ମଳ ଧବଳ କୋମଳ ଉଡ଼ୁଳ ଆନନ୍ଦ ଉପରକୁ ।

ପଲଙ୍କ ଉପରେ ସୁନନ୍ଦ ବସିଛି । କହିଲା, ଶୁଣ ନନ୍ଦକା ।

ନନ୍ଦକା ହସିହସିକା ପାଖକୁ ଗଲା । ସୁନନ୍ଦ ତାର ହାତ ଧରି ପାଖରେ
ବସାଇଲା ।

ନୃସିଂହଲ । ମୁଁରୁ ଶ୍ରୀ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ଅନ୍ତରାତ୍ମା କଥା କହୁଛି, ତମେ ହିଁ
ତ ନଡ଼ି, ଏ ସଂସାରରେ ସବୁ ତମର ଖେଳ । ତମର ଉଦାରତା ପାଖରେ ସମସ୍ତେ
ମନ ନୋହିବନ୍ତି । ତମେ ଯେତେ ବଡ଼ ହୁଅ ପଛେ, ମୋର ପତ୍ନୀ, ସବୁ ଦିନେ ମୋ
ପାଖରେ ମାନ । ତମର ସ୍ଥାନ ତ ସେଠି ନୁହେଁ ?

ମୁଖ୍ୟ ସୁନନ୍ଦର ବାହୁପାଶରେ ନନ୍ଦକା ।

ସରଗର ଆନନ୍ଦ ନନ୍ଦକା ଅନୁଭବ କରୁଛି । ତାର ମନ ଚିତ୍କାର କରି
ତାକ ଗୁଡ଼ିଇ କଳକୁ,—ରଖିଥା ତମର ଅମୂଲ୍ୟ ଦରବ ପାକୁଆ ପାଟିର ଓଠରେ ଲୁଚାଇ,
କେଉଁ ଧନାଗତ ଭବିଷ୍ୟତର ଶିଶୁଟି ପାଇଁ । ଦେଖ ଲେ କଳ, କବାଟ ତ ମୁକୁଳା ଅଛି,
ଆଖିପୁରୁଇ ଦେଖ, ମନ ପୁଣି କଣ ଦେଖ, ମୋ ଜୀବନଦେବତା ବଦଳିନାହାନ୍ତି, ବଦଳି
ପାଶବେ ନାହିଁ, ଚରଦନ ସେ ମୋର, ସେ ମୋର— ।

ନନ୍ଦକା, ତମେ କଟକ ଯିବ ନାହିଁ ?

ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମୋ ପ୍ରାଣ ତାକୁଛି, ମୋ ଆତ୍ମା ତ ଛଟପଟ ହେଉଛି କୋ !

କାଲି ମୋ ସଙ୍ଗେ ଯିବ ତେବେ ? ତମର ‘କା’ ତମକୁ ଦେଖି କେଡ଼େ
ଖୁସି ହେବ ! ସେ ତମକୁ ଝୁରୁଛି । ଏକୁଟିଆ ରହିବାକୁ ଭଲ ପାଉ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦର ହାତଟିକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ମୁଠାଇ ଧରି ନନ୍ଦକା କହିଲା, ବୋଉଙ୍କର
ମନ ଟିକିଏ ବଦଳିଯାଉ, ବୁଢ଼ୀଲୋକ, ପାଚିଲା ପତର ! ତାଙ୍କର ଧାରଣା ନିରାଳ
ତେଜ୍ଜ ଏ ସମୟରେ ଦର ଗୁଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର
ଦୁଃଖଗୁଡ଼ିଆ ମନରେ କାହିଁକି ଆମେ ତର କି ସନ୍ଦେହ ଆଣିବା ?

ସୁନନ୍ଦ ଗୁଳି ରହିଲା । ବାହୁପାଶ ଶିଥିଳ ହେଲା ।

ମନଦୁଃଖ କଲ କି ?

ନାହିଁ, ବୋଉର ଅଇଁଘାଣିଆ କଥା ଶୁଣୁଛି ।

ସୁନନ୍ଦର ବାହୁ ଦୃଢ଼ି ଫେଲେ ନିଜ ପାଖକୁ ।

ମୋ ପେଟ ଭିତରେ ପିଲା ଲେଉଟୁଛି ।

ସତେ ?

ହଁ, ସେ କଅଣ କହୁଛି ।

ଦୁଷ୍ଟ ! କଅଣ କହୁଛି ସେ ?

ତମେ ସିନା ତା କଥା ଶୁଣିପାରୁନୁ,—

ତମେ ଶୁଣିପାରୁଛ ?

ହଁ । କହୁଛି ସେ, ସବୁ ବାପ ଦିନେ ମୋ'ର ପରି ମା' ପେଟରେ ଖେଳୁଥିଲେ,
ସବୁ ପୁଅ ପୁଣି ଦିନେ ବାପ ହେବେ ।

ସୁଖ ଆନନ୍ଦରେ ଲଳିତାର ସମସ୍ତ କଟିଛି । ସ୍ବାମୀ ସେ କେବଳ ତାକୁ ଭଲ
ପାଆନ୍ତି, ସେତିକି ନୁହେଁ, ସ୍ବାମୀ ତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାନ୍ତି । କଥା ହେଉ କି ଅକଥା ହେଉ
ତା' ଗୁଣରୁ ଯାହା ବାହାରେ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହୋଇଯାଏ । ତାର କଥା ତଳେ ପଡ଼େ
ନାହିଁ । ତାକୁ ସେ ସବୁ ସ୍ବାଧୀନତା ଦେଇଛନ୍ତି । ସ୍ବାମୀଙ୍କର ଧନ ଆଜି ତା'ର ପାଖରେ ।
ସେ ଆଉ ପରର ହାତ ଟେକାରେ ନାହିଁ ।

ମାମ ପରେ ମାସ କଟିଯାଇଛି । ଶୀତକାଳ କଟି ଶ୍ରେଷ୍ଠମଳୟ ବହୁଲଣି ।
ଗାଆଁକୁ ଫେରିବାର ନାମ ଲଳିତା ଧରିନାହିଁ । ସ୍ବାମୀ କେବେ ଗାଆଁକୁ ଫେରିଯିବା
କଥା ଗୁଣରେ ଧରନ୍ତି ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ଭଲମନ୍ଦ ଲେଖି ନଢ଼କା ଚିଠି ଦିଏ ।
ସବୁ ଚିଠିରେ ବେଶି ଥାଏ ବୋଉଙ୍କ କଥା ।

—ଦିନୁଦିନ ମୋ ଦୁଃଖ ହେଉଛନ୍ତି । ବାରଦିନେ ତେର ଶ୍ରେଣ ।

ମନ ଦେଲେ ଲଳିତା ଏଣୁ ତେଣୁ ଶୁଣି ପଦ ଲେଖି ଉତ୍ତର ଦେଇଦିଏ ।

ତହେଁ ବୁଝନ୍ତି ପକ୍ଷ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ କେବଳ ଲୋକଦେଖଣୀ, ଭଦ୍ରତା ରକ୍ଷା ।
ସେସବୁ ପକ୍ଷରେ ଆନୁରୂପତା ନ ଥାଏ ।

ଘର ଖବର ବୁଝିବାକୁ ସୁନନ୍ଦର ବେଳ ନାହିଁ । କୋଠାତୋଳା କାମ
ପରିଆସିଲଣି । ଦୋଳପୁଣିମା ଆଗରୁ ଶେଷ ହେଲେ ପୁଣିମା ଦିନ ସେମାନେ ନୂଆ ଘରକୁ
ଯିବେ । ଏ ଘରକୁ ବଢ଼ାଇବାକୁ ହେବ । ସବୁ ବ୍ୟବସାୟ ଏଇଠି ହେବ । ଗାଆଁରୁ ସେ
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନେଇଆସିବ କଟକ । ସମସ୍ତେ ନୂଆ ଘରେ ସୁଖରେ ରହୁବେ ।

ଲଳିତାକୁ ସେ ଏଇଆ ବୁଝାଇଛି । ଲଳିତାର ପ୍ରତିବାଦ କରିବାର କିଛି ନାହିଁ ।
ଆସନ୍ତୁ ଗାଆଁଯାକର ଲୋକେ, ଯାହା ଇଚ୍ଛା ତାହା କରନ୍ତୁ, ତା'ର ସ୍ବାମୀ ତା'ର

ହାତରେ ଓ ସ୍ବାମୀଙ୍କର ପାଣି ତା' ପାଖରେ । ସେ ଆକାଶ କର ନୋଟ୍ ନଜାର ରଖିଛି । ତା ନାମରେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସରେ ହସାବ ଖୋଲ ହେଇଛି । ତା'ର ଅଳ୍ପ ଜାତିଜାତିକା ଗହଣା ଭଲଭଲିକା ଶାଢ଼ୀ । କି ଚନ୍ଦ୍ରା ଆଉ ?

ନନ୍ଦକା ସୁନନ୍ଦର ମୁହଁକୁ ଗୁହଁ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କଥାର ମର୍ମ ସୁନନ୍ଦ ବୁଝିଲା । ନନ୍ଦକା କେଡ଼େ ବାଗରେ କଥା କହି ତାକୁ ସାବଧାନ କରିଦେଇଛି,—ତମେ ବି ଦିନେ ତମର ଏଇ ବୁଢ଼ୀ ମାଆଙ୍କ ପେଟରେ ଏମିତି ଖେଳୁଥିଲ । ସେତେ ତମକୁ ପାଲଟନ୍ତି, ବଢ଼ାଇଛନ୍ତି, ମଣିଷ କରିଛନ୍ତି । କିପରି ତାଙ୍କର ମନରେ ଦୁଃଖ ଦେଇପାରିଲା, ପୁଣି ଏ ବୟସରେ ?

ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ସୁନନ୍ଦ କହିଲା, ମୁଁ ଅନ୍ୟାୟ କରିଛି ନନ୍ଦକା, ଲଳିତାକୁ ଆଣି ଏଠାରେ ଗୁଡ଼ିଦେଇଯିବି ?

ତମେ ମୋ କଥା ଭଲ ବୁଝିଲ କି ? ‘କା’ କୁ ଆଣି ଏଠି ଗୁଡ଼ି ଦେଇଯିବାକୁ ମୁଁ କହୁ ନାହିଁ । ଦିନାକେତେ ସେ କଟକରେ ରହୁ । ଆମ ଦୁହଁଙ୍କ ଭିତରୁ କଣେ କେହି ସବୁବେଳେ ବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଗାଆଁ ଗୁଡ଼ି ଆଉ କୁଆଡ଼େ ସେ ଯିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଝୁଙ୍କ ଧରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମନ ନେଇ ସିନା ମନ ବଦଳାଇବା, ପ୍ରତିବାଦ କଲେ ଝୁଙ୍କ ବଢ଼ିବ, ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃଖ ହେବ ।

ସୁନନ୍ଦ ନନ୍ଦକାର କଥା ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଲଳିତାକୁ ଆଣି ଗାଆଁରେ ଗୁଡ଼ି ନନ୍ଦକାକୁ କଟକ ନେଇଗଲେ ଭଲ ହୁଅନ୍ତା । ସୁରୁଖୁରୁରେ ସେ କେମିତି ଉଚ୍ଚାର ପାଇବ, ତାହାହିଁ କି ଚନ୍ଦ୍ରା । ବୋଉ କଣ ମଞ୍ଜିବ ? ଯାଉ ଦିନାକେତେ, ବେ.ଉର ମନ ବଦଳୁ ।

କ’ଣ ପୁଣି ଏତେ ଗୁହଁ ?

ତମର କଥା ।

ସେତିକି ଆଉ । ଭଲ ଶୁଣି ଚଣାଗୁଉଲ ହେବଣି । ଆସ ଖାଇବ ।

ନନ୍ଦକା ସୁନନ୍ଦର ହାତ ଧରି ଟାଣିଲା ।

ବେଳେବେଳେ ଭାଉଜ ଆସି କଟକରେ ଦୁଇ ଗୁଣ ଦିନ ରହୁଯାଆନ୍ତି । ପ୍ରଶଂସା କରନ୍ତି, ଗୁଞ୍ଜି ଶିଖାନ୍ତି । ଗଲୁବେଳକୁ ସେ ନେଇଯାଆନ୍ତି, ପାଥେୟ । ତାଙ୍କର ରାଗ ଲଳିତା ଶୁଣାଇପାରିଲଣି ତନୁଗୁଣ । ଭଲ ଗାଆଁରେ ଗ୍ରେଟ୍ ଦୋକାନଟିଏ ଖୋଲିଲେଣି ସଉଦା ନେବାକୁ ସେ ବରାବର କଟକ ଆସନ୍ତି । ଭଉଣୀର ଭଲମନ୍ଦ ଖବର ବୁଝିଯାଆନ୍ତି । ସୁନନ୍ଦର ଗୋଦାମରୁ ମାଲମତା ଧାର କର ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଭଉଣୀ ଓ ଭଣେଇଙ୍କ ପାଖରେ ସେ କୃତଜ୍ଞ । ପୁଅଟିଏ ତ ଲଳିତା ପାଖରେ ଅଛି ।

ଦଶ ଏବାର ବର୍ଷର ସୁନନ୍ଦର ପୁଅଟି ରଣ, ସେଇ ହେଇଛି ଲଳିତାର ସ୍ଵାଧୀନତାର ସହାୟକ । ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ଅଧିକ ପାଠ ପଢ଼ିବ ବୋଲି ସେ ସ୍କୁଲରେ ନାମ ନ ଲେଖାଇ ସରେ ପଢ଼ୁଛି । ସକାଳେ ମାଷ୍ଟର ଆସି ପଢ଼ାଇ ଯାଆନ୍ତି । ଦୁଇପ୍ରହରଟା କପର ତା ମନକୁ କଟିଯାଏ । ଅପାଙ୍ଗର ସେ ହାତବାରସି, କୁହାର ବୋଲର ପିଲ । ଅପା କଅଁଳେଇ କହିଲେ ସେ କଥା ମାନେ, ଆଦେଶ ପାଳିବାକୁ ଚତୁପର ହୁଏ ।

ଆରେ !

କଅଣ, ଅପା ?

ତୋ ପିଲାସା ଚଉଦ୍ଦାର ଗଲେଣି, ଫେରୁ ଫେରୁ ଗତି ଦି'ଦଡ଼ି ହେବ, ଘରେ ମନ ଲଗୁନାହିଁ ଏ ଦି ପଢ଼ରେ । ଯିବା କ ରେ ତାଙ୍କ ଘରଆଡ଼େ ଚାଲି ?

କାହା ଘରକୁ ଅପା ?

ଲଳିତା ଶୁଣିବାକୁ ଲାଗିଲା, କାହା ଘରକୁ ? ଅଳପ ଦିନରେ ବହୁତ ବନ୍ଧୁ ଆସି କୁଟିଲେଣି । ସେମାନେ ଗ୍ରାବକ । କୌଣସି ସୁବିଧା ଲାଭ କାମନାରେ ସେମାନେ ଆସନ୍ତି । ଗୋଡ଼ରୁ ମୁଣିଯାଏ ପ୍ରଶଂସନ୍ତି । ହାସରୁ କାଶିଯାଏ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ଲଳିତାର ଶୁଣିତଳନ, ରୂପଭେଦ; ସ୍ନେହ, ଗୁଞ୍ଜ, କର୍ମକୁଶଳତା, ସହାନୁଭୂତି କେବଳ ଆତ୍ମୀୟ ହୋଇ ଶୁଣି ରହିବାର କଥା ! ସେହି ବସୁଧର ଗୁଞ୍ଜାଣୀରେ ଆଏ ଅନୁମୋଦନ, ବାହା ବାହା ! କେମିତି ଜାଣିଲ ଶିଖିବାକୁ ମୋ'ର ଆଗ୍ରହ ମେଉଛି । କିଏ କରୁଛି ସିଧା, କିଏ କରୁଛି ସିଧାଶ, କିଏ କରୁଛି ସାନ ରଞ୍ଜଣୀ ।

ତାର ସବୁ ଭଲପଣ, ଅନୁନିତ୍ଵ ଗୁଣର ସୁସ୍ଥି ପ୍ରକାଶ ହୋଇଥାଏ କଟକରେ, ଅତି ଅନୁରକ୍ତ ରୂପଗୁଣମୁଗ୍ଧ ସ୍ଵାମୀଙ୍କ ପାଖରେ, ସ୍ଵାଧୀନ ଜୀବନର ଲଗାମହୁଗୁଳା ତଳନରେ । ଖତକୁଡ଼ରେ ମୋତି ମାଣିକ୍ୟର ହଜିଲା ଜ୍ୟୋତି ପରି କେଉଁ ଦୂର ଗାଆଁର ମୋହସଲିଆ ସିଅବୋହୁଙ୍କ ମେଳରେ ତାର ଜ୍ୟୋତି ରୁଡ଼ି ରହିଥିଲା । ସହରର ଆଧୁନିକତାର ଆଲୁଅରେ ସବୁ ଚହଟି ଉଠିଛି । ଅନ୍ୟର ଆଖି ଝଲିଯାଇ ପାରିଛି । ସ୍ଵାମୀ ଏକାଥରେ ମୁଗ୍ଧ, ପଣତ ଭିତରେ ଲୁଚି ରହିବାକୁ ଆରୁଣ । ଅନ୍ୟମାନେ ବସୁଧାଭାବ ଆଖିରେ ଅନାଇ ରହନ୍ତି ।

ଲଳିତା ନିଜକୁ ଓ ଆଖିଆଗକୁ ଯେଉଁମାନେ ଆସନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦେଖି ନିଜର ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରେ । ସେଇ ମୁହଁ, ସେଇ ଆଖି, କାନ, ଓଠ, ବେକ, ଦେହ, ହାତଗୋଡ଼ କିଛି ବଦଳିନାହିଁ । ଏସବୁର କିଛି ମୂଲ୍ୟ ନ ଥାଏ । ଏସବୁକୁ ସଜାଇବାରେ ହିଁ ମୂଲ୍ୟ ରହିଛି । ସଜାଇବା ପାଇଁ ସରସ୍ତ୍ରୀମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆଧୁନିକ ସଭ୍ୟତାର ବଡ଼ ଅଙ୍ଗ ।

କଥା ସମସ୍ତେ କହନ୍ତି, ଯୁସନ୍ତି, ଅଭିମାନ କରନ୍ତି, ଗେହେଲ ହୁଅନ୍ତି, ଅଙ୍ଗ ଗୁଲନା କରନ୍ତି, ବସନ୍ତି, ଶୁଲନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଟିରେ ଅନ୍ୟକୁ ମୁଗ୍ଧ ଭନ୍ନସ୍ୱ କରାବାର ମୋହନ ମନ୍ତ୍ର ନ ଥାଏ । ସହରର ଆଧୁନିକତା ସବୁଥିରେ ନୂଆ ଜୀବନ, ନୂଆ ପ୍ରେରଣା ଆଣି ଦେଇଛି । ସିନେମା, ଥିଏଟର, ବନ୍ଧୁ ! ସେ ଅନୁକରଣ କରେ । ପସନ୍ଦ କଲ ପରି ସମସ୍ତେ ଶୁଦ୍ଧାନ୍ତି, କେବଳ ଦୁଇଟି ମଣିଷକୁ ଗୁଡ଼ି ।

ରାଜୀବ ! ପାଖକୁ ଗଲେ କି ପାଖକୁ ଆସିଲେ, ସେ ଗମ୍ଭୀର ହୁଅନ୍ତି । ତଳକୁ ଅନାଇ ସେ କଥା ଶୁଣନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି, ହଁ, ହଁ, ହଁ । ଦେଖି କହବା ଆବଶ୍ୟକ ହେଲେ ସେ କହନ୍ତି, ଭାଙ୍ଗୁ କହବା । ଦିଅର ପଛେ ହେଉଛି, ସୁନନ୍ଦର ସେ ଅନୁଗତ କର୍ମରାଶି । ତାଙ୍କର ଗାମ୍ଭୀର୍ଯ୍ୟ ଲଳିତାକୁ ନୂଆ ତଳନରୁ ନିବର୍ତ୍ତାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଲଳିତାଙ୍କ ମନରେ ଅବଜ୍ଞାର ଦୁଃଖିଆ ଆସେ ।

ରୁହନା ! ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ପଙ୍କେ ସେ କେବେ କେବେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଏ । ନିଜେ ରୁହନା ପିଲ ଦିଓଟିକୁ ନେଇ ଅକସ୍ମାତ୍ ପହଞ୍ଚିଯାଆନ୍ତି । ହସ୍ତଶୁସ୍ଥିରେ ବେଳ ନଟେ; କିନ୍ତୁ ରୁହନାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସାରେ ସ୍ବୟଂଧାୟୀ ସମାଲୋଚନା ଲୁଚ ରହିଥାଏ । କଥାକଥାକେ ସେ ନନ୍ଦକାର ସମ୍ବାଦ ପଢ଼ାନ୍ତି । ହ ମ ଲଳିତା, ନନ୍ଦକା ପୁରୁଣାକାଳିଆ । ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ଅନାନ୍ତି ନାହିଁ, ଚାହିଁ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ହସି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଓଠରେ ଗୋଲପ ରଙ୍ଗ ଓ ମୁହଁରେ ଟାଲକମ୍ ପାଉଁଶର ବୋଲିଲେ ଯେ ରୂପର ମୂଲ୍ୟ ବଢ଼େ ତାକୁ ତାହା ଜଣା ନାହିଁ । ଗୁରୁଜ ପିଛଲେ ଦେବ ଦ୍ଵାରର ଅସ୍ତିତ୍ବ ଲେପ ହୁଏ । ଲୁଗା ପିଛଲେ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସାପାର ଆକ୍ଷୟ ମିଳେ ନାହିଁ । ନିପଟ ମଞ୍ଚସଲ୍ଲୀ ଆଶୁନା ତାକୁ କଟକ, ଦିନାକେତେ ସତ୍ୟ ସମାଜରେ ମିଶିଲେ ସେ ସତ୍ୟ ହେବେ, ନିଜର ମୂଲ୍ୟ ବୁଝିବେ ।

ସେ ଆସିପାରବେ ନାହିଁ ।

ହଁ, ମା ହେବେ ପରା ! ବଡ଼ ଜଞ୍ଜାଳ । ଦେଖୁନା ଲଳିତା, ଏ ପିଲ ଦିଓଟି ମତେ କେତେ ହଇଶ୍ୱାସ କରୁଛନ୍ତି । ମା ନ ହେବା ପାଇଁ କେତେ ଚେଷ୍ଟା ଏବେ କରୁଛନ୍ତି ମ ସମସ୍ତେ, ନନ୍ଦକାଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି ନାହିଁ ।

ଅତନୁବାବୁ ସିନାମା ଦେଖିବାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରନ୍ତି । ଫୁଁ ପାସ ପଠାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଖବର ଦେଲେ, ଫୋନରେ ଅରେ ତାଙ୍କଲେ, ମଟରଗାଡ଼ି ପଠାଇବେ ବୋଲି ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତି । ସୁନନ୍ଦ ପରର ଧାରୁଆ ହେବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଛବି ଦେଖିବାର କଥା ତ ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଦେଖିବା ଭଲ । ନିଜର ମଟର କିଣା ନ ହେବା ଯାଏ ସାଇକଲ ଶବ୍ଦରେ ଗଲେ ସମ୍ମାନ ପଛେ ବଢ଼ିବ, କମିବ ନାହିଁ ।

ଗାଆଁକୁ ଫେରିବା କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲେ ହାଲୁକ ଶୁଖେ ।

ତକାଠାତୋଳା କାମ ସରିଆସିଲଣି । ନୂଆ ଡିଜାଇନ୍ । ଖାଲ ବାକି ରହିଛି ପଲସ୍ତ୍ର ଓ ସଫେଇ । ତଳ ମହଲରେ ଚାରି ବଖରା, ଉପରେ ଦିନ ବଖରା । ମଝି ଦୁଇ ବଖରା ମିଶି ଲମ୍ବ ହଲ । ପ୍ରଶସ୍ତ ବାରଣ୍ଡା । ପୋର୍ଟିକୋ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶ୍ରେଣୀଦର ଓ ଭଣ୍ଡାରଦର । ମଟର ଗ୍ୟାରେଜ୍ । ଅଧମାଣ ଜମି, ଘର ଆଗରେ ସୌଖୀନ ଗଛଲତା ଓ ଫୁଲବର୍ଗିରୁ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ । ଘର ପଛରେ ବାଡ଼ି । ଡେଇଫେଇକା ଛତା କମ୍ପାଉଣ୍ଡ ଡ୍ରାଲ୍ ।

ଦେଖିଲେ ଆଖି ସୁରୁଜଠେ, ମନ ଭରଜଠେ । ସୁନନ୍ଦ କୃପ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସ ମାରେ । ଏତେ ବଡ଼ କାମ ସେ କରିପାରିଛି । ଆହୁର ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଲେଡ଼ା । ସେତିକିରେ ବାକି କାମ ସରିଯିବ । ମୋଟେ ପାଞ୍ଚ ସାତ ହଜାର ଟଙ୍କା ହାତ ଉଧାର । ଆଉ ଦଶ ମାଣ ଜମି ବିକିଦେଲେ ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ଧିରେ ଧିରେ ବିଭିନ୍ନ ଗରକକୁ ସେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଜମି ବିକିପାରିଛି । ଘରପାଖିଆ ଜମି ଆଉ ମୋଟେ ପନ୍ଦର ସତର ମାଣ ଅଛି । ମେଥରୁ ଯଦି ସାତ ଆଠ ମାଣ ବିକି କରାଯାଏ, ସତ ନାହିଁ ।

ନୂଆ କୋଠାର ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସୁନନ୍ଦ ଟହୁଲୁଛି । ସେ ଜାଣେ, ବୋଉକୁ ନ ପରାଣ ଓ ନନ୍ଦକାର ଅନୁରୋଧ ରକ୍ଷା ନ କରି କଟକରେ ଥାଇ ସେ ଜମି ବିକିଛି । ବାକିତଳ ମଧ୍ୟ ବିକିବ । ଜମି ରଖି ଲାଭ ନାହିଁ । ଜମି ପରିବର୍ତ୍ତେ ବେପାରରେ ଧନ ଲାଭାଇ ଚାଲି ପଇସା ଉପାର୍ଜନ କରିବା ଭଲ ।

କଅଣ ଗୁରୁକ ମି ଏତେ ? ଦେଖିଲ, କି ସୁନ୍ଦର ଜନ୍ମ ପଡ଼ିଛି । ଆମର ଏ ଗରଟା ବଡ଼ ଉତ୍ସୁକିଆ !

ନାହିଁ ଲଳିତା, ସମସ୍ତେ ଆସି ଏଠି ରହୁଲେ ଗହଳ ଚହଳ ହେବ । ଚାରିପାଖେ ବିଜୁଳି ଅଲୁଅ ଝଞ୍ଜିଦେବା । ସୁନ୍ଦର ଦିଶିବ । ଦେଖ, ଏଇଠି ଠିଆହେଲେ ମହାନଦୀ ଦେଖାଯିବ । ଦେଖିଲ ?

ହଁ, ଦିଶୁଛି ।

ଏପାକେ ଆସ, ହେଇ ଦେଖ, କାଠଯୋଡ଼ୀ !

ହଁ, ଦିଶୁଛି ।

ଦି ଆଡ଼େ ଦୁଇ ନଦୀ, ନନ୍ଦକା ଓ ଲଳିତା—

ସୁନନ୍ଦର ଗେଲରେ ସେଇ ନିରୋଳା, ଉଡ଼ୁଳ, ମନସୁଲକା, ଦେହଉଲୁହା, ଫଗୁଣ ପଞ୍ଚରେ ଲଳିତାର ଶିରପ୍ରଶିରରେ ବିଜୁଳିର ତମକ ଛୁଟିଲା ନାହିଁ । ବିଜୁଳିକୁ ଅଟକାଇ ଦେଲା ଗୋଟିଏ ଶବଦ, ନନ୍ଦକା ! ସେଇ ଯେ ମହାନଦୀ, ଯାହାର ଢଳୁରୁ ଉଦ୍‌ଭବ କାଠଯୋଡ଼ୀଟି ! ଜନ୍ମର ଆଲୁଅରେ ତାର ଧୂସର ବାଲିଆ ଗୁଡ଼ ଚକ୍‌ଚକ୍ ଦିଶୁଛି ଦୂରରୁ । ସେ ଲଳିତା !

କହୁଲ, ଏଥର ଫେରିବା ।

ଗୁଲ, ମିସ୍ତ୍ରୀ ଓ ମୂଲିଆ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସି ଗସୁଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀବା କ
ଆଜି ଅତନୁବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ?

ନା ।

ସୁନନ୍ଦ ସୁଖ ଯାଇଛି । ଶୁଦ୍ଧଗାଡ଼ିରେ ଫେରିବ । କଥଣ ତାର ଜରୁରୀ କାମ ।

ଲଳିତା ବ୍ୟସ୍ତରେ ପଡ଼ିଛି । ‘ସା’ ଚିଠି ଲେଖିଛି,—ବୋଉ ଆଉ ବଛଣାରୁ
ଉଠିପାରୁନାହାନ୍ତି । ଶିଆସିଆ ଗୁଡ଼ିଲେଣି । ପାଣି ମନ୍ଦାଏ ବ ପେଟରେ ରହୁନାହିଁ, ବାନ୍ତି
ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଅତି ଦୁଃଖ ହୋଇପଡ଼ିଲେଣି । ଦେହ ଅରୁଛି । ତମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିକୁ ଦେଖିବାକୁ
ଆକୁଳ ହେଉଛନ୍ତି । ମୋ ଦେହ ଭଲ ଅଛି ।—

ଆଉ ଚିଠିରେ,—ଦଶଦିନ ତଳେ ଗୁଲ ଆସିଲପରି ଆସି ମୋଟେ ଦୁଇ ଦିନ ଘଣ୍ଟା
ରହି ଚାଲିଗଲା । ଯେଉଁ ଔଷଧ ଆଣିଥିଲ, ସେ ସେମିତି ରଖା ହୋଇଛି । ବୋଉ ଗୁଣ୍ଡରେ
ଦେଲେ ନାହିଁ । କବିରାଜଙ୍କୁ ଡକାଇ ଔଷଧ ବରାଦ କଲି, ଅତି କଷ୍ଟରେ ସେ ଖାଉଛନ୍ତି ।
ତମେ ଦେଖିଗଲବେଳେ ସେ ଟିକିଏ ଭଲ ଥିଲେ, ତଳୁଲ କରୁଥିଲେ; ଏବେ ବଛଣା
ଧରିଲେଣି । ତମ ଦୁର୍ଦ୍ଦିକୁ ଦେଖିବାକୁ ସେ ଚାହାନ୍ତି ।

—କାଠି ଛୁଇଁ କାଳୀଗାଈର ବାହୁରୀ ମରିଗଲା । ଦିନ ଦିନ ହେଲଣି ଗାଈ
ଖାଲି ବୋବାଳ ଗୁଡ଼ିଛି । ଆଜି ସକାଳେ ଦେଖିଲବେଳକୁ ବୁଢ଼ା କୁକୁର ମରି ଶୋଇଛି ।
କଥଣ ଗୋଟାଏ ଶପଦ ଆସିଛି ଏ ଘରକୁ ।

—ଭୟ ନାହିଁ । ଯେତେ ଯେଉଁଠି ଦେବଦେବୀ ଅଛନ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କର ସୁଖା ମୁଁ
କରାଉଛି । ଶଷ୍ଠ ଅବଶ୍ୟ କଟିବ । ସାନ କୁହା ମୋର । ମାନବ ? ସୁନାଟି ପରା, ଯେତକ
ହେଲା ସେତକ, ଅଉ ଜମି ବକନା । ଶୁଦ୍ଧଦିନ ବୋଉ ଖାଲି ସେଇ କଥା ଶୁଣୁଛନ୍ତି,
ଚେଇଲବେଳେ କହୁଛନ୍ତି, ଶୋଇଲବେଳେ ସେଇସବୁ ଜମିକୁ ସଞ୍ଚନ ଦେଖି
ବଳିବଳାଉଛନ୍ତି ।

—କୋଠାତୋଳା କାମ ସରିନାହିଁ ? ଆଉ କେତେ ଟଙ୍କା ଲାଗିବ ? ଆଉ ଅଉ
ଆସିଲବେଳେ ତ ମୋ ପାଖରେ ବାକି ଯେତେଟ ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଦେଇଦେଲି, ଆଉ ଟଙ୍କା
ନାହିଁ । ସାଇତାହେଲା ଗହଣା ସବୁ ବକି କୋଠାକାମରେ ଲାଗାଇବାକୁ ତମ ହାତରେ
ଦେଇଥିଲି । ବାକି ଅଛି ମୋ ଦେହରେ ପିନ୍ଧା ଗହଣା । ଦି ଦି ପଟି କାତ ଓ ବେକରେ
ମୁତା ସବୁ ହାରଟିଏ ହେଲେ ତଳିବ । ଆଉ ଓଜନ ଗହଣା ବୋହୁବାକୁ ମୋର ବଳ
ପାଉନାହିଁ । ସବୁ ଗହଣା ମୁଁ ଖୋଲି ରଖିଛି । ତମେ ଆସିଲେ ନେଇଯିବ । ସେତକରେ
ଯେପରି କୋଠାକାମ ଶେଷ ହୁଏ ସେଇ ବରାଦ କର ।

—ଆଉ ଜମି ବିକବାକୁ ମନ କରିବ ନାହିଁ, ତମକୁ ମୋ ଶୁଣ । ଚିଠି ପାଇ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସିବ । ଲଳିତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିବ । ଦନଟିଏ ରହୁ ସେ ତମ ସଙ୍ଗେ ଫେରିଯିବ । ବୋଉ ତମ ଦୁର୍ଘଟକୁ ଶୁଣିବାକୁ ଭାରି ବଳଲ ହେଉଛନ୍ତି । ବିଛଣାରେ ହାତ ଅଣ୍ଟାଲ ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ପଚାରୁଛନ୍ତି, ଆଇଲେ ସମାନେ, ତାଙ୍କ ମୁହଁ ନ ଦେଖି କେମିତି ଅତି ବୁଜିବ ?

‘ସା’ର ଚିଠି ଦୃଢ଼ତର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଥା, ଭଲକରି ପଢ଼ି ବୁଝିବାକୁ ଲଳିତାର ଯେଉଁ ନାହିଁ । ସେ ଜାଣେ, ପ୍ରାୟ ସବୁ ଗହଣା ତା’ ପାଖରୁ ଆସିଛି, ସେ ନିଜପାଇଁ ପାଖରେ ସାଇତି ରଖିଛି । ଖଣ୍ଟିଏ ହେଲେ ବିକି ବିକବାକୁ ଦେଇନାହିଁ । ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଜମି ବିକବାକୁ ସେ ଉପଦେଶ ଦେଇଛି; ଭଉଜି ସେଇଆ କାନ କାନ କରି ଶିଖାର-ସ୍ଥଳେ, ବୁଝାଇ କହୁଥିଲେ, ସଉରୁଣୀଆ ଘରେ ପାଖରେ ଧନ ରଖିବା ଭଲ । ଜମି ସିନା ଭାଗ ହେବ, ଦେହର ଗହଣା ଓ ପାଖରେ ଥିବା ଧନ ଭାଗ ହେବ ନାହିଁ ଗୋ ଲଳିତା !

ଶାଶୁ ଖୋଜୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସେପୁରକୁ ଗଲଆଇଲ ବେଳ । ଅରେ ଯାଇ ଦେଖି ନ ଆସିଲେ ଲୋକେ କହିବେ କ’ଣ ? ଓହ୍ଲୋ, ଯେଉଁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି ତ ! ତକାଇଛନ୍ତି ଖାଲି ଶୋଧିବାକୁ, ଗୋଇ ଖୋଲିବାକୁ । ଯାହା ସେ କହୁନୁ, ନ ଗଲେ ଭଲ ହେବ ନାହିଁ । ଲୋକେ ନିନ୍ଦା କରିବେ । ଯେତେ ବିଷୟ ସେ ପେଟରେ ଭରି ରଖିଛନ୍ତି, ସବୁ ଉଦ୍‌ଗୀରି ଦେଇଛନ୍ତି, ସେଇଠୁ ଆଖି ବୁଜନ୍ତି ।

ସେ ବୁଜି ରହିବ । ଯେତେ ଯାହା କହୁ ଗାଲିଦେଲେ ସେ ନବାବ ଦେବ ନାହିଁ । ସାମାନ୍ୟ ଗହଣା କେଇ ଖଣ୍ଟି ଦେହରେ ନାହିଁ ଯିବ । ବାକି ସବୁ ଏଇଠି ରଖିଯିବ । ଖବର ପଠାଇବ କି ଭଉଜିକୁ ? ଖବର ପାଇ ଆସୁ ଆସୁ ଦିନ ଦିନ ଲାଗିବ । ଏ ଭିତରେ ଯଦି ଶାଶୁଙ୍କର କ’ଣ ହୋଇଯାଏ, କଥା କାଳକାଲକୁ ରହିବ । ଲୋକେ ଲଳିତାକୁ ନିନ୍ଦାବେ, ପ୍ରଶଂସାବେ ନନ୍ଦକାକୁ । ‘ସା’ର ଭଲପଣିଆ, ବଡ଼ପଣିଆର ଟଙ୍କା ରହିବ । ସେ ସତକୁ ସତ ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇଯିବ !

ସାମୀ ସୁଖରୁ ଫେରିଲେ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସ୍ତ୍ରୀମକୁ ଯିବ, ଶାଶୁଙ୍କୁ ଅରେ ବୁଝି-ଦେଇ ତାଙ୍କର ଗୋଡ଼ରେ ହାତ ବୁଲାଇ ସୁଖି କଟକ ଫେରିଆସିବ । ଲୋକେ ସେ କାମୁଡ଼ା କୁକୁର ପରି । ପଛରେ ଭୁକିବେ ତ ଭୁକୁଥାଆନ୍ତି, ତା’ର କି ଥାଏ ?

ସିନେମାରେ ଭଲ ଛବି ଗୁଲୁଛି । କାଲିଠାରୁ ଅତନୁବାବୁ ଫ୍ରି-ପାସ୍ ପଠାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ମଝର ନେଇ ଆସିବାକୁ ସେ ଫୋନ୍ କରିଥିଲେ । ଲଳିତା ନିଜେ ମନା କରିଦେଲା, କହିଲା, ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ସେ ସ୍ବାମୀଙ୍କୁ ଫ୍ରି-ପାସ୍ ଦେଇ କହିଲା ସେ ସେ ଛବି ଦେଖିଯିବାକୁ ବାରଣ କରିଦେଇଛି ।

ସୁନନ୍ଦ ଖୁସି ହେଲା, କହିଲା, ଠିକ୍ କରିଛ । ପରର ଧାରୁଆ ହେବ ନାହିଁ । ପୁଣି ଫେରିଲେ ମୁଁ ନିଜେ ତମକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଖେଳ ଦେଖାଇଆଣିବି । ଭଲ ଖେଳ ସତେ !

ଅତନୁବାବୁଙ୍କର ନିମନ୍ତ୍ରଣକୁ ସୁନନ୍ଦ ପସନ୍ଦ କରେ ନାହିଁ ।

କାହିଁକି ?

ଗୁଳୁପୁଅ ସେ, ଭଲ ଲୋକ, ଅତି ଭଲ । ସ୍ନେହ କରନ୍ତି, ସମ୍ମାନ ଦେଖାନ୍ତି । ବିଶେଷତଃ ଲଳିତାକୁ ସେ ଅନୁମୋଦନ କଲା ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି । ଦେହରେ ଯେଉଁ ଲଳିତା କେଉଁ ନୂତନତ୍ବ ଆଣିଥାଏ, ଅତନୁଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ଅରକୁ ଅର ସେଇଠି ପଡ଼େ । ସତେକ ସ୍ନେହ ମୁଖ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି କହିଉଠେ, ଠିକ୍ ହୋଇଛି, ସୁନ୍ଦର ହୋଇଛି, ମନ ମୋଡ଼ୁଛି, ଧାନ ଟାଣୁଛି, ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦୋହଲୁଛି । ମୁଁ ଏହା ପସନ୍ଦ କରୁଛି । ଅବକଳ ଚନ୍ଦ୍ରତାରକା ଶ୍ରୀମତୀ ଅସୀମାଙ୍କ ପରି ତମେ ଉନ୍ନତ ।

କିଏ ସଜାଇଛି ?

ଏକ ଦେହରେ ସରଗର ଆଖି ଝଲୁଥା ମନ-ସରସା, ଦେହ ଉଲୁଥା ପ୍ରାଣ ସୁଲକ ଅସୀମ ସୁପ୍ତମା ଅଛି, ସୁଣି ଅଛି ନରକର ଆଖି ଫୁଟା, ନାକ-ଫୁଟା, ମନ-ଫୁଟା, ଇସିଇସି କୁଣ୍ଡିତତା । ବିକାଶରେ କେବଳ ଏ ଦେହର ସୁପ୍ତମା ବା ହୃଦୟର ପରିଚୟ ମିଳେ ।

କିଏ ସଜାଇଛି, ବାଃ, ଅତନୁଙ୍କର ଚିତ୍ତଳ ଦୃଷ୍ଟି ପଛରେ ।

ଲଳିତାର ଉଡ଼ୁନ୍ତା ମନରେ ଗରବ ଆସେ । ତା'ର ଲୋହୁତ ସ୍ମୃତି ହିଁ ଉତ୍ତର ଦିଏ । ମୁଁ, ମୁଁ ନିଜେ, କେହି ମତେ ଶିଖାଇନାହିଁ । ଦେଖ, ସୁଣି ହୁଅ !

ଉତ୍ତର ଦିଏ ଅତନୁଙ୍କର ଭ୍ରମିଲ ଆଖି, ହସିଲା ଓଠ, ତନ୍ମୟ ହେଲା । ନଥ ଫ୍ରି-ପାସ୍ । ମଝର ପଠାଇବ ?

ସୁନନ୍ଦର କାବା କାବା କୁହୁଡ଼ିଆ ସନ୍ଦେହରେ ଅଳପ ଅଭିଳାଷ, ନିଜକୁ ନିଜେ ମାରବରେ କହେ, ଅତନୁର ଦୃଷ୍ଟି ପବନ ନୁହେଁ, ପରର ଧାରୁଆ ହେବା ନାହିଁ ଲଳିତା !

ଲଳିତାର ହସହସ ମନ ଉପହାସ କରି ଉତ୍ତର ଦିଏ ନିଜ ଭିତରେ, ଡରିଲି କି, ସନ୍ଦେହ କରୁଛ ? ତାକୁ ମନା କରିଦିଅ । କହ, ମୋ ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ ।

ସୁନନ୍ଦ ତା'ର ମନ କଥା ବୁଝିଲ ପରି ଏଣୁତେଣୁ ଆସି ଦେଇ କହୁ ଅତନୁକୁ ହତାଶ କରି ବାହୁଡ଼ାଏ ।

ସକାଳ ଗାଡ଼ିରେ ସୁନନ୍ଦ ସୁଖ ଚାଲିଗଲେ ।

ଦିନ ଦଶଟାବେଳେ ସେଇ ଅବାରିଆ, ଅଧବାଇଆ ଟୋକା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ତା ନାମ ମନୋରଞ୍ଜନ । ସେ ଫଟୋ ଉଠାଏ । ସେଇ କାମରେ ତାର ଝୁଙ୍କ । ସୁନନ୍ଦ ତାକୁ ସ୍ନେହ କରେ ।

ମନୋରଞ୍ଜନ ପାଠ୍ୟା ପିଲା । ସେ ସରଳ, ସୁବୋଧ ଓ ସାଧୁ ପ୍ରକୃତିର । ତା'ର ଶିଶୁମୁଖ ସରଳତା, ବିକାରହୀନ, ନିର୍ଭୀକ ସଙ୍କୋଚ । ରୂପ ତାର ପରି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ପାତଳ ଦେହ । ତେଜାଲିଆ । ଧାର ମୁହଁ । ବିଜୁଳି ପରି ତା'ର ଚଞ୍ଚଳ ଗତି । ଅସଜଡ଼ା କେଶ । ମୁହଁରେ କେବେ ଯୁର ବାଜିନାହିଁ । କହୁଣିଆ ଛୋଟ ଛୋଟ ନିଶଦାତି । ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଖି । ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ । ଖଞ୍ଜିଲ ପରି ମୁକ୍ତା ପରି ଦାନ୍ତ ଦି' ଧାଡ଼ି ।

ମୋ ଅଳପ ହସେ । ହସିଲେ ତୋର ମୁହଁଟି କେଡ଼େ ଭଲ ଦିଶେ । ଅଳପ କହେ,—ମୁହଁ ସାମାନ୍ୟ ଟେକନ୍ତୁ । ବାସ୍, ସେତିକି । ଶାଢ଼ୀଟା ସାମାନ୍ୟ ଉଠାନ୍ତୁ, ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ବେଶି ଉଠିଲେ । ହାର ଏକାଥରେ ଲୁଚିଗଲା ଯେ ! ରହନ୍ତୁ ।

ବିଜୁଳି ବେଗରେ ମନୋରଞ୍ଜନ ପାକୁେ ଆସେ । ଫେରିଯାଏ, କହେ, ହଁ, ଏଥର ହେଲ । ହସନ୍ତୁ । ଏକ୍, ଦୁଇ, ତିନି ।

ନମସ୍କାର ।

ଭଲ ଛବି ବୋଲି ମନୋରଞ୍ଜନ ଚେତୁଥିଲେ । ସେ ଆଜି ଯିବେ । ସେ କହୁନ୍ତି, ମୁଁ ଛବି ଦେଖିବାକୁ ଯାଏ ନାହିଁ, ଏ ଯୁଗର ଫେସନ ଦେଖିବାକୁ ଯାଏ । ସିନେମା ତାରକାମାନଙ୍କର ଫେସନ ଓ ଚାରିତ୍ର୍ୟକୁ ଲୋକେ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରନ୍ତି । ମୁଁ ସେଇଆ ଦେଖେ ।

ନିଅନ୍ତୁ ଆପଣଙ୍କର ବଡ଼କର ଫଟୋ, ଆଉ ଏଇଟା ଶ୍ରୀମତୀ ଅସୀମା ଦେବୀ ଚନ୍ଦ୍ରତାରକାଙ୍କର ! ଅପସର ଛବିରେ ସେ ଉପଶୀ ହୋଇଛନ୍ତି । ମିଳାଇ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ତଟାଡ଼ ଟିକିଏ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବେ । ଅର୍ଥୀମାନଙ୍କର ମୁହଁର ଗଠଣ ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ନୁହେଁ । ଦେହରେ ସେ ପାଉଁଶର ବୋଲିଛନ୍ତି । ସେ ଟିକିଏ ଅଧିକ ନଗ୍ନତାର ପକ୍ଷପାତୀ ।

ଲଳିତା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ବଦନରେ ମିଳାଇ ଦେଖିଲା । ସେ ହୁଏତ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥିବ; କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥୀମାନଙ୍କ ମୁହଁରେ ହସ, ଆଖିର ଗୁହାଣୀ, ଦେହର ଅର୍ଦ୍ଧପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଭଙ୍ଗୀ, ତା' ଫଟୋରେ ନାହିଁ ।

ତା'ର ମୁହଁ ମଉଲିଲା । ସେ ବୁଝିପାରନ୍ତୁ ସେ ସେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହୋଇପାରି ନାହିଁ, କି ଅର୍ଥୀମା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

ମନୋରଞ୍ଜନ କହୁଲା, ଯେଉଁ ତଟାଡ଼ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ଫଟୋଯନ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ନୁହେଁ କି ଫଟୋଗ୍ରାଫର ଦ୍ଵାରା ନୁହେଁ । କୁଳବଧୂ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରତାରକା ଭିତରେ ଏ ପ୍ରଭେଦ ରହିବ ଓ ରହିବ । ଅତି ବାସ୍ତବ୍ୟ । ଦିଅନ୍ତୁ ଅର୍ଥୀମାନଙ୍କ ଛବି । ଏଥର ଦେଖନ୍ତୁ ନିଜର ଛବିକୁ । ଅବଶ୍ୟ ପସନ୍ଦ କରିବେ ।

ଲଳିତା ହସ ସମ୍ଭାଳି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଗୁହଁଲା ସେ ମନୋରଞ୍ଜନକୁ । ସେମିତି ସେ ଗମ୍ଭୀର । ବିଦ୍ୟାବୁ ନେବାକୁ ବାହାରିଲଣି ।

ଲଳିତା କହୁଲା, ସିନେମା ଗଲାବେଳେ ଏଇବାଟେ ଆସିବେ ? ମୁଁ ବି ସଙ୍ଗରେ ଯିବି ।

ସୁନନ୍ଦବାବୁ ?

ସେ ପୁରୀ ଯାଇଛନ୍ତି । ଶୁଦ୍ଧ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍‌ରେ ଫେରିବେ ।

ମୁଁ ତେଜି କରି ଯାଇଥାନ୍ତି ଓ ଫେରିଥାନ୍ତି ସହଜ । ବେଶି କାମ ମୋର ଅଛି । ନାହିଁ, ଆଜି ଟିକିଏ ସହଜ ଯାଉନ୍ତୁ; ତେଜିକରି ଫେରିବେ । ଆପଣଙ୍କର ବଲ୍ ? ସୁନନ୍ଦବାବୁଙ୍କୁ ପଠାଇଦେବି । ନମସ୍କାର ।

ଆସିବେ ନିଶ୍ଚୟ ।

ନମସ୍କାର ।

ତଳତେଥର ଲଳିତା ଅନୁରୋଧ କରିଛି; ମନୋରଞ୍ଜନ ଆସିନାହିଁ । ଦେଖା-ହେଲେ ଏଣୁ ତେଣୁ କୈତବ୍ୟୁତ୍ ଦେଇଛି । ଆଜି ଯେ ସେ ଆସିବ ତା'ର କେଉଁ ସ୍ଥିତି ? ସେ ଆସୁ ବା ନ ଆସୁ, ଲଳିତା ନିଶ୍ଚୟ ଯିବ; ସିନେମା ଦେଖିବ । ରବିକୁ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବ । କାର୍ ପଠାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧକୁ ଫୋନ୍ କରିବ କି ?

ଶାଶୁଙ୍କର ଦେହ ବେମାର । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗ୍ରାମକୁ ଯିବା ଉଚିତ୍ । ଭଲମନ୍ଦ ହୋଇଗଲେ କାଳକାଳକୁ କଥା ରହିବ । ଗ ଯାଁ ଲୋକେ ନିନ୍ଦା କରିବେ । ସେମାନଙ୍କ ନିନ୍ଦାପ୍ରଶଂସାକୁ ଏଡ଼ିଦେଇଦେବ; କିନ୍ତୁ ସେଇ ‘ଯା’ ଦିନେ କହିବ ଆଲୋ ‘କା’ ଶୁଭର କାହୁଁ ତ, ଶାଶୁ ମନ୍ଦବେଳକୁ ଗୁଣ୍ଡରେ ବୁଦିଏ ନିର୍ମାଳ ପାଣି ଦେଇପାରିଲୁ କି ?

ଜନମକଲ ମା ! ଦିନେ ପୁଣି ସେଇ ସ୍ଥାନୀ ଓଲଟି କହିବେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଶାଶୁ କାହାର ଜନମ ହୁଏ ନାହିଁ । କାହାର ସେବା କରିବ ?

ଲଳିତା ଉଠି ବସିଲା । କେଶବାସ ଫିଟିପଡ଼ୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଘୁଣ୍ଟିଯାଇଛି ମଥା ଉପରର ବଳୁଳ ପଙ୍ଖା ପରି । ଦି’ପହର ଖରା ଘର ବାହାରେ ଉପହାସ ‘କରୁଛି । କାଉ ଦି’ଟା ରଡ଼ି ଗୁଡ଼ିଲେଣି । କ’ଣ ତେଣେ ହୋଇଗଲା କି ?

ଲଳିତା ଠିଆହେଲା । ଝରକା ପାଖକୁ ଯାଇ ପଦାକୁ ଚାହିଁଲା । ନରୁପାୟ । ଶୁଭଲ, ସେ ରାତିରେ ଫେରିବେ । ରାତି ପାହୁଲେ ସମସ୍ତେ ଗ୍ରାମକୁ ଯିବେ । ଶାଶୁ ଏତେଦିନ ବହୁଲେଣି, ଆଉ ଦିନଟିଏ ଅବଶ୍ୟ ବହୁବେ । ଠାକୁରେ ଏତକ କରନ୍ତୁ ।

ମନ ଖରାପ ହେଉଛି । ଘରେ ଏକା ରହି ଛଟପଟ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଭଲ ଛବି ଅସିଛି, ଅସ୍ପଷ୍ଟ ! ଦେଖିଆସିଲେ ମନର ଅବସ୍ଥା ବଦଳିବ । ମନୋରଞ୍ଜନ ଫଟୋଗ୍ରାଫର ନ ଆସିଲେ ନାହିଁ । ଫୋନ୍ କଲେ ଅନୁବାଦ ଆସି ନେଇଯିବେ ।

ପାଖରେ କିଛି ଜାଣି ବସିଛି । ରାତି ଧିରେ କି କାଳୀ ଗାୟତ୍ରୀ ରହି ରହି ବୋବାଳ ଗୁଡ଼ିଛି ଭାର ସିଲକୁ । କନକୁ ବରକ୍ତ ଲାଗିଲା । କୁଆଡ଼େ ଗଲା ଗଲିଆ ସଥର, ଗାରି ଆଗରେ କେରାଏ କୁଟା ପକାଇଦେଲେ ସେ ଗୁମା ହୁଅନ୍ତା ! ତା’ ରଖିରେ ଭାଉଜଙ୍କର ନିଦ ଶୁଣିଯିବ ।

କନ ଧୀରେ ଧୀରେ ପଲଙ୍କ ଉପରୁ ଉଠିଲା । ମଶାଟି ଟେକି ପଦାକୁ ଆସିଲା । ଝରକା ବାଟେ ବାହାରଟା ଦିଶୁଛି । ଉଜୁଳ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ । କାହାର ସ୍ବର ଶବ୍ଦ ନାହିଁ । ରହି ରହି କାଠହଣା ତଡ଼େଇର ଠକ୍ ଠକ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଛି । କେକାଣି କାହିଁକି ଆଜି ଭର ଲାଗୁଛି ।

ବାହାର ପାଖର ଝରକା ଦି’ ଫାଳ ଆଉଜେଇ ଆଣିଲା । ଆଲୁଅ ତେଜିଲା । ମଶାଟି ଅଳପ ଟେକି ପୁଣି ଚାହିଁଲା ନିଦକାର ମୁହଁକୁ । ନିଦରେ ସେ ଶୋଇଛି । ଘନ ଘନ ନିଶ୍ବାସ ଶୁଣାଯାଉଛି । ଯେତେ ଦେବାଦେବୀ ଏ ସଂସାରରେ ଅଛନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁମରଣ କଲା । ତା’ର ପ୍ରାଣ ଲେଟିପଡ଼ିଲା ସଭିଙ୍କର ଆଶ୍ୱାନ ତଳେ । ମନ ଗୁହାରି କଲା, ମୋ

ଭାଉଜକୁ ଭଲ କରିଦିଅ । କାହିଁକି ଅନସୂତ ଏ କଷ୍ଟ ଦେଲ ? ମାଟ୍ଟକୁ ଯେ ମ ନ କହେ, ତା ଉପରେ କ ଦାଉ ସାଧୁଛ ?

ଆଠ ମାସ ପୁର ନଅ ମାସ ସରବାକୁ ବସିଲା । ଅସଳ ମାଇସୀ, ତଥାପି ମନ:କଲେ ମାନବେ ନାହିଁ, ନସର ପସର ହେଇ ସବୁ ପାଇଁ ନଜେ କରିବେ । ସକାଳୁ ଶୁଦ ଅଧରାଏ ଶାଶୁଙ୍କ ସେବା । ଜନମକଲ ପିଲାଙ୍କର ସେବା କେହି ଏତେ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ହାତରେ ଖୋଇଦେବେ, ଗଣା ଆଉଁସା, ସଫାପୁରୁଷ ସବୁ କରିବେ । ଜଳର ଶିଧିପିଆର ଠିକଣା ନାହିଁ । ଶୁଦ ଅନନ୍ତା ହୋଇ ନାଶି ବସିବେ । ଦେହ ଆଉ କେତେ ସହନ୍ତା ? ନଜେ ପଡ଼ିଲେ ।

ଗାଆଁ ମାଇସେ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । କିଏ କହୁଲା ଲଳିତା କଟକରୁ ବାଣ ପେଶେଇଛି, କାନ୍ଦିଶିକା ଶର, ନୋହଲେ ଭଲ ମାଇସୀଟା ଆତପାତ ହେଉଥିଲା, ହଠାତ୍ ସକାଳୁଟାରୁ ଲହୁଲହୁଣ ହୋଇ ବସନ୍ତା କାହିଁକି ? ଶୁଲ ନାହିଁ, ପିଲ ଜନ୍ମ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ, ବେଳ ବି ହୋଇନାହିଁ, ବାଣ ଛଡ଼ା ଅଉ କିଛି ନୁହେଁ !

ଗୁଣିଆ ଝାଡ଼ିଯାଇଛି । କରାଗଜ ଓଷଧ ଦେଇଛନ୍ତି । ମହାଦେବଙ୍କ ପଣ୍ଡା ଆସି ବେଳପନ୍ଥ ପାଣି ଛୁଷ୍ଟ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଭୟ ନାହିଁ । ତଥାପି, କନର ମନ ଦକ ଦକ । ଦେବାଦେବଙ୍କ ପାଖରେ କେତେ ମାନସିକ କଲଣି, ସବୁ ଭଲ ହୋଇଯିବ ସେ ।

ପୁଣି ସେଇ କାଳି ଗାଈ ରଡ଼ି ଗୁଡ଼ିଲଣି । ନଂ ଗୁଣିବ । କୁଆଡ଼େ ଗଲ ଗଲା ? କନ ଆଉଜା କବାଟ ମୁକୁଳା କଲ । ଶବଦ ହେଲା । ମଶାରି ଭିତରୁ ଶାଣ ଦୁର୍ଗଳ ସ୍ଵରରେ ତାକ ଗୁଡ଼ିଲ ନଈକା, କନ !

କ'ଣ ଭାଉଜ ?

କନ ପଲଙ୍କର ପାଖକୁ ଆସିଲା, ମଶାରି ଅଳପ ଟେକିଲା । ନଈକା ଉଠିଲଣି । ବଳବଳ କରି ଚାହିଁଛି । କାହାକୁ ଯେପରି ଖୋଜୁଛି ।

ନା, ସେ ଆସି ନାହାନ୍ତି । କାଲେ ଡେରି ହେବ ବୋଲି ଲୋକ ହାତରେ ଶୁଦ ପାହାନ୍ତାରୁ ଚଠି ପଠାଇଥିଲା । ଶୁଦ ପାହାଲେ ଦୁଇଦିନ ହେବ । କାହିଁକି ସେ ଆଇଲେ ନାହିଁ ? ଦେହ ଭଲ ଅଛି ତ ? ଲୋକ ଏକସାଏ ଫେରିନାହିଁ କାହିଁକି ? 'କା'ର ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ କି ?

ମନ ହେଉଛି ପାଖକୁ ଧାଇଁଯିବ । ଏତକବେଳକୁ ତା'ର ଦେହ ଖରାପ ହେଲା । ମୁଣ୍ଡ ବୁଲୁଉଛି । ଗୁଡ଼ି ଅରୁଛି । ପେଟ ଭିତରେ ପିଲଟା କଲବଲ ହେଉଛି । ଆରେ, ବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ କିଏ ଅଛି ? କନ ତ ଏଇଠି । ପିଲକୁଆବାଲା ସୁମିତ୍ରା, ଗୁଡ଼ୁର ଗାଡ଼ିର ପିଲଗୁଡ଼ାକୁ ଘରେ ଗୁଡ଼ି ବୁଢ଼ାଙ୍କର ସେବା କରିବାକୁ ଧାଇଁଅସିଛି । ଅଲୁଗା ବାଲୁଣ । ଭଲଦିନେ ବୋଉ ତା ଉପରେ ଚଢ଼ିଚଢ଼ି ହୁଅନ୍ତି । ଜାଣିକରି ତ ସେ ବେମାର !

ଆଉ କେହି ପାଖକୁ ଆସୁନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଶାଶୁଙ୍କର ଶନ୍ଦ୍ୱିତ । ଖୋଜୁଛନ୍ତି, ଅଶ୍ରୁର ଝରର ପାଇବେ । ଜା' ମାନେ ଆସି ଆହା ଉଡ଼ୁ ହୋଇ ଗଲେଣି । ଶୁଭ ମନାସିଲେ, ଏଇଥର ବୁଢ଼ୀ ମୁକ୍ତ ପାଇଯିବେ, ଆହା କେତେ କଷ୍ଟ ପାଇଲେଣି, ପାତଳ ପତର ।

ମୁକ୍ତ ପାଇଯିବେ ? ମନକାମନା ପୂରଣ ହେବ ନାହିଁ ? ସବୁ ତପସ୍ୟା ତାଙ୍କର ବ୍ୟର୍ଥ ହେବ ?

କଟକରୁ ସେମାନେ ଆସିଲେ ନାହିଁ ? ବୁଢ଼ୀ ସୁଅ ମୁହଁ ଦେଖିବେ ନାହିଁ ? ସତେ ସେ ଚାଲିଯିବେ ? ମନକାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ନାହିଁ ?

ପିଠି ଆସିପୁଛ କଳ ।

କଳ ନେ—

କଅଣ, ଭାଉଜ ?

ବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ କିଏ ଅଛି ?

ସୁମିତ୍ରା ଭାଉଜ, ପାଲୁଣୀ । ସେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ଠୋ ଠୋ କଥା କହୁଛନ୍ତି, ଓଷ୍ଠଦ ଖାଉଛନ୍ତି । ପିଇବାକୁ ସାଗୁପାଣି ଦେଲେ ଡକଡକ କରି ଡୋକିଦେଉଛନ୍ତି । ସେ ଭଲ ହୋଇଆସୁଛନ୍ତି, ଚନ୍ଦ୍ରା କର ନାହିଁ । ମାଗିକର ଅଳରସ ଖାଉଛନ୍ତି ।

ମିଛ କହୁଛ ।

ଆଖି ଭୁଲୁଛ ।

ନନ୍ଦକା ରୁଲ ହେଲା । ମନରେ ଆସିଲା ଅଶ୍ରୁର ଭାବନା, ଘାସର ତେଲ ସରଥାସିଲା କି, ସଲିତା କଳ୍ପୁଛି, ଲଭିଯିବ ? ଏ, ସତେ ଲଭିଯିବ ? ସୁଅ ମୁହଁ ଦେଖିବେ ନାହିଁ, ସପନ ସତ ହେବ ନାହିଁ ?

ନନ୍ଦକା ବିଚଳିତ ହେଲା । ଖଟ ଉପରୁ ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇଲା ।

ଏ କଅଣ କରୁଛ ?

ବୋଉଙ୍କୁ ମୁଁ ଦେଖିବାକୁ ଯିବି । ମୋ ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ଦୁଇଦିନ ହେଲେ ବଜ୍ରାରେ ପଡ଼ି ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ । ଦି'ଦିନ ହେଲା ତାକୁ ମୁଁ ଦେଖିନାହିଁ କଳ, ମତେ ସେ ଖୋଜୁଥିବେ । ତମେ ଖାଲି ଟିକିଏ ମୋର ହାତ ଧରି, ମୁଁ ଚାଲିଯିବି ।

ଛ, ଅଟ୍ଟ ଘୁଅନା, ମୋ କଥା ମିଛ ମଣ ନା, ସେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ସନ୍ତୁବେଳେ ପାଲୁଣୀର ହାତ ଧରି ସେ ତମକୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଥିଲେ । ତମେ ଖୋଇଥିଲ । ତମ ମୁଣ୍ଡ ଆସିଥିଲେ, ଗେଲ କଲେ, ଫେରିଗଲେ ।

ସତେ କଳ ?

ନନ୍ଦକାର ମୁହଁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେଲା, ଓଠରେ ହସ ଚଢ଼ିଲା । ଗୋଲ କଲେ ? ସେ ଜାଣି ପାରି ନାହିଁ । ଶୋଇଲାବେଳେ ଏମିତି ସେ କେତେ ଗୋଲ କେବେ କରୁଥିବେ, ନଅ ବରଷ ହେଲା, ଲୁଚି ଲୁଚି । କେହି ଦେଖି ନାହିଁ କାହାକୁ ସେ ଜଣେଇ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ନିଜେ ନନ୍ଦକା ଜାଣି ପାରି ନାହିଁ । ଆଖି ମେଲି ଚାହିଁଲେ, କେତେଥର ଦେଖିଲେ, ଶାଶୁ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ହସହସ ମୁହଁରୁ ଅମୃତ ବଜନ ବାହାରୁଛି, ଉଠିବୁ ନାହିଁ କି ମା, ମୁଣ୍ଡ ବାନ୍ଧିବୁ ନାହିଁ ? ଖାଇବୁ ନାହିଁ ?

ମିଛ ମଶୁରୀ ତମ ବାଁ ଗାଲରେ ହାତ ମାରୁନା, ମନକଲେ ନାଲ ଲାଗିଥିବ । କହ ହସିଲା ।

ମେଢ଼କି ମୋ'ର ଗଉରବ ଲେ କହ, ହାତ ମାରିଲେ ଡ଼ା ହୋଇଯିବ । ଆଉ ଗାଲଟି ଖୋଲି ପଡ଼ିବୁ ଭାରିକ !

ତମ ଭାଇ କଅଣ ଆସିବେ ନାହିଁ କି ? ରାତି ଅଧରେ ଦିନେ ଦିନେ ସେ ଆସି ପହଞ୍ଚନ୍ତି । ଲଳିତା ବି ଆସୁଥିବ ।

ଗୋଲ କରିବ କି ?

ଥଉ, ଡ଼ା ହେବ ରୂମ ସଫଳ ସମ୍ପଦ ।

କହର ଆଖିରେ ଲୁହ । କହୁଲା, କେବେ କ'ଣ କହିଥିଲା, ମନେ ରଖିଛ, ଅଭିମାନ କରିଛ ? ମୁଁ ଗୋଲ କରିବି ।

କହ ନନ୍ଦକାର ମୁହଁକୁ ନୁଆଁଆଣିଲା । ତାର ଆଖିର ଲୁହକୁମା ନନ୍ଦକାର ହାତରେ ପଡ଼ିଲା ।

ନନ୍ଦକା ମୁହଁ ଚାଲି ଖଟରୁ ଓହ୍ଲାଇ ତଳେ ଉସ୍ତୁହେଲା । କହୁଲା, ମୋ ହାତ ଧରି ଚାଲ, ମୋତେ ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ ନଅ । ମୋ ଦେହ ଭଲ ହୋଇଗଲାଣି ।

ତମେ ଖଟ ଉପରେ ବସିଥା, ମୁଁ ଆଗ ଦେଖି ଆସେ ସେ ଶୋଇଛନ୍ତି କି ଚେଇଁଛନ୍ତି । ଶୋଇଲା ରୋଗୀକୁ ଉଠାଇବା ଭଲ ନୁହେଁ ।

ନନ୍ଦକାର ହାତ ଧରି ପଲଙ୍କ ଉପରେ ବସାଇଦେଲା । କବାଟ ଆଉଁସିଆ ଆଉ ଖଜାକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ସେ ସୁମିତ୍ରା ଆଗରେ ଗସ୍ତକରି । କାହାକୁ ଆଉଜି ବସିଲେ । ହାତମାଳ
ଦେହ, କୋରଡ଼ିଆ ଆଖି । ଗସ୍ତକରି ଭଲ ମଣିଷ ପରି, ତୋ ହାତରେ ଅମୃତ ଅଛି ନେ
ବୋହୁ, ଦେଉ ଦେଖ, ମୁଁ ଉଠି ବସିଲୁଣି । ଶୁଲକର ପଦାକୁ ଗଲୁଣି ଦିଅର ।
ମୋ ଦେହ ଭଲ ହୋଇଗଲା, ମରଣ ହେବ ନାହିଁ ନେ — ।

ଏତେ ଗପ ନା, ବୋଉ, ଶୋଇପଡ଼ ।

ନଦ ଦେଉ ନାହିଁ । ନନ୍ଦା ମୋ'ର ଅଇଲ ନାହିଁ । ସେଇ ରକ୍ଷାପୁଣି ତାକୁ
ମନା କରିଥିବ । ନନ୍ଦେ ମୁଁ ଜହର ଖାଇଛି, ଜଳପୋଡ଼ି ମଲେ କାହା ଦୋଷ ଦେବ ?

ବାଲିଟିକେ ଦେବ ?

ଆଉ । ଦିନ ଦୁଇଟାରେ ଦି ହାଣ୍ଡି ସାଗୁବାଲି ମତେ ପେଇଲୁଣି । ତୋ
ହାତରେ ଅମୃତ ଅଛି, ବୋହୁ !

ଆଉ ?

ନା । ସେଇ ମ, ଗ୍ରେଟ୍‌ସର ବିଅ, ସୁଅକୁ ମୋର ଶିଖେଇ ମଣେଇ ଜମି
ବିଲେଇଲ । ମୋ ବୋହୁଠାରୁ ସବୁ ଧନଦରବ, ଗହଣା ଗଣ୍ଡି ଓଟାରି ନେଲ । ନନ୍ଦକା
ମତେ ଲିଟେକର । ମୁଁ ସବୁ ଜାଣେ ଯେ !

ଶୋଇପଡ଼ ଟିକେ ।

ନଦ ମାଡ଼ୁନାହିଁ ।

ଓଁନା ଦେବ ?

ସେ । କେତେ ଖୋଇବୁ ? ଆଉ ଲେଡ଼ା ନାହିଁ, ଯମ ମୋତେ ଗୁଡ଼ି
ପଲେଇଲୁଣି । ବୋହୁ ମ, ଅଉ ଏ ଗାଆଁ ମଣାଣିକ ଶୁଣି ରହୁବ ନାହିଁ । ଜମି ଗଲା,
ଧନ ଦଉଲତ ଗଲା, ଶିଶୁ ଗୁଡ଼ିକ ଏ ସରର, ସେଇ ବୋହୁଟା ପାଇଁ । ସେ ଆଉ
ଫେରିବ ନାହିଁ, ନନ୍ଦାକୁ ଗୁଡ଼ିକ ନାହିଁ, ଗ୍ରେଟ୍‌ସରର ବିଅଟା !

ଠିଆ ହେଉ ବୋଉ, ଲୁଗା ପାଲଟେଇ ଦିଏ । ମତେ ଧରି ଠିଆ ହୁ ।

ପାଲୁଣୀ ମଲ କ ?

ବୁଢ଼ୀ ଲୋଟ, ସୁମେଇ ପଡ଼ିଥିବ । ହଁ, ହେଲା । ଏଥର ଶୁଅ । ମୁଁ ଗୋଡ଼
ଆଉଁସିଦିଏ ।

ଅଉସା ଟେ ଉପରେ ଟୋକେଲେ । ସୁମିତ୍ରା କୋଳରେ ଗୋଡ଼ ପକାଇ
ଆଉଁସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବହୁଳ ବୋଉ ମ, ଶୁଣିଲି, ସାଆନ୍ତେ କୁଅଡ଼େ ପୁଣି ସେହୁ
ପବନା ମଲେଇକୁ ଆଉ ଜମି ବିକିଦେ । କୋଠା କାମ ପରିନାହିଁ ।

ବନ୍ଧୁ ! ଥିଲେ ସେଇ ଭେଗ କରନ୍ତା, ନ ଥିଲେ ସେ ଦୁଃଖ ପାଇବ । ହେଲେ, ମୁଁ କାହିଁକି ଏଠି ରହୁଛି ? ଯଦି ମରଣ ହୁଏ, ଆଉ କିଏ କାହିଁକି ମୋ ମୁହଁରେ ନିଆଁ ଦେବ ? ନନ୍ଦିଆ ନ ଆସୁ, ମାଇପୀ ବୋଲଟା, ମୁଁ ଯିବି କଟକ ।

ଏ ଦେହରେ ?

ଭଲ ହୋଇଗଲାଣି । ବୋହୂ ମ, ଦୁନିଆରେ ସବୁ ମଣାଣି ସମାନ । ଗୋଟାଏ ଦେହ ଜଳଦେବାକୁ କେତେ ଜମି ଲୋଡ଼ା, କେତେ ଦୋଳ ଲୋଡ଼ା ? ସେ ଜମି ପୁଣି ସେମିତି ପଡ଼ିରହେ । କେହି ସଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଏ ନାହିଁ । ଗାଁ ମଣାଣିରୁ ଆଜୁଲେ କ'ଣ ମତେ କିଏ ଦେବ, ନା ମୁଁ ସାଙ୍ଗରେ ନେବି ? ମୁଁ କଟକ ଯିବି ।

ଅପା ?

କା'ର କଥା ଭୁଲୁଛି । ଯେତେବେଳେ ସେ ଯାଇପାରୁଥାନ୍ତା, ଗଲୁ ନାହିଁ ମୋ'ର ପାଇଁ । କେମିତି ସେ ଯିବ ? ବୋହୂ ମ, ମୋ ନନ୍ଦିକାର କିଛି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେବ ନାହିଁ ?

ଭୟ ନାହିଁ । କାହାର କେମିତି ଏପରି ହୁଏ । ନଥ ମାସ ହେଲ । ପ୍ରଥମ ପୋଖର ହେବ, ଶିଆପିଆର ଠିକଣା ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ ପରିଶ୍ରମ କଲେ, ଅନ୍ଧାର ହେଇ ଜଗି ବସିଲେ, ସେବା କଲେ । ମନରେ ରହୁଲା ଦକ । ସାହାକୁ ମୁହଁରେ ନ ଦେଖିଲେ ସାଆନ୍ତେ, ଛୁଆଖାଇ ବିଲେଇ ପରି ହୁଅନ୍ତି, ସେଇ ପୁଣି କରଛନ୍ତା ଦେଇ ରହୁଲେ । ମୁହଁଟାଣି କରି କଥା କହିଲେ ମନ ତ ଟାଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅପା ଝୁରୁଛନ୍ତି । ଆଖି ନ କାନ୍ଦିଲେ ବି ତାଙ୍କ ମନ କାନ୍ଦୁଛି ।

ମୋର ମରଣ ହେଉ ଲେ ପୁଅଟା, କୋଉ ନାତି, କି ନାଉଣୀ କାହାକୁ କେବେ ସ୍ମରଣ ନେବା କଥା ମୁଁ ଜାଣିନାହିଁ । କି ପରା ବୋହୂକୁ ମୁଁ କି ଦୁଃଖ ଦେଲି ! ମୋର ମରଣ ହେଉ ମରଣ ହେଉ । ତମେ ସବୁ ମତେ ଛଟପଟ, କଲ ବଲ କରି ଦାଉ ସାଧବାକୁ ଓଷକ ପାଣି ଦେଇ ବଞ୍ଚେଇଛ, ନା ? ଆଉ ମୁଁ ନ ଖାଏଁ, ମୋର ମରଣ ଲୋଡ଼ା ।

କୋରଡ଼ ଆଖିରେ ତତଲ ଲୁହ । ଆସା ଛଟପଟ ହେଉଛି, ବାହୁନି ଉଠୁଛି ।

ସେ କଥା କହୁନା ବୋଉ, ତମେ ଆଖି ବୁଜିଲେ ଅପାଙ୍କ ଗେହ୍ଲାପଣିଆ ଯଶସ୍ବିବ, ତାଙ୍କ ଟାଣ ଶ୍ରାବିବ । ଦ୍ଵାଦ ବଢ଼ାଇଲେ ଆଉ ସେ ସାଆନ୍ତଙ୍କ ପାଦ ଧରି-ପାରିବେ ନାହିଁ । ତମେ ଆଉଁଶୁ ତ—

ରୁ ସତ କହିଲୁ ଲେ ପୁଅଟା, ମୁଁ ମରିବି ନାହିଁ, ମୁଁ ମରିବାକୁ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଆଖି ବୁଜିଲେ ମୋ ସୁନାକଣ୍ଠେଇକି ରଙ୍ଗଛଡ଼ା ଗୋବର ପିତୁଳା ପରି ଗୋଡ଼ରେ ସେମାନେ ଆଡ଼େଇଦେବେ । ମୁଁ ବଞ୍ଚିବି । ଦେ, ଦେ ମତେ ଆଉ ପାନେ ଔଷଧ ।

ଲୁହ ଛଳଛଳ ଦରଲିଷ୍ଟ ଅଖିର ଆଲୁଅ ତେଜିଲି ଘାପବଳିତା ପରି ଜଳିଉଠିଲା ।

ଔଷଧ ପତ୍ର ଖାଇଲ, ପୁଣି ଯାଇଁ ସକାଳେ ଖାଇବ ।

ବାଲି ଦେବୁ ?

ଯାଉ ଆଉ ଘଣ୍ଟାଏ । ମୁଁ କହୁଛି ଏପାଙ୍କ ଦେହ ଟିକିଏ ବାଗେଇଗଲେ ତାକୁ କଟକ ନେଇଯାଅ । ବାଟ ଅଳପ । ସବାଣ ରହୁଡ଼ ବସୁଦ କଲେ ସେମାନେ ହାଉଲେ ହାଉଲେ ନେଇଯିବେ । କିଛି ଜଣା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଦେହରେ ଆଞ୍ଚ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଡାକ୍ତର ଅଛନ୍ତି ଶୁଣିଛି, ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିଲେ ନିହମାକେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ । ଖଲସ କରି ଯିବେ ।

ପତ କହୁଛୁ ତ, ମୁଁ ବି ସଙ୍ଗରେ ଯିବି । ହସିଲି ମୁହଁରେ ଅଭୟା ପୁଣି କହଲେ ସେଇଆ କରିବି । ଠାକୁରେ ତାକୁ ଭଲ କରନ୍ତୁ । ମୋ ଜୀବନକୁ ପାଣି ଛଡ଼େଇ ମୋ ନିନ୍ଦକାର ଜୀବନକୁ ମୁଁ ଭୁବ ମାଗିଛି । ମୋ ଗୁହାର ଠାକୁର ନିଷ୍ଠେ ଶୁଣିବେ ।

କିନ୍ତୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଘରେ ପଶିଲା । ଅଭୟାଙ୍କର କଥା ଶୁଣି ତା'ର ମନ କୁରୁଳି ଉଠିଲା । କଟକ ଯିବାକୁ ଅପା ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି । ସୁମିତ୍ରା ଭାଉଜ ବେଳ ଉଣି କାମ କରେ । ତା'ର ଗୋଡ଼ ଧରିବାକୁ କିନ୍ତୁ ମନ ହେଲା । ରାତି ପାଢ଼ିଲେ ସେ ଦି'ଝୁଣ୍ଟ ମଣିଷ ଠିକଣା କରିବ । ଘରେ ଦୁଇଟା ସବାଣ ଅଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଲେ ବାଧୁଆ ବେଳକୁ କଟକରେ ପହଞ୍ଚିଯିବେ । ସଙ୍ଗରେ ଯିବି ଗଲୁଆ ସଅର । କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଯିବି । ଟିକିଏ କଷ୍ଟ ହେବ ହଁ; କିନ୍ତୁ କଟକରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ସବୁ ଭଲ ହୋଇଯିବ । ଏ ଗାଆଁରେ ଯାହା ଭରମା ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ବଜାରି ।

କି ଲେ, ବୋହୂକୁ ମୋ'ର ଏକା ଗୁଡ଼ିଆସିଲୁ କହୁ ବୁଢ଼ୀ ଉଠି ବସିଲେ । ଗୁରିଲ ଆଖିରେ କଳକୁ ଚାହିଁଲେ ।

କିନ୍ତୁ କହଲ, ତାଙ୍କର ନିଦ ଖୁଜିଲାଣି; ସେ ଖଟ ଉପରେ ବସିଛନ୍ତି ।

ତା ବୋଲି ତାକୁ ଏକା ଗୁଡ଼ିଆସିବୁ ?

ତମ ପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ସେ ଏକା ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଛନ୍ତି । କହଲେ, ଦି'ଝୁଣ୍ଟ ହେଲା ବୋଉକୁ ଦେଖିନାହିଁ; ମୁଁ ଯିବି । ତାଙ୍କ ଦେହ ଭଲ ଅଛି । ମୁଁ ମନା କଲି । ସେ ମାରୁନାହାନ୍ତି । ମୁଁ କହଲି, ଦେଖିଆସେ, ଅପା ଶୋଇଛନ୍ତି କି ଚେଇଁଛନ୍ତି ।

ଅଭୟାଙ୍କ ଦେହରେ ନୂଆ ଜୀବନ, ନୂଆ ବଳ ସଞ୍ଚରିଲା । ସେ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । କହିଲେ, ମୁଁ ଭଲ ହୋଇଗଲି । ମୋ ହାତ ଧରି ଲୋ କନ, ମୁଁ ଜନେ ଯିବି ମୋ ମାଆ ପାଖକୁ । ସେ କାହିଁକି ଆସିବ ?

ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ଅଭୟା ଟଳଟଳ ପଦାକୁ ଆସିଲେ । କନ ଓ ସୁମିତ୍ରା ଦିହେଁ ତାଙ୍କର ଦୁଇହାତ ଧରିଲେ । ବଳିବଳେଇ ଉଠିଲା ପରି ପାଲୁଣୀ ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । ଗନ୍ଧିଆ ସଅର ଠେଙ୍ଗା ଧରି ପିଣ୍ଡାରୁ ଓହ୍ଲେଇ ଆସିଲା ଅଗଣାକୁ ।

କାଳିଗାରି ଗୁହାଳ ଭିତରୁ ହସ୍ତାଳି ଗୁଡୁହୁ । ଶୀତଳ ଜୋଛନା ନେଲୀ ଆକାଶରୁ ଝରିପଡୁଛି । ମଥାନ ସେପାଖେ ଜହ୍ନ ମୁହଁ ଛପେଇଲଣି ।

ବାଲ୍ କୋନ ଉପରେ ପ୍ରଥମ ଧାଡ଼ିର ଯାଉଁଲି ସିଟରେ ବସିଛି ଲଳିତା, କହୁ ସିଟ୍ରେ ରବି । ଛବି ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ । ଅଖି ଆଗରେ ଧଳା ପରଦା । ଚାରଟିଏ ବି ସେଥିରେ ପଡ଼ିନାହିଁ । ବାଜିକରର କୁହୁକ କାଠି ଛୁଇଁଲା ପରି ସେଇ ଛୋଟ ଗୁଣ୍ଠକୋଣିଆ ସଫେଦ ପରଦା ଉପରେ କେତେ କଅଣ ଦୃଷ୍ଟିଯିବ ଅନ୍ଧାରରେ । ଅଲୁଅ ଜଳବ, ପୁଣି ଆଖି ଆଗରେ ଦିଶିବ ସେଇ ଧଳା ପରଦା ।

ତା'ର ଉପରେ ଠିଆହେବ ଆକାଶର ମଥାନଲଗା ସବୁଜ ପଟ୍ଟ, ସୀମାହୀନା ଜଳ ସମୁଦ୍ର, ବସିଣ୍ଡି ପ୍ରାନ୍ତର, ଧୂସର ମରୁଭୂମି, ଗୁଳୁଗୁଳୁଗାମିନୀ ତଟିନୀ, ଜଳବହୁଳ ମୁଖର ନଗରୀ, ଛବିଳ ପଲ୍ଲୀ, ଘୋର ଅରଣ୍ୟ, ପଶୁପକ୍ଷୀ, ମନୁଷ୍ୟ । ଭୁଲ ଅଘାତ, ତଳନ୍ତ ଦର୍ଶିମାନ ଓ ଧାରଣାର ଭବିଷ୍ୟତ । ଜନମ, କର୍ମ, ରାଗରାସ, କୌତୁକ, ଆଶା ଦୁଃଖ, ପ୍ରେମ ଓ ବିଫଳତା, ହଜନ, ମରଣ ଅଥବା ମିଳନ ଓ ହାସ୍ୟ ।

ଆଲୁଅ ଜଳବ, ପୁଣି ସବୁ ହେବ ଶୂନ୍ୟ, ଧଳା ପରଦା ।

ଲଳିତା ଚାହିଁରହୁଛି । ଏବେ ବି ଦେହ ଅଭିଭୂତ । ସେ ସୁସ୍ଥ ବୋଧ କରୁ ନାହିଁ । ମନେ ହେଉଛି, ଯେପରି ସମସ୍ତଙ୍କର କରୁଣା ଗୁହାଣୀ ତା'ର ଉପରେ ନିବଳ, ଯେପରି ତାର ଅଙ୍ଗର ବାସରେ ସମସ୍ତେ ମୁଗ୍ଧ । ଏକଥା ସେ ଚାହୁଁଥିଲା, ସେଇଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ସେ ଅଧିକାଂଶ ଥର ସଜାଇଥିଲା । ଦେହରେ ଆବୃତ କରିଥିଲା ସୁଖୀନ ବସନ । ମୂଲବାନ ଗହଣା ମଣ୍ଡିଥିଲା ଅଙ୍ଗରେ । ଏସେନ୍ସ ଛୁଆଁଥିଲା ପିନ୍ଧିଲା ଶାଢ଼ୀରେ । ଦର୍ପଣରେ ନିଜକୁ ଦେଖି ସେ ଜନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା, ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ଫୋନ କରିଥିଲା ଅତନୁବାବୁକୁ । ଫଟୋଗ୍ରାଫର ମନୋରଞ୍ଜନ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରିଥିଲା । ଅପେକ୍ଷା କରି କରି ସେ ଆସିଲା ନାହିଁ, ଗୁରୁ ଫଟୋଗ୍ରାଫରଟା !

ଭଲ ଲଗୁନାହିଁ । ଦେହ ଥରୁଛି । ଅତନୁବାବୁ କେତେ ଆଗ୍ରହରେ ସାମନା
ସିଟ୍ କବାଟ ଖୋଲିଦେଲେ । ହସି ହସି ଲଳିତା ପଶିଲା ନୂଆ କାର୍ରେ । ରବି ପାଇଁ
ପଛ ସିଟ୍ ।

ଅତି ଭଲ ମଣିଷ ସେ ଅତନୁବାବୁ, ସ୍ବାମୀଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । କଥାକଥାକେ
ହସ, ପରହାସ । ନିଜେ ସେ ମଟରଗାଡ଼ି ଚଳାଉଛନ୍ତି । ଦେହକୁ ଦେହ ଲଗୁଛି ।
ସଙ୍କୋଚ ନାହିଁ । ଦୂରେଇ ବସିବାର ଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟ ଲଳିତାର ନାହିଁ । ଦୁଇଟି ମୁହଁ
କେତେଥର ପାଖେଇ ଆସିବୁ । ଝିମେଇ ଉଠିବୁ ଦେହ । କାର୍ ଅମିଛି । ଶିଶୁ ପ୍ରଶିଷ୍ଟରେ
ବିଜୁଲର ଚମକ ଛୁଟାଇ ଲଳିତାର ହାତ ଧରି ସେ କାର୍‌ରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛନ୍ତି ।
ବାଟ କଡ଼ାଇ ଆଗରେ ଚାଲିଛନ୍ତି । କୃତକୃତ୍ୟ ହୋଇ ବସାଇଛନ୍ତି ବନ୍ଦ୍ୟ
ସିଟ୍‌ରେ ।

ଅତନୁବାବୁ ସିନେମା ଘରର ମାଲିକ୍ । ସେ ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ହସାବପତ୍ତି ତନ୍ତ୍ରୀ
କରି ପୁଣି ଫେରିଆସିବେ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ।

ଧଳା ପରଦା ଉପରେ ଲଳିତାର ଆଖି । ମନ ଭ୍ରମୁଛି ନିଜର ଅନ୍ତର ଭିତରେ ।
ନୂଆ ଅଭିଜ୍ଞତା । ସେ ବିବାହିତା । ସେ କୁଳବଧୂ । ପର ପୁରୁଷ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ନିଶ୍ଚଳାରେ
ପାଇଛି, ଜୀବନରେ ସ୍ବାଧୀନ ଅର । ସେ ବସୁଧା, ବିବାହିତ, ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନର ପିତା ।
ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନର ପିତା ହେବାକୁ ବସିଛନ୍ତି । ପାଟଣା ପରି ସୁନ୍ଦର ପତ୍ନୀ ସେ
ବି ତରଳିଛନ୍ତି । ମୁହଁର ଶ୍ଵା ଓ ଦେହର ପରଶ ମନର ମୋହକୁ ଧାରେ
ପକାଇଛି ।

ଆଉ ନିଜେ ଲଳିତା ?

ସ୍ବାମୀ ପୁରୁଷ ଫେରୁଥିବେ । କେଜାଣି ବା ଫେରିଯାଉକେଣି । ଘରକୁ
ଫେରିଯିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ସିନେମାର ଛବି ଦେଖିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଦେହ ଥରୁଛି ।
ଅତନୁବାବୁ ପୁଣି ଆସିବେ କହୁଛନ୍ତି । ସୁପୁରୁଷ ! ରାଜପୁତ୍ର ! ସମସ୍ତେ ତା'ର
ଆଡ଼କୁ ଏମିତି ଅନେଇ ରହୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? କେତେବେଳେ ଆଲୁଅ ଲିଭବ ?
କେତେବେଳେ ଅଗଣନ ଦୃଷ୍ଟିର ଅଭାବ ପ୍ରଶ୍ନର ଖବରରୁ ସେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା
କରିବ ?

ଆଲୁଅ ଲଭିଲ । ଧଳା ପରଦା ଉପରେ ଚଳନ୍ତା ଛବି ।

କହ ସେ ଦେଖି ନାହିଁ, ଶୁଣିନାହିଁ, ବୁଝି ନାହିଁ । ମନ ଯାଇ ନନ୍ଦକା ପାଖରେ । କେତେ କଥା କହିବୁ, ଶିଖାଇବୁ ତାର ‘ସା’,—ଆଲୋ ‘କା’ ସବୁ ଝିଅଙ୍କର ଏକା ଦେହ ଲେ, ସମସ୍ତେ ଏକଥା ଜାଣନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ସ୍ବାବରୁ ଲଙ୍ଗୁଳୀ କି ଅଧଲଙ୍ଗୁଳୀ, ସେମାନେ ଓଲମ୍ପୀ, ଯୁଗଳିଆ, ତାଙ୍କୁ କହିବ ଅସାବଧାନ । ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରିଦେବ । ଯେଉଁମାନେ ଜାଣି ଜାଣି ଅଧଲଙ୍ଗୁଳୀ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନେ ଅଲଙ୍ଗୁଳୀ, ଦେହ ଦେଖାନ୍ତି ନାହିଁ, ମନର ଆବେଶ ଖୋଲନ୍ତି । ହୁ ସେଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ । ସେମାନେ ଅସନା, ସେମାନେ ଅଭଦ୍ର । ସେମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା କରିବାର ପଣ ଉଠେ ନାହିଁ ।

‘ସା’ ମନେ ପକାଉଛୁ । ଗାଆଁରେ ବସି ମୁହଁ ଶୁଖାଇ କହୁଛୁ, ପାଇଲୁ ‘କା’ ଦେଖିଲୁ ତ ? ଅତନୁବାବୁ ତୋ ହାତ ମୁଠାଇ ଧରିଲେ, ମନର ଅପବିତ୍ର ସ୍ବାସା ମାରବନେ ଲୋଡ଼େ କହିଲେ । ବାରଣ କରିପାରିଲୁ ? ବାଧା ଦେଇପାରିଲୁ ? ଏତେ ଲୋକ ତୋ ମନର ଲଙ୍ଗୁଳା ସ୍ବାସନକୁ ଅନେଇ ରହିଛନ୍ତି । ହୁ ତ ଧରିବାକୁ ମନ କରୁଛନ୍ତି । ସୁଯୋଗ ଲେଉଟୁଛନ୍ତି । କାହାକୁ ତୁ ବାଧା ଦେବୁ କହିଲୁ ?

ସେଇକି ଥାଉ । ପଛେଇ ଥା ।

କୁଳଦଧୁ ରୁ, ସିନେମା ଛବିର ତାରକା ନୁହଁ । ଦେହ ମୁହଁ ଖୋଲି ନାଟ କରି, ପରପୁରୁଷ ମନରେ ଯୁଗଳ ଜଗାଇ, ରକତ ଚତାଇ, ପଇସା ଭେଇ ସେଟ ସେଟିବୁ ?

ପରଦା ଉପରେ ଅଛୁଆରିକା,—କୁଳକୁଳୁ ତଟିମ ତଟ, ନିରୋଳା ନିଶିର ଜୋଛନା ଜୁଆର, ପ୍ରେମିକାର ଅଭିସାର । ଡରିଡରି ଅରିଲ ଚାଲି । ଆତପକା ଖୋଜିଲ ଥାଣି । ବୁଦା ଉଦ୍‌ଘାତରେ ଲୁଚିଛୁ ପ୍ରେମିକ, ହସୁଛୁ ।

ଭଲ ଛବି ନୁହେଁ ?

ସ୍ବରସ୍ବର କଥା କାନରେ ବାଜିଲ, ନିଶ୍ବାସର ଧକ୍କା ଗାଲରେ ।

ତମକି ଉଠିଲ ଲଳିତା । ମୁହଁ ବୁଲଇ ଦେଖିଲ । ଅନ୍ଧକାର ହେଲେ ବି ଚିହ୍ନିପାରିଲ, ଅତନୁବାବୁ ! ମୋ ପାଖରେ ବସିଛନ୍ତି । ସେ ଘୁଞ୍ଚିଆସିଲେ । ଦେହକୁ ଦେହ ଲଗିବୁ । ଅନଳ ଶିଖା ।

ଭଲ ଲଗୁଛି ?

ପାଟିରୁ ବାହାରିଲ, ହଁ ।

ଛପିଛପିକା ଟିପେଇ ଟିପେଇ ଚାଲି । ପଛଆଡ଼େ ଥାଇ ପ୍ରେମିକ ଥାଣି ବୁଜି ଧରିଲ ଅଛୁଆରିକାର । ପ୍ରେମିକର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହସ ।

ଲଳିତାର କଅଁଳ ହାତ ଅତନୁଙ୍କର ଦୁଇଟି ହାତ ମଝିରେ ବନ୍ଦୀ । ସେ ଟାଣି ନେଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ଜାଣେ ନାହିଁ କାହିଁକି ।

ଧଳା ପରଦା ଉପରେ ଦର୍ପଣ ଖବଙ୍କର ଲୁଚକାଳି ଖେଳ, ଗୋଡ଼ିଆଗୋଡ଼ି ଲଳିତାର ଆଖି ଆଗରେ କେବଳ ଶୁଣିଯାଉଛି । ମନରେ ଧରି ହେଉ ନାହିଁ । ଅତନୁଙ୍କର ଗୋଟିଏ ହାତ ଉପରେ ତାର ହାତ । ତାଙ୍କର ଆଉ ହାତଟି କଅଁଳ ହାତକୁ ସାରିଲୁଛି । ଲଳିତାର ମନ ସେଇଠି ।

ସେ ଚିତଳିତ, ସେ ହତଭମ୍ବ ।

ଅଭିସାରିକା ଧରାପଡ଼ିଛି । ପ୍ରେମିକର ହାତରେ ତା'ର ପଣତ । ଝିନ ବାସ ହୁଗୁଆସୁଛି । ଆଉ ସେ ପଳାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଭ୍ରମର ପାଖେଇ ଆସିଛି । ଲଜ୍ଜାବତୀ କୁସୁମର ମୁହଁରେ ମୁହଁ ଲଗାଇଛି । ଗୁହୁରିଉଠିଛି ।

ମେଢ଼ାର !

ଅତନୁବାବୁ କହୁଛନ୍ତି ।

ଲଳିତାର ମୁହଁ ପାଖରୁ ଘୁଞ୍ଚିଯାଉଛି ତାଙ୍କର ସଫଳ ଆନନ । ହାତରୁ ହାତ ଖସିଆସିଛି । ସେ ଉଠିଲେଣି ।

କନ୍ଦଲେ, ତମକାର ଛବି, ଦେଖନ୍ତୁ । ଇଣ୍ଡୋରସ୍ ଡେରି ଅଛି । ମୁଁ ଆସୁଛି ।

ଗୁଲିଗଲେ ।

ପୁଣି ସେ ଆସିବେ ?

ଦେହ ଅରୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଘୁରୁଉଛି । ଧଳା ପରଦା ଉପରେ ଖେଳ ଦେଖିବାକୁ ଆଉ ତାର ସାହସ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧାର ଆସିବାର ଅଭିନୟ ପାଇଁ ସେ ଆଉ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହେଁ । ଯେଉଁଠି ଶୁଣିଛି । ଏ ପୁରର ନକଲ ଲଜ୍ଜାଳୀ ମେନକା ସ୍ୱାର୍ଥୀନ ହୋଇ ଉଡ଼ିବାର ପରାଉବ ପାଇଯାଉଛନ୍ତି ।

ଦୂର ମୋହନରୁ ତଳା ଗୁଡ଼ିଛି ତାର 'ସା',—ସେତିକି ଆଉ 'କା', ଫେରିଆ ମୋ କୋଳକୁ, ଆଉଁସିଦେବ, ଦେହରୁ ପୋଛିଦେବ ଉଦ୍ଦେଶନାର ଝାଲ, ଗାଲରୁ ଲିପ୍ତକଦେବ କଳଙ୍କର ଦାଗ । ଫେରିଆ; ଫେରିଆ ମୋର 'କା', ମନରୁ ତୋ'ର ଧୋଇଦେବ ଆଧୁନିକତାର ଆକଳତା । ଓଠ ମୋର ଉପାସ ଅଛି ଲୋ, ଖେଳଟିଏ ତତେ କରିବ ।

ଲଳିତାର ଦୂର ଆଖିରୁ ଦି ଧାର ଲୁହ ଝରିଆସିଲା ।

ଇଞ୍ଜାରସଲ୍ ଡେରି ଅଛି ।

ସିନେମାଘରର ବାହାରେ ଲୋକ ଭିଡ଼ । ଆଉ ସୋ ପାଇଁ ଟିକଟ୍ କଣିକାକୁ
ସମସ୍ତେ ବ୍ୟାକୁଳ । ଲୋକେ ଆସୁଛନ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ର ଫେରୁନାହାନ୍ତି । ଶକ୍ତୀ, ମଟର କି
ସୋଡ଼ାଗାଡ଼ିଟିଏ ଆଖିରେ ପଡ଼ୁନାହିଁ । ଲଳିତାର ମନେ ହେଉଛି, ଉତ୍କଳ ଆଲୁଅରେ
ସମସ୍ତେ ତା'ର ଆଡ଼କୁ ଆଗ୍ରହଭରା ଆଖିରେ ଅନାଉଛନ୍ତି । ଅତନୁବାବୁ ଯେଉଁ ଅଭିନୟ
କଲେ, ସମସ୍ତେ ସେଇଆ କରିବାକୁ ଆଗ୍ରହ ।

ଦୋଷ ସେମାନଙ୍କର ନୁହେଁ, ଦୋଷ ତା'ଆର ।

ରବି କହୁଲା, ହେଇଟି, ମନୋରଞ୍ଜନବାବୁ ।

ଲଳିତା ଚାହିଁଲା । ସେ ଗୋଟାଏ ଶକ୍ତୀ ଉପରକୁ ଉଠିଲେଣି । ଡେରି କଣ ସେ
ଆସନ୍ତି, ଅଗରୁ ଚାଲିଯାଆନ୍ତି । ସେ ତାର ଅନୁରୋଧ ରଖିନାହାନ୍ତି ।

ଡାକିବି ଅପା !

ଯାଉନୁ ସେ, ତୁ ଖଣ୍ଡେ ଶକ୍ତୀ ଡାକ ଆଣ ।

ଲଳିତା ଫେରୁଛି । ପାଖରେ ରବି ବସିଛି । ଜାଲିପରି ଲଗୁଛି ତାର ଜନମ,
କୁଆଁ କୁଆଁ ରଖି । ଗୋଡ଼ରେ ପକାଇ ସେ ରବିକୁ ତେଲ ହଳଦୀ ଲଗାଇଦିଏ ।
କୁଲୁକୁଲିଆ ଟିକି ପିଲଟାକୁ କୋଳରେ ପୁରାଇ ଶୁଏ । ସେଇ ଏବେ ବଡ଼ ହୋଇ
ଆସୁଛି । ପାଖରେ ସେ ବସିଛି । ସିନେମା ଦେଖା ଆଗ୍ରହ ତାର ଶକ୍ତିଛି ।
ପରୁଣିବାକୁ ତାର ସାହସ ହେଉନାହିଁ । କୈଫିୟତ ଦେବାକୁ ଲଳିତାର ମନ
ହେଉଛି ।

ଭଲ ଖେଳ ନୁହେଁ ରେ ରବି, ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଚାଲେଇଲା ।

ବୁଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁ ଅଜଗରସାପ ଲୁଚିଥିଲା, ସେ କ'ଣ ତାକୁଧରି ଗିଳିବ, ଅପା ?
କାହାକୁ ?

ସେଇ ଫୁଲେଇ ଝିଅଟାକୁ ମ, ଅପା !

ଧରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆଉ ସେ ବାପ, କୋରତ ଭିତରୁ ମୁହଁ କାଢ଼ି ଯେ ଅନେଇଁ ଅନେଇଁ ଜିଉ
ଚାହୁଥିଲା ? ସେ କଣ ସେ ଫାଜିଲ୍ ଟୋକାଟାକୁ ଧରି ଖାଇବ ନାହିଁ ?

ଫାଜିଲ୍ କାହିଁକି କହୁଛି ?

ଆଉ କଅଣ କହୁବି ଅଭଦ୍ର ?

କାହିଁକି ?

ଝିଅଟିର ଲୁଗା ଧରି ସେ ଟାଣିଲା, ଏତେ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି !

ଲଳିତା ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ପଶତ ଟାଣିଲା । ଆରେ, ଛୁଆ ଗୁଣ୍ଡେକ ରବି, ତାର ବି ଭଲମନ୍ଦ ଦୁର୍ବିବାର ଶକ୍ତି ହେଲଣି ? ମଣିଷର ଚଳନର ବିଭିନ୍ନ ଭଙ୍ଗୀକୁ ଜନସି, ସମାଜର ଗୁଡ଼ାଣୁ ନୈତିକତାର କପଟି ପଥରରେ ପଶାକ୍ଷୀ କରି ଭଲ ଓ ଭେଲ ବାବୁବାର ଧାରଣା ତାର ଟିକିମନରେ ଅକ୍ଷୁର ଆସିଲଣି ?

ଲଳିତା ଦ୍ରୁସି ଦ୍ରୁସି କହିଲା, କୋରଡ଼ ଭିତରୁ ବାଦ ବାହାରିବ, ଛପି ଛପି ଯିବ, ପଛରୁ ସେ ଆଖି ବୁଜି ଧରିବ ନାହିଁରେ ରବି, ଝାମ୍ପ ମାରି ହିଅଟିକୁ ଆଗ ଗୋଡ଼ରେ ଜାକି ଛୁଟି ପଳାଇବ ଅଭାଷ୍ୟ ଭିତରକୁ ।

ଏ ?

ରବି ଭୟରେ ଅଗଣ୍ଠିଲା ।

ଶୁଣ୍ । ସେଇ ଅଭାଷ୍ୟ ଭିତରେ—

ଟୋକାଟା ସେଇ ବାଦକୁ ମାରିବ !

ଭଦ୍ରଲେକ ପଶି ସେ ଖସି ପଳାଇବ । ବହୁଗଲ୍ ବୋଲି କେଡ଼େ ଆନନ୍ଦ ତା'ର ହେବ । ଅଭାଷ୍ୟ ଭିତରେ ବାଦଟା ହିଅର ମୁହଁରେ ଗେଲ କରିବ ନାହିଁ । ତା'ର ଚକ୍ଷୁକିଣା କରି ଆଗ ରକ୍ତ ଶୋଷିବ, ସେଇଠୁ ହାଡ଼ ମାଂସ ଶ୍ରେବାଇ ଖାଇବ ।

ନାହିଁ ଅପା !

ହଁ ରେ ରବି, ତୁ ସିନା ନାହିଁ କରିବୁ, ବାଦ ତୋ' କଥା ମାନିବ ନାହିଁ । ଆଉ ରେ ସେ ବାଦ ଏଇ କଟକ ସହରରେ ସିନେମା ଘରେ । କାଲି ସକାଳୁ ମୁଁ ଗାଆଁକୁ ଚାଲିଯିବି । ଆମର ସେଠି ବାଦ ଭଲ ନାହାନ୍ତି । ଯିବୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ? ଗାଁର ସ୍କୁଲରେ ପାଠ ପଢ଼ିବୁ ?

ବଡ଼ ଅପା ଚିଡ଼ିବେ ନାହିଁ ? ଦୋଷ କହୁଥିଲ—

ରବିର ପାଟିରେ ଲଳିତା ହାତ ଦେଲା । ଭାଉଜର କଥା ସିନାଟା ମୁହଁରେ କୁହାଇ ଦେଲା ନାହିଁ । ନିଜେ କହିଲା, ତୋ କୋଉର ସେଇ ଧାରଣା । ବଡ଼ ଅପାକୁ ସେ ଦେଖିନାହିଁ ରେ, ଚିଡ଼ିନାହିଁ । ତୁ ତ ଦେଖିଛୁ, ଜାଣିନୁ କି ସେ କେଡ଼େ ଭଲ ?

ଜାଣେ ନେ ଅପା, ମୋ ବୋଉଠୁ ବି ସେ ଭଲ ।

ଲଳିତା ଉତ୍ତେଜିତ ହୋଇ ଭବିକୁ ଗେଲ କଲା । ତା'ର ସ୍ନେହମୟୀ 'ସା' ର ଦ୍ରୁସ ଦ୍ରୁସ ମୁହଁ ଆଖିକୁ ଦୂରୀଭାଉଛି, କାନରେ ବାଜିଯାଉଛି ତା'ର ମନକଣା କଥା । ଲଳିତା କହିଲା, ସତ କହିଲୁ ରେ ରବି, ମୋ ବୋଉଠାରୁ ବି ସେ ଭଲ । ସେ ମୋର ସାଥୀ । ତା'ର ପାଖକୁ ମୁଁ ଯିବି, କାଲି ସକାଳେ, ତୋ ପିଉସା ଆଜି ଫେରନ୍ତୁ କି ନ ଫେରନ୍ତୁ ।

ଆଖିରୁ ଗଡ଼ିଆସୁଥିବା ଲୁହଧାରକୁ ସେ ପୋଛିଲା ନାହିଁ ।

ସବୁ ସନ୍ଦେହ ମନରୁ ନିଗିଡ଼ିପଡ଼ୁ । ତାର ‘ସା’ ର ସୁନା ଗୁଡ଼ରେ ମୁହଁ ଗୁଡ଼ି ସେ ମାରିବ ଗୋଟିଏ, ସେଇଠି, ସେଇଠି ଅଜୁବାବୁ ତହତହ ନିଆଁ ଜଳାଇଛନ୍ତି । ସହରର ବାଦ ସେ, ପୋଡ଼ିଉଠୁ ମନର ଷଡ଼ । ସବୁ କଥା ସେ କହିବ ତାର ‘ସା’କୁ । ଷମା ମାରିବ, ମାରିବ ପୁଣି ଗୋଟିଏ । ଦେବାକୁ ସେ ନାହିଁ କରିବ ନାହିଁ । କେବେ କିଛି ସେ କାହାକୁ ଦେବାକୁ ମନା କରିନାହିଁ ।

ହସି ହସି ସବୁ ଟଙ୍କା, ସବୁ ଗହଣା ସେ ସମର୍ପିଦେଇଛୁ ସ୍ବାମୀଙ୍କ ହାତରେ । ସବୁ ରଖିଛୁ ଲଳିତା । କାହିଁକି ସେ ତା’ର ବଡ଼ପଣ ସହ୍ୟ ? ସବୁ ନେଇ ତା ଆଗରେ ଥୋଇଦେବ, ଗୋଡ଼ ଧରି ନେହେରା ହୋଇ କହିବ, ନେ, କିଛି ଗମି ନାହିଁ, କିଛି କମି ନାହିଁ ବରଂ ବଢ଼ିଛି ।

ନେବୁ ନାହିଁ ? ରାଗିଛୁ ?

ମତେ ବି ତୁ ନେ ଲେ ‘ସା’, ମୁଁ ତୋ’ର ଖେଳଣା ଦେବାକୁ ମଜିଛି । ଆଉ ଅଡ଼ିବ ନାହିଁ, ଆଉ ଅଝଟ ହେବ ନାହିଁ, ତୋ ଗୋଡ଼ ଧରୁଛି । ମିଶିପରୁତା ଖାଲି ଦେହକୁ ଅନାନ୍ତି, ଦେହକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ଲଙ୍ଗଳା ଦେହକୁ । ଦେହ ପାଇଁ ସେମାନେ ମନ କଣନ୍ତି । ଆଉ ତୁ, ମନ କରିବାକୁ ଦେହକୁ ଆଦର କରୁ । ସବୁ ତୁ ଦେଇଛୁ, କେମିତି ତୋ’ର ଏତେ ଦାନର ବୋର୍ସ ମୁଁ ସହ୍ୟ ?

‘ସା’ ତାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିଛୁ ଦୂର ଗାଆଁରୁ, ଘୁଲିଆ ମୋ ପାଖକୁ ମୋର ‘କା’ ।

ମନ ଉତ୍ତର ଦେଇଛି, ଯାଉଛି, ଗୋଡ଼ତଳେ ସବୁ ମୁଁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଦେବି । ମାଗିବ ଗୋଟିଏ ଚକ, ଦେବୁଟି ? ହସୁଛୁ କାହିଁକି ? କହିଥିଲୁ ତ ଦେବୁ ବୋଲି, ଯାହାକୁ ଲୁଚେଇ ରଖିଛୁ ତୋ ଭିତରେ, ଅମୂଲ୍ୟ ଦରବ !

ଅପା !

ଲଳିତା’ର ସପନ ରାଜିଲା । ଘର ଆଗରେ ସେମାନେ ପହଞ୍ଚିଲେଣି । ଦୁଇଟା ଯବାସ ରାସ୍ତା ଉପରେ ରଖା ହୋଇଛି । କେତେ ଲୋକ ଜମା ହୋଇଛନ୍ତି, ପାଟି ଶୁଭୁଛି ।

ବଚଳିତ ହୋଇ ଲଳିତା ଶବ୍ଦପାରୁ ଓହ୍ଲେଇଲା ।

ଚରଚର ହେଇ ରାଜବ ଖଜାଉତରୁ ବାହାରିଆସୁଛନ୍ତି ।

କଅଣ ରାଜବ ?

ବଡ଼ମା ମୁହଁ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ।

‘ସା’ ?

ବଡ଼ମାଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ତାକୁ ଡାକିବାକୁ ଯାଉଛି ।

ଫୋନ୍ କଲ ନାହିଁ ?

ଫୋନ୍ ଘର ବନ୍ଦ ଅଛି ।

ରାଜିବ ଅପେକ୍ଷା ନ କରି ତରତର ହୋଇ ଚାଲିଗଲା । ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଲଳିତା ସ୍ଥିତରେ ଉଠିଲା । ରାଜିବ, ଶ୍ରୀମତୀ ସେଇକି ଫୋନ୍‌ରେ ଡାକିଲେ ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ।

ଦୁଇ ଦିନ ଦୁଇ ରାତି ସମସ୍ତେ ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । କେତେବେଳେ ବୁଢ଼ୀ ଆଖି ବୁଜିବେ ଡାହାଣି ସମସ୍ତଙ୍କର ଭାବ ଓ ଉଦ୍‌ବେଗର କାରଣ । ଶୁଖିଲା ପତର, ଝଡ଼ିପଡ଼ିବା ମୁହଁ ଶୁଖିଲା କଥା । ଘନ ଘନ ମୁହଁ ହେଉଛନ୍ତି । ଛୁଇଁ ଅତି ଦୁଃଖ । ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ । ବାରମ୍ବାର ତାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି, ଯାଉଛନ୍ତି । ଆଶାର ବାଣୀ ଶୁଣାଉଛନ୍ତି, ଅବସ୍ଥା ବାଟେ ଆସୁଛି, ଭାବ ନାହିଁ । ଏଡ଼େ ଦୁଃଖ ଅବସ୍ଥାରେ ସବାସ୍ୟ ତଳ ଗାଆଁରୁ ଆସିବା ଉଚିତ ନ ଥିଲା ।

ଆଖି ଖୋଲିଲେ ଅଭୟା ଦେଖନ୍ତି, ସୁଅ, ଦୁଇ ବୋହୂ ଓ କନି ପାଖରେ ଜଗି ବସିଛନ୍ତି । ରାଜିବ ଆତଯାତ ହେଉଛି । ଜାତି ଜାତିକା ଔଷଧର ବୋତଲ ଓ କେତେ ପ୍ରକାର ଫଳ ରଖାହେଇଛି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ । ଛତରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବଜୁଲି ପଙ୍ଖା । ଧୀରେ ଧୀରେ ବୁଲୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ବୁଲୁଛି ।

ସୁନନ ବସିଛି ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ, ମୁଣ୍ଡ ଆଉଁସୁଛି ।

ଟିକିଏ ଭଲ ଲାଗୁଛି ବୋଧ ?

ହଁ, ମତେ ମରଣ ହେବ ନାହିଁ ରେ ବାପ !

ଦୁହଁ ଖୋଜୁଛି ଯାହାକୁ, ସେ ବସିଛି ଗୋଡ଼ ପାଖରେ । ତା'ର ଆଖିରେ ତଳତଳ ଲୁହ । ମୁହଁ ତା'ର ମଲିନ ଦିଶୁଛି । ମନ ପରୁରୁ ମନକୁ, ନୟନ ମୋର ଭଲ ଅଛି ତ ? ଆଉ ସେ ଲଳିତା ? ହଁ ସେ ବି ବସିଛି ଗୋଡ଼ ତଳେ । ଗୋଡ଼ ଆଉଁସୁଛି । ଦିଶୁ ନାହିଁ ତ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପରି, କେଡ଼େ ଭଲଟିଏ ! ଆଖିରେ ଲୁହ । ସବୁ ସେବା ସେଇ କରୁଛି । ଦୁନିଆଁରେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ।

ନନ୍ଦ !

କଥା କୋଉ ?

ଗୋଡ଼ ପାଖରୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉଠି ନନ୍ଦକା ମୁଣ୍ଡ ପାଖକୁ ଆସିଲା । ପେଟର ବେଦନା ଲୁଗୁଲବାକୁ ମନ ଟାଣ କରି ସେ କହିଲା, ଡାକ୍ତର କହିଗଲେ, ତମର ଦେହ ଭଲ ହୋଇଗଲାଣି । ଟିକିଏ ସିନା ଦୁଃଖ ଅଛି, ସେତକ—

କଥା ଅଧା ରହିଗଲା । ପେଟ ଭିତରେ ଖବୁ ବେଦନା, ସତେକ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିଯିବ । ଅତି କଷ୍ଟରେ ଦୂର ଦୂର ସେ ଲୁଗୁଲ ପାରିବ । କାହାକୁ ସେ କହିବ ? ସମସ୍ତେ ଶାଶୁଙ୍କ ପାଖରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏକା କି ଅନୁମାନ କରିବ । ସେ ପଶୁଗଲେ ଭିତର ଶୁଣେ, ଭଲ ଅଛି ମ, ଯାଅ ତମେ ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ । ମୁଁ ଯିବି ଶୁଲ ।

‘କା’ ସଙ୍ଗେ ନିଶ୍ଚଳାରେ ଭଲକରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବାକୁ ବେଳ ପାଇ ନାହିଁ । ବାତକଟ ପରି ସେ ବ୍ରୁମୁହ । ବେଳେବେଳେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଆସି କହୁଛି, ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ମନ ମାରି ବସିବୁ କାହିଁକି ସା ?

ନାହିଁତ ।

ରୁଟିଲି ଯେ, ରୁଟିବୁ ମୋ’ ଉପରେ ? କାନ୍ଦୁରେ ଝୁଲି ହୋଇଥିବା ଛବି ଗୁଡ଼ାକୁ ଦେଖି ବିରକ୍ତ ହେଉଛୁ ? ଭାବୁଛୁ, ମୁଁ ନିର୍ଭୀକ, ମୁଁ ବେହେଆ ? ‘ସା’ ମ, ସେ ଗୁଡ଼ାକ ମୋର ଫଟୋ ନୁହେଁ ନେ, ତାଙ୍କର ମନର ଉତ୍ତେଜନାର ଫଟୋ । ରଖି ଥାଆନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ାକ, ସେ । ମୁଁ ଏଠି ଆଉ ରହିବି ନାହିଁ । ତୋ ସଙ୍ଗେ ଗାଁକୁ ଫେରିଯିବି । ଆଉ ମତେ କଟକ ଆସିବାକୁ ରୁ କେବେ କହିବୁ ନାହିଁ, ତତେ ମୋ ରାଗ ।

ନନ୍ଦକା ହସିଲା ।

ନସ ନା କହୁଛୁ, ତୋ’ ହସ ମତେ କାଟୁଛି । ମତେ ବୁ ଭେଲି କରୁବୁ ନାହିଁ ? ଆ ମୋ ପାଖକୁ । ହେଲ ?

ନାହିଁ, ଏ ଗାଲରେ ।

ହେଲ ତ ?

ହେଲ । ତୁ ଆ ଏଇଠି । ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇବୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ବୋଉଙ୍କୁ ଦେଖି ଆସେ ।

ରହ, ମୁଁ ବି ଯିବି, ମୋ’ ହାତ ଧରି ନେବୁ ।

ମୁହଁ ଶୁଖେଇ ବସିଛୁ ଯେ ? ଦେହ ଭଲ ଲଗୁନାହିଁ ‘ସା’ ?

ବୋଉ ?

ତାଙ୍କର ଚେତା ହେଉଣି । ସମସ୍ତେ ଜଣି ବସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ କଥା ଭାବ ମନ ଦୃଷ୍ଟି କର ନା । ଶୋଇ ପଡ଼ି ଟିକିଏ, ମୋ ରାଣ । ଗୋଡ଼ ଚପିଦେବ ?

ଆଉ ।

କଥା ନ ମାନି ଲଳିତା ଗୋଡ଼ ସଂସ୍ପର୍ଶ । କହୁଲୁ, ଭାରି ଓଲଟା ରୁ ! କୋଠା ତୋଳିବେ ସେ; ତୋ’ର ଟଙ୍କା, ତୋର ଗହଣା ଭୁଲିଲେ କି ନେଇଆସି ଖରଚ କରିବେ ? ଏଡ଼େ ସାହସ ? ମୁଁ ଏଠାରେ ଆଉଣୁ ଏହା କରାଇ ଦିଅନ୍ତି ? ସବୁ ମୁଁ ଛଡ଼େଇ ରଖିଛି । ଏଇ ନେଏ ରାବି । ସବୁ ସେଇ ଲୁହା ବାକ୍ସରେ ରଖିଛି । ମୁଁ ଏ ରାବି ଆଉ ବୋହୂବି ନାହିଁ ।

ସବୁ ତ ତାଙ୍କର ।

ଆରେ ବାଃ, ତାଙ୍କର କାହିଁକି ଦେଲା-ତଳରେ ଆଣି ପଡ଼ିବ ? ସେ କଥା ହେବ ନାହିଁ ।

ସେ ମାଗି ନାହାନ୍ତି, ମୁଁ ନିଜେ ଦେଇଛି ।

ଆଇଁଲେ କାହିଁକି ?

ଜମି ବକିଲେ ତ !

ବକନ୍ତି ।

ମେଇଥି ପାଇଁ ବୋଉଙ୍କର ଏ ଅବସ୍ଥା । ଜମି ବନ୍ଦି ହେଲା, ଏହା ସେ ସହପାରିଲେ ନାହିଁ । ଖାଲି ଝୁରି ହେଲେ । କେମିତି ସେ ଅଛନ୍ତି କହୁଲୁ ?

ଭଲ ଅଛନ୍ତି ।

ମୋ ହାତ ଧରିଲୁ, ଟିକିଏ ଦେଖି ଆସେ ।

ଦେଖି ତଳ ଉପର ହେବାକୁ ତାଙ୍କର ମନା କରୁଛି ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଯିବ ।

ନାହିଁ ।

ଏଇ ଥରକ, ତତେ ମୋ ରାଣ ।

ଲଳିତା ନନ୍ଦକାକୁ ତଳକୁ ଆଣିଲା ନାହିଁ ।

କେତେ ନେତ୍ରସ୍ଥରେ କଳି ମଙ୍ଗରେ ସେ ଆସିଲା । ପେଟର ବେଦନା ସହ
ହେଉ ନାହିଁ ।

ଆଃ—! ନନ୍ଦକା ଆଣି ଚୁକି ପୁଣି ଆଣି ଖୋଲିଲା ।

ଅଭୟା ଚାହିଁଲେ । ବିକଳ ହୋଇ ଉଠି ବସିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

ନନ୍ଦକା ତାଙ୍କ ଛାତିର ଆଉଜି ବସିଲା । ଦୁଇ କାନ୍ଧରେ ହାତ ଦେଇ ଅଟକାଇ
ରଖିଲା । ଶୁଣିଲା ମୁହଁକୁ ହସ ଟାଣି ଆଣି କହିଲା, କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ ବୋଉ, ଟିକିଏ ରାତି
ଅନିଦ୍ରା ହେଲା—, ଆଃ—

ନନ୍ଦକା ପୁଣି ଆଣି ଚୁକିଲା ।

ଆଣି ଖୋଲିଲା । ଗୁଣିଆଡ଼ ଅନ୍ଧାର ଦିଶୁଛି । ପିଣ୍ଡରୁ ପ୍ରାଣ ଛୁଡ଼ିଲା ପରି ନରୁଛି ।
କଅଣ ସେ କରିବ ? କୁଆଡ଼େ ଯିବ ? ସଂସାର ତ ଶୂନ୍ୟ ଦିଶୁଛି ।

ଚୁଡ଼ି ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ କହିଲେ, କଅଣ ଦେଖୁଛୁରେ ନନ୍ଦିଆ ? ବୋହୂର ଦେହ
କଅଣ ହେଉଛି । ଆରେ ତାଆରି ପାଇଁ ମୁଁ କଟକ ଆସିଛିରେ, ମତେ ମରଣ ହେଉ ।
ଆରେ ନନ୍ଦିଆ, ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଡାକ । ଆଲୋ ଲଳିତା, ମୋତେ ପଛେ ମରଣ ହେଉ, ମୋ
ନନ୍ଦକାକୁ ଧର । ଆଲୋ କଳି, କାହାକୁ ଯାଇଁ ଡାକଲେ । ସ୍ବର୍ଗବଟା ଗଲା କୁଆଡ଼େ ?

ତୁମ୍ଭା ହ ବୋଉ, ମୋର କିଛି ହୋଇ ନାହିଁ ।

ମତେ ଲୁଚାଇଛୁ ଲୋ ଚଣ୍ଡାଳୁଣୀ ? ଆଲୋ କଳି,—

ପୁଣି ଅଭୟାଙ୍କର ଚେତା ଚୁଡ଼ିଲା ।

ଚେତା ହେଲାଣି । ବିଲୁଲ ଆଲୁଅ ଜଳୁଛି । ପାଖରେ କଳି ଜଳି ବସିଛି ।
ଆଉ କେହି ନାହିଁ ।

କଳି ଉଠିଲା । ମନ ଛକପକ ହେଉଛି । କେହି ଜଣେ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ସେ ଉଠି
ପଳାନ୍ତା, ଚାହିଁଦେଇ ଆସନ୍ତା ନନ୍ଦକାକୁ । ବେଳୁବେଳ ନନ୍ଦକାର ଦେହ ବଳାଇଛି,
ରହି ରହି ସେ ପାଟି କରି ଉଠୁଛି ।

ତଳ ମହଲାର ଆଉ କଡ଼ କୋଠାରେ ନନ୍ଦକା ଅଛି । ପାଖରେ ଡାକ୍ତରୀଣୀ
ଓ ନର୍ସ । ଦାହାରେ ଛୁଆଖାର ବଲେଇ ପରି ଲଳିତା ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଉଛି ।

ଛଟପଟ ହେଉଛି । ଆଖିରୁ ଗଡ଼ିପଡ଼ୁଛି ଲୁହଧାର । ଚାକର ଦୁଇଟା ଧା ଧପଡ଼ କରୁଛନ୍ତି ।

ନର୍ସର ଆଦେଶ ପାଳୁଛନ୍ତି । ଚରମ ପାଣି, ସାର୍, ବଡ଼ ତସଲ—ବୁଢ଼ୀକୁ ଗୁଡ଼ି କେତେ ଥର ଧାଇଁ ଯାଇ କନି ବାହାରୁ ବୁଝି ଆସିଲଣି । ଲଳିତା କହୁଛି, ବୋଉକୁ ଗୁଡ଼ି ଆସିଲ ? ଯାଅ ତମେ କନି, ଯାଅ ।

ଭଲ ?

ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଅଣିଦାକୁ ଗଲେ ।

କାହିଁକି ?

ଯେତେ ପଚାରିଲେ କେନ୍ଦ୍ର ମତେ କିଛି କହୁ ନାହାନ୍ତି । କଥା ମୁଁ କରବି କନି ! ମୋ ‘ସା’—

ଆଖିରେ ଲୁହ ।

ନନ୍ଦିନୀ ପାଟି କରି ଉଠିଲା ।

ମୋ ‘ସା’—

କଥା ହେଉଛି ଦେଖିଲ ନାହିଁ ?

କବୀର ବନ୍ଦ କରିଛି ସେ ନର୍ସଟା । ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଯିବାକୁ ମନା କରୁଛି । ବୋଉ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ?

ଶୋଇଛନ୍ତି ।

ତମେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଅ । ଆସ ।

ଲଳିତା ବି ଆସିଥିଲା ସଙ୍ଗରେ । ବୋଉ ଶୋଇଛନ୍ତି କନି, ତମେ ପାଖରେ ଜରି ବସିଥା । ଶୋଇଲେ ମତେ ଡାକ ଦେବ । ଏକୁଟିଆ ଗୁଡ଼ି ଯିବ ନାହିଁ ।

ଲଳିତା କେତେବେଳୁ ଗଲଣି । ଏ ଘରକୁ କେନ୍ଦ୍ର ଆସୁ ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ଯାଇଁ ସେପାଖେ । ପଦାକୁ ଚାହିଁବା ସାର ହେଉଛି । ମନ ଯାଇଁ ନନ୍ଦିନୀ ପାଖରେ । ବେଳେ ବେଳେ ତାର ବିକଳିଆ ପାଟି ଶୁଭୁଛି । ଗୁଡ଼ିରୁ ଖଣ୍ଡେ ଛିଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ପରି ଲାଗୁଛି । ଧାଇଁ ଯାଇ ଗୋଲ କରିବାକୁ ମନ ହେଉଛି । କାହା ପାଇଁ ତାର ଗୋଲର ପୁଣି ଭଣ୍ଡାର ସେ ସଞ୍ଚ ରଖିଛି, ଉଣା କରି ନାହିଁ ? ସେ ନ ଆସୁ, ଯାହା ପଛେ ହେଉ ସେ ଅବେଳକର ।

ମୋ ନନ୍ଦକା ଭଲରେ ଖଲ୍ଲସ ହେଉ, ସବୁ ଦେବଦେବୀ ମୋର ଶେଷ ଗୁହାରି ଶୁଣ । ମୋର ଯାହା କିଛି ଥିଲା ସବୁ ମୁଁ ଦେଇ ସାରିଛି । ମୋର ଏହି ଅଖୋଳା ଅଲୋଡ଼ା ଜୀବନକୁ ସମସ୍ତେ ତମେ ବାଣ୍ଟିକୁଣ୍ଡଳି କରି ନଥ, ମୋ ନନ୍ଦକାକୁ ସୁକୁଣରୁରେ ଉଦ୍ଧାର କର, ମୋର ଶେଷ ଗୁହାରି ଅରେ ଶୁଣ ଠାକୁରମାନେ !

କନକ ଆଖିରେ ଲୁହ ।

ଅଭୟା ଆଖି ଖୋଲିଲେ । ମୁହଁରେ ହସ ।

ନନ୍ଦିଆ କାହିଁ ?

ଦେହ ଟିକେ ଭଲ ଲାଗୁଛି ଅପା ?

ହଁ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ସପନ ଦେଖିଲ କ ?

କଅଣ ?

ନନ୍ଦକାର ପୁଅ ହେଇଚ ।

ଦେଖି ଆସିବ ?

ଲଳିତା ?

ଡାକିଦେବ କ ?

ରବି ଘର ଭିତରକୁ ଚାଲୁଛି । ସେପାଖକୁ ଗଲେ ଲଳିତା ଅପା ତା' ହସରେ ବିଭକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏପାଖକୁ ଆସିବାକୁ ତାକୁ ଡର ମାଡୁଛି । ବୁଢ଼ୀଟା ବେମାର, ସମସ୍ତେ କହୁଛନ୍ତି, ବୁଢ଼ୀ ଖସିଯିବେ । ରବିର ମନ କେଉଁଠି ଲାଗୁନାହିଁ ।

କନି ଡାକିଲା, ରବି ବାବୁ, ଶୁଣିଲ ।

କିଏ ଟାଣିଲା ପରି ଡର ଡର ସେ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଲା ।

କନ କହୁଲା ସୁନା ପିଲାଟି ତମେ, ମାଆଙ୍କ ପାଖରେ ଏଇଠି ବସି ଥା, ମୁଁ ତମ ଅପାଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣେ । ବସିଥା, ଏ ? କୁଆଡ଼େ ଯିବ ନାହିଁ ।

ଅଭୟାଙ୍କ ପାଖରେ ରବିକୁ ବସାଇ କନ ତଳ ପରି କୁଟିଗଲା ।

କଅଣ କହୁଲେ ଡାକୁର ? ତମେ ଏମିତି ମୁହଁ ଶୁଖାଇଛ କାହିଁକି ? କେମିତି ଅଛି ମୋର 'ସା' ? ଏମିତି ବିକଳ ହୋଇ ପାଟି କରୁଛି କାହିଁକି ? ମରି କବାଟ ଖୋଲ, ମୁଁ ତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଯିବି ।

ଲଳିତାର ଆଖିର ଝର ଅଟକି ରହୁ ନାହିଁ ।

ତମେ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅନା ଲଳିତା, ତମର 'ସା' ଭଲ ଅଛି । ତାକୁର କହିଲେ, ପ୍ରଥମ ପୋଖରରେ ଏମିତି କଷ୍ଟ ହୁଏ । ଆଉ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ, କିନ୍ତୁ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ଭିତରେ ସନ୍ତାନ ହେବ । ତମେ ଯିବୁଟି ଏଠୁ, ବୋଉ ପାଖକୁ ଯାଅ । ହେଉ, କଳି ଆଇଲଣି । ଆଲୋ କଳି—

ଆଜ୍ଞା ।

ନନ୍ଦକା ଭଲ ଅଛି । ନେଇ ଯା ତୋ ନୂଆ ଗୁଣକୁ ବୋଉଙ୍କ ପାଖକୁ । ଏଠି ଠିଆ ହୋଇ କାନ୍ଦିଲେ କଅଣ ନନ୍ଦକାର କଷ୍ଟ ଉଣା ହେବ ? ଯାଅ ତେଣେ । ଦୁଇ ଦୁଇଟା ତାକୁର ଲଗିଛନ୍ତି, ଲୋକ ଭିଡ଼ ହେଲେ କାମ କରିବାକୁ ଅସୁବିଧା ହେବ । ପୁଣି ଠିଆ ହେଲ କାହିଁକି ? ମୋ କଥା ମାନି ଚାଲିଯାଅ ଏଠୁ ।

କଳି ଓ ଲଳିତା ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଗଲେ । ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହେଲୁ, ସୁନନ୍ଦର ଦଶଲ କୋଡ଼ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା । ଦୁଇ ହାତରେ ମୁହଁ ଲୁଚାଇ ସେ କାନ୍ଦି ଉଠିଲା । ଆଉ ତ ମୈତ୍ରୀ ଧରି ହେଉନାହିଁ । ବଡ଼ ତାକୁର କହିଲେ, ପିଲାଟା ସ୍ଥାନରୁ ତ ହୋଇଛି । ନନ୍ଦକା ଅତି ଦୁଃଖ । ତେଣୁ କଳି ଫଳ ନ ହେଲେ, ପେଟ ଅପରେସନ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପିଲାଟାର କଥା ପଚାରେ କିଏ, ମାଆକୁ ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ ବଞ୍ଚାଇବାକୁ ହେବ ତ !

ସତେ କ'ଣ ନନ୍ଦକା ମୋର ଉଦ୍ଧାର ପାଇବ ?

ଅବାଧ ଲୁହ ଅଟକି ରହୁ ନାହିଁ ।

ନନ୍ଦକାର ବିକଳ ଚିତ୍କାର ।

ସୁନନ୍ଦ ତମକି ଉଠିଲା । ପିଣ୍ଡରୁ ପ୍ରାଣ ଗୁଡ଼ିଲ ପରି ଲାଗିଲା । ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛି ସେ ଧାର୍ମିକ ମନ୍ତ୍ର କବାଟ ପାଖକୁ । ଗାଳିଣୀ ଖୋଲିଲା । କବାଟ ଫିଟୁ ନାହିଁ । ସେପାଖରୁ ବନ୍ଦ କରା ହୋଇଛି । ଓଠ ଚାପି, କୋଡ଼ ଅଟକାଇ ସୁନନ୍ଦ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଘରର ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଲା । ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ଲଳିତା ଉପରେ । ବାଇଆଣି ପରି ସେ ଦଶୁ । ତା ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଛି କଳି ।

ଚାହିଁକି ଉଠିଲା ବରକ୍ରମେ, ପୁଣି ଆସିଲା କାହିଁକି ? ବୋଉ ମୋର ଏକା ଅଛି ସେ ଘରେ, ଯାଅ କହୁଛି ।

କଳି ମୁହଁ ଛପେଇଲା ।

ଲଳିତା କହିଲା, ବୋଉ ଭଲ ଅଛନ୍ତି । ରବି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ବସିଛି । ସେ ଗପୁଛନ୍ତି ।

ତମେ ବି ଯାଅ ।

‘ସା’ କେମିତି ଅଛି ?

ଭଲ ଅଛି । ମୋ କଥା ମାନ । ବୋଉ ପାଖକୁ ଯାଅ । ଏତେ ଅଧୀର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ନାହିଁ । ଯାଅ, ମୋତେ ଭବିଷ୍ୟତ ଦିଅ ।

ଲଳିତା ପଛେଇ ଗଲା ।

ଟିକି ପିଲା କୁଆଁ କୁଆଁ ଡାକ ଗୁଡ଼ିଆ ।

ଯିଏ ଯେଉଁଠି ଥିଲେ ଧାଇଁ ଆସିଲେ । ଖୁସି ହୋଇ ନର୍ସ ଖବର ଦେଲା, ପୁଅ ହୋଇଛି ।

ଅଭିଯୁକ୍ତର କାନରେ ବାଜିଲା, ପୁଅ ହୋଇଛି । କେହି ତ ପାଖରେ ନାହିଁ, କାହାକୁ ପଚାରିବୁ ? ରବି ଖସିଗଲାଣି । ଧାଇଁ ଯିବାକୁ ବଳ ପାଉ ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ଆଡ଼େ ଉଡ଼ି ପଳେଇଲାଣି । ହାତ ଭରା ଦେଇ ସେ ଇଠି ବସିଲେ ।

ପୁଅ ହୋଇଛି ମୋ ନନ୍ଦକାର ! ଏତେ ଦିନକେ ପୁଣି ସେ ଫେରି ଆସିଛନ୍ତି, ସୁନନ୍ଦର ବାପ । ଧାଇଁ ଯିବାକୁ ମନ ଦେଉଛି । ଗୋଲ କରି ପଚାରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି, ଆସିଲ ତ, ଏତେ ଡେରି କଲ କାହିଁକି ? ଆଗରୁ ଯଦି ଆସି ଆସନ୍ତି, ଏ ଘରେ କଲି ମଞ୍ଜି ପୋତା ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା !

ନାହିଁ, ମୁଁ ଭୁଲି ଗୁଡ଼ିଆ । ସେଇ ନନ୍ଦକାର ତ ନଅ ବର୍ଷ ହେଲା ଆସିଲାଣି, କେତେ ଔଷଧ ମଞ୍ଜିଷ୍ଠ ଖାଇଥିଲା, ସବୁ ଦେବଦେବୀଙ୍କର ପୂଜା କରା ହେଲା, ଉପାସ ବ୍ରତ ନନ୍ଦକାର ପାଳିଲା; ଆଜିଯାଏ ଫଳ ନ ଥିଲା ତ ! ପୁଅ କହେଇ ଆଣିଛି ଲଳିତା ।

ସେଇଟି ମୋର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! କେଡ଼େ ସୁଲକ୍ଷଣୀ ! କେତେ ସେବା ସେ ମୋର କରୁଛି । ତା’ର ବି ସାତ ପୁଅ ହେବ ଯେ ।

କାହିଁ ଗଲା ସେ ବାଇଆଣୀ ? ଗୋଡ଼ ତାର ତଳେ ଲଗୁ ନ ଥିବ । ତା ‘ସା’ ର ପୁଅ ହୋଇଛି । କେଡ଼େ ଭଲ ପାଏ ସେ ନନ୍ଦକାରକୁ । କେତେ ବୁଦ୍ଧି ତାର, ନନ୍ଦକାର ହାତରୁ ସବୁ ଗହଣା ଛଡ଼ାଇ ରଖିଛି, ସବୁ ଟଙ୍କା ଜବତ କରୁଛି । ନନ୍ଦକାର ପାଖରେ ପୁଣି ମମର୍ସି ଦେଇଛି ।

ହଉ, ସୁଖରେ ସେମାନେ ଘର କରନ୍ତୁ ।

ନାଚ ଟୋକା ପାଟି ଚରୁଛି, ଅଭୟାଙ୍କର ଦରମଲ ହାତରେ ନୂଆ ଜବନର ଶିହରଣ ଛୁଟାଇଛି ।

ବୋଉ, ବୋଉ—

ଲଳିତା ଘରେ ପଶିଲା । ସତେ ତ, ବାଇଆଣୀ ପରି ଦିଶୁଛି । ମୁଣ୍ଡ ଫୁରୁ ଫୁରୁ ଅଧ ଲଙ୍ଗୁଳୀ । ଦେହରେ ବେଶୀ ଗହଣା ନାହିଁ, ମୋଟା ଦରମଲଲା ଲୁଗାର ପଣତ ଲେଟିଯାଇଛି ତଳେ । ହସରେ ଓଠ ଫାଟି ପଡ଼ୁଛି । ହାତରେ ଟିକି ଟିକି ଜାମା ପାଇଜାମା ଧରିଛି ।

ଆରେ, ଏ ଲଳିତାଟା, ବୋହୂ ନା ହିଅ ମ ।

ବୋଉ ଶୁଦ୍ଧ ଗୋଟାଏ ହେଲଣି, ତମେ ଚେଇଁ ବସିଛ ? ମୋ ଶୁଣ, ଟିକିଏ ଶୋଇପଡ଼ ।

ତୋ ଶରୀରର ରଡ଼ିରେ କଣ ନିଦ ହେବ ?

ମୋଓର ପୁଅ ସେ, ‘ସା’ କହିଛି—

ଲଳିତା ଜିପିଲା ।

ଅଭୟା କହିଲେ, ହଁ, ସେ ତୋଓର ପୁଅ । ମୁଁ ବି ତୋରି ହିଅ ହୋଇ ଆସିବି ସେ ଦିନେ ରହି ଥା ।

କନ ଡାକିଲା ଦ୍ଵାରବନ୍ଧୁ, ସାନ ଭଉଜ !

ସ୍ଵର ଥରି ଉଠୁଛି ।

କଅଣ ଗୋ କନ ?

ଲଳିତା ଛୁଟି ଆସିଲା ଶାଶୁଙ୍କ ପାଖରୁ ।

କଡ଼ ଡାକ୍ରର ନନ୍ଦକାକୁ ଖଲ୍ଲସ କରି ଚାଲିଗଲେଣି । ସବୁ ଭଲ ଥିଲା । କେବଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖିନୀ । । ଶ୍ରୀମତୀ ଭୋଗ ତ ଅଛନ୍ତି, ବାକି ତରୁ ସେ ନେବେ । ପିଲାଟିକୁ ଧୋଇ ଧାଇଁ ସଫା ପୁରୁଷ କରି ଦୋଳା ଖଟରେ ଶୋଇ ଦେଇଛି ନିର୍ଦ୍ଦୟ । ଟିକି ମଣିଷକୁ ସମସ୍ତେ ଦେଖି ଆସିଲେଣି । ନନ୍ଦକା ଆଖି ପୁର୍ଣ୍ଣ କରି ଦେଖିଛି । ସବୁ ବେଦନା ସପନ ପରି ଭୁଲିଛି ।

‘ସା’ !

ମୁରୁଧ ଆଖିରେ ନନ୍ଦକା ଚାହିଁଲା ଲଳିତାକୁ ।

ସେ କାହାନ୍ତି ?

ବୋଉଙ୍କ ପାଖରେ ।

ବୋଉ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ?

ଉଠି ବସିଲେଣି । କହୁଲେ, ତୋ ଶଶୁରର ପାଟି ଶୁଭୁଛି ଲେ ଲଳିତା !
ଜୀବନରେ ଏତେ ଆନନ୍ଦ କେବେ ତାଙ୍କର ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ନନ୍ଦକାର ଦୁଃଖ ମୁହଁରେ ହସ । ଶ୍ରୀଣ ସ୍ଵରରେ କହୁଲା, ବୋଉ ଟିକିଏ
ଆସିବେ ନାହିଁ, ଦେଖିବେ ନାହିଁ ତାଙ୍କ ନାତିକ ?

ଶ୍ରୀମତୀ ଶେଇ କହୁଲେ, ସେ ଅତି ଦୁଃଖ, ଦେଖିବେ ବଳେ, କାଲି ଦେଖିବେ ।
କାଲେ କଅଣ ଘଟିବ ?

ସେ ଭୟ ନାହିଁ ନନ୍ଦକା, ବୁଢ଼ୀ ଭଲ ହୋଇଗଲେଣି ।

କଳି କହୁଲା, ମୁଁ ଯାଉଛି ତାଙ୍କୁ କାଣ କରି ଆଣିବି । ଯାଉଛି ।

କଳି ଚାଲିଗଲା ।

ଲଳିତା ନଇଁ ପଡ଼ିଛି ଝୁଲୁ ଖଟ ଉପରେ । ଟିକି ପିଲାଟି ନୁହେଁ ନୁହେଁ କରି ଚାଲିଛି ।
ନନ୍ଦକାର ଆଖି ଲାଗି ରହିଛି ସେଇଠି ।

‘କା’ ।

ଲଳିତା ଉଠି ଠିଆ ହେଲା ।

ଦେଖିଲୁ ତୋ ପୁଅକୁ ?

ଉହଁ, ଭଲକରି ଦେଖି ନାହିଁ । ତୁ ଭଲ ହୋଇ, ଶେଯରୁ ଉଠି ତାକୁ ମୋ
କୋଳକୁ ଦେବୁ, ତେବେ ଯାଇଁ ତାକୁ ମୁଁ ଆଖି ପୁରେଇ ଦେଖିବି ।

ଶ୍ରୀମତୀ ଶେଇଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କରିଛୁ ‘କା’, ସେଇ ତୋ ପୁଅକୁ ଆଣିଛନ୍ତି ।

ଭୁଲି ଯାଇଥିଲି ।

ଲଳିତା ତାଙ୍କର ଶେଇଙ୍କ ପାଖକୁ ଉଠିଗଲା । ନମସ୍କାର କଲା । ହାତ ଧରି ପୁଣି
କହୁଲା, ମୋ ‘ସା’ କେବେ ଭଲ ହୋଇ ଉଠିବ ?

ସାତଟି ଦିନ ଲାଗିବ ।

କନ ସତେ କି କାଶ କରି ଅଭୟାକୁ ଆଣିଛି । ସୁନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ହାତ ଧରିଛି । ଶ୍ରୀମତୀ ଭୋଇ ଉଠି ପଦାକୁ ଆସିଲେ । ସୁନନ୍ଦ ପଚାରିଲା, ନନ୍ଦକାର ଅବସ୍ଥା କିପରି ଅଛି ?

ଭଲ ଅଛି । ଅତି କଷ୍ଟ ସେ ପାଉଛନ୍ତି । ଶୁଣିବା ହାମୋରେକ୍ । ଦେହରେ ରକ୍ତ ନାହିଁ । ଅତି ଦୁର୍ବଳ । ଏତେ ଲୋକ ଭଡ଼ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ମନରେ ଉତ୍ତେଜନା ଆସିବ । ହାଟ୍ ଫେଲ୍ କରିପାରେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଣିଯିବାକୁ କହନ୍ତୁ । ଏଇ ସବୁ କାରଣରୁ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ନେବା ସିରିଲ୍ ସର୍ଜନ କହୁଥିଲେ । ଆପଣମାନେ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ଅତି ଜଟିଳ କେସ୍ । ରକ୍ତ ଇନ୍ଫେକ୍ସନ ଦିଆ ହୋଇଛି । ତଥାପି, ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ଜଣି ରହିବାକୁ ସିରିଲ୍ ସର୍ଜନ ମତେ କହୁଗଲେ । ସିରିଅସ୍ ! କେତେବେଳେ କି ଟର୍ଣ୍ଣ ନେବ, କିଏ କହୁବ ? ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଣିଯିବାକୁ କହନ୍ତୁ ।

ମୁଖ୍ୟ ଆଖିରେ ନନ୍ଦକା ଚାହିଁଛି,—ହସିଲା ମୁହଁରେ ଦୁର୍ବଳ ଶାଶୁ ଅନେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ସପନ ପ୍ରତିମା, କାମନାର କୁସୁମଟିକୁ 'ଏପାଖେ କନ, ସେପାଖେ ଲଳିତା, ଶାଶୁକୁ ଧରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଦେଖନ୍ତୁ, ଆଖି ପୁରାଇ ସେ ଦେଖନ୍ତୁ । ମନ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣହେଉ, ଆତ୍ମା ତାଙ୍କର କହୁ, ନନ୍ଦକା ବାନ୍ଧୁ ନୁହେଁ, ନନ୍ଦକାର ପୁଅ ହୋଇଛି । ପାତଲ ଫଳ ସେ, କେବେ ଝଡ଼ିବେ କିଏ କହୁବ ? ଦେଖନ୍ତୁ, ଆଖି ପୁରାଇ, ମନ ପୁରାଇ ସେ ଦେଖନ୍ତୁ ।

ନନ୍ଦକାର କୋହ ଉଠିଲା । ଦେହ ଝାଲେଇ ଆସିଲା ।

ସୁନନ୍ଦ ଭିତରକୁ ଆସିଲା । କହୁଲା, ଡାକ୍ତର ବରକ୍ତ ହେଉଛନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ରୂମେ ଚାଲିଯାଅ । ରାତି ଦୁଇଟା ହେଲାଣି । ଶୋଇବ ଯାଅ । ନନ୍ଦକା ବି ଟିକିଏ ଶୋଇନ୍ତୁ ।

କା—, କା—, କା—

‘ସା’ ତାକୁଛୁ ? ଖନେଇଁ ଖନେଇଁ ?

ଲଳିତା ଆଖି ଖୋଲିଲା ।

ଝରକା ବାହାରେ ସନ ସକାଳର ଆଲୁଅ । ରାତି ପାହୁଲଣି । ବାହାରେ ଝରକା ଉପରେ, ଶୁଭ କାଉଁଟିଏ ବସି ତାଆରି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ବୋବାଲି ଛୁଡ଼ିଛି । ଝରକା ଉପର କାନ୍ଥରେ ନନ୍ଦକାର ବଡ଼ କରା ଫଟୋ । ବୋହୂ ହୋଇ ନୂଆ ମଣିଷଟି ଘରକୁ ଆସିଥିଲା ସେତେବେଳେ । ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା, ନାକରେ ନୋଥ ବସଣୀ, କପାଳରେ ଚନ୍ଦ୍ରସୁନା । ଲଜେଇ ଲଜେଇ ହସ । ରାତି ଭରା ଚଳୁଥା ଚାହାଣୀ ।

କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦଶୁଛୁ ଆଜି ଆସିବୁ ! କେଡ଼େ ଦିନରୁ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା
କାଗଜ ଫୁଲର ମାଳରେ ସତେକି କିଏ ନୁଆ କରି ରଙ୍ଗ ବୋଲିଛି । ଏଇ ଚାରିଲା
ହିଅଟି, ଆଜି ମା ହୋଇଛି, ଦେବ ଶିଶୁପତି ପିଲାଟିଏ ସଂସାରକୁ ଆଣିଛି !

ନନ୍ଦକାର ଫଟୋ ପାଖରେ ଲଳିତାର ବଡ଼-କରା ଛବି । ସିନାମା ତାରକାର
ଅନୁକରଣ ! ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା ନାହିଁ, ଦର ଲଙ୍ଗୁଳୀ । ମୁହଁରେ ଅସ୍ବାଭାବିକ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହସ ।
ସରମ ନଥିଲା ସିଧା ସଳଖ ଶୁଦ୍ଧାଣୀ । କେଡ଼େ ବେହୁଆ, କେଡ଼େ ଅବରଜିଆ ଦଶୁଛୁ ।
ସୁନନ୍ଦ ପୁଣି ତାକୁ ପ୍ରଣାମ କରେ, ନନ୍ଦକାକୁ କହେ ମରହଟ୍ଟା । ହୁ ।

କା—, କା—, କା—

ଶୁଭ କାଉଁରୀ ରୁଛି ।

ତଳୁ କନିର ପାଟି ଶୁଭୁଛି ।

ଆରେ, ସେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ରାତି ଦୁଇଟାରୁ ସକାଳ ପାଞ୍ଚଟା ହେଲଣି ।
'ସା' ତାର କଅଣ କରୁଥିବ ? ତା'ର ପୁଅର ନୁଆ ମୁହଁଟି ନୁଆ ସକାଳୁ ସେ ଦେଖିବ
ନାହିଁ କ ?

ମାର୍ଗଶିର ଶୁକ୍ଳ ଦଶମୀ, ସକ ସକାଳ !

ତଳୁ ପାଟି ଶୁଭୁଛି ।

ଅସ୍ତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଲଙ୍କ ଉପରୁ ଲଳିତା ଉଠିଲା । କାଉଁରୀ ଫଟୁ କରି ଉଡ଼ି
ପଲେଇଲା । ଲଳିତା ଦୁଇ ଖେପାରେ ପାହାଚ ଡେଇଁ ତଳକୁ ଆସିଲା । ବୋଉଙ୍କ ଘରେ
ଆଉ କେହି ନାହିଁ । ସେ ଶୋଇଛନ୍ତି । ଘନ ଘନ ନିଶ୍ବାସ ଛୁଡ଼ୁଛନ୍ତି ।

ସେ ନନ୍ଦକା ଘରକୁ ଚାଲିଲା ।

ଘର ବାହାରେ ଲୋକ ଭଡ଼ ! ମନ ପ୍ରଶ୍ନେଇ ଉଠୁଛି, କଅଣ ହେଇଛି ?

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଠେଲି ସେ ଭିତରେ ପଶିଲା । ପିଲାଟି ଝୁଲୁ ଖଟରେ ଶୋଇଛି ।
ନନ୍ଦକାର ଛାତି ଉପରେ ଯନ୍ତ୍ର ଲଗାଇ ନର୍ତ୍ତପତି ଦେଖୁଛନ୍ତି ବଡ଼ ଡାକ୍ତର, କାନରେ
ଞ୍ଜେଥିସ୍ତୋପ ।

କଅଣ ସେ ଦେଖୁଛନ୍ତି ?

ଡାକ୍ତରଣୀ ଭୋଲ ମୁହଁ ଶୁଖାଇ ଠିଆ ହେଇଛନ୍ତି ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ !

‘ସା’ ଆଖି ବୁଜି ଶୋଇଛି । ତା’ର ଓଠରେ ଲୁଗି ରହିଛି ମନହଜା, ସବୁ ଦୁଃଖ ପାସୋରା ହୁଏ । ସ୍ବାମୀ ଗୋଡ଼ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ଶୁଦ୍ଧ ଅନନ୍ତା, କେତେ କଲା ଦିଶୁଛି ସେ ।

ତାକୁର ଉଠି ଠିଆହେଲେ ।

ମୁହଁ ଶୁଖାଇଲେ । କାନରୁ ଯନ୍ତ୍ର କାନ୍ଦିଲେ । ମୁହଁ ଖୋଲିଲେ, ତେର ହୋଇଗଲା ସୁନନ୍ଦ ବାବୁ !

ଏ—?

ସୁନନ୍ଦର ଆଖିରୁ ଦୁଇଧାର ଲୁହ ଗଡ଼ି ଆସିଲା ।

ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଲଳିତା ପଚାରିଲା, କ’ଣ ତେର ହେଲା ?

କେହି ତା ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ନାହିଁ ।

ସେ କାବା ହୋଇ ଚାଲିଲା ଏ ମୁହଁରୁ ସେ ମୁହଁକୁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ ।

ନନ୍ଦକାର ଆଖିରେ ତ ଲୁହ ନାହିଁ, ଓଠରେ ଲୁଗି ରହିଛି ସେହି ମନହଜା ହୁସି ।

ସମସ୍ତେ ଘରୁ ବାହାର ଯାଉଛନ୍ତି କିମ୍ବା ? ଆରେ, ସ୍ବାମୀ କାହିଁକି କେଶ ଟାଣୁଛନ୍ତି ?

ନନ୍ଦକାର ଗୁଡ଼ ଉପରେ ବଚଳିତ ଲିତାଟି ପଶି ଲୋଟି ପଡ଼ିଲା ।

ସେ ସବୁ ବୁଝିପାରିଲା । ସବୁ ଟେକ ରଖି ତାର ‘ସା’ ସେପରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଦେଇଛି, କାହାର ସେ କିଛି ଧାର ଯାଇ ନାହିଁ ।

ହସିଲା ମୁହଁଟିକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଟେକି ଧରି, ଶୀତଳ କପାଳରେ ମୁହଁ ଲଗାଇ ସେ ଆକୁଳ ହେଇ କହି ଉଠିଲା, କହିବୁ ନାହିଁ, କହିବୁ ନାହିଁ କି ମୋର ‘ସା’ କ’ଣ ତୋର ହୋଇଛି ?

ଲଳିତାର ଆଖିର ଲୁହ ନନ୍ଦକାର ଆଖିରେ ପଡ଼ୁଛି । ତାର ନିଦ ଭଙ୍ଗୁ ନାହିଁ । ଯାହାକୁ ସେ ସଂସାରକୁ ଆଣି ଲଳିତାର ହାତରେ ସମର୍ପି ଦେଇଯାଇଛି, ସେଇ ଖଟରୁ ସେଇ ଏକାକୀର ଦେଉଛି—

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ତା ୩ । ୧୧ । ୫୫